Kim Stanley Robinson

MARTE-ROȘU

PREMIUL NEBULA, 1994

Cuprins

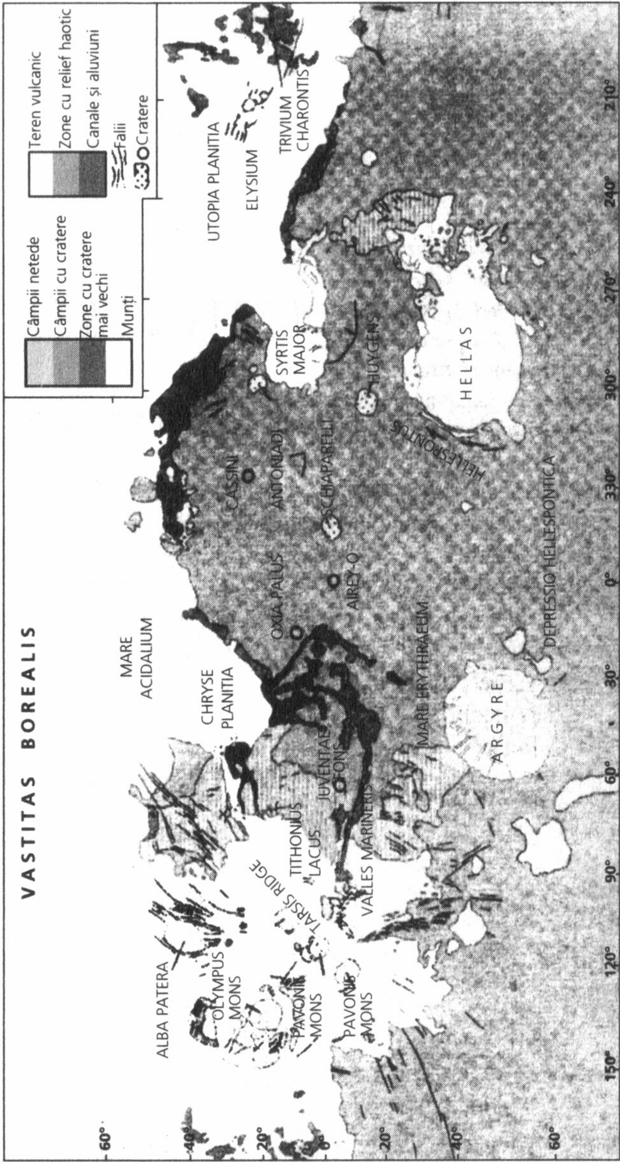
Kim Stanley Robinson

Marte roşu

Traducere din limba engleză Emil Sârbulescu

Kim Stanley Robinson s-a născut în 1952, la Illinois. A studiat literatura la Universitatea din California. Ca scriitor, deşi a publicat nuvele încă din 1976, Kim Stanley Robinson şi-a început cu adevărat cariera în 1984, când au apărut *The Wild Shore,* primul său roman, şi *The Novels of Philip K. Dick,* teza de doctorat. Succesul său se cristalizează în momentul publicării *Trilogiei Marte,* pentru care va primi două Premii Hugo, două Premii Locus şi un Premiu Nebula.

Partea I
NOAPTE DE SĂRBĂTOARE

Înainte de sosirea noastră, Marte fusese o planetă pustie. Nu vreau să spun prin asta că niciodată nu se întâmplase nimic. Planeta crescuse, se topise, clocotise şi se răcise, lăsând o suprafaţă plină de imense cicatrice: cratere, canioane, vulcani. Dar toate acestea s-au petrecut pe neobservate şi într-o stare de inconştienţă minerală. N-a fost de faţă niciun martor, cu excepţia noastră, care priveam de pe planeta de vizavi, iar asta nu s-a întâmplat decât în ultimul moment al îndelungatei sale istorii. Noi reprezentăm întreaga conştiinţă pe care Marte a avut-o vreodată.

Acum toată lumea cunoaşte istoria planetei Marte povestită de oameni: cum pentru toate generaţiile din preistorie a însemnat una dintre principalele lumini de pe cer, datorită culorii roşii şi fluctuaţiilor de intensitate, ca şi manierei în care îşi tărăgăna drumul sinuos printre stele, uneori schimbându-şi până şi direcţia. Aşadar poate că n-ar trebui să ne mire că toate numele străvechi ale planetei au o anumită greutate atunci când sunt rostite – Nirgal, Mangala, Auqakuh, Harmakhis – *şi sună de parcă ar fi mult mai vechi decât limbile antice în care le întâlnim, de parcă ar fi cuvinte-fosilă, din Era Glaciară sau chiar mai de demult. Da, de mii de ani Marte a reprezentat pentru om o putere sacră, iar culoarea sa a transformat-o într-o putere primejdioasă, simbolizând sângele, mânia, războiul şi inima.*

Apoi, primele telescoape ne-au îngăduit s-o privim îndeaproape şi am văzut micul disc portocaliu, cu polii albi şi nişte pete închise la culoare întinzându-se şi strângându-se în funcţie de anotimpuri. Niciun fel de îmbunătăţire în tehnologia telescoapelor nu ne-a arătat vreodată mai mult; cele mai bune imagini recepţionate în perioada apropierii maxime de Pământ i-au oferit lui Lowell destule pete pentru a-i inspira o poveste, povestea pe care o ştim cu toţii, despre o lume muribundă şi un popor plin de eroism săpând cu disperare canale pentru a opri asaltul ultim, mortal, al deşertului.

A fost o poveste grozavă. După care Mariner şi Viking ne-au transmis fotografiile executate de ele, şi totul s-a schimbat. Cunoştinţele noastre despre Marte au crescut în volum; realmente ştiam despre această planetă de milioane de ori mai mult decât înainte. Iar acum, acolo, în faţa noastră, plutea o lume nouă, o lume nebănuită.

Şi totuşi, părea o lume lipsită de viaţă. Oamenii au căutat

urme ale unor fiinţe marţiene trecute sau prezente, de la microbi până la damnaţii constructori de canale sau chiar şi vizitatori străini. După cum ştiţi, nicio dovadă despre prezenţa vreunuia dintre aceştia toţi nu a fost găsită. Aşa că, fireşte, au înflorit poveşti care să umple golul, la fel ca în vremea lui Lowell ori a lui Homer, la fel ca în peşteri ori prin savane – poveşti despre microfosile distruse de bioorganismele noastre, despre ruine ieşite la iveală în timpul furtunilor de praf şi apoi pierdute pentru totdeauna, despre Uriaş şi toate aventurile sale, despre iluzorii omuleţi roşii, întotdeauna zăriţi cu coada ochiului. Şi toate aceste poveşti sunt spuse într-o încercare de a-i da viaţă planetei Marte sau de-a o aduce pe ea la viaţă. Asta pentru că noi continuăm să fim acele animale care au supravieţuit Erei Glaciare şi au înălţat privirile către cerul nocturn, cuprinse de uimire, şi au spus poveşti. Iar Marte nu a încetat niciodată să fie pentru noi altceva decât a fost de la bun început – un mare semn, un mare simbol, o mare forţă.

Şi astfel am venit aici. Fusese o forţă; acum a devenit un loc.

– Şi astfel, am venit aici. Dar ceea ce n-au realizat cei de acasă a fost că, în momentul în care vom sosi pe Marte, vom fi atât de schimbaţi de călătorie, încât nimic din ceea ce ni se spusese să facem nu va mai avea vreo importanţă. Asta nu mai semăna cu o expediţie submarină sau colonizarea Vestului Sălbatic, era *ceva cu totul nou,* iar pe măsură ce *Ares* îşi continua zborul, Pământul devenea atât de îndepărtat, încât nu mai reprezenta decât o stea albastră oarecare, cu nişte voci atât de întârziate, încât părea că vin dintr-un secol anterior. Rămăsesem pe cont propriu şi, în acest fel, am devenit *fiinţe fundamental diferite.*

„Toate sunt scorneli”, îşi spuse Frank Chalmers, iritat.

Şedea în rândul demnitarilor şi îl privea pe vechiul său prieten, John Boone, rostind obişnuitul „Discurs Inaugural Boone”. Pe Chalmers discursul îl obosea. Adevărul este că voiajul spre Marte fusese echivalentul unei lungi călătorii cu trenul. Nu numai că nu ajunseseră fiinţe fundamental diferite, dar chiar deveniseră, mai mult ca oricând, ei înşişi, dezbăraţi într-atât de vechile obiceiuri, încât nu le mai rămăsese nimic altceva decât materia primă, dezgolită, a propriei lor identităţi. Dar John stătea acolo, sus, îndreptând arătătorul către mulţime şi spunând:

– Am pornit încoace pentru a face ceva nou, iar când am sosit, deosebirile pământeşti dintre noi au căzut, nerelevante în această lume nouă!

Da, vorbise cât se poate de serios! Optica sa asupra lui Marte era o lentilă care distorsiona tot ce vedea, un fel de religie.

Chalmers încetă să mai asculte şi îşi lăsă privirea să rătăcească deasupra noului oraş. Aveau să-i spună Nicosia. Era primul oraş, mic sau mare, construit în întregime la suprafaţa solului marţian. Toate clădirile fuseseră dispuse în interiorul a ceea ce era, în esenţă, un imens cort transparent, sprijinit de o structură aproape invizibilă şi amplasat pe înălţimea Tharsis, la vest de Noctis Labyrinthus. Acest amplasament îi conferea o privelişte nemaipomenită, cu orizontul dinspre vest mult îndepărtat, punctat de culmile semeţe ale muntelui Pavonis. Pentru veteranii marţieni din mulţime, era o chestie năucitoare: se aflau la suprafaţă, ieşiseră din galerii, depresiuni şi cratere, puteau de-acum încolo să vadă! Uraaa!

Un râs din mulţime îi atrase din nou atenţia lui Frank asupra vechiului său prieten. John Boone avea o voce uşor răguşită şi un

prietenos accent din Midwest, fiind, pe rând (şi uneori în acelaşi timp), relaxat, concentrat, sincer, autoironic, modest, încrezător, serios şi amuzant, într-un cuvânt, oratorul perfect. Iar publicul era extaziat. Iată-l pe Primul Om de pe Marte care le vorbea; şi, după expresia de pe chipul lor, ai fi putut crede că îl privesc pe Isus procurându-le cina alcătuită din pâine şi peşte. De fapt, John aproape că le merita adoraţia: săvârşise, pe un alt plan, o minune similară, transformând existenţa lor ca de conserve într-o uimitoare călătorie spirituală.

– Pe Marte vom ajunge să ne îngrijim unul de celălalt mai mult ca oricând, spuse John („Ceea ce, îşi zise Chalmers, în realitate înseamnă o incidenţă alarmantă a felului de comportament constatat în experimentele de suprapopulare la şobolani”). Marte este un loc sublim, exotic şi primejdios, adăugă John („Adică o minge îngheţată, din roci oxidate, pe care suntem expuşi la aproape cincisprezece remi pe an”). Iar prin munca noastră, continuă vorbitorul, făurim o nouă ordine socială şi un nou pas în istoria speciei umane („Vasăzică, ultima variantă în dinamica dominaţiei primatelor”).

Cu această înfloritură, John îşi încheie discursul, urmat, bineînţeles, de un uriaş val de aplauze. Apoi Maia Toitovna urcă pe podium pentru a-l prezenta pe Chalmers. Frank îi aruncă o privire discretă care însemna că nu e dispus la niciuna dintre glumele ei. Maia înţelese.

– Cel care vă va vorbi acum a fost propulsorul micii noastre nave spaţiale, începu ea, stârnind câteva râsete, în primul rând, viziunea şi energia sa ne-au adus pe Marte, aşa că păstraţi-vă eventualele complimente pentru el, pentru vechiul meu prieten Frank Chalmers.

Odată ajuns pe podium, Frank rămase el însuşi surprins de cât de mare părea oraşul. Acoperea un lung triunghi, iar ei erau adunaţi în punctul său cel mai înalt, parcul care ocupa unghiul de vest. Şapte cărări porneau de aici, pentru a deveni bulevarde largi, mărginite de arbori şi acoperite de iarbă. Între bulevarde se înălţau clădiri joase, trapezoidale, fiecare placată cu piatră lustruită, de câte o altă culoare. Mărimea şi arhitectura clădirilor dădeau aşezării un uşor aer parizian, de Paris văzut primăvara de un fauvist beat – un oraş plin de cafenele pe trotuare şi toate celelalte. La patru sau cinci kilometri distanţă, la poalele pantei, extremitatea oraşului era marcată de trei zgârie-nori zvelţi, dincolo de care se afla sera joasă a fermei. Zgârie-norii făceau

parte din structura cortului, pe a cărui boltă se întindea o reţea arcuită de linii de culoarea cerului. Pânza propriu-zisă a cortului era invizibilă, aşa că, una peste alta, totul părea *să se afle în aer liber.* Asta însemna aur curat! Nicosia avea să fie un oraş foarte căutat.

Chalmers le vorbi cât mai mult despre asta ascultătorilor, care aprobară plini de entuziasm. Părea să stăpânească mulţimea, toate acele suflete nestatornice, aproape la fel de bine ca şi John. Chalmers era solid şi negricios şi ştia că se deosebeşte destul de mult de frumuseţea blondă a lui John. Mai ştia, totuşi, că are propriul său farmec necizelat şi, pe măsură ce se încălzea, uza de el tot mai des, revărsând serii întregi din propriile-i expresii consacrate.

Apoi un fascicul de lumină solară pătrunse ca o lance printre nori, izbindu-se de chipurile îndreptate în sus ale ascultătorilor, iar Chalmers simţi o ciudată strângere în stomac. Atâta lume adunată acolo, atâţia *străini!* Masa de oameni era un lucru înspăimântător – toţi ochii aceia umezi, ca de ceramică, încastraţi în bulbi roz, privindu-l… Era aproape prea mult! Cinci mii de oameni într-un singur oraş marţian! După toţi anii petrecuţi în Underhill, era greu de înţeles. Încercă, naiv, să transmită mulţimii câte ceva din toate acestea.

– Dacă privim, începu el, dacă privim în jur… ciudăţenia prezenţei noastre aici se accentuează.

Pierdea controlul asupra lor. Cum să le-o spună? Cum să spună că în toată lumea aceea stâncoasă doar ei erau vii, chipurile lor strălucind ca nişte felinare de hârtie în lumină? Cum să le spună că, chiar dacă ei, fiinţele vii, nu erau altceva decât purtătorii unor gene nemiloase, până şi asta însemna, într-un fel, mai mult decât nimicnicia minerală, oarbă, a tot ceea ce îi înconjura?

Bineînţeles că nu putea să le vorbească despre aşa ceva. Probabil că n-o va face niciodată şi, oricum, nu într-un discurs. Aşa că se controlă.

– În dezolarea marţiană, prezenţa oamenilor este, ei bine, un lucru remarcabil („Vor avea grijă unii de ceilalţi mai mult decât oricând”, repeta, sardonic, o voce în mintea sa). În esenţă, planeta este un coşmar mort, îngheţat („de aceea e exotică şi sublimă”), aşa că, aruncaţi aici de capul nostru, suntem noi înşine, din necesitate, într-un proces de… oarecare reorganizare („sau de formare a unei noi ordini sociale”) – aşa că, da, da, da,

Chalmers se trezi proclamându-le aceleaşi minciuni pe care tocmai le auziseră de la John!

Astfel că, la sfârşitul discursului, se alese şi el cu un mare ropot de aplauze. Iritat, anunţă că e ora mesei, privând-o pe Maia de şansa de a interveni cu o remarcă finală, deşi intuise poate că el va proceda în felul acesta şi nu se mai deranjase să formuleze vreuna. Lui Frank Chalmers îi plăcea să aibă ultimul cuvânt.

Oamenii se îmbulzeau pe platforma provizorie pentru a fi cât mai aproape de personalităţi. Rareori puteai întâlni în acelaşi loc atâţia dintre primii o sută de colonişti, aşa că se înghesuiau cu toţii în jurul lui John şi Maia, Samantha Hoyle, Sax Russell şi Chalmers.

Frank privi peste mulţime către John şi Maia. Nu recunoscu grupul de pământeni care îi înconjura şi deveni curios. Îşi croi drum pe platformă şi, pe măsură ce se apropia, îi văzu pe John şi pe Maia privindu-se lung.

– Nu există niciun motiv pentru care în acest loc să nu funcţioneze legislaţia obişnuită, spunea unul dintre pământeni.

– Oare Muntele Olympus chiar ţi-a amintit de Mauna Loa? îl întrebă Maia.

– Desigur, răspunse omul. Toţi vulcanii din roci cristaline arată la fel.

Frank se uită la Maia peste creştetul acelui idiot. Ea nu-i întoarse privirea. John se prefăcea că nici n-a observat sosirea lui Frank. Samantha Hoyle discuta pe şoptite cu un alt bărbat, explicându-i ceva. Acesta încuviinţă printr-o înclinare a capului, apoi privi fără voie către Frank. Samantha rămase întoarsă cu spatele. Dar pe Frank îl interesau John şi Maia. Amândoi se prefăceau că nimic nu se întâmplase, dar subiectul conversaţiei, oricare era acela, fusese abandonat.

Chalmers părăsi platforma. Oamenii încă mai coborau, îmbulzindu-se, pe aleile parcului, către mesele instalate la extremităţile celor şapte bulevarde. Chalmers îi urmă pe sub sicomorii tineri, proaspăt transplantaţi. Frunzele lor kaki colorau lumina după-amiezii, făcând ca parcul să arate ca fundul unui acvariu.

La mesele de banchet, muncitorii constructori ciocneau pahare cu votcă, devenind gălăgioşi, conştienţi – într-un mod

obscur – că, odată terminată construcţia, epoca eroică a Nicosiei se încheia. Poate că lucrul acesta era adevărat pentru întreaga planetă Marte.

Aerul răsuna de conversaţii suprapuse. Frank fugi de toată această agitaţie, îndreptându-se, la întâmplare, către perimetrul nordic. Se opri dinaintea unei borduri de beton care îi ajungea până la brâu: zidul oraşului. Din montura metalică de pe partea sa superioară porneau patru straturi de plastic incolor. Un elveţian dădea explicaţii unui grup de vizitatori, arătându-le, fericit:

– O membrană exterioară din plastic piezoelectric generează electricitate sub acţiunea vântului. Alte două folii susţin un strat de aer izolant. Apoi un ultim strat, interior, este o membrană pentru captarea radiaţiei; cu timpul, devine purpurie şi trebuie să fie înlocuită. Totul mai transparent ca o fereastră, nu?

Vizitatorii îl aprobară. Frank întinse mâna şi împinse membrana interioară. Degetele i se afundară în ea până la articulaţii. Era niţel rece. Pe plastic fuseseră imprimate litere albe, abia vizibile: ISIDIS PLANITIA POLYMERS. Printre sicomorii de peste umărul său, încă mai vedea platforma din vârful triunghiului. John şi Maia şi ciorchinele de admiratori pământeni se aflau tot acolo, discutând cu însufleţire. Conducând afacerile planetei. Hotărând soarta lui Marte.

Îşi ţinu respiraţia. Simţea presiunea propriilor săi dinţi încleştaţi. Apăsă atât de tare în peretele cortului, încât împinse în afară membrana exterioară, ceea ce însemna că o parte din mânia sa va fi captată şi stocată, ca electricitate, în reţeaua oraşului. Polimerul acela era cu totul special – atomii de carbon erau legaţi de atomii de hidrogen şi de fluorină în aşa fel încât substanţa rezultată ajungea să fie mult mai piezoelectrică decât cuarţul. Totuşi, dacă modificai un element din cele trei, totul se schimba; de exemplu, înlocuiai fluorina cu clorină şi obţineai o folie de saran.

Frank îşi privi mâna îmbrăcată în folie, apoi înălţă din nou privirea către celelalte două elemente, rămase unite, ale cupolei. Atâta doar că, fără el, acestea nu valorau nimic!

Furios, porni pe străzile înguste ale oraşului.

Adunaţi într-o piaţetă ca scoicile pe o stâncă, arabii îşi sorbeau cafelele. Sosiseră pe Marte abia de vreo zece ani, dar deja reprezentau o forţă demnă de luat în considerare. Aveau o

mulţime de bani şi se asociaseră cu elveţienii pentru a construi mai multe oraşe, inclusiv pe acesta. Şi le plăcea pe Marte. „E ca o zi friguroasă în deşertul Rub' al Khali", spuneau saudiţii. Similitudinea era atât de accentuată, încât cuvintele arabe se strecurau cu repeziciune în engleză, araba dispunând de un vocabular mai bogat pentru genul acesta de peisaj: *akaba* pentru pantele terminale, abrupte, din jurul vulcanilor, *badia* pentru marile dune ale planetei, *nefuds* pentru nisipurile mişcătoare, *seyl* pentru albiile râurilor secate de un miliard de ani… Oamenii spuneau că mai degrabă ar trece cu toţii la arabă ca să termine odată povestea.

Frank petrecuse destul timp în mijlocul arabilor, iar bărbaţii din piaţă se bucurară să-l vadă.

– *Salaam aleyk!* i se adresară ei.

– *Marhabba!* răspunse el.

Dinţi albi fulgerară pe sub mustăţile negre. Ca de obicei, nu erau decât bărbaţi acolo. Câţiva tineri îl conduseră la o masă centrală unde şedeau cei mai vârstnici, printre care şi prietenul său Zeyk.

– Vom numi piaţa aceasta *Hajr el-kra Meshab,* adică „marea piaţă din granit roşu a oraşului", spuse Zeyk, arătând către dalele ruginii.

Frank dădu din cap şi se interesă ce piatră este aceea. Se strădui să vorbească în arabă cât mai mult posibil, forţând limitele capacităţii sale şi alegându-se în schimb cu câteva râsete din inimă. Apoi luă şi el loc la masa centrală şi se relaxă, simţindu-se de parcă s-ar fi aflat pe o stradă din Damasc sau Cairo, scăldat în arabă şi parfumuri scumpe.

Studie chipurile bărbaţilor pe măsură ce aceştia vorbeau. O cultură străină, fără niciun fel de îndoială. Doar n-or să se schimbe numai pentru că se aflau pe Marte! Aşezau sub semnul minciunii viziunea lui John, modul lor de gândire opunându-se radical celui apusean. De exemplu, pentru ei separarea statului de biserică era o eroare, de aceea le-ar fi fost imposibil să accepte optica apuseană în privinţa bazei guvernării. Mai mult, erau atât de patriarhali, încât se spunea că unele dintre femeile lor sunt de-a dreptul analfabete. Analfabeţi, pe Marte! Acesta era un semn. Şi într-adevăr, bărbaţii din faţa lui aveau aspectul acela primejdios pe care Frank îl asocia cu machoismul, aspectul bărbaţilor care îşi asupreau cu atâta cruzime femeile, încât, în chip firesc, femeile răspundeau ori de câte ori aveau ocazia,

terorizându-şi fiii, care apoi îşi terorizau soţiile, care îşi terorizau fiii şi tot aşa, într-o nesfârşită spirală a morţii, iubirii contorsionate şi urii sexuale. Aşa că, într-un fel, toţi erau nişte nebuni, iar asta constituia unul dintre motivele pentru care Frank ţinea la ei. Şi cu siguranţă că se vor dovedi utili pentru el, acţionând ca un nou locus al puterii. Apără-l pe un nou vecin neputincios, pentru a-i slăbi pe cei vechi şi puternici, spusese Machiavelli. Aşa că bău cafeaua şi, treptat, politicos, trecură la conversaţia în limba engleză.

– Cum v-au plăcut discursurile? întrebă el, privind la zaţul negru de pe fundul ceştii.

– John Boone este neschimbat, răspunse bătrânul Zeyk, şi toţi râseră. Când zice că va pune bazele unei culturi marţiene indigene, nu vrea să spună altceva decât că vor fi promovate unele dintre culturile pământene, în timp ce altele vor fi atacate. Cele percepute ca retrograde vor fi izolate în vederea distrugerii. Este o formă de ataturkism.

– Crede că toţi cei de pe Marte trebuie să devină americani, adăugă un altul, pe nume Nejm.

– De ce nu? întrebă Zeyk, zâmbind. S-a întâmplat deja, pe Pământ.

– Nu, interveni Frank. Nu-l înţelegeţi greşit pe Boone. Se spune că e preocupat numai de sine, dar…

– Este preocupat de sine! strigă Nejm. Trăieşte într-o sală a oglinzilor! Îşi închipuie că am venit pe Marte pentru a pune bazele unei străvechi şi bine ştiute super-culturi americane şi că toţi vor fi de acord cu asta, pentru că este vorba de planul John Boone.

– Nu pricepe că alţi oameni nutresc opinii diferite, spuse Zeyk.

– Nu despre asta e vorba, spuse Frank. Ci de convingerea lui că opiniile altora nu valorează cât ale sale proprii.

Toţi râseră, dar hohotele tinerilor aveau o notă amară. Toţi erau de părere că, înaintea sosirii lor, Boone se exprimase în secret împotriva aprobării Naţiunilor Unite privind aşezările arabe. Frank încuraja această bănuială, care era aproape adevărată – lui John îi displăcea oricare ideologie care i-ar fi putut sta în cale. Avea pretenţia ca la sosire toţi să fie *tabula rasa.*

Cu toate acestea, arabii credeau că John are în mod deosebit ceva împotriva lor. Tânărul Selim el-Hayil deschise gura să vorbească, dar Frank îi aruncă o scurtă privire, prevenitoare. Selim încremeni, apoi îşi strânse buzele, furios.

– În sfârşit, nu este chiar atât de rău, adăugă Frank. Deşi, ca să o spun pe-a dreaptă, l-am auzit zicând că ar fi fost mai bine dacă americanii şi ruşii ar fi putut pretinde planeta doar pentru ei, atunci când au sosit, aşa cum făceau exploratorii în zilele de demult.

Râsul celorlalţi răsună scurt şi îndârjit. Umerii lui Selim se încovoiară, de parcă tânărul ar fi primit o lovitură. Frank clătină din cap şi zâmbi, deschizând larg braţele.

– Dar lucrul ăsta e lipsit de sens! Vreau să spun, ce poate face Boone?

– Noi suntem de altă părere, răspunse bătrânul Zeyk, înălţând din sprâncene.

Chalmers se ridică să plece şi întâlni pentru o clipă privirea insistentă a lui Selim. Apoi porni pe o stradă laterală, una dintre aleile înguste care legau cele şapte bulevarde principale ale oraşului. În cea mai mare parte, ele erau pavate cu piatră sau acoperite cu gazon, dar aceasta era aşternută cu beton gălbui, nefinisat. Încetini în dreptul unui intrând, ca să privească în vitrina unui atelier de încălţăminte, acum închis. Chipul său se reflectă, abia vizibil, într-o pereche de cizme voluminoase, de astronaut.

Noi suntem de altă părere. Aşa este, mulţi îl subapreciaseră pe John Boone – Chalmers însuşi o făcuse de multe ori. Îi veni în minte o imagine a lui John la Casa Albă, îmbujorat de propriile-i convingeri, cu părul rebel fluturându-i sălbatic, cu soarele pătrunzând pe ferestrele Biroului Oval şi luminându-l, în vreme ce dădea din mâini şi străbătea încăperea cu paşi mari, continuând să vorbească în faţa preşedintelui care dădea din cap şi a apropiaţilor acestuia care îl priveau întrebându-se cum să capteze mai bine magnetismul acela electrizant. Oho, pe vremea aceea erau aprigi Chalmers şi Boone; Frank cu ideile şi John – omul de acţiune – cu un avânt, practic, de nestăvilit. Aşa e, numai o deraiere l-ar fi putut opri.

Reflexia lui Selim el-Hayil apăru printre cizme.

– E adevărat? întrebă el.

– Ce să fie adevărat? întrebă Frank, nervos.

– Că Boone e antiarab?

– Tu ce crezi?

– El e cel care a blocat aprobarea de a se construi o moschee pe Phobos?

– E un om puternic.

– Cel mai puternic om de pe Marte, spuse tânărul saudit, cu chipul contorsionat. Şi tot nu-i ajunge! Vrea să fie rege!

Izbi cu pumnul în palma deschisă a celeilalte mâini. Era mai zvelt decât ceilalţi arabi, cu bărbia subţire şi mustaţa umbrind o gură mică.

– Tratatul va fi reînnoit curând, spuse Frank, scrâşnind din dinţi, iar coaliţia lui Boone mă depăşeşte. Nu le cunosc planurile, dar le voi afla astă-seară. Oricum, ni le putem închipui. Părtinirea Vestului, desigur. Se poate abţine de la aprobarea unui nou tratat, dacă acesta nu conţine garanţii că toate aşezările vor fi întemeiate numai de semnatarii înţelegerii iniţiale.

Selim se cutremură, iar Frank îşi continuă raţionamentul:

– Asta vrea el, şi este foarte posibil să izbutească, deoarece noua coaliţie îl face mai puternic decât oricând. Ceea ce ar putea însemna sfârşitul înfiinţării de noi aşezări de către nesemnatari. Vă veţi transforma în savanţi admişi aici temporar. Sau veţi fi trimişi înapoi.

În vitrină, reflexia feţei lui Selim părea un fel de mască a mâniei. *Battal, battal,* murmura el. Foarte rău, foarte rău. Mâinile i se frământau de parcă îşi pierduseră controlul, iar buzele îi bâiguiau ceva despre Koran sau Camus, Persepolis ori înaltul Scaun, aluzii aruncate la întâmplare printre afirmaţii disparate. Bălmăjeli.

– Vorba multă sărăcia omului. Când ajungem în starea asta, numai acţiunea contează, spuse Chalmers cu asprime, oferindu-i arabului o pauză.

– Nu sunt prea sigur, spuse acesta într-un târziu.

Frank îl bătu pe braţ şi văzu cum pe Selim îl străbate un fior.

– Vorbim despre ai tăi, despre planeta aceasta.

Gura lui Selim dispăru sub mustaţă.

– Este adevărat, zise el în cele din urmă.

Frank nu mai spuse nimic. Priveau amândoi în vitrină de parcă analizau calitatea cizmelor expuse. În final, Frank ridică o mână.

– Voi vorbi din nou cu Boone, spuse el încet. Astă-seară. Mâine are să plece. Voi încerca să discut cu el, să-i aduc argumente. Nu cred că va conta în vreun fel. Niciodată n-a contat. Dar o să încerc. După aceea… ar trebui să ne întâlnim.

– Da.

– În parc, deci, pe ultima alee dinspre sud. Pe la unsprezece.

Selim încuviinţă printr-o înclinare a capului. Chalmers îl străpunse cu o privire.

– Vorbele nu înseamnă nimic! exclamă el pe neaşteptate şi se îndepărtă.

Următorul bulevard la care ajunse Chalmers era plin de oameni adunaţi ciorchine în faţa unor baruri deschise sau chioşcuri care vindeau cuşcuş şi cârnaţi prăjiţi. Arabi şi elveţieni. Părea o combinaţie ciudată, dar se înţelegeau bine.

În seara aceea, câţiva elveţieni împărţeau măşti din uşa unui apartament. În aparenţă, sărbătoreau inaugurarea oraşului ca pe un fel de *Mardi gras Fassnacht,* cum îi spuneau ei, cu măşti şi muzică şi fel de fel de inversiuni sociale, exact cum se întâmpla la ei acasă, în serile nebune de februarie, la Basel şi Zürich şi Luzern… Sub impulsul momentului, Frank se aşeză la rând.

– În jurul oricărui spirit profund se dezvoltă o mască, se adresă el celor două tinere din faţa lui.

Acestea dădură din cap, politicoase, apoi îşi reluară conversaţia în guturalul dialect schwyzerdütsch, niciodată pus pe hârtie, un cod impenetrabil, inaccesibil chiar şi germanilor. Altă cultură impenetrabilă, elveţienii, în unele privinţe chiar mai mult decât arabii. „Asta este, îşi spuse Frank, lucrează bine împreună deoarece sunt, şi unii, şi alţii, atât de insulari, încât nu stabilesc niciodată vreun contact real.” Râse tare când alese o mască, un chip negru bătut cu nestemate roşii, din pastă colorată.

Un şir de participanţi mascaţi, beţi, dezlănţuiţi, la limita controlului, şerpuia de-a lungul bulevardului. La o intersecţie, bulevardul se deschidea spre o piaţetă unde o arteziană arunca în aer apă de culoarea soarelui. În jurul acesteia, o formaţie cu tobe metalice bătea un ritm de calypso. Oamenii se strângeau în jur, dansând ori ţopăind în ritmul sunetului profund al tobei mari. La o sută de metri deasupra capului, o gură de ventilaţie revărsa asupra pieţei aer rece, atât de rece încât fulgi de zăpadă pluteau în jur, sclipind în aer ca nişte firişoare de mică. Apoi jocuri de artificii explodară chiar sub folia cortului, iar scântei colorate prinseră a cădea printre fulgii de nea.

Asfinţitul, mai mult decât oricare alt moment al zilei, le amintea că se află pe o planetă străină; ceva în lumina aceea piezişă şi roşiatică era fundamental greşit, redeştepta speranţe, conectate timp de milioane de ani la creierul specific savanei. Seara de acum oferea un exemplu evident şi impresionant al acestui fenomen. Frank porni la întâmplare prin lumina amurgului, apropiindu-se, încă o dată, de zidul împrejmuitor al

cetăţii. Câmpia de la sud era presărată cu roci, fiecare urmată de o umbră alungită, neagră. Frank se opri sub bolta înaltă a porţii de sud a oraşului. Nu se vedea nici ţipenie de om. În timpul unor asemenea festivaluri, porţile erau închise, pentru a-i împiedica pe cetăţenii beţi să iasă şi să dea de bucluc. Dar în dimineaţa aceea, Frank obţinuse de la departamentul pompierilor AI codul de deschidere a porţilor în caz de pericol şi, când se convinse că nu se uită nimeni, formă cifrul şi pătrunse repede în camera-ecluză. Îşi puse un costum de scafandru, cizme şi cască, şi trecu de uşa mijlocie, apoi de cea exterioară.

Afară, ca întotdeauna, era un frig intens, şi prin îmbrăcăminte simţea încingându-se reţeaua termică, în formă de carouri, a costumului. Înainta, betonul şi apoi crusta dură a solului scrâşnindu-i sub tălpi. Nisipul stârnit zbura spre est, dus de vânt.

Încruntat, Frank privi în jurul său. Pretutindeni pietre. O planetă pisată cu ciocanul de milioane de ori. Şi încă mai cad meteoriţi. Într-o bună zi, unul dintre oraşe tot va fi lovit. Se întoarse şi privi spre cetate. Arăta ca un acvariu strălucind în amurg. Nu va fi timp să se dea niciun fel de alarmă; pur şi simplu, totul va zbura dintr-o dată în toate părţile: ziduri, vehicule, cadavre, arbori. Aztecii fuseseră convinşi că lumea se va sfârşi într-unul dintre următoarele patru moduri: cutremur, foc, inundaţie sau jaguari căzând din cer. Aici nu va fi foc. Nici măcar cutremur ori inundaţii, dacă se gândea bine. Mai rămâneau jaguarii.

Deasupra muntelui Pavonis cerul crepuscular era de un roz-închis. Spre est se zărea ferma Nicosia, o seră lungă, joasă, care se întindea pe panta din afara oraşului. Din acest unghi se vedea că ferma este mai mare decât oraşul propriu-zis, plină până la refuz de plante verzi. Frank se apropie, ţopăind, de una dintre porţile ei exterioare şi se strecură înăuntru.

Era zăpuşeală acolo, cu şaizeci de grade bune mai cald decât afară şi cu cincisprezece grade mai cald decât în oraş. Trebui să-şi ţină casca pe cap, deoarece aerul din fermă era potrivit pentru plante, bogat în CO_2 şi sărac în oxigen. Se opri la un punct de lucru şi căută prin sertarele cu unelte mici şi plasturi cu pesticide, mănuşi şi pungi. Alese trei plasturi minusculi şi îi puse într-o pungă de plastic, pe care apoi o strecură cu grijă în buzunarul costumului. Plasturii conţineau pesticide inteligente, biosabotori proiectaţi pentru a asigura plantelor o apărare sistemică; Frank citise despre ele şi cunoştea o combinaţie care,

în cazul animalelor, ar fi fost mortală pentru organism…

În celălalt buzunar introduse o foarfecă. Poteci înguste, acoperite cu pietriş, îl conduseră, printre straturi lungi de orz şi grâu, înapoi, către oraş. Pătrunse în ecluza de intrare în cetate, îşi scoase casca, apoi costumul de scafandru şi cizmele, transferând în propria haină conţinutul buzunarelor, după care reveni în extremitatea de jos a oraşului.

Aici, arabii construiseră o *medina* – o aşezare arabă – insistând că aceasta este crucială pentru sănătatea cetăţii; bulevardele se îngustau, iar între ele se întindea o încrengătură de alei contorsionate, preluată din planurile orăşeneşti ale Tunisului sau Algerului ori generată la întâmplare. De nicăieri nu puteai zări bulevardele vecine, iar cerul de deasupra era vizibil numai în fâşii plumburii, printre clădirile rezemate una de alta.

În majoritate, aleile erau pustii, petrecerea având loc în centru. Două pisici se strecurau printre clădiri, investigându-şi noua locuinţă. Frank scoase foarfeca din buzunar şi scrijeli cu caractere arabe, pe câteva ferestre de plastic, *Evreu, Evreu, Evreu, Evreu, Evreu.* Îşi continuă drumul, fluierând printre dinţi. Cafenelele de la colţuri păreau mici peşteri de lumină. Sticlele răsunau aidoma unor ciocane de geologi. Un arab şedea pe un difuzor negru, pus direct pe pământ, şi cânta la chitară.

Găsi în sfârşit bulevardul central şi porni de-a lungul lui. Băieţi cocoţaţi pe crengile teilor şi sicomorilor îşi strigau unii altora epigrame în schwyzerdütsch. Una dintre ele era însă în engleză: „John pe Lună a sosit/ Maşini iuţi nici c-a găsit./ Şi fiind supărat foarte,/ A plecat urgent pe Marte!” Mici formaţii muzicale dezorganizate îşi croiau cu greutate drum prin mulţime. Câţiva bărbaţi cu mustăţi, costumaţi ca nişte animatori de galerie americani, executau cu îndemânare mişcările complicate ale unui cancan. Copii băteau în tobe mici, de plastic. Hărmălaia era puternică; prelata invizibilă absorbea sunetul, aşa că nu se mai produceau ecourile pe care le auzeai sub domurile din cratere; însă, oricum, zgomotul tot era puternic.

Sus, unde bulevardul se deschidea spre parcul de sicomori, se afla John însuşi, înconjurat de o mică mulţime. Acesta îl zări pe Chalmers apropiindu-se şi îi făcu semn cu mâna, recunoscându-l, în ciuda măştii. Aşa se cunoşteau între ei primii o sută…

– Hei, Frank, după cum arăţi, te distrezi de minune, spuse el.

– Aşa şi este, răspunse Frank fără a-şi scoate masca, îmi plac oraşele ca ăsta. Ţie nu? O adunătură de specii amestecate.

Demonstrează ce colecţie de culturi diverse este Marte.

Zâmbetul lui John era abia schiţat. Bărbatul îşi mută privirea şi cercetă bulevardul de la picioarele sale.

– Un asemenea loc îţi cam încurcă planurile, nu? puse Frank tăios.

Privirea lui Boone se întoarse asupra lui. Cei din jur se îndepărtară în tăcere, simţind tensiunea din schimbul de cuvinte.

– Nu am niciun plan, spuse Boone.

– Haide, haide! Dar discursul pe care tocmai l-ai rostit?

– Maia l-a scris, răspunse Boone ridicând din umeri.

O dublă minciună: mai întâi că Maia l-ar fi scris, apoi că John nu ar fi crezut ce scria în el. După toţi aceşti ani, parcă vorbea cu un străin.

– Termină, John, i-o reteză Frank. Tu crezi în ce-ai spus şi o ştii prea bine. Ce ai de gând să faci cu toate ceste naţionalităţi? Cu toate urile etnice, cu maniile religioase? Coaliţia ta nu are cum să ţină totul sub control. Nu puteţi păstra planeta numai pentru voi, John. Nu mai este o staţiune ştiinţifică şi nu te vei alege cu un tratat care s-o transforme în aşa ceva.

– Nici nu intenţionam.

– Atunci de ce încerci să mă excluzi de la tratative?

– Nu încerc! răspunse John, cu un aer ofensat. Calmează-te, Frank. O să aranjăm totul împreună, cum am procedat întotdeauna. Hai, calmează-te.

Frank îşi privi, încurcat, vechiul prieten. Ce să mai înţeleagă? Niciodată nu ştiuse ce să creadă despre John – despre felul în care îl folosise pe el însuşi drept trambulină, despre purtarea lui, atât de prietenoasă… Nu începuseră, oare, ca aliaţi? Ca prieteni?

I se păru că John o caută pe Maia.

– Deci, e aici?

– Pe undeva pe-aici, îi răspunse Boone, scurt.

Cu ani în urmă puteau să discute liniştiţi despre Maia. Acum, Boone îi aruncă o căutătură tăioasă, de parcă i-ar fi spus că nu e treaba lui. Ca şi cum, după atâta timp, tot ce avea importanţă pentru Boone nu-l mai privea pe Frank.

Frank îl părăsi fără să mai scoată o vorbă.

Cerul era acum de un violet intens, brăzdat de nori cirrus gălbui. Frank trecu pe lângă două persoane purtând măşti albe din plăcuţe de ceramică, vechile reprezentări ale Comediei şi Tragediei, prinse una de alta în cătuşe. Străzile oraşului se

întunecaseră, iar ferestrele erau puternic luminate, în dreptul lor decupându-se siluetele petrecăreţilor. Din spatele măştilor neclare străfulgerau ochi mari, ce încercau să afle sursa tensiunii care plutea în aer. Peste revărsarea ca de maree a mulţimii se auzea un sunet grav, sfâşietor.

N-ar fi trebuit să fie surprins, în niciun caz. Îl cunoştea pe John atât cât poţi cunoaşte un om, dar niciodată nu fusese preocupat prea mult de el. În arborii din parc, în dosul frunzelor de un lat de palmă ale sicomorilor… Când, oare, fusese altfel? Tot acel timp petrecut împreună, anii aceia de prietenie! Şi nimic din toate astea nu contase. Diplomaţie prin alte mijloace.

Îşi privi ceasul. Aproape unsprezece. Avea întâlnire cu Selim. O altă întâlnire. O viaţă întreagă cu zilele împărţite în sferturi de ore îl obişnuise să alerge de la o întâlnire la alta, să-şi schimbe măştile, să abordeze criză după criză, conducând, manipulând, făcând afaceri, într-o goană nebună, care nu mai contenea niciodată; iar acum era sărbătoare – *Mardi gras Fassnacht!* – iar el tot asta făcea. Nu-şi amintea să fi fost vreodată altfel.

Ajunse la un şantier de construcţii: structuri scheletice de magneziu înconjurate de grămezi de cărămizi şi nisip şi pietre de pavaj. Câtă neglijenţă să lase atâtea lucruri împrăştiate! Îşi umplu buzunarele hainei cu bucăţi de cărămidă suficient de mari pentru a putea fi ţinute în mână. Ridicându-se, observă pe altcineva care îl urmărea din celălalt colţ al şantierului – un bărbat mic de statură, cu o faţă delicată sub părul negru adunat în şuviţe aspre, îl fixa cu intensitate. Era ceva tulburător în privirea aceea, Ca şi cum necunoscutul vedea prin toate măştile lui şi îl observa atât de atent fiindcă era prevenit în legătură cu toate gândurile şi planurile sale.

Fascinat, Chalmers se retrase grăbit spre capătul de jos al parcului. Când fu sigur că omul i-a pierdut urma şi că nu se mai uită nimeni, începu să arunce cu pietre şi cărămizi în oraşul de la picioarele sale, azvârlindu-le cât putu ea de tare. Şi acum una pentru străinul acela, drept în faţă! Deasupra capului, structura cortului se întrezărea ca un tipar abia schiţat sub stelele pâlpâinde. Acesta părea că atârnă liber, în bătaia vântului rece al nopţii. Circulaţia aerului se făcea, în seara asta, la înălţime, bineînţeles. Zgomot de geamuri sparte, strigăte. Un ţipăt. Era, într-adevăr, gălăgie mare, pe oameni îi apuca nebunia. O ultimă piatră de pavaj aruncată într-un mare panou luminos, din

marginea gazonului. Nu-l nimeri. Pătrunse şi mai adânc printre arbori.

Aproape de zidul sudic zări pe cineva lângă un sicomor. Era Selim, învârtindu-se cu nervozitate.

– Selim! îl strigă Frank abia auzit, asudând.

Vârî mâna în buzunarul sacoului, căută cu grijă în pungă şi ascunse în palmă cei trei plasturi. Sinergia putea fi extrem de puternică, şi la bine, şi la rău. Înaintă şi îl îmbrăţişă fără rezerve pe tânărul arab. Plasturii se încinseră şi penetrară cămaşa subţire, din bumbac, a lui Selim. Frank se dădu înapoi. Acum Selim mai avea de trăit şase ore.

– Ai vorbit cu Boone? întrebă el.

– Am încercat, răspunse Chalmers. N-a vrut să asculte. M-a minţit – lui Frank îi era atât de uşor să simuleze tulburarea – douăzeci şi cinci de ani de prietenie – şi m-a minţit! continuă el, lovind cu palma trunchiul unui copac şi făcând ca plasturii să zboare în întuneric. Îşi controlă reacţiile. Coaliţia sa este pe punctul de a recomanda ca toate aşezările marţiene să-şi aibă originea în ţările care au semnat primul tratat.

Era posibil şi, cu siguranţă, plauzibil.

– Ne urăşte! strigă Selim.

– Urăşte tot ce îi stă în cale. Şi îşi dă seama că Islamul a rămas o forţă reală în viaţa oamenilor. Că modelează felul în care gândeşte lumea, iar el nu poate suporta aşa ceva.

Selim se cutremură. În semiîntuneric, albul ochilor îi strălucea.

– Trebuie să-l oprim.

Frank se dădu într-o parte şi se rezemă de un copac.

– Nu… nu ştiu.

– Chiar tu ai spus-o: vorbele nu înseamnă nimic.

Frank înconjură copacul, simţind o uşoară ameţeală.

Prostule, îşi spuse, vorbele nu înseamnă nimic?! Nu suntem altceva decât un schimb de informaţii. Vorbele, asta e tot ce avem! Se apropie din nou de Selim.

– Cum? îl întrebă.

– Planeta. Aceasta este calea noastră.

– Astă-seară porţile oraşului sunt închise.

Afirmaţia lui Frank îl opri în loc pe Selim, care începu să-şi frângă mâinile.

– Dar poarta spre fermă este încă deschisă, continuă el.

– Da, însă porţile exterioare ale fermei vor fi închise şi ele.

Frank ridică din umeri şi îl lăsă să afle singur răspunsul. Destul

de repede, Selim clipi din ochi, făcu: „Ah!” şi se duse.

Frank se aşeză între copaci, direct pe pământ. Un pământ nisipos, umed, maroniu, produsul unui mare efort al ingineriei. Nimic din oraş nu era natural, absolut nimic.

După o vreme, se ridică în picioare. Porni prin parc, privind oamenii. „Dacă găsesc un oraş cumsecade, îl voi uita pe John.” Dar într-o zonă deschisă văzu cum indivizi mascaţi se năpustiseră unii asupra altora, şi se luaseră bătaie înconjuraţi de privitori care simţeau mirosul sângelui. Frank se înapoie la şantier, pentru a aduna mai multe cărămizi. Le aruncă, însă câţiva inşi îl văzură şi fu nevoit să fugă. Înapoi, între copaci, în micul colţ de natură de sub cort, fugind de prădătorii în care fierbea adrenalina, cel mai puternic drog dintre toate. Râse ca un nebun.

Deodată, o zări pe Maia, singură, lângă tribuna provizorie instalată în vârful triunghiului. Purta o mască albă, dar cu siguranţă că ea era: proporţiile siluetei, părul, atitudinea însăşi, totul o indica fără îndoială pe Maia Toitovna. Prima sută de colonişti, micul grup; pentru el, ei erau singurii cu adevărat vii, restul nu reprezentau decât nişte fantome. Frank se grăbi spre ea, călcând pe pământul nenivelat. Strânse în mână o piatră rămasă pe fundul unuia dintre buzunarele de la haină. „Haide, târfă, zi ceva ca să-l salvezi! Spune ceva care să mă facă să alerg prin tot oraşul pentru a-l salva!”

Ea îl auzi apropiindu-se şi se întoarse. Purta o mască fosforescentă, cu paiete albastre. Era greu să-i zăreşti ochii.

– Bună, Frank, spuse, de parcă el n-ar fi purtat nicio mască.

Lui Frank aproape că îi veni s-o ia la fugă. Simplul fapt de a fi recunoscut aproape că îi era de ajuns ca s-o facă… Dar rămase.

– Bună, Maia, răspunse. Frumos apus, nu?

– Spectaculos. Natura nu are niciun fel de gust. Nu e vorba decât despre inaugurarea unui oraş, dar totul arată ca ziua Judecăţii de Apoi.

Se aflau sub o lumină de pe stradă, călcând pe propriile lor umbre.

– Te distrezi bine? întrebă ea.

– Foarte bine. Dar tu?

– Se cam depăşeşte limita.

– E firesc, nu crezi? Am ieşit din vizuinile noastre, Maia, suntem la suprafaţă, în sfârşit! Şi ce suprafaţă! Asemenea

perspective largi nu le mai vezi decât pe Tharsis.

– E un amplasament bun, îl aprobă ea.

– Va fi un oraş nemaipomenit, prezise Frank. Dar tu pe unde mai locuieşti acum, Maia?

– În Underhill, Frank, la fel ca întotdeauna. Doar ştii.

– Dar nu stai niciodată pe-acolo, nu? Nu te-am văzut de un an şi mai bine.

– Chiar atât a trecut? Ei bine, am fost la Hellas. Fireşte că ştiai.

– Cine să-mi fi spus?

– Frank!

Maia purta o mască albă; Frank era cel ce avea o mască cu paiete. Maia dădu din cap şi apoi se întoarse, de parcă ar fi vrut să fugă de implicaţiile întrebării. Furios, Frank îi dădu ocol şi îi ieşi în cale.

– Atunci, pe *Ares,* spuse el – vocea îi era sugrumată şi îşi răsuci capul pentru a-şi elibera gâtlejul şi a putea vorbi mai uşor. Ce s-a întâmplat, Maia? Ce s-a întâmplat?

Ea ridică din umeri şi îi evită privirea. Multă vreme nu scoase nicio vorbă. Apoi înălţă ochii spre el.

– Un impuls de moment, spuse.

Şi atunci sună de miezul nopţii şi se aflară cu toţii în perioada de tranziţie temporală marţiană, diferenţa aceea de treizeci şi nouă de minute şi jumătate, dintre 12:00:00 şi 12:00:01, când cadranele tuturor ceasurilor nu mai arătau nimic ori încetau să mai funcţioneze. În acest fel hotărâseră primii o sută să reconcilieze ziua ceva mai lungă a lui Marte cu cele douăzeci şi patru de ore ale ceasornicului, iar soluţia se dovedise – în mod ciudat – satisfăcătoare. Să ieşi în fiecare noapte din strânsoarea numerelor pâlpâitoare, să te desprinzi de măturatul nemilos al limbii mari... Iar acum, când bătu de miezul nopţii, întregul oraş fu cuprins de nebunie. Aproape patruzeci de minute în afara timpului; momentul era menit să reprezinte punctul culminant al sărbătorii, toţi o ştiau, instinctiv. Artificiile explodau, oamenii ovaţionau, sirenele străpungeau vacarmul dezlănţuit. Frank şi Maia priviră jocurile de artificii şi ascultară gălăgia.

Apoi se auzi un zgomot oarecum diferit, strigăte disperate, urlete serioase.

– Ce-i asta? întrebă Maia.

– O bătaie, răspunse Frank, ciulind urechea. Poate ceva făcut

sub impulsul momentului, mai spuse, la care ea îl privi cu ochi mari. N-ar fi bine să mergem să aruncăm o privire?

Strigătele se înteţiră. Undeva apăruseră probleme. Începură să coboare prin parc, paşii lor devenind tot mai mari, până când se transformară în salturile marţiene caracteristice. Lui Frank parcul i se păru mai mare şi, pentru o clipă, se simţi înspăimântat.

Bulevardul central era acoperit cu sfărâmături. Oamenii se năpusteau prin întuneric, organizaţi în bande devastatoare. Se declanşă o sirenă care-ţi măcina nervii, alarma care semnala o spărtură în cort. De-a lungul bulevardului, ferestrele zburau în ţăndări. Pe gazonul străzii, zăcea întins pe spate un bărbat. Iarba din jurul lui era plină de pete negre. Chalmers o prinse de braţ pe femeia ghemuită la căpătâiul omului.

– Ce s-a întâmplat? răcni el.

Femeia plângea.

– S-au bătut! Se bat!

– Cine? Elveţieni? Arabi?

– Străini. *Ausländer,* răspunse ea, privindu-l cu ochii goi. Du-te după ajutor!

Frank ajunse din nou la Maia, care discuta cu un grup, în apropierea unei alte siluete prăbuşite.

– Ce dracu' se întâmplă? întrebă în momentul în care respectivii porneau către spitalul oraşului.

– E o răscoală, răspunse ea. Nu pricep din ce cauză.

Gura îi era ca o linie dreaptă, pielea albă ca dominoul care încă îi mai ascundea ochii. Frank îşi smulse masca şi o aruncă. Strada era acoperită cu cioburi. Un bărbat se apropie în goană de ei.

– Frank! Maia!

Era Sax Russell; Frank nu-l văzuse niciodată atât de agitat pe omuleţul acela.

– John a fost atacat!

– Cum? exclamară amândoi în acelaşi timp.

– A încercat să potolească o bătaie, şi trei-patru bărbaţi s-au năpustit asupra lui, l-au doborât şi l-au târât după ei!

– Şi tu nu i-ai oprit? strigă Maia.

– Am încercat. O trupă întreagă dintre ai noştri i-a urmărit. Dar i-a pierdut în *medina.*

Maia îl privi pe Frank.

– Dar ce se întâmplă? strigă el. Unde l-ar putea duce?

– Către porţi, răspunse ea.

– Dar sunt încuiate în noaptea asta, nu?

– Poate că nu pentru toţi.

O urmară pe Maia până în *medina.* Felinarele erau sfărâmate, se simţeau cioburile sub tălpi. Găsiră un şef de pompieri şi se deplasară împreună până la Poarta Turcească. Pompierul o descuie, şi mai mulţi se repeziră în ecluză, punându-şi în mare viteză costumele de scafandru. După care ieşiră în noapte pentru a căuta de jur împrejur, sub lucirea de batisferă a oraşului. Din cauza frigului, pe Frank îl dureau gleznele şi îşi simţea configuraţia precisă a propriilor plămâni, de parcă două sfere de gheaţă i-ar fi fost inserate în piept pentru a-i domoli bătaia rapidă a inimii.

Nu găsiră nimic afară. Înapoi, înăuntru. Dincolo, la zidul nordic şi la Poarta Siriană şi din nou afară, sub strălucirea stelelor. Nimic.

Le luă mult până când să se gândească la fermă. Se aliniaseră de acum vreo treizeci, în costume de scafandrii; porniră în goană şi pătrunseră prin ecluză, invadând sectoarele fermei, risipindu-se, alergând printre culturi.

Îl găsiră printre ridichi. Avea haina trasă peste faţă: poziţia de urgenţă pentru asigurarea unei pungi de aer.

Probabil că o făcuse instinctiv, deoarece atunci când îl întoarseră cu grijă pe o parte, zăriră o umflătură în dosul urechii.

– Duceţi-l înăuntru, spuse Maia cu un fel de croncănit amar. Grăbiţi-vă, duceţi-l înăuntru!

Îl ridicară patru bărbaţi. Chalmers îi susţinea capul, şi degetele sale se împleteau cu ale Maiei. Urcară în fugă treptele nu prea înalte. Trecură, împleticindu-se, prin poarta fermei, înapoi în oraş. Unul dintre elveţieni îi conduse la cel mai apropiat punct medical, deja aglomerat cu oameni disperaţi. Îl întinseră pe John pe o bancă liberă. Deşi era inconştient, faţa lui trăda durere, dar şi hotărâre. Frank îşi smulse casca de pe cap şi porni la treabă, făcând caz de funcţie, dând buzna în saloanele de urgenţă şi răcnind la doctori şi asistente. Nu-i dădu nimeni atenţie, până când o doctoriţă strigă:

– Taci din gură, că vin!

Ieşi, într-adevăr, pe coridor şi, cu ajutorul unei asistente, îl conectă pe John la un monitor, apoi îl verifică, arborând expresia aceea abstractă, absentă, pe care o au doctorii atunci când lucrează: mâini pe gât, pe faţă, pe cap, pe piept, stetoscop…

Maia îi explică tot ce ştiau. Cu ochii aţintiţi pe monitor, doctoriţa coborî de pe perete o instalaţie de oxigen. Ţinea gura strânsă, vădit nemulţumită. Maia şedea la capătul băncii, cu o expresie derutată. Masca îi dispăruse de mult. Frank se ghemui lângă ea.

– Ne putem ocupa în continuare de el, spuse doctoriţa, dar mă tem că s-a sfârşit. Ştiţi, prea multă vreme fără oxigen…

– Ocupaţi-vă în continuare de el, spuse Maia.

Aşa că îl îngrijiră mai departe. În cele din urmă sosiră şi alţi medici şi asistenţi şi îl transportară într-o sală de reanimare. Frank, Maia, Sax, Samantha şi câţiva dintre localnici aşteptau afară, pe hol. Medicii continuau să intre şi să iasă din salon; chipurile lor aveau expresia aceea ştearsă pe care o adoptă în prezenţa morţii. Măşti de protecţie. Unul dintre ei ieşi şi clătină din cap.

– E mort. A stat prea mult acolo.

Frank îşi rezemă fruntea de perete.

Când Reinhold Messner s-a întors din prima ascensiune solitară a Everestului întreprinsă vreodată, era sever deshidratat şi la capătul puterilor. Parcursese în cădere aproape cea mai mare parte din ultima etapă a coborârii, se prăbuşise pe gheţarul Rongbuk şi se târa pe palme şi genunchi când ajunsese la el femeia care reprezenta singura sa echipă de sprijin. A ridicat atunci privirea spre ea şi a întrebat, delirând: „Unde sunt toţi prietenii mei?”

Acum era linişte. Niciun sunet, doar zumzetul şi foşnetul de care nimeni nu scăpa niciodată pe Marte.

Maia puse o mână pe umărul lui Frank, iar acesta aproape că se înfioră. Gâtlejul i se încorda în gol; chiar îl durea.

– Îmi pare rău, izbuti să spună.

Maia se încruntă, alungând remarca lui cu o ridicare din umeri. Avea, într-un fel, aerul personalului medical.

– Ei bine, replică, nu-ţi prea plăcea ţie de el.

– Adevărat, zise Frank, gândindu-se că, politic, ar da bine ca în aceste clipe să pară cinstit faţă de ea.

Dar apoi se cutremură şi continuă cu amărăciune:

– Ce ştii tu despre ce-mi place şi nu-mi place mie?

Îi îndepărtă mâna. Cu greu, se ridică în picioare. Ea nu ştia. Niciunul dintre ei nu ştia. Porni spre sala de reanimare, pe urmă se răzgândi. Va avea destul timp pentru aşa ceva la înmormântare. Se simţea pustiit şi, deodată, i se păru că tot ce

mai era bun pe lumea asta pierise.

Părăsi centrul medical. Imposibil să nu fii sentimental în asemenea momente. Porni prin întunecimea ciudat de tăcută a oraşului, în ţara lui Nod. Străzile sclipeau de parcă toate stelele căzuseră pe pavaj. Oamenii stăteau în grupuri, amuţiţi, uluiţi de ultimele ştiri. Frank Chalmers îşi croi drum printre ei, simţindu-le privirile şi apropiindu-se, fără un plan prestabilit, de tribuna care domina oraşul; iar în timp ce mergea, îşi spunea: *Să vedem acum ce pot face eu cu această planetă.*

Partea a II-a
PLECAREA

– Dacă oricum or să înnebunească, de ce să nu trimitem de la bun început nişte nebuni şi să îi scutim astfel de necazuri? întrebă Michel Duval.

Nu glumea decât pe jumătate; fusese întotdeauna de părere că aşa-numitele criterii de selecţie nu erau altceva decât o colecţie năucitoare de duble conexiuni.

Colegii săi psihiatri îl priviră curioşi.

– Poţi sugera vreo modificare specifică? întrebă Charles York, preşedintele. Poate că ar trebui să mergem toţi în Antarctica împreună cu ei şi să-i ţinem sub observaţie în această primă perioadă de şedere laolaltă. Am putea afla o mulţime de lucruri.

– Simpla noastră prezenţă ar avea un efect inhibant. Cred că numai unul dintre noi va fi de ajuns.

Aşa că îl trimiseră chiar pe Michel Duval. Acesta se alătură, la Gara McMurdo, celor o sută cincizeci de finalişti. Întrunirea iniţială de acum semăna cu oricare altă conferinţă ştiinţifică internaţională, cum erau obişnuiţi în cadrul diferitelor lor domenii de activitate. Exista totuşi o diferenţa: această primă întâlnire reprezenta continuarea unui proces de selecţie care durase ani de zile şi avea să mai dureze încă unul. Iar cei selecţionaţi în final urmau să plece pe Marte.

Aşa că locuiră împreună în Antarctica mai bine de un an, familiarizându-se cu adăposturile şi echipamentele care asolizau deja pe Marte în vebicule-robot, familiarizându-se cu un peisaj care era aproape la fel de rece şi de aspru ca însăşi planeta Marte, familiarizându-se unii cu ceilalţi. Trăiau într-o aglomerare de habitaturi amplasate în Wright Valley, cea mai mare dintre Văile Uscate ale Antarcticii. Puseră în funcţiune o fermă de tip biosferă şi apoi se instalară acolo, pe timpul unei întunecoase ierni australe, însuşindu-şi specializări secundare sau terţiare ori efectuând simulări ale feluritelor însărcinări pe care urmau să le îndeplinească la bordul navei spaţiale Ares *sau, mai târziu, chiar pe planetă: şi mereu, mereu conştienţi că sunt urmăriţi, evaluaţi, judecaţi.*

Nu erau cu toţii astronauţi sau cosmonauţi; dacă exista o

duzină, ori cam aşa ceva, din ambele categorii, deşi mulţi solicitaseră, acolo, în nord, să fie incluşi. Dar majoritatea coloniştilor urmau să-şi dovedească experienţa în domenii care nu aveau să devină utile decât după debarcare: medicină aplicată, computere, robotică, proiectare de sisteme, arhitectură, geologie, proiectări în domeniul biosferei, inginerie genetică, biologie, precum şi diferitele domenii de inginerie şi construcţii. Aceia care reuşiseră să ajungă în Antarctica alcătuiau un impresionant grup de experţi în ştiinţele şi profesiunile de bază şi îşi petreceau o bună parte din timp cu pregătirea interdisciplinară, pentru a deveni la fel de buni şi în domeniile secundare şi terţiare.

Iar întreaga lor activitate avea loc sub presingul constant al observării, evaluării, estimării. Era, în mod necesar, o procedură generatoare de stres; făcea parte din testare. Michel Duval simţea că se face o greşeală, pentru că exista tendinţa de a se implanta reticenţă şi neîncredere printre colonişti, cu urmări chiar asupra compatibilităţii pe care comitetul de selecţie se presupunea că o caută şi o doreşte. De fapt, nu era vorba de altceva decât de una dintre nenumăratele duble conexiuni. Candidaţii nu comentau acest aspect al lucrurilor, iar el nu-i blama; nu exista o strategie mai bună de urmat, şi asta însemna tot o dublă conexiune: asigura tăcerea. Nu îşi puteau îngădui să ofenseze pe nimeni, nici să se plângă prea tare; nu puteau risca să se izoleze prea mult, nu-şi puteau permite să aibă duşmani.

Aşa încât continuară să fie suficient de inteligenţi şi de pregătiţi pentru a se evidenţia, şi destul de normali pentru a progresa. Erau suficient de maturi pentru a fi învăţat destul, dar îndeajuns de tineri pentru a suporta rigorile fizice ale muncii prestate. Aveau destule motivaţii pentru a excela, dar erau şi suficient de relaxaţi pentru stabilirea unor relaţii sociale. Şi destul de trăsniţi pentru a dori să părăsească definitiv Pământul, dar destul de sănătoşi pentru a putea ascunde această nebunie fundamentală, apărând-o, de fapt, ca pe o alegere pur raţională, o curiozitate ştiinţifică sau altceva de genul acesta (ceea ce părea să fie singurul motiv acceptabil pentru dorinţa de apleca), aşa că, fireşte, se pretindeau a fi sub raport ştiinţific cei mai curioşi oameni din istorie! Dar, desigur, trebuia să existe şi altceva. Erau, probabil, cumva înstrăinaţi. Înstrăinaţi şi destul de solitari încât să nu mai aibă nicio importanţă pentru ei faptul că îi lasă în urmă, pentru totdeauna, pe toţi aceia pe care îi

cunoscuseră cândva – şi totuşi, încă uniţi şi suficient de sociabili încât să se acomodeze cu toate noile lor cunoştinţe din Wright Valley, cu fiecare membru al acelui sat minuscul în care avea să se transforme colonia. Oho, dublele conexiuni erau infinite! Li se cerea să fie, în acelaşi timp, şi extraordinari, şi extra-ordinari. O sarcină imposibilă şi, totodată, o sarcină care se dovedea o piedică în faţa celei mai mari dorinţe a sufletului lor – aceea de a face din ea esenţa însăşi a anxietăţii, a temerilor, a resentimentelor, a mâniei. Biruirea tuturor acestor stresuri…

Dar şi asta era o parte a testării. Michel nu se putea abţine să o urmărească plin de interes. Un american, specialist în instalaţii termice, deveni din ce în ce mai retras, apoi distruse câteva dintre mijloacele de transport, fiind în cele din urmă potolit cu forţa şi eliminat. Un rus şi o rusoaică se îndrăgostiră, după care avură o cădere atât de violentă, încât nu se mai putură suporta, ambii trebuind să fie îndepărtaţi. Această melodramă demonstra pericolul legăturilor sentimentale care o luau razna, făcându-i pe toţi ceilalţi foarte precauţi. Cu toate astea, legăturile sentimentale continuară să se manifeste, iar până la plecarea din Antarctica avură loc trei căsătorii. Cei şase norocoşi se considerau „în siguranţă" dar, în majoritate, membrii noului echipaj erau atât de concentraţi asupra ajungerii pe Marte, încât trecuseră pe un plan secundar aceste aspecte ale vieţii; iar dacă totuşi mai apărea câte ceva, erau doar relaţii de prietenie întreţinute discret, în unele cazuri ascunse de aproape toţi ceilalţi, în alte cazuri ascunse doar de privirile comitetelor de selecţie.

Iar Michel ştia că nu vede decât vârful aisbergului. Ştia că acolo, în Antarctica, se întâmplă lucruri grave, de care nu are habar. Legăturile se aflau la început, iar uneori felul în care începea o astfel de relaţie determina felul în care ea va evolua până la sfârşit. În puţinele ore ale zilei, câte cineva părăsea colonia şi se deplasa la Punctul de observare, după care era urmat de altcineva, iar ce se întâmpla acolo îi marca pe cei doi pentru totdeauna. Dar Michel nu avea să afle niciodată ce anume se petrecuse.

Apoi părăsiră Antarctica şi fu ales echipajul. Cincizeci de bărbaţi şi cincizeci de femei: treizeci şi cinci de americani, tot atâţia ruşi şi treizeci de afiliaţi internaţionali diferiţi, invitaţi, câte cincisprezece, de către fiecare dintre cei doi parteneri principali. Păstrarea unei simetrii atât de perfecte fusese dificilă, dar

comitetul de selecţie insistase asupra ei.

Norocoşii zburară apoi la Cape Canaveral sau Baikonur, pentru a se lansa pe orbită. În această fază, se cunoşteau foarte bine unii pe alţii şi totuşi nu se cunoşteau deloc. Formau o echipă, îşi spunea Michel, cu prietenii deja stabilite şi un număr de ceremonii de grup, cu ritualuri, obiceiuri şi tendinţe comune, iar printre aceste tendinţe se număra şi instinctul de a se ascunde, de a juca un rol şi de a-şi masca propria individualitate. Poate că aceasta era, pur şi simplu, definiţia vieţii de la ţară, a vieţii sociale. Dar lui Michel i se părea că e mai rău decât atât; nimeni nu fusese, până atunci, nevoit să concureze cu atâta înverşunare ca să facă parte *dintr-un sat, iar demarcaţia radicală dintre viaţa publică şi viaţa particulară era nouă şi stranie. Se înrădăcinase în ei o anume tendinţă ascunsă, competiţională, un sentiment constant şi discret că fiecare era singur şi că, la necaz, avea să fie abandonat de ceilalţi şi azvârlit din grup.*

În felul acesta, comitetul de selecţie crease chiar el unele dintre problemele pe care sperase să le prevină. Câţiva îşi dăduseră seama imediat de asta şi avuseseră grijă, fireşte, să-l includă printre colonişti pe cel mai calificat psihiatru pe care-l ştiau.

Aşa că îl trimiseseră pe Michel Duval.

La început simţiră ceva ca o izbitură în piept. Apoi se pomeniră împinşi spre spate în fotolii, iar timp de o secundă presiunea rămase cea familiară: doar un *g*, gravitaţia în care nu vor mai trăi niciodată. *Ares* se aflase pe orbită în jurul Pământului, cu o viteză de douăzeci şi opt de mii de kilometri pe oră. Timp de câteva minute accelerară, zvâcnetul rachetelor dovedindu-se atât de puternic, încât vederea pasagerilor se tulbură din cauza presiunii exercitate asupra corneelor, iar respiraţia ceru un anumit efort. La patruzeci de mii de kilometri pe oră, arderea combustibilului încetă. Se eliberaseră de atracţia Pământului, intrând acum pe o orbită influenţată numai de Soare.

Coloniştii şedeau în scaunele lor în formă de delta, clipind nedumeriţi, îmbujoraţi, cu inimile bătându-le puternic în piepturi. Maia Katarina Toitovna, conducătorul oficial al contingentului rus, îi privi pe cei din jurul ei. Oamenii păreau uluiţi. Ce simt obsedaţii atunci când li se oferă obiectul dorinţelor lor? Chiar că e greu de spus. Într-un fel, viaţa lor era încheiată. Dar altceva, un alt fel de viaţă începuse, în sfârşit, începuse… Asaltat de atâtea emoţii simultane, era imposibil să nu te simţi tulburat; apăruse un tipar de interferenţă, unele sentimente fiind anulate, altele intensificate. Scoţându-şi centura de siguranţă, Maia simţi cum un rânjet îi strâmbă chipul, iar pe feţele din jurul ei zări aceeaşi expresie necontrolată – la toţi, cu excepţia lui Sax Russell, impasibil ca o bufniţă, clipind în timp ce supraveghea afişajele de pe monitoarele computerelor.

Pluteau în imponderabilitate, prin încăpere. 21 decembrie 2026. Se deplasau mai repede decât o făcuse vreodată cineva. Îşi urmau drumul. Era începutul unui voiaj de nouă luni – ori al unui voiaj care avea să dureze cât restul vieţii lor. Totul depindea numai de ei.

Responsabilii cu pilotarea navei *Ares* se apropiară anevoie de consolele de comandă şi acţionară butoanele pentru aprinderea rachetelor laterale de control al direcţiei. *Ares* începu să se răsucească, stabilizându-şi rotaţiile la patru ture pe minut. Coloniştii se lipiră de podea şi rămaseră într-o stare de pseudogravitaţie de 0,38 *g*, foarte apropiată de ceea ce aveau să simtă pe Marte. Mulţi ani-persoană de testări indicaseră că acest nivel al gravitaţiei ar fi destul de sănătos pentru fiinţele vii şi,

oricum, mult mai sănătos decât se dovedise imponderabilitatea ce precedase rotirea navei. În plus, îşi spunea Maia, te şi simţeai nemaipomenit de bine. Forţa de împingere era suficient de mare pentru a face destul de lesnicioasă menţinerea echilibrului, dar nu atât de puternică încât să-ţi dea o senzaţie de apăsare, de frânare. Era echivalentul perfect al stării lor de spirit. Înaintau, ezitând, de-a lungul culoarelor marii săli de mese din Torul D şi se simţeau fericiţi, păşind prin aer.

În sala de mese din Torul D se amestecară într-un fel de *cocktail party,* pentru a sărbători plecarea. Maia se plimba de colo până colo, sorbind fără reţinere dintr-o cană cu şampanie, simţindu-se puţin ireală şi extrem de fericită, un amestec de senzaţii ce-i amintea de nunta ei, petrecută cu ani buni în urmă. „Sper că această căsătorie va fi mai norocoasă decât cea de atunci, îşi spuse, mai ales că asta va ţine o veşnicie.” Sala răsuna de conversaţii.

– Este o simetrie mai puţin sociologică şi mai mult matematică. Un fel de echilibru estetic.

– Sperăm să realizăm acest lucru la scara miliardimilor, dar nu va fi uşor.

Maia refuză pe cineva care se oferea să-i mai toarne un rând, simţindu-se deja ameţită. În afară de asta, se afla şi în timpul programului. Era, într-un fel, viceprimar al acestui sat, răspunzătoare de dinamica grupurilor, care avea să devină deosebit de complexă. Apucăturile din Antarctica ieşeau la suprafaţă chiar şi în aceste momente de triumf, iar ea asculta şi urmărea totul ca un antropolog ori ca un spion.

– Cei care dau înapoi au propriile lor motive. Până la urmă vom ajunge cincizeci de perechi fericite.

– Iar ei îşi cunosc deja perechile.

Maia îi privi cum râd. Inteligenţi, sănătoşi, extrem de bine educaţi – era oare aceasta, în sfârşit, societatea raţională, comunitatea, proiectată în mod ştiinţific, care constituise visul Iluminismului? Dar mai existau şi Arkadi, Nadia, Vlad şi Ivana. Cunoştea prea bine contingentul rus pentru a-şi mai face iluzii în această privinţă. Semănau tot mai mult cu locatarii unui cămin studenţesc de la o universitate tehnică, ocupaţi cu îndeletniciri bizare şi relaţii suspecte. Atâta doar că arătau puţin cam prea bătrâni pentru aşa ceva; unii dintre bărbaţi începuseră să chelească şi mulţi – de ambele sexe – aveau în păr şuviţe argintii. Fusese o pregătire îndelungată. Vârsta medie era de

patruzeci şi şase de ani, extremele încadrându-se între treizeci şi trei (Hiroko Ai, copilul minune al designerilor japonezi de biosferă) şi cincizeci şi cinci (Vlad Taneev, laureatul unui Premiu Nobel pentru medicină).

Cu toate acestea, pe chipurile lor se vedea acum îmbujorarea tinereţii. Arkadi Bogdanov era ca un adevărat portret în roşu: părul, barba, pielea aveau aceeaşi culoare purpurie. În tot roşul acela, ochii îi erau de un albastru sălbatic, electric, rotindu-se fericiţi atunci când exclamă:

– În sfârşit, liberi! În sfârşit, liberi! Copiii noştri sunt, în sfârşit, liberi!

După ce Janet Blyleven înregistrase mai multe interviuri pentru posturile de televiziune de acasă, camerele video fuseseră oprite. Se întrerupsese orice legătură cu Pământul, cel puţin în sala de mese, şi Arkadi cânta, iar cei din jur închinau în cinstea cântecului. Maia se opri pentru a se alătura acestui grup. În sfârşit, liberi! Era greu de crezut până şi că se aflau în drum spre Marte! Grupuri compacte de oameni stăteau de vorbă, cei mai mulţi specialişti de talie mondială în domeniile lor. Ivana împărţise cu cineva un Premiu Nobel pentru chimie, Vlad era unul dintre cei mai renumiţi medici biologi din lume, Sax se afla în panteonul marilor experţi în teoria subatomică, Hiroko nu avea egal în proiectarea sistemelor biologice închise şi dotate cu elemente de sprijinire a vieţii – şi tot aşa, oriunde te-ai fi uitat. Sclipitoare adunătură!

Iar Maia făcea parte dintre liderii lor. Asta îi dădea o oarecare îndrăzneală. Deprinderile ei în materie de inginerie şi cosmonautică erau destul de modeste; se pare că se evidenţiase mai mult prin talentul său diplomatic. Fusese aleasă pentru a conduce disparata, fragmentata echipă rusă, în care se aflau şi mai mulţi membri din restul federaţiei, iar în privinţa asta totul era în regulă. Avea de-a face cu o muncă interesantă şi era obişnuită cu aşa ceva. Mai mult, deprinderile ei s-ar fi putut dovedi cele mai importante de la bordul navei. La urma urmei, toţi erau nevoiţi să meargă până la capăt. Ceea ce presupunea viclenie, înşelăciune şi voinţă. Să doreşti ca alţii să se supună voinţei tale! Aruncă o privire mulţimii de feţe strălucinde şi izbucni în râs. Toţi cei îmbarcaţi erau buni pentru treaba pe care o făceau, doar că unii erau de-a dreptul supradotaţi. Iar ea trebuia să-i identifice pe aceştia, să-i evidenţieze, să-i cultive. De asta depindea capacitatea ei de a funcţiona ca lider, pentru că în

final, îşi spunea, se va ajunge cu siguranţă la un fel de meritocraţie ştiinţifică liberă. Într-o asemenea societate, adevăratele forţe vor fi reprezentate de cei extraordinar de talentaţi. Atunci când va veni vremea să se pună umărul, ei vor fi adevăraţii şefi ai coloniei – ei sau aceia care îi vor influenţa.

Privi în jur şi îl localiză pe omologul ei din cealaltă tabără, Frank Chalmers. În Antarctica nu ajunsese să-l cunoască prea bine. Un bărbat înalt, masiv, negricios. Era destul de vorbăreţ şi incredibil de energic, dar greu de descifrat. Oare vedea lucrurile la fel ca ea? Nu-şi putuse da seama niciodată. Discuta cu un grup tocmai la capătul celălalt al încăperii, ascultând în felul acela de nepătruns al lui, cu capul plecat într-o parte, gata să intervină cu o remarcă spirituală. Avea de gând să afle mai multe despre el. Şi nu numai atât: avea de gând să-i devină apropiată.

Traversă sala, se opri alături de el şi se aşeză astfel încât umerii să li se atingă uşor. Îşi înclină capul către al lui şi făcu un scurt gest către toţi cei din jur:

– O să fie amuzant, nu crezi?

– Dacă merge bine, răspunse Chalmers, privind-o.

După ceremonie şi masa de seară, neputând închide ochii, Maia porni într-o plimbare pe navă. Cu toţii mai călătoriseră prin spaţiul extraterestru, dar niciodată într-o navă de dimensiunile lui *Ares,* care era enormă. La extremitatea frontală a acesteia se afla un fel de marchiză, o structură unitară, de forma unui bompres, care se învârtea în sensul opus rotirii navei, rămânând, astfel, nemişcată. Acolo erau amplasate instrumentele pentru observarea Soarelui, antenele radio şi toate celelalte aparate care funcţionau cel mai bine în absenţa rotaţiei, iar în capăt de tot se afla o încăpere în formă de bulb, din plastic transparent, un spaţiu de curând botezat *domul bulbaceu* şi care oferea echipajului o imagine imponderabilă, nerotativă, asupra stelelor, precum şi o privire parţială asupra imensei nave din spatele său.

Maia se apropie, plutind, de peretele ca o fereastră al acestui dom bulbaceu, privind curioasă înapoi, spre restul vehiculului cosmic. Acesta fusese construit folosindu-se rezervoarele externe de combustibil ale navetelor spaţiale; către începutul secolului, NASA şi Glavkosmos începuseră să ataşeze mici servorachete rezervoarelor şi să le amplaseze pe orbită. Zeci de rezervoare fuseseră lansate astfel, apoi remorcate până la locurile de muncă şi date în folosinţă – din acestea se

construiseră două mari staţii spaţiale, o staţie L5, o staţie orbitală lunară, primul vehicul marţian cu echipaj uman şi zeci de nave de transport automate, expediate spre Marte. Aşa că, în momentul în care cele două agenţii conveniseră să-l realizeze pe *Ares,* utilizarea rezervoarelor devenise o chestiune de rutină, cu unităţi standard de cuplare, de constituire a interioarelor, sistemelor de propulsie şi aşa mai departe, iar astfel construcţia uriaşei nave durase mai puţin de doi ani.

Totul semăna cu ceva confecţionat din piesele unui joc de copii, în care cilindrii sunt ataşaţi la extremităţi pentru a crea forme şi mai complexe – în acest caz, opt hexagoane de cilindri interconectaţi, cărora li se spunea *tori,* aliniaţi pe lângă şi străbătuţi de un miez central, construit dintr-un mănunchi de cinci rânduri de cilindri. Torii erau conectaţi la miezul central prin spiţe subţiri, ca nişte canale, obiectul final arătând, întrucâtva, ca un utilaj agricol, să zicem ca braţul unei combine ori al unei instalaţii mobile de stropit. „Ori, poate, ca opt gogoşi umflate, îşi spuse Maia, fixate cu scobitori de un băţ. Exact ce i-ar plăcea unui copil.”

Cei opt tori fuseseră confecţionaţi din rezervoare americane, iar cei cinci cilindri înmănuncheaţi ai arborelui central erau ruseşti. Ambele tipuri de rezervoare aveau aproape cincizeci de metri lungime şi zece în diametru.

Maia pluti la întâmplare în josul rezervoarelor din arborele principal; îi luă destul de mult timp, dar n-avea nicio grabă. Se lăsă să cadă în Torul G. Aici se aflau încăperi de toate formele şi dimensiunile, până la cele mai mari, care ocupau rezervoare întregi. Pardoseala uneia dintre acestea, pe care tocmai o străbătea, era amplasată chiar sub indicatorul liniei de mijloc, aşa că interiorul său semăna cu una dintre barăcile acelea lungi, din tablă ondulată, folosite în timpul celui de-al Doilea Război Mondial. Dar majoritatea rezervoarelor fuseseră împărţite în încăperi mai mici. Auzise că în total sunt peste cinci sute, echivalând cu spaţiul interior al unui mare hotel dintr-o metropolă.

Dar, oare, avea să fie suficient?

Poate că da. După Antarctica, viaţa pe *Ares* părea expansivă, labirintică, aeriană. În fiecare dimineaţă, în jurul orei 6.00, întunericul din torii rezidenţiali se destrăma treptat, până la un fel de zori cenuşii, iar pe la 6.30 o iluminare bruscă marca „răsăritul”. Aşa cum făcuse toată viaţa, Maia se trezea devreme.

După ce-şi făcea toaleta, se ducea la bucătăria din Torul D, îşi încălzea o porţie de mâncare şi trecea în marea sală de mese. Acolo se aşeza la o masă flancată de lămâi în ghivece. Colibri, cintezoi, vrăbii şi papagali şi alte păsări cântătoare ciuguleau pe sub masă ori îi zburau pe deasupra capului, ocolind coardele de viţă-de-vie care atârnau de plafonul lung şi concav, vopsit într-un gri-albăstrui care îi amintea de cerul de iarnă din St. Petersburg. Mânca fără grabă, privea păsările, se relaxa în fotoliu, asculta conversaţiile din jur. Un mic dejun tihnit! La început, după o viaţă de muncă istovitoare, i se păruse un lucru neliniştitor, chiar alarmant, ca un lux de furat. De parcă, aşa cum zicea Nadia, în fiecare zi era duminică dimineaţa. Doar că dimineţile de duminică ale Maiei nu fuseseră niciodată deosebit de relaxate. În copilărie, acela era răstimpul în care făcea curat în apartamentul de două camere pe care îl ocupa împreună cu mama ei. Mama fusese medic şi, ca mai toate femeile din generaţia ei, fusese nevoită să muncească din răsputeri pentru a se descurca, pentru a face rost de mâncare, pentru a-şi creşte copilul, pentru a avea o locuinţă şi a-şi face o carieră. Fusese mult prea mult pentru o singură persoană, şi mama se alăturase nenumăratelor femei furioase care pretindeau o situaţie mai bună decât avuseseră în timpul regimului sovietic, regim care le oferise slujbe plătite la jumătate, lăsându-le pe cap şi întreaga muncă de acasă. Gata cu aşteptarea, gata cu resemnarea mută; trebuia să profite de perioada cât va dura instabilitatea. „Totul este pe masă, exclama mama Maiei în timp ce prepara prânzurile acelea sărăcăcioase, totul în afară de mâncare!”

Şi poate că profitaseră. În epoca sovietică, femeile învăţaseră să se ajute reciproc, îşi făcuse apariţia o lume închisă ca o castă, alcătuită din mame, surori, fiice, babuşti, prietene, colege şi chiar străine. În perioada CSI-ului această lume îşi consolidase câştigurile şi se infiltrase chiar mai departe, în structurile puterii, în strânsele oligarhii masculine ale guvernului rus.

Unul dintre domeniile cele mai afectate fusese programul spaţial. Mama Maiei, implicată în cercetarea medicală spaţială, susţinuse întotdeauna că domeniul cosmonauticii are nevoie de un influx de femei, chiar şi numai pentru a oferi date feminine pentru experimentările medicale. „Doar nu ne-o pot da de exemplu tot timpul pe Valentina Tereşkova!” striga mama Maiei. Şi se părea că avusese dreptate, pentru că, după ce studiase ingineria aeronautică la Universitatea din Moscova, Maia fusese

acceptată în cadrul unui program la Baikonur, unde se descurcase bine, după care obţinuse un contract pe *Novîi Mir.* În timp ce se afla acolo, reproiectase interioarele pentru a le asigura o mai bună eficienţă ergonomică, iar mai târziu petrecuse un an la comanda staţiei, perioadă în care câteva reparaţii de urgenţă îi sporiseră reputaţia. Urmaseră unele sarcini administrative la Baikonur şi la Moscova, Maia izbutind cu timpul să pătrundă în restrânsul birou politic al Glavkosmos, asmuţindu-i pe bărbaţi, în cele mai subtile moduri, unul împotriva celuilalt, măritându-se cu unul dintre aceştia, divorţând de el, promovând apoi în Glavkosmos ca agent liber, devenind unul dintre membrii celui mai exclusivist cerc interior – dublul triumvirat.

Iar acum ajunsese aici, bucurându-se de un tihnit mic dejun. „Atât de civilizat”, bombănea Nadia, cea mai bună prietenă a ei de pe *Ares,* o femeie scundă, rotundă ca o piatră, cu o faţă pătrată, încadrată de părul sur, tuns scurt. Cum nu se poate mai banală. Maia, care ştia că arată bine şi ştia că asta o ajutase de multe ori, iubea simplitatea Nadiei, care, într-un fel, îi sublinia competenţa. Nadia era ingineră, o persoană extrem de practică, expertă în construcţii realizate în condiţiile de climă rece. Se cunoscuseră la Baikonur cu douăzeci de ani în urmă şi cândva locuiseră împreună pe *Novîi Mir,* timp de câteva luni. De-a lungul anilor ajunseseră ca nişte surori, fiindcă, deşi nu semănau prea mult şi nu se înţelegeau întotdeauna, erau în termeni de intimitate.

– A fost o idee oribilă să se repartizeze zonele de locuit ale ruşilor şi americanilor în tori diferiţi, spuse Nadia, privind în jurul său. Lucrăm cu ei ziua, dar ne petrecem cea mai mare parte a timpului aici, printre mutrele noastre arhicunoscute. Asta nu face decât să întărească diferenţierile dintre noi.

– Poate că ar trebui să ne oferim să schimbăm cu ei jumătate din camere.

Arkadi, care înghiţea hulpav nişte chifle, aşezat la masa vecină, se aplecă spre ele. Barba sa roşie, tot mai neîngrijită de la o zi la alta, era plină de firimituri.

– Nu ajunge, spuse el, de parcă ar fi participat de la început la conversaţie. Ar trebui să declarăm fiecare a doua duminică drept zi de mutare şi să permitem tuturor să-şi schimbe locuinţa după propriul lor plac. Astfel, oamenii ar ajunge să se cunoască mai bine unii pe ceilalţi şi ar exista mai puţine bisericuţe, iar noţiunea

de proprietate asupra camerelor s-ar diminua.

– Dar mie îmi place să am camera mea, spuse Nadia.

Arcadi mai vârî o chiflă în gură şi îi zâmbi, în timp ce mesteca. Era un miracol că trecuse de comitetul de selecţie.

Maia le expuse totuşi americanilor problema şi, cu toate că nimeni nu agrea planul lui Arkadi, o singură schimbare a jumătate din totalul apartamentelor li se păru o idee bună. După mai multe consultări şi discuţii, puseră la cale mutarea, pe care o realizară într-o dimineaţă de duminică, iar după aceea micul dejun deveni ceva mai cosmopolit. Dimineţile, în sala de mese D, îşi făceau apariţia Frank Chalmers şi John Boone, dar şi Sax Russell, Mary Dunkel, Janet Blyleven, Rya Jimenez, Michel Duval şi Ursula Kohl. John Boone se scula devreme, ajungând în sala de mese chiar înaintea Maiei.

– Sala asta e atât de spaţioasă şi de aerisită! Într-adevăr, îţi creează senzaţia că eşti afară! spuse el într-o bună zi, în zori, de la masa la care şedea, atunci când o zări pe Maia intrând. E mult mai bună decât sala din tronsonul B.

– Şmecheria constă în a elimina cromul şi plasticul alb, replică Maia, a cărei engleză era destul de bună şi se perfecţiona rapid. Apoi să vopseşti plafonul în culorile unui cer adevărat.

– Vrei să spui că nu într-o simplă culoare albastră?

– Da.

Era, îşi zise Maia, un american tipic: simplu, deschis, direct, relaxat. Şi totuşi, acest exemplar anume reprezenta unul dintre oamenii cei mai importanţi din istorie. Era un adevăr inevitabil, solid, însă Boone părea să se strecoare de sub povara acestuia, lăsându-l să-i cadă la picioare, pe podea. Concentrat asupra gustului unei chifle ori a unor ştiri afişate pe monitorul de pe masă, niciodată nu se referea la expediţia sa anterioară, iar dacă cineva ataca subiectul, Boone vorbea ca şi cum povestea aceea nu s-ar fi deosebit cu nimic de oricare dintre zborurile la care participaseră toţi ceilalţi. Dar nu era aşa, numai nonşalanţa lui făcea să pară lucrurile astfel: în fiecare dimineaţă, la aceeaşi masă, râzând la glumele slabe, inginereşti ale Nadiei, aducându-şi contribuţia la conversaţie. După o vreme, trebuia să faci un efort pentru a mai vedea aura din jurul său.

Frank Chalmers era mai interesant. Venea întotdeauna târziu şi stătea singur, atent numai la cafeaua sa şi la monitorul de pe masă. După două-trei ceşti, se adresa celor din apropiere într-o rusă chinuită, dar funcţională. Majoritatea conversaţiilor de la

micul dejun din sala D se purtau acum în engleză, pentru a le face plăcere americanilor. Situaţia sub raport lingvistic se prezenta ca un set de păpuşi vârâte una într-alta: engleza îi cuprindea pe toţi o sută, înăuntrul ei se afla rusa, iar înăuntrul acesteia limbile federaţiei, după care urmau limbile internaţionale. Opt oameni de la bord erau idiolingvişti, o formă tristă a stării de orfan, după opinia Maiei, căreia i se părea că aceştia din urmă erau mult mai orientaţi către Pământ decât ceilalţi, de altfel comunicând frecvent cu cei rămaşi acasă. Fapt oarecum straniu – psihiatrul făcea şi el parte din această categorie.

Oricum, engleza era *lingua franca* pe navă, iar la început Maia crezuse că aceasta le oferă americanilor un avantaj. Apoi observă că, atunci când aceştia vorbeau, puteau fi întotdeauna înţeleşi de oricine, pe când ceilalţi dispuneau de mai multe limbi particulare la care puteau recurge dacă doreau.

Totuşi, Frank Chalmers reprezenta excepţia la toate acestea. Vorbea cinci limbi, mai multe decât oricare dintre cei aflaţi la bord. Nu se temea să folosească limba rusă, deşi o vorbea foarte prost; formula întrebările ca din topor, după care asculta răspunsurile – cu o atenţie de-a dreptul pătrunzătoare şi cu un râs grăbit, surprinzător. În multe privinţe, era un american neobişnuit, îşi spunea Maia. La prima vedere, părea să prezinte toate caracteristicile clasice: era masiv, zgomotos, activ până la obsesie, încrezător, neliniştit, destul de vorbăreţ şi prietenos după cafeaua aceea luată la început de unul singur. Îţi trebuia un timp până să observi că aerul amical îi dispare la fel de repede cum a apărut şi să-ţi dai seama cât de puţine lucruri dezvăluie în conversaţie. Spre exemplu, Maia nu află niciodată nimic despre trecutul lui, în ciuda unor eforturi deliberate de a-l determina să vorbească. Ceea ce o făcu să devină curioasă. Frank avea părul negru, faţa oacheşă, ochii de un căprui-deschis – era frumos, genul omului dur: zâmbetul scurt, râsul penetrant, la fel ca al mamei Maiei. Căutătura îi era la fel de pătrunzătoare, mai ales când o privea pe Maia; evaluarea celuilalt lider, îşi spunea ea. Acţiona în consonanţă cu ea, de parcă ar fi avut o înţelegere construită pe o îndelungată cunoaştere, lucru care o neliniştea, având în vedere cât de puţin stătuseră de vorbă în Antarctica. Era obişnuită să le considere pe femei ca pe nişte aliate şi pe bărbaţi drept probleme atractive, dar primejdioase. Aşa că un bărbat care părea a dori să fie aliatul ei devenea şi mai

problematic. Şi primejdios. Şi… Şi încă ceva. Îşi amintea de un singur moment când privise în el dincolo de învelişul pielii, şi aceasta se întâmplase în Antarctica. După ce inginerul acela clacase şi fusese trimis în nord, sosiseră mesaje cu privire la cel care îl va înlocui, iar când numele acestuia deveni cunoscut, toţi fură surprinşi să afle că era vorba de însuşi John Boone, deşi, cu siguranţă, omul încasase, cu ocazia expediţiei sale anterioare, mai mult decât doza maximă de radiaţii radioactive. În timp ce încăperea încă mai vibra de comentariile asupra ştirii, Maia îl văzuse pe Chalmers intrând, urmărise cum i se aducea la cunoştinţă vestea, iar el întorsese capul cu o mişcare bruscă, pentru a-l privi pe cel care-l informase – şi atunci, pentru o fracţiune de secundă, Maia îi zărise o sclipire de furie, o sclipire atât de rapidă, încât părea mai mult o impresie subliminală.

Dar asta îi atrăsese atenţia asupra lui. Şi de bună seamă că între el şi John Boone exista o relaţie ciudată. Desigur că Chalmers ajunsese într-o situaţie dificilă; el era liderul oficial al americanilor, chiar deţinea titlul de „căpitan” – dar Boone, cu părul lui blond şi înfăţişarea atrăgătoare şi prezenţa stranie a reuşitelor sale, avea cu siguranţă mai multă autoritate; el *părea* adevăratul lider american, iar Frank Chalmers un fel de funcţionar executiv supraactiv, îndeplinind ordinele nerostite ale lui Boone. Nu putea fi prea comod.

Erau prieteni vechi, i se răspunsese Maiei atunci când aceasta se interesase. Doar că ea vedea prea puţine semne ale acestei prietenii, chiar căutându-le cu insistenţă. Cei doi vorbeau rar în public şi nu părea să se viziteze în particular. Aşa că, atunci când erau împreună, Maia îi privea cu mai multă atenţie ca oricând, fără a se întreba vreodată în mod conştient de ce – pur şi simplu logica firească a situaţiei îi cerea să o facă. Dacă s-ar fi aflat cu toţii la Glavkosmos, ar fi avut un sens – strategic – să traseze o linie de demarcaţie între ei, dar aici nu mai putea gândi în acelaşi mod. Erau multe lucrurile la care Maia nu se gândea conştient.

Cu toate acestea, îi urmărea cu atenţie. Iar într-o dimineaţă Janet Blyleven îşi aduse în sala D, la micul dejun, ochelarii-cameră video. Era reporter principal al televiziunii americane şi adesea se plimba pe navă purtând aceşti ochelari, privind în jurul ei şi făcând comentarii, adunând întâmplări şi transmiţându-le acasă, unde, aşa cum spunea Arkadi, vor fi „rumegate şi date iar afară, în acel consens infantil”.

Desigur că nu era nimic nou. Atenţia acordată de mediile de

informare reprezenta un lucru obişnuit în viaţa oricărui astronaut, iar în timpul procesului de selecţie cei de aici fuseseră cercetaţi mai mult ca oricând. Acum, totuşi ei constituiau materia primă pentru emisiuni infinit mai populare decât fusese vreodată un program spaţial. Milioane de oameni le priveau ca pe ultimul strigăt în materie de seriale TV, iar asta chiar îi deranja pe unii dintre ei. Aşa că atunci când Janet se instalase la capătul mesei, purtând acei ochelari eleganţi, cu fibre optice în ramă, se auziră câteva murmure de dezaprobare. La celălalt capăt al mesei, Ann Clayborne şi Sax Russell se certau, fără a ţine seama de cei din jur.

– Vor trece ani întregi până când vom afla tot ce există acolo, Sax. Decenii. E tot atâta pământ pe Marte ca şi pe Terra, cu o structură geologică şi chimică unice. Terenul trebuie să fie studiat în totalitate înainte de a se putea începe transformarea sa.

– Îl vom schimba prin simpla noastră debarcare, răspunse Russell, respingând obiecţiile Annei cu un gest de parcă pe faţă i s-ar fi lipit nişte pânze de păianjen. A decide să pleci pe Marte este ca prima propoziţie dintr-o frază, iar întreaga frază spune…

– *Veni, vidi, vici.*

– Dacă vrei s-o formulezi în felul ăsta, spuse Russell, ridicând din umeri.

– Sax, tu eşti cel plictisitor, răspunse iritată Ann, o femeie cu umerii largi şi părul castaniu, rebel, un geolog cu opinii solide, greu de combătut. Uite cum se prezintă situaţia: Marte este *un loc în sine.* Dacă vrei, poţi să-ţi faci pe Pământ jocurile tale de-a schimbarea climatului, cei de-acolo au nevoie de ajutor. Ori încearcă pe Venus. Dar nu poţi să stropeşti, pur şi simplu, o suprafaţă planetară veche de trei miliarde de ani.

Russell îşi mai şterse de pe faţă câteva pânze de păianjen.

– E moartă, spuse el simplu. Şi în afară de asta, decizia nu ne aparţine cu adevărat. Va fi luată fără să se ţină seama de noi.

– Niciuna dintre aceste decizii nu va fi luată fără să se ţină seama de noi, interveni Arkadi, tăios.

Janet îşi muta privirea de la un vorbitor la altul, înregistrând totul. Ann, tot mai agitată, ridicase glasul. Maia privi în jur şi constată că lui Frank nu-i plăcea situaţia. Dar dacă îi punea capăt, ar fi dezvăluit milioanelor de telespectatori faptul că nu doreşte ca astronauţii să se certe în faţa lor. În schimb, se uită peste masă şi prinse privirea lui Boone. Între cei doi avu loc un

schimb de expresii atât de rapid, încât Maia clipi, surprinsă.

– Când am fost acolo data trecută, am avut impresia că deja arată ca Pământul, spuse Boone.

– Cu excepţia temperaturii de două sute de grade Kelvin, adăugă Russell.

– Desigur, dar *arăta* la fel ca Mojave ori ca Văile Uscate. Prima oară când m-am uitat în jurul meu pe Marte, m-am pomenit căutând vreuna dintre focile acelea mumificate pe care le-am văzut în Dry Valleys.

Şi aşa mai departe. Janet se întoarse către el, iar Ann, cu un aer dezgustat, îşi luă cafeaua şi plecă.

După aceea, Maia se concentrase, încercând să-şi amintească privirile schimbate de Boone şi Chalmers. Aparţinuseră parcă unui cod ori vreunuia dintre limbajele secrete inventate de gemenii identici.

Săptămânile treceau, şi fiecare zi începea cu un mic dejun tihnit. Restul dimineţii era foarte aglomerat. Toţi aveau câte un program, deşi ale unora erau mai încărcate decât altele. Programul lui Frank era plin până la refuz, aşa cum îi şi plăcea de fapt – o obsedantă revărsare de activitate. Atâta doar că munca în sine nu era deloc înălţătoare: trebuia ca toţi să se menţină în viaţă şi în formă, să asigure funcţionarea navei şi să se pregătească pentru Marte. Întreţinerea navei cuprindea totul, de la complexitatea programării sau a reparaţiilor, până la operaţiile simple, de scoatere a proviziilor din depozite sau de transportare a reziduurilor la instalaţiile de reciclare. Echipa de la biosferă îşi petrecea majoritatea timpului la fermă, care ocupa suprafeţe însemnate din torii C, E şi F; şi apoi, toţi cei aflaţi la bord aveau de efectuat activităţi la fermă. Celor mai mulţi le făcea plăcere să muncească acolo, iar unii chiar reveneau în orele lor libere. Cu toţii urmau dispoziţiile medicilor de a petrece trei ore pe zi practicând exerciţii fizice, la diferite aparate. Aceste trei ore erau apreciate, ori suportate, ori dispreţuite, în funcţie de temperament, dar chiar şi aceia care pretindeau că le dispreţuiesc terminau exerciţiile într-o stare de spirit evident mai bună (care putea fi chiar măsurată).

– Endorfinele beta sunt cel mai bun stimulent, spunea Michel Duval.

– Ceea ce constituie un noroc, din moment ce nu dispunem de altele, răspundea John Boone.

– O, dar mai e cofeina…
– Pe mine mă adoarme.
– Alcoolul…
– Îmi dă dureri de cap.
– Procaina, darvonul, morfina…
– Morfina?
– În stocul de medicamente. Nu e pentru uzul general.
– Poate că mai bine m-aş îmbolnăvi, intervenea Arkadi, zâmbind.

Inginerii, inclusiv Maia, îşi petreceau multe dimineţi executând exerciţii de antrenament pe simulatoare.

Acestea aveau loc în Torul B, pe platforma din spatele acestuia, unde se aflau cele mai noi sintetizatoare de imagine. Simulările erau atât de sofisticate, încât existau puţine diferenţe vizibile între ele şi o acţiune propriu-zisă. Asta nu însemna că neapărat erau interesante; abordarea standard a inserţiei orbitale, simulată săptămânal, era denumită „exerciţiul Mantra”, devenind o povară pentru oricare eventual membru al echipajului.

Dar, uneori, chiar plictiseala era de preferat alternativelor. Arkadi era specialistul care se ocupa de aceste antrenamente şi dovedea un talent pervers pentru conceperea unor exerciţii-problemă atât de dificile, încât adesea îi „omorau” pe toţi. Erau experienţe ciudat de neinteresante şi care nu contribuiau la popularitatea lui Arkadi în rândul victimelor sale. Se amestecau la întâmplare exerciţiile-problemă cu „exerciţiile Mantra”, dar tot mai frecvent aveau loc exerciţii-problemă: simulau că „se apropie de Marte” şi, deodată, se aprindeau lămpi de semnalizare roşii, uneori însoţite de sirene, şi din nou astronauţii erau la ananghie. Odată se izbiseră de un corp meteoritic cântărind aproximativ cincisprezece grame şi care făcuse o zdravănă breşă în scutul termic. Sax Russell calculase că eventualitatea de a lovi orice corp mai mare de un gram era de aproximativ o dată la fiecare şapte mii de ani de călătorie; cu toate acestea, iată-i în stare de *alarmă,* adrenalina inundându-le organismul chiar şi când luau în râs ideea, repezindu-se cu toţii spre corpul central al navei şi îmbrăcând în grabă costumele EV A, năpustindu-se spre încăperile de salvare înainte de a se izbi de atmosfera marţiană şi a se transforma într-o friptură crocantă; iar pe la mijlocul drumului se auzea în interfon vocea lui Arkadi: „Nu v-aţi grăbit îndeajuns! Suntem morţi cu toţii.”

Dar ăsta era unul dintre exerciţiile simple. Altele… Nava, spre exemplu, era ghidată de un sistem de tipul „zbor dirijat”, care presupunea că piloţii transmit instrucţiuni computerelor de zbor care, la rândul lor, le translatează în impulsurile necesare pentru obţinerea rezultatului dorit. Aşa cel puţin ar fi trebuit să se întâmple, deoarece atunci când te apropii, cu o asemenea viteză, de o masă gravitaţională de talia planetei Marte, pur şi simplu nu poţi aprecia ori intui ce cantitate de combustibil e necesară pentru a produce rezultatele dorite. Aşa că niciunul dintre ei nu era zburător în sensul unui pilot care manevrează un avion. Cu toate acestea, Arkadi arunca frecvent în aer sistemul de ghidaj enorm şi redundant, chiar în momentul în care se ajungea într-un moment critic (pentru căderea sistemului, spunea Russell, nu există decât o posibilitate la zece miliarde), şi trebuia ca ei să preia şi să conducă manual rachetele şi să vadă pe monitoare cum imaginea portocalie, pe fond negru, a planetei Marte coboară asupra lor; iar în acel moment aveau de ales –, fie să meargă mai departe, să se afunde în adâncurile spaţiului şi să moară de o moarte lentă, fie să recurgă la calea cea mai scurtă, adică să se izbească de planetă şi să moară instantaneu – iar dacă alegeau cea de-a doua variantă erau nevoiţi să o urmărească până la capăt, până la izbitura finală, simulată, la viteza o sută douăzeci de kilometri pe secundă.

Mai puteau apărea şi defecţiuni mecanice: la rachetele principale, rachetele stabilizatoare, componentele *hard* sau *soft* ale computerului; ori deteriorări ale scutului termic. Era absolut necesar ca toate să funcţioneze perfect în momentul apropierii de Marte. Iar defectările acestor sisteme erau cele mai probabile dintre toate, la scara, spunea Sax (deşi alţii contestau metodele sale de apreciere a riscurilor), de una la fiecare zece mii de apropieri. Aşa că mai efectuau o dată exerciţiul, şi din nou se aprindeau semnalizatoarele roşii, iar ei murmurau şi se rugau să facă mai degrabă un „exerciţiu Mantra” – deşi, într-un fel, se bucurau de schimbare. Atunci când reuşeau să supravieţuiască vreunei defecţiuni mecanice, erau grozav de mulţumiţi; şi izbânda putea fi chiar punctul culminant al unei săptămâni întregi. Odată, John Boone reuşi să acţioneze manual aerofrâna, cu o singură rachetă principală în funcţiune, nimerind milisecunda de arc de cerc potrivită pentru intrarea în atmosferă şi singura viteză posibilă pentru asta. Nimănui nu-i venea să creadă aşa ceva. „Noroc chior!” a exclamat Boone, zâmbind cu

gura până la urechi, atunci când isprava sa a fost pe larg dezbătută la cină. Majoritatea exerciţiilor-problemă ale lui Arkadi se terminau însă printr-un eşec însemnând moartea tuturor. Simulate sau nu, era greu să nu fii impresionat de aceste experimente, iar apoi chiar supărat pe Arkadi că le-a inventat. Odată au reparat fiecare monitor de pe puntea de control exact la timp pentru a vedea ecranele înregistrând izbirea de un mic asteroid care străpunsese arborele central al astronavei, ucigându-i pe toţi. Altă dată Arkadi, ca membru al echipei de navigaţie, a făcut o „eroare” şi a comandat computerelor să majoreze viteza de rotaţie a navei, în loc să o micşoreze.

– Sunteţi trântiţi la podea de o acceleraţie gravitaţională de şase *g!* strigă el cu o groază simulată, iar ei fură obligaţi să se târască pe podea timp de o jumătate de oră, prefăcându-se că rectifică eroarea şi mişcându-se de parcă fiecare cântărea o jumătate de tonă.

Iar când reuşiră, Arkadi sări de la podea şi începu să-i împingă din faţa monitorului de control.

– Ce dracu faci? strigă Maia.

– *Simulează* că a înnebunit, o corectă Nadia, dându-i ocol lui Arkadi. Trebuie să ne gândim cum să acţionăm atunci când cineva de pe puntea de comandă îşi pierde minţile.

Ceea ce, fără îndoială, era adevărat. Vedeau însă numai albul ochilor lui Arkadi, care nu dădea niciun semn că i-ar recunoaşte atunci când îi ataca fără să scoată o vorbă. Fu nevoie de toţi cinci pentru a-l imobiliza, iar Janet şi Phyllis Boyle se aleseră cu răni de la coatele sale ascuţite.

– Ei, ce părere aveţi? întrebă el după aceea, la cină, zâmbind cam strâmb deoarece i se umflase o buză. Şi dacă se întâmplă? Trăim în tensiune aici, iar apropierea de planetă va fi momentul cel mai dificil. Ce ne facem dacă vreunul clachează? Care sunt şansele să se întâmple aşa ceva? mai întrebă, întorcându-se către Russell cu un zâmbet şi mai larg, după care începu să fredoneze, cu un accent slavo-caraibian, un cântec jamaican: „Cădere de presiune, o, cădere de presiune, ohoho, presiunea va cădea-a-a-a!”

Aşa că se străduiau în continuare, abordând cum puteau mai bine exerciţiile-problemă, chiar şi atacul din partea băştinaşilor de pe Marte sau decuplarea Torului H, cauzată de „bolţuri explozive instalate din greşeală atunci când fusese construită nava”, sau ieşirea de pe orbită, în ultimul moment, a satelitului

Phobos. Abordarea scenariilor cele mai puţin plauzibile se făcea uneori cu un fel de umor negru, suprarealist, iar Arkadi le prezenta pentru a-i amuza, după masa de seară, unele dintre înregistrările video, făcându-i, în unele cazuri, să sară de pe scaune de atâta râs.

Dar exerciţiile-problemă plauzibile... Aveau loc mereu, în fiecare dimineaţă şi, în ciuda soluţiilor şi a protocoalelor pentru găsirea soluţiilor, se ivea din nou imaginea aceea, repetată cu obstinaţie – planeta roşie repezindu-se spre ei, cu inimaginabila viteză de patruzeci de mii de kilometri pe oră, până când umplea ecranul, iar ecranul devenea alb, pe el apărând scris cu litere mici, negre: *Coliziune!*

Călătoreau spre Marte pe o Elipsă Hohmann de tipul II, un traseu lent, dar eficient, ales dintre celelalte alternative mai cu seamă pentru că, atunci când nava fusese terminată, cele două planete se aflau în poziţia corectă pentru acest traseu, cu Marte la aproximativ patruzeci şi cinci de grade în faţa Pământului, în planul eclipticii. Aveau să parcurgă aproape jumătate din distanţă călătorind în jurul Soarelui şi să întâlnească planeta Marte cu vreo trei sute de zile mai târziu. Perioada lor de gestaţie, cum îi spunea Hiroko.

Psihologii de acasă ajunseseră la concluzia că e bine ca elementele de mediu să se modifice din când în când, pentru a se sugera pe *Ares* schimbarea anotimpurilor. În scopul realizării acestui obiectiv, fură corectate durata zilelor şi nopţilor, caracteristicile atmosferice şi culorile ambientale. Unii susţinuseră că sosirea lor la destinaţie trebuie să se producă la timpul culesului, alţii că ar trebui să fie o nouă primăvară. După o scurtă dezbatere, se hotărâse prin însuşi votul navigatorilor să se pornească la drum la începutul primăverii, aşa încât să se călătorească pe timp de vară, nu de iarnă, iar, când se vor apropia de obiectiv culorile pe navă să se transforme în chiar nuanţele toamnei de pe Marte, de preferat verdelui-deschis şi pastelurilor înflorate pe care le lăsaseră atât de departe în urmă.

Aşa că în acele prime luni, de cum îşi terminau îndatoririle de dimineaţă şi părăseau puntea de comandă ori ferma sau scăpau, împleticindu-se, din simulările aproape sadice ale lui Arkadi, intrau în primăvară. Pereţii erau împodobiţi cu panouri de un verde-pal sau cu fotografii murale de azalee, jacaranda şi cireşi ornamentali. Lanurile de orz şi muştar abia înflorit din marile

încăperi ale fermei erau de un galben-aprins, iar sectorul de pădure şi cele şapte încăperi-parcuri de pe navă fuseseră amenajate cu pomi şi boschete aflate în perioada de primăvară a ciclului lor vegetal. Maiei îi plăceau toate aceste flori, pline de culoare, ale primăverii şi, după activitatea de dimineaţă, îşi efectua o parte din programul de exerciţii fizice plimbându-se prin pădurea care avea o podea neregulată şi era atât de deasă, încât nu se vedea, de la un capăt al sălii la celălalt, peretele metalic. Aici îl întâlnea, cel mai des dintre toţi, pe Frank Chalmers bucurându-se de una dintre scurtele sale pauze. Spunea că îi place frunzişul primăverii, deşi nu părea niciodată că îl priveşte cu adevărat. Se plimbau împreună şi stăteau ori nu de vorbă, după împrejurări. Iar dacă într-adevăr vorbeau, nu abordau niciun subiect important; lui Frank nu-i plăcea să discute despre activitatea lor ca şefi ai expediţiei. Femeii lucrul acesta i se părea ieşit din comun, deşi nu o recunoştea. Numai că nu aveau exact aceleaşi responsabilităţi, ceea ce poate că explica reţinerea lui. Maia nu se formaliza deloc – cosmonauţii între ei fuseseră dintotdeauna relativ egalitarişti, fapt ce devenise o tradiţie de pe timpul lui Koroleov. Programul american avea, în schimb, o tradiţie mai militaristă, evidentă şi în titlurile celor din echipaj; în vreme ce Maia era pur şi simplu coordonatoarea contingentului rus, Frank era căpitanul Chalmers, după toate aparenţele în sensul dur, al vechilor nave de luptă.

Dacă această autoritate îi făcea existenţa mai mult sau mai puţin uşoară, Frank nu spunea. Uneori discuta despre biosferă ori despre alte probleme tehnice, ori în legătură cu noutăţile de acasă. Dar cel mai adesea părea că doar vrea să se plimbe cu ea. Aşadar… plimbări tăcute, în sus şi în jos, pe cărări înguste, prin desişuri de pini şi plopi tremurători, şi mesteceni, întotdeauna cu senzaţia de apropiere, de parcă erau vechi prieteni ori de parcă el, foarte ruşinos (sau subtil), îi făcea curte.

Gândindu-se la toate acestea, într-o bună zi Maiei îi trecu prin minte că plecarea la drum primăvara crease, poate, o problemă. Iată-i, aşadar, în mezocosmosul lor, navigând în plin anotimp al trezirii la viaţă, când totul era fertil şi în floare, dezlănţuit şi verde, aerul înmiresmat, vântul adiind, zilele tot mai lungi şi mai calde, toţi umblând în cămăşi şi pantaloni scurţi, o sută de animale sănătoase, trăind alături, mâncând, exersând, făcând duşuri, dormind. Bineînţeles că trebuia să existe şi relaţii sexuale.

În sfârşit, nu era nimic nou în asta. Maia însăşi avusese câteva fantastice experienţe sexuale în spaţiu, mai ales în timpul celei de-a doua misiuni pe *Novîi Mir,* când ea şi Gheorghi, şi Ieli, şi Irina încercaseră toate poziţiile imaginabile în imponderabilitate, numărul acestora fiind, într-adevăr, foarte mare. Dar acum era cu totul altceva. Erau mai în vârstă, erau sortiţi să fie împreună pentru totdeauna. *„Totul* într-un sistem închis este altfel”, cum spunea adesea Hiroko în alte contexte. La NASA se punea mare preţ pe ideea că între ei trebuie să existe relaţii frăţeşti: din cele o mie trei sute patruzeci şi opt de pagini ale volumului denumit *Relaţiile umane în timpul tranzitului pe Marte,* compilat de NASA, numai o singură pagină era dedicată relaţiilor sexuale şi venea, de fapt, cu recomandări împotriva acestora. Ei toţi erau, după cum sugera volumul, un fel de trib, cu un tabu bine gândit împotriva împerecherilor intratribale. Ruşii râseseră cu gura până la urechi la o asemenea idee. Chiar că americanii erau nişte ruşinoşi. „Noi nu suntem un *trib,* spusese Arkadi. Noi suntem *lumea.”*

Şi era primăvară. Şi mai erau la bord perechile căsătorite, dintre care unele destul de demonstrative; şi mai erau bazinul de înot din Torul E, şi sauna, şi baia cu valuri, în grupurile mixte, se foloseau costumele de baie, din nou din cauza americanilor, dar costumele de baie nu însemnau nimic. Fireşte, începu să se întâmple ceea ce era de aşteptat. Maia află de la Nadia şi Ivana că domul bulbaceu era folosit pentru întâlniri în ceasurile liniştite ale nopţii; majoritatea cosmonauţilor şi astronauţilor se pronunţau în favoarea imponderabilităţii. Iar multele cotloane neştiute din parcuri şi pădure serveau drept ascunzişuri pentru cei cu mai puţină experienţă în starea de imponderabilitate. Parcurile fuseseră proiectate pentru a crea oamenilor senzaţia că se pot ascunde. Iar fiecare persoană dispunea de o încăpere proprie, izolată fonic. Cu toate acestea, dacă o pereche dorea să înceapă o relaţie fără a deveni subiect de discuţie la moara bârfelor, exista posibilitatea de a o face foarte discret. Maia era convinsă că se întâmplau mult mai multe asemenea lucruri decât ar fi putut şti cineva.

O simţea. Fără îndoială, o simţeau şi alţii. Conversaţii în surdină între cupluri, rearanjări între partenerii din sala de mese, schimburi rapide de priviri, zâmbete abia schiţate, mâini care atingeau în trecere umeri sau braţe – da, se întâmplau fel de fel de lucruri. Toate conduceau la un fel de tensiune în aer, o

tensiune doar în parte plăcută. Temerile din Antarctica începură din nou să se facă simţite. În afară de asta, nu exista decât un număr redus de parteneri potenţiali, ceea ce conferea întregii situaţii un aer de opereta.

În cazul Maiei, apăreau probleme suplimentare. Era mai precaută ca oricând în privinţa bărbaţilor ruşi, deoarece pentru ei o relaţie cu ea ar fi însemnat să se culce cu şefa. Şi nu-i plăcea deloc, ştiind cum fusese atunci când o făcuse ea însăşi. În afară de asta, niciunul... în sfârşit, se simţea atrasă de Arkadi, dar nu-i plăcea de el şi i se părea neinteresant. Pe Ieli îl cunoştea dinainte, nu era decât un prieten; de Dmitri nu-i păsa; Vlad era mai bătrân, Iuri nu era genul ei, Alex era un adept al lui Arkadi... Şi tot aşa, până la sfârşit.

În ceea ce-i privea însă pe americani ori pe cei din aşa-numitul grup internaţional – ei bine, asta era o altă problemă. Intersectarea culturilor, cine ştie? Aşa că se ţinea deoparte, dar se gândea la asta. Iar câteodată, când se trezea dimineaţa sau când termina o rundă de exerciţii, plutea pe un val de dorinţă care o lăsa istovită pe marginea patului sau a duşului, singură.

Aşa că într-o dimineaţă, târziu, după un exerciţiu-problemă deosebit de enervant, pe care aproape că îl rezolvaseră, dar pe care îl rataseră în final, dădu peste Frank Chalmers în pădure şi-i răspunse la salut, după care merseră vreo zece metri printre copaci şi se opriră. Ea era în şort şi bluză, desculţă, asudată şi îmbujorată după simularea aceea nebunească. El era în şort şi tricou, desculţ, asudat şi prăfuit, venind de la fermă. Deodată Frank râse scurt după cum îi era obiceiul şi se întinse pentru a o atinge uşor pe braţ cu vârfurile degetelor.

– Pari fericită astăzi, spuse el, cu acel râs pătrunzător.

Conducătorii celor două jumătăţi ale expediţiei. Egali. Maia ridică mâna pentru a o atinge pe a lui şi asta se dovedi de ajuns.

Părăsiră cărarea şi se afundară într-un desiş de pini. Se opriră pentru a se săruta. Trecuse atâta vreme de când Maia se sărutase ultima dată, încât i se păru ciudat. Împiedicându-se de o rădăcină, Frank râse abia trăgându-şi răsuflarea, acel râs iute, secretos, care o făcu pe Maia să se cutremure, să-i fie aproape teamă. Se aşezară pe ace de pini, se tăvăliră ca studenţii care se giugiulesc prin păduri. Ea râse; îi plăcuse întotdeauna apropierea rapidă, modalitatea în care putea doborî un bărbat atunci când dorea.

Astfel făcură dragoste, iar pentru o vreme patima o luă în stăpânire. Când se termină totul, Maia se destinse, savurând plăcerea momentului. Apoi, situaţia deveni oarecum jenantă; nu mai ştia ce spună. Încă mai exista în fiinţa lui ceva ferit, de parcă se ascundea chiar şi atunci când făcea dragoste. Chiar mai rău decât atât, ceea ce simţea femeia în spatele reţinerii lui era un fel de triumf, de parcă el ar fi câştigat ceva, iar ea ar fi pierdut. Tendinţa aceea puritană a americanilor, sentimentul că sexul este ceva rău, ceva în care bărbaţii trebuie să le păcălească pe femei. Maia se închise puţin în sinea ei, îngrijorată de zâmbetul lui afectat. Să câştigi sau să pierzi. Ce copilăresc! Cu toate acestea, erau, ca să spunem aşa, co-primari. Aşa că dacă se pornea de la baza zero…

Mai pălăvrăgiră o vreme, într-o manieră destul de jovială şi chiar mai făcură dragoste o dată înainte de a se despărţi. De data asta nu mai fu chiar ca la început, Maia simţindu-se oarecum distrasă. Relaţiile sexuale conţineau atât de multe elemente mai presus de analiza raţională! Întotdeauna Maia simţea în legătură cu partenerii săi lucruri pe care nu le putea analiza, nici măcar exprima. Dar întotdeauna le percepea, fie că îi plăcea sau nu; nicio îndoială în privinţa asta. Şi privind chipul lui Frank Chalmers după prima lor îmbrăţişare, fusese sigură că ceva nu e în regulă, iar asta o nelinişti.

Se purtă însă prieteneşte, afectuos. Nu se face să fii respins într-un asemenea moment, nimeni n-ar uita aşa ceva. Se îmbrăcară şi se înapoiară în Torul D şi serviră prânzul la aceeaşi masă cu alţii, ceea ce era un prilej ca să se distanţeze şi mai mult. Dar apoi, în zilele următoare întâlnirii lor, Maia fu surprinsă şi nemulţumită să constate că într-un fel îl respinge, căutând scuze pentru a evita să fie singură cu el. Era straniu – în niciun caz ceea ce dorise ea să facă. Ar fi preferat să nu simtă ceea ce simţea, şi de vreo două ori după aceea ieşiră din nou singuri, iar când el luă iniţiativa, ea i se oferi din nou, dorind ca totul să meargă bine, închipuindu-şi că până atunci probabil făcuse o greşeală ori poate că fusese, cumva, într-o dispoziţie proastă. Dar se întâmpla de fiecare dată la fel, întotdeauna acel surâs de triumf, acel „te-am prins” care îi displăcea atât de tare, acea porcărie moralist-puritană.

Aşa că în cele din urmă hotărî să-l evite şi mai mult, străduindu-se să nu mai ajungă în situaţia de la început şi, destul de repede, Frank pricepu. Într-o după-amiază o rugă să vină la

plimbare prin pădure, iar când ea refuză, pretinzând că e obosită, chipul lui avu o tresărire de surpriză, după care împietri ca o mască. Maia se simţi rău, neputând nici ea să-şi explice de ce îl refuzase.

După aceea, încercând să se revanşeze pentru o retragere atât de necontrolată, fu prietenoasă şi deschisă cu el, mai ales că situaţia devenise de-acum limpede. De două-trei ori încercă să-i dea de înţeles că, pentru ea, întâlnirile lor nu însemnaseră decât o modalitate de a consolida o prietenie, ceea ce mai făcuse şi cu alţii. Totuşi, cum trebuia ca toate acestea să fie mai mult sugerate, era posibil ca el să le fi interpretat greşit. După primul şoc, Frank păruse cumva tulburat, iar odată, când ea tocmai ieşea dintr-un grup, îl surprinsese fixând-o cu o căutătură tăioasă. Apoi – doar distanţă şi reţinere. Însă el nu fusese niciodată realmente supărat, nu ceruse niciodată explicaţii şi nici nu venise să stea de vorbă cu ea. Era şi asta o problemă, nu-i aşa? Poate că *nu voia* să discute despre astfel de lucruri.

În sfârşit, poate că avea legături cu alte femei, cu unele dintre americance… Greu de spus. Se ascunsese, într-adevăr, în sine. Doar că era… ciudat.

Maia hotărî să renunţe la metoda ei de seducţie prin asalt, cu toate că întotdeauna asta îi dăduse fiori de plăcere. Hiroko avea dreptate: totul, într-un sistem închis, este altfel. Era prea rău pentru Frank (dacă într-adevăr îi păsa), pentru că el o educase în acest sens. Până la urmă decise să îl revadă, dar numai ca o bună prietenă. Îşi dădu atâta silinţă, încât la un moment dat calculă greşit şi împinse lucrurile prea departe, făcându-l să creadă că încearcă din nou să-l seducă. Stătuseră împreună cu mai mulţi, discutând până seara târziu, iar ea şezuse lângă el. Frank îi interpretase greşit gestul şi o condusese în torul D, către camerele de baie, vorbindu-i în felul său încântător şi afabil, la care recurgea în asemenea situaţii. Maia era nemulţumită de sine însăşi; nu dorise să pară frivolă, dar acum, indiferent în ce direcţie ar fi apucat-o, ar fi părut astfel. Aşa că merse cu el, pentru că era cel mai uşor şi pentru că o parte din fiinţa ei cerea să facă dragoste. Ceea ce şi făcu, supărată pe ea însăşi şi hotărând că va fi pentru ultima oară, un fel de cadou final care, spera ea, va transforma întregul incident într-o amintire frumoasă pentru Frank. Se pomeni devenind mult mai pătimaşă decât până atunci, semn că dorea într-adevăr să-l satisfacă. Iar apoi, cu puţin înainte de orgasm, îl privi pe bărbat în faţă şi era

ca şi cum ar fi privit prin ferestrele unei case pustii.

Atunci a fost pentru ultima dată.

Delta-v pentru viteză, unde delta *notează diferenţa. În spaţiu, aceasta măsoară surplusul de viteză necesar deplasării dintr-un loc într-altul – mai precis, energia de care ai nevoie.*

Totul se află deja în mişcare. Dar pentru a transporta ceva de pe suprafaţa (în mişcare) a Pământului pe o orbită în jurul acestuia, este nevoie de o delta-v minimă de 10 kilometri pe secundă; pentru a părăsi orbita terestră şi a zbura spre Marte, este nevoie de o delta-v minimă de 3,6 kilometri pe secundă, iar pentru a te situa pe o orbită în jurul planetei Marte şi a asoliza pe aceasta este necesară o delta-v de aproximativ 1 kilometru pe secundă. Partea cea mai dificilă este desprinderea de Pământ, aceasta reprezentând, de departe, lupta cu cea mai mare forţă gravitaţională implicată. Urcarea pe treapta acestei curbe abrupte a spaţiului-timp necesită o forţă imensă, modificând direcţia unei enorme inerţii.

Şi istoria are o inerţie a ei. În cele patru dimensiuni ale spaţiului-timp, particulele (sau evenimentele) prezintă direcţionalitate; matematicienii, încercând să rezolve această problemă, trasează diagramele a ceea ce ei numesc „linii ale lumii”. În cazul relaţiilor umane, liniile lumii individuale formează o împletitură deasă, desfăşurându-se din întunericul preistoriei şi întinzându-se prin timp: un cablu de diametrul Pământului însuşi, înconjurând în spirală Soarele, pe un traseu alungit, curbat. Acest cablu format din liniile împletite ale lumii este istoria. Văzând de unde a pornit, este evident încotro se îndreaptă – o simplă chestiune de extrapolare. De ce fel de delta-v ar fi nevoie pentru a evada din istorie, pentru a scăpa dintr-o inerţie atât de puternică şi a făuri un nou drum?

Lucrul cel mai dificil este să te desprinzi de Pământ.

* * *

Forma navei *Ares* îi conferea realităţii o structură; vidul dintre Pământ şi Marte începea să-i pară Maiei ca o lungă serie de cilindri, înclinaţi la îmbinări sub unghiuri de patruzeci şi cinci de grade. Era o pistă de alergări, un fel de traseu cu obstacole în jurul Torului C, iar la fiecare îmbinare Maia încetinea ritmul, îşi încorda picioarele pentru presiunea sporită a celor două curbe de douăzeci şi două de grade şi jumătate şi, deodată, putea să vadă până la capătul celuilalt cilindru. Lumea începea să pară destul

de strâmtă.

Dar, poate în compensaţie, oamenii care o populau începeau să fie mai interesanţi. Continua procesul de renunţare la măştile lor din Antarctica şi, de fiecare dată când cineva scotea la iveală o caracteristică nouă, până atunci necunoscută, toţi cei care o observau se simţeau mai liberi, iar acest sentiment scotea la lumină şi mai multe trăsături ascunse. Într-o duminică dimineaţă, creştinii de la bord, cam o duzină, sărbătoriră în dom Paştele. Acasă era aprilie, deşi pe *Ares* se aflau chiar în miezul verii. După serviciul religios, coborâră în sala de mese D, pentru o gustare, printre ei aflându-se Iuri, Rya, Edvard şi Mary. Maia, Frank, John, Arkadi şi Sax stăteau la o masă, sorbind din ceşti cu ceai sau cafea. Discuţiile dintre ei şi cei de la alte mese se întrepătrundeau frecvent, astfel că la început numai Maia şi Frank auziră ceea ce îi spunea John lui Phyllis Boyle, geologul care condusese slujba de Paşte.

– Înţeleg ideea Universului ca o suprafiinţă, toată energia lui însemnând gândurile acelei fiinţe. E un concept frumos. Dar povestea cu Isus… spuse John şi dădu din cap.

– Chiar cunoşti povestea? întrebă Phyllis.

– Am crescut printre luterani, în Minnesota, replică scurt John. Am fost chiar şi într-o clasă de confirmare, aşa că ştiu pe de rost toată treaba.

Pesemne, îşi spuse Maia, ăsta e şi motivul pentru care se deranja să se angajeze într-o asemenea discuţie. Avea o expresie nemulţumită, pe care Maia nu i-o mai văzuse niciodată şi care o făcu să se aplece în faţă, urmărindu-l cu atenţie. Îl privi în treacăt şi pe Frank. Acesta se uita visător în ceaşca de cafea, dar Maia era sigură că ascultă.

– Trebuie să ştiţi, spuse John, că Evangheliile au fost scrise la zeci de ani după eveniment, de oameni care nu l-au întâlnit niciodată pe Hristos. Şi mai sunt şi alte evanghelii, care dezvăluie un Hristos diferit, evanghelii care au fost excluse din Biblie în urma unui proces politic, în secolul al III-lea. Aşa că Isus este, de fapt, un fel de figură literară, o noţiune politică. Nu cunoaştem nimic despre omul propriu-zis.

– Asta nu e adevărat, spuse Phyllis dând din cap.

– Ba da, obiectă John, făcându-i pe Sax şi Arkadi, de la masa vecină, să ridice privirile. Uite ce e: toate chestiile astea au câte o istorie. Monoteismul este un sistem de credinţe pe care îl vedem făcându-şi apariţia la societăţile timpurii de păstori. Cu

cât este mai mare dependenţa lor de creşterea oilor, cu atât este mai mult posibilă credinţa într-un zeu-păstor. Se stabileşte o corelaţie exactă, o puteţi cerceta şi o să înţelegeţi. Iar zeul este întotdeauna de sex masculin, deoarece societăţile acelea erau patriarhale. Există un soi de arheologie, o antropologie – o sociologie a religiilor, care clarifică perfect toate lucrurile astea: cum au apărut, ce nevoi au satisfăcut.

– Nu ştiu ce să zic, John, replică Phyllis, privindu-l cu un zâmbet uşor. La urma urmei, nu este o problemă de istorie. Este o chestiune de credinţă.

– Crezi în minunile lui Hristos?

– Nu minunile contează. Nici biserica şi nici dogma sa nu contează. Isus însuşi este acela care contează.

– Dar el nu e decât o construcţie literară, repetă John cu încăpăţânare. Ceva în genul lui Sherlock Holmes ori al Călăreţului Singuratic. Şi nu mi-ai răspuns la întrebarea despre minuni.

– Consider că existenţa Universului este o minune, spuse Phyllis, ridicând din umeri. A Universului cu tot ce conţine el. O poţi nega?

– Bineînţeles. Universul există, pur şi simplu. Eu definesc minunea drept o acţiune care încalcă în mod evident o lege cunoscută a naturii.

– Cum ar fi călătoria spre alte planete?

– Nu. Cum ar fi învierea morţilor.

– Doctorii o fac în fiecare zi.

– Doctorii n-au făcut-o niciodată.

– Ştiu şi eu, John? răspunse Phyllis, cu un aer încurcat. Mă miră că vorbeşti aşa. Noi nu cunoaştem totul. Să pretindem aşa ceva ar însemna să fim aroganţi. Creaţia este misterioasă. Să numeşti ceva „Big Bang” şi apoi să crezi că ai găsit explicaţia – asta este o logică defectuoasă. În afara gândirii tale ştiinţifice, raţionale, se află o zonă enormă de *conştiinţă,* o zonă mult mai importantă decât ştiinţa întreagă. Credinţa în Dumnezeu face parte din ea. Şi presupun că ori o ai, ori nu. Sper să o dobândeşti şi tu, încheie ea ridicându-se şi ieşind din încăpere.

După o tăcere scurtă, John suspină.

– Îmi pare rău, oameni buni. Mă apucă şi pe mine câteodată.

– Ori de câte ori oamenii de ştiinţă spun că sunt creştini, interveni Sax. Eu o consider ca pe o declaraţie estetică.

– Biserica celor care spun „n-ar fi drăguţ să credeţi aşa”, zise Frank, privind în continuare în ceaşcă.

– Au impresia că ne scapă o dimensiune spirituală a vieţii, pe care generaţiile anterioare o aveau, iar ei încearcă să o recâştige folosind aceleaşi mijloace precum cei din trecut, spuse Sax, clipind ca o bufniţă, de parcă problema, odată definită, era scoasă din discuţie.

– Dar asta aduce cu sine atâtea absurdităţi! exclamă John.

– Pur şi simplu îţi lipseşte credinţa, spuse Frank, pentru a-l aţâţa.

– Indivizi care în laborator sunt cum nu se poate mai tari de cap… continuă John, ignorându-l. Ar trebui s-o vedeţi pe Phyllis trimiţând la rug convingerile colegilor ei care nu iau în calcul decât datele! Şi cum încep toţi cu trucuri oratorice, formule evazive, etichetări, raţionamente confuze de toate felurile, de parcă ar fi nişte persoane absolut diferite.

– Pur şi simplu îţi lipseşte credinţa, repetă Frank.

– Ei bine, sper să n-o dobândesc niciodată! Ar fi ca şi cum mi-ar da cineva cu un ciocan în cap!

John se ridică şi îşi duse tava la bucătărie. Ceilalţi se priviră în tăcere. „Trebuie să fi trecut, gândi Maia, printr-o clasă de confirmare foarte slabă.” Evident, nimeni nu cunoscuse această faţetă a simpaticului lor erou. Şi cine ştie ce vor mai afla în clipa următoare despre el sau despre oricare altul dintre ei?

În rândurile echipajului se răspândi vestea conflictului dintre John şi Phyllis. Maia nu era sigură cine umblase cu vorba – nici John, nici Phyllis nu păreau înclinaţi să discute despre asta. Apoi o văzu pe Hiroko stând lângă Frank şi râzând, în timp ce el îi şoptea ceva. Când trecu pe lângă ei, o auzi pe Hiroko spunând:

– Trebuie să admiţi că Phyllis are dreptate într-o privinţă – nu înţelegem deloc modul în care sunt alcătuite lucrurile.

Vasăzică, Frank. Semănând discordie între Phyllis şi John. Iar creştinismul (şi nu e un lucru minor) încă mai constituie o forţă în America şi în toată lumea. Dacă se răspândeşte acasă zvonul că John Boone este anticreştin, acesta ar putea avea probleme. Iar pentru Frank, asta n-ar fi ceva tocmai rău. Pe Pământ, ei toţi beneficiau de atenţia mediilor de informare, dar dacă urmăreai anumite ştiri şi reportaje, realizai că unii erau favorizaţi, ceea ce îi făcea să pară mai puternici iar, prin asociere de imagine, chiar să devină astfel şi în realitate. Printre aceştia se aflau Vlad şi Ursula (pe care îi bănuia a fi acum mai mult decât prieteni), Frank, Sax – toţi cunoscuţi înainte de a fi selectaţi, dar niciunul într-atât cât fusese John. Aşa că orice diminuare a consideraţiei

celor de pe Pământ pentru vreunul dintre ei ar fi putut avea un efect corespunzător asupra statutului său pe *Ares.* În orice caz, acesta părea să fie principiul de operare al lui Frank.

Aveau senzaţia că sunt întemniţaţi într-un hotel fără nicio ieşire, fără cel puţin un balcon. Sentimentul de oprimare se intensifica. Se aflau înăuntru de patru luni întregi, iar asta reprezenta mai puţin de jumătate din călătorie. Şi niciunul dintre elementele de mediu proiectate cu atâta grijă, nici măcar rutina zilnică nu-i puteau grăbi sfârşitul.

După care, într-o dimineaţă, în timp ce al doilea echipaj navigant era ocupat cu unul dintre exerciţiile-problemă ale lui Arkadi, pe mai multe ecrane se aprinseră lumini roşii.

– O explozie solară a fost detectată de echipamentele de observare a Soarelui, spuse Rya.

– Asta nu-i de-a mea! exclamă Arkadi, ridicându-se repede şi aplecându-se pentru a citi ecranul cel mai apropiat, după care îşi înălţă capul, înfruntă privirile sceptice ale colegilor săi şi zâmbi. Îmi pare rău, prieteni. Acum e lupul cel adevărat.

Un mesaj de urgenţă de la Houston îi confirmă spusele. Ar fi putut să fie totuşi o simulare de-a lui, dar acum Arkadi se şi îndrepta spre tronsonul cel mai apropiat, şi ei nu mai aveau ce face; păcăleală sau nu, erau obligaţi să-l urmeze.

De fapt, o mare explozie solară era un eveniment pe care îl simulaseră de mai multe ori. Fiecăruia îi revenea câte o sarcină precisă, pe care trebuia să o îndeplinească într-un timp foarte scurt, aşa că toţi străbăteau în fugă torii, blestemându-şi norocul şi încercând să nu se încurce unul pe altul. Aveau multe de făcut, deoarece operaţiunile de izolare erau complicate şi nu chiar atât de automatizate. În timp ce trăgea vasele cu plante în adăpostul special amenajat, Janet strigă:

– E unul dintre testele lui Arkadi?

– El zice că nu!

– Drace!

Părăsiseră Pământul în momentul ce corespundea punctului inferior al ciclului de unsprezece ani în care se înscrie evoluţia petelor solare, special pentru a reduce posibilitatea confruntării cu o astfel de explozie. Şi cu toate acestea, iat-o! Le rămânea cam o jumătate de oră până la apariţia primelor radiaţii, după care, la cel mult o oră, avea să urmeze partea cu adevărat dificilă.

Urgenţele în spaţiu pot fi la fel de evidente ca o explozie şi la fel de intangibile ca o ecuaţie, dar caracterul lor evident nu are nimic de-a face cu gradul de periculozitate. Simţurile celor din echipaj nu aveau să perceapă niciodată apropierea vântului subatomic, deşi el reprezintă primejdia cea mai mare cu putinţă. O ştiau cu toţii. Şi toţi alergau prin tronsoane pentru a-şi executa partea lor din acţiunea de izolare – plantele trebuia să fie acoperite ori transferate în zonele protejate; găinile, porcii, vacile pitice şi celelalte animale şi păsări să fie închise în micile lor adăposturi; seminţele să fie strânse, la fel embrionii congelaţi; componentele electronice sensibile să fie puse în cutii sau mutate din loc. Iar când terminară cu aceste sarcini de primă urgenţă, urcară în mare grabă prin spiţele structurii, până la arborele central, şi se lăsară să cadă prin tubul dinăuntrul său, spre adăpostul contra furtunilor radioactive, situat la extremitatea lui inferioară.

Hiroko şi echipa ei de la biosferă intrară ultimele, trântind chepengul, la mai bine de douăzeci şi şapte de minute după alarma iniţială. Cu feţele îmbujorate şi cu răsuflarea tăiată, se năpustiră în spaţiul lipsit de gravitaţie.

– A început deja?

– Încă nu.

Smulseră de pe un panou adeziv dozimetrele personale şi le prinseră de propriile lor veşminte. Ceilalţi membri ai echipajului pluteau de acum în încăperea semicilindrică, respirând cu greutate şi oblojindu-şi rănile. Maia le ordonă să se numere şi se linişti când auzi că întreaga sută o face fără niciun fel de întrerupere. Încăperea părea foarte aglomerată. De multe săptămâni nu se mai adunaseră toţi într-un singur loc, până şi o sală de dimensiuni maxime părându-li-se prea mică. Cea în care se aflau acum ocupa un rezervor în porţiunea mediană a arborelui central. Patru rezervoare care o înconjurau erau pline cu apă, iar al lor fusese împărţit, pe lungime, în încăperea unde se aflau şi un alt semicilindru umplut cu metale grele. Porţiunea plată a acestuia din urmă reprezenta „podeaua”, fiind fixată în interiorul rezervorului pe nişte şine circulare, astfel încât să se poată roti în sens opus navei şi să menţină recipientul protector între echipaj şi Soare.

Pluteau într-un spaţiu nemişcat, în vreme ce plafonul curbat al rezervorului se învârtea deasupra lor cu viteza obişnuită, de patru rotaţii pe minut. Era o privelişte deosebită care, alături de

imponderabilitate, îi făcea pe unii să pară gânditori, în felul acela care anunţă de obicei răul de mare. Cei năpăstuiţi se adunau într-o margine a adăpostului, unde erau grupate toaletele, iar pentru a-i ajuta vizual, toţi ceilalţi se aplecau spre podea. Radiaţiile pătrundeau deci prin picioarele lor, mai ales razele gama, care străpung cel mai uşor metalele grele. Maia simţi pornirea de a-şi ţine genunchii lipiţi. Oamenii pluteau peste tot ori îşi puneau papuci adezivi pentru a putea păşi pe pardoseală. Vorbeau aproape şoptit, găsindu-şi instinctiv vecinii, partenerii de lucru, prietenii. Conversaţiile erau reţinute, ca la un cocteil unde s-ar fi anunţat că aperitivele fuseseră alterate.

John Boone îşi croi cu greu drum către terminalele computerelor aflate în partea din faţă a încăperii, acolo unde Arkadi şi Alex urmăreau pe monitoare situaţia întregii nave. John apăsă pe o tastă de comandă, iar datele privitoare la radiaţiile exterioare fură imediat afişate pe cel mai mare ecran al sălii.

– Să vedem cât de mult e lovită nava, spuse el vesel.

Murmure de nemulţumire.

– Chiar trebuie? exclamă Ursula.

– N-ar fi rău să ştim, răspunse John. Vreau să aflu cât de bine rezistă adăpostul. Cel de pe nava *Vulturul Roşcat* era eficient doar cât barbeţica pe care o purtaţi la dentist.

Maia zâmbi. Rareori se întâmpla ca John să facă vreo aluzie la faptul că fusese expus unei doze mult mai mari de radiaţii decât oricare dintre ei – aproape o sută şaizeci de remi pe tot parcursul vieţii sale, aşa cum explica acum, răspunzând la întrebare. Pe Pământ, suntem expuşi anual la a cincea parte dintr-un *roentgen equivalent man* (echivalent roentgen/om); iar cei aflaţi pe orbită în jurul Pământului, dar încă protejaţi de magnetosfera acestuia, sunt iradiaţi cu aproximativ treizeci şi cinci de remi anual.

Aşadar John acumulase destulă radioactivitate, şi faptul îi conferea, într-un fel, dreptul de a afişa acum datele despre situaţia de afară.

Cei interesaţi, aproximativ şaizeci de persoane, se strânseră în spatele lui pentru a urmări ecranul. Restul se adunară la extremitatea opusă a rezervorului, alături de cei care se luptau cu starea de vomă provocată de mişcare – un grup care, cu siguranţă, nu dorea să afle nivelul radiaţiilor la care erau expuşi. Numai gândul la aşa ceva îi făcea pe mulţi să simtă impactul chiar în creştetul capului.

Chiar atunci forţa maximă a exploziei atinse nava. Valoarea

radiaţiei exterioare se ridică puţin deasupra nivelului obişnuit al vântului solar, apoi crescu vertiginos. Din colţul observatorilor se auziră mai multe fluierături uşoare şi răsunară câteva exclamaţii de surpriză.

– Dar priviţi cât de mult ne apără adăpostul, spuse John, verificând dozimetrul pe care îl purta prins de cămaşă, încă mă aflu la 0,3 remi.

Desigur, asta reprezenta deja câteva vieţi petrecute în scaunul stomatologic pentru radiografii dentare, doar că radiaţia din exteriorul adăpostului, care atinsese deja şaptezeci de remi, mai avea mult până la doza letală, ceea ce însemna că vor scăpa uşor. Şi totuşi, când te gândeai la cantitatea care străbătea nava! Miliarde de particule penetrau pereţii şi intrau în coliziune cu atomii de apă şi metal, înghesuindu-se în spatele cosmonauţilor; sute de milioane zburau printre aceşti atomi, apoi printre atomii trupurilor lor, fără a se atinge de nimic, de parcă oamenii ar fi fost stafii. Multe altele loveau însă atomii cărnii şi ai oaselor. Majoritatea coliziunilor erau inofensive, dar printre toate acele mii şi mii de ciocniri existau, foarte probabil, una sau două (ori, poate, trei?) în care un lanţ de cromozomi să fie lovit şi încurcat într-un mod nedorit; şi asta era de ajuns. Urma iniţierea tumorii, începută cu acel înscris discret în registrul intim. Iar peste câţiva ani, dacă din nefericire ADN-ul victimei nu se repara singur, tumoarea avea să prolifereze ca o parte mai mult sau mai puţin inevitabilă a vieţii, iar în organism avea să-şi facă apariţia un mugure de altceva: cancerul. De cele mai multe ori, leucemia; şi, în cele mai multe cazuri, moartea.

Aşa că era greu să nu priveşti cu deprimare cifrele: 1,4658 remi, 1,7861, apoi 1,9004.

– Ca un odometru, spuse Boone calm, privindu-şi dozimetrul.

Se ţinea cu ambele mâini de o balustradă şi se legăna înainte şi înapoi, de parcă făcea exerciţii izometrice.

– John, ce dracu' faci acolo? întrebă Frank, observându-l.

– Mă feresc, răspunse John, zâmbind la expresia încruntată a lui Frank. Ştii… ţintă în mişcare!

Oamenii râseră. Cu dimensiunile pericolului consemnate cu precizie pe ecrane şi grafice, începeau să se simtă mai puţin neajutoraţi. Era lipsit de logică, dar spunerea lucrurilor pe nume acţionează ca o forţă, făcând din orice fiinţă umană un fel de om de ştiinţă. Iar ei erau de profesie oameni de ştiinţă, printre dânşii aflându-se şi mulţi astronauţi, antrenaţi pentru a accepta

posibilitatea unei asemenea furtuni solare. „Ticurile” mentale începură să le acapareze gândurile, atenuând puţin şocul evenimentului. Se puneau, parcă, de acord cu el.

Arkadi se apropie de un terminal şi comandă *Simfonia pastorală* de Beethoven, alegând partea a treia, în care petrecerea câmpenească este întreruptă de furtună. Dădu volumul la maxim şi plutiră cu toţii prin încăpere ascultând intensitatea puternicei furtuni beethoveniene care, deodată, păru să reprezinte perfect rafalele vântului tăcut care îi străbătea. Chiar aşa ar fi sunat dacă putea fi auzit! Instrumente de suflat şi cu coarde ţipând de spaimă sub vijelia sălbatică, scăpate de sub control şi totuşi melodioase… Pe Maia o străbătu un fior pe şira spinării. Niciodată nu îl ascultase cu atâta atenţie pe bătrânul luptător. Îl privi cu admiraţie (şi puţină teamă) pe Arkadi, care, extaziat de efectele inspiratului său gest de *disc-jockey,* dansa ca un ghemotoc roşu de puf purtat de vânt. Atunci când furtuna din simfonie atinse punctul culminant, simţiră toţi că valoarea radiaţiilor ajunsese la apogeu, iar când furtuna muzicală scăzu în intensitate, li se păru că şi a lor se va termina în curând. Tunetul murmura stins, ultimele rafale şuierară printre ei, apoi cornul francez făcu să răsune seninul său semnal de încetare.

Oamenii începură să discute despre alte lucruri, comentând diferitele treburi ale zilei, care fuseseră atât de brutal întrerupte, ori profitând de ocazie pentru a spune orice le trecea prin cap. Cam după o jumătate de oră, una dintre conversaţii răsună mai tare decât restul. Maia nu prinsese începutul, dar, deodată, îl auzi pe Arkadi ridicând glasul şi rostind în limba engleză:

– Nu cred că mai trebuie să acordăm vreo atenţie planurilor făcute pentru acolo, pe Pământ!

Celelalte discuţii încetară, iar oamenii se întoarseră pentru a-l privi. Ţâşnise în sus, iar acum plutea sub acoperişul rotativ al încăperii, de unde îi putea supraveghea pe toţi şi le vorbea ca un spirit înaripat şi nebun.

– Cred că ar trebui să ne facem alte planuri, spuse el. Poate chiar acum. Să reproiectăm totul, s-o luăm de la capăt, exprimându-ne propria noastră gândire. Să revizuim orice, până şi primele adăposturi pe care le vom construi.

– De ce să ne batem capul? întrebă Maia, deranjată de poziţia lui acolo sus. Doar sunt proiecte bune.

Era de-a dreptul iritant. Arkadi ieşea adesea în faţa scenei, iar

oamenii se uitau întotdeauna spre Maia, de parcă ea ar fi răspuns de acţiunile lui, de parcă era treaba ei să-l împiedice a-i mai bate la cap.

– Clădirile reprezintă şablonul oricărei societăţi, spuse Arkadi.

– Nu sunt decât nişte încăperi, preciză Sax Russell.

– Dar încăperile implică organizarea socială din interiorul lor, continuă Arkadi uitându-se în jur şi antrenând cu privirea oamenii la discuţie. Aranjamentul unei clădiri arată ce crede proiectantul că trebuie să se întâmple înăuntru. Am văzut asta la începutul călătoriei noastre, când ruşii şi americanii au fost segregaţi în Torii D şi B. Eram programaţi să rămânem două entităţi, înţelegeţi? La fel se va întâmpla şi pe Marte. Clădirile exprimă valori, au un fel de gramatică a lor, iar camerele sunt propoziţiile. Nu vreau ca tipii de la Washington ori de la Moscova să-mi spună cum să-mi trăiesc viaţa, sunt sătul de aşa ceva.

– Ce nu-ţi place la proiectul pentru primele adăposturi? întrebă John, aparent interesat.

– Sunt dreptunghiulare, răspunse Arkadi, stârnind râsete. Dreptunghiulare, insistă el, o formă convenţională! Cu zone de muncă separate de zonele de locuit, de parcă munca n-ar face parte din viaţă. Iar zonele cu adevărat de locuit cuprind mai ales camere personale, exprimând ierarhiile prin aceea că şefilor li se repartizează spaţii mai mari.

– Dar asta nu are tocmai rostul de a le uşura munca? întrebă Sax.

– Nu. Nu e cu adevărat necesar. Totul se reduce la o chestiune de prestigiu. Un foarte convenţional exemplu de gândire americană în domeniul afacerilor, dacă pot să mă exprim astfel.

Se auzi un murmur dezaprobator, iar Phyllis interveni:

– Arkadi, chiar trebuie s-o dăm pe politică?

La simpla rostire a cuvântului, mulţimea de ascultători se fragmentă. Mary Dunkel şi încă vreo câţiva se rupseră de grup şi se îndreptară spre celălalt capăt al încăperii.

– Totul este politică, strigă Arkadi în urma lor. Nimic mai evident decât această călătorie a noastră. Punem bazele unei noi societăţi; cum ar putea fi ea, dacă nu politică?

– Noi alcătuim o staţiune ştiinţifică, interveni Sax. Care nu trebuie neapărat să conţină prea multă politică.

– Cu siguranţă că nu avea aşa ceva ultima dată când am fost eu acolo, comentă John, privindu-l gânditor pe Arkadi.

– Ba da, insistă acesta, doar că era mai simplă. Eraţi un echipaj doar de americani trimişi acolo într-o misiune temporară şi făcând ceea ce vă ordonaseră superiorii voştri. Dar acum suntem un echipaj internaţional, pe cale de a înfiinţa o colonie permanentă. Situaţia este complet diferită.

Treptat, oamenii se apropiau, plutind, de locul conversaţiei, pentru a auzi mai bine ce se discuta.

– Nu mă interesează politica, spuse Rya Jimenez.

– E unul dintre lucrurile de care am vrut să scap venind aici, o susţinu Mary Dunkel, de la celălalt capăt al sălii.

– Până şi asta este o atitudine politică! răspunseră la unison câţiva dintre ruşi.

Şi tot aşa.

– Vouă, americanilor, v-ar plăcea să isprăviţi cu politica şi cu istoria, pentru a vă trezi într-o lume pe care s-o puteţi domina! exclamă Alex, determinându-i pe doi-trei americani să încerce să protesteze. Ăsta-i adevărul! se grăbi el să le-o ia înainte. Întreaga lume s-a schimbat în ultimii treizeci de ani, toate ţările analizându-şi situaţia, efectuând schimbări imense pentru a-şi rezolva problemele – toate, în afară de Statele Unite. Aţi devenit cea mai reacţionară naţiune din lume.

– Ţările care s-au schimbat au fost nevoite s-o facă, spuse Sax, deoarece fuseseră rigide şi aproape falimentare. Statele Unite dispuneau deja de flexibilitate în sistem, aşa că nu au fost obligate să se schimbe atât de drastic. Susţin că modul de gândire american este superior, fiind lipsit de asperităţi. E vorba de o inginerie mai bună.

Această analogie îl reduse pe Alex la tăcere şi, în vreme ce el stătea pe gânduri, John Boone, care îl urmărise pe Arkadi cu mult interes, intră în discuţie:

– Revenind la adăposturi: cum le-ai construi altfel?

– Nu sunt tocmai sigur, răspunse Arkadi. Este necesar să vedem locurile pe care vom construi, să le analizăm, să discutăm. Ştiţi, eu susţin aici un proces. Dar, în general, consider că spaţiile de muncă şi cele de locuit trebuie să fie amestecate atât cât se poate practic. Munca noastră va însemna mai mult decât câştigarea unor salarii – va fi arta noastră, întreaga noastră viaţă. Ne-o vom oferi unul altuia, n-o vom cumpăra. De asemenea, n-ar trebui să existe niciun fel de semne ierarhice. Personal, nu cred în sistemul de conducere pe care îl avem acum, continuă el, înclinându-se politicos în direcţia Maiei.

Suntem acum cu toţii responsabili, toţi în egală măsură, iar construcţiile noastre trebuie să reflecte acest lucru. Cercul este cel mai bun – dificil de realizat tehnic, dar util atunci când este vorba de conservarea căldurii. Un dom geodezic ar reprezenta un compromis bun – uşor de construit şi reflectând egalitatea noastră socială. În ce priveşte interiorul, poate că va fi în cea mai mare măsură unul deschis. Fiecare să beneficieze de propria sa cameră, fireşte, dar toate să fie mici. Amplasate, probabil, pe circumferinţă, cu faţa spre largi spaţii de folosinţă publică…

Arkadi luă un *mouse* de la unul dintre terminale şi începu să schiţeze pe ecran.

– Iată. Aceasta este gramatica arhitecturală care va spune: „Toţi suntem egali.” De acord?

– Dar acolo se află deja o mulţime de unităţi prefabricate, spuse John. Nu sunt convins că ar putea fi adaptate.

– Ar putea, dacă am vrea şi noi.

– Dar chiar e necesar? Vreau să spun, e de pe acum limpede că noi constituim o echipă de egali.

– Limpede?! zise Arkadi tăios, privind în jurul său. Dacă Frank şi Maia ne spun să facem ceva, avem libertatea să-i ignorăm? Dacă Houston şi Baikonur ne spun să facem ceva, suntem liberi să le ignorăm?

– Cred că da, răspunse John, fără convingere.

Această afirmaţie îi atrase o privire dură din partea lui Frank. Conversaţia se risipise în mai multe dispute, numeroşi oameni având câte ceva de spus, dar Arkadi ridică din nou glasul:

– Am fost trimişi aici de guvernele noastre, şi *toate* guvernele noastre sunt falimentare, cele mai multe într-o situaţie dezastruoasă. De aceea istoria este o încurcătură atât de nenorocită. Acum trăim pe spezele noastre, iar eu nu am niciun chef ca, din cauza unei gândiri convenţionale, să repet toate greşelile Pământului. Noi suntem primii colonişti marţieni! Suntem *oameni de ştiinţă!* Este *chiar* treaba noastră să gândim lucrurile din nou, să le facem altfel.

Protestele izbucniră iar, mai puternice ca oricând. Maia se îndepărtă şi îl blestemă în şoaptă pe Arkadi, dezamăgită de enervarea de care erau cuprinşi oamenii. Văzu că John Boone zâmbeşte. Acesta îşi făcu vânt de la podea în direcţia vorbitorului, se opri izbindu-se de el, apoi îi strânse mâna cu o mişcare ce îi azvârli pe amândoi în aer, într-un fel de dans bizar. Gestul de sprijin la care asistau îi îndemnă din nou pe oameni să

gândească – Maia o citea pe figurile lor surprinse. În afară de faimă, John avea reputaţia de a fi moderat şi reţinut, iar dacă el aproba ideile lui Arkadi, atunci lucrurile stăteau cu totul altfel!

– La naiba, Ark, exclamă John. Mai întâi, simulările acelea demente, iar acum chestia asta – eşti un trăsnit, să ştii! În definitiv, cum dracu' i-ai făcut să te lase la bordul navei?

„Exact întrebarea mea”, îşi spuse Maia.

– Am minţit, răspunse Arkadi, făcându-i pe toţi să râdă, până şi pe Frank, care părea surprins. Bineînţeles că am minţit! strigă el, în timp ce un rânjet imens, cu susul în jos, îi spinteca barba roşie. Cum altfel aş fi putut ajunge aici? Vreau să merg pe Marte ca să fac doar ce-mi place, iar comitetul de selecţie dorea oameni care să meargă acolo şi să facă doar ce li se spune. Ştiţi asta prea bine! Toţi aţi minţit, ştiţi că aţi minţit! strigă el, arătându-i cu degetul.

Frank râdea tare ca niciodată. Sax afişa obişnuita sa expresie *à la* Buster Keaton, dar ridică un deget şi spuse:

– Inventarul Minnesota multifazic şi revizuit al personalităţii! făcându-i pe toţi să zâmbească cu gura până la urechi.

Toţi avuseseră de trecut acest examen; era cel mai utilizat test psihologic din lume, apreciat favorabil de către experţi. Candidaţii răspundeau afirmativ sau negativ la cinci sute cincizeci şi şase de afirmaţii, iar din reacţiile lor se alcătuia un profil. Dar judecăţile cu privire la sensul răspunsurilor se bazau pe răspunsurile anterioare ale unui grup-eşantion de două mii şase sute de fermieri albi, căsătoriţi, de condiţie mijlocie, din Minnesota anilor treizeci ai secolului trecut. În ciuda tuturor revizuirilor consecutive, tendinţa preponderentă creată de acel prim eşantion era încă adânc înrădăcinată în test – sau, cel puţin, aşa credeau unii dintre ei.

– Minnesota! strigă Arkadi, rostogolindu-şi ochii. Fermieri! Fermieri din Minnesota! Pot acum să v-o mărturisesc, am minţit la toate răspunsurile! Am afirmat exact *contrariul* a ceea ce simţeam în realitate şi *asta* mi-a permis să fiu clasat ca normal!

Ovaţii dezlănţuite îi întâmpinară declaraţia.

– La dracu', spuse John, eu sunt chiar *din* Minnesota şi tot a trebuit să mint.

Alte strigăte. Frank, observă Maia, era îmbujorat de voie bună, incapabil să vorbească, ţinându-se cu mâinile de stomac, chicotind, fără a putea să se abţină. Nu-l văzuse niciodată râzând aşa.

– Testul te-a făcut să minţi, spuse Sax.

– Cum? Pe tine nu? îl chestiona Arkadi. N-ai minţit şi tu?

– Ei bine, nu, răspunse Sax, clipind de parcă un asemenea concept nu-i trecuse niciodată prin minte până atunci. La fiecare întrebare eu am spus adevărul.

Râseră şi mai tare ca înainte. Sax se arătă surprins de reacţia lor, dar asta nu-l făcu decât să pară încă şi mai caraghios.

– Ce ai de zis, Michel? strigă cineva. Ce poţi să spui despre tine?

– Poate că subestimaţi gradul de sofisticare a testului Minnesota, răspunse el, întinzând mâinile în lături. Există inclusiv întrebări de verificare a gradului de onestitate.

Afirmaţia făcu să se abată asupra lui o ploaie de întrebări, un interogatoriu metodic. Care îi erau grilele de control? Cum de făcuseră examinatorii ca teoriile lor să fie falsificabile? Cum le repetau? Cum eliminau explicaţiile alternative ale datelor? Cum puteau pretinde că acestea din urmă sunt ştiinţifice în *oricare* dintre sensurile cuvântului *oricum?* Era evident că mulţi dintre ei considerau psihologia ca pe o pseudoştiinţă şi mulţi nutreau resentimente serioase faţă de obstacolele pe care le avuseseră de trecut pentru a fi admişi la bord. Anii de competiţie îşi luaseră răsplata, iar descoperirea acestui sentiment comun dădu naştere unei duzini de conversaţii aprinse. Tensiunea produsă de discuţia politică provocată de Arkadi dispăruse.

Poate că, îşi spuse Maia, Arkadi o dezamorsase pe una prin cealaltă. Dacă aşa stăteau lucrurile, fusese o manevră inspirată, iar Arkadi chiar era inteligent. Se gândi la cele petrecute. John Boone fusese, de fapt, acela care schimbase subiectul. Într-adevăr, el zburase către plafon să-i aducă salvarea lui Arkadi, iar Arkadi profitase de şansa oferită. Amândoi erau oameni inteligenţi. S-ar fi zis că se aflau într-un fel de conspiraţie. Că alcătuiau, poate, un fel de conducere alternativă, una americană, alta rusească. Trebuia făcut ceva în legătură cu asta.

– Socoteşti că e un semn rău faptul că ne considerăm cu toţii nişte mincinoşi? i se adresă lui Michel.

– A fost, oricum, un lucru sănătos să discutăm, răspunse acesta, ridicând din umeri. Acum ne dăm seama că suntem mai asemănători decât ne-am închipuit. Niciunul nu trebuie să aibă impresia că a fost deosebit de necinstit pentru a ajunge la bord.

– Dar tu? întrebă Arkadi. Când te-ai prezentat drept un psiholog foarte raţional şi echilibrat, ai ascuns şi tu gândul

straniu pe care am ajuns să-l cunoaştem şi să-l iubim?

Un zâmbet abia schiţat din partea lui Michel.

– Arkadi, tu eşti expertul în gânduri stranii.

Deodată, puţinii care mai urmăreau monitoarele începură să strige. Valoarea radiaţiilor scădea, revenind, după o vreme, la foarte puţin peste normal.

Cineva reluă *Pastorala* din momentul semnalului de corn. Ultima parte a simfoniei, *Sentimente de bucurie şi recunoştinţă după furtună,* se revărsă din sistemul de difuzoare şi, în timp ce ei părăseau adăpostul şi se risipeau prin interiorul navei ca seminţele de păpădie purtate de vânt, frumoasa şi străvechea melodie, atât de bine cunoscută, se auzea pretutindeni pe *Ares,* dezvăluindu-se în toată bogăţia sa bruckneriană. În vreme ce acordurile ei încă mai răsunau, constatară că sistemele consolidate ale navei rămăseseră intacte. Pereţii mai groşi ai fermei şi sălii ce adăpostea pădurea oferiseră plantelor o oarecare protecţie şi – cu toate că aveau să înregistreze câteva pierderi, iar o recoltă întreagă ajunsese de neconsumat – stocurile de seminţe nu erau afectate. Nici animalele nu mai puteau folosi acum ca hrană, dar probabil că vor da naştere unei generaţii viitoare sănătoase. Singurele victime erau păsările cântătoare ce nu putuseră fi prinse în sufrageria din Torul D; le găsiră moarte, risipite pe podea.

În privinţa echipajului, protecţia adăpostului îl ferise de toate radiaţiile în afară de o doză de vreo şase remi. Era mult pentru numai trei ore, dar ar fi putut fi şi mai rău. Exteriorul navei primise peste o sută patruzeci de remi, o doză letală.

Şase luni de şedere într-un hotel, fără nicio ieşire afară. Înăuntru, vara ajunsese spre sfârşit şi zilele erau lungi. Verdele domina pereţii şi plafonul, iar oamenii umblau desculţi. Conversaţiile domoale aproape că nu se distingeau în murmurul maşinilor şi foşnetul ventilatoarelor. Nava părea oarecum pustie, secţiuni întregi rămânând abandonate, în vreme ce echipajul se afla în starea de aşteptare. Mici grupuri stăteau în Torii B şi D, discutând. Unii îşi întrerupeau conversaţiile atunci când Maia trecea pe lângă ei, ceea ce femeii, fireşte, i se părea jenant. Maia adormea cu greu, se trezea greu. Munca îi dădea o stare de nelinişte: în definitiv, toţi inginerii nu făceau altceva decât să aştepte, iar simulările i se păreau aproape de nesuportat. Avea dificultăţi în înregistrarea trecerii timpului. Se împiedica mai des

ca de obicei. Discutase cu Vlad, care îi recomandase suprahidratare, mai multe alergări, mai mult înot.

Hiroko o sfătui să-şi petreacă câteva zile la fermă. Maia făcu o încercare, ore întregi plivind, recoltând, copilind, fertilizând, udând; discutând, stând pe o bancă, uitându-se la frunze. Distanţându-se. Sălile afectate fermei erau nişte încăperi imense, cu plafoane boltite captând razele de soare în fascicule luminoase. Podelele, pe multiple niveluri, erau acoperite de culturi, multe nou-apărute după trecerea furtunii solare. Nu exista suficient spaţiu pentru a hrăni echipajul numai cu alimentele obţinute aici, dar Hiroko refuza să se împace cu ideea şi transforma depozitele în sere pe măsură ce se goleau: straturi pitice de grâu, orez, soia şi orz creşteau în tăvi supraetajate; deasupra tăvilor atârnau şiruri de legume hidroponice şi borcane imense, transparente, conţinând alge verzi şi galbene, care contribuiau la reglarea schimburilor de gaze.

Timp de câteva zile, Maia nu făcu nimic altceva decât să urmărească la lucru echipa de la fermă. Hiroko şi asistenta ei, Iwao, îşi pierdeau mereu vremea cu un interminabil proiect de optimizare a închiderii sistemului biologic de supravieţuire, pentru care beneficiau şi de o echipă suplimentară de colaboratori permanenţi: Raul, Rya, Gene, Evghenia, Andrea, Roger, Ellen, Bob şi Taşa. Succesul în încercarea de închidere era măsurat în valori K, unde K reprezenta închiderea însăşi. Astfel, pentru fiecare substanţă pe care o reciclau, $K = I - e / E$, în care E reprezenta rata de consum în cadrul sistemului, e rata de închidere (incompletă), iar I o constantă pentru care Hiroko, la începutul carierei sale, stabilise o valoare corectată. Scopul final, $K = I - 1$, era de neatins, dar apropierea asimptotică de acesta reprezenta jocul preferat al biologilor fermei şi, mai mult decât atât, un criteriu de apreciere a eventualei lor existenţe pe Marte. Discuţiile pe această temă puteau dura zile întregi, ajungându-se la complicaţii pe care niciunul nu le înţelegea cu adevărat. În esenţă, echipa de la fermă trecuse deja la treaba ei adevărată, pentru care Maia o invidia. I se făcuse greaţă de atâtea simulări!

Pentru Maia, Hiroko era o enigmă. Rezervată şi serioasă, părea veşnic absorbită de munca sa, iar echipa pe care o conducea avea tendinţa să stea mereu în jurul ei, de parcă japoneza ar fi fost regina unui ţinut ce nu avea nicio legătură cu restul navei. Maiei nu-i plăcea asta, dar nu putea schimba nimic. Şi-apoi, ceva din atitudinea lui Hiroko făcea ca lucrurile să nu

pară chiar atât de ameninţătoare; pur şi simplu, asta era situaţia: ferma reprezenta un loc aparte, iar cei de acolo o societate aparte. Şi era posibil ca Maia să-i folosească pentru a contracara, într-un fel, influenţa exercitată de Arkadi şi John. Prin urmare, nu avea de ce să fie îngrijorată în privinţa tărâmului lor singular. De fapt, stătea în preajma lor mai mult ca oricând. Uneori, la sfârşitul zilei de muncă, îi însoţea până la corpul central pentru a participa la un joc pe care ei îl inventaseră şi căruia îi spuneau „săritura prin tunel”. Arborele central conţinea un tunel vertical ce lăsa impresia unui tub continuu, pentru că rosturile dintre cilindrii care îl alcătuiau fuseseră expandate la acelaşi nivel cu aceştia. Existau balustrade pentru a facilita deplasarea rapidă de-a lungul tubului – dar, în jocul lor, săritorii porneau de pe chepengul adăpostului şi îşi făceau vânt în sus, încercând să ajungă, fără să se atingă de ele, până la chepengul domului bulbaceu, aflat la nu mai puţin de cinci sute de metri distanţă. Forţe de tip Coriolis făceau, practic, imposibil acest lucru, iar cine reuşea să zboare chiar şi jumătate din distanţă câştiga, de obicei, jocul. Numai că, într-o bună zi, Hiroko, în trecere pe-acolo pe drumul către dom, unde avea de verificat o plantaţie experimentală, îi salută pe concurenţi, se ghemui pe chepengul adăpostului, după care sări, plutind cu uşurinţă spre celălalt capăt al tunelului, rotindu-se în zbor şi oprindu-se la destinaţie, după ce-şi asigurase echilibrul întinzând o singură mână. Jucătorii o urmăriseră într-o tăcere plină de uimire.

– Hei, o strigă apoi Rya, cum ai făcut?

– Ce să fac?

Îi explicară jocul. Ea le zâmbi, iar Maia avu, deodată, certitudinea că Hiroko ştiuse dinainte regulile.

– Deci cum ai făcut? repetă Rya întrebarea.

– Trebuie să sari perfect vertical! explică Hiroko şi dispăru în interiorul domului.

În seara aceea, povestea făcu ocolul sălii de mese.

– Poate că ai avut, pur şi simplu, noroc, i se adresă Frank lui Hiroko.

– Poate că tu şi cu mine ar trebui să sărim de vreo douăzeci de ori şi să vedem cine câştigă, răspunse Hiroko, zâmbind.

– Îmi convine propunerea.

– Pe ce pariem?

– Pe bani, bineînţeles.

– Crezi că banii mai au vreo importanţă? replică Hiroko,

clătinându-şi capul.

Câteva zile mai târziu, Maia plutea sub curbura domului, împreună cu Frank şi John, privind spre Marte, care se vedea acum ca o seceră şi avea mărimea unei monede.

– O mulţime de certuri zilele astea, remarcă John, ca din întâmplare. Aud că Alex şi Mary chiar s-au bătut. Michel spune că era de aşteptat, şi totuşi…

– Poate că am adus prea mulţi lideri, spuse Maia.

– Poate că tu ar fi trebuit să fii singurul lider, spuse Frank, zeflemitor.

– Prea mulţi şefi? întrebă John.

– Nu e vorba despre asta, răspunse Frank, clătinând din cap.

– Cum nu? Doar avem atâtea stele la bord!

– Dorinţa de a excela şi dorinţa de a conduce nu sunt unul şi acelaşi lucru. Uneori am impresia că s-ar putea să fie chiar opuse.

– Vă las pe dumneavoastră să apreciaţi, domnule căpitan, spuse John, zâmbind la încruntarea lui Frank.

Este, îşi spuse Maia, singura persoană relaxată rămasă printre ei.

– Psihologii au înţeles problema, continuă Frank. Chiar şi pentru ei a fost cum nu se poate mai evidentă. Aşa că au recurs la soluţia Harvard.

– Soluţia Harvard, repetă John, savurând expresia.

– Cu mult timp în urmă, administratorii de la Harvard au constatat că, dacă acceptau numai absolvenţi de liceu cu zece pe linie, şi le dădeau bobocilor toată gama de note, un număr tulburător de mare dintre aceştia erau nefericiţi cu un cinci sau un şase, producând mare tărăboi în campus atunci când ajungeau să-şi zboare creierii.

– N-aş fi făcut aşa ceva, comentă John.

– Probabil că amândoi aţi urmat şcoli comerciale, am dreptate? întrebă Maia, mutându-şi privirea de la unul la altul.

– Soluţia pentru evitarea unei astfel de situaţii neplăcute, au constatat administratorii Universităţii, era să accepte un anumit număr de studenţi obişnuiţi cu notele mediocre, dar care se distinseseră în alte moduri…

– Cum ar fi curajul de a face o cerere de înscriere la Harvard, având note mediocre…

– … Studenţi obişnuiţi cu partea inferioară a curbei notelor şi

fericiţi, în fond, să înveţe la Harvard.

– De unde ai auzit toate astea? întrebă Maia.

– M-am numărat printre ei, răspunse Frank, zâmbind.

– Dar nu avem niciun fel de mediocrităţi pe navă, interveni John.

Frank îl privi neîncrezător.

– Avem o sumedenie de oameni de ştiinţă care nu manifestă niciun interes pentru activitatea de conducere. Mulţi o consideră plictisitoare. Ştiţi cum e administraţia. Sunt mulţumiţi să o lase pe mâna unora ca noi.

– Masculi beta, exclamă John, luându-l peste picior pe Frank şi interesul său pentru sociobiologie. Oi inteligente.

Maniera în care se ironizau unul pe celălalt…

– Nu ai dreptate, îi spuse Maia lui Frank.

– Aşa o fi. Oricum, aceştia reprezintă clasa politică. Cel puţin dispun de puterea de a se supune, zise el pe un ton amar, de parcă ideea îi producea o stare de deprimare.

John, care trebuia să intre în schimb pe puntea de control, îşi luă rămas-bun şi plecă.

Frank se apropie, plutind, de Maia, dar ea se retrase, cu o mişcare nervoasă. Nu discutaseră niciodată despre scurta lor legătură, iar de o bună bucată de vreme nici nu mai pomeniseră de ea. Nici măcar indirect. Maia se gândise bine la ce avea să spună dacă va fi vreodată cazul să dea explicaţii: va zice că, ocazional, se distrează cu bărbaţii care îi plac. Că e ceva datorat unui impuls de moment. Numai că Frank nu făcu decât să arate cu degetul spre punctul roşu de pe cer.

– Mă întreb de ce ne ducem acolo.

Maia ridică din umeri. Probabil că el intenţionase să spună nu *noi,* ci *eu.*

– Fiecare are motivele sale, replică femeia.

– E atât de adevărat, zise Frank, privind-o.

– Poate că de vină sunt genele noastre, continuă ea, ignorându-i tonul. Poate ele au simţit că lucrurile merg prost pe Pământ. Au simţit o viteză sporită a mutaţiilor sau ceva asemănător.

– Aşa că au pornit-o spre un nou început.

– Da.

– Egoista teorie a genelor. Inteligenţa – nimic altceva decât o unealtă care asigură succesul reproducerii.

– Presupun.

– Dar această călătorie pune în primejdie succesul reproducerii, spuse Frank. Aici nu există niciun fel de siguranţă.

– Nici pe Pământ nu există siguranţă. Deşeuri, radiaţii, alţi oameni...

Frank scutură din cap.

– Nu. Eu nu consider că egoismul se află în gene. Cred că este în altă parte.

Întinse degetul arătător şi o împunse cu el în piept – o împunsătură destul de energică, ce îl făcu să ajungă din nou pe podea. Apoi, neslăbind-o din ochi, bărbatul se atinse şi pe el în acelaşi loc.

– Noapte bună, Maia.

Peste vreo două săptămâni, Maia era la fermă, la cules de varză, strecurându-se printre rândurile de tăvi lungi, supraetajate, în care creşteau plantele. Avea toată sala la dispoziţie. Verzele semănau cu nişte şiruri de creiere pulsând de gânduri în lumina strălucitoare a după-amiezii.

Apoi, Maia simţi o mişcare şi privi într-acolo. De partea cealaltă a încăperii, printr-unul dintre recipientele cu alge, zări un chip. Sticla vasului îl încadra: chipul unui bărbat cu pielea măslinie. Bărbatul privea în altă parte şi nu o observase. Părea că discută cu cineva pe care ea nu-l putea vedea. Se mişcă, iar imaginea chipului său deveni clară, mărindu-se în mijlocul recipientului. Maia îşi dădu seama de ce îl priveşte atât de atent, de ce stomacul îi e încordat: nu-l mai văzuse niciodată până atunci.

Omul se întoarse şi se uită în direcţia ei. Prin cele două curburi ale sticlei, privirile li se întâlniră. Era un străin, cu faţa prelungă şi ochii mari.

Necunoscutul dispăru într-o învolburare brun-roşcată. O clipă, Maia ezită, neavând curaj să-l urmărească. Apoi se strădui să alerge până la capătul sălii şi, mai departe, prin cele două coturi ale articulaţiei, până în cilindrul următor. Acesta era gol. Femeia străbătu în fugă încă trei cilindri înainte de a se opri. Apoi rămase pe loc, cercetând cu privirea vrejurile de tomate. Respiraţia îi zgâria gâtlejul. Transpirase, şi totuşi îi era frig. Un străin. Era imposibil. Dar îl văzuse! Se concentră asupra amintirii, încercând să revadă chipul. Poate să fi fost... Dar nu. Nu fusese niciunul dintre cei o sută de coechipieri, o ştia prea bine. Recunoaşterea fizionomiilor este una dintre capacităţile cel mai bine dezvoltate

ale minţii umane, dând dovadă de o precizie uimitoare. Iar pe deasupra omul acela fugise la vederea ei.

Un intrus. Dar şi asta era o imposibilitate! Unde să se fi putut ascunde? Din ce ar fi putut trăi? Ce-ar fi făcut în timpul furtunii radioactive?

Începuse deci să aibă halucinaţii? Ajunsese chiar până acolo? Porni spre camera ei, simţind dintr-odată că-i venea să verse. În ciuda iluminaţiei puternice, i se părea că toate culoarele Torului D rămâneau mai mult întunecoase. Fiecare pas îi dădea acum furnicături în ceafă. Când ajunse, în sfârşit, la uşa camerei sale, Maia se năpusti înăuntru ca într-un refugiu. Dar camera nu însemna decât un pat şi o masă lipită de perete, un scaun şi o debara, câteva rafturi cu nişte mărunţişuri. Rămase acolo vreme de un ceas, apoi două. Şi nu găsi nimic de făcut, nu descoperi niciun răspuns, niciun fel de distracţie. Nicio scăpare.

* * *

Maia constată deodată că e incapabilă să relateze cuiva cele văzute şi, într-un fel, lucrul acesta era mult mai înspăimântător decât incidentul în sine, pentru că îi confirma, implicit, imposibilitatea. Dacă le vorbea celorlalţi despre ce văzuse, aceştia şi-ar închipui că a înnebunit. Şi pe bună dreptate. Cum putea străinul să se hrănească? Unde să se ascundă? Nu! Prea mulţi ar fi trebuit să afle de existenţa lui... Era, într-adevăr, imposibil. Dar figura aceea...

Într-o noapte îl văzu din nou, în vis, şi se trezi asudată. Ştia prea bine că halucinaţiile fac parte din simptomele prăbuşirii nervoase spaţiale. Destul de frecvente pe timpul şederii îndelungate pe orbite circumterestre, când fuseseră deja semnalate mai bine de douăzeci de cazuri, începeau, de obicei, prin auzirea unor voci pe fundalul sonor omniprezent al ventilaţiei şi al motoarelor, o alternativă obişnuită fiind vederea unui camarad care nu se afla acolo sau, chiar mai rău, a propriei dubluri, ca şi cum spaţiul pustiu ar fi început să se umple cu oglinzi. Se considera că fenomenul e produs de lipsa stimulilor senzoriali, iar *Ares,* cu voiajul lui de lungă durată şi lipsa Pământului către care oamenii să-şi îndrepte privirile, precum şi cu un echipaj de excepţie dar, într-o anumită măsură, chiar înclinat către fantasmagorie, fusese considerat drept un pericol potenţial. Iată de ce încăperile navei erau amenajate într-o asemenea varietate de culori şi compoziţii, la care se adăugau zilnicele schimbări de vreme în funcţie de anotimpuri. Totuşi,

Maia văzuse ceva ce nu se putea să existe.

Iar acum, când parcurgea nava, i se părea că echipajul se fragmentase prea mult în grupuri mici, trăind într-o strictă intimitate care numai rareori intrau în contact. Echipa de la fermă îşi petrecea mai tot timpul la locul de muncă, mâncând chiar acolo, pe podea, şi dormind (împreună, se zvonea) printre straturile de plante. Echipa medicală dispunea de propriile apartamente, birouri şi laboratoare, în Torul B, unde îşi petrecea tot timpul, absorbită de experienţe, observaţii şi consultaţii cu Pământul. Echipa de navigatori se pregătea pentru inserţia pe orbita marţiană, executând numeroase simulări în fiecare zi. Toţi ceilalţi erau... risipiţi. Greu de găsit. Iar când colinda torii, încăperile i se păreau mai goale ca oricând înainte. Sala de mese din D nu se mai umplea niciodată. Şi tot aici observase că, în cadrul grupurilor de meseni izolate, izbucneau, destul de frecvent, certuri care erau apoi muşamalizate cu o viteză neobişnuită. Conflicte personale, dar în legătură cu ce?

Chiar Maia, la masă, vorbea mai puţin şi asculta mai mult. Un colectiv putea fi apreciat după subiectele abordate. În grupul lor, toţi se refereau aproape întotdeauna la ştiinţă. Discuţii pe domenii: biologie, inginerie, geologie, medicină – orice. Puteai pălăvrăgi la infinit despre astfel de chestii.

Dar Maia ajunse la concluzia că, atunci când numărul celor antrenaţi în conversaţie scădea sub patru, apărea tendinţa de a se schimba subiectul. Discuţiile specializate erau completate (sau înlocuite cu totul) de bârfă, iar bârfa se referea întotdeauna la numai două forme ale dinamicii sociale: sexul şi politica. Vocile scădeau în intensitate, capetele se apropiau şi vorbele se răspândeau. Zvonurile despre relaţiile sexuale deveneau tot mai obişnuite, mai caustice şi mai complexe. În câteva cazuri, precum cel al nefericitului triunghi format de Janet Blyleven, Mary Dunkel şi Alex Jalin, chestiunea devenise publică şi subiect preferat al întregii nave. În alte cazuri, totul era atât de bine ascuns, încât se vorbea pe şoptite, cu priviri precise, întrebătoare.

Odată, Janet Blyleven intră în sala de mese împreună cu Roger Calkins, iar Frank i se adresă lui John, cu vocea suficient de ridicată pentru a ajunge la urechile Maiei:

– Janet îşi închipuie că alcătuim aici o *panmixia.*

Maia îl ignoră, ca întotdeauna când el adopta tonul acela dispreţuitor, dar mai târziu căută cuvântul într-un lexicon de

sociobiologie şi descoperi că termenul *panmixia* desemnează un grup în care fiecare mascul se împerechează cu fiecare femelă.

În ziua următoare o privi pe Janet plină de curiozitate. N-avusese nici cea mai mică idee despre concepţiile ei. Janet era prietenoasă, se apropia de tine când îi vorbeai şi te asculta cu atenţie. Zâmbea foarte uşor. Dar… în sfârşit, nava fusese construită pentru a asigura un grad de izolare sporit. Fără îndoială că se întâmplau aici mai multe lucruri decât îţi puteai da seama. Şi oare, printre toate aceste vieţi secrete, n-ar putea exista şi o alta, trăită în solitudine sau împreună cu alţi câţiva, o mică clică sau o cabală?

– N-ai observat nimic ciudat în ultima vreme? o întrebă ea într-o bună zi pe Nadia, la sfârşitul obişnuitelor taclale de la micul dejun.

– Oamenii sunt plictisiţi, răspunse Nadia, ridicând din umeri. Cred că e timpul să ajungem la destinaţie.

Poate că doar despre asta era vorba.

– Ai auzit de Hiroko şi Arkadi? întrebă Nadia.

Permanent apăreau zvonuri în legătură cu Hiroko.

Maia găsea dezgustător, sâcâitor faptul că singura asiatică din mijlocul lor putea fi punctul central al unor astfel de chestii – femeia-dragon, misteriosul Orient… Sub nivelul raţional a minţii lor existau atâtea superstiţii solide, adânc înrădăcinate! Se putea întâmpla orice, totul era posibil. Ca, de pildă, un chip zărit printr-o sticlă. Aşa că urmări cu o senzaţie de încordare în stomac cum Saşa Efremov se apleacă spre ei de la o masă alăturată şi răspunde la întrebarea nedumerită a Nadiei dacă Hiroko nu punea, cumva, bazele unui harem masculin. Părea lipsit de sens, deşi o anumită alianţă între Hiroko şi Arkadi ar fi avut o oarecare îndreptăţire, neliniştitoare pentru Maia, nici ea nu ştia prea bine de ce. Arkadi era foarte deschis în susţinerea independenţei lor faţă de Centrul de Control al Misiunii, dar Hiroko nu se referea niciodată la aşa ceva. Însă nu izolase ea, oare, prin acţiunile ei, întreaga echipă de la fermă într-un fel de tor mintal în care ceilalţi nu vor putea pătrunde niciodată?

Apoi, când Saşa afirmă pe un ton scăzut că Hiroko plănuia să-şi fertilizeze propriile celule reproductive cu spermatozoizi proveniţi de la toţi bărbaţii de pe *Ares,* pentru a le pune la păstrare în condiţii crionice, în vederea unei dezvoltări ulterioare pe Marte, Maia nu făcu altceva decât să-şi ia tava şi, cuprinsă de un fel de ameţeală, să se îndrepte spre maşina de spălat vase.

Chiar că deveneau ciudaţi!

Semiluna roşie crescu până la mărimea unei monede de un sfert de dolar, iar sentimentul de tensiune se amplifică în aceeaşi măsură, de parcă ar fi sosit ceasul dinaintea furtunii, cu aerul încărcat cu praf, creozot şi electricitate statică, de parcă zeul războiului se afla într-adevăr acolo, în punctul acela sângeriu, aşteptându-i. Panourile verzi de pe pereţii interiori ai navei erau pătaţi cu galben şi brun. Lumina după-amiezii era suprasaturată de bronzul pal al vaporilor de sodiu.

Oamenii petreceau ceasuri întregi în dom, privind ceea ce niciunul dintre ei, cu excepţia lui John, nu mai văzuse până atunci. Aparatele de gimnastică erau folosite fără întrerupere, simulările erau executate cu un entuziasm reînnoit. Janet făcu o trecere în revistă a torilor, transmiţând spre Pământ imagini video ale tuturor transformărilor din mica lor lume. Apoi îşi aruncă ochelarii pe masă şi-şi dădu demisia din funcţia de reporter.

– Uite ce este, spuse ea, m-am plictisit să tot fiu un *outsider.* De fiecare dată când intru într-o cameră, toată lumea tace ori începe să-şi vadă de treburile de serviciu. Parcă aş fi spion în slujba unui inamic!

– Chiar asta ai fost! spuse Arkadi, îmbrăţişând-o afectuos.

La început, nimeni nu se oferi să-i preia slujba. Houstonul expedie mesaje de îngrijorare, apoi mustrări şi ameninţări voalate. Tocmai acum, când era pe punctul de a ajunge pe Marte, expediţiei urma să i se acorde mai mult spaţiu în emisiunile TV, iar situaţia era pe cale de a se „transforma într-o nouă”, după cum se exprimau cei de la Centrul de Control al Misiunii. Aceştia le aminteau coloniştilor că o asemenea explozie de publicitate va revărsa, în cele din urmă, asupra programului spaţial tot felul de beneficii. Coloniştii aveau obligaţia să filmeze şi să transmită tot ce făceau, în scopul stimulării sprijinului public pentru viitoarele misiuni spre Marte, de care vor depinde cu toţii. Era de datoria lor să transmită aceste reportaje!

Frank apăru pe ecran şi sugeră Centrului de Control să-şi alcătuiască reportajele din imaginile transmise de camerele-robot. Pe Hastings, şeful centrului de la Houston, răspunsul îl înfurie. Dar, după cum spuse Arkadi cu un zâmbet care răspundea tuturor întrebărilor:

– Ce ne pot face?

Maia îşi clătină capul. Colegii ei transmiteau un semnal nefavorabil şi dezvăluiau ceea ce rapoartele ascunseseră până atunci, şi anume că grupul se fragmenta în clici rivale, indicând lipsa de control al Maiei asupra jumătăţii ruseşti a expediţiei. Era pe punctul de a o ruga pe Nadia să-i facă hatârul şi să preia activitatea de reporter, când Phyllis şi câţiva dintre prietenii ei din Torul B se oferiră s-o facă de bună voie. Maia, râzând de mutra lui Arkadi care se prefăcea că nu-i pasă, fu de acord.

– Ştii că ai pierdut o şansă! Şansa de a modela realitatea noastră! îi spuse iritată Maia, pe ruseşte.

– Nu realitatea noastră, Maia. Realitatea lor. Iar mie nu-mi pasă de ceea ce cred ei.

Maia şi Frank începură să analizeze sarcinile fiecăruia din momentul debarcării. Într-o anumită măsură, acestea erau prestabilite de domeniile de specializare ale membrilor echipajului dar, datorită tuturor acelor excedente de îndemânare, mai rămâneau, încă, unele posibilităţi. Provocările lui Arkadi avuseseră cel puţin acest efect: planurile precedând zborul ale Centrului de Control erau, în cel mai bun caz, considerate drept provizorii. De fapt, nimeni nu părea prea înclinat să accepte autoritatea lui Frank ori a Maiei, ceea ce produse o anumită tensiune atunci când li se comunică la ce lucrau cei doi.

Planul iniţial al Centrului de Control prevedea stabilirea unei colonii de bază pe câmpiile de la nord de Ophir Chasma, imensa ramificaţie nordică a aşa-numitelor Valles Marineris. Întreaga echipă care muncea la fermă era consemnată la această bază şi, împreună cu ei, majoritatea inginerilor şi a personalului medical – în total, cam şaizeci din cei o sută. Restul urmau să fie trimişi în misiuni secundare, revenind la colonia de bază numai din când în când. Cea mai mare misiune de acest fel era aceea de a instala pe Phobos o parte din nava *Ares* dezasamblată şi de a începe transformarea satelitului într-o staţie spaţială. O altă misiune, mai puţin numeroasă, urma să părăsească baza şi să călătorească spre nord, către calota polară, pentru a construi acolo un sistem de exploatare prin care să se transporte blocuri de gheaţă la colonie. O a treia misiune trebuia să facă o serie de prospecţiuni geologice, străbătând întreaga planetă – cu siguranţă, o sarcină deosebit de atrăgătoare. Toate grupurile mai mici aveau să devină semiautonome pentru perioade de până la

un an, aşa că selectarea acestora nu era deloc o problemă simplă; acum ştiau prea bine cât de mult putea să dureze un an.

Arkadi şi un grup de prieteni – Alex, Roger, Samantha, Edvard, Janet, Tatiana, Elena – cerură toate locurile de pe Phobos. Când Phyllis şi Mary auziră asta, veniră la Maia şi Frank pentru a protesta.

– Evident că încearcă să pună mâna pe Phobos, şi cine ştie în ce-o să-l transforme!

Maia confirmă printr-o înclinare a capului şi îşi putu da seama că nici lui Frank nu-i plăcea această întorsătură a lucrurilor. Problema era că nimeni altcineva nu intenţiona să rămână pe Phobos. Nici chiar Phyllis şi Mary nu aveau pretenţia să înlocuiască echipa lui Arkadi, aşa că nu se înţelegea prea bine cum aveau să i se opună.

Şi mai aprinse discuţii se iscară atunci când Ann Clayborne puse în circulaţie lista echipei sale pentru prospecţiuni geologice. Mulţi doreau să fie incluşi, iar câţiva dintre cei rămaşi pe dinafară declarară că şi ei vor efectua prospecţiuni, chiar dacă Ann nu are nevoie de dânşii.

Certurile se înteţiră, căpătând un caracter vehement. Mai toţi se declarară ca făcând parte dintr-o misiune sau alta, luând poziţie pentru a fi favorizaţi la decizia finală. Maia avea senzaţia că pierde complet controlul asupra contingentului rus şi era tot mai înfuriată pe Arkadi. Într-una dintre adunările generale le sugeră, cu sarcasm, să lase computerul să decidă numirile – idee respinsă cu o totală lipsă de consideraţie faţă de autoritatea femeii.

– Atunci ce facem?! exclamă ea, ridicând mâinile.

Nimeni nu-i răspunse.

Maia discută cu Frank între patru ochi.

– Hai să încercăm să le dăm iluzia că ei sunt aceia care hotărăsc, îi spuse Frank, cu un zâmbet abia schiţat.

Maia îşi dădu seama că eşecul ei la adunarea generală îi făcuse plăcere americanului. Ultima lor întâlnire îi revenea în minte ca o obsesie şi se autoacuza de prostie. Micile „birouri politice” erau, la urma urmei, primejdioase…

Frank îi sondă pe toţi în legătură cu preferinţele lor personale, după care afişă rezultatele pe ecranul de pe puntea de comandă, menţionând prima, a doua şi a treia preferinţă a fiecăruia. Prospecţiunile geologice aveau mare căutare, în vreme ce staţionarea pe Phobos nu. O ştiau cu toţii, iar listele afişate

demonstrau existenţa a mai puţine conflicte decât crezuseră ei până atunci.

– Există plângeri împotriva preluării satelitului de către Arkadi, anunţă Frank la următoarea adunare generală. Doar că nimeni – cu excepţia lui şi a prietenilor săi – nu vrea să meargă acolo. Toţi ceilalţi preferă să coboare pe Marte.

– De fapt, ar trebui să beneficiem de unele sporuri de dificultate, interveni Arkadi.

– Nu e genul tău să pui problema unor asemenea sporuri, zise Frank, nonşalant.

Arkadi zâmbi şi se aşeză. Dar pe Phyllis nu o amuza turnura discuţiei.

– Phobos va reprezenta legătura dintre Pământ şi Marte, la fel ca staţiile de pe orbita circumterestră. Nu poţi ajunge de la o planetă la alta fără ele. Acestea sunt ceea ce strategii marinei numesc „locuri de trecere obligatorie”.

– Promit să nu mai trec pe la tine! îi spuse Arkadi.

– Toţi vom fi locuitori ai aceluiaşi sat! exclamă Frank, tăios. Orice facem ne afectează pe toţi! Şi, judecând după modul în care acţionaţi voi, va fi bine să ne mai despărţim din când în când! Mie, unuia, mi-ar face mare plăcere să nu-l mai am pe Arkadi în faţa ochilor vreo câteva luni.

– Phobos, am sosit! replică Arkadi, înclinându-se.

Dar Phyllis, Mary şi cei din grupul lor tot nu erau mulţumiţi. Petreceau ceasuri întregi comunicând cu Houston şi, ori de câte ori Maia îşi făcea apariţia în Torul B, conversaţiile încetau şi toţi o urmăreau cu privirile, bănuitori – de parcă faptul că era rusoaică o situa automat în tabăra lui Arkadi! Maia îi făcea proşti şi îl acuza şi mai mult pe Arkadi. În definitiv, el declanşase toată povestea asta!

Dar, până la urmă, era greu de spus ce se întâmpla cu o sută de oameni risipiţi pe o navă care, dintr-o dată, li se părea foarte mare. Grupuri de interes, micropolitică… într-adevăr, echipajul se fragmenta. Erau doar o sută de oameni şi totuşi formau o comunitate mult prea mare pentru a fi uniţi! În legătură cu această situaţie, nici ea, nici Frank nu puteau face nimic.

Într-o noapte, Maia visă din nou chipul zărit la fermă. Se trezi tulburată, incapabilă să mai adoarmă şi, deodată, totul i se păru scăpat de sub control. Pluteau cu toţii prin vidul cosmic, în interiorul unui mănunchi de cutii de conserve legate una de alta,

iar ea trebuia să-i poarte de grijă acestei corăbii a nebunilor! Era de-a dreptul absurd!

Plecă din cameră, urcă prin tunelul din D către arborele central şi se împinse singură până în dom, uitând de jocul salturilor prin tunel.

Era ora patru dimineaţa. Interiorul domului semăna cu un planetariu după plecarea publicului: tăcut, gol, cu mii de stele înghesuite pe emisfera neagră. Marte atârna chiar deasupra capului ei, încovoiat şi distinct sferic, de parcă o portocală de piatră ar fi fost aruncată printre stele. Cei patru mari vulcani păreau nişte vizibile semne de vărsat şi se vedeau fisurile lungi ale depresiunii Marineris.

Maia plutea pe sub toate acestea, ca un vultur în zbor, rotindu-se foarte încet, încercând să înţeleagă, să simtă ceva deosebit din textura complexă de interferenţe a propriilor emoţii. Când clipea, mici lacrimi sferice i se desprindeau din ochi, plutind printre stele.

Uşa se deschise. John Boone pătrunse în zbor, o văzu şi se prinse de mânerul uşii pentru a se opri.

– O, scuză-mă. Te deranjez?

– Nu, răspunse Maia smiorcăindu-se şi ştergându-şi ochii. De ce te-ai sculat la ora asta?

– Adesea mă scol devreme. Dar tu?

– Am visat urât!

– Ce?

– Nu mai ştiu, răspunse ea, revăzând în minte chipul necunoscut.

– Eu niciodată nu-mi amintesc visele, spuse el, făcându-şi vânt şi plutind, pe lângă ea, către cupolă.

– Niciodată?

– În sfârşit, rareori. Dacă mă trezeşte ceva în mijlocul unui vis şi dacă am timp să mă gândesc la ce visam, s-ar putea să mi-l amintesc. Oricum, pentru scurtă vreme.

– E normal! Însă nu-i bine dacă nu-ţi aminteşti niciodată visele.

– Serios? Ce simptom mai e şi ăsta?

– După câte ţin minte, al unei represiuni extreme. Dar asta poate să fie freudism.

Maia ajunsese la marginea domului. Îşi făcu vânt prin aer şi se opri la cupolă, lângă el.

– Cu alte cuvinte, ceva de genul teoriei flogistonului, prin care

alchimiştii explicau arderile.

– Exact, răspunse ea, râzând.

Se uitară spre Marte, arătându-şi unul altuia diferite detalii. Discutară. În timp ce el vorbea, Maia îl privea. O înfăţişare atât de prietenoasă, fericită, atrăgătoare; hotărât lucru, nu era genul ei. De fapt, la început, luase voioşia lui drept o formă de prostie. Atâta doar că, pe parcursul călătoriei, îşi dăduse seama că nu e un prost.

– Ce părere ai despre ceea ce ar trebui să facem acolo? întrebă Maia, arătând spre piatra roşie din faţa lor.

– Nu ştiu.

– Cred că Phyllis marchează o grămadă de puncte în meciul ei cu Arkadi.

– Nu cred să aibă vreo importanţă! zise el, ridicând din umeri.

– Ce vrei să spui?

– Singura parte care contează cu adevărat într-o dispută este ceea ce credem noi despre oamenii care se ceartă. X pretinde *a,* Y pretinde *b.* Aduc argumente în sprijinul afirmaţiilor făcute, cu numeroase subpuncte. Dar când ascultătorii îşi amintesc discuţia, ceea ce contează este că X crede *a* şi Y crede *b.* După care oamenii îşi formează propria lor părere, bazată pe ceea ce gândesc ei despre X şi Y.

– Dar noi suntem oameni de ştiinţă, pregătiţi să cântărim dovezile.

– Adevărat, răspunse John, dând din cap. De fapt, pentru că ţin la tine, cedez.

Maia râse, apoi îl îmbrânci şi se rostogoliră amândoi pe pereţii domului, îndepărtându-se unul de celălalt.

Surprinsă de propria-i reacţie, Maia îşi încetini mişcarea când ajunse la podea. Se întoarse apoi şi îl văzu pe John aterizând în partea cealaltă a domului. El o privi zâmbind, se prinse de o bară şi se lansă în aer, străbătând în direcţia ei spaţiul boltit.

În aceeaşi clipă Maia înţelese şi, uitând complet de propria-i decizie de a evita astfel de situaţii, îşi făcu vânt înainte pentru a-l intercepta. Plutiră direct unul spre altul, iar pentru a evita o coliziune dureroasă se văzură nevoiţi să se prindă în braţe şi să se răsucească în aer, de parcă ar fi dansat. Se învârteau cu mâinile încleştate, ridicându-se încet, în spirală, către dom. Era un dans cu un final limpede şi evident, la care puteau ajunge oricând o doreau. Phii! Pulsul Maiei se acceleră, respiraţia iritându-i gâtlejul. În timp ce se roteau, îşi încordară bicepşii şi se

apropiară pentru a se săruta, la fel de lent ca două nave spaţiale în proces de cuplare.

John se îndepărtă cu un zâmbet şi o împinse, în zbor, spre dom, iar el se îndreptă către podea, unde se agăţă de bare şi se îndreptă târâş către trapa de intrare, pe care o încuie pe dinăuntru.

Maia îşi lăsă părul liber şi îl scutură, făcându-l să plutească în jurul capului, să-i acopere chipul. Îl scutură violent şi râse. Nu era în pragul unei mari sau copleşitoare iubiri; pur şi simplu, urma să se simtă bine, iar sentimentul acela de simplitate era… O cuprinse o dorinţă nestăpânită şi se îndepărtă de dom în direcţia lui John. Se ghemui într-un salt lent, deschizându-şi fermoarul bluzei în timp ce se rostogolea prin aer, cu inima bătându-i ca o tobă şi tot sângele oprindu-i-se în pielea care o furnica de parcă s-ar fi lichefiat, pe când ea se dezbrăca şi se izbea puternic de John. Se îndepărtă din nou de el după o mult prea grăbită smucitură de o mânecă. Se ciocniră unul de altul prin tot spaţiul încăperii, smulgându-şi hainele, calculând greşit unghiurile şi viteza mişcării – până când, cu o uşoară împingere a degetelor de la picioare, zburară unul spre celălalt şi se întâlniră într-o îmbrăţişare rotativă, după care plutiră, sărutându-se, printre hainele care se învârteau în jurul lor.

În zilele următoare se întâlniră din nou. Nu făcură nicio încercare de a păstra secretă relaţia, aşa că foarte curând ajunseră un subiect la îndemâna oricui, un cuplu bine cunoscut. Mulţi dintre cei aflaţi la bord păreau surprinşi de această evoluţie, iar într-o bună dimineaţă, intrând în sala de mese, Maia surprinse o privire scurtă a lui Frank, aşezat la o masă din colţ, şi care îi dădu fiori reci, amintindu-i de alte vremuri, de o anumită întâmplare, de o anumită expresie de pe chipul său, pe care nu o putea defini prea bine.

Dar cei mai mulţi păreau încântaţi. În definitiv, era un fel de mariaj regal, o alianţă a celor două puteri aflate în fruntea coloniei, dovadă de armonie. Într-adevăr, uniunea părea a-i cataliza şi pe alţii care fie că ieşiseră din ascunzători, fie că, în mediul recent suprasaturat, căpătaseră fiinţă. Vlad şi Ursula, Dmitri şi Elena, Raul şi Marina – pretutindeni se vedeau cupluri evident noi, ajungându-se până acolo încât burlacii începură să facă glume nervoase în legătură cu situaţia existentă. Dar Maia constată mai puţină tensiune în glasuri, mai puţine certuri, mai

multe râsete.

Într-o noapte, gândindu-se la toate astea (plănuind să se aventureze până la camera lui John), Maia se întrebă dacă aceasta era explicaţia pentru care se apropiaseră: nu din dragoste, pentru că încă nu-l iubea, nesimţind pentru el mai mult decât o prietenie încărcată de o dorinţă puternică, dar impersonală – ci pentru că, de fapt, era o legătură foarte *utilă.* Utilă pentru ea... Dar dădu la o parte gândul şi se concentră asupra utilităţii legăturii lor pentru expediţie, în întregul ei. Da, era o chestiune de politică. Asemeni căsătoriilor politice feudale ori aidoma comediilor antice despre primăvară şi regenerare. Trebui să admită că aşa şi părea totul. Ca şi cum răspundea unor imperative mult mai puternice decât propriile ei dorinţe şi acţiona sub impulsul unei forţe mult mai importante. Ori, poate, sub impulsul planetei Marte înseşi. Nu era o senzaţie chiar atât de neplăcută...

Pe pereţi se răsfirau flori galbene, roşii şi portocalii. Marte era acum de mărimea Lunii de pe cerul Pământului.

Venise timpul să se bucure de roadele tuturor eforturilor făcute. Încă o săptămână şi vor fi acolo.

Mai exista o oarecare tensiune din pricina problemelor rămase nerezolvate privind sarcinile de după debarcare. Iar acum Maia constată că devenea mai dificil ca oricând să colaboreze cu Frank; nu era nimic evident, dar îi trecu prin minte că lui îi place incapacitatea amândurora de a controla situaţia, deoarece divergenţele erau cauzate de Arkadi mai mult decât oricare altul, aşa că totul părea că se produce mai degrabă din vina ei decât a lui Frank însuşi. De multe ori, după o discuţie cu Frank se ducea la John, sperând să găsească în el un sprijin. Dar John se menţinea în afara dezbaterilor, fiind de acord cu toate propunerile lui Frank. Sfaturile date Maiei când vorbeau între patru ochi erau destul de bine cumpănite, dar necazul era că lui îi plăcea de Arkadi şi nu-i plăcea de Phyllis. Aşa că adesea îi recomanda Maiei să îl sprijine pe Arkadi, în aparenţă inconştient de faptul că o astfel de atitudine submina autoritatea ei în faţa celorlalţi ruşi. Maia nu-i atrăsese atenţia asupra acestui aspect. Amanţi sau nu, încă mai existau domenii pe care nu dorea să le discute nici cu el, nici cu altcineva.

Dar într-o noapte, în camera lui, îşi simţi nervii zbârnâind. Întinsă pe pat, incapabilă să doarmă, făcându-şi probleme când

despre una, când despre alta, îl întrebă:

– Crezi că ar fi posibil să se ascundă pe navă un intrus?

– Ei bine, nu ştiu, răspunse el, surprins. De ce întrebi?

Înghiţind în sec, Maia îi povesti despre chipul zărit prin vasul cu alge. John se ridică pe pat, privind-o cu ochi mari.

– Eşti sigură că nu era…

– Nu era niciunul dintre noi.

– Păi… făcu el, frecându-şi bărbia. Presupun că dacă ar fi ajutat de cineva din echipaj…

– Hiroko, sugeră Maia. Nu numai pentru că Hiroko ar fi singura în stare s-o facă, dar şi din cauza fermei şi a celorlalte aspecte. Ferma i-ar asigura străinului hrana, şi tot acolo se află o mulţime de locuri unde să se poată ascunde. Iar în timpul furtunii radioactive s-ar fi putut adăposti la un loc cu animalele.

– Ele au încasat un mare număr de remi!

– Dar omul s-ar fi putut ascunde în dosul rezervorului lor de apă. Un mic adăpost de o persoană n-ar fi fost prea greu de amenajat.

– Să stai nouă luni ascuns! exclamă John, care încă nu se obişnuise cu ideea.

– E o navă mare. Ar fi posibil, nu?

– Mda, aşa se pare. Da, cred că da. Dar de ce?

– Habar n-am, răspunse Maia ridicând din umeri. Cineva care a vrut să fie la bord, care n-a reuşit la selecţie. Cineva care a avut un prieten sau mai mulţi…

– Şi totuşi! Vreau să spun că mulţi dintre noi am avut prieteni care doreau să vină. Asta nu înseamnă că…

– Ştiu, ştiu.

Discutară subiectul aproape o oră, analizând raţiunile posibile, metodele potrivite pentru a strecura un pasager la bord, pentru a-l ascunde şi aşa mai departe. Maia îşi dădu seama, deodată, că se simte mult mai bine; că, de fapt, se simte excelent. John o credea! Nu o considera nebună! Simţi un val de uşurare şi fericire şi îl îmbrăţişa.

– E aşa de bine că am putut discuta cu tine despre asta!

– Suntem prieteni, Maia, răspunse el, zâmbind. Ar fi trebuit să-mi spui mai de mult.

– Aşa este.

Domul bulbaceu ar fi fost un loc minunat pentru urmărirea apropierii lor finale de Marte, dar aveau să recurgă la aerofrâne

pentru a reduce viteza, iar domul urma să se afle în spatele scutului termic pe care îl desfăşurau chiar în acele momente. Nu s-ar fi putut vedea nimic.

Aerofrânele îi scuteau de nevoia de a transporta cantitatea enormă de combustibil care ar fi fost necesară pentru reducerea vitezei, dar operaţiunea era extrem de precisă şi, de aceea, periculoasă. Aveau la dispoziţie un unghi de intrare de o milisecundă de arc şi – cu câteva zile înainte de plasarea pe orbită – personalul navigant începu să corecteze ruta prin scurte aprinderi ale motoarelor, aproape la fiecare oră, pregătind cu mare fineţe apropierea de planetă. Apoi, pe măsură ce se apropiau, opriră rotaţia navei. Revenirea la imponderabilitate, chiar şi în tori, avu efectul unui şoc. Deodată, Maia realiză că nu mai este vorba despre o altă simulare. Tocmai se avânta prin aerul ventilat al culoarelor de trecere, văzând totul dintr-o stranie şi nouă perspectivă când, brusc, totul i se păru real.

Dormea pe apucate, o oră într-un loc, trei în altul. De fiecare dată tresărea, plutind, în sacul de dormit, avea un moment de dezorientare şi îşi închipuia că se află din nou pe *Novîi Mir.* Apoi îşi amintea unde este, iar adrenalina o trezea brusc. Colinda prin sălile torilor, dând la o parte panourile maronii, cu nuanţe de aur şi bronz. Pe puntea de comandă verifica datele cu Mary sau Raul sau Marina ori altcineva de la navigaţie. Totul îşi urma cursul firesc. Se apropiau de Marte atât de repede, încât parcă îl vedeau cum creşte pe ecrane.

Era absolut necesar să se apropie la o distanţă de treizeci de kilometri de planetă, adică aproape a zecea milioana parte din distanţa pe care o parcurseseră. „Nicio problemă”, îşi spunea Mary, privindu-l, în treacăt, pe Arkadi. Până acum efectuaseră „exerciţii Mantra” şi sperau că nu se va ivi niciuna dintre problemele lui nebuneşti.

Membrii echipajului care nu erau ocupaţi cu navigaţia lucrau la fixare, pregătind totul pentru torsiunea şi şocurile pe care avea să le producă în mod sigur o gravitaţie de 2,5 *g*. Unii ieşiseră în spaţiu pentru a instala scuturi termice suplimentare sau pentru alte activităţi. Era multă treabă de făcut, dar zilele păreau interminabile.

Urma ca evenimentul să se petreacă la miezul nopţii, aşa că în seara aceea toate luminile rămaseră aprinse şi nimeni nu se culcă. Fiecare avea postul lui, unii fiind de serviciu, cei mai mulţi

nefăcând altceva decât să aştepte. Maia stătea în fotoliul ei de pe puntea de comandă, urmărind ecranele şi monitoarele, gândindu-se că totul semăna cu o simulare de la Baikonur. Oare chiar vor putea intra pe orbita circummarţiană?

Putură. *Ares* se izbi, cu o viteză de patruzeci de mii de kilometri pe oră, de atmosfera superioară, rarefiată, a planetei şi, brusc, începu să vibreze puternic, zgâlţâind-o pe Maia des şi foarte violent. Se auzi apoi un vuiet slab, grav, de parcă zburau printr-un furnal – şi aşa şi arăta, dinspre ecrane revărsându-se o lumină intensă, roz-portocalie. Aerul comprimat se izbea de scuturile termice şi strălucea aprins în dreptul camerelor exterioare de luat vederi, aşa că întreaga punte de comandă era colorată acum în nuanţele planetei. Apoi gravitaţia reveni, ca o răzbunare. Maia îşi simţi coastele apăsate atât de tare, încât avu dificultăţi de respiraţie, iar vederea i se tulbură. Trupul întreg o durea!

Străbăteau aerul rarefiat, cu o viteză şi la o înălţime astfel calculate, încât să-i plaseze în ceea ce aerodinamica numeşte *flux tranziţional,* o stare de mijloc între fluxul molecular liber şi fluxul continuu. Fluxul molecular liber reprezenta cea mai bună modalitate de deplasare, prin care aerul ce izbea scutul termic ar fi fost împins lateral, iar vidul rezultat ar fi fost umplut mai ales prin difuziune moleculară. Atâta doar că ei se deplasau prea repede pentru aşa ceva, şi n-ar fi putut să evite decât cu greu căldura imensă a fluxului continuu, în care aerul s-ar fi deplasat într-o mişcare ondulatorie de-a lungul scutului şi al navei. Aşa că nu le rămânea decât să navigheze la altitudinea cea mai înaltă, ceea ce avea să ducă la o frânare suficient de mare pentru a-i situa în fluxul tranziţional, care oscila între fluxul molecular şi cel continuu, rezultatul fiind o deplasare plină de zdruncinături. În asta consta pericolul. Dacă se izbeau de o zonă de înaltă presiune din atmosfera marţiană, unde căldura, vibraţiile sau forţele gravitaţionale ar fi putut provoca defectarea vreunui mecanism, atunci aveau să fie aruncaţi într-unul dintre coşmarurile lui Arkadi, şi asta chiar în momentul în care erau striviţi în scaunele lor, „cântărind” aproape două sute de kilograme fiecare, ceea ce Arkadi nu putuse niciodată să simuleze prea bine. „În lumea reală, se gândi Maia cu amărăciune, tocmai când suntem cel mai vulnerabili suntem şi cel mai neputincioşi.”

Dar soarta vru ca vremea marţiană, la nivelul stratosferei, să

fie stabilă, iar ei rămaseră pe programul Mantra care, actualmente, se materializa în opt minute de vuiete şi scuturături, îngreunându-le respiraţia. Maia nu-şi amintea să fi petrecut vreo oră care să dureze atâta. Senzorii arătau că scutul termic principal ajunsese la şase sute de grade Kelvin...

Apoi, vibraţiile încetară. Vuietul se potoli. Fuseseră aruncaţi în afara atmosferei, după ce dăduseră ocol unui sfert din planetă. Viteza scăzuse cu vreo douăzeci de mii de kilometri pe oră, iar temperatura scutului termic se ridicase la şapte sute zece grade Kelvin, foarte aproape de limită. Dar metoda dăduse rezultate. Totul pe navă rămăsese întreg. Pluteau, din nou imponderabili, legaţi cu centurile de siguranţă. Aveau senzaţia că încetaseră cu totul să se mai mişte, că s-au cufundat într-o tăcere pură.

Nesiguri, îşi dezlegară centurile, plutind ca nişte stafii prin aerul rece al încăperilor, în urechi răsunându-le un vuiet slab, eteric, care accentua tăcerea. Vorbeau mult prea tare, strângându-şi mâinile. Maia se simţea ameţită şi nu înţelegea ce-i spuneau oamenii, nu pentru că nu-i putea auzi, ci pentru că nu le mai acorda atenţie.

După douăsprezece ore de imponderabilitate, noul parcurs îi conduse la un periapsis de treizeci şi cinci de mii de kilometri faţă de Marte. Ajunşi acolo, aprinseră rachetele principale în vederea unui scurt impuls, sporindu-şi viteza cu aproape o sută de kilometri pe oră. După aceea se îndreptară din nou spre Marte, descriind o elipsă care avea să-i readucă la numai cinci sute de kilometri de suprafaţă. Se aflau pe orbita marţiană. Parcurgerea orbitei eliptice dura aproximativ o zi. În următoarele luni, computerele urmau să controleze aprinderea motoarelor care să confere, treptat, traseului parcurs o formă circulară, chiar în interiorul orbitei lui Phobos. Dar structurile de debarcare ale lui *Ares* trebuia să ajungă pe planetă mult mai devreme, atunci când nava se va afla la noul perigeu.

Duseră scuturile termice înapoi în spaţiile de depozitare şi intrară în domul transparent ca să arunce o privire.

Marte, acum la perigeu, umplea aproape tot cerul, dându-le senzaţia că survolează la mare înălţime planeta, într-un avion cu reacţie. Adâncimea Văilor Marineris devenise perceptibilă, iar înălţimea celor patru mari vulcani era evidentă, crestele lor semeţe făcându-şi apariţia deasupra orizontului cu mult înainte ca terenul înconjurător să devină vizibil. Suprafaţa era presărată

cu cratere. Interioarele rotunjite ale acestora erau de un portocaliu viu, nisipos, o culoare puţin mai deschisă decât a terenului din jur. Praf, probabil. Lanţurile muntoase scurte, neregulate şi curbate erau mai închise la culoare, de un ruginiu întrerupt de umbre negre. Dar atât nuanţele deschise cât şi cele închise nu erau decât variante ale omniprezentului roşu-portocaliu-ruginiu, culoarea dominantă a fiecărui vârf, crater, canion, a fiecărei dune şi chiar a feliei curbate de atmosferă saturată de praf, vizibilă până departe, deasupra curburii strălucitoare a planetei. Roşul Marte. Era uluitor, fascinant. Toţi o simţeau.

Petreceau ceasuri îndelungate lucrând dar, în sfârşit, era muncă adevărată. Nava trebuia parţial demontată. În final, corpul principal avea să fie parcat pe orbită în apropiere de Phobos şi folosit ca vehicul de întoarcere, în caz de urgenţă. Era însă de ajuns ca douăzeci de recipienţi de pe părţile laterale ale arborelui central doar să fie deconectaţi de *Ares* şi amenajaţi, pentru a deveni vehicule de debarcare planetară, care aveau să-i transporte pe colonişti pe suprafaţă, în grupuri de câte cinci. Primul dintre acestea era programat să pornească de îndată ce va fi decuplat şi pregătit, aşa că oamenii lucrau în schimburi de câte douăsprezece ore, petrecând mult timp în spaţiu. Reveneau în sălile de mese obosiţi şi flămânzi, iar conversaţiile se purtau pe un ton ridicat. Plictiseala călătoriei părea uitată. Într-o seară, Maia pluti către baie, să se pregătească pentru culcare, simţindu-şi muşchii încordaţi, ceea ce nu i se mai întâmplase de luni de zile. În jurul ei, Nadia, Saşa şi Ieli Zudov stăteau la taclale şi, în mediul sonor agreabil produs de sporovăială pe ruseşte, Maia îşi dădu seama, deodată, că toţi sunt fericiţi – se aflau la sfârşitul anticipaţiei lor, o anticipaţie pe care o purtaseră în inimi vreme de jumătate de viaţă ori poate chiar mai de mult, din copilărie, şi care, pe neaşteptate, înflorise dinainte-le precum desenul colorat al planetei Marte făcut de un copil – când mare, când mic, apoi din nou mare şi din nou mic, iar în timp ce tot continua ba să se apropie, ba să se îndepărteze, planeta le plutea în faţa ochilor în toată potenţialitatea sa imensă: *tabula rasa,* o tablă nescrisă. O tablă roşie, nescrisă. Orice era posibil, orice se putea întâmpla – în acest sens ajunseseră, în numai ultimele câteva zile, absolut liberi. Eliberaţi de trecut şi de viitor, lipsiţi de greutate, în propriul lor aer cald, plutind ca nişte spirite gata de a conferi viaţă lumii

materiale… Maia îşi surprinse, în oglindă, zâmbetul distorsionat de periuţa de dinţi şi se prinse de o bară pentru a se menţine pe picioare. Avea impresia că niciodată nu vor mai fi atât de fericiţi. Frumuseţea este *promisiunea* fericirii, nu fericirea propriu-zisă, iar lumea anticipată este, adesea, mult mai bogată decât oricare dintre cele reale. Dar, de data aceasta, cine ar fi putut spune cum va fi? Clipele de faţă s-ar putea dovedi, în sfârşit, clipe de aur. Se desprinse de bară şi scuipă pasta de dinţi într-o pungă pentru apă reziduală, după care pluti înapoi, în hol. Fie ce-o fi, îşi atinseseră ţinta. Câştigaseră, cel puţin, şansa de a încerca.

Demontarea navei le dădu multora o senzaţie ciudată. Era, după cum remarcase John, ca şi cum ai demonta un oraş şi ai azvârli casele în diferite direcţii. Şi era singurul oraş pe care îl aveau. Sub ochiul uriaş al lui Marte, toate dezacordurile lor se accentuaseră. Situaţia devenea, evident, critică; nu mai era timp de pierdut. Oamenii se certau pe faţă sau pe ascuns. Atâtea grupuri mărunte, sfătuindu-se în parte… Ce se întâmplase cu acel scurt moment de fericire? Maia dădea vina mai ales pe Arkadi. El deschisese cutia Pandorei. Dacă n-ar fi fost el şi vorbele sale, s-ar mai fi unit colectivul de la fermă atât de strâns în jurul lui Hiroko? Ar mai fi avut echipa medicală atâtea secrete? Maia credea că nu.

Împreună cu Frank, făcea eforturi mari pentru aplanarea conflictelor şi realizarea unui consens, pentru a le da celorlalţi senzaţia că încă mai formează o singură echipă. Asta presupunea discuţii îndelungate cu Phyllis şi Arkadi, cu Ann şi Sax, cu cei de la Houston şi Baikonur. În timpul parlamentarilor, între cei doi lideri se dezvoltă o legătură mult mai complexă decât întâlnirile lor de demult, din parc, deşi le includea. Din scurtele izbucniri de sarcasm şi mânie ale lui Frank, Maia înţelegea acum că incidentul acela îl tulburase mai mult decât îşi închipuise ea la momentul respectiv. Dar acum nu mai era nimic de făcut. Până la urmă, misiunea pe Phobos fu, într-adevăr, repartizată lui Arkadi şi prietenilor săi, în principal fiindcă nimeni altcineva nu o solicitase. Tuturor li se promisese un loc în echipa de prospecţiuni geologice dacă îl cereau, Phyllis şi Mary şi restul „grupului de la Houston” fiind asiguraţi că instalarea taberei de bază se va face în conformitate cu planurile realizate la Houston. Aceştia intenţionau să lucreze la amenajarea bazei pentru a fi siguri că nu se va întâmpla altfel.

– Bine, bine, izbucni Frank la sfârşitul uneia dintre aceste întrevederi. Toţi vom *fi pe Marte.* Oare *chiar trebuie* să ne certăm atâta în legătură cu ceea ce *vom face* acolo?

– Asta-i viaţa! spuse Arkadi, plin de voie bună. Pe Marte sau aiurea, viaţa merge mai departe.

Frank îşi simţi maxilarele încleştate.

– Am venit aici tocmai pentru a scăpa de aşa ceva!

– Iar eu sunt sigur că nu de asta am venit! răspunse Arkadi, clătinând din cap. Asta e viaţa ta, Frank. Ce te-ai face fără ea?

Într-o seară, la scurt timp înaintea asolizării, se adunară la o recepţie oficială oferită întregului echipaj. Majoritatea alimentelor proveneau de la fermă: paste făinoase, salate şi pâine, stropite cu vin roşu din depozit, păstrat pentru ocazii speciale.

Când ajunseră la desertul cu căpşune, Arkadi se ridică plutind şi propuse un toast.

– Pentru lumea cea nouă pe care o făurim!

Urmă un cor de murmure şi ovaţii, în momentul acela, toţi ştiau la ce se referă.

– Uite ce e, Arkadi, spuse Phyllis azvârlind în el cu o căpşună, aşezarea aceasta este o staţiune ştiinţifică. Ideile tale sunt deocamdată nerelevante. Poate peste cincizeci sau chiar o sută de ani se vor aplica. Dar pentru moment, totul va fi ca în staţiunile din Antarctica.

– Adevărat, răspunse Arkadi. Dar, în realitate, bazele din Antarctica urmăresc un scop politic clar. Cele mai multe au fost construite pentru ca ţările participante să aibă un cuvânt de spus în revizuirea tratatului asupra Antarcticii. Iar acum, sunt conduse prin legi stabilite de tratatul respectiv, care a fost realizat printr-un proces foarte politic! Aşa că, după cum vedeţi, nu poţi – pur şi simplu – să-ţi ascunzi capul în nisip, strigând: „Eu sunt om de ştiinţă! Eu sunt om de ştiinţă!”, continuă, ridicându-şi o mână la frunte, în gestul universal care imita o primadonă. Nu. Când afirmi una ca asta, nu faci altceva decât să spui: „Nu vreau să mă gândesc la sistemele complexe!” Ceea ce nu este tocmai pe măsura unor oameni de ştiinţă autentici, nu?

– Antarctica este guvernată printr-un tratat deoarece, cu excepţia specialiştilor din staţiunile ştiinţifice, nimeni altcineva nu mai trăieşte acolo! interveni Maia, enervată că banchetul final, ultimul lor moment de libertate, era tulburat astfel.

– Adevărat, răspunse Arkadi. Dar gândeşte-te la rezultat. Nimeni nu poate să debarce în Antarctica. Nicio ţară sau

organizaţie nu poate exploata resursele naturale ale continentului fără acordul tuturor celorlalte. Nimeni nu poate pretinde că deţine acele resurse, nici nu le poate extrage şi vinde altora aşa încât unii să profite, iar alţii să plătească pentru utilizarea lor. Nu vedeţi cât de radical diferită este această situaţie faţă de modalitatea în care este condusă restul lumii? Iar asta e ultima zonă de pe suprafaţa Pământului care urmează să fie organizată, căreia i se va aplica un set de legi. Reprezintă tot ceea ce guvernele implicate simt, instinctiv, că este corect, manifestându-se pe un teritoriu scutit de pretenţii de apartenenţă şi de orice fel de istorie. Este, ca s-o spun pe faţă, cea mai izbutită încercare a Pământului de a crea legi juste asupra proprietăţii! Pricepeţi? Aşa ar trebui condusă lumea! Numai dacă am putea-o elibera de cămaşa de forţă a istoriei!

– Dar, Arkadi, întrucât Marte va fi condus printr-un tratat bazat pe vechiul tratat al Antarcticii, în ce constă obiecţia ta? întrebă Sax Russell, clipind cu blândeţe. Tratatul asupra Spaţiului Extraterestru precizează că nicio ţară nu poate revendica teritorii pe Marte, că orice fel de activităţi militare sunt interzise, toate bazele putând fi inspectate de oricare ţară. De asemenea, niciun fel de resurse marţiene nu pot deveni proprietatea unei singure naţiuni. Organizaţia Naţiunilor Unite urmează să pună bazele unui organism internaţional care să coordoneze orice exploatări miniere sau de altă natură. Iar dacă, vreodată, se va revizui ceva pe linia asta – ceea ce mă îndoiesc –, atunci totul trebuie împărţit între toate statele lumii. N-au fost realizate, oare, lucrurile pentru care te agiţi atâta? întrebă el, gesticulând cu palmele deschise.

– Este un început, răspunse Arkadi. Dar mai există unele aspecte ale tratatului pe care tu nu le-ai menţionat. De exemplu, bazele construite pe Marte vor aparţine ţărilor care le-au construit. În conformitate cu prevederile legii, noi vom construi baze americane şi ruseşti. Iar astea ne vor arunca înapoi, în coşmarul legii şi al istoriei pământeşti. Companii americane şi ruseşti vor avea dreptul să exploateze planeta Marte, în vreme ce profiturile vor fi, într-un fel sau altul, împărţite între toate statele semnatare ale tratatului. Aceasta nu va presupune decât plata unui procentaj oarecare către Naţiunile Unite – în realitate, nimic mai mult decât o mită. Eu nu consider că trebuie să recunoaştem, nici măcar o clipă, aceste prevederi.

Remarca sa fu urmată de tăcere.

– Acest tratat, interveni Ann Clayborne, mai precizează că

trebuie să luăm măsuri pentru a preveni modificarea mediului înconjurător al planetei, parcă aşa e formulat. În Articolul 7. Asta, mi se pare mie, interzice în mod expres transformările terenului, la care vă referiţi cei mai mulţi dintre voi.

– Părerea mea este că trebuie să ignorăm şi această prevedere, interveni, repede, Arkadi. Propria noastră bunăstare depinde de ignorarea ei.

Opinia sa se dovedi mai populară decât celelalte, şi o mare parte dintre cei prezenţi îşi exprimară acordul în privinţa ei.

– Dar dacă aveţi de gând să desconsideraţi un articol, preciza Arkadi, trebuie să faceţi acelaşi lucru şi cu celelalte. Am dreptate?

Urmă o tăcere stingherită.

– Toate aceste modificări se vor produce inevitabil, spuse Sax Russell, ridicând din umeri. Prezenţa noastră pe Marte ne va transforma din punct de vedere evolutiv.

Arkadi dădu din cap atât de vehement, încât se răsuci în aer, deasupra mesei.

– Nu, nu, nu, nu! Istoria nu înseamnă evoluţie! Este o analogie falsă! Evoluţia e o chestiune de mediu şi de şansă, care se manifestă pe parcursul a milioane de ani. Dar istoria ţine de mediu şi de alegere, acţionând pe parcursul unor vieţi, unor ani, alteori luni sau chiar zile! Istoria este lamarckiană! Aşa că, dacă noi hotărâm să punem bazele unor anumite instituţii pe Marte, pe acelea le vom avea! Iar dacă alegem altele, atunci le vom avea pe celelalte! continuă el, cu un gest cuprinzându-i pe toţi, şi pe cei aşezaţi la mese, şi pe cei plutind printre viţele-de-vie. Ceea ce vă spun eu este că noi înşine trebuie să luăm aceste hotărâri, în loc să lăsăm să fie luate pentru noi de oamenii de pe Pământ. De oameni care, la urma urmei, au murit de mult.

– Tu vrei un fel de utopie colectivistă, interveni Phyllis pe un ton tăios. Aşa ceva nu se poate. Credeam că istoria Rusiei te-a învăţat ceva în această direcţie.

– M-a învăţat, răspunse Arkadi. Iar acum pun în practică cele învăţate.

– Pledând pentru o revoluţie rău definită? Generând o situaţie de criză? Tulburându-i pe toţi şi făcându-i să se bănuiască unul pe altul?

Mulţi ascultători aprobară printr-o înclinare a capului, dar Arkadi îi contestă cu o fluturare de mână.

– În acest moment al călătoriei, refuz să fiu blamat pentru

problemele fiecăruia. Nu am făcut altceva decât să spun ce gândesc, iar ăsta e dreptul meu. Dacă vă fac pe unii dintre voi să nu vă simţiţi în largul vostru, asta vă priveşte personal. Şi vi se întâmplă pentru că nu vă plac implicaţiile spuselor mele, dar nu găsiţi argumente pentru a le respinge.

– Unii dintre noi nu te înţelegem! exclamă Mary.

– Nu vă spun decât asta! spuse Arkadi, privind-o cu ochii ieşiţi din orbite. Că am sosit pe Marte pentru totdeauna. Ne vom fabrica aici nu numai locuinţele şi hrana, dar şi apa şi chiar aerul pe care îl vom respira – totul, pe o planetă care nu deţine nimic din toate acestea – deoarece dispunem de tehnologie pentru a manipula materia până la nivel molecular. Gândiţi-vă – este o capacitate extraordinară! Cu toate acestea, unii dintre noi cei de aici putem accepta să transformăm întreaga realitate fizică a planetei, fără a face absolut nimic pentru a ne schimba pe noi înşine ori modul nostru de trai. Acceptă să fim, de fapt, savanţi ai secolului XXI pe Marte dar, în acelaşi timp, să trăim în cadrul unor sisteme sociale ale secolului al XIX-lea, bazate pe ideologii din secolul al XVIII-lea. E absurd, e nebunesc, este… este… – aici, Arkadi îşi prinse capul în mâini, îşi smulse părul şi continuă cu o voce ca de tunet – este *neştiinţific!* Aşadar, vă spun că, printre toate lucrurile pe care le vom transforma pe Marte, trebuie să ne aflăm şi noi şi realitatea noastră socială. Trebuie să transformăm nu numai planeta Marte, dar şi pe noi înşine.

Nimeni nu se aventură să-i dea o replică; Arkadi, cu volumul glasului la maximum, era destul de greu de contrat, iar mulţi dintre ei erau sincer tulburaţi de spusele lui şi aveau nevoie de timp pentru a reflecta. Alţii erau, pur şi simplu, iritaţi, dar nu doreau să facă prea mult caz la această masă deosebită, care trebuia să aibă caracter festiv. Era mai uşor să-ţi dai ochii peste cap şi să bei la toastul „Pentru Marte! Pentru Marte!” Dar după desert, pe când pluteau prin sală, Phyllis comentă, cuprinsă de dispreţ:

– Mai întâi, trebuie să supravieţuim. Cu disensiuni ca asta, cât de mari vor fi şansele noastre?

– Multe dintre aceste dezacorduri sunt simptome ale zborului, încercă Michel Duval să o liniştească. Odată ajunşi pe Marte, ne vom apropia unul de celălalt. Dispunem, în realitate, de mai multe lucruri decât cele luate cu noi pe *Ares.* Vom beneficia de tot ce au adus deja vehiculele cosmice teleghidate, de transporturi întregi de utilaje şi alimente, risipite pe toată

suprafaţa planetei şi pe sateliţi. Toate acestea se află acolo pentru noi. Singura limită va fi propria noastră rezistenţă. Iar călătoria e un fel de pregătire, de testare. Dacă eşuăm în această etapă, nici măcar nu vom mai ajunge să încercăm şi pe Marte.

– Exact părerea mea! exclamă Phyllis. Aici greşim noi!

Sax se ridică, plictisit, şi se îndreptă spre bucătărie.

Sala răsuna ca un ghioc de zumzetul nenumăratelor conversaţii separate, dintre care unele pe un ton arţăgos. Mulţi erau, evident, furioşi pe Arkadi, iar alţii supăraţi pe aceia care se înfuriaseră.

Maia îl urmă pe Sax până în bucătărie.

– Oamenii sunt atât de emotivi! suspină el, în timp ce-şi ştergea tava. Am, uneori, senzaţia că asist la o reprezentaţie nesfârşită a piesei intitulate *Cu uşile închise.*

– Te referi la aceea în care oamenii nu mai pot ieşi dintr-o cămăruţă?

– Şi unde iadul e reprezentat de ceilalţi, încuviinţă Sax, clătinând din cap. Sper ca noi să nu demonstrăm această ipoteză.

După câteva zile, modulele de debarcare erau gata. Coborârea avea să dureze cinci zile; numai echipa de pe Phobos va rămâne pe ceea ce mai rămăsese din *Ares,* dirijându-l către locul de parcare din apropierea micului satelit. Arkadi, Alex, Dmitri, Roger, Samantha, Edvard, Janet, Raul, Marina, Tatiana şi Elena îşi luară rămas-bun, absorbiţi deja de sarcinile curente, promiţând să coboare de îndată ce staţia de pe Phobos va fi gata.

În noaptea dinaintea coborârii, Maia nu reuşi să adoarmă. Până la urmă renunţă să mai încerce şi străbătu sălile şi culoarele până la corpul central. Nesomnul şi adrenalina accentuau contururile fiecărui obiect, şi fiecare element familiar al navei era alterat ori chiar estompat de o anumită schimbare – o stivă de cutii fixate de pardoseală, un tunel fără ieşire. Ca şi cum părăsiseră deja nava. Maia privi în jurul ei pentru ultima dată, fără niciun fel de emoţie. Apoi se târî prin ecluzele strâmte, până în modulul de debarcare unde fusese repartizată. Putea să aştepte şi acolo, la fel de bine. Se adăposti în costumul de astronaut, părându-i-se, aşa cum i se întâmpla adesea când se apropia momentul real, că nu participă decât la o altă simulare.

Se întreba dacă va scăpa vreodată de această senzaţie, dacă existenţa sa pe Marte va fi de ajuns pentru a-i pune capăt. Ar merita osteneala să meargă acolo, măcar pentru asta: să ajungă să se simtă *adevărată* odată pentru totdeauna! Îşi ocupă locul pe scaun.

După alte câteva ore fără somn, i se alăturară Sax, Vlad, Nadia şi Ann. Însoţitorii ei îşi puseră centurile de siguranţă şi trecură împreună prin trapa de evacuare. Acţionară nişte pârghii; urmă o numărătoare inversă. Se aprinseră rachetele. Modulul se îndepărtă de *Ares.*

Rachetele se aprinseră din nou. Cădeau pe planetă. Loviră partea superioară a atmosferei, iar prin singura lor fereastră trapezoidală văzură o învolburare de aer de culoarea lui Marte. Maia, vibrând odată cu modulul, o privi cu ochi mari. Se simţea încordată şi nefericită, concentrată mai degrabă asupra trecutului decât a viitorului, gândindu-se la toţi cei care încă se mai aflau pe *Ares.* Avea senzaţia că eşuaseră şi că ei, cei cinci din modulul de debarcare, lăsau în urma lor un grup dezorientat. Avuseseră cea mai bună şansă de a realiza concordia şi nu izbutiseră; scânteia de fericire pe care o simţise atunci când se spăla pe dinţi nu fusese decât atât, o scânteie. Deci pierduse! Mergeau pe căi diferite, despărţiţi de crezurile lor; chiar şi după doi ani de apropiere forţată erau, ca oricare alt grup uman, nimic mai mult decât o adunătură de străini. Zarurile fuseseră aruncate.

Partea a III-a
CREUZETUL

A luat naştere odată cu restul sistemului solar, acum circa cinci miliarde de ani. Asta înseamnă cincisprezece milioane de generaţii umane. Stânci izbindu-se în spaţiu, îndepărtându-se, apoi apropiindu-se şi rămânând aşa, totul din cauza misterioasei forţe pe care o numim gravitaţie. Aceeaşi urzeală misterioasă în ţesătura lucrurilor a făcut ca grămada de stânci, atunci când a fost îndeajuns de mare, să se năruiască în centru, până când căldura presiunii a topit roca. Marte este o planetă mică, dar grea, cu un miez de nichel-fier. Este suficient de mică pentru ca miezul să se fi răcit mai repede decât cel al Pământului; miezul nu se mai roteşte în interiorul scoarţei cu o viteză diferită, aşa că Marte nu dispune, practic, de niciun fel de câmp magnetic. N-a mai rămas niciun generator de energie. Dar una dintre ultimele revărsări interioare ale topiturii din nucleu şi manta s-a produs sub forma unei imense şi nefireşti umflături laterale, o împunsătură în scoarţă, formând o protuberanţă de mărimea unui continent şi înaltă de unsprezece kilometri, ridicată deasupra ţinuturilor învecinate de trei ori mai sus decât platoul tibetan. Această protuberanţă a dat naştere şi altor elemente de relief: un sistem de fracturi radiate acoperind o întreagă emisferă, cea mai mare dintre toate fiind Valles Marineris, o reţea de canioane care ar acoperi Statele Unite de la un ţărm la altul. Protuberanţa a determinat, de asemenea, apariţia unui număr de vulcani, inclusiv cei trei înălţaţi pe coloana sa vertebrală: Ascraeus Mons, Pavonis Mons şi Arsia Mons, iar mai departe, la extremitatea sa de nord-vest, Olympus Mons, cel mai înalt munte din sistemul solar, de trei ori mai mare decât Everestul şi de o sută de ori mai masiv decât Mauna Loa, cel mai impunător vulcan al Pământului.

Aşadar, Protuberanţa Tharsis a fost factorul cel mai important în modelarea planetei. Celălalt factor major a fost bombardamentul meteoritic. În Era Noachiană, cu trei până la patru miliarde de ani în urmă, meteoriţii cădeau pe Marte într-un număr uluitor, milioane de meteoriţi, iar mii dintre aceştia erau de talie planetară, roci mari cât Vega sau Phobos. Unul dintre

impacturi a lăsat în urmă-i Bazinul Hellas, de două mii de kilometri în diametru, cel mai mare crater vizibil din sistemul solar, deşi Daedalia Planum pare a fi restul unui crater de patru mii cinci sute de kilometri în diametru. Acestea sunt într-adevăr imense, dar existau şi arheologi convinşi că întreaga emisferă nordică a lui Marte este un străvechi bazin de impact.

Asemenea impacturi de mari proporţii au produs explozii catastrofale, greu de imaginat. Materialele ejectate au ajuns pe Pământ şi pe Lună, iar altele au devenit asteroizi circulând pe orbite de tip Trojan. Unii arheologi consideră că Protuberanţa Tharsis este rezultatul impactului din Bazinul Hellas, iar alţii cred că Phobos şi Deimos reprezintă tot nişte materii ejectate. Dar acestea nu au fost decât cele mai mari impacturi. Pietre mai mici cădeau zilnic, astfel încât cele mai vechi suprafeţe de pe Marte sunt saturate de cratere, iar peisajul constă dintr-un palimpsest de inele mai recente ascunzându-le pe cele vechi, şi nicio palmă de teren nu a rămas neatinsă. Iar fiecare a produs emanaţii de căldură care au topit roca. Elementele au fost desprinse din matricea lor şi azvârlite la mare distanţă sub formă de gaze fierbinţi, de lichide şi noi minerale. Astfel de fenomene, precum şi pierderile de gaze din miezul planetei au produs o atmosferă şi mari cantităţi de apă. Existau nori, furtuni, ploaie şi zăpadă, gheţari, râuri, fluvii, lacuri – toate brăzdând suprafaţa planetei şi lăsând dovezi de necontestat ale trecerii lor: canale de scurgere, albii de râuri, ţărmuri, tot felul de hieroglife hidrologice.

Dar toate acestea au trecut. Planeta era prea mică şi prea depărtată de soare. Atmosfera a îngheţat şi a căzut pe sol. Bioxidul de carbon a sublimat pentru a forma o atmosferă nouă, rarefiată, în vreme ce oxigenul s-a legat de roci, colorându-le în roşu. Apa a îngheţat şi, pe parcursul erelor, s-a prelins de-a lungul a kilometri întregi de rocă sfărâmată de meteoriţi. În cele din urmă, stratul de regolit a devenit permeabil la gheaţă, iar zonele lui profunde erau suficient de calde pentru a topi gheaţa aceasta; aşa s-au format mările subterane de pe Marte. Apa curge întotdeauna de la deal la vale, astfel că depozitele acvifere au migrat, prelingându-se încet, până când s-au oprit înapoia vreunei piedici sau alteia – un prag înalt de rocă impermeabilă sau poate o barieră de sol îngheţat. Uneori, în spatele acestor baraje se acumulau intense presiuni arteziene, alteori cădea câte un meteorit sau erupea un vulcan, iar barajul se sfărâma, şi o întreagă mare subterană se revărsa peste peisaj, producând

inundaţii enorme, de zece mii de ori mai mari decât debitul lui Mississippi. Până la urmă totuşi, apa de la suprafaţă îngheţa şi sublima în vânturile uscate ce suflau necontenit, căzând apoi asupra polilor cu fiecare glugă de ceaţă a iernii. Astfel, calotele polare s-au îngroşat, iar greutatea lor a împins din nou gheaţa în subteran, până când gheaţa vizibilă nu reprezenta decât partea superioară a două lentile subterane de rocă permanent îngheţată, care dominau planeta şi al căror volum era de zece, de o sută de ori mai mare decât volumul calotelor vizibile. Toate acestea în timp ce mai departe, către ecuator, se formau noi rezervoare acvifere, umplându-se de jos în sus, prin emanaţii provenite din miezul planetei. Se refăceau chiar şi unele dintre vechile depozite.

Ciclul, cel mai lent dintre toate, se apropia de sfârşit. Dar, pe măsură ce planeta se răcea, totul se petrecea din ce în ce mai încet, ca la un orologiu al cărui arc se destinde. Iar planeta s-a fixat la forma pe care o vedem astăzi. Însă schimbările n-au încetat nicio clipă: vânturile permanente au măcinat terenul, pulberea devenind tot mai fină, iar excentricităţile orbitei marţiene au făcut ca emisfera nordică şi cea sudică să-şi dispute iernile reci şi calde într-un ciclu de cincizeci şi una de mii de ani, iar calota de rocă şi cea de gheaţă să inverseze polii. Fiecare mişcare a acestui pendul a depus un nou strat de nisip, sinclinalele noilor dune tăind vechile strate sub un anumit unghi, până când nisipul din jurul polilor a ajuns ca un fel de caroiaj punctat, în modele geometrice, ca picturile de nisip ale indienilor Navajo, înconjurând tot creştetul acestei lumi.

Nisipurile colorate cu modelele lor, pereţii canelaţi şi dantelaţi ai cantoanelor, vulcanii înălţându-se drept, spre înaltul cerului, roca fărâmiţată a terenului haotic, infinitatea craterelor – embleme inelare ale începuturilor planetei... Frumos! Sau, mai degrabă, sărăcăcios, auster, dezgolit, tăcut, stoic, stâncos, neclintit. Sublim. Limbajul vizibil al existenţei minerale a naturii.

O lume minerală, nici animală, nici vegetală şi nici măcar microbiană. S-ar fi putut întâmpla să fie astfel, dar nu s-a întâmplat. Nicicând nu s-a produs vreo generaţie spontanee din nămoluri sau din izvoarele fierbinţi, sulfuroase; niciun spor nu a căzut din spaţiu şi niciun zeu nu a atins cu mâna lutul. Indiferent ce anume dă naştere vieţii (pentru că nu ştim), pe Marte nu s-a întâmplat aşa ceva. Planeta a continuat să se învârtească, dovadă a alterităţii lumii, a vitalităţii sale de piatră.

Până când, într-o bună zi…

Atinse cu ambele picioare solul: ferm, nimic înşelător, aceeaşi gravitaţie cu care se obişnuise timp de nouă luni pe *Ares.* Adăugând şi greutatea costumului, mersul aici nu se deosebea prea mult de mersul pe Pământ, atât cât şi-l mai amintea. Cerul era roz, umbrit de pete gălbui, o culoare mai intensă şi mai subtilă decât în oricare fotografie.

– Priviţi cerul! spunea Ann. Priviţi cerul!

Maiei nu-i mai tăcea gura, Sax şi Vlad se învârteau ca nişte statui rotative. Nadejda Francine Cernâşevskaia mai făcu doi-trei paşi, simţind cum cizmele ei strivesc solul. Era nisip întărit cu sare, gros de câţiva centimetri, care crăpa când păşeai pe el. Geologii îi spuneau crustă dură. Urmele lăsate de cizmele ei erau înconjurate de mici şiruri de fracturi radiale.

Se îndepărtase de modul. Solul era de un portocaliu închis, ruginiu, acoperit cu un strat uniform de pietre de aceeaşi culoare, deşi unele prezentau nuanţe de roşu, negru sau galben. La est se găseau mai multe rachete teleghidate, de forme şi mărimi diferite. Altele se zăreau pe deasupra orizontului. Toate erau acoperite cu o crustă de aceeaşi culoare, roşu-portocalie, ca şi solul. Era o privelişte stranie, înfiorătoare, de parcă dăduseră peste un rachetodrom dintr-o altă lume, de mult abandonat. Aşa vor arăta, peste un milion de ani, unele părţi din Baikonur.

Se îndreptă către unul dintre cele mai apropiate module, un container de marfă de mărimea unei case mici, montat pe un ansamblu scheletic de rachetă cu patru picioare. Arăta de parcă s-ar fi aflat acolo de zeci de ani. Soarele ardea în înaltul cerului, prea puternic pentru a fi privit chiar şi prin vizorul căştii de scafandru. Era greu de apreciat strălucirea lui, din pricina polarizării şi a celorlalte filtre, dar ei i se părea, după câte îşi aducea aminte, că lumina este foarte asemănătoare cu aceea de pe Pământ. O zi luminoasă, de iarnă.

Privi din nou în jur, încercând să asimileze totul. Se aflau pe o câmpie uşor denivelată, acoperită cu pietre mici, ascuţite, toate îngropate pe jumătate în nisip. Înapoi, către apus, orizontul era marcat de un deal nu prea înalt şi aplatizat. Putea fi marginea unui crater. Nu-şi dădea seama. Ann parcursese deja jumătatea distanţei până acolo, silueta ei profilându-se, încă, destul de impunător. Orizontul era mai apropiat decât acasă, iar Nadia se opri pentru a consemna această constatare, bănuind că, în curând, se va obişnui cu situaţia şi nu va mai observa diferenţa.

Atâta doar că orizontul acela neobişnuit de apropiat nu era deloc pământesc; asta îi deveni cum nu se poate mai clar. Se aflau pe o planetă mai mică.

Făcu un efort deosebit pentru a-şi aminti de gravitaţia terestră, mirându-se că aceasta putea fi atât de mare. Cum se mai plimba prin păduri, străbătea tundra sau traversa râurile îngheţate, în timpul iernii… Iar acum – pas cu pas, pas cu pas. Terenul era plat, dar trebuia să-şi facă drum cu grijă printre pietrele omniprezente; nu îşi amintea de vreun loc pe Pământ unde pietrele să fie atât de abundente şi de uniform distribuite. Haide, sari! Nadia sări şi râse; chiar şi în costum, se simţea mai uşoară. Era la fel de zdravănă ca oricând, doar că nu cântărea mai mult de treizeci de kilograme! Iar cele patruzeci de kilograme ale costumului… în sfârşit, o cam dezechilibrau, ce-i drept. Îi dădeau senzaţia că e goală pe dinăuntru. Asta era: centrul de greutate îi dispăruse, iar aceasta din urmă i se mutase undeva, către piele, către exteriorul muşchilor, în loc să rămână în interior. Era, cu siguranţă, efectul costumului. Înăuntrul habitatelor va fi ca pe *Ares.* Dar aici, afară, în costumul de scafandru, era femeia goală pe dinăuntru. Apelând la respectiva imagine reuşi, deodată, să meargă cu mai multă uşurinţă, să sară peste un bolovan, să aterizeze şi să execute o întoarcere, să danseze! Să ţâşnească, pur şi simplu, în aer, să cadă pe o stâncă plată… Hei, atenţie!

Se împiedică şi ateriza pe un genunchi şi pe ambele mâini. Mănuşile ei sparseră crusta. O simţea ca pe un strat de nisip întărit de pe o plajă, doar că era mai tare şi mai aspră. Ca noroiul uscat. Şi receee! Mănuşile costumului nu erau încălzite ca tălpile cizmelor şi nu exista suficientă izolaţie atunci când atingeai solul. Era ca atunci când atingi gheaţa cu degetele goale, brrr! În jur de două sute cincisprezece grade Kelvin, după câte îşi amintea, sau minus nouăzeci de grade Celsius; mai rece decât în Antarctica, mai rece decât în Siberia în cele mai friguroase zile. Vârfurile degetelor îi amorţiră. Vor avea nevoie de mănuşi mult mai bune pentru a putea lucra, mănuşi dotate cu reţele termice, la fel ca tălpile cizmelor. Asta va face ca mănuşile să fie mult mai groase şi mai puţin flexibile. Va fi nevoită să-şi readucă muşchii degetelor la condiţia fizică iniţială!

Izbucnise în râs. Se ridică şi se apropie de un alt container, fredonând *Royal Garden Blues.* Se cocoţă pe piciorul următorului şi îndepărtă stratul de praf roşu de pe marca fabricii, gravată pe

o latură a marelui stelaj metalic. Un buldozer marţian John Deere/Volvo, acţionat cu hidrazină, izolat termic, semiautonom, complet programabil. Piesele suplimentare şi cele de schimb erau incluse.

Îşi simţi faţa destinsă într-un zâmbet larg. Excavatoare, încărcătoare frontale, buldozere, tractoare, gredere, remorci, elemente de construcţie şi fel de fel de materiale; instalaţii pentru filtrarea şi colectarea substanţelor chimice din atmosferă; mici fabrici pentru transformarea acestor substanţe chimice în altele; un întreg serviciu de aprovizionare, tot ce vor avea nevoie, toate la îndemână, în zeci de lăzi risipite pe toată câmpia. Începu să ţopăie de la un modul la altul, cercetându-le. Unele se izbiseră puternic de sol, altora li se rupseseră picioarele ca de păianjen şi altora li se fisurase carcasa exterioară, un altul era chiar aplatizat, o grămadă de cutii strivite, îngropate, pe jumătate, în nisip. Doar că toate acestea nu reprezentau decât un alt prilej de a acţiona, jocul denumit „salvaţi-şi-reparaţi”, unul dintre jocurile ei preferate! Râse tare. Se simţea puţin ameţită. Observă că lumina de semnalizare de pe consola de la încheietura mâinii clipeşte. Trecu pe frecvenţa obişnuită şi tresări auzindu-i pe Maia, pe Vlad şi pe Sax vorbind toţi în acelaşi timp.

– Unde-i Ann?

– Voi, femeile, veniţi înapoi, aici!

– Hei, Nadia, vino şi ajută-ne să-i dăm de capăt afurisitei ăsteia de locuinţe; nici măcar nu putem deschide uşa!

Nadia râse.

Locuinţele erau risipite, la fel ca toate celelalte obiecte, dar ei asolizaseră lângă una despre care ştiau că e funcţională; fusese expediată de pe orbită cu câteva zile mai devreme şi trecuse printr-o verificare completă. Din nefericire, nu se gândiseră să controleze şi uşa de la intrare, care acum se blocase. Nadia trecu la lucru, zâmbind. Era ciudat să vezi ceva care semăna cu o rulotă abandonată, dar era dotată cu o uşă etanşă, de staţie spaţială. Nu-i luă mai mult de un minut pentru a o deschide, formând codul de avarie şi trăgând, în acelaşi timp, de uşă. Aceasta înţepenise de frig, poate chiar din cauza contractării diferenţiate. Vor avea o mulţime de astfel de mici probleme.

După care, împreună cu Vlad, pătrunse în camera etanşă şi apoi în interior, care arăta tot ca al unei rulote, numai că bucătăria îi era dotată cu ultimele noutăţi. Toate luminile erau

aprinse. Aerul era cald şi bine împrospătat. Panoul de control aducea cu cel al unei centrale nucleare.

În timp ce intrau şi ceilalţi, Nadia cercetă un şir de cămăruţe, deschizând uşă după uşă, şi o cuprinse o senzaţie dintre cele mai ciudate: lucrurile păreau mişcate de la locul lor. Luminile erau aprinse, unele dintre ele clipeau, iar mai departe, la celălalt capăt al holului, se bălăbănea o uşă.

Ventilaţia, desigur. Şocul produs de aterizare deranjase puţin lucrurile. Nadia goni gândul şi se întoarse pentru a-i întâmpina pe ceilalţi.

Până ce asolizară cu toţii şi străbătură câmpia de piatră (oprindu-se, împiedicându-se, alergând, scrutând orizontul, răsucindu-se încet, pornind mai departe); până ce intrară în cele trei locuinţe funcţionale, unde îşi scoaseră costumele de astronauţi, le puseră deoparte şi verificară locuinţele, mâncând câte ceva şi vorbind tot timpul, se lăsă noaptea. Continuară să aranjeze locuinţele şi să discute aproape toată seara, fiind prea agitaţi pentru a putea dormi. Cei mai mulţi moţăiră, cu intermitenţe, până în zori. Când se treziră, îşi puseră din nou costumele şi ieşiră afară, cercetând împrejurimile, verificând specificaţiile şi controlând utilajele. La un moment dat, constatară că sunt morţi de foame şi intrară în casă, să îmbuce repede ceva, şi din nou se lăsase noaptea!

Aşa se întâmplă câteva zile la rând; o învolburare nebună a curgerii timpului. La sunetul consolei de la mână, Nadia se trezea, servea în grabă micul dejun, privind afară, prin ferestruica dinspre est. Timp de câteva minute, zorii punctau cerul cu o mulţime de culori care, apoi, se transformau cu repeziciune într-o serie de nuanţe rozalii, până la roz-portocaliul intens al zilei. Însoţitorii ei dormeau peste tot, pe podea, pe saltelele care în timpul zilei erau pliate la perete. Pereţii bej erau coloraţi în portocaliu de lumina zorilor. Bucătăria şi camera de zi erau mici, iar cele patru toalete, doar cât nişte debarale. Ann se trezea şi ea în zori şi intra într-una dintre toalete. John se afla deja în bucătărie, mişcându-se fără zgomot. În privinţa condiţiilor de locuit, totul era atât de aglomerat şi lipsit de intimitate în comparaţie cu condiţiile de pe *Ares,* încât unii aveau dificultăţi de acomodare. În fiecare seară, Maia se plângea că nu va putea dormi într-o asemenea înghesuială, iar acum uite-o în lumea viselor, respirând cu gura întredeschisă, ca un copil. Se trezea

ultima, trăgând la aghioase, cu tot zgomotul şi agitaţia rutinei matinale a celorlalţi.

Apoi soarele spărgea orizontul, iar Nadia era gata cu fulgii de cereale şi laptele (preparat din lapte praf şi apă extrasă din atmosferă, avea acelaşi gust ca pe Pământ). Îndată venea şi timpul să-şi pună costumul şi să pornească la treabă. Costumele acestea, proiectate special pentru şederea pe suprafaţa marţiană, nu erau presurizate aşa cum sunt cele pentru astronauţi, ci confecţionate dintr-un fileu elastic special, care menţinea corpul la aproape aceeaşi presiune ca în atmosfera pe Pământ. Astfel, era evitată iritarea severă, prin expansiune, care ar fi rezultat în urma expunerii pielii la presiunea foarte joasă de pe Marte. Totodată, ofereau purtătorului mult mai multă libertate de mişcare decât un costum presurizat. Aceste costume mai prezentau avantajul foarte semnificativ de a rămâne operaţionale în caz de accident; numai casca era închisă ermetic, aşa că, dacă ţesătura se rupea la genunchi sau în cot, te alegeai doar cu o porţiune de piele foarte inflamată şi degerată, dar nu exista riscul să te sufoci şi să mori în câteva minute.

Cu toate acestea, îmbrăcarea costumului era un adevărat supliciu. Nadia îşi trase pantalonii peste nişte indispensabili lungi, apoi intră în haină şi închise fermoarul, îmbinând cele două părţi ale costumului. După aceea îşi puse cu greu cizmele mari, termoizolante, fixând inelele superioare ale acestora de inelele inferioare ale pantalonilor, situate în dreptul gleznelor. Îşi trase mănuşile, închizând inelele de la manşete, apoi îşi puse casca, destul de obişnuită ca aspect şi care se îmbina cu restul costumului prin inelul din dreptul gâtului. În sfârşit, luă în spate rucsacul cu rezervorul de aer şi conectă la cască tuburile acestuia. Respiră adânc, de câteva ori, gustând amestecul rece de oxigen şi azot care o izbea în faţă. Monitorul de pe manşeta costumului arăta că toate închiderile sunt etanşe, iar Nadia îi urmă pe John şi pe Samantha în camera-ecluză. Închiseră uşa interioară, aerul fiind aspirat înapoi, în rezervoare. John deschise uşa exterioară şi ieşiră cu toţii.

În fiecare dimineaţă, Nadia simţea un fior când păşea pe câmpia aceea stâncoasă, soarele matinal aruncând umbre prelungi, negre, spre vest şi evidenţiind cu claritate diferitele protuberanţe şi denivelări. De obicei, sufla un vânt dinspre sud, iar particule fine se deplasau într-un flux sinuos la suprafaţa solului, aşa încât, uneori, părea că stâncile se târăsc. Chiar şi

cele mai puternice dintre aceste vânturi puteau doar cu greu fi simţite dacă întindeai mâna în bătaia lor, dar încă nu trăiseră nicio furtună; erau convinşi că, la o viteză de cinci sute de kilometri pe oră, vijelia se simte. La douăzeci însă nu simţeau aproape nimic.

Nadia şi Samantha se îndreptară spre unul dintre micile vehicule de teren pe care le dezambalaseră şi se urcară în el, pornind spre un tractor pe care îl găsiseră cu o zi înainte, cam la un kilometru depărtare, spre vest. Ca o consecinţă a dispunerii în X a reţelei termice, frigul dimineţii pătrundea prin costum, delimitând suprafeţe de piele sub forma unor romburi. Stranie senzaţie, dar Nadiei, de multe ori, îi fusese mult mai frig în Siberia, aşa că nu se plângea.

Ajunseră la marele modul de debarcare şi coborâră. Nadia luă o bormaşină Phillips echipată cu o şurubelniţă şi începu să demonteze lada din partea superioară a modulului. Tractorul era un Mercedes-Benz. Nadia fixă şurubelniţa în capătul unui şurub, apăsă pe buton şi privi cum şurubul iese, învârtindu-se. Îl scoase afară şi trecu la următorul, zâmbind. De nenumărate ori în tinereţea ei ieşise pe un frig ca acesta, cu mâinile goale, amorţite şi albite de ger, făcând eforturi titanice pentru a desface piuliţele de pe şuruburi îngheţate sau deformate… Bzzzz, încă unul! Adevărul este că, aici şi în costum, îi era mai cald decât în Siberia şi se simţea mai liberă în mişcări decât în spaţiu, costumul nefiind mai incomod decât unul de scufundător. Peste tot erau risipite pietre roşii, în chip neobişnuit de uniform. Pe banda comună de frecvenţă se auzeau voci pălăvrăgind:

– Hei, am găsit panourile alea solare!

– Dacă îţi închipui că ai dat lovitura, află că eu tocmai am găsit afurisitul acela de *reactor nuclear.*

Da, chiar că era o dimineaţă nemaipomenită, acolo, pe Marte.

Pereţii containerului formau o rampă pentru coborârea tractorului de pe modul. Nu păreau suficient de rezistenţi, dar trebuia, din nou, să ţii seama de gravitaţie. Nadia pornise sistemul de încălzire al tractorului îndată ce avusese prilejul. Acum se cocoţă în cabină şi tastă o comandă pentru autopilot, socotind că e mult mai bine să îngăduie maşinii să coboare rampa de una singură. Apoi ea şi Samantha se traseră deoparte, urmărind totul, pentru eventualitatea în care rampa s-ar fi dovedit casantă în frigul acela sau – altfel spus – nedemnă de încredere. Încă i se părea aproape imposibil să gândească în

termeni de gravitaţie marţiană, să se încreadă în proiectele bazate pe aceasta. Pur şi simplu, rampa părea prea fragilă!

Doar că tractorul coborî fără niciun fel de incidente şi se opri pe sol: lung de opt metri, vopsit în albastru-închis, cu roţi armate cu plasă de sârmă şi mai înalte decât cele două femei. Pentru a ajunge în cabină, urcară treptele unei scări. Macaraua-anexă era deja montată în partea frontală, ridicând fără nicio dificultate pe platforma tractorului vinciul, lăzile cu piese de schimb şi, în sfârşit, panourile de ambalaj. Când terminară, tractorul era supraîncărcat şi instabil precum căruciorul unei flaşnete cu aburi, atâta doar că greutatea transforma totul într-o problemă de echilibru. Tractorul însuşi era un adevărat monstru metalic, de şase sute de cai putere, de mare gabarit şi cu roţile groase ca nişte şenile. Motorul cu hidrazină se mişca mai lent decât un diesel, dar acest lucru, la fel ca şi unica treaptă de viteză, era un rău inexorabil. Porniră şi se îndreptară, încet, către parcul auto; şi iat-o pe ea, Nadejda Cernâşevskaia, conducând un Mercedes-Benz pe solul marţian! O urmă pe Samantha către zona de sortare, simţindu-se ca o regină.

Astfel îşi petrecură toată dimineaţa. Înapoi, în locuinţă, fără căşti şi rezervoarele de aer, dar în costume şi cizme, luară în grabă o îmbucătură de mâncare. De atâta alergătură, flămânziseră.

După prânz, se întoarseră la tractorul Mercedes-Benz, folosindu-l pentru a remorca un procesor de aer, marca Boeing, până într-o zonă situată la est de locuinţe, unde intenţionau să grupeze toate fabricile. Procesoarele de aer erau nişte cilindri mari, metalici, semănând, cumva, cu fuselajele avioanelor Boeing 737, cu excepţia faptului că erau dotate cu opt trenuri de aterizare masive şi motoare-rachetă montate în poziţie verticală pe părţile laterale, precum şi cu două motoare cu reacţie montate deasupra fuselajului, în faţă şi în spate. Fuseseră debarcate în zonă, cu vreo doi ani înainte, cinci instalaţii de acest fel. De atunci, motoarele lor cu reacţie absorbiseră aerul rarefiat, trecându-l printr-o succesiune de mecanisme de separare, pentru a-l despărţi în gazele componente. La rândul lor, gazele fuseseră comprimate şi depozitate în rezervoare mari, disponibile acum pentru utilizare. Astfel Boeingurile conţineau cinci mii de litri de apă îngheţată, trei mii de litri de oxigen lichid, trei mii de litri de azot lichid, cinci sute de litri de argon şi patru sute de litri de bioxid de carbon.

Nu era lucru uşor să remorchezi aceşti uriaşi, pe terenul presărat cu pietre, până la marile rezervoare din apropierea locuinţelor, dar erau nevoiţi s-o facă deoarece, după golirea în rezervoare, procesoarele puteau fi din nou puse în funcţiune. Chiar în după-amiaza aceea, un alt grup terminase de golit unul dintre procesoare şi îl pusese din nou în funcţiune, iar zumzetul gros al reactoarelor se auzea pretutindeni, chiar şi prin căştile de protecţie sau în interiorul locuinţelor.

Procesorul de care se ocupau Nadia şi Samantha se dovedea mai încăpăţânat. Toată după-amiaza nu reuşiseră decât să-l tragă pe o distanţă de o sută de metri, fiind nevoite să folosească buldozerul-anexă pentru a croi un drum provizoriu până la amplasament. Abia cu puţin înainte de apusul soarelui reveniră în locuinţă. De atâta efort, mâinile îngheţate le dureau. Se dezbrăcară, rămânând în desuurile îmbâcsite de praf şi – din nou flămânde – intrară direct în bucătărie; Vlad apreciase că fiecare consumă, zilnic, aproximativ şase mii calorii. Gătiră şi înghiţiră pe nerăsuflate paste rehidratate, aproape arzându-şi, cu tăvile încinse, degetele parţial dezgheţate. Numai după ce terminară masa intrară în baia femeilor şi începură să se spele cu apă fierbinte şi să se frece cu buretele. Îmbrăcară, apoi, tricouri curate.

– Nu va fi uşor să păstrăm curăţenia aerului! Praful ăsta trece chiar şi prin închizătorile de la mâini, iar fermoarele de la brâu parcă ar fi nişte găuri deschise.

– Aşa e! Particulele astea sunt micronice. Ascultă-mă pe mine, vom avea necazuri mult mai mari decât hainele murdare. Praful o să ne intre *pretutindeni,* în plămâni, în sânge, în creier…

– Asta e viaţa pe Marte!

Replica devenise deja un refren la modă, folosit ori de câte ori aveau o problemă, mai ales una insurmontabilă.

Uneori, după cină, mai rămânea câte o oră-două de lumină, iar Nadia, neliniştită, ieşea din nou afară. Adesea, îşi petrecea vremea colindând printre containerele aduse la bază în ziua respectivă şi, cu timpul, îşi alcătuise o trusă personală de scule, simţindu-se ca un copil într-un magazin de dulciuri. Atât de mult suferise de lipsa sculelor bune, încât în anii petrecuţi în industria energetică siberiana căpătase un respect deosebit pentru ele. În Iakuţia de Nord, totul fusese construit pe solul permanent îngheţat. Platformele se scufundau neuniform în timpul verii, şi iarna erau îngropate în gheaţă, iar componentele construcţiilor

proveneau din întreaga lume: utilajele grele din Elveţia şi Suedia, bormaşinile din America, reactoarele din Ucraina, plus o mulţime de vechituri sovietice, unele bune, altele inimaginabil de proaste, dar toate de neînlocuit – şi dintre care unele erau chiar proiectate în *ţoli.* În asemenea condiţii, fuseseră nevoiţi să improvizeze mereu, forând sonde în gheaţă şi extrăgând petrolul cu funii, asamblând reactoare nucleare pe lângă care Cernobîlul arăta ca un ceas elveţian, fiecare zi de muncă disperată fiind efectuată cu o colecţie de unelte care l-ar fi făcut până şi pe un tinichigiu să verse lacrimi de disperare.

Acum putea să colinde de colo până colo în lumina rubinie, estompată, a apusului. Piesele din vechea ei colecţie de muzică de jazz, transmise de instalaţia stereo a habitatului, îi răsunau în căşti, în timp ce ea scotocea prin cutii şi alegea orice sculă dorea. Pe acestea avea să le ducă într-o cămăruţă pe care şi-o adjudecase într-unul dintre depozite. Fluierând laolaltă cu King Oliver şi a sa *Creole Jazz Band,* Nadia îşi îmbogăţea colecţia care cuprindea, printre altele, o trusă de chei fixe de tip Allen, nişte foarfeci, o bormaşină electrică, mai multe dispozitive de prindere, câteva bonfaiere, un set de chei tubulare, o legătură de cordoane elastice, rezistente la frig, diferite pile, raşpele şi raboteze, o cheie franceză, un dispozitiv de ambutisat, cinci ciocane, nişte cleme hemostatice, trei cricuri hidraulice, o forjă, câteva seturi de şurubelniţe, burghie de toate mărimile, o butelie portabilă cu gaz comprimat, o cutie cu dinamită şi alte încărcături explozibile, o ruletă, un imens cuţit din dotarea armatei elveţiene, foarfeci pentru tablă, cleşti, pensete, trei menghine, un cleşte pentru dezizolat, emiţătoare de raze X, un târnăcop, câteva maiuri, o trusă de chei cilindrice, cleme pentru furtun, un set de şurubelniţe de ceasornicărie, o lupă, tot felul de benzi adezive, un fir cu plumb şi un alezor, o trusă de cusut, foarfeci, site, un strung, nivele de toate mărimile, încă un cleşte lung, o trusă de lipit, trei lopeţi, un compresor, un generator, o trusă de sudură, o roabă… şi aşa mai departe. Iar acestea reprezentau numai partea mecanică, „uneltele ei de dulgher”. În alte părţi ale depozitului, erau adunate echipamente de laborator şi de cercetare, instrumente geologice şi nenumărate computere, aparate de radio, telescoape şi camere video. Echipa de la biosferă dispunea de depozite cu utilaje pentru fermă, instalaţii de reciclare, mecanismul pentru schimbul de gaze; în esenţă, întreaga lor infrastructură. Echipa medicală avea la

dispoziţie alte spaţii de depozitare, cu materiale pentru clinică, laboratoarele lor de cercetări şi secţia de inginerie genetică.

– Ştii ce e asta? îl întrebă Nadia pe Sax Russell într-o seară, privind în jurul ei, prin depozit. Este *un întreg oraş,* demontat şi împrăştiat peste tot.

– Şi chiar şi-aşa, unul foarte prosper.

– Da, un oraş universitar, cu nişte catedre de prima mână, în mai multe domenii ale ştiinţei.

– Totuşi, demontat.

– Da, dar parcă-mi place aşa cum e acum.

Apusul soarelui reprezenta, obligatoriu, momentul întoarcerii la locuinţe şi, în amurg, Nadia pătrundea, poticnindu-se, în vestibul şi apoi în camera ei, unde, aşezată pe pat, servea încă o gustare rece şi asculta conversaţia din jur, referitoare mai ales la activitatea din ziua respectivă şi la sarcinile pentru dimineaţa următoare. Frank şi Maia ar fi trebuit să se ocupe de asta dar, de fapt, totul se întâmpla aproape spontan, într-un fel de sistem de *barter* ad-hoc. Hiroko se dovedea deosebit de bună la asta, ceea ce era o surpriză, dat fiind felul ei de a fi, deosebit de retras, din timpul călătoriei. Dar acum, când avea nevoie de ajutor din afara propriei echipe, petrecea majoritatea serilor trecând de la unul la altul, atât de obsedată şi convingătoare încât, de obicei, în fiecare dimineaţă beneficia de un grup considerabil care să lucreze la fermă. Nadia nu prea înţelegea de ce e nevoie de toate astea; aveau pentru cinci ani rezerve de alimente deshidratate şi conservate, ceea ce ei îi convenea de minune. Mâncase mai rău aproape toată viaţa ei, şi oricum acorda prea puţină atenţie mâncării. Dacă ar fi fost după ea, ar fi mâncat şi fân ori s-ar fi realimentat ca tractoarele. Doar că, într-adevăr, aveau nevoie de fermă pentru a creşte bambus, pe care Nadia intenţiona să-l folosească drept material de construcţie pentru locuinţa permanentă, a cărei clădire spera să o înceapă în curând. Toate se întrepătrundeau. Sarcinile lor se legau deci una de alta, le erau necesare reciproc. Aşa că, atunci când Hiroko se aşeză, brusc, lângă ea, Nadia îi spuse:

– Da, da, o să fiu acolo la opt. Dar nu poţi construi ferma permanentă până când nu avem locuinţa de bază. Aşa că, într-adevăr, ar trebui să mă ajuţi şi tu pe mine mâine. Am dreptate?

– Nu, nu, răspunse Hiroko, zâmbind. Poimâine. Bine?

Concurenţa principală a lui Hiroko în privinţa forţei de muncă venea din partea lui Sax Russell şi a grupului său, care lucrau la

punerea în funcţiune a tuturor fabricilor. Vlad, Ursula şi tot grupul de biomedicină erau şi ei nerăbdători să-şi instaleze laboratoarele şi să le vadă funcţionând. Aceste trei grupuri păreau dispuse să trăiască la nesfârşit în parcul de rulote, atâta vreme cât propriile lor proiecte progresau; dar, din fericire, erau destui coechipieri mai puţin obsedaţi de propria lor muncă, oameni ca Maia şi John şi restul cosmonauţilor, pe care îi interesa să se mute, cât mai curând posibil, în spaţii mai mari şi mai bine protejate. Aşa că ei aveau să sprijine proiectul Nadiei.

După ce termină de mâncat, Nadia îşi duse farfuria în bucătărie şi o şterse cu un şerveţel, apoi se aşeză lângă Ann Clayborne, Simon Frazier şi ceilalţi geologi. Ann era aproape adormită. Îşi petrecea dimineţile efectuând deplasări lungi, cu maşina de teren şi chiar pe jos, după care lucra din greu la bază toată după-amiaza, încercând să recupereze timpul pierdut cu deplasările. Ann i părea Nadiei ciudat de încordată, mai puţin fericită că se află pe Marte decât s-ar fi putut crede. După toate aparenţele, nu dorea să lucreze, nici pentru fabrici, nici pentru Hiroko. De obicei venea să lucreze pentru Nadia, despre care, deoarece nu făcea altceva decât să înalţe case, se putea spune că influenţează planeta mai puţin decât majoritatea echipelor pline de ambiţii. Poate că asta era explicaţia, poate că nu; Ann nu spunea nimic. Era greu de înţeles, capricioasă – nu în maniera rusească, extravagantă a Maiei, ci mult mai subtilă şi – îşi spunea Nadia – într-un registru mai întunecat. Ca în ţara lui Bessie Smith.

Peste tot, în jurul lor, oamenii făceau curat după cină şi discutau, cercetau documente şi discutau, se strângeau în jurul terminalelor de computer şi discutau, îşi spălau îmbrăcămintea şi discutau, până când cei mai mulţi se întindeau pe paturi, discutând aproape şoptit, şi adormeau.

– E ca în prima secundă a universului, constată Sax Russell, frecându-şi faţa obosit. Toţi suntem înghesuiţi la un loc şi nu există niciun fel de diferenţiere. Nimic altceva decât un mănunchi de particule fierbinţi alergând în toate părţile.

Iar asta nu era decât o zi, şi asemenea lucruri se petreceau zilnic. Zi de zi. Zi de zi. Nu se producea nicio schimbare a vremii despre care să se vorbească, exceptând o geană de nor sau o după-amiază deosebit de vântoasă – în mare, zilele se scurgeau la fel. Totul dura mai mult decât fusese planificat. Simpla îmbrăcare a costumelor şi ieşirea din locuinţe erau un chin. Apoi,

toate utilajele trebuia încălzite. Chiar dacă fuseseră construite după un set uniform de standarde, provenienţa lor internaţională genera inevitabile nepotriviri de mărime şi funcţionare, şi praful („Nu-i mai spuneţi *praf!* se plângea Ann. E ca şi cum i-aţi spune pietrişului *praf.* Spuneţi-i *pulbere!* E *pulbere!”* – ei bine, pulberea) intra peste tot, iar munca fizică în frigul pătrunzător era epuizantă. Progresau mai încet decât crezuseră şi începeau să apară numeroase pagube minore. În sfârşit, aveau de făcut uimitor de multe lucruri, dintre care unele nici măcar nu le trecuseră prin minte. De exemplu, le luă aproape o lună (ei programaseră zece zile) ca să deschidă toate containerele, să le verifice conţinutul şi să-l transfere în depozitele respective, acolo unde aveau să poată, cu adevărat, să înceapă să lucreze.

Abia după asta putură să construiască serios. Aici, Nadia era în elementul ei. Pe *Ares* nu avusese nimic de făcut, pentru ea fusese un fel de hibernare. Dar, trecută prin şcoala aspră a Siberiei, marele ei talent, specificul geniului ei era să construiască tot felul de lucruri. Nu după multă vreme, deveni principalul depanator al coloniei, meşterul universal, cum îi spunea John. Aproape fiecare treabă pe care o făceau beneficia de ajutorul ei şi, aşa cum alerga în toate părţile, în fiecare zi, răspunzând la întrebări şi dând sfaturi, Nadia înflorea într-un fel de atemporal paradis al muncii. Erau atâtea de făcut! În fiecare seară, în timpul şedinţelor de planificare, Hiroko îşi punea în aplicare viclenia, iar ferma se înălţa: trei rânduri paralele de sere, asemănătoare cu serele comerciale de pe Pământ, doar că erau mai mici şi aveau pereţii mai groşi, ca să nu explodeze ca baloanele la o petrecere. Chiar şi la o presiune interioară de numai trei sute de milibari, care abia dacă permitea cultivarea, diferenţa faţă de exterior era drastică: o etanşare defectuoasă ori un punct mai slab, şi totul ar fi sărit în aer. Dar Nadia era expertă în etanşeizări pentru vreme rece, aşa că Hiroko o chema, cuprinsă de panică, la fiecare două zile.

Apoi specialiştii în materiale aveau nevoie de ajutor pentru a-şi pune în funcţiune fabricile, iar grupul care asambla reactorul nuclear avea nevoie de supravegherea ei la fiecare pas. Îi îngrozea gândul că ar putea comite vreo eroare şi, colac peste pupăză, Arkadi le transmitea mesaje radio de pe Phobos, insistând că nu au nevoie de o tehnologie atât de periculoasă şi că pot obţine doar din energia eoliană toată electricitatea care le trebuie. Phyllis se certa cumplit cu el pe acest subiect. Hiroko fu

aceea care îi închise gura lui Arkadi cu ceea ce, susţinea ea, era o expresie japoneză obişnuită: *Shikata Ga Nai,* ceea ce însemna: *nu există o altă soluţie.* Poate că ar fi obţinut suficientă electricitate de la centralele eoliene, aşa cum susţinea Arkadi, dar nu dispuneau de astfel de centrale, şi pe de altă parte fuseseră dotaţi cu un reactor nuclear Rickover, construit de Marina SUA, o minunăţie. Nimeni nu dorea să se angajeze în construirea unui sistem eolian, erau mult prea grăbiţi. *Shikata Ga Nai.* Şi aceasta devenise una dintre expresiile lor favorite.

Astfel, în fiecare dimineaţă, cei din echipa de constructori de la Cernobîl (nume dat de Arkadi, bineînţeles) o rugau pe Nadia să meargă cu ei şi să supravegheze lucrările. Fuseseră exilaţi departe, în estul aşezării, aşa că femeia avea toate motivele să petreacă împreună cu ei o zi întreagă. Atâta doar că şi echipa medicală avea nevoie de ajutorul ei pentru a construi o clinică dotată cu câteva laboratoare, din nişte containere de marfă aruncate şi pe care ei le transformaseră în adăposturi. Aşa că, în loc să stea la Cernobîl, Nadia se întorcea la prânz ca să mănânce, după care ajuta echipa medicală. Seară de seară, adormea istovită.

În unele seri, înainte de a adormi, purta discuţii îndelungate cu Arkadi. Echipa lui avea dificultăţi cu microgravitaţia satelitului, iar Arkadi avea nevoie şi el de sfaturile ei.

– Dacă am putea realiza o oarecare gravitaţie, doar ca să supravieţuim, ca să putem şi noi dormi! se plângea Arkadi.

– Construiţi linii de tren în jurul lunii, sugeră Nadia, pe jumătate adormită. Transformaţi unul dintre rezervoarele de pe *Ares* într-un tren şi puneţi-l să circule pe şine. Urcaţi-vă în tren şi mânaţi-l suficient de repede încât să vă asigure o oarecare gravitaţie la nivelul plafonului.

Urmară pârâituri de electricitate statică, apoi chiotul bezmetic al lui Arkadi:

– Nadejda Francine! Te iubesc! Te iubesc!

– Iubeşti gravitaţia!

Din pricina acestei neîntrerupte consultanţe, construcţia locuinţei lor permanente progresa, într-adevăr, foarte încet. Abia o dată pe săptămână Nadia găsea timpul necesar pentru a se urca în cabina deschisă a unui Mercedes şi a se deplasa, pe terenul sfâşiat, până la capătul şanţului pe care îl începuse. În această fază, şanţul avea zece metri lăţime, cincizeci lungime şi patru adâncime, ceea ce reprezenta adâncimea maximă la care

îşi propusese să ajungă. Fundul şanţului era la fel ca suprafaţa: argilă, pulbere, pietre de toate mărimile. Regolit. În vreme ce ea lucra cu buldozerul, geologii tot intrau şi ieşeau din şanţ, colectând probe şi studiind terenul din jur – până şi Ann, căreia nu-i plăcea felul în care sfârtecau suprafaţa planetei. Dar niciun geolog de pe lumea asta nu rezistă la vederea unei secţiuni în teren. În timpul lucrului, Nadia asculta pe banda lor de frecvenţă. Ei considerau că regolitul este, probabil, identic ca structură pe toată adâncimea sa, până la roca-mamă, ceea ce era cum nu se poate mai descurajant. Regolitul nu reprezenta ceea ce Nadia ar fi numit o temelie bună. Conţinutul de apă totuşi era scăzut, mai puţin de zece la sută, ceea ce însemna că nu vor avea cine ştie ce mocirlă sub fundaţii. Asta era unul dintre coşmarurile permanente ale oricărui şantier de construcţii în Siberia.

Atunci când regolitul avea să fie nivelat aşa cum trebuie, Nadia avea de gând să toarne o fundaţie de ciment Portland, cel mai bun beton pe care îl puteau realiza cu materialele existente. Ar fi putut crăpa totuşi, dacă nu îl turnau gros de doi metri, dar *Shikata Ga Nai.* Grosimea va asigura o oarecare izolaţie. Doar că va trebui să amestece betonul într-o cutie şi să-l încălzească pentru a face priză. Sub treisprezece grade Celsius, reacţia nu este posibilă, iar asta presupunea încălzirea elementelor… încet, încet, totul mergea atât de încet!

Nadia înaintă cu buldozerul pentru a mări lungimea şanţului. Maşina muşcă din sol şi se trase înapoi. După care greutatea îşi spuse cuvântul, iar cupa tăie în regolit şi înainta ca un plug.

– Ce mai porc! i se adresă Nadia maşinii, cu afecţiune.

– Nadia e îndrăgostită de un buldozer, se auzi Maia de undeva, pe frecvenţa ei.

– În fine, ştiu şi eu de cine sunt îndrăgostită, spuse Nadia, cu jumătate de gură.

Petrecuse prea multe seri ale săptămânii precedente împreună cu Maia, în magazia de scule, ascultând-o cum îşi bate gura despre problemele ei cu John, despre cum se înţelege, în multe privinţe, mai bine cu Frank, despre cum nu se poate decide ce simte cu adevărat, cum că e sigură că Frank o urăşte acum etc. etc. etc. În timp ce îşi curăţa sculele, Nadia răspunsese: „Da, da, da”, încercând să-şi ascundă lipsa de interes. Adevărul era că o plictiseau problemele Maiei şi ar fi preferat să discute despre materiale de construcţie sau despre orice altceva.

Un apel de la Cernobîl îi întrerupse activitatea.

– Nadia, cum să determinăm cimentul de grosimea asta să facă priză la frig?

– Încălziţi-l.

– Asta şi facem!

– Încălziţi-l şi mai mult.

– Aha!

Acolo, ei sunt aproape gata, îşi spuse Nadia. Reactorul fusese, în cea mai mare parte, complet preasamblat, nu rămăsese acum decât o problemă de îmbinare a modulelor, de montare a rezervorului de oţel, de umplere a conductelor cu apă (ceea ce le reducea rezerva aproape la zero), de executare a cablajului, de stivuire de jur împrejur a sacilor cu nisip şi de acţionare a manetelor de control. După aceea vor dispune de trei sute de kilowaţi/oră, ceea ce va pune capăt disputei din fiecare seară cu privire la cine va avea partea leului din energia produsă de generator a doua zi.

Urmă un apel de la Sax. Unul dintre procesoarele Sabatier se blocase, iar ei nu puteau să-i scoată carcasa. Aşa că Nadia lăsă buldozerul pe mâna lui John şi a Maiei şi luă o maşină până la complexul uzinal, pentru a vedea care e situaţia.

– Mă duc să-i văd pe alchimişti, spuse ea.

– Ai observat vreodată cât de mult reflectă maşinăriile de aici caracterul industriei care le-a construit? remarcă Sax la adresa Nadiei, în timp ce aceasta începu să lucreze la Sabatier. Dacă un utilaj e construit de fabrici de autoturisme, are putere mică, dar te poţi baza pe el. Dacă e construit de industria aerospaţială, este revoltător de puternic, dar se defectează de două ori pe zi.

– Iar produsele de parteneriat sunt proiectate oribil, spuse Nadia.

– Într-adevăr.

– Iar instalaţiile chimice sunt de-a dreptul scârboase, adăugă Spencer Jackson.

– Asta zic şi eu. Mai ales cu praful ăsta.

Procesoarele de aer de tip Boeing reprezentaseră doar începutul complexului uzinal. Gazele produse de acestea erau transferate în mari rulote paralelipipedice, pentru a fi comprimate, expandate, purificate şi recombinate, utilizând operaţiuni chimico-inginereşti cum ar fi: îndepărtarea vaporilor de apă, lichefierea, distilarea fracţionată, electroliza, electrosinteza, procesul Sabatier, procesul Raschig, procesul

Oswald...

Treptat, obţineau substanţe chimice din ce în ce mai complexe, care treceau pe conducte de la o fabrică la alta, printr-o nebunie de structuri care arătau ca nişte locuinţe mobile prinse într-un păienjeniş de rezervoare, conducte, tuburi şi cabluri în culori codificate.

Elementul preferat al lui Spencer în acel moment era magneziul, care se găsea din belşug. Din fiecare metru cub de regolit, susţinea el, obţineau douăzeci şi cinci de kilograme de magneziu, atât de uşor la gravitaţia marţiană, încât un lingou mare părea o bucată de plastic.

– Este mult prea casant în stare pură, spuse Spencer, dar dacă-l aliem doar un pic, obţinem un metal *extrem* de uşor şi de puternic.

– Oţel marţian, spuse Nadia.

– Chiar mai bun.

Alchimie, aşadar. Însă cu maşini scârboase. Nadia descoperi defecţiunea procesorului şi trecu la treabă, reparând o pompă de vid care se defectase. Era uimitor în cât de mare măsură complexul se reducea la pompe. Uneori, părea să fie alcătuit doar dintr-o încrengătură demenţială de pompe care, prin natura lor, nu făceau decât să se înfunde cu pulbere şi să se defecteze.

În două ore, Sabatierul era reparat. În drum spre parcul de rulote, Nadia aruncă o privire în prima seră. Plantele înfloreau deja, noile culturi răsărind din straturile lor de sol negru, proaspăt. Verdele strălucea intens printre nuanţele de roşu ale acestei lumi; era o plăcere să-l admiri. Bambusul creştea cu câţiva centimetri pe zi, aşa i se spusese, iar plantaţia avea, de-acum, aproape cinci metri înălţime. Era uşor de constatat că vor avea nevoie de mai mult sol. Venind în urma alchimiştilor, foloseau azot din Boeinguri pentru a sintetiza îngrăşăminte azotoase. Hiroko abia le aştepta, deoarece regolitul era un coşmar pentru agricultori – deosebit de sărat, exploziv în combinaţie cu peroxizii, extrem de arid şi în totalitate lipsit de biomasă. Vor fi nevoiţi să construiască solul în acelaşi fel în care construiseră lingourile de magneziu!

Nadia intră în locuinţa ei din parcul de rulote pentru un prânz frugal, servit în picioare. După care plecă din nou, de data asta la şantierul habitatelor permanente. În absenţa ei, fundul şanţului fusese aproape nivelat. Se opri pe marginea excavaţiei, cercetând-o. Aveau să construiască după un proiect la care ţinea

nespus de mult, la care lucrase ea însăşi, în Antarctica şi pe *Ares:* un simplu şir de încăperi cu plafon boltit şi pereţi adiacenţi. Amplasându-le în şanţ, încăperile vor fi, de la bun început, pe jumătate îngropate. Apoi, când vor fi gata, vor fi acoperite cu zece metri de saci plini cu regolit, împotriva radiaţiilor şi – fiindcă plănuiau să realizeze o presiune de patru sute cincizeci de milibari – ca să nu explodeze. Pentru exteriorul acestor construcţii nu utilizau decât materiale locale: în esenţă, ciment Portland şi cărămizi, cu o izolaţie de plastic în unele locuri, pentru a asigura etanşeitatea.

Din nefericire, cărămidarii aveau şi ei ceva probleme şi o chemară pe Nadia, a cărei răbdare se apropia de limită.

– Am parcurs tot drumul ăsta până pe Marte, şi voi nu ştiţi să faceţi cărămizi? întrebă ea, oftând.

– Nu e vorba că nu ştim să le facem, răspunse Gene. Chestia e că nu-mi plac.

La fabrica de cărămidă amestecau argile şi sulf extrase din regolit, iar acest preparat era turnat în forme de cărămizi şi ars până când sulful începea să polimerizeze. Apoi, pe măsură ce cărămizile începeau să se răcească, erau comprimate puţin, într-o altă parte a maşinii. Cărămizile roşii-negricioase rezultate aveau rezistenţa acceptabilă, din punct de vedere tehnic, pentru utilizarea la bolţi, doar că Gene nu era mulţumit.

– E bine ca acoperişurile grele de deasupra capului nostru să fie cât mai solide. Dacă va trebui să punem peste ele încă un rând de saci cu nisip ori vom avea un mic cutremur? Mie nu-mi place cum arată acuma.

– Adăugaţi nailon, spuse Nadia, după ce se gândi puţin.

– Ce?

– Ieşiţi afară şi căutaţi paraşutele folosite la debarcarea materialelor, tocaţi-le cât puteţi de bine şi adăugaţi-le argilei. Asta le va creşte rezistenţa la rupere.

– Adevărat, spuse Gene, după un timp. Bună idee! Crezi că vom găsi paraşutele?

– Trebuie să fie pe undeva, la est de aici.

Aşa că, în sfârşit le dăduseră de lucru şi geologilor, care participau, în realitate, la efortul constructiv. Ann, Simon, Phyllis, Saşa şi Igor parcurseră, în vehicule de teren, distanţe mari, până dincolo de orizont, la est de bază, iar în săptămâna următoare găsiră aproape patruzeci de paraşute, fiecare reprezentând câteva sute de kilograme de nailon folositor.

Într-una dintre zile se întoarseră agitaţi, după ce ajunseseră la Ganges Catena, o serie de adâncituri ale solului în plină câmpie, la o sută de kilometri distanţă, spre sud-est.

– E ciudat, spuse Igor, pentru că nu le zăreşti până în ultima clipă; iar când le vezi, arată ca nişte pâlnii imense, de aproximativ zece kilometri în diametru şi vreo doi adâncime, opt sau nouă în şir, fiecare mai mică şi mai puţin adâncă decât precedenta. Fantastic. Probabil formaţiuni termocarstice, doar că sunt atât de mari, încât e greu de crezut într-o asemenea explicaţie.

– E plăcut să ajungi atât de departe, după toate chestiile astea situate în limitele orizontului apropiat, spuse Saşa.

– Sunt chiar formaţiuni termocarstice, interveni şi Ann.

Atâta doar că foraseră şi nu dăduseră de apă. Problema începuse să-i preocupe; indiferent cât de adânc foraseră, nu găsiseră în sol nicio cantitate de apă care să merite atenţia. Asta îi obliga să se bazeze pe apa furnizată de procesoarele de aer.

Nadia ridică din umeri. Procesoarele erau destul de robuste. Prefera să se gândească la bolţile ei. Se începuse producţia noilor cărămizi, ameliorate, iar ea pusese în funcţiune roboţii care construiau pereţii şi acoperişurile. La fabrica de cărămizi, umpleau mici vagoneţi-robot, care străbăteau şesul ca nişte maşini de jucărie, până la macaralele de la şantier. Macaralele extrăgeau cărămizile una câte una şi le aşezau pe mortarul rece, întins de un alt grup de roboţi. Sistemul funcţiona atât de bine încât, în scurtă vreme, poticneala apăru din partea producţiei de cărămizi. Nadia ar fi fost mulţumită dacă ar fi avut mai multă încredere în roboţi. Aceştia păreau în regulă, dar experienţa ei cu roboţii, în anii petrecuţi pe *Novîi Mir,* o făcuse bănuitoare. Roboţii erau nemaipomeniţi dacă totul mergea perfect, dar nimic nu mergea întotdeauna perfect, şi era greu să-i programezi cu algoritmi de decizie care fie să nu-i facă atât de precauţi încât să încremenească la fiecare minut, fie să nu devină atât de „independenţi” încât să comită incredibile acte de prostie, repetând o eroare de o mie de ori şi amplificând o defecţiune minoră până la o greşeală grosolană. La fel ca şi în viaţa afectivă a Maiei. Capeţi tot ce introduci în roboţi, dar până şi cei mai buni nu sunt decât nişte idioţi fără minte.

Într-o seară, Maia o opri în magazia de scule şi o rugă să comute aparatul de emisie-recepţie pe o frecvenţă personală.

– Michel nu e bun de nimic, se plânse ea. Eu mă zbat cu o mulţime de probleme, iar el se uită la mine de parcă ar vrea să-mi lingă pielea. Nadia, eşti singurul om în care am încredere. Ieri i-am spus lui Frank părerea mea – că John încerca să-i submineze autoritatea la Houston –, rugându-l să nu mai vorbească despre asta nimănui, şi chiar azi John m-a întrebat de ce cred că el îl sâcâie pe Frank. Chiar nu există nimeni care doar să asculte şi să tacă?

Nadia dădu din cap, ridicând privirea.

– Scuză-mă, Maia, spuse ea în cele din urmă. Trebuie să stau de vorbă cu Hiroko despre o fisură pe care nu o poate găsi.

Apoi îşi atinse uşor viziera de aceea a Maiei, simbolul unui sărut pe obraz, comută pe frecvenţa comună şi plecă. Toate aveau o limită. Conversaţia cu Hiroko era incomparabil mai interesantă – discuţii adevărate, despre probleme reale, din lumea reală. Hiroko îi cerea ajutor Nadiei aproape în fiecare zi, ceea ce acesteia din urmă îi făcea plăcere, deoarece Hiroko era sclipitor de inteligentă, iar de la debarcare părerea ei cu privire la capacitatea Nadiei se schimbase în bine. Respectul profesional reciproc – marea sursă a prieteniilor. Era atât de plăcut să nu discuţi despre nimic altceva decât probleme de serviciu! Închideri ermetice, mecanisme de blocare, inginerie termică, polarizarea sticlei, interfeţe fermă/ umanitate (conversaţia purtată de Hiroko era întotdeauna cu câţiva paşi mai înainte). Aceste subiecte veneau ca o mare uşurare după toate conferinţele emoţionale, pe şoptite, cu Maia – nesfârşite sesiuni despre cine o place pe Maia şi cine n-o place pe Maia, despre ce simte Maia despre una şi despre alta, despre cine i-a rănit Maiei sentimentele în ziua aceea... ptiu! Hiroko nu era niciodată ciudată, cu excepţia momentelor în care spunea lucruri la care Nadia nu ştia cum să reacţioneze, ca de exemplu: „Marte ne va spune ce doreşte, iar noi va trebui s-o facem.” Ce-ai putea comenta la aşa ceva? Dar Hiroko nu făcea decât să zâmbească – zâmbetul acela deschis al ei – şi râdea de Nadia, care ridica din umeri.

Seara, toţi continuau să discute pe un ton vehement, preocupat, lipsit de constrângeri. Dmitri şi Samantha erau siguri că, în curând, vor putea introduce în regolit microorganisme rezultate din ingineria genetică şi care vor supravieţui, dar pentru asta vor fi nevoiţi să obţină aprobarea ONU. Personal, pe Nadia o alarma ideea; găsea că ingineria chimică folosită în

fabrici e cam din topor, mai apropiată de producerea cărămizilor decât de primejdioasele acte de creaţie pe care le propunea Samantha. Asta deşi alchimiştii efectuau ei înşişi unele experimente cu un nivel al creativităţii destul de ridicat. Aproape zilnic se întorceau la bază cu eşantioane de materiale noi: acid sulfuric, cimenturi pentru mortarul bolţilor, explozivi cu nitrat de amoniu, un combustibil pentru maşinile de teren bazat pe cianamidă de calciu, hiperacizi pe bază de siliciu, agenţi pentru formarea emulsiilor, o selecţie de eprubete conţinând elemente reziduale extrase din săruri şi, ceva mai recent, sticlă incoloră. Aceasta era o mare lovitură, deoarece încercările anterioare de fabricare a sticlei nu produseseră decât sticlă neagră. Dar curăţirea materiei, silicaţilor, de conţinutul de fier fusese toată şmecheria, aşa că, într-o seară, toţi cei din rulotă îşi treceau unul altuia foiţe ondulate de sticlă, pline de bule şi neregularităţi, de parcă proveneau din secolul al XVII-lea.

Când prima încăpere fu acoperită şi presurizată, Nadia se plimbă prin ea fără casca de protecţie, adulmecând aerul. Presiunea din cameră era de patru sute cincizeci de milibari, la fel ca şi în căşti şi în grupul de rulote, cu un amestec de oxigen, azot şi argon, încălzit la aproximativ cincisprezece grade Celsius. Nemaipomenit!

Încăperea fusese împărţită în două niveluri, printr-un planşeu din trunchiuri de bambus, fixat într-o nişă din peretele de cărămidă, la o înălţime de doi metri şi jumătate. Cilindrii segmentaţi formau un plafon verde, plăcut, iluminat cu tuburi de neon. Rezemată de unul dintre pereţi era o scară confecţionată din magneziu şi bambus, care ducea, printr-o deschidere, la nivelul superior. Nadia urcă să arunce o privire. Tulpini de bambus secţionate, aplicate peste trunchiuri, formau o pardoseală verde, destul de netedă. Plafonul era din cărămidă, boltit şi jos. Aici aveau să instaleze baia şi dormitoarele; la parter, livingul şi bucătăria. Maia şi Simon agăţaseră deja pe pereţi câteva draperii, confecţionate din paraşutele recuperate. Ferestre nu existau; lumina provenea doar de la tuburile cu neon. Nadiei nu-i plăcea. În locuinţa mult mai mare pe care deja o plănuia, aproape toate încăperile urmau să fie prevăzute cu ferestre. Dar toate la timpul lor. Pentru moment, camerele astea, fără ferestre, erau tot ce se putea găsi mai bun. În definitiv, reprezentau o mare îmbunătăţire faţă de rulote.

Coborând treptele, Nadia îşi plimbă degetele peste cărămizi şi mortar. Erau aspre, dar calde, încălzite de elemenţi montaţi în spatele lor. Şi sub pardoseală se găseau elemenţi de încălzire. Îşi scoase pantofii şi şosetele, desfătându-se cu senzaţia dată de cărămizile calde. Era o cameră minunată, chiar drăguţă, când te gândeai că străbătuseră atâta cale până la Marte, unde construiseră apoi locuinţe din cărămizi şi bambus. Îşi amintea de ruinele boltite pe care le văzuse cu ani în urmă pe Creta, într-un loc numit Aptera: rezervoare romane subterane, boltite, din cărămizi, îngropate în coasta unui deal. Erau aproape la fel de mari ca acestea. Nu se cunoştea destinaţia lor precisă – depozite pentru uleiul de măsline, ziceau unii, deşi ar fi însemnat al naibii de mult ulei. Bolţile acelea erau intacte, după două mii de ani, şi asta într-o zonă seismică. Pe când se încălţa, gândul o făcu să zâmbească. Peste două mii de ani, urmaşii lor s-ar putea să viziteze camera asta – fără îndoială, un muzeu, dacă va mai exista – prima locuinţă umană construită vreodată pe Marte! Şi ea, Nadia, o făcuse. Deodată, simţi ochii acelui viitor aţintiţi asupra ei şi se cutremură. Şi-şi dădu seama că dânsa şi toţi coechipierii erau ca nişte oameni de Cro-Magnon, într-o peşteră, ducând o viaţă care, cu siguranţă, va fi cercetată de arheologii generaţiilor următoare, oameni şi ei, care se vor mira şi nu-i vor înţelege niciodată pe deplin.

Pe măsură ce timpul trecea, tot mai multe lucrări se apropiau de finalizare. Pentru Nadia, detaliile se estompau. Era veşnic ocupată. Construcţia interioară a camerelor boltite era complicată, iar roboţii nu o ajutau prea mult la instalaţiile sanitare de încălzire, schimburile de gaze, amenajarea camerelor-ecluză şi a bucătăriilor. Echipa condusă de ea beneficia de toate fitingurile şi uneltele necesare, lucra în şorturi şi tricouri şi, cu toate acestea, nu progresa uimitor de mult. Muncă, muncă şi iar muncă, zi de zi!

Într-o seară, chiar înainte de asfinţit, Nadia străbătu cu greu drumul desfundat, până la grupul de rulote. Se simţea flămândă, istovită, dar extrem de relaxată, în largul ei, deşi nu se punea problema ca la sfârşitul zilei să fii mai puţin grijuliu faţă de tine însuţi. Chiar cu o seară înainte, din neatenţie, se alesese cu o ruptură de un centimetru la mănuşă. Frigul nu fusese prea aspru, aproximativ minus cincizeci de grade Celsius, mai nimic în comparaţie cu unele zile de iarnă siberiene, numai că presiunea

joasă a aerului făcuse ca rana sângerândă să se umfle instantaneu şi să îngheţe – ceea ce, fără îndoială, micşora pericolul de extindere a plăgii, dar avea să întârzie considerabil procesul de vindecare. Oricum, trebuia să fii mereu atent! Însă odată cu sfârşitul unei zile de muncă în construcţii, muşchii obosiţi căpătau o anumită fluiditate, iar acum lumina ruginie a soarelui străbătea pieziş câmpia presărată cu pietre şi, dintr-o dată, Nadia se simţi fericită. Chiar în acel moment, Arkadi o chemă de pe Phobos, iar Nadia îl salută, plină de voie bună.

– Mă simt ca un solo de Louis Armstrong, din 1947.

– De ce din 1947? o întrebă el.

– Ştii, acela a fost anul în care piesele interpretate de el au sunat cel mai bine. În aproape tot timpul vieţii sale, tonul i-a fost tăios şi pătrunzător, cu adevărat plin de frumuseţe, dar în 1947 a ajuns încă şi mai frumos, deoarece conţinea acea bucurie fluidă, relaxată, pe care n-a mai avut-o nici înainte, nici după aceea.

– A fost un an bun pentru el, după câte înţeleg.

– O, da! Un an uimitor! Ştii, după două decenii de lucru cu oribile orchestre-mamut, a revenit la o formaţie mică, *Hot Five,* grupul pe care îl condusese în tinereţe. Şi şi-a relansat vechile cântece, chiar şi unele din timpurile de demult şi, ştii, totul mai bine decât prima dată, tehnologia de înregistrare, banii, publicul, formaţia, propria lui putere… Trebuie să fi fost ca o fântână a tinereţii, ascultă ce-ţi spun!

– Va trebui să ne trimiţi nişte înregistrări, zise Arkadi şi încercă să cânte: *I can't give you anything but love, baby!*

Phobos tocmai dispărea la orizont. Arkadi o chemase doar ca s-o întrebe ce mai face.

– Deci, pentru tine, acesta este anul 1947, mai spuse el înainte de a închide.

Fredonând, Nadia puse uneltele la locul lor. Înţelegea că e mult adevăr în spusele lui Arkadi. Şi ea trăia ceva asemănător cu ce i se întâmplase lui Armstrong în 1947, deoarece, în pofida condiţiilor mizerabile, anii tinereţii siberiene fuseseră cei mai fericiţi din viaţa ei, chiar aşa. Apoi, îndurase douăzeci de ani de muncă în orchestre mari: cosmonautică, birocraţie, simulări, viaţă în spaţii închise – toate pentru a ajunge aici. Iar acum, deodată, se afla din nou în aer liber, construind cu propriile mâini, acţionând utilaje grele, rezolvând probleme, de o sută de ori pe zi, la fel ca în Siberia, doar că mult mai bine. La fel ca întoarcerea lui Satchmo!

Aşa că, atunci când Hiroko apăru şi îi spuse: „Nadia, cheia asta reglabilă a îngheţat şi s-a înţepenit de-a binelea!” Nadia îi cântă: *That’s the only thing I’m thinking of, baby!* după care luă cheia şi o lovi de masă ca pe un ciocan, rotind apoi manşonul pentru a demonstra că nu s-a blocat şi râzând de expresia de pe chipul japonezei.

– Soluţia inginerului, explică ea şi pătrunse, fredonând, în vestiar, gândindu-se cât de caraghioasă era Hiroko, femeia care avea în minte întregul lor ecosistem, dar nu era în stare să bată un cui.

În seara aceea, Nadia discută cu Sax despre lucrările din ziua respectivă, apoi cu Spencer despre sticlă, iar în mijlocul acelei conversaţii se prăbuşi pe pat şi îşi potrivi capul pe pernă, simţindu-se total relaxată, gloriosul cor final din *Ain’t Misbehavin* urmărind-o în somn.

* * *

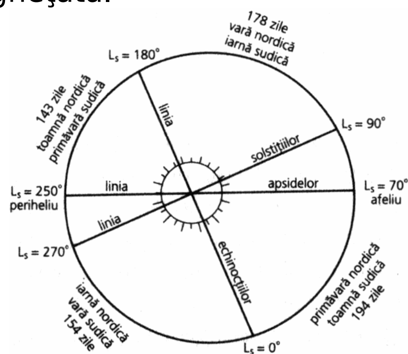
Dar lucrurile se schimbă odată cu trecerea timpului. Nimic nu durează, nici piatra, nici fericirea.

– Îţi dai seama că este deja *el es unu-şaptezeci?* întrebă Phyllis într-o seară. Oare n-am asolizat la *el es şapte?*

Aşadar se aflau pe Marte de o jumătatea de an marţian. Phyllis folosea calendarul conceput de savanţii planetari; printre colonişti, acesta devenise mult mai obişnuit decât sistemul pământean. Anul marţian dura şase sute şaizeci şi opt virgulă şase zile locale, iar pentru a putea spune unde se află pe parcursul acestui lung an, era nevoie de calendarul Ls. Acest sistem nota cu zero grade linia dintre Soare şi Marte, în timpul echinocţiului de vară din emisfera nordică, iar anul era împărţit în trei sute şaizeci de grade, astfel încât Ls = 0°–90° reprezenta primăvara nordică, 90°–180° vara nordică, 180°–270° toamna, iar 270°–360° (sau din nou 0°) iarna.

Această situaţie simplă este complicată de excentricitatea orbitei marţiene, neobişnuită faţă de standardele pământene, pentru că, la periheliu, Marte este cu patruzeci şi trei de milioane de kilometri mai aproape de soare decât atunci când se află la afeliu, primind astfel cu aproape patruzeci şi cinci la sută mai multă lumină solară. Ca rezultat al acestei fluctuaţii, anotimpurile din emisfera nordică şi din cea sudică sunt destul de inegale. În emisfera sudică, periheliul are loc, în fiecare an, la Ls = 250°, adică vara târziu, aşa că primăverile şi verile sunt mult mai calde decât în nord, temperaturile maxime fiind cu până la treizeci de

grade mai ridicate. Toamnele şi iernile sudice sunt mai reci, producându-se aproape de afeliu – atât de reci, încât calota polară sudică e formată mai ales din bioxid de carbon, iar cea nordică din apă îngheţată.

Sudul, aşadar, este emisfera extremelor, iar Nordul aceea a valorilor moderate. Excentricitatea orbitală mai are şi un alt efect notabil: cu cât sunt mai aproape de Soare, planetele se mişcă mai repede, aşa că anotimpurile de la periheliu sunt mai scurte decât acelea de la afeliu. De exemplu, toamna nordică pe Marte are numai o sută patruzeci şi trei de zile, pe când primăvara nordică are o sută nouăzeci şi patru. O primăvară mai lungă cu cincizeci şi una de zile decât toamna! După unii, chiar şi numai pentru motivul ăsta merita să te stabileşti în Nord.

În orice caz, ei se aflau în emisfera nordică, iar vara trecuse. Zilele erau tot mai scurte, dar munca mergea mai departe. Zona din jurul bazei era tot mai aglomerată, tot mai mult brăzdată de drumuri. Construiseră o şosea betonată până la Cernobîl, iar baza în sine era acum atât de mare, încât se întindea de la grupul de rulote până dincolo de orizont, în toate direcţiile: sectorul alchimiştilor şi drumul spre Cernobîl la est, locuinţele permanente la nord, depozitele şi ferma la vest şi centrul biomedical la sud.

Până la urmă, se mutară cu toţii în încăperile terminate ale habitatului permanent. Conferinţele nocturne erau, acum, mai scurte şi mai rutinate decât la grupul de rulote, şi uneori treceau zile întregi fără ca Nadia să mai fie solicitată să-şi ofere ajutorul. Pe unii nu-i vedea decât foarte rar: echipa biomedicală, ocupată în laboratoarele ei, secţia de prospectări a lui Phyllis, chiar şi pe

Ann. Într-o seară, Ann o invită într-o expediţie până la Hebes Chasma, la circa o sută treizeci kilometri spre sud-vest. Era clar că dorea să-i arate ceva în afara perimetrului bazei, dar Nadia o refuză.

– Ştii, am foarte multă treabă, spuse ea şi, văzând dezamăgirea de pe chipul Annei, adăugă: Poate data viitoare.

Apoi, începură lucrul la interioarele şi exterioarele unei aripi noi. Arkadi sugerase construirea lanţului de încăperi, primul din patru de acest fel, dispuse în careu. Nadia urma să le execute. Aşa cum precizase Arkadi, vor putea construi, ulterior, şi un acoperiş deasupra curţii interioare.

– Ne vor prinde bine grinzile din magneziu, comentă Nadia. Doar dacă am putea produce geamuri mai rezistente!

Când Ann şi echipa ei reveniseră de la Hebes, două laturi ale careului erau de acum terminate, douăsprezece camere având finisajul complet. Toată lumea îşi petrecu seara privind înregistrările video. Acestea arătau vehiculele expediţiei străbătând câmpii presărate cu pietre, după care, în faţa lor, apăru un gol care se întindea pe toată suprafaţa ecranului, de parcă s-ar fi apropiat de capătul lumii. Movile ciudate, înalte de un metru, obligară maşinile să se oprească, iar când unul dintre exploratori coborî şi îşi continuă drumul, cu camera de pe cască în funcţiune, imaginile căpătară o mişcare dezordonată.

Apoi, brusc, apăru o imagine panoramică, de o sută optzeci de grade, a unui canion atât de mare în comparaţie cu dolinele din Ganges Catena, încât era aproape imposibil de cuprins cu privirea. Cu greu se distingeau pereţii aflaţi de cealaltă parte a abisului. De fapt, peste tot nu vedeau decât pereţi, pentru că Hebes era o prăpastie aproape închisă, o elipsă scufundată, de aproximativ două sute de kilometri lungime şi o sută lăţime. Spre seară, grupul condus de Ann ajunsese la marginea nordică, de unde curbura estică a peretelui se vedea clar, inundată de lumina soarelui la asfinţit. Spre vest, peretele nu era decât o dungă întunecată, la joasă înălţime. Fundul prăpastiei era oarecum plan, cu o adâncitură centrală.

– Dacă am putea suspenda un dom peste prăpastie, spuse Ann, am realiza un imens, nemaipomenit spaţiu închis!

– Ann, probabil că ai în vedere nişte domuri vrăjite, spuse Sax. E vorba despre aproape zece mii de kilometri pătraţi.

– În sfârşit, am realiza o închidere mare, bine gândită. Apoi am lăsa în pace restul planetei.

– Greutatea domului ar face să se prăbuşească pereţii canionului.

– De-asta am spus că va trebui să fie plutitor.

– Ceva la fel de exotic ca şi elevatorul spaţial despre care tot vorbeşti, spuse Sax, clătinând din cap.

– Vreau să stau într-o casă amplasată exact în locul de unde aţi filmat, întrerupse Nadia. Ce privelişte!

– Aşteaptă să te urci pe unul din vulcanii din Tharsis, replica Ann, enervată. Abia atunci o să ai o privelişte pe cinste.

Ciondăneli de felul acesta aveau loc tot timpul, amintindu-i Nadiei, în chip neplăcut, de ultimele luni petrecute pe *Ares.*

Un alt exemplu: Arkadi şi echipa lui transmiseră de pe Phobos imagini însoţite de comentarii:

– Impactul cu Stickney aproape că a rupt stânca în bucăţi. Iar aceasta fiind din chondrită, conţine circa douăzeci la sută apă, din care o mare cantitate s-a evaporat în momentul impactului, umplând sistemul de fractură şi solidificându-se într-un întreg sistem de filoane de gheaţă.

Fascinant subiect, dar el nu făcu altceva decât să provoace o ceartă între Ann şi Phyllis, cei doi geologi principali, cu privire la explicaţia reală a apariţiei gheţii. Phyllis sugeră aducerea apei de pe Phobos, ceea ce era o prostie, chiar dacă rezervele lor erau limitate şi cererile tot mai mari. Cernobîlul consuma o mare cantitate de apa, fermierii, la rându-le, erau dornici să creeze o mică mlaştină în biosfera lor, iar Nadia dorea să instaleze într-una dintre sălile boltite un complex de înot, cuprinzând un bazin acoperit, trei bazine cu valuri şi o saună. În fiecare seară oamenii o întrebau cum merge treaba, deoarece toţi se săturaseră de atâta spălat cu buretele, rămânând în continuare plini de praf, fără a se încălzi niciodată cu adevărat. Nu doreau altceva decât să facă baie; în străvechile lor creiere acvatice, de delfini, acolo, în străfunduri, dincolo de cerebel, unde dorinţele sunt primare şi de nestăpânit, ei voiau să revină în apă.

Aşa că aveau nevoie de mai multă apă, dar cercetările seismice nu găseau nicio dovadă a existenţei unor depozite subterane, îngheţate, iar Ann credea că nici nu se află în regiune aşa ceva. Erau nevoiţi să se bazeze în continuare pe procesoarele de aer ori să excaveze regolitul şi să-l transporte în distileriile pentru extragerea apei din sol. Dar Nadia nu intenţiona să suprasolicite respectivele instalaţii, deoarece fuseseră confecţionate de un consorţiu franco-ungaro-chinez şi

aveau să se defecteze precis dacă erau folosite în regim intensiv.

Dar asta era viaţa pe Marte, o planetă aridă. *Shikata Ga Nai.*

– Există întotdeauna posibilităţi multiple, răspundea Phyllis la aceasta.

De aceea sugerase umplerea unor transportoare cu gheaţă de pe Phobos şi aducerea acestora pe Marte. Ann considera însă că aşa ceva înseamnă o ridicolă risipă de energie – şi o luau din nou de la capăt.

Pentru Nadia situaţia era deosebit de enervantă, deoarece ea însăşi se bucura de o stare de spirit foarte bună. Nu avea niciun motiv de ceartă şi o deranja că semenii săi nu simt şi ei la fel. De ce este atât de fluctuantă dinamica unui grup? Gata, se aflau pe Marte, unde anotimpurile sunt de două ori mai lungi decât pe Pământ, şi fiecare zi cu patruzeci de minute mai lungă; de ce nu pot fi şi ei calmi? Nadia avea senzaţia că rămâne timp pentru toate, chiar dacă ea era mereu ocupată, iar cele treizeci şi nouă de minute şi treizeci de secunde în plus în fiecare zi reprezentau o componentă importantă a acestui sentiment. Bioritmurile circadiene umane fuseseră stabilite de-a lungul a milioane de ani de evoluţie, iar acum, pe neaşteptate, să beneficiezi de minute în plus ziua şi noaptea, zi de zi, noapte de noapte – fără îndoială că faptul acesta îşi punea amprenta asupra lor. Nadia era sigură deoarece, în ciuda ritmului infernal al muncii de zi cu zi şi a epuizării pe care o simţea la culcare, în fiecare seară, se trezea întotdeauna odihnită. Acea stranie oprire a ceasurilor digitale – când, la miezul nopţii cifrele ajungeau la 12:00:00 şi încremeneau brusc, iar timpul neînregistrat trecea, trecea, trecea, uneori părând, într-adevăr nesfârşit, iar apoi cifrele de pe cadrane săreau brusc la 12:00:01 şi îşi reluau obişnuita, inexorabila clipire – ei bine, acea eschivare temporală marţiană era ceva cu totul deosebit. Adesea Nadia dormea atunci, ca mai toată lumea. Dar Hiroko ştia o incantaţie pe care o fredona când era trează. Echipa de la fermă, la care se alăturau şi mulţi alţii, petrecea fiecare sâmbătă noaptea distrându-se şi fredonând acel cântec în timpul perioadei cu pricina – ceva în japoneză; Nadia nu ştiuse niciodată ce înseamnă, deşi uneori cânta împreună cu ei, bucurându-se de confortul locuinţei şi de prezenţa prietenilor.

Dar, într-o sâmbătă seara, pe când Nadia era aproape adormită, Maia se aşeză alături de ea, atingând-o cu umărul, dorind să-i vorbească. Maia, cu chipul ei frumos, mereu aranjată

după ultima modă, chiar şi în tricoul de fiecare zi, arăta tulburată.

– Nadia, trebuie să-mi faci un serviciu, te rog, te rog!

– Ce?

– Vreau să-i spui ceva lui Frank din partea mea.

– De ce nu-i spui chiar tu?

– Nu vreau ca John să ne vadă vorbind! Vreau să-i transmit un mesaj şi te rog, Nadejda Francine, tu eşti singura mea posibilitate.

Nadia scoase un sunet dezgustat.

– *Te rog!*

Era surprinzător cât de mult i-ar fi plăcut Nadiei să vorbească mai degrabă cu Ann ori cu Samantha, ori cu Arkadi. Măcar dacă ar coborî Arkadi de pe Phobos! Dar Maia era prietena ei şi nu rezistă la expresia de disperare de pe chipul său.

– Care e mesajul?

– Spune-i că îl aştept astă-seară în zona depozitelor, spuse Maia, pe un ton poruncitor. La miezul nopţii. Să vorbim.

Nadia suspină, dar mai târziu se duse la Frank şi îi transmise mesajul. Frank dădu din cap, ocolindu-i privirea, jenat, morocănos, nefericit.

Peste câteva zile, Nadia şi Maia ştergeau pardoseala de cărămizi a ultimei încăperi care urma să fie presurizată, iar curiozitatea o făcu pe Nadia să rupă tăcerea obişnuită pe care o manifesta la abordarea de către Maia a subiectului şi-şi întrebă prietena ce se întâmplă.

– Ei bine, e vorba de John şi Frank, răspunse Maia pe un ton certăreţ. Sunt foarte competitivi, ca nişte fraţi, şi e foarte multă gelozie între ei. John a ajuns primul pe Marte, iar apoi a căpătat permisiunea să se întoarcă, iar Frank nu crede că asta e cinstit. Frank a făcut cea mai multă treabă la Washington pentru a pune pe picioare colonia şi are impresia că John a profitat întotdeauna de munca lui. Iar acum, în sfârşit, eu şi John ne înţelegem bine, îmi place de el. Cu el e simplu, deşi poate că puţin… nu ştiu. Nu plictisitor, dar nici interesant. Îi place să colinde peste tot, să-şi piardă vremea cu cei de la fermă. Nici nu-i place să vorbească prea mult! În ceea ce-l priveşte pe Frank, cu el aş putea sta de vorbă tot timpul. Poate chiar să ne certăm tot timpul, dar cel puţin am vorbi! Şi, ştii, am avut o scurtă aventură pe *Ares,* atunci, la început, şi n-a mers, dar el tot mai crede că am fi putut continua.

– De ce ar crede aşa ceva? întrebă Nadia.

– Tot încearcă să mă convingă să-l părăsesc pe John şi să rămân cu el, iar John îl bănuieşte de asta, aşa că e o mare gelozie între ei. Nu fac altceva decât să-i împiedic să se strângă de gât. Asta-i tot.

Nadia hotărî să-şi ţină promisiunea şi să nu mai deschidă discuţia. Dar acum, chiar dacă nu-i făcea plăcere, fusese implicată. Maia continuă să vină să discute cu ea şi să o roage să-i transmită mesaje lui Frank. „Nu sunt o codoaşă!” protesta Nadia, dar continua s-o facă şi, din când în când, se antrena în lungi conversaţii cu Frank – despre Maia, desigur: cine e, cum e, de ce face tot ceea ce face.

– Uite ce este, îi spunea Nadia, eu nu pot vorbi în numele Maiei. Nu ştiu de ce face toate astea. Trebuie s-o întrebi chiar tu. Dar pot să-ţi spun că provine din vechea cultură sovietică moscovită, atât mama, cât şi bunica ei având studii universitare şi făcând parte din partidul comunist. Pentru babuşka Maiei, ca şi pentru mama ei, bărbaţii erau nişte duşmani; era o *matrioşka.* Mama Maiei obişnuia să-i spună: „Femeile sunt rădăcinile, bărbaţii nu sunt decât frunzele.” A existat o întreagă cultură a neîncrederii, a manipulării, a spaimei. Iată de unde provine Maia. În acelaşi timp, avem această tradiţie de *amikociuvstvo,* un fel de prietenie intensă, în care afli cele mai mici detalii din viaţa prietenului tău. Într-un sens vă invadaţi, reciproc, vieţile, şi bineînţeles că aşa ceva e îngrozitor şi se termină, de obicei, rău.

Auzind-o, Frank dădea din cap, recunoscând câte ceva, iar Nadia suspina şi continua:

– Acestea sunt prieteniile care conduc la iubire, dar iubirea presupune probleme de acelaşi gen, doar că sunt amplificate, mai ales când la baza ei se află toată această spaimă.

Iar Frank – înalt, negricios, destul de arătos, debordând de energie, funcţionând cu propriul său dinam interior, politicianul american, acum răsucit după degetul mic al unei rusoaice frumoase şi nevrozate – ei bine, Frank dădea din cap umil şi îi mulţumea cu un aer descurajat. Cum de altfel şi trebuia să se simtă.

Nadia îşi dădea silinţa să treacă totul cu vederea, dar avea impresia că şi restul devenise problematic. Vlad nu fusese niciodată de acord cu timpul pe care ei toţi îl petreceau pe afară peste zi, şi la un moment dat spuse:

– Ar trebui să ne petrecem cea mai mare parte a timpului în subteran şi să acoperim şi toate laboratoarele. Munca în exterior ar trebui limitată la o oră dimineaţa devreme şi încă o oră după-amiaza târziu, la apusul soarelui.

– Mă ia naiba dacă stau în casă toată ziua, zise Ann, şi mulţi îi dădură dreptate.

– Avem multe de făcut, preciza Frank.

– Dar cea mai mare parte se poate face prin telecomandă, răspunse Vlad. Şi chiar aşa trebuie. Ceea ce facem noi echivalează cu a sta la zece kilometri distanţă de o explozie nucleară…

– Şi ce-i cu asta? întrebă Ann. Soldaţii au făcut-o…

– Dar nu la fiecare şase luni, continuă Vlad, privind-o fix. Tu ai face aşa ceva?

Până şi Ann părea învinsă. Niciun strat de ozon, niciun câmp magnetic semnificativ. Erau prăjiţi de radiaţii aproape la fel de rău ca şi când s-ar fi aflat în spaţiul interplanetar, cu o intensitate de zece remi pe an. Aşa că Frank şi Maia le dădură dispoziţie să-şi raţionalizeze timpul petrecut afară. Aveau atâtea de făcut înăuntru, în Underhill, pentru a termina ultimul şir de încăperi. Exista posibilitatea să-şi sape nişte beciuri sub încăperi, oferindu-şi, astfel, mai mult spaţiu protejat de efectele radiaţiilor. Multe tractoare erau echipate pentru a fi telecomandate din interior, algoritmii lor de decizie executând detaliile, în timp ce operatorii umani urmăreau din subteran ecranele. În concluzie, se putea, dar nimănui nu-i plăcea modul de viaţă rezultat din asta. Chiar şi Sax Russell, care era mulţumit să lucreze cea mai mare parte a timpului în interior, părea puţin derutat. Seara, un grup numeros începu să aducă argumente în favoarea unor eforturi imediate de transformare a terenului, susţinându-şi cauza cu o vehemenţă sporită.

– Nu noi suntem aceia care trebuie să luăm o asemenea hotărâre, le spuse Frank, tăios. În cazul acesta decide ONU. Pe urmă este vorba de o decizie pe termen lung, de ordinul secolelor, dacă nu şi mai mult. Nu vă mai pierdeţi vremea discutând despre aşa ceva!

– Toate astea sunt adevărate, spuse Ann, dar eu, una, n-am de gând să-mi irosesc timpul în peşterile astea. Trebuie să ne ducem viaţa cum credem noi înşine de cuviinţă. Şi suntem prea bătrâni ca să ne facem griji în privinţa radiaţiilor.

Certuri şi iar certuri! Nadiei i se părea că a zburat de pe

stânca solidă, prietenoasă, a planetei, înapoi, în realitatea imponderabilă şi tensionată de pe *Ares.* Criticau, plângeau, se certau până când se plictiseau ori oboseau şi se culcau. În cele din urmă, Nadia începu să iasă din cameră ori de câte ori începea scandalul, căutând-o pe Hiroko şi şansa de a discuta despre ceva concret. Dar îi era greu să evite aceste probleme sau să nu le mai dea atenţie.

După care, într-o seară, Maia veni la ea, plângând. În habitatul permanent existau spaţii pentru conversaţii particulare, iar Nadia o conduse în colţul de nord-est al beciurilor, acolo unde încă se mai lucra la interioare, şi se aşeză alături de ea, cot la cot, tremurând de frig şi ascultând-o, cuprinzând-o, din când în când, pe după umeri şi strângând-o la piept.

– Uite ce este, îi spuse Nadia, la un moment dat. De ce nu te hotărăşti, pur şi simplu? De ce nu încetezi să-i mai asmuţi pe unul împotriva celuilalt?

– Dar m-am decis deja! Pe John îl iubesc, dintotdeauna l-am iubit! Doar că acum m-a văzut cu Frank şi îşi închipuie că l-am trădat. Păcat de el! Amândoi sunt ca nişte fraţi, se iau la întrecere din orice, iar de data asta e pur şi simplu o greşeală!

Nadia rabdă să asculte amănuntele pe care n-avea niciun chef să le audă. Oricum, rămase pe loc, suportându-le. Apoi apăru John. Nadia se ridică să plece, dar el nu păru să o bage în seamă.

– Uite ce este, îi spuse el Maiei. Îmi pare rău, dar nu mă pot abţine. S-a terminat.

– Nu s-a terminat, răspunse Maia, revenindu-şi brusc. Te iubesc.

– Da, răspunse John cu un zâmbet lamentabil. Şi eu te iubesc. Doar că îmi plac lucrurile simple.

– Dar e simplu!

– Nu, nu este. Vreau să spun că poţi iubi, în acelaşi timp, mai mult de o singură persoană. Oricine poate, asta e realitatea. Dar nu poţi fi credincios decât uneia. Iar eu vreau… vreau să fiu credincios. Credincios faţă de cineva care îmi este, la rândul său, credincios. E simplu, dar…

John dădu din cap, incapabil să mai termine fraza. Porni înapoi, spre zona de est a clădirii, şi dispăru dincolo de o uşă.

– Americanii ăştia! Copii nenorociţi! exclamă Maia cu răutate, urmându-l apoi prin aceeaşi uşă.

Dar nu după multă vreme se întoarse. John se retrăsese în mijlocul unui grup dintr-unul din saloane şi nu voia să plece.

– Sunt obosită, încercă să spună Nadia, dar Maiei, din ce în ce mai enervată, nici nu-i trecea prin gând s-o asculte.

Mai bine de un ceas analizară situaţia, răsucind-o pe toate părţile. Până la urmă, Nadia căzu de acord să meargă la John şi să-l roage să vină şi să discute totul, de la capăt, cu Maia. Străbătu, posomorâtă, încăperile, insensibilă la pereţii de cărămidă şi la tapetul de nailon colorat. Codoaşa pe care nimeni n-o băga în seamă! Oare n-ar putea pune roboţii să facă asta? Îl găsi pe John, care îşi ceru scuze pentru că o ignorase mai devreme.

– Am fost nervos. Îmi pare rău. M-am gândit că, oricum, vei auzi totul.

– Nu face nimic, răspunse Nadia, ridicând din umeri. Uite ce este, trebuie să mergi şi să vorbeşti cu ea. Asta e Maia! Vorbim, vorbim şi iar vorbim. Dacă te angajezi într-o relaţie, trebuie să-ţi croieşti drumul prin discuţii şi să scapi tot prin discuţii. Dacă nu faci aşa, până la urmă o să fie rău de tine, crede-mă!

John interceptă mesajul. Domolit, porni în căutarea Maiei, iar Nadia merse la culcare.

A doua zi, Nadia era afară, lucrând, în afara programului, pe un excavator. Era a treia treabă pe care o făcea în ziua respectivă, iar a doua fusese deosebit de dificilă. Samantha încercase să transporte nişte materiale în cupa unui încărcător şi, în timpul unei întoarceri, maşina se aplecase în faţă, smulgând din carcasele lor cilindrii sistemului de acţionare, iar lichidul hidraulic se scursese pe jos, unde îngheţase chiar înainte de a se răspândi. Fuseseră nevoiţi să instaleze cricuri sub partea posterioară, pe pernă de aer, a tractorului, să decupleze apoi întregul dispozitiv al cupei şi să coboare vehiculul pe cricuri, iar fiecare pas al operaţiunii fusese un chin.

Iar acum o chemaseră să intervină la o maşină de perforat, model Sandvik Tubex, utilizată pentru forarea unor tunele prin stâncile mai mari întâlnite în operaţia de pozare a unei conducte de apă de la sectorul alchimiştilor până la habitatul permanent. Rotopercutorul, ajuns la capătul superior al cursei pistonului, aparent îngheţase, înţepenind la fel ca o săgeată pe punctul de a străpunge un arbore. Nadia se opri, analizându-l.

– Ai vreo idee cum să-l degajăm fără să-l rupem? o întrebă Spencer.

– Să spargem stânca! răspunse Nadia, obosită, după care se

urcă pe un tractor care avea deja ataşată o sapă posterioară.

Începu să excaveze până când ajunse la partea de sus a stâncii. Coborî apoi, pentru a ataşa la sapă un mic ciocan hidraulic, de tip Allied. Tocmai îl aşezase în poziţie, în partea superioară a stâncii, când rotopercutorul, până atunci înţepenit, se puse brusc în mişcare, trăgându-şi sfredelul înapoi, antrenând după el stânca şi prinzând mâna stângă a femeii între piatră şi baza ciocanului hidraulic Allied.

Instinctiv, Nadia se trase îndărăt, în timp ce durerea îi străbătu tot braţul şi i se opri în piept. Simţi flăcări în trup, iar vederea i se tulbură, în urechi îi răsunau strigăte.

– Ce este? Ce s-a întâmplat?

Probabil ţipase.

– Ajutor! izbuti să spună.

Şedea, cu mâna strivită, prinsă între stâncă şi ciocan. Împinse cu piciorul în roata din faţă a tractorului, trase cu toată puterea şi îşi simţi oasele mâinii frecându-se de suprafaţa stâncii. În clipa următoare, căzu pe spate, cu mâna eliberată. Durerea era năucitoare, îi venea să verse, avea senzaţia de leşin. Ridicându-se în genunchi, cu ajutorul mâinii zdravene, Nadia văzu că mâna strivită îi sângerează abundent. Mănuşa era sfâşiată, şi degetul mic parcă dispăruse. Gemu de durere şi se ghemui deasupra mâinii, o strânse la piept, după care o izbi de pământ, ignorând durerea ascuţită. Chiar aşa, sângerând, va îngheţa în… în cât timp?

– Îngheaţă, naiba să te ia, îngheaţă odată! strigă ea.

Îşi scutură lacrimile din ochi şi se forţă să-şi privească mâna. Sânge peste tot, aburind. O apăsă pe pământ, atât cât putea suporta. Deja o durea mai puţin. În curând, va amorţi. Trebuia însă să fie atentă să nu-i îngheţe toată mâna! Înspăimântată, se pregăti să şi-o pună din nou în poală. Apoi ceilalţi ajunseră la faţa locului, o ridicară pe braţe, iar Nadia leşină.

După aceea o operară. Nadia Nouă Degete, aşa o boteză Arkadi la radiotelefon, şi îi transmise nişte versuri de Evtuşenko, scrise cu ocazia morţii lui Louis Armstrong: „Fă tot ce-ai mai făcut şi altădată/ Şi cântă.”

– Unde le-ai găsit? îl întrebă Nadia. Nu te văd eu citindu-l pe Evtuşenko!

– Bineînţeles că l-am citit, e mai bun decât McGonagall! Ba nu, asta era într-o carte despre Armstrong. Am urmat sfatul tău

şi l-am ascultat în timpul lucrului. Iar în ultima vreme am citit câteva cărţi despre el, seara.

– Mi-ar plăcea să cobori până aici, spuse Nadia.

Vlad, care efectuase operaţia, o asigurase că totul va fi bine.

– Te-am aranjat aşa cum trebuie. Inelarul e puţin deranjat şi, probabil, va acţiona în felul cum o făcea degetul mic. Oricum, inelarele nu prea fac mare lucru. Cele două degete principale îţi vor rămâne la fel de puternice ca oricând.

Toţi veniră s-o vadă. Cu toate acestea, în ceasurile de noapte, când rămânea singură, în cele patru ore şi jumătate de când Phobos răsărea la vest şi apunea la est, discuta cu Arkadi mai mult decât cu oricare altul. El o sună, la început în fiecare seară şi, ulterior, destul de des.

Nu după multă vreme, coborî din pat şi începu să se plimbe de colo până colo, cu mâna într-un gips suspect de subţire. Ieşi afară pentru asistenţă tehnică sau consultaţii, sperând să-şi ocupe mintea cu ceva. Michel Duval nu o vizitase niciodată, ceea ce i se părea ciudat. Nu asta e menirea psihologilor? Nu-şi putea alunga sentimentul de deprimare. Pentru a munci avea nevoie de mâini, era o muncitoare cu mâinile. Gipsul o incomoda şi, până la urmă, tăie singură, cu o foarfecă din trusa de scule, porţiunea din jurul încheieturii. Doar că, atunci când ieşea, era nevoită să ţină atât mâna, cât şi gipsul într-o cutie, aşa că nu putea face mare lucru. Într-adevăr, deprimant.

Astfel veni şi seara de sâmbătă, iar Nadia intră în bazinul cu valuri, de curând umplut, mângâind un pahar cu vin prost şi privindu-şi camarazii, îmbrăcaţi în costume de baie, cum se bălăceau. În niciun caz ea nu fusese singura rănită. După atâtea luni de muncă fizică, şi ceilalţi erau destul de tăvăliţi. Aproape toţi aveau semne de degerături, pete negre, care până la urmă se jupuiau, dând la iveală o piele nouă, roză, cu aspect ţipător şi urât la vedere în căldura bazinelor. Mai erau şi alţii care purtau pansamente gipsate la mâini, încheieturi, braţe, chiar la picioare, toate cauzate de fracturi sau luxaţii. De fapt, avuseseră norocul ca încă nimeni să nu fi fost ucis.

Atâtea trupuri, şi niciunul pentru ea. Se cunoşteau unul pe altul, ca membrii aceleiaşi familii, îşi spuse. Fiecare era medicul celuilalt, dormeau în aceleaşi camere, se îmbrăcau în aceleaşi vestiare, făceau baie împreună: un grup, prin nimic remarcabil, de animale umane, surprinzători în lumea inertă pe care o ocupau, dar mai degrabă reconfortanţi decât tulburători, cel

puţin în cea mai mare parte a timpului. Trupuri de vârstă mijlocie. Nadia însăşi era rotundă ca un dovleac, o femeie durdulie, zdravănă, musculoasă, mică de statură, lată în spate şi totuşi cu forme ademenitoare. Şi singură. Cel mai apropiat prieten al ei, în acele zile, nu era decât o voce în ureche, o imagine pe un ecran. Când va coborî de pe Phobos… în sfârşit, era greu de spus. Pe *Ares,* el avusese o mulţime de prietene, iar Janet Blyleven plecase pe Phobos special ca să-i fie alături…

Oamenii se certau din nou, în apa nu prea adâncă a bazinului. Ann, înaltă şi colţuroasă, se apleca pentru a-i spune ceva, pe un ton nervos, lui Sax Russell, cel scund şi molatic. Ca de obicei, Sax nu părea s-o asculte. Într-o bună zi, Ann o să-i tragă una peste mutră, dacă nu e atent. Era ciudat cum grupul lor se transforma din nou, cum chiar senzaţia provocată de el se modifica. Niciodată nu avea să-l înţeleagă pe deplin; adevărata natură a grupului era ceva cu totul aparte, cu o viaţă proprie, oarecum deosebită de caracterele indivizilor care îl compuneau. Probabil că face de-a dreptul imposibilă sarcina lui Michel, cel mai tăcut şi mai discret psihiatru pe care-l cunoscuse vreodată. O calitate, fără îndoială, în această adunătură de neîncrezători într-ale psihiatriei. I se părea totuşi ciudat că Michel nu trecuse să o vadă, după accident.

Într-o seară, Nadia plecă din sala de mese şi o porni de-a lungul tunelului pe care-l săpau de la încăperile subterane până la complexul de ferme. La capătul tunelului, Maia şi Frank se certau, pe un ton scăzut, dar plin de răutate, care transmitea în tunel nu ceea ce spuneau ei, ci sentimentele fiecăruia. Chipul lui Frank era contorsionat de mânie, iar Maia, cu spatele spre el, tulburată, plângea. Apoi se întoarse încă o dată către el, pentru a-i striga: „Nu a fost *niciodată* aşa!” şi se repezi orbeşte către Nadia, cu gura deformată într-un rânjet. Chipul lui Frank arăta ca o mască a durerii. Maia o văzu pe Nadia stând locului şi trecu în fugă pe lângă ea.

Şocată, Nadia se întoarse şi se îndreptă către camerele de locuit. Urcă treptele de magneziu către livingul aferent camerei numărul doi – şi deschise televizorul, pentru a urmări un program de ştiri, de douăzeci şi patru de ore, transmis de pe Pământ – ceea ce făcea foarte rar. După o vreme, reduse sonorul şi rămase cu ochii la aranjamentul cărămizilor de pe boltă. Maia intră şi începu să-i dea explicaţii: că nu era nimic între ea şi

Frank şi că totul se întâmpla doar în mintea acestuia; că, pur şi simplu, el nu renunţa, chiar dacă nu i se oferise niciun prilej de care să se agaţe. Iar ea nu-l dorea decât pe John şi nu era vina ei că John şi Frank se aflau acum în termeni atât de răi, asta doar din cauza dorinţei iraţionale a lui Frank, ea nu avea nicio vină, dar se simţea atât de vinovată, deoarece Frank şi John fuseseră întotdeauna prieteni atât de apropiaţi, ca nişte fraţi…

Iar Nadia o asculta cu o răbdare aparentă, prudentă, repetând: „Da, da”, şi „înţeleg”, şi altele la fel. Până la urmă, Maia plângea, lungită pe spate, pe pardoseală, iar Nadia, de pe marginea unui scaun, o privea cu ochii mari, întrebându-se câte din toate astea erau adevărate. Şi în legătură cu ce se certaseră ei, în realitate. Şi dacă ea, Nadia, nu era o prietenă neloială, care nu credea defel în povestea vechii sale camarade. Avea impresia că Maia îşi acoperea urmele, practicând, de fapt, o altă manipulare. Asta era: cele două feţe înnebunite de durere pe care le zărise în tunel fuseseră dovada cea mai clară a unei neînţelegeri între doi oameni aflaţi în relaţii intime. Aşa că explicaţia Maiei era, aproape sigur, o minciună. Nadia îi spuse ceva liniştitor şi se duse la culcare, zicându-şi în sinea ei: „Deja mi-ai consumat prea mult timp, energie şi concentrare cu jocurile astea ale tale. Toate mă costă un deget, târfă!”

Începea un an nou. Se apropiau de sfârşitul lungii primăveri nordice şi încă nu dispuneau de o sursă de apă corespunzătoare, aşa că Ann propuse efectuarea unei expediţii până la calota polară, unde să instaleze o distilerie robotizată, stabilind, totodată, un traseu pe care vehiculele să-l urmeze în regim de pilotaj automat.

– Vino cu noi, îi spuse ea Nadiei. Încă n-ai văzut nimic din această planetă, în afară de fâşia ce se întinde de aici până la Cernobîl, şi asta nu înseamnă nimic. Ai pierdut expediţia la Hebes şi Ganges, iar acum nu faci nimic nou. Serios, Nadia, nu-mi vine să cred când văd cât de retrasă eşti. La urma urmei, de ce ai venit tu pe Marte?

– De ce?

– Da, *de ce?* Vreau să spun că aici au loc două feluri de activităţi, explorarea planetei şi sprijinirea acestei explorări. Aici, tu ai fost antrenată total în activităţile logistice, fără să acorzi nici cea mai mică atenţie în primul rând raţiunii pentru care am sosit aici.

– Bine, dar asta-mi place mie să fac, zise Nadia, fără convingere.

– De acord, totuşi încearcă să păstrezi o anumită perspectivă! Ce dracu, ai fi putut rămâne acasă, pe Pământ, să fii instalatoare! Doar n-ai străbătut atâta drum doar pentru a conduce un nenorocit de buldozer! Cât mai ai de gând să continui să trăieşti aici ca o cârtiţă, instalând *closete* şi programând *tractoare?*

– Bine, bine, răspunse Nadia, gândindu-se la Maia şi la toţi ceilalţi şi la faptul că, oricum, careul de încăperi boltite era aproape gata. Mi-ar prinde bine o vacanţă.

* * *

Porniră în trei transportoare mari, de cursă lungă: Nadia şi cinci dintre geologi, Ann, Simon Frazier, George Berkovic, Phyllis Boyle şi Edvard Perrin. George şi Edvard erau prietenii lui Phyllis încă de pe când lucrau toţi la NASA, susţinând-o atunci când pleda pentru „studii geologice aplicate”, prin care ea înţelegea prospecţiuni pentru găsirea de metale rare. Simon, pe de altă parte, era un aliat tăcut al Annei, dedicat cercetării pure şi adoptând o atitudine rezervată. Nadia ştia toate astea, chiar dacă petrecuse foarte puţin alături de ei – cu excepţia lui Ann. Dar discuţiile rămâneau discuţii! Dacă i s-ar fi cerut, putea înşirui loialităţile tuturor celor de la bază.

Transportoarele erau alcătuite, fiecare, din două module pe patru roţi, cuplate printr-un cadru flexibil; aduceau, puţin, cu nişte furnici uriaşe. Fuseseră construite de Rolls-Royce şi de un consorţiu aerospaţial multinaţional, şi erau vopsite într-un frumos verde-marin. Modulele din faţă conţineau spaţiile de locuit şi aveau pe toate părţile ferestre colorate. Cele din spate conţineau rezervoarele de combustibil şi erau prevăzute cu mai multe panouri solare rotative. Cele opt roţi erau înalte de doi metri şi jumătate şi foarte groase.

Pe când străbăteau Lunae Planum în direcţia nord, marcau drumul cu mici transpondere de culoare verde, instalând câte unul la fiecare câţiva kilometri. Totodată, îndepărtau din calea lor stâncile care ar fi putut scoate din funcţiune un transportor automat, utilizând anexa ca un plug pentru zăpadă, sau mica macara montată în faţa primului transportor. În realitate, construiau un drum. Dar, pe Lunae Planum, se vedeau rareori nevoiţi să utilizeze astfel de dispozitive. Călătoriră spre nord-est cu viteza aproape maximă, de treizeci de kilometri pe oră,

câteva zile la rând, pentru a evita sistemele de canioane din Tempe şi Mareotis, iar această rută îi conducea până la panta alungită ce caracteriza Chryse Planitia. Ambele zone erau foarte asemănătoare cu terenul din jurul bazei, accidentate şi presărate cu pietre mici. Pentru că, de fapt, coborau panta, beneficiau, adesea, de unghiuri de vedere mult mai largi decât acelea cu care fuseseră obişnuiţi. Pentru Nadia, era o plăcere cu totul nouă: să mergi şi să tot mergi, şi să vezi mereu peisaje noi ţâşnind deasupra orizontului: coline, adâncituri, enormi bolovani izolaţi, iar când şi când platforme rotunde, nu prea înalte, reprezentând exteriorul unui crater.

După ce coborâră până la ţinuturile joase ale emisferei nordice, se întoarseră şi porniră direct către nord, traversând imensa Acidalia Planitia, înaintând, iarăşi, în linie dreaptă, timp de câteva zile. Urmele roţilor se întindeau în urma lor, amintind de prima dâră lăsată de o maşină de tuns gazonul, iar transponderele se zăreau, strălucitoare şi stinghere, printre stânci. Phyllis, Edvard şi George discutau despre efectuarea unor incursiuni laterale, pentru a investiga nişte detalii constatate pe fotografiile din satelit, şi din care rezultase că ar exista aproape de craterul Perepelkin unele aflorimente minerale neobişnuite. Ann le reamintea, iritată, de misiunea pe care o aveau de îndeplinit. Pe Nadia o întrista să constate că Ann era aproape la fel de distantă şi de tensionată ca şi la bază; ori de câte ori se opreau, Ann cobora şi se plimba singură, iar când se strângeau la masă, în prima maşină, stătea foarte retrasă. Uneori, Nadia încerca să o antreneze în discuţie.

– Ann, cum au ajuns stâncile astea risipite peste tot?

– Meteoriţi.

– Dar unde sunt craterele?

– Majoritatea se află în sud.

– Atunci, cum de au ajuns stâncile aici?

– Au zburat. De aceea sunt atât de mici. Doar stâncile de dimensiuni mai mici puteau fi azvârlite atât de departe.

– Dar parcă mi-ai spus că aceste şesuri nordice sunt relativ noi, în vreme ce craterele sunt destul de vechi.

– Corect. Rocile pe care le vezi aici provin din acţiuni târzii. Acumularea totală de roci disparate rezultate din lovituri meteoritice e mult mai mare decât se vede, asta înseamnă un parc de regolit. Iar stratul e adânc de un kilometru.

– Greu de crezut. Vreau să spun, sunt atâţia meteoriţi! se miră

Nadia.

– E vorba de miliarde de ani, răspunse Ann, dând din cap. Asta e deosebirea dintre Marte şi Pământ: vârsta terenului variază de la milioane la miliarde de ani. Deosebirile sunt atât de mari, încât îţi vine greu să ţi le imaginezi. Dar, văzând chestii de-astea, poţi pricepe mai bine.

Pe la jumătatea platoului Acidalia, începură să dea peste canioane drepte, lungi, cu pereţii abrupţi şi fundul plat. Semănau, aşa cum avea să remarce George de mai multe ori, cu albiile secate ale legendarelor canale. Denumirea lor geologică era *defossae,* şi se întâlneau în grupuri. Chiar şi cele mai mici dintre aceste canioane erau de netrecut pentru transportoare, iar când dădeau peste câte unul, se vedeau nevoiţi să se întoarcă şi să-şi continue drumul pe creastă, până când fundul se ridica sau pereţii se apropiau, iar ei aveau posibilitatea să se îndrepte din nou spre nord, pe teren neted.

Orizontul era uneori la douăzeci de kilometri depărtare, şi alteori la numai trei. Craterele deveneau tot mai rare, iar acelea pe lângă care treceau erau înconjurate de coline joase care porneau ca nişte raze de la marginea acestora – cratere de impact, acolo unde meteorii se izbiseră de solul permanent îngheţat, transformându-l, în urma impactului, în noroi fierbinte. Colegii Nadiei petrecură o zi întreagă colindând nerăbdători dealurile neregulate din jurul unui astfel de crater. Pantele rotunjite, spunea Phyllis, indică existenţa apei într-un trecut îndepărtat, tot aşa cum polenul din lemnul pietrificat oferă indicaţii asupra arborelui original. După modul în care vorbea, Nadia îşi dădu seama că aceste afirmaţii constituiau una dintre neînţelegerile sale cu Ann; Phyllis credea în modelul existenţei în trecut a unei îndelungate perioade când predomina umezeala, Ann susţinea că respectiva perioadă fusese scurtă. Sau cam aşa ceva. Ştiinţa înseamnă multe lucruri, îşi spunea Nadia, inclusiv o armă cu care să loveşti în alţi oameni de ştiinţă.

Mai departe, spre nord, în jurul latitudinii de cincizeci şi patru de grade, dădură peste straniul ţinut al termocarsturilor, un teren deluros presărat cu numeroase adâncituri ovale cu marginile abrupte, numite *alases.* Acestea erau de o sută de ori mai mari decât corespondentele lor pământene, majoritatea fiind de doi sau chiar de trei kilometri în diametru şi adânci de aproximativ şaizeci de metri. Un semn sigur de îngheţ permanent, toţi geologii erau de acord. Îngheţarea şi topirea

sezoniere făcuseră solul să se scufunde astfel. Gropi de mărimea aceasta, spunea Phyllis, indică un conţinut ridicat al apei în sol. Dacă nu chiar o altă manifestare a scării temporale marţiene, replica Ann; un sol uşor îngheţat, scufundându-se puţin câte puţin, timp de eoni.

Iritată, Phyllis le sugeră să încerce să colecteze apă din sol, iar Ann, la fel de iritată, consimţi. Găsiră o pantă uşoară, între depresiuni, şi se opriră pentru a instala în solul permanent îngheţat un colector de apă. Nadia, cu un sentiment de uşurare, luă în primire operaţiunea; lipsa de activitate pricinuită de călătorie începuse s-o calce pe nervi. Acum avea şi ea o treabă serioasă, cerând o întreagă zi de lucru. Nadia săpă, cu micul lor excavator, un şanţ lung de zece metri, montă galeria colectoare laterală – o conductă perforată din oţel inoxidabil, plină cu pietriş –, verifică elementele electrice de încălzire, montate ca nişte benzi de-a lungul conductei şi filtrelor, umplând apoi şanţul cu argila şi pietrele pe care le scosese mai devreme.

Deasupra extremităţii de jos a galeriei se aflau un element colector şi o pompă, precum şi o conductă de transport izolată care ducea la un mic rezervor. Bateriile urmau să furnizeze energie elementelor de încălzire, iar panourile solare să încarce bateriile. Atunci când rezervorul va fi plin, dacă se va găsi suficientă apă pentru a-l umple, pompa se va închide, apoi se va deschide o valvă solenoidă, permiţând surplusului de apă din conductă să revină în galerie, după care elementele de încălzire vor înceta să mai funcţioneze.

– E aproape gata, anunţă Nadia ceva mai târziu, când începu să fixeze cu bolţuri conducta pe ultimul stâlp din magneziu.

Mâinile i se răciseră periculos de mult, iar în palma operată simţea zvâcnete de durere.

– Aţi putea începe să pregătiţi masa, adăugă ea. Eu aproape că am terminat.

Conducta trebuia înfăşurată într-un cilindru gros din spumă albă de poliuretan, apoi introdusă într-o altă conductă protectoare, mai mare. Era uimitor cum putea o simplă lucrare de instalator să se complice în momentul executării izolaţiei.

Piuliţă hexagonală, şaibă, cui spintecat, o apăsare fermă pe cheie. Nadia se deplasă de-a lungul conductei, verificând colierele de cuplare de la rosturi. Totul era solid. Îşi cără sculele până la primul transportor, mai aruncă o privire către roadele unei zile de muncă: un rezervor, o conductă scurtă instalată pe

stâlpi, o cutie pe sol, iar pe coasta dealului, o grămadă nu prea mare de sol răvăşit, cu aspect inestetic, dar deloc neobişnuit în această ţară a bolovanilor.

– La întoarcere vom bea apă proaspătă, mai spuse ea.

Străbătură peste două mii de kilometri în direcţia nord, ajungând în cele din urmă în Vastitas Borealis, o străveche câmpie de lavă, presărată cu cratere, care încercuia emisfera nordică între latitudinile de şaizeci şi şaptezeci de grade. În fiecare dimineaţă, Ann şi ceilalţi geologi petreceau câteva ore pe piatra golaşă, închisă la culoare, a acestei câmpii, adunând probe, după care îşi continuau drumul către nord, comentând descoperirile făcute. Ann părea în mai mare măsură absorbită de muncă şi mai fericită. Într-o seară, Simon preciza că Phobos trecea pe deasupra dealurilor nu prea înalte de la sud, şi în ziua următoare va ajunge chiar sub linia orizontului. Era o remarcabilă dovadă a orbitei deosebit de joase a micului satelit – coloniştii nu se aflau decât la o latitudine de şaizeci şi nouă de grade! Dar Phobos se rotea doar la circa cinci mii de kilometri deasupra ecuatorului planetei. Nadia îşi flutură mâna spre el în semn de bun-rămas şi zâmbi, ştiind că tot va mai putea să discute cu Arkadi, folosind sateliţii areosincroni pentru comunicaţii radio, de curând sosiţi.

După trei zile, stânca stearpă dispăru, ascunzându-se sub valuri de nisip negricios. Ca şi când drumeţii ar fi ajuns pe ţărmul unei mări. Erau uriaşele dune ale Nordului, care înconjurau planeta ca o bandă, între Vastitas şi calota polară. Acolo pe unde aveau s-o străbată coloniştii, banda avea aproximativ opt sute de kilometri lăţime. Nisipul era de culoarea mangalului, cu nuanţe de purpuriu şi roz, un relief plăcut la vedere, după tot pietrişul acela roşu din sud. Dunele se întindeau spre nord şi spre sud, în creste paralele care uneori se întrerupeau, iar alteori se întâlneau. Nu le era greu să le traverseze. Nisipul era compactat, şi ei nu aveau decât să aleagă o dună mare şi să se deplaseze pe partea sa ca o cocoaşă, dinspre vest.

După câteva zile, dunele crescură ca mărime, devenind ceea ce Ann numea *borcane.* Acestea arătau ca nişte valuri imense, îngheţate, cu partea frontală înaltă de o sută de metri, spatele lat de un kilometru, iar creasta de câţiva kilometri lungime. Asemenea altor forme de relief marţiene, dunele erau de o sută de ori mai mari decât analoagele lor pământene, din Sahara şi

Gobi. Expediţia menţinea direcţia generală de înaintare peste spinările acestor imense valuri, urmărindu-le contururile, iar maşinile lor păreau nişte minuscule ambarcaţiuni croindu-şi drum cu zbaturile pe o mare neagră, îngheţată la punctul culminant al unei titanice furtuni.

Într-o bună zi, pe marea aceasta împietrită, transportorul al doilea se opri. Un semnalizator roşu de pe panoul de control arăta că apăruse o defecţiune la cadrul flexibil dintre module; în realitate, modulul posterior era aplecat spre stânga, cu roţile îngropate în nisip. Nadia se îmbrăcă şi se duse să arunce o privire. Scoase panoul protector de pe articulaţia unde cadrul se conecta la şasiul modulului şi constată că toate şuruburile se rupseseră.

– Reparaţia o să ia ceva timp, spuse Nadia. Voi aţi face bine să daţi o raită prin împrejurimi.

Nu după multă vreme, îşi făcură apariţia siluetele în costume de protecţie ale lui Phyllis şi George, urmate de Simon, Ann şi Edvard. Cei dintâi aduseră un transponder de la maşina numărul trei şi îl instalară la trei metri mai în dreapta „drumului”. Nadia începu să lucreze la cadrul defect, atingând obiectele cât mai puţin posibil; era o după-amiază rece, poate şaptezeci de grade sub zero, şi simţea, prin romburile neîncălzite ale costumului, răceala pătrunzând-o până la os. Şuruburile se înţepeniseră în corpul modulului, aşa că Nadia aduse o bormaşină şi începu să perforeze găuri noi, fredonând *Şeicul Arabiei.* Ann, Edvard şi Simon discutau despre nisip. „E aşa de plăcut, îşi spunea Nadia, să vezi un pământ care nu e roşu. Să o auzi pe Ann, absorbită de treaba ei. Şi să ai tu însăţi ceva de făcut.”

Aproape că atinseseră cercul arctic. Era Ls = 84. Mai rămăseseră doar două săptămâni până la solstiţiul de vară, iar zilele erau din ce în ce mai lungi. Nadia şi George lucrară până seara, în vreme ce Phyllis se duse să încălzească mâncarea. După masă, Nadia se întoarse pentru a-şi termina treaba. Soarele lucea roşu, într-o pâclă maronie, mic şi rotund, chiar dacă era pe punctul de a apune. Nu exista suficient de mult aer pentru ca refracţia să-l mărească şi să-l aplatizeze. Nadia termină, îşi puse sculele la locul lor, şi tocmai deschisese uşa exterioară de la numărul unu, când auzi vocea Annei.

– Ei, Nadia, te şi întorci?

Nadia înălţă privirea. Ann era pe creasta dunei dinspre vest, făcându-i semne cu mâna, o siluetă întunecată pe fundalul unui

cer sângeriu.

– Aşa aveam de gând, răspunse Nadia.

– Vino sus, aici, doar o clipă. Vreau să vezi apusul ăsta, va fi grozav. Haide, nu va dura decât un minut, o să-ţi pară bine că ai venit. Sunt nori la asfinţit.

Nadia suspină şi închise uşa etanşă exterioară.

Faţa de est a dunei era abruptă. Nadia calcă atent pe urmele lăsate de Ann la urcuş. Nisipul era bătut, şi crusta lui destul de solidă. Aproape de creastă, terenul deveni şi mai abrupt, iar Nadia se aplecă şi se prinse cu mâinile. Apoi se cocoţă pe creasta lată, rotunjită, putând să se îndrepte şi să privească în jur.

Numai crestele dunelor celor mai înalte erau încă luminate de soare. Planeta devenise o suprafaţă neagră, tărcată de curbe scurte, ca nişte iatagane, de culoare *gris-fer.* Orizontul era cam la cinci kilometri depărtare. Ann stătea ghemuită, cu palma plină de nisip.

– Din ce e făcut? întrebă Nadia.

– Particule minerale solide.

– Asta ţi-aş fi putut spune şi eu, i-o întoarse Nadia.

– Ba n-ai fi putut, înainte de a ajunge aici. La fel ar fi arătat şi particulele fine de alt fel, cele agregate cu săruri. Dar, de fapt, aici sunt fragmente de rocă.

– De ce e atât de negru?

– Vulcanic. Pe Pământ, nisipul este compus mai ales din cuarţ, pentru că acolo se găseşte foarte mult granit. Dar Marte nu prea are aşa ceva. Aceste grăunţe sunt, probabil, silicaţi vulcanici. Obsidian, silex, ceva granat. Frumos, nu?

Ann îi întinse Nadiei o mână de nisip pentru inspecţie. Cu un aer foarte serios, fireşte. Nadia privi atent prin vizor la nisipul negru.

– Frumos, răspunse ea.

Se ridicară, privind apusul soarelui. Umbrele li se întindeau până la orizontul estic. Cerul era de un roşu închis, întunecat şi opac, doar puţin mai luminos la vest, deasupra soarelui. Norii la care se referise Ann erau nişte fâşii galbene, luminoase, foarte sus, pe cer. Ceva din nisip reflecta lumina, iar dunele erau, evident, purpurii. Soarele semăna cu un năsturel de aur, iar deasupra sa străluceau doi luceferi de seară: Venus şi Pământul.

– În ultima vreme, seară de seară, s-au apropiat tot mai mult, explică Ann cu glas încet. La conjuncţie trebuie să fie, într-

adevăr, strălucitori.

Soarele atinse orizontul, iar crestele dunelor se ascunseră în umbră. Soarele ca un năsturel coborî dincolo de linia neagră de la apus. Acum cerul era un dom castaniu, pe care se profilau norii roz, de la mare înălţime. Stelele ţâşneau de pretutindeni, iar cerul castaniu se schimbă într-un violet închis, strident, o culoare electrică preluată de crestele dunelor, astfel încât li se păru că pe câmpia neagră se întind semiluni de amurg lichid. Brusc, Nadia simţi ceva ca o adiere răscolindu-i sistemul nervos, urcându-i pe coloana vertebrală şi ajungându-i în piele. Obrajii o înţepau şi simţea cum îi zvâcneşte măduva spinării. Frumuseţea te poate face să te cutremuri! Era un şoc să simtă un asemenea răspuns fizic la frumuseţe, un fior aidoma celor provocate de un act sexual. Iar această frumuseţe era atât de ciudată, atât de *străină!* Nadia îşi dădu seama că niciodată până atunci nu o mai văzuse aşa cum se cuvine sau poate că niciodată nu o simţise cu adevărat. Îi plăcuse viaţa pe care o ducea aici, parcă într-o Siberie făcută aşa cum trebuie. Trăise de aceea într-o uriaşă analogie, înţelegând totul în termenii trecutului ei. Dar acum stătea sub un cer înalt, violet, pe suprafaţa unui ocean negru, pietrificat, toate noi, toate stranii. Era absolut imposibil să le compare cu orice altceva văzut până atunci. Şi, pe neaşteptate, trecutul începu să i se învârtească prin minte, iar ea să se rotească în cercuri, ca o fetiţă care vrea să ameţească, fără niciun fel de gând. Apăsarea de pe piele i se strecură în interior şi nu se mai simţi goală pe dinăuntru. Dimpotrivă, se simţea extrem de solidă, compactă, echilibrată. Un mic bolovan gânditor, rotindu-se ca un titirez.

Lăsându-se să alunece pe tocuri, coborâră faţa abruptă a dunei. Revenite la bază, Nadia o strânse violent în braţe pe Ann.

– O, Ann, nici nu ştiu cum să-ţi mulţumesc! Chiar şi prin vizoarele colorate se vedea zâmbetul Annei. Rară privelişte!

După aceea, Nadiei lucrurile îi părură cu totul altfel. O, ştia că se petrecuse ceva cu ea însăşi, că era la mijloc un fel nou de a acorda atenţie lucrurilor, de *a privi.* Iar peisajul însuşi conspira la această senzaţie, alimentându-i noua stare de spirit. Chiar a doua zi, părăsiră dunele negre şi parcurseră ceea ce colegii ei numeau un teren stratificat sau laminat. Aici se întindea regiunea de nisip tasat care, în timpul iernii, zăcea sub învelişul de CO_2 al calotei polare. Acum, în miezul verii, ieşise la vedere un

peisaj compus integral din desene curbilineare. Străbătură zone aluvionare joase, cu nisip galben, unite de platouri lungi, sinuoase, netede. Laturile platourilor erau săpate în trepte, terasate, laminate, când cu fineţe, când grosolan, arătând ca lemnul tăiat şi lustruit. Niciunul dintre ei nu mai văzuse nici pe departe ceva asemănător şi îşi petreceau dimineţile colectând probe şi executând foraje, colindând peste tot, într-un balet marţian săltat, vorbind prostii, şi Nadia se simţea la fel de avântată ca oricare dintre ei. Ann îi spuse că gerul fiecărei ierni cuprindea câte o lamelă de teren de la suprafaţă. Apoi eroziunea vântului dădea naştere la *arroyos,* dezgolind laturile lamelelor, şi fiecare nou strat era dezgolit mai adânc decât acela de sub el, aşa că pereţii unui *arroyo* constau din sute de mici terase.

– E ca şi cum terenul ar fi propria sa hartă în relief, spuse Simon.

Îşi continuau drumul în timpul zilei şi, seară de seară, ieşeau în amurgul purpuriu care dura până aproape de miezul nopţii. Forau şi scoteau carote nisipoase, îmbibate de gheaţă şi laminate pe întreaga lor lungime. Într-o seară, Nadia urcă împreună cu Ann o serie de terase paralele, abia auzind explicaţiile ei despre afeliu şi periheliu. Când se uită înapoi, peste *arroyo,* văzu relieful strălucind în lumina serii ca nişte lămâi şi caise. Deasupra, pluteau nori lenticulari de un verde pal, imitând perfect modelele florale ale terenului.

– Priveşte! exclamă ea.

Ann se uită peste umăr, văzu şi încremeni. Amândouă rămaseră cu ochii la fâşiile de nori, plutind la joasă înălţime deasupra lor.

În sfârşit, o chemare la masa de seară le făcu să se întoarcă. Iar Nadia, în timp ce străbătea terasele de nisip ondulate, *ştiu* că ea însăşi se schimbase sau că planeta, pe măsură ce mergeau spre nord, devenea tot mai stranie şi mai frumoasă. Ori şi una şi alta.

Înaintau peste terase orizontale de nisip galben, un nisip atât de fin, dur şi lipsit de pietre, încât se puteau deplasa cu viteza maximă, încetinind numai pentru a urca sau coborî de pe un mal pe altul. Din când în când, panta rotunjită dintre terase le crea probleme, de vreo două ori fiind nevoiţi să dea înapoi pentru a găsi un alt drum. Dar, de obicei, o cale spre nord se găsea fără nicio dificultate.

În cea de-a patra zi de când se aflau pe terenul laminat, pereţii care flancau albia plată a râului se apropiară, şi exploratorii urcară, prin deschiderea aceea, la un nivel superior. Iar acolo, în faţa lor, la noul orizont, se vedea un deal alb, siluetă mare, rotunjită, la fel ca Ayers Rock din Australia, doar că era alb. Un deal alb… Gheaţă! Un deal de gheaţă, înalt de o sută de metri şi lat de un kilometru, iar când îl ocoliră îşi dădură seama că se întindea dincolo de orizont, spre nord. Era vârful unui gheţar, poate chiar o limbă a calotei glaciare înseşi. Din celelalte maşini răsunară strigăte şi, prin tot zgomotul şi zăpăceala aceea, Nadia nu o auzi decât pe Phyllis, care ţipa:

– Apă! Apă!

Apă, într-adevăr. Deşi ştiuseră că o vor întâlni acolo, era o surpriză de mari proporţii să dea peste un întreg deal, mare şi alb, de gheaţă, de fapt cel mai înalt deal pe care îl văzuseră pe întregul parcurs, de cinci mii de kilometri, al călătoriei. Le trebui ziua întreagă doar pentru a se obişnui cu ideea; opreau maşinile, îşi arătau unii altora aisbergul, vorbeau toţi odată, coborau ca să arunce o privire, prelevând probe de la suprafaţă şi extrăgând carote. Chiar se cocoţară pe el un pic. Asemenea nisipului din jur, dealul era laminat în plan orizontal, cu linii de pulbere la distanţă de un centimetru. Între linii, gheaţa era granulată şi cu găuri; la această presiune atmosferică, sublima la aproape toate temperaturile, rezultând pereţi plini de găuri, sfărâmicioşi până la o adâncime de câţiva centimetri. Mai jos, gheaţa era solidă şi dură.

– Asta înseamnă *foarte multă* apă, repetau toţi, într-un moment sau altul al discuţiei. Apă, pe suprafaţa lui Marte…

A doua zi, dealul de gheaţă alcătui orizontul lor din partea dreaptă, un zid pe lângă care călătoriră până seara. Atunci chiar începu să li se pară că au dat peste foarte multă apă, mai ales că pe parcursul zilei zidul crescuse în înălţime, ridicându-se până la vreo trei sute de metri. Era, de fapt, un fel de lanţ muntos, alb, care închidea valea pe latura de est. Apoi, dincolo de orizontul de la nord-vest, îşi făcu apariţia un alt deal alb, partea superioară a unui alt lanţ ivindu-se deasupra orizontului, iar baza rămânând ascunsă undeva, dedesubt. Un alt deal glaciar, mărginind valea spre vest, cam la treizeci de kilometri depărtare!

Aşadar se aflau în Chasma Borealis, o vale modelată de vânturi care tăia calota glaciară spre nord, pe o lungime de circa cinci sute de kilometri, mai mult decât jumătatea distanţei

rămase până la pol. Fundul prăpastiei era din nisip bătătorit, tare ca betonul, uneori scârţâind sub tălpi, din cauza stratului de CO_2 îngheţat. Pereţii de gheaţă erau înalţi, dar nu verticali; se înclinau sub un unghi mai mic de patruzeci şi cinci de grade şi, la fel ca pantele dealurilor laminate, erau terasaţi, iar terasele erau zdrenţuite de eroziunea eoliană şi de sublimare – cele două forţe care, vreme de zeci de mii de ani, croiseră prăpastia pe toată lungimea ei.

Decât să pornească de-a lungul văii, exploratorii o traversară spre vest, orientându-se după un transponder aflat într-un colet cu utilaje de exploatare a gheţii. Dunele de nisip din mijlocul prăpastiei erau joase şi regulate, iar maşinile urcau şi coborau fără încetare pe terenul ondulat. Apoi, după escaladarea unui val de nisip, identificară utilajele, nu mai departe de doi kilometri de peretele de gheaţă nord-vestic: containere voluminoase, galben-verzui, pe scheletice module de debarcare. Stranie privelişte în această lume de alb, cafeniu şi roz.

– Ce urâţenie! exclamă Ann, dar Phyllis şi George ovaţionau.

În timpul nesfârşitei după-amiezi, latura de vest, umbrită, căpătă o varietate de culori pale: cea mai pură apă îngheţată era limpede şi albăstruie, dar cea mai mare parte a peretelui era de un ivoriu transparent, presărat din belşug cu pulbere roză şi galbenă. Petele neregulate de CO_2 sticleau într-un alb pur, strălucitor. Contrastul puternic între gheaţa provenită din apă şi pământul îngheţat făcea aproape imposibilă desluşirea contururilor. Datorită efectelor de perspectivă, era greu de spus cât de înalt e dealul în realitate. Părea să se ridice la nesfârşit, situându-se, probabil, undeva între trei şi cinci sute de metri deasupra fundului prăpastiei.

– Este *foarte multă* apă aici! exclamă Nadia.

– Şi încă mai multă în subteran, spuse Phyllis. Forajele demonstrează că, de fapt, calota se întinde pe mai multe grade latitudine spre sud decât vedem noi şi este îngropată sub terenul stratificat.

– Deci avem mai multă apă decât ne va trebui vreodată! Ann îşi supse buzele, nefericită.

Locul unde se găseau utilajele miniere determinase amplasamentul taberei pentru exploatarea gheţii: Chasma Borealis, peretele vestic, patruzeci şi unu de grade longitudine vestică, optzeci şi trei de grade latitudine nordică. Deimos

tocmai îl urmase pe Phobos dincolo de orizont; nu-l vor mai vedea până când nu vor reveni la sud de paralela optzeci şi doi. Nopţile de vară constau dintr-un amurg purpuriu cu durata de o oră; în restul timpului, soarele se învârtea în jurul lor, niciodată mai sus de douăzeci de grade deasupra orizontului. Toţi şase petrecură ceasuri îndelungate afară, împingând până la perete instalaţia de minerit şi punând-o în funcţiune. Componenta principală era un robot de săpat tunele, aproape de mărimea unui transportor. Acesta tăia gheaţa, ejectând carote cilindrice de un metru şi jumătate în diametru. Când îl porneau, scotea un zumzet gros, puternic şi care se auzea şi mai tare dacă îşi lipeau căştile de gheaţă sau chiar dacă numai o atingeau cu palmele. După o vreme, cilindrii albi de gheaţă ţâşneau într-o pâlnie, apoi un alt robot îi transporta la o distilerie, unde gheaţa era topită, iar apa separată de considerabila cantitate de praf conţinut. Apa era, apoi, reîngheţată sub forma unor cuburi cu latura de un metru, mult mai potrivite pentru a fi depozitate în magaziile transportoarelor robotizate. Acestea aveau să se poată deplasa până la exploatare, să preia încărcătura de gheaţă pură şi să revină la bază singure, după care baza va dispune de o rezervă de apă mai mare decât vor putea ei utiliza vreodată. După calculele lui Edvard, se aflau, în partea vizibilă a calotei polare, aproximativ patru-cinci milioane de kilometri cubi de apă, deşi calculele conţineau multe aproximări.

Petrecură câteva zile pentru testarea instalaţiei şi montarea unei serii de panouri solare care să o alimenteze cu energie. În serile lungi, după cină, Ann se căţăra pe peretele de gheaţă, în aparenţă pentru a preleva alte probe, deşi Nadia ştia că nu doreşte decât să se îndepărteze de Phyllis, de Edvard şi de George. Totodată însă, Ann voia să se caţere până sus, să ajungă pe calota polară, să se uite în jur şi să preleveze probe din cele mai recente straturi de gheaţă.

Aşa că, într-o bună zi, după ce instalaţia trecuse de toate testele obişnuite, Ann, Nadia şi Simon se treziră în zori – imediat după ora două dimineaţa –, ieşiră în aerul matinal extrem de rece şi începură ascensiunea – propriile umbre, ca nişte imenşi păienjeni, urcând înaintea lor. Panta de gheaţă era înclinată la aproape treizeci de grade, când abruptă, când dulce, pe măsură ce urcau terasele nefinisate de pe coasta stratificată a dealului.

Era şapte dimineaţa când panta se termină, iar ei îşi continuară drumul pe suprafaţa calotei polare. Către nord, o

câmpie de gheaţă se întindea cât vedeau cu ochii, spre un orizont înalt, la vreo treizeci de kilometri depărtare. În spate, spre sud, vedeau până la o mare distanţă, peste unduirile geometrice ale terenului stratificat. Era cea mai cuprinzătoare privelişte pe care Nadia o avusese vreodată pe Marte.

Gheaţa platoului era în mare măsură stratificată, ca şi nisipul laminat de la poalele ei, cu dungi late de un roz murdar, conturându-se pe suprafaţa materialului mai curat. Celălalt perete cobora spre est, părând aproape vertical din unghiul lor de vedere, lung, înalt, masiv.

– Atâta *apă!* exclamă din nou Nadia. Mai multă decât vom avea noi nevoie *vreodată!*

– Depinde, comentă Ann, absentă, cu vizorul fumuriu al căştii întors în direcţia Nadiei, pe când fixa pe gheaţă rama micului sfredel. Dacă peisagiştii sunt lăsaţi de capul lor, va dispărea ca roua într-o dimineaţă călduroasă, în aer, ca să formeze nori plăcuţi la vedere.

– Şi asta ar fi chiar atât de rău? întrebă Nadia.

Ann o privi cu atenţie. Prin vizorul fumuriu, ochii ei semănau cu o pereche de rulmenţi.

– Chiar că ar trebui să facem o deplasare până la pol, comentă ea în seara aceea, la cină.

– Nu avem nici alimente, nici aer, răspunse Phyllis, clătinând din cap.

– Să cerem să ni se trimită.

– Calota polară e străbătută de văi aproape la fel de adânci ca şi Chasma Borealis, interveni Edvard, clătinând şi el din cap.

– Nu e chiar aşa, spuse Ann. Am putea înainta drept spre pol. Văile ondulate au un aspect dramatic atunci când sunt văzute din spaţiu, dar asta din cauza deosebirii de nuanţă dintre apă şi CO_2. În realitate, pantele nu prezintă mai mult de şase grade înclinaţie faţă de orizontală. De fapt, e tot un teren stratificat.

– Dar ce-ar fi să mergem mai întâi spre calotă? întrebă George. Folosind una dintre limbile de gheaţă care coboară până la nisip. Acestea sunt ca nişte rampe care duc către masivul central şi, odată ajunşi acolo, pornim drept către pol!

– N-are niciun sens, interveni Phyllis. Nu vom găsi nimic mai mult decât ceea ce vedem şi aici. Iar asta ar însemna o nouă expunere la radiaţii.

– În plus, adăugă George, am putea folosi alimentele şi aerul care ne-au mai rămas pentru a cerceta unele dintre locurile pe

lângă care am trecut venind aici.

„Care vasăzică, acesta e punctul lor de vedere”, îşi spuse Ann încruntându-se.

– Eu răspund de cercetările geologice! exclamă ea, cu asprime.

Ceea ce putea fi adevărat, numai că Ann era o politiciană execrabilă, mai ales în comparaţie cu Phyllis, care avea nu se mai ştie câţi prieteni la Houston şi Washington.

– Dar nu există niciun motiv de ordin geologic pentru a merge la pol, spuse Phyllis, de data asta zâmbind. O să dăm peste aceeaşi gheaţă ca şi aici. Pur şi simplu, ţii morţiş să ajungi acolo.

– Şi ce? întrebă Ann. Să zicem că ţin morţiş să merg. Încă mai există probleme ştiinţifice al căror răspuns poate fi aflat acolo: dacă gheaţa are sau nu aceeaşi compoziţie, cât praf conţine – oriunde ne ducem, putem colecta date valoroase.

– Dar noi ne aflăm aici ca să obţinem apă. N-am venit să ne pierdem vremea.

– Asta nu e pierdere de vreme! i-o tăie Ann. Obţinem apă pentru a ne permite să explorăm, nu explorăm numai ca să obţinem apă! Aţi înţeles totul pe dos! Nici nu-mi vine să cred câţi oameni din colonia asta gândesc astfel!

– Hai să vedem ce părere au cei de la bază, spuse Nadia. Poate că e nevoie să-i ajutăm în vreo problemă pe acolo ori, cine ştie, poate că nu au cum să ne expedieze provizii.

– Până la urmă o să cerem aprobarea Naţiunilor Unite, pe cinstea mea, exclamă Ann, disperată.

Avea dreptate. Lui Frank şi Maiei nu le plăceau ideea, pe John îl interesă, dar el nu se amesteca. Arkadi se declară de acord când auzi despre ce e vorba, oferindu-se să trimită provizii de pe Phobos dacă va fi cazul – ceea ce, având în vedere orbita satelitului, nu era practic. În acel moment, Maia contactă Centrele de Control al Misiunii de la Houston şi Baikonur, iar argumentul lui Arkadi se risipi văzând cu ochii. Houstonul se opuse planului, dar celor de la Baikonur şi unei părţi însemnate din comunitatea internaţională ideea li se păru interesantă.

În cele din urmă, Ann trecu la telefon, cu un ton foarte tăios şi arogant, deşi părea înspăimântată.

– Eu sunt responsabilul geologic de aici şi susţin că e necesar să o facem. Nu se va mai ivi nicio împrejurare atât de favorabilă pentru a obţine date de la faţa locului cu privire la starea originară a calotei polare. Este vorba de un sistem delicat, şi

orice modificare în atmosferă va avea un impact deosebit de serios asupra ei. Iar voi chiar aveţi astfel de planuri. Am dreptate? Sax, tot mai lucrezi la instalaţiile acelea eoliene pentru încălzit?

Sax nu participa la discuţie, şi fură nevoiţi să-l cheme la telefon.

– Desigur, răspunse el când îi repetară întrebarea, împreună cu Hiroko, avansase ideea producerii unor mici morişti, care urmau să fie lansate, din dirijabile, pe toată suprafaţa planetei. Vânturile constante dinspre vest aveau să acţioneze moriştile, mişcarea lor de rotaţie avea să fie transformată în căldură, în bobine situate la baza instalaţiei, iar căldura, pur şi simplu, eliberată în atmosferă. Sax proiectase deja o fabrică robotizată pentru confecţionarea moriştilor şi spera să obţină câteva mii. Vlad preciza că această căldură va fi câştigată cu preţul reducerii vitezei vânturilor, doar nu poţi obţine ceva din nimic. Sax răspunse, imediat, că asta va avea un efect secundar benefic, dată fiind severitatea furtunilor de praf, planetare, pe care le produceau uneori vânturile.

– Un strop de căldură în schimbul unui strop de vânt este o afacere bună.

– Aşadar, un milion de morişti, îl întrerupse Ann. Şi nu e decât începutul. Ai mai vorbit şi despre răspândirea unor pulberi negre deasupra calotelor polare, aşa e, Sax?

– Asta ar duce la sporirea atmosferei mai repede decât oricare altă măsură practică.

– Deci, dacă îţi realizezi planul, calotele polare sunt condamnate. Se vor evapora, iar noi ne vom întreba: Oare cum arătau? Şi nu vom şti.

– Aveţi suficiente provizii? Vă ajunge timpul? întrebă John.

– Vă vom trimite rezerve, repetă Arkadi.

– Mai sunt patru luni de vară, zise Ann.

– Tu nu vrei decât să ajungi la pol! exclamă Frank, reluând spusele lui Phyllis.

– Şi ce dacă? replică Ann. Poate că voi aţi venit aici să faceţi politică din birouri, dar eu am de gând să văd câte ceva din locurile astea.

Nadia se strâmbă. Fraza aceea pusese capăt conversaţiei, iar Frank avea să se înfurie. Ceea ce nu era nicicând o idee prea bună. Ann, Ann…

A doua zi, cancelariile de pe Pământ interveniră cu opinia că

respectiva calotă polară ar trebui cercetată sub forma sa originară. Nu apăruseră niciun fel de obiecţiuni din partea bazei, deşi Frank nici nu-i mai sună pe cei de acolo.

– Spre nord, spre pol! ovaţionară Simon şi Nadia.

– Eu tot nu văd sensul, zise Phyllis clătinând din cap, dezaprobatoare. George, Edvard şi cu mine rămânem aici ca o acoperire pentru a fi siguri că instalaţia de extracţie funcţionează aşa cum trebuie.

Aşadar, Ann, Nadia şi Simon luară transportorul numărul trei şi reveniră spre Chasma Borealis, făcând apoi un ocol către vest, unde unul dintre gheţari se desprindea, sub forma unui arc de cerc, din calota polară, alcătuind o perfectă rampă de pornire. Reţeaua din care fuseseră construite roţile mari ale transportorului avea o capacitate de aderenţă asemănătoare şenilelor unui *snowmobil,* permiţând deplasarea cu succes a vehiculului peste diferitele suprafeţe ale calotei, peste petice de praf granulat expus vederii, peste coline joase de gheaţă dură, peste întinderi orbitor de albe de CO_2 îngheţat şi peste obişnuita dantelărie de apă sublimată. Văi nu tocmai adânci se îndepărtau de pol ca nişte vârtejuri, în sensul acelor de ceasornic. Unele erau foarte largi. Pentru a le traversa, coborâră o pantă accidentată, care se curba când la stânga, când la dreapta, depăşind orizontul în ambele părţi, acoperită în totalitate cu gheaţă strălucitoare şi aspră. Drumul dură circa douăzeci de kilometri, până când întreaga lume vizibilă deveni de un alb orbitor. După care le apăru în faţă o pantă ascendentă, de gheaţă murdară, roşie, striată, ceva mai familiară. De pe fundul canalului, lumea părea împărţită în două: înapoi albă, în faţă de un roz-murdar. Urcând pantele orientate spre sud, găsiră mai mult ca oriunde gheaţă fărâmiţată dar, aşa cum preciza Ann, în fiecare iarnă un metru de gheaţă se depunea pe calota permanentă, strivind filigranul sfărâmicios al verii precedente, aşa că fisurile se umpleau conform unei scheme repetate anual, iar roţile mari ale transportorului îşi continuau, scârţâind, drumul, fără zăbavă.

Depăşiră văile ca nişte vârtejuri şi se treziră pe o câmpie albă, netedă, întinzându-se până în zare, în toate direcţiile. Dincolo de geamurile polarizate şi fumurii ale transportorului, albul câmpiei era nepătat şi pur. La un moment dat, trecură pe lângă un deal circular nu prea înalt, semnul vreunui impact meteoric relativ

recent, umplut cu depuneri ulterioare de gheaţă. Bineînţeles că se opriră pentru a preleva probe. Nadia trebui să le limiteze Annei şi lui Simon numărul de foraje la patru pe zi, pentru a câştiga timp şi pentru a evita supraîncărcarea magaziilor transportorului. Şi nu era vorba numai de foraje; adesea, treceau pe lângă roci izolate, negre, înălţându-se pe şesul de gheaţă ca nişte sculpturi de Magritte. Meteoriţi! Îi adunară pe cei mai mici, luară probe din cei mai mari şi, odată, descoperiră unul mare cât transportorul. În majoritatea cazurilor, erau formaţi dintr-un amestec de nichel şi fier ori chondrite pietrificate.

– Ştii, s-au găsit pe Pământ meteoriţi care îşi au originea pe Marte, îi explică Ann Nadiei în timp ce cioplea la unul dintre aceştia. Se întâmplă şi invers, doar că mult mai rar. E nevoie de un impact cu adevărat uriaş pentru a azvârli suficient de repede nişte roci din câmpul gravitaţional al Pământului, încât să ajungă aici – o delta V de cel puţin cincisprezece kilometri pe secundă. Am auzit că aproximativ două procente din materialul ejectat din câmpul gravitaţional al Pământului ajung pe Marte. Dar asta numai în urma celor mai puternice impacturi, cum ar fi acela de valoarea unei kilotone. Ar fi ciudat să găsim aici o bucată din Yucatan, nu?

– Dar asta s-a întâmplat acum şaizeci de milioane de ani, spuse Nadia. Ar fi îngropată sub gheaţă.

– Adevărat, răspunse Ann, iar ceva mai târziu, când se întorceau la transportor, continuă: Ei bine, dacă topim aceste calote vom găsi câteva. Vom avea un adevărat muzeu de meteoriţi împrăştiaţi pe nisip.

Traversară şi mai multe văi şerpuitoare, intrând din nou în ritmul de urcuşuri şi coborâşuri amintind zbuciumul unei bărci pe valuri; de data aceasta era vorba de cele mai mari valuri întâlnite: patruzeci kilometri de la o creastă la alta. Foloseau ceasurile pentru a se ţine de program şi parcau, între zece p.m. şi cinci a.m., pe coline sau pe margini de crater îngropate, pentru a beneficia de o privelişte în timpul opririlor. Procedau la polarizarea ferestrelor, pentru a putea dormi, cât de cât, în timpul nopţii.

După care, într-o dimineaţă, continuându-şi drumul, cu gheaţa scârţâindu-le sub roţi, Ann deschise radioul şi începu să stabilească legătura cu sateliţii areosincroni.

– Nu e uşor să găseşti polul, spuse ea, în timp ce lucra. Primii

exploratori de pe Pământ o duceau al dracului de greu în nord, întotdeauna ajungeau vara, nu vedeau stelele şi nici nu dispuneau de verificări prin satelit.

– Atunci, cum se descurcau? întrebă Nadia, deodată curioasă.

– Nu ştiu, răspunse Ann, zâmbind, după o clipă de gândire. Am impresia că nu prea bine. Probabil că foloseau calculele estimative.

Pe Nadia o intriga chestiunea, aşa că începu să lucreze pe un caiet de schiţe. Geometria nu fusese niciodată punctul ei tare, dar la Polul Nord, în ziua solstiţiului de vară, soarele înscrie un cerc perfect în jurul orizontului, fără a se ridica ori coborî vreodată. Atunci, dacă te-ai afla lângă pol, şi aproape de solstiţiul de vară, ai putea folosi un sextant pentru a verifica, regulat, înălţimea soarelui deasupra orizontului… Să fi fost corect?

– L-am găsit! exclamă Ann.

– Ce?

Opriră maşina, se uitară împrejur. Câmpia albă se ondula către orizontul apropiat, uniformă, cu excepţia câtorva dungi late, roşii. Liniile nu părea să formeze cercuri concentrice în jurul lor, şi nici ei nu părea a se afla pe vârful a ceva anume.

– Unde, exact? întrebă Nadia.

– Ei bine, undeva la nord de aici, răspunse ea zâmbind din nou, şi apoi arătând spre dreapta. Pe o rază de un kilometru. Poate într-acolo. Trebuie să ne mai deplasăm puţin şi să verificăm din nou cu satelitul. Puţină triangulaţie, şi vom putea să-i dăm peste nas. Oricum, plus sau minus o sută de metri.

– Dacă am proceda cu răbdare, am putea să obţinem plus sau minus un metru! spuse Simon, entuziasmat. Hai să-l determinăm!

Aşa că mai merseră încă un minut, consultară radioul, se întoarseră în unghi drept şi îşi continuară deplasarea, efectuând o nouă verificare radio. În sfârşit, Ann declară că se află chiar la pol – sau foarte aproape. Simon programă computerul să continue lucrul pe această temă, apoi se îmbrăcară şi se învârtiră o vreme de jur împrejur, pentru a se asigura că au călcat chiar pe pol. Ann şi Simon prelevară o probă. Nadia continuă să se mişte, într-o spirală care o îndepărta de maşină. O câmpie alb-roşcată, orizontul la vreo patru kilometri depărtare. Prea aproape. Îi trecu brusc prin minte, ca în timpul apusului pe duna neagră, că totul e *străin* – o percepţie acută a orizontului strâmt, gravitaţia de vis, o lume doar atât de mare şi în niciun caz mai

mare… iar acum ea, Nadia, stătea chiar pe polul ei nordic. Era în Ls = 92, cum nu se poate mai aproape de solstiţiul de vară, aşa că dacă încremeneşte cu faţa spre soare fără a se mişca, soarele va rămâne la acelaşi nivel şi se va roti în jurul ei tot restul zilei sau tot restul săptămânii, ce mai contează! Ciudat! Ea însăşi se rotea ca un titirez. Dacă ar sta nemişcată suficient de mult timp ar simţi-o?

Vizorul ei polarizat reducea strălucirea soarelui pe gheaţă la un arc de puncte cristaline, ca un curcubeu. Nu era prea frig. Dacă ridica palma, simţea o briză uşoară. O dungă graţioasă, roşie, de laminate de depunere, se întindea dincolo de orizont, ca o linie longitudinală. Gândul o făcu să râdă. În jurul soarelui era un cerc de gheaţă abia vizibil, suficient de mare pentru ea arcul său inferior să atingă orizontul. Gheaţa sublima de pe calota polară şi sclipea în aerul de deasupra, realizând cristalele care formau cercul. Zâmbind, Nadia îşi lăsă urmele bocancilor pe polul nordic al planetei Marte.

În seara aceea aliniară polarizoarele, în aşa fel încât, prin ferestrele modulului, se vedea o imagine foarte atenuată a deşertului alb care îi înconjura. Nadia şedea rezemată, cu o tavă goală pe genunchi, sorbind dintr-o ceaşcă de cafea. Ceasul digital trecu clipind de la 11:59:59 la 0:00:00 şi se opri. Nemişcarea sa accentua tăcerea din maşină. Simon adormise. Ann şedea pe scaunul şoferului, cu cina mâncată numai pe jumătate, privind cu ochii mari peisajul din exterior. În afară de fâsâitul ventilatorului, nu se auzea niciun sunet.

– Mă bucur că ne-ai adus până aici, spuse Nadia. E nemaipomenit!

– Cineva trebuie să se bucure, răspunse Ann, a cărei voce, atunci când era supărată sau tristă, devenea plată şi distantă, de parcă ar fi fost indiferentă. Nu va mai dura mult.

– Eşti sigură, Ann? Gheaţa are aici cinci kilometri adâncime, n-ai spus chiar tu? Chiar crezi că va dispărea complet numai din pricina unui praf negru care o s-o acopere?

– Depinde de cât de mult o s-o încălzim, răspunse Ann, ridicând din umeri. Şi de câtă apă există, în total, pe planetă şi de câtă apă va ieşi la suprafaţă din regolit, atunci când vom încălzi atmosfera. Nu vom şti nimic din toate astea până când nu se vor întâmpla. Dar am impresia că, atâta vreme cât calota reprezintă rezerva de apă cel mai uşor de obţinut, va fi şi cel mai

mult supusă modificărilor. Ar putea sublima aproape în întregime, înainte ca vreo cantitate semnificativă din gheaţa permanentă să se apropie la cincizeci de grade de punctul de topire.

– În întregime?

– A, sigur că o parte se va depune iar, în fiecare iarnă. Dar, dacă privim lucrurile într-o perspectivă globală, apa de aici nici nu e *chiar atât* de multă. Avem de-a face cu o lume uscată, cu o atmosferă superaridă. Pe lângă ea, Antarctica pare o junglă, şi adu-ţi aminte cât de mult ne-a secătuit! Aşa că, dacă temperaturile vor creşte suficient, gheaţa va sublima într-un ritm cu adevărat rapid. Toată calota asta se va muta în atmosferă, iar vânturile o vor purta spre sud, unde va îngheţa în timpul nopţii. Aşa că, de fapt, va fi distribuită mai mult sau mai puţin egal pe întreaga planetă, ca o chiciură de aproape un centimetru grosime. Chiar şi mai puţin decât atât, întrucât cea mai mare parte va rămâne în atmosferă, încheie Ann cu o strâmbătură.

– Dar dacă vremea se tot încălzeşte, chiciura se va topi şi va ploua. Atunci vom avea râuri şi lacuri. Aşa e?

– Dacă presiunea atmosferică e suficient de ridicată. Apa lichidă de la suprafaţă depinde atât de presiunea aerului, cât şi de temperatură. Dacă ambele cresc, în câteva decenii vom călca aici pe nisip.

– Şi am avea o colecţie grozavă de meteoriţi, spuse Nadia, încercând să-i ridice moralul.

Dar fără succes. Ann strânse din buze şi se uită pe fereastră, clătinând din cap. Ce posomorâtă putea fi! O stare de spirit ce nu putea fi pricinuită, în totalitate, de soarta planetei Marte; trebuia să mai existe şi altceva care să explice acea intensă frământare interioară şi mânia. Tărâmul lui Bessie Smith. Nu-ţi venea să te uiţi la dânsa. Când Maia era nefericită, semăna cu Ella Fitzgerald cântând un blues, ştiai că e o înscenare, exuberanţa se revărsa, pur şi simplu, dincolo de cântec. Dar când Ann era nefericită, era dureros de privit.

Îşi ridică farfuria cu *lasagna* şi se lăsă pe spate pentru a o vârî în cuptorul cu microunde. Dincolo de ea, pustiul alb sclipea sub un cer negru, de parcă lumea de afară ar fi fost un negativ fotografic. Deodată, cadranul ceasului arătă 0:00:01.

Peste patru zile, lăsară în urmă gheaţa. Pe când veneau înapoi pe drumul la capătul căruia se aflau George, Phyllis şi Edvard, cei trei călători trecură peste o ridicătură de teren şi se

opriră. La orizont se profila o structură. Pe sedimentele de pe fundul hăului se ridica un templu clasic grecesc, şase coloane dorice din marmură albă acoperite cu un planşeu rotund, plat.

– Ce dracu'?

Când ajunseră mai aproape, constatară că respectivele coloane erau confecţionate din cilindri de gheaţă proveniţi de la instalaţia de extracţie, ridicaţi unul peste altul. Discul care servea drept acoperiş era tăiat destul de grosolan.

– Ideea lui George, le explică Phyllis, prin radio.

– Am constatat că cilindrii de gheaţă sunt de aceeaşi mărime cu cilindrii de marmură pe care grecii îi foloseau pentru coloanele lor, spuse George, mulţumit de sine. După aceea, totul a fost simplu. Iar instalaţia funcţionează perfect, aşa că ne-a rămas destul timp liber.

– Arată grozav, spuse Simon.

Şi chiar aşa şi era: monumentul străin, apariţie de vis, strălucea în amurgul nesfârşit de parcă era făcut din carne, de parcă sub gheaţa lui circula sânge.

– Un templu închinat lui Ares, adăugă acelaşi Simon.

– Ba lui Neptun, îl corectă George. Nu cred că e cazul să-l invocăm prea des pe Ares.

– Mai cu seamă dacă ne gândim la adunătura din tabăra principală, spuse Ann.

Pe măsură ce se îndreptau spre sud, drumul balizat cu transpondere se întindea înaintea lor, uşor de urmat ca oricare magistrală din beton. Nu mai fu nevoie ca Ann să le spună în ce măsură acest lucru le schimba sentimentele inspirate până atunci de călătoria lor; nu mai explorau ţinuturi virgine, însăşi natura peisajului era modificată, divizată în „stânga” şi „dreapta” de liniile paralele ale urmelor lăsate de roţile haşurate şi de bidoanele a căror culoare verde era uşor atenuată de o brumă de praf, toate marcând „drumul”. Nu mai circulau pe un teren virgin. La urma urmei, asta şi urmărea orice construcţie de drumuri. Puteau acum să lase totul pe seama pilotului automat de pe maşina numărul trei, ceea ce şi făceau, de multe ori.

Aşa că îşi continuară drumul, cu treizeci de kilometri pe oră, neavând nimic altceva de făcut decât să admire priveliştea împărţită în două, ori să stea de vorbă, ceea ce nu făceau prea des, cu excepţia dimineţii în care se antrenară într-o discuţie aprinsă despre Frank Chalmers. Ann susţinea că e un

machiavelic desăvârşit. Phyllis insista că nu e mai rău decât oricare altul aflat la putere. Nadia, amintindu-şi de discuţiile cu Maia, ştia că realitatea e mai complexă decât o înfăţişau celelalte două opinii. Lipsa de discreţie a Annei o uimea şi, în timp ce Phyllis îi dădea înainte cum Frank îi adunase pe toţi laolaltă în timpul călătoriei prin spaţiu, Nadia o privea fix pe Ann, încercând să-i transmită din priviri că se adresează unui auditoriu nepotrivit. Phyllis avea să-i întoarcă indiscreţiile împotriva ei înseşi, asta era evident. Doar că Ann nu ştia să citească privirile.

Apoi, pe neaşteptate, maşina frână, încetini şi se opri. Nimeni nu fusese atent la ce se întâmplă afară, şi toţi se repeziră la fereastra din faţă.

Acolo se întindea o pojghiţă albă, plată, acoperind drumul pe o lungime de aproape o sută de metri.

– Ce este? strigă George.

– Pompa de extragere a apei din sol! răspunse Nadia, arătând cu mâna. Trebuie să se fi defectat.

– Ori poate că a funcţionat prea bine! spuse Simon. Asta e gheaţă provenită din apă!

Trecură transportorul în regim de lucru manual şi se apropiară. Gheaţa acoperea drumul ca o revărsare de lavă albă. Îşi îmbrăcară în grabă costumele şi părăsiră modulul, apropiindu-se de marginea gheţii.

– Patinoarul nostru, spuse Nadia, după care merse la pompă, demontă colierul izolant şi se uită înăuntru. Aha, e o spărtură în izolaţie, apa a îngheţat chiar aici şi a blocat comutatorul în poziţia deschis. Grozav cap de presiune, n-am ce zice! Apa a tot curs, până când a îngheţat suficient pentru a opri scurgerea. O lovitură de ciocan ne va oferi un mic gheizer.

Se duse la magazia de scule din partea inferioară a modulului şi reveni cu un ciocan cu vârful ascuţit.

– Feriţi-vă!

Aplică o singură lovitură masei albe de gheaţă, acolo unde pompa întâlnea conducta de alimentare a rezervorului. O coloană albă de apă ţâşni până la un metru în aer.

– Mamă!

Apoi coloana căzu cu un plescăit peste foaia albă de gheaţă, transformându-se în abur, chiar dacă îngheţă apoi în numai câteva secunde, formând o frunză albă, lobată, pe suprafaţa gheţii deja existente.

– Ia te uită!

Până şi spărtura îngheţă complet, şuvoiul de apă se opri, şi aburul se risipi.

– Uitaţi-vă cât de repede a îngheţat!

– Seamănă perfect cu un vulcan noroios, remarcă Nadia, zâmbind.

Fusese o imagine minunată, apa revărsându-se şi evaporându-se nebuneşte pe când îngheţa. Nadia îndepărtă gheaţa din jurul ventilului de închidere, în timp ce Ann şi Phyllis se contraziceau în legătură cu migraţia gheţii permanente, cu cantităţile de apă existente la latitudinea aceea, etc., etc. Puteai crede că se vor plictisi, doar că se displăceau reciproc şi de aceea nu se puteau opri. Fără îndoială, era ultima deplasare pe care aveau s-o mai facă împreună. Nici chiar Nadia nu se simţea înclinată să mai călătorească vreodată cu Phyllis, George şi Edvard. Aceştia erau mult prea mulţumiţi de sine, prea alcătuiau un mic grup exclusivist. Doar că Ann era înstrăinată şi în relaţiile cu alţii; dacă nu avea să fie prudentă, nu mai găsea pe nimeni s-o însoţească în călătoriile ei. Dacă te gândeai numai la povestea cu Frank şi era de ajuns. Ce i-o fi venit ieri-seară să-i spună lui Phyllis – tocmai ei! – ce individ respingător e şeful lor? Să nu-ţi vină să crezi!

Şi cu toate că îi făcea pe toţi să nu se simtă chiar în apele lor, cu excepţia lui Simon, Ann tânjea după conversaţie, iar Simon Frazier era cel mai tăcut dintre toţi cei o sută. Dacă rostise douăzeci de propoziţii pe tot parcursul călătoriei! Era ca şi cum ar fi avut drept tovarăş de drum un surdomut. Poate însă că vorbea cu Ann când erau singuri, cine ştie?

Nadia potrivi ventilul în poziţia „oprit”, apoi închise pompa.

– Va trebui să folosim o izolaţie mai groasă când montăm asemenea instalaţii atât de departe, în nord, spuse ea, fără a se adresa cuiva anume, în timp ce-şi căra sculele înapoi la maşină.

Era plictisită de toate fleacurile, nerăbdătoare să revină la bază şi la munca ei. Voia să stea de vorbă cu Arkadi; el o va face să râdă. Şi fără să se străduiască, fără să ştie exact cum, şi ea îl va face pe el să râdă.

Adăugară câteva bucăţi de gheaţă la restul de probe şi instalară patru transpondere pentru a ghida roboţii în jurul gheţii.

– Deşi ar putea sublima, nu? întrebă Nadia.

Adâncită în propriile-i gânduri, Ann nu auzi întrebarea.

– Aici e foarte multă apă, murmură ea ca pentru sine, părând îngrijorată.

– Ai al dracului de multă dreptate! exclamă Phyllis. Ce-ar fi să aruncăm o privire la depunerile acelea pe care le-am zărit la capătul de nord al lui Mareotis?

Pe măsură ce se apropiau de bază, Ann devenea tot mai singuratică şi mai tăcută, cu chipul imobil, ca o mască.

– Ce ai? o întrebă Nadia într-o seară când, aproape de apusul soarelui, ieşiseră amândouă afară, pentru a repara un transponder defect.

– N-aş vrea să mă mai întorc, răspunse Ann, care îngenunchease pe o stâncă izolată şi încerca să recolteze nişte probe. Aş dori să nu se mai termine călătoria asta. Mi-ar plăcea să călătoresc aşa, tot timpul, să cobor în canioane, să mă urc pe conurile vulcanilor, să colind prăpăstiile şi munţii din jurul lui Hellas. Să nu mă opresc niciodată, adăugă ea, suspinând. Doar că… fac parte din echipă. Aşa că trebuie să mă cocoţ în şopronul ăla, împreună cu toţi ceilalţi.

– E chiar atât de groaznic? întrebă Nadia, gândindu-se la frumoasele ei încăperi boltite, la baia cu valuri, aburindă, şi la un pahar cu votcă unde plutesc glasoane.

– Ştii şi tu că e rău! Douăzeci şi patru de ore şi jumătate pe zi în cămăruţele alea din subteran, cu Maia şi Frank urzindu-şi schemele politice, Arkadi şi Phyllis certându-se pentru orice fleac – ceea ce acum înţeleg prea bine, crede-mă –, George plângându-se, John plutind în ceaţă, Hiroko obsedată de micul ei imperiu, şi Vlad, şi Sax… Vreau să spun… Doamne, ce adunătură!

– Nu sunt mai răi decât alţii. Nici mai răi, nici mai buni. Trebuie să te adaptezi. Nu poţi trăi aici de una singură.

– Nu. Dar atunci când mă aflu la bază, mi se pare că nu mai sunt aici. Aş putea la fel de bine să mă aflu pe navă.

– Nu, nu! Uiţi! exclamă Nadia, lovind cu piciorul în piatra pe care şedea Ann, făcând-o pe aceasta din urmă să ridice privirea, surprinsă. Poţi da cu piciorul în pietre, pricepi? Suntem aici, Ann. Aici, pe Marte, cu picioarele pe planetă. În fiecare zi poţi să ieşi şi să dai o tură prin împrejurimi. Cu meseria ta, vei face la fel de multe deplasări ca oricare altul.

– Uneori, pur şi simplu, parcă nu e de-ajuns, spuse Ann, ferindu-şi ochii.

– Ei bine, Ann, continuă Nadia, privind-o. Mai mult decât orice altceva, radiaţia este aceea care ne ţine în subteran. Iar tu spui,

în esenţă, că vrei ca radiaţia să dispară. Ceea ce înseamnă îngroşarea atmosferei, adică terraformare.

– Ştiu, zise Ann, cu vocea crispată, atât de crispată încât tonul ei precaut, nonşalant dispăruse cu desăvârşire. Chiar crezi că nu *ştiu?* întrebă ea, ridicându-se şi agitând ciocanul. Dar nu e drept! Vreau să spun că mă uit la pământul ăsta şi… şi îl *iubesc.* Vreau să fiu afară şi să-l străbat mereu, să-l studiez, să trăiesc pe el şi să-l învăţ pe de rost. Dar când fac asta, îl transform, distrug ceea ce iubesc. Drumul pe care îl construim – mă doare când îl văd! Iar tabăra de bază este ca o mină la suprafaţă, în mijlocul unui deşert neatins de la începutul timpurilor. Atât de urâtă, atât de… Nadia, nu vreau să-i fac asta întregii planete, nu vreau! Mai degrabă aş muri. Lăsaţi planeta să existe, lăsaţi-o pustie şi lăsaţi radiaţiile să bântuie nestingherite. La urma urmei, nu e decât o problemă de statistică. Vreau să spun că, dacă radiaţiile îmi sporesc la una din zece şansele de a mă îmbolnăvi de cancer, înseamnă că de nouă ori din zece scap cu bine!

– Asta e valabil în privinţa ta sau a oricărui alt individ luat în parte. Dar pentru grup, pentru toate vietăţile de aici… Ştii tu, deteriorarea genetică. Cu timpul, radiaţiile ne vor transforma în infirmi. Aşa încât, ce vrei, nu poţi să te gândeşti numai la tine.

– Membru al colectivului, spuse Ann, posomorâtă.

– În sfârşit, asta eşti!

– Ştiu, zise ea, suspinând. Toţi vom spune asta. Vom continua să facem din planetă un loc propice vieţii. Drumuri, oraşe. Un nou cer, un nou sol. Până când vom obţine o Siberie sau un fel de Teritorii din Nord. Marte va dispărea, şi noi vom fi aici şi ne vom întreba de ce ne simţim atât de pustiiţi, de ce – atunci când privim în jur – nu vedem altceva decât propriile noastre chipuri.

* * *

În cea de-a şaizeci şi doua zi a expediţiei, zăriră trâmbe de fum deasupra orizontului sudic, fâşii colorate în cafeniu, gri, alb şi negru, ridicându-se şi amestecându-se, umflându-se într-un nor ca o ciupercă turtită, care se risipea spre răsărit.

– Acasă! Din nou, acasă! strigă Phyllis, bucuroasă.

Urmele lăsate de ei la plecare, pe jumătate umplute cu pulbere, îi conduceau înapoi, către fum, prin zona de asolizare a modulelor cu materiale, pe suprafeţe străbătute de urmele paşilor, peste terenuri bătătorite cu tălpile până căpătaseră consistenţa nisipului roşu-deschis, traversând şanţuri şi ridicături, gropi şi grămezi, ajungând în cele din urmă la marea colină

nefinisată a habitatului permanent, o redută pătrată din pământ, acum acoperită de o reţea argintie de grinzi din magneziu. Această imagine făcu să sporească interesul Nadiei dar, pe măsură ce înaintau, nu putu să nu observe talmeş-balmeşul de rame, ambalaje, tractoare, macarale, grămezile de piese de rezervă, movilele de gunoi, moriştile eoliene, panourile solare, turnurile de apă, drumurile de beton îndreptându-se spre est, vest şi sud, procesoarele de aer, clădirile joase ale secţiei alchimiştilor, ale cărei coşuri emanau trâmbele de fum pe care le văzuseră; stivele de sticlă, mormanele conice de pietriş cenuşiu, grămezile mari de regolit brut de lângă fabrica de ciment, grămăjoarele de regolit risipite pretutindeni. Avea înfăţişarea dezordonată, funcţională, urâtă a unui Vanino sau Usman, sau a oricărui alt oraş stalinist al industriei grele din Urali ori de pe terenurile petrolifere ale Iakuţiei. Făcură cinci kilometri buni prin acest ţinut devastat, vreme în care Nadia nu îndrăzni s-o privească pe Ann stând tăcută alături de ea, emanând dezgust şi aversiune. Chiar şi Nadia se simţea şocată şi surprinsă de schimbarea petrecută cu ea: toate aceste lucruri i se păruseră perfect normale înainte de expediţie, ba chiar îi făcuseră o plăcere foarte mare. Iar acum era uşor scârbită şi se temea că Ann ar putea face un gest violent, mai ales dacă Phyllis va mai deschide gura. Doar că Phyllis îşi ţinu gura închisă, iar ei rulară până la sectorul tractoarelor, din afara garajului de nord, şi se opriră. Expediţia se terminase.

Unul câte unul, fixară transportoarele de peretele garajului şi se strecurară prin uşile habitatului. Chipuri familiare se strânseră în jurul lor: Maia, Frank, Michel, Sax, John, Ursula, Spencer şi Hiroko şi toţi ceilalţi, aidoma unor fraţi şi surori, dar erau atât de mulţi, încât Nadia se simţea copleşită. Tremura ca o anemonă lovită şi avea dificultăţi în vorbire. Dorea să prindă ceva care simţea că îi scapă, îi căuta în jur pe Ann şi Simon, dar şi aceştia erau acaparaţi de un alt grup şi păreau uluiţi. Ann avea o expresie stoică, de parcă purta pe chip propria sa mască. Phyllis le istorisea cum mersese expediţia.

– A fost frumos, de-a dreptul spectaculos, soarele a strălucit în permanenţă, iar gheaţa e, într-adevăr, acolo. Avem acces la o mulţime de apă, e ca în Arctica, atunci când te afli pe calota polară…

– Aţi găsit ceva fosfor? întrebă Hiroko.

Era minunat să vadă chipul lui Hiroko, îngrijorat de lipsa

fosforului pentru plantele ei. Ann îi spuse că au găsit urme de sulfaţi în materialul uşor din jurul craterelor din Acidalia şi plecară amândouă să se uite la eşantioane. Nadia îi urmă pe ceilalţi prin pasajul subteran, cu pereţii din beton, către habitatul permanent, gândindu-se la un duş adevărat şi la legume proaspete, ascultând-o doar pe jumătate pe Maia, care îi prezenta ultimele ştiri. Era acasă.

Din nou la treabă; ca şi până atunci, munca era necurmată şi cu o mie de faţete, o listă nesfârşită de lucruri de făcut şi niciodată suficient timp. Chiar dacă unele sarcini necesitau mai puţină preocupare din partea oamenilor decât se aşteptase Nadia, fiind potrivite pentru roboţi, toate celelalte durau mult mai mult. Şi niciuna nu-i producea aceeaşi bucurie ca atunci când construise habitatul, chiar dacă, sub raport tehnic vorbind, erau interesante.

Dacă doreau ca piaţa centrală, de sub dom, să fie bună la ceva, trebuia să construiască o fundaţie care, de jos în sus, să fie alcătuită din straturi de pietriş, beton, fibre de sticlă, regolit şi, în sfârşit, sol tratat. Domul însuşi va fi confecţionat din panouri duble de sticlă groasă, tratată pentru a rezista la presiune şi pentru a opri razele ultraviolete şi un anumit procentaj din radiaţia cosmică. Când toate acestea vor fi gata, vor dispune de un atrium central, ca o grădină de zece mii de metri pătraţi – un plan de-a dreptul elegant şi satisfăcător. Dar în timp ce lucra la diferitele aspecte ale structurii, Nadia constata că mintea ei o ia razna şi îşi simţea stomacul încordat. Maia şi Frank nu mai discutau în calitatea lor oficială, ceea ce însemna că relaţia particulară le merge, într-adevăr, foarte prost. Frank nu părea să comunice nici cu John, ceea ce era o ruşine. Relaţia întreruptă dintre Saşa şi Ieli se transformase într-un fel de război civil între prietenii lor, iar grupul lui Hiroko, adică Iwao, Paul, Ellen, Rya, Gene, Evghenia şi toţi ceilalţi, poate ca o reacţie, îşi petreceau toată ziua în atrium sau în sere, locuind împreună acolo, retraşi ca niciodată. Vlad, Ursula şi restul echipei medicale erau absorbiţi de cercetare până la a exclude asistenţa clinică acordată coloniştilor, ceea ce îl înfuria pe Frank, iar inginerii geneticieni îşi petreceau tot timpul afară, în laboratoarele din grupul de rulote, acum modificat.

Cu toate acestea, Michel se purta de parcă nimic nu ar fi fost anormal, de parcă nu el ar fi fost psihologul coloniei. Pierdea

multă vreme urmărind emisiuni TV în limba franceză, iar când Nadia îl întrebă ceva în legătură cu Frank şi John, el o privi fără nicio expresie.

Se aflau pe Marte de patru sute douăzeci de zile, şi primele secunde ale noului lor univers se consumaseră. Nu se mai strângeau pentru a planifica activitatea din ziua următoare ori pentru a discuta despre treburi.

– Suntem prea ocupaţi, îi spuneau Nadiei, când aceasta îi întreba de ce. În sfârşit, e prea complicat de explicat, te-ar fura somnul; eu asta păţesc.

Şi aşa mai departe.

Apoi, în unele momente libere, vedea cu ochii minţii dunele negre, gheaţa albă, siluetele lor proiectate pe cerul de la asfinţit. Se cutremura şi ofta. Ann pregătise deja o altă expediţie şi era acum plecată, de data aceasta spre sud, către braţul cel mai nordic al întinselor Valles Marineris, pentru a vedea şi alte minuni de neimaginat. Dar de Nadia era nevoie la bază, indiferent dacă ea voia sau nu să colinde canioanele împreună cu Ann. Maia se plângea că Ann e plecată de prea multă vreme.

– E clar că între ea şi Simon a început ceva, şi acum sunt în luna de miere, în timp ce noi trudim aici ca nişte sclavi.

Aşa vedea Maia lucrurile, de asta avea ea nevoie pentru a fi la fel de fericită cum părea Ann în convorbirile prin radio. Doar că Ann se afla în canioane, şi ea doar de *asta* avea nevoie ca să pară atât de fericită. Iar dacă între ea şi Simon începuse ceva, povestea aceea n-ar fi fost decât o extindere firească a actualei stări de spirit a femeii. Nadia spera că e adevărat, pentru că ştia că Simon o iubeşte pe Ann şi simţise la Ann o imensă solitudine, ceva care avea nevoie de o prezenţă omenească. Numai de s-ar întoarce pe urmă printre ei!

Dar menirea Nadiei era să lucreze. Ceea ce şi făcea, strunind oamenii în perimetrul construcţiilor, străbătând şantierele şi certându-şi prietenii pentru lucrările neglijent executate. Mâna rănită îşi recăpătase o parte din forţă în timpul expediţiei, aşa că putea din nou să conducă tractoare şi buldozere, deşi parcă nu mai era la fel.

La Ls = 208, Arkadi coborî, pentru prima dată, pe Marte. Nadia merse la noul navodrom şi aşteptă, ţopăind de pe un picior pe altul, pe marginea întinderii de ciment prăfuit, pentru a asista la asolizare. Cimentul ars, colorat în nuanţe de siena, era deja

marcat de petele galbene şi negre ale unor coborâri anterioare. Modulul lui Arkadi apăru pe cerul roz, mai întâi un punct alb şi apoi o flacără galbenă, ca un coş pentru arderea gazelor întors cu susul în jos. În cele din urmă, se materializă într-o emisferă geodezică, cu rachete şi picioare dedesubt, coborând pe o coloană de foc şi asolizând cu o delicateţe nepământeană, chiar în punctul din centrul platformei. Se părea că Arkadi lucrase cu bune rezultate la programul de coborâre.

După circa douăzeci de minute, Arkadi ieşi prin chepengul modulului şi rămase drept, pe treapta de sus, privind în jur. Coborî scara încrezător şi, odată ajuns pe sol, sări de probă pe vârfurile bocancilor, făcu vreo câţiva paşi, apoi se răsuci cu braţele întinse lateral. Nadia îşi aminti, deodată, ce simţise ea, senzaţia aceea de gol. Apoi Arkadi căzu. Nadia se repezi spre el, iar el o zări, se ridică, porni drept spre ea şi căzu din nou pe asprul ciment Portland. Nadia îl ajută să se pună pe picioare şi se întâlniră într-o îmbrăţişare, clătinându-se, el într-un mare costum presurizat, ea în costumul pe care-l purtau afară. Prin vizor, chipul lui păros arăta şocant de real; imaginea video o făcuse pe femeie să uite că mai există şi cea de-a treia dimensiune, şi tot ce-l făcea pe Arkadi atât de plin de viaţă, atât de real. El îşi lipi uşor vizorul de al ei şi schiţă zâmbetul acela sălbatic al lui. Nadia simţi, pe chipul ei, un zâmbet asemănător.

El arătă spre consola de la încheietura mâinii şi comută pe frecvenţa lor personală, 4224, iar ea făcu la fel.

– Bine aţi venit pe Marte!

Pe Arkadi îl însoţeau Alex, Janet şi Roger, şi după ce ieşiră cu toţii din modul se urcară în cabina deschisă a unui Model T, iar Nadia îi conduse spre bază, la început pe drumul larg, pietruit, apoi pe scurtătură, prin sectorul alchimiştilor. Le vorbi despre fiecare clădire pe lângă care treceau, conştientă că ei le recunosc deja pe toate. Deodată o cuprinse o stare de nervozitate, amintindu-şi cum i se păruse ei, după expediţia la pol, că arată aşezarea. Se opriră la intrarea în garaj, iar Nadia îi conduse înăuntru. Acolo urmă o altă reuniune de familie.

Mai târziu, în aceeaşi zi, Nadia îl duse pe Arkadi prin careul de încăperi boltite, deschizând uşă după uşă, intrând dintr-o cameră mobilată în alta, străbătându-le pe toate douăzeci şi patru, apoi în atrium. Dincolo de panourile de sticlă, cerul era rubiniu, iar grinzile din magneziu străluceau ca argintul mătuit.

– Ei? spuse Nadia în cele din urmă, fără a se mai putea abţine.

Ce părere ai?

Arkadi râse şi o îmbrăţişă. Era încă în costumul spaţial, şi capul îi părea prea mic în deschiderea de la gât; Nadia simţea costumul căptuşit şi voluminos, şi ar fi vrut să-l vadă pe Arkadi fără el.

– Ei bine, o parte din ce-aţi făcut aici e bine, o parte e rău. Dar de ce arată totul atât de urât? De ce e atât de trist?

– Am fost ocupaţi, răspunse Nadia, ridicând din umeri, iritată.

– La fel am fost şi noi pe Phobos, dar ar trebui să vezi ce-a ieşit! Am placat toate galeriile cu panouri de nichel cu dungi de platină şi am decorat suprafeţele cu modele repetitive pe care le execută roboţii în timpul nopţii, cu reproduceri Escher, cu nişe cu oglinzi paralele, cu scene de pe Pământ. Ar trebui să le vezi! Dacă aprinzi o lumânare într-una din încăperi, va arăta ca stelele de pe cer sau ca o cameră cuprinsă de flăcări. Fiecare încăpere e o operă de artă. Aşteaptă să vezi!

– Abia aştept, zise Nadia, dând din cap şi privindu-l.

În seara aceea participară la un mare dineu colectiv, în cele patru camere conectate care formau, astfel, cea mai mare încăpere din complex. Mâncară pui şi chifle din soia şi salate mari, toţi vorbind în acelaşi timp, oarecum ca în lunile cele mai bune petrecute pe *Ares* sau chiar în Antarctica. Arkadi se ridică pentru a le vorbi despre activitatea pe Phobos.

– Sunt bucuros că mă aflu, în sfârşit, în Underhill.

Aproape că terminaseră de construit domul de deasupra craterului Stickney, le explică el, iar în roca fracturată, din brecie, fuseseră săpate galerii lungi, urmând filoanele de gheaţă, chiar prin inima satelitului.

– Dacă n-ar fi lipsa gravitaţiei, locul ar arăta nemaipomenit, conchise Arkadi. Dar asta e o problemă pe care n-o putem rezolva. Am petrecut cea mai mare parte din timpul liber în trenul gravitaţional al Nadiei, dar e cam neîncăpător, şi de muncit era la Stickney sau sub el. Am stat prea mult în imponderabilitate; şi, în ciuda faptului că n-am lenevit, tot am pierdut din forţă. Până şi gravitaţia marţiană mă oboseşte acum, în clipa asta sunt ameţit.

– Tu eşti totdeauna ameţit!

– Deci, trebuie să rotim echipele sau să folosim roboţi. Ne gândim să coborâm cu toţii, pentru totdeauna. Ne-am îndeplinit misiunea, acolo, sus. O staţie spaţială în funcţiune este acum pregătită pentru cei care ne vor urma. Vrem să ne primim

răsplata aici! încheie el, ridicând paharul.

Frank şi Maia se încruntară. Niciunul nu dorea să urce pe Phobos, deşi cei de la Houston şi Baikonur cereau ca acolo să existe o echipă permanentă. Pe chipul Maiei se întipărise expresia obişnuită de pe *Ares,* care însemna că totul merge prost din vina lui Arkadi, iar el, când o văzu, izbucni în râs.

A doua zi, Nadia şi încă vreo câţiva îl conduseră pe Arkadi într-un tur mai amănunţit al coloniei denumite Underhill şi al dotărilor înconjurătoare, iar acesta clătină întruna din cap, cu expresia aceea nesuferită care te făcea să-i răspunzi şi tu printr-o clătinare a capului, în vreme ce el spunea numai: „Da, dar... Da, dar...” şi formula o critică după alta, toate amănunţite, până când chiar şi Nadia începu să se plictisească, deşi îi venea greu să nege că zona din Underhill era răvăşită, saturată de deşeuri, dând impresia că situaţia se continuă în exterior, pe întreaga suprafaţă a planetei.

– E uşor de colorat cărămizile, explică Arkadi. Adăugaţi oxidul de mangan rezultat din topirea magneziului şi veţi avea cărămizi de un alb pur. Adăugaţi carbonul rămas în urma procesului Bosch, pentru a le scoate negre. Puteţi obţine, prin modificarea cantităţii de oxizi feroşi, oricare nuanţă de roşu de care aveţi nevoie, incluzând aici câteva stacojiuri uimitoare. Sulful dă nuanţele de galben. Şi ar mai trebui câte ceva şi pentru nuanţele de verde şi de albastru, habar n-am ce, dar Spencer s-ar putea să ştie, poate vreun polimer bazat pe sulf, nu-mi dau seama. Dar un verde aprins ar arăta minunat într-un loc dominat într-atâta de roşu. Cerul îi va conferi o nuanţă întunecoasă, dar va fi tot verde şi va atrage privirea. Apoi, din cărămizile acestea colorate, construiţi ziduri – adevărate mozaicuri. E minunat să faci aşa ceva. Fiecare poate dispune de propriile lui ziduri sau clădiri, orice. Fabricile din sectorul alchimiştilor arată ca nişte depozite ori ca nişte cutii de sardele, aruncate. Un perete de cărămizi ridicat în jur ar ajuta la izolarea lor, aşa că există o bună motivaţie ştiinţifică pentru asta dar, sincer vorbind, e la fel de important să arate frumos, să te simţi ca acasă. Eu unul am trăit prea multă vreme într-o ţară care nu se gândea decât la utilitate. Trebuie să demonstrăm că noi, aici, preţuim ceva mai mult decât asta, nu?

– Indiferent ce facem cu clădirile, preciză Maia, tăios, terenul din jur tot va fi devastat.

– Dar nu în mod obligatoriu! Uite, când veţi termina

construcţiile, va fi mai mult decât posibil să refaceţi terenul conform configuraţiei sale iniţiale, iar apoi să aruncaţi pe suprafaţă roci disparate, în aşa fel încât să imite câmpia originară. Nu după multă vreme, furtunile de nisip vor depune pulberea de cuviinţă, după care – dacă oamenii străbat cărările, iar vehiculele circulă doar pe drumuri sau pe propriile lor urme – în curând totul va avea aspectul terenului de la începuturi, ocupat din loc în loc de clădiri pline de culoare, mozaicate, şi de domuri de sticlă pline până la refuz de verdeaţă, şi de drumuri din cărămizi galbene, şi multe altele. Bineînţeles că trebuie s-o facem! E o chestie de spirit! Iar asta nu înseamnă că toată treaba putea fi făcută de la bun început. Era nevoie să se aşeze infrastructura, ceea ce întotdeauna provoacă zăpăceală, dar acum suntem gata pentru arta arhitecturii, pentru spiritul ei.

Arkadi îşi flutură braţele, se opri brusc şi făcu ochii mari la expresiile dubioase, încremenite pe figurile din jurul său.

– În sfârşit, e o idee, nu?

Aşa e, îşi zise Nadia în gând, privind în toate părţile, cu interes, încercând să vizualizeze spusele bărbatului. Poate că un asemenea proces va readuce plăcerea în munca ei? Poate că şi pentru Ann lucrurile vor arăta altfel?

– Alte idei de-ale lui Arkadi, spuse Maia la bazin, în seara aceea, cu un aer acru. Asta ne mai lipsea.

– Dar sunt idei bune, replică Nadia, după care ieşi din apă, făcu un duş şi-şi puse un combinezon.

Mai târziu, în aceeaşi seară, Nadia îl întâlni din nou pe Arkadi şi-l duse să vadă încăperea din colţul de nord-vest al aşezării, pe care o lăsase anume cu pereţii nefinisaţi, pentru a-i putea arăta detaliile structurale.

– E foarte elegant, spuse el, trecând cu palma peste cărămizi, într-adevăr, Nadia, întregul Underhill e magnific. Peste tot se vede mâna ta.

Încântată, Nadia se apropie de un monitor şi ceru planurile la care lucrase, pentru o aşezare mai mare. Trei şiruri de camere boltite, suprapuse, în subteran, amplasate în peretele unui şanţ foarte adânc; oglinzi pe peretele opus al şanţului pentru a dirija lumina solară în camere… Arkadi dădea din cap, zâmbea, arăta spre ecran, punea întrebări şi venea cu sugestii.

– O arcadă, între încăperi şi peretele şanţului, pentru crearea unui spaţiu deschis. Şi fiecare etaj împins puţin înapoi faţă de cel inferior. În felul acesta, fiecare are un balcon ce dă spre arcadă…

– Da, s-ar putea…

Pe măsură ce vorbeau, apăsau tastatura computerului, modificând schiţa de arhitectură.

Mai târziu, intrară în atriul acoperit de cupolă. Se opriră sub mănunchiuri înalte de frunze negre de bambus, plantele aflându-se încă în vase, până ce avea să fie pregătit pământul. Era linişte şi întuneric.

– Am putea coborî zona asta cu încă un nivel, spuse Arkadi cu blândeţe. Taie uşi şi ferestre în bolţile tale şi luminează-le!

Nadia dădu din cap.

– Ne-am gândit şi la asta şi o vom face, dar e greu să scoţi atâta pământ afară, prin ecluze, spuse şi ridică privirea spre el. Dar cu noi ce se întâmplă, Arkadi? Până acum nu ai vorbit decât despre infrastructură, îmi închipuiam că înfrumuseţarea clădirilor se situează destul de jos pe lista ta de priorităţi.

– Păi, răspunse Arkadi, zâmbind, poate că toate problemele din partea de sus a listei sunt rezolvate.

– Cum? L-am auzit, oare, pe Arkadi Nikolaevici spunând aşa ceva?

– Ştii ce, Madam Nouă Degete, eu nu mă plâng doar ca să mă aflu în treabă. Iar felul cum s-au desfăşurat lucrurile aici, jos, e foarte apropiat de ceea ce pretindeam eu însumi în timpul călătoriei. Destul de apropiat încât să fie stupid să mă plâng.

– Mă surprinzi, trebuie s-o recunosc.

– Chiar aşa? Dar gândeşte-te cum aţi lucrat cu toţii, împreună, aici, în acest ultim an.

– Jumătate de an, îl corectă Nadia, iar Arkadi râse.

– Jumătate de an! Şi în tot acest timp, chiar că nu am avut niciun lider. Întrunirile acelea nocturne, când fiecare spune ce are de spus, iar grupul hotărăşte ce este mai urgent; aşa ceva ne trebuie. Nimeni nu pierde timpul cumpărând sau vânzând, pentru că nu există nicio piaţă. Tot ce e aici aparţine tuturor, în mod egal. Şi totuşi, niciunul dintre noi nu poate să exploateze nimic din ce are, pentru că nu există nimeni, în afară de noi, căruia să-i vândă. A fost o obşte adevărată, un grup democratic. Toţi pentru unul şi unul pentru toţi.

– Lucrurile s-au schimbat, Arkadi, spuse Nadia suspinând. Acum nu mai e aşa. Şi totul se schimbă mereu. Aşa că nimic nu va mai dura.

– De ce spui asta? strigă el. Va dura, dacă noi hotărâm să dureze.

Nadia se uită la el, sceptică.

– Ştii că nu e chiar aşa de simplu.

– Bine, nu e. Nu e simplu. Dar stă în puterea noastră!

– Poate, spuse ea suspinând, cu gândul la Maia şi Frank, la Phyllis şi Sax şi Ann. Au loc groaznic de multe certuri.

– Asta nu înseamnă nimic, atâta vreme cât suntem de acord în privinţa anumitor chestiuni esenţiale.

Nadia clătină din cap şi îşi frecă cicatricea cu degetele celeilalte mâini. Simţea o senzaţie de mâncărime în locul degetului lipsă şi se întristă, brusc. Deasupra lor, frunzele lungi de bambus se profilau peste cerul plin de stele. Semănau cu emanaţiile unui bacil uriaş. Îşi continuară drumul pe alee, printre tăvile cu plante. Arkadi îi ridică mâna operată şi se uită atent la cicatrice, până când Nadia se simţi stânjenită şi încercă să şi-o retragă. El o ridică iar şi depuse un sărut pe ciotul acum expus, de la baza inelarului.

– Ai mâini puternice, Madam Nouă Degete.

– Am avut înainte, spuse ea, făcând mâna pumn şi înălţând-o.

– Într-o bună zi, Vlad o să facă să-ţi crească un nou deget, spuse el, luându-i pumnul, deschizându-l şi ţinându-i mai departe mâna, pe măsură ce-şi continuau plimbarea. Locul ăsta îmi aminteşte de crângurile din Sevastopol.

– Mmm, făcu Nadia, fără să-l asculte cu adevărat, concentrându-se asupra căldurii palmei lui, strânsă peste a ei.

Şi el avea mâini puternice. Nadia era doar o rusoaică specialistă în construcţii, mică şi durdulie, de cincizeci şi unu de ani, căruntă şi fără un deget. Ce plăcut e să simţi căldura altui trup; trecuse prea mult de când i se întâmplase ultima oară, iar mâna ei absorbea ca un burete senzaţia, până când începu să-i palpite, plină şi caldă.

„Trebuie să-i pară ciudat”, îşi spuse ea, apoi goni gândul.

– Mă bucur că te afli aici! zise cu voce tare.

Prezenţa lui Arkadi în Underhill amintea de ceasul de dinaintea furtunii. Îi determina pe oameni să se gândească la ceea ce fac. Obiceiurile pe care le căpătaseră fără a se gândi cât sunt de bune erau pe neaşteptate supuse analizei şi, ca urmare a acestei noi presiuni, unii deveniră defensivi, iar alţii agresivi. Toate conflictele existente sporiră în intensitate. Printre acestea se afla, în chip firesc, şi dezbaterea în legătură cu terraformarea.

O asemenea dezbatere nu reprezenta, în niciun caz, un

eveniment singular, ci mai degrabă un proces în plină desfăşurare, un subiect care continua să revină în actualitate, cauza unor schimburi întâmplătoare de impresii între indivizi – afară, la lucru, la masă ori la culcare. Orice putea să-l aducă în discuţie: priveliştea stratului alb de chiciură căzut peste Cernobîl, sosirea unui robot-transportor încărcat cu gheaţă de la staţia polară, norii din amurg. Văzând toate astea sau multe altele, cineva exclama:

– Asta o să mai adauge câteva calorii sistemului!

Sau:

– Nu e hexafluoretanul ăsta un gaz minunat pentru sere?

Şi poate că urma o discuţie în legătură cu aspectele tehnice ale problemei. Uneori, subiectul era reluat seara, în Underhill, trecându-se de la aspectul tehnic la cel filosofic şi, câteodată, asta conducea la dezbateri îndelungate şi aprinse. Bineînţeles, discuţiile nu se limitau la cei de pe Marte. Luări de poziţie erau emise în centrele de strategie de la Houston, Baikonur, Moscova, Washington, la Oficiul ONU pentru Afacerile Marţiene (UNOMA) de la New York, precum şi în birouri guvernamentale, redacţiile ziarelor, în sălile de consiliu ale corporaţiilor, în campusurile universitare, în baruri şi în casele oamenilor din întreaga lume. În dialogurile purtate pe Pământ, mulţi începură să utilizeze numele coloniştilor ca pe un fel de prescurtare pentru diferitele poziţii adoptate, aşa că, atunci când priveau ştirile de pe Terra, coloniştii înşişi vedeau oameni care spuneau că sprijină varianta Clayborne sau că sunt în favoarea programului Russell. Aceste dovezi ale enormei lor popularităţi pe Pământ, existenţa lor ca personaje într-un spectacol TV în curs de desfăşurare aveau întotdeauna un caracter deosebit şi tulburător. După zarva programelor speciale şi a interviurilor care urmaseră debarcării, absorbiţi de realitatea zilnică a vieţii, aveau tendinţa de a uita de transmisiile video neîntrerupte. Camerele încă mai făceau înregistrări pentru a fi retransmise acasă, şi o mulţime de oameni de pe Pământ erau fani ai acestor programe.

Aşa că aproape oricine avea o părere. Sondajele arătau că majoritatea sprijinea programul Russell, denumire neoficială dată planurilor lui Sax de a terraforma planeta prin toate mijloacele, şi asta cât mai repede posibil. Dar minoritatea care sprijinea atitudinea pasivă a Annei avea tendinţa de a fi mai vehementă în convingerile ei, insistând ca respectiva atitudine să se aplice imediat strategiei privind Antarctica şi chiar întregii strategii

pământene privitoare la conservarea mediului. În acelaşi timp, diferitele întrebări ale sondajelor de opinie evidenţiaseră faptul că mulţi erau fascinaţi de Hiroko şi de proiectul ei agricol, în vreme ce alţii se autodenumeau bogdanovişti. Arkadi transmisese un mare număr de înregistrări video de pe Phobos, iar Phobos oferea o imagine bună, un adevărat spectacol de arhitectură şi inginerie. Noi hoteluri şi complexe comerciale pământene imitau deja unele din trăsăturile sale. Exista chiar şi o mişcare arhitectonică numită bogdanovism, precum şi alte mişcări interesate de persoana lui, care insistau mai ales asupra reformelor sociale şi economice în domeniul ordinii mondiale.

Terraformarea se situa, de regulă, în centrul tuturor acestor dezbateri, iar dezacordurile coloniştilor în legătură cu aspectul în cauză erau exprimate pe cea mai mare cu putinţă scenă publică. Unii reacţionau prin evitarea camerelor TV şi a solicitărilor de interviuri.

– Ca să scap de aşa ceva am venit aici, spuse Iwao, asistentul lui Hiroko, şi câţiva îl secondară.

Majoritatea celorlalţi nu aveau nicio părere, iar câtorva se părea că mediatizarea le place. De exemplu, programul săptămânal al lui Phyllis era transmis atât de posturi creştine, prin cablu, cât şi de programe de analiză a afacerilor din întreaga lume. Dar, indiferent de maniera în care era tratată problema, devenea tot mai evident că majoritatea oamenilor de pe Pământ şi de pe Marte considerau că terraformarea trebuie să aibă loc. Întrebarea nu era dacă, ci când şi între ce limite. În rândul coloniştilor înşişi, aceasta aproape că reprezenta opinia universală. Foarte puţini o susţineau pe Ann: Simon, desigur, poate Ursula şi Saşa, poate Hiroko, John (în felul lui), iar acum şi Nadia (în felul ei). Existau mai mulţi „roşii” de felul ăsta acasă, pe Pământ, dar ei susţineau poziţia ca pe o teorie, ca pe o judecată estetică. Argumentul lor cel mai puternic, cel pe care Ann îl accentua cel mai mult în comunicatele ei către Pământ, era posibilitatea existenţei unei vieţi indigene.

– Dacă *există* o viaţă marţiană, spunea Ann, modificarea radicală a climatului ar putea s-o ucidă definitiv. Nu e cazul deci să intervenim, atâta vreme cât statutul vieţii de pe Marte e necunoscut; ar fi un gest neştiinţific şi, desigur, imoral.

Mulţi o aprobau, printre aceştia aflându-se şi o mare parte a comunităţii ştiinţifice pământene, care influenţa comitetul UNOMA însărcinat cu supravegherea coloniei. Dar, de fiecare

dată când auzea argumentul, Sax începea să clipească foarte repede.

– La suprafaţă nu există semne ale niciunei vieţi, trecute sau prezente, insista el cu blândeţe. Iar dacă, într-adevăr, aceasta există, trebuie să se afle în subteran, poate în apropierea coşurilor vulcanice. Dar chiar acolo, jos, am putea s-o căutăm zece mii de ani şi să n-o găsim niciodată, fără a elimina posibilitatea că există totuşi undeva unde noi n-am cercetat. Aşa că, aşteptând până când vom fi siguri că nu există viaţă – poziţie destul de comună în rândul moderaţilor –, înseamnă să aşteptăm, efectiv, o veşnicie. Să aşteptăm o posibilitate îndepărtată pe care, oricum, terraformarea n-o va periclita.

– Bineînţeles că o periclitează! i-o întorcea Ann. Poate că nu imediat, dar până la urmă gheaţa permanentă se va topi, va avea loc o mişcare prin hidrosferă – şi contaminarea acesteia cu apă mai caldă şi forme de viaţă pământene, cu bacterii, viruşi, alge. Va dura o vreme, dar se va întâmpla, cu siguranţă. Iar noi nu ne putem permite un asemenea risc.

Sax ridica din umeri.

– Mai întâi, e vorba de o viaţă presupusă, cu o probabilitate foarte mică. În al doilea rând, timp de secole nu va fi pusă în pericol. Presupun că, până atunci, o vom putea localiza şi proteja.

– Sau poate că n-o vom descoperi.

– Aşadar, să ne oprim din cauza unei reduse probabilităţi a vieţii, o viaţă pe care n-o vom putea niciodată găsi cu adevărat?

– Trebuie, dacă nu cumva susţii că e în regulă să distrugi viaţa de pe alte planete, de vreme ce n-o poţi găsi. Şi nu uita, viaţă indigenă, pe Marte, ar fi cel mai grozav subiect al tuturor timpurilor. Ar avea implicaţii, imposibil de exagerat, asupra frecvenţei galactice a vieţii. Căutarea vieţii este unul dintre principalele motive pentru care ne aflăm aici.

– Bine, replica Sax, şi în acest timp, viaţa de a cărei existenţă suntem aproape siguri e expusă unei cantităţi de radiaţii extraordinar de ridicate. Dacă nu facem nimic pentru a reduce acest veşnic bombardament, poate că nu vom mai rezista aici. Pentru a reduce radiaţiile, avem nevoie de o atmosferă mai densă.

De fapt, nu era un răspuns la punctul de vedere exprimat de Ann, ci înlocuirea lui cu altul, reprezentând un argument cu un foarte mare impact. Milioane de oameni de pe Pământ doreau să

vină pe Marte, la „noua frontieră”, unde viaţa e o nouă aventură. Erau completate liste de aşteptare, atât reale, cât şi false, dar nimeni nu avea chef să trăiască într-o baie de radiaţii mutagene, iar dorinţa practică de a face planeta locuibilă pentru fiinţele umane era, la cei mai mulţi, mai puternică decât dorinţa de a păstra peisajul lipsit de viaţă deja existent ori de a proteja o viaţă indigenă ipotetică, despre care mulţi savanţi îi asigurau că nu există.

Aşa că, într-adevăr – chiar şi pentru cei care îndemnau la prudenţă –, se părea că terraformarea va avea loc. Fusese convocat un subcomitet al UNOMA pentru studierea problemei, iar pe Pământ totul se prezenta drept un dat, o parte inevitabilă a progresului, o parte firească a ordinii lucrurilor. Un destin manifest.

Pe Marte, totuşi, chestiunea rămânea deschisă, cu atât mai mult cu cât era presantă, nu atât o problemă de filosofie, ci una a vieţii de zi cu zi, a aerului îngheţat, otrăvitor, şi a acumulării radiaţiilor. Printre adepţii terraformării, un grup semnificativ se strângea în jurul lui Sax – un grup care nu numai că dorea s-o facă, dar insista ca totul să aibă loc cât mai repede posibil. Nimeni nu era sigur de implicaţiile practice. Estimările privind timpul necesar pentru a ajunge la o suprafaţă „uman-viabilă” se întindeau de la un secol la zece mii de ani, cu opinii extreme de ambele părţi, de la treizeci de ani (Phyllis) la o sută de mii de ani (Iwao). Phyllis spunea:

– Dumnezeu ne-a dat planeta asta pentru a o face după chipul şi asemănarea noastră, pentru a crea un nou Eden.

Iar Simon spunea:

– Dacă gheaţa permanentă se topeşte, atunci vom trăi într-un peisaj în curs de prăbuşire, şi în mare parte vom fi ucişi.

Argumentele cuprindeau o mare gamă de date: nivelurile sării, nivelurile peroxidului, nivelurile radiaţiilor, aspectul terenului, posibilele mutaţii letale ale microorganismelor produse de ingineria genetică şi aşa mai departe.

– Putem încerca să modelăm planeta, insista Sax, dar adevărul este că niciodată nu o vom putea modela aşa cum trebuie. E prea mare şi intervin prea mulţi factori, dintre care o serie ne este necunoscută. Dar ceea ce vom învăţa din toate astea ne va folosi la controlarea climatului de pe Pământ, la evitarea încălzirii globale ori a unei viitoare ere glaciare. E un experiment uriaş, şi întotdeauna va rămâne un experiment în

curs de desfăşurare, nimic nefiind garantat sau cunoscut cu certitudine. Dar asta e ştiinţa!

Oamenii clătinau din cap, afirmativ. Arkadi, ca întotdeauna, viza aspectul politic.

– Niciodată nu vom putea fi mulţumiţi de noi înşine dacă nu efectuăm terraformarea, preciza el. Avem nevoie de terraformare pentru a face ca planeta asta să fie a noastră, pentru a asigura baza materială necesară obţinerii independenţei.

Auzindu-l, oamenii făceau ochii mari. Păi asta însemna că Sax şi Arkadi erau, într-un fel, aliaţi, ceea ce reprezenta o echipă puternică. În felul acesta discuţiile făceau ocolul coloniei, iarăşi şi iarăşi, fără încetare.

Underhillul era aproape terminat: un sat funcţional şi, în cele mai multe privinţe, de sine stătător. Acum era posibil ca oamenii să acţioneze în continuare; acum trebuia să decidă ce vor face mai departe. Cei mai mulţi doreau terraformarea. Nenumărate proiecte fuseseră propuse pentru iniţierea procesului, fiecare cu susţinătorii respectivi, de obicei aceia care urmau să răspundă de execuţie. Era o latură importantă a atracţiei oferite de terraformare: fiecare domeniu putea contribui într-un fel sau altul la acţiune, beneficiind de un sprijin larg. Alchimiştii discutau despre mijloace fizice şi mecanice pentru a adăuga căldură sistemului; echipa preocupată de biosferă discuta despre teorii ale sistemelor ecologice care urmau a fi testate. Bioinginerii lucrau deja la noi microorganisme: mutând, tăind şi recombinând gene provenite de la alge, organisme metanogene, cianobacterii şi licheni, încercau să obţină organisme care să supravieţuiască pe suprafaţa marţiană actuală sau sub aceasta. Într-o zi îl invitară şi pe Arkadi să vadă ce fac, iar Nadia îl însoţi.

Păstrau unele prototipuri în recipienţi marţieni, dintre care cel mai mare era una dintre vechile locuinţe din grupul de rulote. O deschiseseră, aruncaseră lopeţi de regolit pe pardoseală şi o închiseseră din nou. Lucrau în interiorul acesteia prin teleoperare, urmărind rezultatele din rulota alăturată, unde cadranele instrumentelor citeau datele, iar monitoarele urmăreau ceea ce creştea în diferitele tăvi. Arkadi privi cu atenţie fiecare ecran, dar nu erau prea multe de văzut: vechea lor locuinţă, plină de cubicule de plastic pline cu ţărână roşie, braţe robotice întinzându-se de la bază către pereţi. Într-o parte, se zăreau culturi vizibile, de genistră albăstruie.

– Până acum, ea e campioana noastră, explică Vlad. Şi totuşi, nu e decât uşor aerofilă.

Făceau selecţii pentru un mare număr de caracteristici extreme, incluzând rezistenţa la frig şi la deshidratare, la radiaţiile ultraviolete, toleranţa la săruri, o redusă nevoie de oxigen, un habitat de stâncă sau sol. Nici măcar un singur organism pământean nu dispunea de aceste calităţi, iar acelea care le deţineau individual creşteau foarte încet, numai că inginerii iniţiaseră ceea ce Vlad numea un „program de amestecare şi potrivire” şi, nu demult, obţinuseră o variantă de cianofită numită uneori şi „alga albastru-verzuie”.

– N-aş putea spune că palpită de viaţă dar, ca să mă exprim aşa, nu moare atât de repede.

O numiseră *areophyte primares,* numele obişnuit devenind „alga de Underhill”. Doreau să efectueze cu ea o probă de cultură şi chiar pregătiseră o propunere pe care s-o expedieze la UNOMA.

Nadia îl văzu pe Arkadi la plecarea din barăci, agitat în urma vizitei, şi în aceeaşi seară acesta se adresă celor prezenţi:

– S-ar cuveni să luăm hotărârea noi înşine şi, dacă decidem favorabil, să acţionăm.

Maia şi Frank fură revoltaţi auzindu-l şi, evident, nici ceilalţi nu se simţeau prea în largul lor. Maia insistă să schimbe subiectul, iar conversaţia porni, stânjenitor, într-o altă direcţie. În dimineaţa următoare, Maia şi Frank veniră la Nadia pentru a discuta despre Arkadi. Cei doi încercaseră, deja, să-l lămurească în seara precedentă.

– Ne râde în faţă! exclamă Maia. E inutil să-i mai explicăm.

– Ce propune el ar putea fi foarte dificil, interveni Frank. Dacă desconsiderăm pe faţă o directivă de la ONU, e de crezut că emisarii organizaţiei ar putea veni aici ca să ne facă pachet şi să ne expedieze acasă, înlocuindu-ne cu alţii, care să respecte legea. În acest moment, contaminarea biologică a mediului de aici e ilegală! Şi nu avem dreptul să ignorăm asta. Există un tratat internaţional! E modalitatea în care omenirea doreşte să trateze această planetă în clipa de faţă.

– N-ai putea *vorbi* tu cu el? întrebă Maia.

– Pot vorbi cu el, răspunse Nadia. Dar nu pot afirma că asta va folosi la ceva.

– Te rugăm, Nadia. Încearcă doar. Avem şi aşa destule probleme.

– Sigur, voi încerca.

Aşa că, în după-amiaza aceea, Nadia stătu de vorbă cu Arkadi. Erau afară, pe drumul spre Cernobîl. Nadia deschise subiectul şi sugeră că răbdarea e bine-venită.

– Nu e decât o chestie de timp până când ONU va ajunge, oricum, la părerea ta.

Arkadi se opri şi îi ridică mâna operată.

– Cât timp crezi că avem la dispoziţie? întrebă el, arătând către soarele care apunea. Cât mai vrei să aşteptăm? Pentru nepoţii noştri? Pentru strănepoţii noştri? Pentru stră-strănepoţii noştri? Orbi ca peştii cavernelor?

– Haida-de, făcu Nadia, eliberându-şi mâna. Peşti ai cavernelor!

Arkadi râse.

– Totuşi problema e serioasă. Nu avem la dispoziţie veşnicia, şi ar fi frumos să vedem şi noi cum încep să se schimbe lucrurile.

– Chiar şi aşa, de ce să nu mai aşteptăm un an?

– Un an pământean sau un an marţian?

– Un an marţian. Să obţinem date despre toate anotimpurile, să le dăm răgaz celor de la ONU să treacă pe aici.

– Nu mai avem nevoie de date, au tot fost culese, de ani de zile.

– Ai vorbit cu Ann despre asta?

– Nu. Ba da, într-un fel. Dar nu e de acord.

– O mulţime de oameni nu sunt de acord. Vreau să spun că toţi vor fi, până la urmă, dar trebuie să-i *convingi.* Nu poţi trece cu buldozerul peste părerile opuse, altfel eşti la fel de rău ca aceia de acasă pe care îi critici mereu.

Arkadi suspină.

– Da, da.

– Adică nu eşti?

– Naiba să vă ia de liberali!

– Nu ştiu ce înseamnă asta.

– Înseamnă că, de fapt, eşti prea moale pentru *a face* vreodată ceva.

Tocmai atunci se ivi în faţa lor colina joasă a Underhillului, arătând ca un crater nou, pătrat. Nadia i-l arătă.

– Eu am făcut asta. Naiba să vă ia de radicali, spuse ea, izbindu-l tare, cu cotul, în coaste. Urâţi liberalismul pentru că dă rezultate.

Arkadi suflă cu zgomot pe nas.

– Rezultate! Funcţionează prin creşteri, cu timpul, prin muncă susţinută, fără artificii sau drame şi fără oameni răniţi. Fără revoluţiile voastre sexuale şi toată durerea şi ura pe care le aduc. Pur şi simplu, *dă rezultate.*

– O, Nadia, spuse el cuprinzând-o de după umeri şi continuându-şi drumul spre bază. Pământul este o lume absolut liberală. Doar că jumătate din el moare de foame. Aşa a fost şi aşa va fi mereu. Foarte liberal.

Cu toate acestea, Nadia părea să-l fi afectat. Încetă să mai ceară o decizie unilaterală pentru eliberarea noilor microorganisme pe suprafaţa planetei, limitându-şi agitaţia propagandistică la propriul său program de înfrumuseţare, petrecând multă vreme la sediu, unde încerca să fabrice cărămizi şi sticlă colorată. Aproape zilnic, Nadia înota cu el, înainte de micul dejun. Împreună cu John şi Maia, îşi adjudecau exclusivitatea unui culoar din bazinul care ocupa toată suprafaţa uneia dintre încăperi şi înotau energic, parcurgând una sau două mii de metri. John conducea la viteză, Maia bătea recordul de distanţă, iar Nadia se ţinea pe urmele lor, stânjenită de mâna amputată. Zburdau ca un şir de delfini prin apa nemaipomenită, admirând prin ochelari betonul azuriu de pe fundul bazinului.

– Stilul fluture a fost conceput pentru gravitaţia asta, spunea John, râzând de felul în care puteau, practic, să ţâşnească în zbor, din apă.

După aceea, micul dejun era plăcut, deşi de scurtă durată, restul zilei constând din munca obişnuită. Nadia rareori îl mai vedea pe Arkadi până seara, la cină, sau după aceea.

Apoi Sax, Spencer şi Rya terminară de instalat fabrica robotizată pentru producerea instalaţiilor termice eoliene ale lui Sax şi înaintară o cerere la UNOMA prin care cereau permisiunea de a distribui o mie de astfel de instalaţii în regiunile ecuatoriale, pentru a le testa. Se aşteptau ca toate la un loc să reverse în atmosferă aproximativ de două ori mai multă căldură cât Cernobîlul, existând chiar întrebări dacă se va putea face distincţie între căldura adăugată şi fluctuaţiile sezoniere de fond. Dar, vorba lui Sax: nu vor şti până nu vor încerca.

Astfel, dezbaterea problemei terraformării se aprinse din nou. Pe neaşteptate Ann se angajă într-o acţiune violentă, înregistrând lungi mesaje pe care le expedia membrilor comitetului executiv UNOMA, filialelor naţionale din toate ţările

care făceau efectiv parte din comitet şi, în sfârşit, Adunării Generale a Naţiunilor Unite. Acestor apariţii ale ei li se acorda o atenţie enormă, de la cele mai serioase niveluri de stabilire a strategiei, până la presa de scandal şi programele TV, care tratau situaţia ca pe cel mai recent episod al unui serial de largă audienţă. Ann înregistrase şi expediase mesajele în secret, iar coloniştii aflară despre ele doar atunci când televiziunea pământeană prezentă unele secvenţe. Reacţiile din zilele ce urmară includeau: dezbateri la nivel de guvern, un miting la Washington, care adunase douăzeci de mii de persoane, nesfârşite speculaţii în presă, comentarii în reţelele ştiinţifice. Vehemenţa acestor reacţii era aproape şocantă, iar unii dintre colonişti aveau impresia că Ann trecuse peste capul lor. Phyllis, una, era ultragiată.

– În afară de asta, spuse Sax, clipind cu repeziciune, Cernobîlul emană deja în atmosferă aproape tot atâta căldură cât moriştile mele, iar Ann nu s-a plâns de el niciodată.

– Ba da, spuse Nadia. Doar că atunci a pierdut votul.

La UNOMA avură loc audieri, iar în timpul acestora, după cină, un grup de oameni de ştiinţă, specialişti în domeniul materialelor, o înfruntă pe Ann. Asista o mare parte dintre colonişti. Principala sală de mese de la Underhill ocupa spaţiul a patru încăperi ai căror pereţi fuseseră demontaţi şi înlocuiţi cu stâlpi de rezistenţă. Era o sală mare, plină de scaune şi ghivece cu plante şi de urmaşii păsărilor de pe *Ares,* şi, de curând, iluminată prin ferestre instalate sus, pe peretele vestic, prin care se vedeau plantaţiile de la parterul atriului. Un spaţiu mare, şi cel puţin jumătate din colonişti erau prezenţi.

– De ce n-ai discutat mai întâi cu noi? o întrebă Spencer pe Ann.

Aceasta îi aruncă o privire care îl făcu să-şi plece ochii.

– De ce-aş fi discutat? întrebă ea, mutându-şi privirea asupra lui Sax. E limpede ce credeţi voi despre toate astea, am abordat subiectul de multe ori până acum, şi nimic din cele spuse de mine nu contează. Staţi în vizuinile voastre strâmte, efectuându-vă experimentele mărunte, făcând totul ca nişte copii cu o trusă de chimie, în subsol, în vreme ce, în tot acest timp, o întreagă lume aşteaptă în faţa uşii voastre. O lume în care formele de teren sunt de o sută de ori mai mari decât echivalentele lor de pe Pământ şi de o mie de ori mai vechi; cu dovezi, risipite pretutindeni, privind începuturile sistemului solar ca şi întreaga

istorie a unei planete foarte puţin schimbate în ultimul miliard de ani. Iar voi sunteţi pe cale să stricaţi totul. Şi asta fără să recunoaşteţi vreodată, cinstit, ceea ce faceţi. Deoarece am putea trăi aici şi studia planeta, fără a o transforma – am putea rezolva totul, cu foarte puţin deranj şi bătaie de cap din partea noastră. Toată vorbăria asta despre radiaţii e o tâmpenie, şi o ştiţi prea bine. Pur şi simplu, nu există un nivel suficient de ridicat al acestor radiaţii care să justifice alterarea pe scară largă a mediului. Vreţi să faceţi *asta* deoarece vă închipuiţi că sunteţi în stare. Vreţi s-o încercaţi şi să vedeţi cum arată – de parcă planeta ar fi o uriaşă ladă cu nisip, de pe un teren de joacă, unde să construiţi voi castele. O imensă eprubetă marţiană! Vă aflaţi justificările acolo unde puteţi, dar asta e rea-credinţă şi *nu ştiinţă.*

În timpul tiradei, chipul ei devenise de un roşu aprins. Nadia n-o mai văzuse niciodată atât de furioasă. Obişnuita faţadă de indiferenţă pe care o afişa se sfărâmase şi, de atâta furie, abia mai putea vorbi. Tremura. În întreaga sală domnea o tăcere mormântală.

– Nu e ştiinţă, ascultaţi-mă pe mine! Nu-i decât o joacă. Iar pentru jocul ăsta sunteţi pe cale să stricaţi dovezile istorice, să distrugeţi calotele polare şi canalele de scurgere şi fundurile canioanelor, să distrugeţi un peisaj frumos, pur, şi asta *absolut degeaba.*

Sala era nemişcată, ca într-un tablou. Coloniştii păreau nişte statui de piatră reprezentându-i pe ei înşişi. Ventilatoarele zumzăiau. Oamenii începură să se privească unul pe altul, precauţi. Simon făcu un pas către Ann, cu mâna întinsă, dar ea îl ţintui cu privirea; şi bărbatul încremeni, de parcă ar fi ieşit afară numai în indispensabili şi ar fi înţepenit de frig. Apoi roşi, se smulse din nemişcare şi îşi reluă locul.

Sax Russell se ridică. Arăta neschimbat, poate ceva mai îmbujorat decât de obicei, dar blând, mic de statură, clipind ca o bufniţă, cu vocea calmă şi lipsită de expresie, de parcă ar fi ţinut o prelegere despre cine ştie ce problemă de termodinamică dintr-un manual sau de parcă ar fi enumerat tabelul periodic al elementelor.

– Frumuseţea planetei există în mintea omului, spuse el cu tonul acela inexpresiv, rece, şi toţi îl priviră cu uimire. Fără prezenţa umană, Marte nu e decât o colecţie de atomi, care nu se deosebeşte de niciun alt grăunte de materie din univers. Noi

suntem aceia care o înţelegem, noi îi conferim înţeles. Toate secolele în care priveam cerul nopţii şi o vedeam rătăcind printre stele, toate nopţile în care am cercetat-o prin telescoape, în care am urmărit un disc minuscul şi am încercat să distingem canale în modificările nuanţelor ei de alb, toate romanele acelea SF stupide cu monştrii lor şi fecioarele lor şi civilizaţiile muribunde, şi toţi oamenii aceia de ştiinţă care au studiat datele ori ne-au adus aici – toate acestea, la un loc, fac din Marte o planetă frumoasă. Nu bazaltul şi oxizii.

Se întrerupse pentru a-i privi pe cei din jurul său. Nadia înghiţi în sec. Era cum nu se poate mai ciudat să audă aceste cuvinte ieşind din gura lui Sax Russell, pe acelaşi ton sec cu care el ar fi descris o diagramă. Mult prea ciudat!

– Iar acum, dacă tot suntem aici, continuă el, nu ajunge să ne ascundem sub zece metri de pământ şi să studiem rocile. Asta e ştiinţă, desigur, şi a necesitat ştiinţă. Dar ştiinţa înseamnă mai mult decât atât. Ştiinţa este o parte a unei întreprinderi umane mult mai mari, care cuprinde zborul spre stele, adaptarea noastră la alte planete, adaptarea planetelor la prezenţa noastră. Ştiinţa înseamnă creaţie. Lipsa vieţii de aici, ca şi lipsa oricărei descoperiri în cincizeci de ani de program SETI nu indică decât că viaţa este rară, iar viaţa inteligentă şi mai rară. Cu toate acestea, întregul sens al universului, frumuseţea sa sunt conţinute în conştiinţa vieţii inteligente. Noi reprezentăm conştiinţa universului, iar sarcina noastră este de a o răspândi, de a explora, de a trăi oriunde putem s-o facem.

E mult prea primejdios să încercăm să menţinem conştiinţa universului doar pe o singură planetă, fiindcă ar putea să dispară. Acum ne aflăm pe două planete sau pe trei dacă socotim şi Luna. Iar pe aceasta de aici o putem modifica pentru a o face în mai mare măsură propice locuirii. Modificând-o, nu o vom distruge. S-ar putea ca descifrarea trecutului ei să devină mai dificilă, dar frumuseţea ei nu va dispărea. Dacă vor exista lacuri, păduri sau gheţari, cum vor diminua acestea frumuseţea lui Marte? Eu nu cred. Cred că doar o sporesc, îi adaugă viaţă, cel mai frumos sistem dintre toate. Dar nimic din ceea ce poate face viaţa nu va doborî muntele Tharsis şi nici nu va umple Marineris. Marte va rămâne întotdeauna Marte, o planetă diferită de Pământ, mai rece şi mai sălbatică. În acelaşi timp, poate să rămână Marte şi să ne şi aparţină. Şi aşa se va întâmpla. Există această caracteristică a minţii umane: dacă se poate face, se va

face. Putem să transformăm planeta şi să o construim, aşa cum am construi o catedrală, un monument dedicat atât umanităţii, cât şi universului. Putem şi o vom face. Aşa că – iar aici Sax ridică palma de parcă ar fi fost mulţumit că analiza fusese sprijinită de diagramă, ca şi cum ar fi examinat tabelul periodic al elementelor şi ar fi constatat că încă mai este valabil – am putea să şi începem.

Sax o privi pe Ann, şi toţi ochii se îndreptară spre ea. Avea gura strânsă, umerii căzuţi. Ştia că e înfrântă.

Se cutremură de parcă îşi azvârlea de pe cap şi trup o pelerină cu glugă, o carapace grea care o apăsa, ascunzând-o în totalitate. I se adresă celuilalt pe tonul acela şters, inexpresiv, pe care îl adopta, de obicei, când era supărată:

– Cred că acorzi o importanţă prea mare conştiinţei şi una prea mică pietrei. Noi nu suntem stăpânii Universului. Suntem doar o părticică a lui. Putem fi conştiinţa sa, dar asta nu înseamnă să-l transformăm întru totul după chipul şi asemănarea noastră. Înseamnă, mai degrabă, să ne adaptăm lui aşa cum este şi să-l adulăm acordându-i atenţia noastră.

Întâlni privirea blândă a lui Sax şi atunci avu o ultimă izbucnire de mânie:

– Tu nici măcar n-ai văzut, vreodată, planeta Marte.

Şi părăsi sala.

Janet purtase ochelarii-video şi înregistrase schimbul lor de cuvinte. Phyllis transmise o copie pe Pământ. După o săptămână, comitetul UNOMA pentru modificarea mediului avea să aprobe instalarea încălzitoarelor eoliene.

Planul era să le lanseze din dirijabile. Arkadi ceru imediat dreptul de a pilota unul dintre ele, ca un fel de răsplată pentru activitatea sa pe Phobos. Maia şi Frank nu erau deloc nefericiţi la gândul că Arkadi va dispărea din Underhill timp de o lună-două, aşa că-i repartizară imediat un balon. Avea să plutească spre est, dus de vânturile preponderente, coborând pentru a amplasa instalaţiile pe albiile canalelor şi pe flancurile exterioare ale craterelor, unde vânturile suflau cu putere. Nadia află pentru prima dată de expediţie doar când Arkadi se îndreptă, ţopăind, către ea şi îi spuse chiar el despre ce e vorba.

– Sună frumos, exclamă ea.

– Vrei să vii cu mine? întrebă el.

– Da, cum să nu! răspunse ea, degetul lipsă arzând-o.

* * *

Dirijabilul era cel mai mare realizat vreodată, un model planetar, construit în Germania de Friedrichshafen Noch Einmal şi expediat spre Marte în anul 2029, aşa că tocmai sosise. Se numea *Vârf de săgeată* şi măsura o sută douăzeci de metri în anvergură, o sută de metri lungime şi patruzeci de metri înălţime. Dispunea de o structură internă ultrauşoară şi de turbopropulsoare pe fiecare aripă şi sub nacelă, acţionate de mici motoare de plastic, ale căror baterii erau alimentate de celule solare dispuse pe suprafaţa superioară a învelişului. Gondola, în formă de creion, se întindea pe aproape toată lungimea părţii inferioare, dar interiorul era mai puţin spaţios decât se aşteptase Nadia, deoarece o mare parte era ocupată de încărcătura de morişti. La decolare, dispuneau de cabină, două paturi înguste, o bucătărie minusculă şi o toaletă încă şi mai mică, precum şi de spaţiul strict necesar pentru a se deplasa. Era destul de strâmt dar, din fericire, ambele părţi ale nacelei erau prevăzute cu ferestre şi, cu toate că acestea din urmă erau oarecum blocate de încărcătură, ofereau multă lumină şi o bună vizibilitate.

Decolarea se dovedi înceată. Arkadi eliberă parâmele legate de cele trei catarge de ancorare. Turbopropulsoarele munceau din greu, dar densitatea aerului nu era decât de doisprezece milibari. Cabina se zguduia uşor, curbându-se odată cu structura sa internă, şi se ridicau câte puţin, cu fiecare smucitură. Pentru cineva obişnuit cu lansările de rachete, situaţia era de-a dreptul comică.

– Hai să facem o întoarcere de treizeci şi şase de grade şi să vedem Underhillul înainte de a ne îndepărta, propuse Arkadi atunci când ajunseră la cincizeci de metri înălţime.

Înclinară nava şi executară o întoarcere largă, lentă, uitându-se pe fereastra Nadiei. Urme de maşini, gropi, grămezi de regolit, toate de un roşu-închis pe suprafaţa portocalie, prăfuită a câmpiei – de parcă, tot timpul, un dragon ar fi întins spre sol o gheară uriaşă şi l-ar fi făcut să sângereze. Underhill se situa în centrul rănilor şi, în esenţă, nu arăta prea rău: o montură pătrată, şi ea roşu-închis, precum un giuvaer strălucitor din sticlă şi argint, verdele abia zărindu-se sub cupolă. Drumurile mergeau spre est, către Cernobîl, şi spre nord, către platformele rachetodromului. Colo se aflau bulbii alungiţi ai serelor, dincolo

parcul de rulote…

– Sectorul alchimiştilor încă mai seamănă cu o aşezare de prin Urali. Chiar că trebuie să facem ceva, zise Arkadi şi redresă dirijabilul, pornind spre est şi deplasându-se odată cu vântul. Să trec peste Cernobîl şi să prindem curentul vertical?

– De ce să nu vedem ce poate face chestia asta când nu e ajutată? spuse Nadia.

Se simţea uşoară, de parcă hidrogenul din baloane o umpluse şi pe ea. Priveliştea era uluitoare, orizontul înceţoşat, la vreo sută de kilometri depărtare, toate contururile terenului vizibile: ridicăturile, adânciturile subtile de pe Lunae, dealurile mai proeminente şi canioanele de pe terenul canelat dinspre est.

– O, va fi minunat! exclamă Nadia.

– Da.

De fapt, uimitor era că nu mai făcuseră aşa ceva până atunci. Dar nu era lucru uşor să zbori pe Marte, din cauza atmosferei rarefiate. Adoptaseră cea mai bună soluţie: un dirijabil cât se poate de mare şi de uşor, umplut cu hidrogen, care în aerul marţian era nu numai neinflamabil, dar şi mai uşor faţă de mediul ambiant decât pe Pământ. Hidrogenul, ca şi cele mai noi descoperiri în domeniul materialelor superuşoare, le permitea să transporte încărcătura aceea de mori de vânt; dar cu o astfel de sarcină la bord se deplasau amuzant de încet.

Pluteau în derivă. Pe tot parcursul acelei zile traversară câmpia vălurită numită Lunae Planum, duşi de vânt către sud-est. Timp de vreo două ceasuri văzură prăpastia Juventa la orizontul sudic, o spintecătură de canion care semăna cu o gigantică mină de suprafaţă. Mai departe, spre est, terenul devenea gălbui; era mai puţin pietriş, şi roca de bază era mult mai încreţită. De asemenea, se vedeau mai multe cratere, mari şi mici, cu marginile distincte ori aproape acoperite. Survolau Xanthe Terra, o regiune înaltă, similară din punct de vedere topografic cu înălţimile sudice, apărând spre nord, între câmpiile joase numite Chryse şi Isidis. Dacă vânturile permanente dinspre vest aveau să sufle în mod constant, aeronauţii se vor afla deasupra respectivelor înălţimi timp de câteva zile.

Înaintau cu o viteză mică, de zece kilometri la oră. În cea mai mare parte a timpului, zburau la o altitudine de o sută de metri, care stabilea orizontul la vreo cincizeci de kilometri distanţă. Aveau timp să cerceteze cu atenţie tot ce doreau, deşi Xanthe se dovedea doar ceva mai mult decât o succesiune constantă de

cratere.

Spre seară, Nadia îndreptă prora dirijabilului în jos, se răsuci în vânt, coborî până la zece metri de suprafaţă, după care lansă ancora. Nava se ridică, se smuci la capătul parâmei şi se opri rotindu-se în direcţia spre care sufla vântul şi trăgând de ancoră ca un zmeu gras. Nadia şi Arkadi îşi croiră drum de-a lungul nacelei, până ajunseră în ceea ce Arkadi numea „compartimentul bombelor”. Nadia agăţă o instalaţie eoliană de cârligul vinciului. Morişca era, de fapt, o chestie de mici dimensiuni: o cutie de magneziu, cu patru giruete verticale montate pe o tijă care se înălţa din capac. Cântărea vreo cinci kilograme. Închiseră uşa compartimentului în urma lor, eliminară aerul şi deschiseră trapele de pe fund. Arkadi acţiona scripetele, privind printr-o fereastră inferioară ca să vadă ce se întâmplă. Instalaţia căzu ca o bucată de plumb şi se izbi de nisipul întărit, pe flancul sudic al unui mic crater fără nume. Arkadi eliberă cârligul vinciului, îl trase înapoi, în compartiment, şi închise „trapele pentru bombe”.

Reveniră în cabină şi mai aruncară o privire pentru a vedea dacă instalaţia funcţionează. Era acolo, o cutie mică pe panta exterioară a unui crater, oarecum înclinată, cele patru lame late, verticale, învârtindu-se cu voie bună. Semăna cu un anemometru din trusa meteorologică a unui copil. Elementul de încălzire, o bobină metalică, la vedere, care urma să iradieze ca o sobă, se afla pe o latură a bazei. Pe un vânt bun, putea ajunge la două sute de grade Celsius, ceea ce nu era rău, mai ales în temperatura ambiantă. Totuşi…

– Va fi nevoie de multe de-astea pentru a însemna ceva, remarcă Nadia.

– Desigur, dar fiecare lucru, cât de mic, ajută şi, într-un fel, căldura e gratuită. Nu e vorba numai de vântul care acţionează radiatoarele, dar şi de soarele care alimentează cu energie fabricile care le produc. Eu cred că a fost o idee bună.

În cursul acelei după-amiezi se mai opriră o dată pentru a lansa încă o morişcă, după care ancorară pentru noapte la adăpostul unui crater nou, îngheţat. Încălziră cina în cuptorul cu microunde din bucătăria minusculă, apoi se retraseră în paturile lor înguste. Era o senzaţie ciudată să te legeni odată cu vântul, ca o barcă la doc: trage şi pluteşte, trage şi pluteşte. Dar era foarte odihnitor când te obişnuiai şi, nu după multă vreme, Nadia adormi.

Se treziră cu noaptea în cap, porniră şi îşi continuară drumul

către soare-răsare. De la înălţimea de o sută de metri vedeau cum peisajul umbrit de sub ei capătă culoarea bronzului pe măsură ce linia de demarcare a zorilor se îndepărta, urmată de lumina limpede a zilei, scoţând la iveală o fantastică harababură de stânci strălucitoare şi umbre alungite. Vântul dimineţii împingea prora dirijabilului de la dreapta la stânga, aşa că erau purtaţi spre nord-est, către Chryse, continuându-şi drumul în zumzetul propulsoarelor care funcţionau la capacitate maximă. Apoi terenul de sub ei se adânci brusc şi se aflară deasupra primului dintre canalele de scurgere pe care aveau să le traverseze, o vale sinuoasă, fără nume, la vest de Shalbatana Vallis. Forma de S a acestui mic *Arroyo* era, fără îndoială, tăiată de apă. Mai târziu, se avântară deasupra canionului Shalbatana, mai adânc şi mai larg, iar semnele erau şi mai evidente: insule în formă de lacrimă, canale curbate, câmpii aluvionare, pretutindeni dovezile unei inundaţii masive, care produsese un canion atât de mare, încât *Vârful de săgeata* păru, deodată, mărunt ca un fluturaş.

Canioanele de scurgere şi terenul ridicat dintre ele îi aminteau Nadiei de peisajul din westernurile americane, cu aluviuni, platouri şi stânci izolate, ca în Monument Valley – iar acea neîntreruptă defilare de peisaje magnifice dură patru zile, pe măsură ce traversau, pe rând, canalele fără nume, apoi Shalbatana, Simud, Tiu, Ares. Şi toate acestea fuseseră produse de inundaţii gigantice, care măturaseră suprafaţa, apele curgând luni de zile, cu un debit de zece mii de ori mai mare decât al fluviului Mississippi. Despre asta discutau Nadia şi Arkadi în timp ce priveau canioanele de sub ei, dar le venea greu să-şi imagineze inundaţii de asemenea proporţii. Acum, marile canioane secate nu mai dirijau nimic altceva decât vânturile, şi o făceau destul de bine, aşa că Nadia şi Arkadi coborâră de mai multe ori pe zi pentru a lansa alte instalaţii eoliene.

După care, la est de Ares Vallis, plutiră înapoi, peste terenul foarte compactat care era Xanthe Terra. Din nou suprafaţa era presărată cu cratere: cratere mari, mici, vechi şi noi, cratere cu marginile crestate de altele ulterioare, cratere cu fundul perforat de trei sau cinci cratere mai mici, cratere atât de proaspete, de parcă ar fi fost formate cu o zi înainte, cratere care abia se mai zăreau, în zori şi în amurg, ca nişte arce îngropate în străvechiul platou. Traversară Schiaparelli, un crater imens, vechi, cu un diametru de o sută de kilometri. Când trecură peste ridicătura

din centrul acestuia, pereţii craterului alcătuiră orizontul: un inel perfect, de dealuri, care marca marginea lumii.

Apoi, timp de câteva zile, suflară vânturile dinspre sud. Zăriră, în treacăt, Cassini, un alt crater mare, vechi de când lumea, şi trecură peste sute de altele mai mici. Lansau câteva morişti pe zi, dar zborul le conferea o imagine clară asupra mărimii planetei, iar proiectul începu să le pară o glumă, de parcă zburau peste Antarctica şi încercau să topească gheaţa prin instalarea unor sobe de camping.

– Ar trebui să instalezi milioane pentru a se simţi vreo diferenţă, spuse Nadia pe când se înălţau după o nouă lansare.

– Adevărat, lui Sax i-ar plăcea să instaleze milioane. Dispune de o linie de asamblare automată, care va continua să le livreze. Singura problemă rămâne distribuirea. Şi, de fapt, asta nu e decât o parte a planului din mintea lui, spuse el, făcând un gest către ultimul arc de cerc al craterului Cassini, cuprinzând întregul orizont de nord-vest. I-ar plăcea să mai bubuie câteva găuri ca asta, să capteze câţiva dintre sateliţii aceia de gheaţă ai lui Saturn, ori din centura de asteroizi, dacă ar găsi vreunul, să-i împingă încoace şi să-i izbească de Marte. Să formeze cratere noi, să topească gheaţa permanentă... Vor fi un fel de oaze.

– Vrei să spui oaze uscate, nu? Cea mai mare parte din gheaţă s-ar pierde la intrarea în atmosferă, iar restul ar dispărea în momentul impactului.

– Desigur, dar putem beneficia de o cantitate mai mare de vapori de apă în atmosferă.

– Dar apa nu se va evapora, pur şi simplu, ci se va dezintegra în atomii constituenţi.

– O parte. Dar, în privinţa hidrogenului şi oxigenului, am putea beneficia mai mult şi de unul, şi de altul.

– Aşadar, să aduci hidrogen şi oxigen de pe Saturn? Las-o baltă, avem deja destul, chiar aici! Ai putea doar descompune o parte din gheaţă.

– În sfârşit, nu e decât una dintre ideile lui.

– Abia aştept să aud ce va spune Ann despre asta, replică ea suspinând şi rămase pe gânduri. Cred că ar trebui să frecăm de atmosferă un asteroid din gheaţă, ca şi cum am încerca să-l frânăm. Asta îl va face să ardă, fără să separe moleculele. Vom obţine vapori de apă în atmosferă, ceea ce va fi de folos, dar nu vom bombarda suprafaţa planetei, producând explozii cât o sută de bombe cu hidrogen detonate laolaltă.

Arkadi dădu din cap.

– Bună idee! Ar trebui să i-o spui lui Sax.

– Ba tu să i-o spui!

La est de Cassini, terenul deveni mai accidentat ca niciodată. Era una dintre cele mai vechi suprafeţe ale planetei, saturată de cratere în primii ani ai torenţialului bombardament meteoritic. Un potop infernal, se vedea în peisaj! Ţară a nimănui, în timpul unui titanic război al tranşeelor, vederea ei te făcea, după o vreme, să-ţi pierzi glasul, să resimţi şocul exploziei cosmologice.

Continuară să plutească spre est, nord-est, sud-est, sud, nord-est, vest, est şi din nou est. Ajunseră la extremitatea lui Xanthe Terra şi începură să coboare panta lungă care marca Syrtis Major Planitia, o câmpie de lavă cu mult mai multe cratere decât Xanthe. Terenul cobora tot mai mult, până când, în cele din urmă, trecură în derivă peste un bazin cu fundul neted: Isidis Planitia, unul dintre punctele cele mai joase de pe Marte. Şi ea era o regiune foarte întinsă. Într-adevăr, se găsea foarte mult teren pe Marte.

Apoi, într-o dimineaţă, pe când se înălţau către altitudinea de croazieră, un trio de culmi muntoase îşi făcu apariţia la orizontul estic. Ajunseseră la Elysium, celălalt „continent protuberant”, asemeni lui Tharsis, pe care îl avea planeta. Elysium era o ridicătura de teren mult mai mică decât Tharsis, şi totuşi uriaşă, un continent lung de o mie de kilometri şi mai înalt cu zece kilometri decât terenul înconjurător. Ca şi Tharsis, era înconjurat de petice de teren fracturat, sisteme de fisuri pricinuite de supra-înălţare. Plutiră peste extremitatea sa vestică, Hephaestus Fossae, şi descoperiră o privelişte ca de pe alt tărâm: cinci canioane lungi, adânci, paralele, ca nişte urme de gheare lăsate în roca-mamă. Elysium se ridica în formă de şa, dincolo de acestea, Elysium Mons şi Hecates Tholus întinzându-se la fiecare capăt al unei lungi coloane vertebrale, la cinci mii de metri deasupra protuberanţei pe care o marcau. Uluitoare privelişte! Totul era atât de impresionant de mare în comparaţie cu ceea ce Nadia şi Arkadi văzuseră până atunci, încât pe măsură ce dirijabilul se apropia de lanţul muntos rămaseră, minute în şir, muţi de uimire. Şedeau pe fotoliile lor, privind cum totul plutea, încet, către ei. Când, în cele din urmă, deschiseră gura, o făcură doar pentru a gândi cu glas tare.

– Parcă ar fi Karakoram, zise Arkadi. Un Himalaya al deşerturilor. Cu deosebirea că acesta e atât de simplu de

construit! Vulcanii de colo seamănă cu Fuji. Poate că, într-o bună zi, oamenii îi vor urca în timpul unor pelerinaje.

– Ăştia sunt atât de mari, comentă Nadia, încât e greu de imaginat cum vor arăta vulcanii din Tharsis. Nu sunt ei, oare, de două ori mai înalţi decât cei de aici?

– Cel puţin. Ăsta chiar că seamănă cu Fuji, nu crezi?

– Nu, e mult mai puţin abrupt. Dar ce, ai văzut vreodată muntele Fuji?

– Nu.

După o vreme:

– În sfârşit, mai bine am încerca să ocolim locurile astea, spuse Arkadi. Nu sunt tocmai convins că vom fi în stare să le traversăm.

Aşa că întoarseră propulsoarele şi o luară spre sud, cât mai repede, urmărind curbura continentului, iar vânturile cooperară firesc. *Vârful de săgeată* plutea spre sud-est, printr-o regiune numită Cerberus şi, pe tot parcursul zilei următoare, îşi controlară înaintarea urmărind imaginea munţilor Elysium care treceau, încet, prin stânga lor. După mai multe ore, masivul ajunse în dreptul ferestrelor laterale, iar încetineala schimbării nu făcea decât să le amintească, mereu, cât de mare era lumea în care se aflau. *Marte dispune de tot atâta suprafaţă cât uscatul Pământului* – toţi o spuneau, dar nu fusese decât o formulă. Târâşul lor în jurul masivului o dovedea.

Zilele treceau: cei doi se înălţau, în aerul îngheţat al dimineţii, deasupra terenului roşu, accidentat, şi coborau, la apus, pentru a se hâţâna, legaţi de o ancoră aeriană. Într-o seară, când stocul de morişti scăzuse, le rearanjară pe cele rămase şi îşi alăturară paturile sub ferestrele de la tribord. O făcură fără nicio discuţie, ca şi cum ar fi fost lucrul cel mai firesc, acum, când aveau loc, de parcă ar fi fost, deja, înţeleşi. Şi, pe când se învârteau prin nacela strâmtă, schimbând locul obiectelor, se ciocniră la fel cum făcuseră pe tot parcursul călătoriei, dar de data asta intenţionat, cu o anume atingere senzuală, care nu făcu decât să accentueze ceea ce avuseseră în minte tot timpul, incidente anticipând preludiul. În cele din urmă, Arkadi izbucni în râs şi o cuprinse într-o dezlănţuită îmbrăţişare de urs, iar Nadia îl împinse cu umerii înapoi, către noul lor pat dublu, unde se sărutară ca nişte adolescenţi şi făcură dragoste toată noaptea. După aceea dormiră împreună, continuând să facă dragoste de nenumărate

ori, în strălucirea ruginie a zorilor şi în nopţile negre, înstelate, în timp ce nava ancorată se legăna uşor. Stăteau întinşi alături, vorbind vrute şi nevrute, iar senzaţia de plutire, atunci când se îmbrăţişau, era mai palpabilă, mai romantică decât în oricare tren sau pe oricare vapor.

– Mai întâi ne-am împrietenit, spuse Arkadi, la un moment dat. Asta e diferenţa în ceea ce ne priveşte. Nu crezi? Te iubesc, mai adăugă el, împungând-o cu un deget.

Era ca şi cum ar fi gustat cuvintele cu limba. Nadia era convinsă că nu le spusese prea des, era clar că însemnau foarte mult pentru el, un fel de angajament. Punea atâta preţ pe idei!

– Şi eu te iubesc! răspunse ea.

Dimineaţa, Arkadi se plimba, gol, prin nacela strâmtă. Părul lui roşu căpăta nuanţa bronzului, ca toate celelalte în lumina orizontală a dimineţii, iar Nadia îl privea de pe pat, simţindu-se atât de senină şi fericită, încât trebuia să-şi spună, din când în când, că senzaţia de plutire se datora, pe semne, doar gravitaţiei marţiene. Atâta doar că avea gustul bucuriei.

– De ce pe mine? întrebă Nadia, curioasă, într-o noapte, când erau pe punctul de a adormi.

– Hm? făcu Arkadi, aproape vorbind în somn.

– Am spus: de ce pe mine? Vreau să spun, Arkadi Nikolaevici, că ai fi putut-o iubi pe oricare dintre femeile de aici, şi ea te-ar fi iubit, la rândul său. Dacă ai fi vrut, ai fi putut-o avea şi pe Maia.

Arkadi protestă:

– Aş fi putut-o avea pe Maia? Vai de mine! Adică să mă fi bucurat şi eu de Maia Katarina? La fel ca Frank şi John? exclamă el, suflând zgomotos pe nas, şi amândoi râseră. Cum aş fi putut suporta o asemenea bucurie? adăugă el, şi chicoti până când Nadia îl ciupi.

– Bine, bine. Atunci, una dintre celelalte, cele frumoase: Janet, Ursula sau Samantha.

– Ei, hai, spuse el, ridicându-se într-un cot. Chiar că n-ai habar ce e frumuseţea, aşa-i?

– Bineînţeles că ştiu, răspunse Nadia, cu încăpăţânare de catâr.

– Frumuseţea înseamnă putere şi eleganţă, continuă Arkadi, ignorând-o, acţiunea potrivită, forma potrivită funcţiei, inteligenţă şi chibzuinţă. Iar foarte adesea, adăugă el, zâmbind şi împungând-o în abdomen, frumuseţea se exprimă în curbe.

– De-astea am şi eu! spuse Nadia, înlăturându-i mâna.

Arkadi se aplecă şi încercă să o muşte de sân, dar ea se feri.

– Frumuseţea e ceea ce eşti tu, Nadejda Francine. Conform criteriilor de mai sus, tu eşti regina planetei Marte.

– Prinţesă de Marte, îl corectă ea, absentă, gândindu-se.

– Da, aşa este. Nadejda Francine Cernâşevskaia, Prinţesa cu Nouă Degete a planetei Marte.

– Nu prea eşti un bărbat convenţional.

– Nu! răspunse Arkadi, ţipând ca o bufniţă. Niciodată nu am pretins aşa ceva, cu excepţia momentelor când m-am aflat în faţa unor anumite comitete de selecţie, bineînţeles. Bărbat convenţional! Ha-ha-ha-ha-ha! Bărbaţii convenţionali se aleg cu Maia, asta e răsplata lor.

Şi râse ca un sălbatic.

Într-una dintre dimineţi, traversară ultimele dealuri fragmentate ale regiunii Cerberus şi plutiră deasupra câmpiei întinse şi prăfuite, cunoscută sub numele de Amazonis Planitia. Arkadi coborî dirijabilul pentru a instala o morişcă într-o trecătoare dintre ultimele două coline ale bătrânului Cerberus. Ceva la închizătoarea cârligului cu care era prevăzut scripetele nu se dovedi în regulă, şi acesta se deschise tocmai când morişca se afla la jumătatea distanţei de suprafaţă. Instalaţia căzu cu o bufnitură. De la înălţime, părea să fi rămas întreagă, dar când Nadia se îmbrăcă şi coborî pentru a o verifica, constată că elementul de încălzire se fisurase, depărtându-se de bază, iar acolo, în dosul plăcii, în interiorul cutiei se afla o masă de… ceva. Un *ceva* de un verde mat, cu o nuanţă de albastru. Nadia vârî în interior o şurubelniţă şi căută cu grijă.

– Drace! exclamă ea.

– Ce este? întrebă Arkadi, de sus.

Nadia îl ignoră şi recoltă o parte din substanţa respectivă într-o pungă pe care o folosea pentru şuruburi şi piuliţe.

– Ridică-mă! ordonă ea.

– Ce s-a întâmplat?

– Adu-mă sus!

Arkadi închise uşile compartimentului şi îi ieşi în întâmpinare, în timp ce ea îşi dezlega curelele.

– Ce se întâmplă?

Nadia îşi scoase casca.

– Ştii prea bine ce, se întâmplă, nenorocitule!

Se întoarse brusc spre el, iar Arkadi sări înapoi şi se lovi de o stivă de morişti.

– Au! exclamă el, când o giruetă îl împunse în spate. Hei, Nadia, care e problema?

– Asta e problema! spuse ea, scoţând punga din buzunarul costumului şi agitându-i-o în faţă. Cum de-ai putut face aşa ceva? Cum de m-ai minţit? Ticălosule! Ai idee în ce rahat vom intra? Vor veni aici şi ne vor expedia pe toţi înapoi, pe Pământ.

Arkadi, cu ochii măriţi de uimire, îşi freca bărbia.

– Nu te-aş fi minţit, Nadia, spuse el cu convingere. Eu nu-mi mint prietenii. Lasă-mă să văd.

Ea îl privi, iar el îi întoarse privirea, cu braţul întins după pungă; albul ochilor îi accentua irişii. Ridică din umeri, iar ea se încruntă.

– Chiar nu ştii? îl interogă.

– Să ştiu *ce?*

Nadiei nu-i venea să creadă că Arkadi simulează ignoranţa; pur şi simplu, nu era stilul său, ceea ce făcea ca totul să pară, deodată, foarte straniu.

– Cel puţin câteva din moriştile noastre sunt ferme de alge.

– *Cum?*

– Nenorocitele astea pe care le-ai presărat pretutindeni sunt pline până la refuz cu algele ori lichenii lui Vlad ori ce naiba or mai fi. Priveşte!

Nadia puse săculeţul pe măsuţa de bucătărie, îl deschise şi scoase, cu şurubelniţa, un pic din conţinut. Bucăţele încâlcite de lichen albăstrui, ca formele de viaţă marţiene dintr-un vechi roman de senzaţie.

Le cercetară cu atenţie.

– Ei drăcia dracului! spuse Arkadi, aplecându-se până când ochii îi ajunseră la un centimetru de materia de pe masă.

– Juri că n-ai ştiut? îl chestionă Nadia.

– Jur. Nu ţi-aş face eu ţie aşa ceva, Nadia! O ştii prea bine.

Nadia suspină adânc.

– Ei bine, se pare că prietenii noştri au făcut-o.

Arkadi îşi îndreptă spinarea şi dădu din cap.

– Ai dreptate.

Era tulburat şi gândea intens. Se apropie de una dintre instalaţii şi o scoase din mijlocul celorlalte.

– Unde era?

– În dosul elementului de încălzire.

Trebăluiră cu uneltele Nadiei şi o deschiseră. În dosul plăcii se afla o altă colonie de „alge de Underhill”. Nadia căută pe marginile plăcii şi descoperi o pereche de mici balamale acolo unde partea ei superioară întâlnea interiorul peretelui.

– Uite, e făcută pentru a se deschide.

– Dar cine o deschide?

– Prin radio?

– Naiba să mă ia! spuse Arkadi, ridicându-se şi pornind să se plimbe, de la un cap la altul, pe culoarul strâmt. Vreau să spun…

– Câte expediţii cu dirijabilul au avut loc până acum? Zece? Douăzeci? Şi toate au lansat chestii de-astea?

Arkadi începu să râdă. Îşi dădu capul pe spate, iar zâmbetul imens, dement, îi despărţi în două barba roşie. Continuă să râdă până când trebui să se ţină cu mâinile de mijloc.

– A-ha-ha-ha-ha-ha!

Nadia, căreia nu i se părea deloc amuzant, simţi totuşi cum, la vederea lui, un zâmbet îi destinde faţa.

– Nu e deloc amuzant! protestă ea. Am dat de mare bucluc!

– Poate, spuse el.

– Precis. Şi nu e decât vina ta. Unii dintre biologii aceia demenţi de la grupul de rulote au luat în serios trăncăneala ta anarhică.

– În sfârşit, asta, cel puţin, e un punct în favoarea lor, ticăloşii. Vreau să spun că… şi se întoarse la măsuţa din bucătărie pentru a examina grămăjoara de materie albastră. Despre cine, exact, crezi că e vorba? Câţi dintre prietenii noştri sunt amestecaţi în treaba asta? Şi de ce naiba nu mi-au spus şi *mie?*

Nadia îşi dădu seama că, în realitate, *asta* îl roade. De fapt, cu cât se gândea mai mult, cu atât era mai puţin amuzant, deoarece prezenţa algelor însemna că în grupul lor există o subcultură care acţiona în afara supervizării UNOMA, *dar care nu-l adoptase şi Arkadi,* chiar dacă el fusese primul şi cel mai zgomotos avocat al unei astfel de subversiuni. Ce înseamnă asta? Există oameni de partea lui, dar care nu au încredere în el? Există oare nişte disidenţi cu un program alternativ?

Nu aveau de unde să ştie. În cele din urmă, ridicară ancora şi îşi continuară drumul peste Amazonis. Traversară un crater de mărime mijlocie, numit Pettit, şi Arkadi constată că ar fi un loc bun pentru o instalaţie eoliană, dar Nadia scoase doar un mârâit. Trecură mai departe, analizând situaţia. Sigur, anumite persoane din laboratorul de bioinginerie erau, probabil, implicate; poate

cei mai mulţi sau chiar toţi. Apoi Sax, proiectantul, era precis implicat. Şi Hiroko fusese o susţinătoare a proiectului, dar nu-şi dădeau seama de ce – era imposibil de apreciat dacă ea ar aproba sau nu ceva de genul acesta, deoarece opiniile ei fuseseră întotdeauna bine ascunse. Dar totul era posibil.

În timp ce vorbeau, demontară complet instalaţia defectă. Placa de încălzire juca şi rolul de portiţă pentru compartimentul algelor. La deschiderea portiţei, acestea aveau să fie eliberate într-o zonă ceva mai caldă, datorită plăcii. Astfel, fiecare instalaţie funcţiona ca o microoază, iar dacă algele reuşeau să supravieţuiască fără ajutorul ei, cu atât mai bine pentru ele. Iar dacă nu, oricum n-ar fi dus-o prea bine pe Marte. Placa încinsă servea la a le asigura lansarea şi nimic mai mult. Sau cam aşa trebuie să fi gândit proiectanţii.

– Ne-au luat drept Johnny Appleseed, spuse Arkadi.

– Johnny cum?

– Un basm american, explică Arkadi şi i-l spuse.

– Da, aşa e, iar acum Paul Bunyan o să vină să ne tragă un şut undeva.

– Ha! Niciodată. Uriaşul e mult mai mare decât Paul Bunyan, crede-mă.

– Uriaşul?

– Ştii tu, toate numele alea date formelor de relief: Urmele Uriaşului, Cada Uriaşului, Terenul de Golf al Uriaşului şi altele.

– A, da.

– Oricum, nu văd de ce trebuie să avem probleme. Doar n-am ştiut nimic despre toate astea!

– Da, dar cine o să creadă aşa ceva?

– Bună întrebare! *Nenorociţii,* chiar că m-au avut cu chestia asta!

Era evident ce-l deranja cel mai mult pe Arkadi. Nu faptul că grupul de nonconformişti contaminase planeta Marte cu forme de viaţă străine, ci pentru că lui i se ascunsese secretul. Când vine vorba, bărbaţii sunt atât de egocentrici. Iar Arkadi îşi avea propriul grup de prieteni, poate chiar mai mult decât atât: oameni care îl aprobau, un fel de prozeliţi. Întreaga echipă de pe Phobos, o mulţime dintre programatorii din Underhill… Iar dacă unii dintre ai lui îi ascundeau unele lucruri nu era bine. Iar dacă un alt grup avea planuri secrete, numai ale lor, putea fi şi mai rău, deoarece apărea cel puţin o interferenţă, dacă nu chiar o concurenţă.

Sau aşa părea să gândească. Nu spunea nimic limpede, dar lucrul era evident din bombănelile sale şi din înjurăturile tăioase, neaşteptate, autentice, chiar dacă alternau cu izbucniri de veselie. Dădea impresia că nu se hotărăşte dacă să fie furios sau vesel şi, până la urmă, Nadia trase concluzia că e şi una şi alta, în acelaşi timp. Ăsta era Arkadi: aprecia deschis lucrurile, în deplinătatea lor, fără să-l preocupe prea mult consistenţa acestora. Doar că Nadia nu era prea sigură dacă, de data asta, îi acceptă motivele, fie ale furiei, fie ale bunei dispoziţii, ceea ce îi şi spuse, cu o considerabilă iritare:

– Bine, gata! strigă el. De ce să păstreze secretul faţă de mine, când a fost ideea mea?

– Deoarece ştiau că s-ar fi putut să vin şi eu cu tine. Dacă ţi-ar fi spus, tu ar fi trebuit să-mi spui mie. Iar dacă tu mi-ai fi spus, eu aş fi împiedicat acţiunea!

Auzind-o, Arkadi râse în hohote.

– Aşadar, a fost foarte delicat din partea lor, la urma urmei!

– Ba pe dracu!

Bioinginerii, Sax şi toţi cei de la cartierul general care construiseră moriştile, poate şi cineva de la comunicaţii… Nu puţini erau aceia care trebuia să fi ştiut!

– Dar Hiroko? întrebă Arkadi.

Nu se puteau decide. Nu-i cunoşteau suficient opiniile pentru a face presupuneri. Nadia era aproape sigură că Hiroko e şi ea amestecată, dar nu putea explica de ce.

– Am impresia, spuse ea, gândindu-se, am impresia că există în jurul lui Hiroko un grup, întreaga echipă de la fermă şi destul de mulţi dintre ceilalţi, care o respectă şi… şi o urmează. Chiar şi Ann, într-un fel; deşi, atunci când va auzi despre ce e vorba, n-o să-i placă. Asta-i bună! Oricum, mi se pare că Hiroko e la curent cu orice activitate secretă are loc, mai ales în legătură cu sistemele ecologice. În definitiv, grupul de bioinginerie lucrează cu ea mai tot timpul şi, pentru unii dintre ei, Hiroko e ca un fel de guru. Aproape că o venerează. Poate că au ascultat de sfaturile ei atunci când au combinat algele astea!

– Hmm…

– Aşa că, probabil, au avut acordul ei. Poate chiar permisiunea ei, aş spune.

– Înţeleg, zise Arkadi, dând din cap.

Discutară la nesfârşit, întorcând fiecare aspect pe toate părţile. Acum, terenul plat şi imobil deasupra căruia zburau îi

părea Nadiei deosebit. Era însămânţat, fertilizat, avea să se schimbe, inevitabil. Discutară despre celelalte planuri de terraformare ale lui Sax, despre oglinzile gigantice amplasate pe orbită, reflectând lumina solară pe liniile de demarcaţie din zori şi amurg, despre împrăştierea prafului de cărbune deasupra calotelor polare, despre încălzirea aerului şi asteroizii de gheaţă. Dezbaterea fusese depăşită; urma să se schimbe faţa planetei Marte.

În a doua seară după spectaculoasa lor descoperire, când îşi pregăteau cina, ancoraţi la adăpostul unui crater, primiră un mesaj din Underhill, retransmis de unul dintre sateliţi.

– Hei, voi doi, spuse John Boone în loc de salut. Avem o problemă!

– *Voi* aveţi o problemă, replică Nadia.

– De ce? S-a întâmplat ceva rău pe-acolo?

– Nu, nu.

– Bine atunci, deoarece în curând veţi da de un necaz şi nu vreau să mai aveţi şi altele! În regiunea Claritas Fossae a izbucnit o furtună de praf. E în creştere şi se îndreaptă spre nord cu o viteză considerabilă. Credem că o să ajungă la voi într-o zi-două.

– Nu e cam devreme pentru furtunile de praf? întrebă Arkadi.

– Ei bine, nu. Am ajuns la Ls = 240, primăvara sudică, perioada obişnuită pentru astfel de furtuni. Oricum, iat-o! Se îndreaptă spre voi.

John le transmise o imagine luată din satelit a furtunii, iar ei studiară cu atenţie ecranul TV. Regiunea de la sud de Tharsis era acum acoperită de un nor galben, amorf.

– Am face bine să pornim spre casă chiar acum, spuse Nadia după studierea imaginii.

– Noaptea?

– Noaptea asta putem folosi bateriile pentru acţionarea propulsoarelor, iar mâine dimineaţă le reîncărcăm. Şi, oricum, dacă nu ne vom putea ridica deasupra norului de praf, nu vom mai avea prea multă energie solară.

După ce mai schimbară câteva cuvinte cu John şi apoi cu Ann, porniră. Vântul îi împingea spre est-nord-est, iar dacă urmau direcţia aceea, aveau să treacă pe la sud de Olympus Mons. După aceea, speranţa lor era să ocolească flancul nordic al lui Tharsis, care îi va apăra, cel puţin o vreme, de furtună.

Zborul pe timp de noapte părea mai zgomotos. Frecarea

vântului de pânza balonului era ca un geamăt fluctuant, iar sunetul motoarelor ca un uşor zumzet jalnic. Şedeau în cabina iluminată numai de licărirea verde, estompată, a aparatelor de la bord şi discutau cu glasuri abia auzite, în timp ce pluteau deasupra terenului negru. Aveau de parcurs circa trei mii de kilometri până la Underhill, însemnând aproape trei sute de ore de zbor. Dacă zburau fără oprire, ar fi însemnat douăsprezece zile sau cam aşa ceva. După aceea… Era greu de spus cum va merge. Fără lumină solară, motoarele vor secătui bateriile, iar apoi…

– N-am putea, pur şi simplu, să plutim duşi de vânt? întrebă Nadia. Şi să folosim motoarele numai pentru ocazionale bobârnace direcţionale?

– Poate, dar ştii, chestiile astea sunt proiectate cu propulsoare pe post de lifturi.

– Aşa e.

Nadia prepară cafeaua şi o aduse în cabină. Stăteau aşa, sorbind din căni şi urmărind peisajul negru de afară sau indicatorul verde de pe micul ecran al radarului.

– Poate că ar trebui să aruncăm tot ce nu ne mai trebuie, spuse Nadia. Mai ales blestematele alea de mori de vânt.

– Totul e balast. Păstrează-l pentru când va trebui să ne ridicăm.

Ceasurile nopţii treceau. Stabiliră schimburi la cârmă, iar Nadia prinse un ceas de somn agitat. Când reveni în cabină, constată că masa neagră a lui Tharsis apăruse la orizont, în faţa lor; doi dintre cei trei vulcani, cei mai nordici, Ascraeus Mons şi Pavonis Mons, se vedeau ca nişte nebuloase întunecate, departe, la marginea lumii. În stânga lor, Olympus Mons încă se mai ridica, masiv, deasupra orizontului şi părea că zboară, împreună cu ceilalţi doi vulcani, la joasă înălţime, printr-un canion cu adevărat gigantic. Radarul reproducea imaginea în miniatură, în linii verzi, pe caroiajul ecranului.

Apoi, în ceasul care precede zorile, li se păru că un alt vulcan masiv se înalţă în spatele lor. Întregul orizont sudic se ridica, stelele dispărând sub ochii lor, Orion înecându-se în negru. Venea furtuna.

Îi ajunse chiar când se crăpa de ziuă, sugrumând roşul de pe cerul estic, rostogolindu-se peste ei, readucând lumea la starea de întunecime ruginie. Vântul spori în intensitate până când ajunse să treacă pe lângă ferestrele gondolei, cu un muget

înfundat, iar apoi cu un urlet puternic. Praful zbura pe lângă ei cu o viteză terifiantă, ireală, după care vântul deveni şi mai violent, zgâlţâind nacela în sus şi în jos, în vreme ce structura dirijabilului se smucea înainte şi înapoi.

Spre norocul lor, şi ei doreau să se îndrepte în aceeaşi direcţie, spre nord.

– Sper că vântul se va răsuci pe după umărul nordic al lui Tharsis, rosti Arkadi la un moment dat.

Nadia îl aprobă în tăcere. Nu avuseseră şansa să reîncarce bateriile după zborul pe timp de noapte şi, fără lumina soarelui, motoarele nu vor funcţiona prea mult.

– Hiroko mi-a spus că, în timpul unei furtuni, lumina soarelui pe sol poate reprezenta cam cincisprezece la sută din intensitatea obişnuită, explică Nadia. Mai sus, ar trebui să fie ceva mai multă. Aşa că vom reîncărca bateriile, dar asta va dura. Pe parcursul întregii zile vom acumula, poate, suficientă energie pentru a folosi puţin propulsoarele noaptea.

Trecu la computer pentru a face calculele. Ceva în expresia de pe chipul lui Arkadi – nu teamă, nici măcar îngrijorare, ci un ciudat zâmbet abia schiţat – o făcea conştientă de marele pericol în care se aflau. Dacă nu vor putea folosi motoarele, nu vor fi capabili să-şi controleze deplasarea, şi poate că nici nu vor putea rămâne în aer. Adevărat, ar putea coborî şi încerca să ancoreze, dar nu mai aveau mâncare decât pentru câteva săptămâni, iar furtuni de o asemenea magnitudine durau, adesea, două luni sau chiar trei.

– Iată Ascraeus Mons. Frumoasă privelişte! spuse Arkadi, arătând spre ecran şi râzând. Mă tem că e cea mai bună imagine a lui de care vom beneficia anul acesta. Păcat! Abia aşteptam să-l văd! Îţi aminteşti de Elysium?

– Da, da! răspunse Nadia, efectuând, grăbită, simulări ale eficienţei bateriilor.

Lumina solară se apropia de intensitatea maximă de la periheliu; acesta era, înainte de toate, motivul izbucnirii furtunii. Instrumentele arătau că aproape douăzeci la sută din intensitatea normală penetra până la nivelul lor, dar ochii îi spuneau Nadiei că e vorba de mai mult de treizeci-patruzeci la sută. De aceea, ar fi putut acţiona motoarele jumătate din timp, ceea ce i-ar fi ajutat enorm. Fără ele, se deplasau cu circa doisprezece kilometri pe oră, pierzând şi din înălţime, deşi poate numai terenul se ridica sub ei. Utilizând motoarele, vor putea

menţine o altitudine constantă şi chiar influenţa direcţia, cu unu-două grade.

– Cât e de gros praful ăsta?

– Cât e de gros?

– Vreau să spun, câte grame la metru cub? Nu încerci să le prinzi pe Ann sau pe Hiroko prin radio şi să afli?

Nadia se întoarse să vadă ce anume la bord ar fi putut accelera motoarele. Hidrazina, pentru pompele de vid din „compartimentul bombelor”; probabil că motoarele pompelor ar putea fi conectate la propulsoare… Tocmai dădea la o parte din drum, cu piciorul, una dintre afurisitele de mori de vânt, când rămase cu ochii pe ea: plitele erau încălzite de o sarcină electrică generată de învârtirea elicei. Dacă ar dirija această energie în acumulatoare şi ar monta moriştile în exteriorul nacelei, un asemenea vânt le-ar învârti, iar electricitatea rezultată ar contribui la acţionarea propulsoarelor. Pe când scotocea prin magazie după conductori, transformatoare şi scule, îi comunică ideea ei lui Arkadi, şi el râse cu râsul lui de nebun.

– Bună idee, Nadia. *Extraordinară* idee!

– Dacă va merge.

Continuă să caute prin trusa de scule, din păcate mult mai săracă decât era Nadia obişnuită. Lumina din gondolă era feerică, o strălucire galbenă, estompată, clipind la fiecare rafală. Priveliştea de dincolo de ferestrele laterale oscila de la zone cu o vizibilitate perfectă şi nori galbeni, compacţi, ca nişte nori cumulus depăşindu-i în zbor, până la obscuritate totală, pe suprafeţele tuturor ferestrelor şiroind praful care trecea pe lângă ei cu peste trei sute de kilometri pe oră. Chiar şi la o presiune de doisprezece milibari, suflarea vântului zgâlţâia zdravăn dirijabilul. Sus, în cabină, Arkadi înjura lipsa de eficienţă a pilotului automat.

– Reprogramează-l! strigă Nadia, iar apoi îşi aminti de toate simulările lui sadice de pe *Ares* şi râse tare. Exerciţiu-problemă! Exerciţiu-problemă!

Nadia râse din nou de înjurăturile răcnite de Arkadi şi îşi reluă lucrul. Vântul, cel puţin, îi va împinge mai repede. Arkadi îi strigă datele furnizate de Ann. Praful era extrem de fin, mărimea medie a particulelor fiind de 2,5 microni. Masa totală a coloanei era de o miime de gram pe centimetrul cub, destul de egal distribuită pe toată înălţimea. Nu era chiar atât de rău; aşternându-se pe sol, avea să formeze un strat cu adevărat subţire, o confirmare a ceea ce văzuseră ei pe cele mai vechi colete debarcate lângă

Underhill.

După ce termină de conectat mai multe morişti, Nadia străbătu, cu greu, culoarul până la cabină.

– Ann spune că, mai aproape de suprafaţă, vântul nu suflă chiar aşa de tare, o informă Arkadi.

– Bine. E nevoie să coborâm pentru a scoate afară moriştile.

Aşa că, în după-amiaza aceea, coborâră orbeşte şi lăsară ancora să se târască până când se agăţă de ceva şi ţinu. Vântul sufla mai încet dar, chiar şi aşa, coborârea Nadiei, în chingi, se dovedi chinuitoare. Tot mai jos, printre norii grăbiţi de praf galben, legănându-se… şi iată solul, chiar sub bocancii ei! Se izbi de pământ şi se rostogoli până reuşi să se oprească. Eliberată din chingi, Nadia simţi cum se clatină sub suflarea vântului; cât era aerul de rarefiat, vijelia tot lovea în rafale, iar vechea ei senzaţie de goliciune interioară ajunsese la culme. Vizibilitatea creştea şi scădea ca valurile mării, iar praful trecea pe lângă ea atât de repede, încât o dezorienta. Pe Pământ, un asemenea vânt te-ar fi ridicat, pur şi simplu, şi te-ar fi antrenat ca pe un pai de mătură într-o tornadă.

Dar acolo se putea ţine pe picioare. Măcar atât. Arkadi coborâse cu grijă dirijabilul, rulând cablul ancorei, şi acum aeronava staţiona, masivă, deasupra ei, ca un acoperiş verde. Dedesubt era un întuneric straniu. Nadia întinse conductorii până la turbopropulsoarele din vârfurile aripilor, îi fixă cu bandă adezivă şi îi conecta în interior, lucrând repede pentru a reduce expunerea lor la praf şi pentru a ieşi de sub *Vârful de săgeată* care se smucea odată cu rafalele de vânt. Cu mare greutate, practică nişte găuri în fundul nacelei şi înşurubă acolo zece morişti. Şi, pe când fixa cablajul pe fuselajul de plastic, dirijabilul coborî atât de repede, încât femeia se văzu nevoită să se arunce cu faţa în jos şi să se întindă pe solul rece, simţind bormaşina ca pe o umflătură tare, sub abdomen.

– La dracu! strigă ea.

– Ce s-a întâmplat? interveni Arkadi, prin interfon.

– Nimic, răspunse ea şi sări în picioare, lucrând repede ca niciodată. Mizeria naibii… e ca şi cum aş lucra pe o trambulină.

Apoi, când era aproape gata, vântul spori din nou în intensitate, iar ea se văzu nevoită să se târască înăuntru, în „compartimentul bombelor”, respirând cu mare greutate.

– Drăcia asta aproape că m-a strivit! strigă ea către Arkadi, după ce-şi scoase casca de protecţie.

În timp ce el se străduia să dezlege ancora, Nadia se plimba, bălăbănindu-se, prin interiorul nacelei, adunând toate lucrurile de care nu se puteau lipsi şi pe care le cără în compartimentul bombelor: o lampă, una dintre pături, majoritatea ustensilelor de gătit şi a veselei, nişte cărţi, probele de rocă. Le aruncă, încântată, peste bord. „Dacă vreun călător va da vreodată peste grămada de obiecte de acolo, îşi spunea, chiar că se va întreba ce dracului s-a petrecut.”

Porniră ambele motoare, turându-le la maxim pentru a putea dezlega ancora, iar când reuşiră, vântul îi purtă ca pe o frunză în noiembrie. Menţinură turaţia, pentru a câştiga, cât mai repede, altitudine. Între Olympus şi Tharsis se găseau câţiva vulcani mai mici, iar Arkadi dorea să treacă la câteva sute de metri deasupra lor. Ecranul radarului îl arăta pe Ascraeus Mons rămânând, constant, în spate. Când se îndepărtară îndeajuns spre nord, se întoarseră spre est, încercând să stabilească un traseu care să ocolească flancul nordic al lui Tharsis şi, de acolo, să ducă mai departe, spre Underhill.

Totuşi, odată cu trecerea unor ceasuri nesfârşite, constatară că vântul se năpustea în jos, pe panta de nord a lui Tharsis, suflând din prova dirijabilului, astfel încât, chiar dacă forţau la maximum motoarele ca să se îndrepte către sud-est, reuşeau să se mişte, în cel mai bun caz, către nord-est. În strădaniile lor de a zbura împotriva vântului, sărmanul *Vârf de săgeată* se zgâlţâia ca un aeroglisor, azvârlindu-i când sus, când jos, de parcă nacela ar fi fost cu adevărat ataşată la partea inferioară a unei trambuline. Oricum, tot nu mergeau în direcţia dorită. Din nou se lăsă întunericul, iar vântul îi duse şi mai departe, către nord-est. Urmând acest cap compas, aveau să treacă la vreo câteva sute de kilometri de Underhill. După care nu mai exista nimic: niciun fel de aşezări, niciun refugiu. Vor fi împinşi peste Acidalia, până la Vastitas Borealis, până la marea împietrită a dunelor negre, şi nu aveau hrană şi apă îndeajuns pentru a înconjura din nou planeta şi a mai încerca încă o dată să se întoarcă acasă.

Cu praful în gură şi în ochi, Nadia reveni în bucătărie şi încălzi ceva de mâncare. Era deja epuizată şi – când simţi mirosul mâncării în aer – extrem de flămândă. Chiar şi însetată, iar instalaţia de reciclare a apei funcţiona pe bază de hidrazină.

Gândindu-se la apă, îi trecu prin minte o imagine din călătoria ei către Polul Nord: conducta spartă şi revărsarea albă de apă îngheţată. Cât era de relevantă, în situaţia actuală?

Îşi croi cu greu drumul spre cabină, sprijinindu-se de perete la fiecare pas. Serviră o cină prăfuită, încercând să găsească soluţii. Arkadi privea ecranul radarului, fără a spune nimic, dar avea un aer preocupat.

– Uite ce este, rupse ea tăcerea, dacă am recepţiona semnalele emise de transponderele de pe drumul spre Chasma Borealis, am putea coborî şi ateriza în apropiere. Apoi, unul dintre transportoarele robotizate ar putea fi trimis să ne recupereze. Furtuna nu va avea nicio influenţă asupra lor, fiindcă, oricum, nu au nevoie de vedere ca să circule. L-am putea lăsa pe *Vârf de săgeată* ancorat, iar noi ne-am întoarce acasă.

Arkadi o privi şi termină de înghiţit.

– Bună idee, spuse el.

Doar dacă ar putea recepţiona semnalele balizelor înşirate pe drum! Arkadi deschise radioul şi îi chemă pe cei din Underhill. Difuzorul pârâia din pricina furtunii electrostatice, aproape la fel de impenetrabilă ca şi aceea de praf, dar se puteau face înţeleşi. Toată noaptea conversară cu cei de acasă, discutând despre frecvenţe, caracteristici de bandă, capacitatea prafului de a masca semnalele, destul de slabe, ale transponderelor şi aşa mai departe. Deoarece acestea erau proiectate pentru a dirija vehiculele din apropiere şi aflate la sol, aeronauţii vor avea dificultăţi de recepţie. Underhillul putea determina, cu destulă uşurinţă, poziţia în spaţiu a dirijabilului, pentru a le indica unde să coboare, iar propria lor hartă radar le va oferi, de asemenea, informaţii generale despre locul unde era situat drumul. Dar niciuna dintre aceste metode nu era foarte exactă, şi va fi aproape imposibil să găsească drumul în timpul furtunii, dacă nu aterizează drept pe el. O abatere de numai zece kilometri într-o parte sau alta, şi vor trece dincolo de orizont, plângându-se că n-au avut noroc. Ar fi mult mai sigur dacă s-ar putea agăţa de unul dintre semnalele emise de transpondere, urmându-l până jos.

Pentru orice eventualitate, Underhillul trimise un transportor pe drumul spre nord. În aproximativ cinci zile avea să ajungă în zona pe care urma s-o traverseze cei doi. La viteza lor actuală, de aproape treizeci de kilometri pe oră, aveau să intersecteze şi ei drumul peste vreo patru zile.

Aranjamentele fiind terminate, stabiliră schimburile pentru restul nopţii. Nadia dormi neliniştită, petrecând mult timp întinsă pe pat, sub zgâlţâielile vântului. Ferestrele erau întunecate, de

parcă ar fi fost acoperite de draperii. Vuietul vântului semăna cu acela al unei sobe cu gaz, şi uneori cu strigătele unor fiinţe de pe altă lume.

Visă că se aflau în interiorul unui mare furnal, plin de demoni ai flăcărilor. Se trezi asudată şi se duse să-l înlocuiască pe Arkadi. Toată nacela mirosea a sudoare, praf şi hidrazină arsă. În pofida garniturilor extrem de etanşe, o peliculă albicioasă, vizibilă, acoperea totul. Îşi trecu degetele peste un perete despărţitor, de un albastru pal, şi se uită la urmele rămase. Incredibil.

Înaintau, bălăbănindu-se, prin obscuritatea zilelor şi prin negrul fără de stele al nopţilor. Radarul le arătă trecând pe sub ei ceea ce îşi închipuiră că este craterul Fesenkov. Încă mai erau împinşi către nord-est, şi nu aveau absolut nicio şansă de a scăpa din furtună şi a se îndrepta spre sud, către Underhill. Singura lor speranţă rămăsese drumul polar. Atunci când nu era de cart, Nadia îşi petrecea vremea căutând lucruri pe care le-ar fi putut arunca peste bord, decupând din scheletul nacelei elemente considerate neesenţiale. Inginerii de la Friedrichshafen s-ar fi cutremurat. Atâta doar că germanii întotdeauna execută lucrurile cu o meticulozitate exagerată, şi – oricum – nimeni de pe Pământ nu credea în gravitaţia marţiană. Aşa că Nadia continuă să taie cu fierăstrăul şi să ciocănească, până când din întregul interior al nacelei nu rămase mai nimic. Fiecare deschidere a trapei lăsa să intre un alt nor de praf, dar Nadia socotea că merită: erau nevoiţi să se ridice. Sistemul ei de morişti nu asigura suficientă energie, iar pe cele rămase le aruncase peste bord, cu multă vreme în urmă. Chiar dacă le-ar mai fi avut, tot nu s-ar fi vârât din nou sub dirijabil pentru a le instala: amintirea incidentului încă îi mai producea fiori. În schimb, continuă să taie. Dacă ar fi putut ajunge la compartimentele gonflabile, ar fi aruncat chiar şi fragmente din schelet.

În vreme ce Nadia era ocupată cu toate astea, Arkadi ţopăia prin nacelă înveselind-o, gol şi îmbibat de praf, întruparea omului roşu, cântându-i şi urmărind ecranul radarului, încropind la repezeală ceva de mâncare, proiectând traseul – bine, prost, cum se putea. Era imposibil să nu se molipsească un pic de veselia lui debordantă, să nu se minuneze, alături de el, de cele mai puternice rafale de vânt, să nu simtă praful circulându-i nebuneşte prin sânge.

Astfel trecură trei zile lungi şi intense, în strânsoarea nebună a vântului portocaliu-închis. Iar în a patra zi, la puţină vreme după prânz, deschiseră radioul, cu volumul la maximum, şi ascultară, pe frecvenţa transponderelor, vuietul plin de pârâituri al electricităţii statice. Pe Nadia, concentrarea asupra zgomotului uniform o adormea, pentru că dormiseră foarte puţin; era aproape inconştientă când Arkadi rosti ceva, făcând-o să tresară.

– Auzi? întrebă el din nou, iar ea ascultă şi dădu din cap, negând. E un fel de *ping.*

Nadia auzi un mic piuit.

– Asta este?

– Aşa cred. Trebuie să coborâm cât mai repede, câteva baloane trebuie neapărat golite.

Arkadi bătu pe tastatura panoului de control, iar dirijabilul se aplecă în faţă şi începură să coboare cu viteză, ca în cazurile de urgenţă. Valorile altimetrului scădeau cu repeziciune. Radarul le spunea că terenul de sub ei este, în general, plat. Piuitul deveni din ce în ce mai puternic – fără a dispune de un receptor direcţional, aceea avea să fie singura lor posibilitate de a afla dacă se apropie sau se îndepărtează. *Ping... ping... ping...* în epuizarea care o cuprinsese, Nadiei îi era greu să spună dacă intensitatea semnalului sporeşte sau scade, şi i se părea că volumul fiecărui semnal este diferit, în funcţie de atenţia pe care i-o acorda.

– Slăbeşte! exclamă Arkadi, brusc. Nu crezi?

– Nu-mi dau seama.

– Aşa e.

Arkadi porni propulsoarele, iar din pricina motoarelor zumzăind, semnalul devenea, cu siguranţă, mai slab.

Viră în direcţia vântului, iar dirijabilul se smuci necontrolat. Se strădui să-i încetinească coborârea, dar exista o întârziere între orice mişcare a flapsurilor şi reacţia dirijabilului şi, în realitate, erau antrenaţi în ceva mai mult decât o prăbuşire controlată.

În momentul în care altimetrul le arătă că se află suficient de jos, aruncară ancora şi, după un târâş urmărit cu sufletul la gură, aceasta se prinse şi ţinu. Aruncară toate celelalte ancore şi traseră dirijabilul spre sol, rulând cablurile. Apoi Nadia se îmbrăcă, se prinse în chingi, coborî cu scripetele şi, odată ajunsă pe sol, începu să se mişte în lumina zorilor ciocolatii, încovoindu-se amarnic sub suflarea neregulată a vântului. Constată că e epuizată fizic mai mult decât îşi amintea să fi fost vreodată. Îi era

greu să se deplaseze împotriva vântului şi se văzu nevoită să schimbe ruta. Semnalul transponderelor răsuna în interfon, iar terenul părea să-i tresalte sub picioare. Nu-i venea uşor să-şi păstreze echilibrul. Semnalul era cum nu se poate mai distinct.

– Ar fi trebuit tot timpul să ascultăm semnalele prin interfon, îi spuse ea lui Arkadi. Se aud mai bine.

O rafală o răsturnă. Nadia se ridică şi înaintă încet, cu paşi târşâiţi, derulând în urmă-i un fir de nailon, alegându-şi direcţia în funcţie de volumul semnalelor. Constată că terenul îi fugea de sub picioare, atunci când era în stare să-l vadă. Vizibilitatea era redusă la un metru sau mai puţin, mai cu seamă în timpul rafalelor celor mai puternice. După care totul se limpezea într-o clipită, şi jeturi maronii de pulbere treceau pe lângă ei, val după val, deplasându-se cu o viteză uluitoare. Vântul o împingea la fel de tare ca pe Pământ ori chiar mai tare. Menţinerea echilibrului se dovedea un exerciţiu dureros, un constant efort fizic.

La un moment dat, când se afla în interiorul unui nor dens, orbitor, aproape că se izbi de un transponder ca o masivă bornă kilometrică.

– Hei! strigă ea.

– Ce s-a întâmplat?

– Nimic. M-am speriat singură, împiedicându-mă de o bornă.

– Ai găsit-o?

– Mda…

Nadia simţea cum epuizarea i se scurge în mâini şi picioare. Se aşeză pentru un minut, apoi se ridică; pământul era mult prea rece pentru a sta pe jos. Degetul-fantomă o durea.

Se prinse de firul de nailon şi reveni, orbecăind, la dirijabil. Se simţea de parcă pătrunsese în mitul antic, iar acum urma singurul fir menit să o scoată din labirint.

Pe parcursul drumului spre sud, cu transportorul, orbiţi de pulberea în zbor, primiră prin radio un mesaj, plin de paraziţi: UNOMA tocmai aprobase şi finanţase stabilirea a trei noi colonii. Fiecare avea să constea din cinci sute de persoane, toate provenind din ţări nereprezentate de prima sută de colonişti. Iar subcomitetul pentru terraformare recomandase, şi Adunarea Generală aprobase, un întreg pachet de eforturi terraformatoare, printre acestea înscriindu-se distribuirea pe suprafaţa planetei a unor microorganisme rezultate din ingineria genetică, realizate dintr-un stoc originar, cum ar fi: alge, bacterii sau licheni.

Arkadi râse vreme de treizeci de secunde bune.

– Bastarzii ăştia! Bastarzi norocoşi! Vor merge mai departe cu algele alea!

Partea a IV-a
CUPRINŞI DE DOR

Într-o dimineaţă de iarnă, soarele străluceşte peste Valles Marineris, iluminând pereţii nordici ai acelei imense înlănţuiri de canioane. Iar în lumina aceasta orbitoare se vede cum, din loc în loc, un strat sau un aflorisment este plin de pete de licheni negri, ca nişte negi.

Vedeţi, viaţa se adaptează. Are doar puţine nevoi – niţel combustibil, niţică energie – fiind fantastic de ingenioasă în extragerea acestor elemente necesare, dintr-o gamă largă de medii pământene. Unele organisme trăiesc în permanenţă sub punctul de îngheţ al apei, altele dincolo de punctul de fierbere. Unele trăiesc în zone cu radioactivitate ridicată, altele în zone intens sărate, în interiorul stâncilor dure, în întunericul cel mai adânc, în stare de deshidratare extremă sau fără oxigen. Se constată acomodări la tot felul de medii, prin măsuri de adaptare atât de stranii şi de uimitoare, încât depăşesc imaginaţia noastră şi astfel, de la roca-mamă până departe în atmosferă, viaţa penetrează Pământul cu ţesătura complexă a unei unice şi mari biosfere.

Toate aceste posibilităţi de adaptare sunt codificate şi transmise mai departe prin gene. Dacă genele suferă mutaţii, organismele se schimbă. Dacă genele sunt alterate, organismele se schimbă din nou. Bioinginerii utilizează ambele forme de schimbare, nu numai înnădirea recombinatorie a genelor, dar şi arta, mult mai veche, a înmulţirii selective. Microorganismele sunt crescute pe lamele, iar cele care cresc cel mai repede (sau care manifestă cel mai mult trăsătura dorită) pot fi selectate şi crescute încă o dată; pot fi adăugate substanţe mutagene pentru a face să crească rata mutaţiilor, iar în rapida succesiune a generaţiilor microbiene poţi repeta acest proces până când obţii ceva apropiat de ceea ce doreşti. Înmulţirea selectivă este una dintre cele mai eficiente tehnici de care dispunem în bioinginerie.

Dar încep să atragă atenţia tehnici şi mai noi. Microorganismele rezultate din ingineria genetică (GEM) intraseră în scenă de numai o jumătate de secol atunci când primă sută de colonişti a sosit pe Marte. Dar, pentru ştiinţa

modernă, o jumătate de secol înseamnă multă vreme. În anii aceia, plasmidele conjugate deveniseră instrumente foarte sofisticate. Gama de enzime restrictive, pentru secţionare, şi de enzime de legătură, pentru alipire, era largă şi versatilă; exista capacitatea de a acţiona cu precizie de-a lungul cordoanelor de ADN. Volumul cunoştinţelor acumulate cu privire la genomuri era imens, aflându-se într-un proces de creştere exponenţială. Utilizate împreună, toate aceste exemple de bioinginerie permiteau fel de fel de mobilizări, promovări, dedublări de caracteristici, declanşau sinuciderea (pentru a frâna succesiunea excesivă) şi aşa mai departe. Puteai preleva secţiuni de ADN de la un organism care purta caracteristicile dorite, apoi puteai sintetiza aceste mesaje ADN şi le puteai alipi în inele plasmidice. După aceea, celulele erau spălate şi suspendate într-un glicerol împreună cu noile plasmide, iar glicerolul era suspendat între doi electrozi, fiind supus unui scurt şoc electric de două mii de volţi. Plasmidele din glicerol ţâşneau în interiorul celulelor, şi voila! Acolo, azvârlit în viaţă, ca monstrul lui Frankenstein, se afla un nou organism, cu noi posibilităţi.

Şi tot aşa; licheni cu creştere rapidă, alge rezistente la radiaţii, ciuperci adaptate frigului extrem, bacterii Archae halofile, care se hrănesc cu sare şi elimină oxigen, muşchi destinat zonelor arctice. O întreagă taxonomie de noi moduri de viaţă, toate parţial adaptate la suprafaţa lui Marte, toate aflate acolo, afară, încercând să supravieţuiască. Unele specii piereau: selecţie naturală! Unele prosperau: supravieţuirea celor mai puternici! Unele prosperau necruţător, pe seama altor organisme, după care substanţele chimice din excreţiile lor activau genele sinucigaşe, şi indivizii mureau, împrăştiindu-se, până când nivelurile acelor substanţe chimice scădeau din nou.

Aşadar, viaţa se adaptează noilor condiţii Dar, în acelaşi timp, condiţiile sunt schimbate de către viaţă. Este una dintre definiţiile vieţii: organismul şi mediul se schimbă într-un aranjament reciproc, deoarece sunt două manifestări ale unei ecologii, două părţi ale unui întreg.

Deci, mai mult oxigen şi azot în aer. Un puf negru pe gheaţa polară. Puf negru pe suprafeţele zdrenţuite ale rocilor poroase. Pete de un verde-pal pe sol. În aer, grăunţe mai mari de chiciură. Animaliculi croindu-şi drum în măruntaiele regolitului, ca trilioane de molecule minuscule, transformând nitraţii în azot, oxizii în oxigen.

La început, procesul a fost aproape invizibil şi foarte lent. O muşcătură a gerului ori o furtună solară duceau la pierderi masive, specii întregi dispărând într-o singură noapte. Însă resturile morţilor îi hrănesc pe cei rămaşi, condiţiile fiindu-le mai prielnice, oferindu-le prilejul să profite de situaţie. Bacteriile se reproduc repede, dublându-şi numărul de mai multe ori pe zi, dacă au condiţii favorabile. Estimările matematice pentru viteza lor de creştere sunt uluitoare şi, cu toate ca rigorile mediului, mai ales pe Marte, menţineau creşterea reală departe de limitele matematice, noile organisme, areofitele, s-au reprodus repede, uneori au suferit mutaţii, întotdeauna au murit, iar viaţa cea nouă s-a hrănit cu rămăşiţele strămoşilor şi s-a reprodus încă o dată. Au trăit şi au murit, iar solul şi aerul lăsate în urmă au fost diferite de ceea ce erau înaintea acelor milioane de scurte generaţii.

Aşa că într-o bună dimineaţă soarele răsare, aruncând raze prelungi prin acoperământul sfâşiat al norilor, pe toată lungimea văilor Marineris. Pe pereţii nordici se zăresc urme abia vizibile de negru, galben, măsliniu, cenuşiu şi verde. Petice de licheni sunt presărate pe faţetele verticale de piatră, care se află acolo ca întotdeauna, rigide, crăpate şi roşii. Doar că, de data aceasta, sunt împestriţate, de parcă ar fi acoperite cu mucegai.

Michel Duval se visa acasă. Se făcea că înoată dincolo de promontoriul de la Villefranche-sur-Mer, apa caldă, de august, ridicându-l şi coborându-l. Bătea vântul, era aproape de înserat, iar apa avea culoarea bronzului alb, apătos, lumina soarelui revărsându-se pe toată suprafaţa ei. Valurile erau mari pentru Mediterana, uşoare talazuri care se înălţau, despicate de izbiturile vântului şi cădeau iar, în linii iuţi, inegale, îngăduindu-i, pentru o clipă, să plutească deasupra lor. Apoi totul se prăbuşea într-o rostogolire de bule de aer şi nisip, şi el ieşea din nou deasupra, într-o izbucnire de lumină aurie, gustul sării în toate, ochii usturându-l voluptuos. Mari pelicani negri pluteau pe perne de aer chiar deasupra undelor, se năpusteau în picaje abrupte şi lipsite de îndemânare, zăboveau şi se afundau în apă în jurul lui. Când plonjau, îşi strângeau pe jumătate aripile, reglându-şi căderea cu ajutorul lor, până în momentul penibilei prăbuşiri în apă. Apoi se ridicau, înghiţind cu lăcomie peştişori. Doar la câţiva metri de el, unul se scufundă cu un plescăit, şi silueta sa, în dreptul soarelui, semăna cu un avion Stuka ori cu un pterodactil. Răcorit şi încins totodată, înmuiat în sare, pelicanul scoase capul deasupra valului şi clipi, orbit de lumina la fel de sărată. Un val se sparse părând alcătuit din diamante strivite în smântână.

Şi atunci sună telefonul.

Sună telefonul. Erau Ursula şi Phyllis, care îl sunau să-i spună că Maia trece iar printr-o criză şi că e de neconsolat. Michel se sculă, îşi trase pe el indispensabilii şi intră în baie. Valurile săreau peste linia lăsată de contracurent. Maia e din nou deprimată! Ultima dată când o întâlnise era bine dispusă, aproape euforică. Şi asta când? Să fie o săptămână? Dar asta e Maia. Maia e trăsnită. Trăsnită într-un fel specific rusesc totuşi, ceea ce însemna că reprezintă o forţă de care trebuie să se ţină seama. Mama Rusia! Biserica şi comuniştii încercaseră eradicarea matriarhatului care-i precedase, şi tot ce au realizat a fost o revărsare de dispreţ amar, emasculant, o întreagă naţiune plină de *rusalce* şi *babe iaga* dispreţuitoare, superfemei vreme de douăzeci de ore pe zi, trăind într-o cultură aproape partenogenetică de mame, fiice, babuşti, nepoate. Şi totuşi obligatoriu absorbite de relaţiile lor cu bărbaţii, încercând cu disperare să-l găsească pe tatăl pierdut, pe masculul perfect. Ori, poate, doar pe bărbatul care să preia o parte din poveri. Descoperind marea iubire şi apoi, cel mai adesea, distrugând-o!

Nişte trăsnite!

În sfârşit, e primejdios să generalizezi. Dar Maia era un caz clasic. Irascibilă, capricioasă, cochetă, sclipitoare, şarmantă, manipulatoare, pătimaşă – acum, umplându-i cabinetul ca o imensă lespede de tristeţe, cu ochii congestionaţi şi încercănaţi, cu gura suptă. Ursula şi Phyllis îl salutară printr-o înclinare a capului, îi şoptiră mulţumiri pentru că se trezise aşa devreme şi plecară. Michel merse la fereastră şi ridică jaluzelele veneţiene, iar lumina din domul central se revărsă în încăpere. Văzu, din nou, că Maia e o femeie frumoasă, cu părul lucios, răvăşit, şi o privire întunecată, fermecătoare, spontană şi directă. Îl întrista să o vadă atât de supărată, niciodată nu se putuse obişnui cu asta, contrasta prea violent cu vivacitatea ei obişnuită, cu felul acela de a-şi pune un deget pe braţul tău în timp ce continua să trăncănească, pe un ton încrezător, despre un subiect fascinant sau altul…

Toate astea erau mimate în mod straniu de această fiinţă disperată care se apleca peste biroul său şi începu să-i povestească cu o voce aspră, răguşită, despre cea mai recentă scenă a dramei care se desfăşura între ea şi John şi, din nou, Frank. Aparent, se supărase pe John pentru că acesta refuzase să o ajute în planul ei de a-i determina pe nişte multinaţionali rusofoni să susţină dezvoltarea unor aşezări în Bazinul Hellas. Punctul cu pricina se afla la cea mai joasă altitudine de pe Marte şi avea să beneficieze primul de schimbările atmosferice care începeau să se simtă. Presiunea aerului la Low Point, cu patru kilometri sub nivelul de referinţă, avea să fie, întotdeauna, de patru ori mai mare decât pe vârful marilor vulcani şi de trei ori mai mare decât la cota zero, urmând a fi primul loc locuibil, perfect potrivit pentru dezvoltare.

Doar că, aparent, John prefera să lucreze cu UNOMA şi guvernele respectivelor state. Şi acesta nu era decât unul dintre multele dezacorduri politice de bază care începeau să le altereze viaţa personală, şi ajunseseră până acolo încât se certau adesea pentru lucruri care nu contau şi pentru care nu se certaseră niciodată până atunci.

Privind-o insistent, Michel aproape că-i spuse: „John vrea să fii supărată pe el.” Nu ştia sigur cum ar fi reacţionat John la asta. Maia îşi frecă ochii şi îşi lăsă capul pe biroul lui, dezgolindu-şi ceafa şi umerii largi, musculoşi. Niciodată nu s-ar fi arătat atât de distrusă în faţa celorlalţi locatari din Underhill. Exista între ei doi

o intimitate, ceva ce nu i se întâmpla decât atunci când se afla cu el. Era ca şi cum s-ar fi dezbrăcat. Oamenii nu pricep că adevărata intimitate nu constă în contactul sexual, care poate fi realizat şi cu nişte străini, într-o stare de totală alienare. Intimitatea înseamnă să vorbeşti ceasuri întregi despre ce e mai important în viaţa ta. Deşi, ce-i drept, goală Maia arăta bine. Avea proporţii perfecte. Michel şi-o aminti în bazin, înotând pe spate, într-un costum albastru tăiat adânc deasupra şoldurilor. O imagine mediteraneană: el, plutind pe apă la Villefranche, când totul e inundat de lumina arămie a apusului, şi privind plaja unde bărbaţi şi femei se plimbau goi, cu excepţia triunghiuri-lor de neon ale costumelor de baie *cache-sexe* – femei cu pielea bronzată şi sânii goi, mergând câte două, ca dansatoarele, în lumina soarelui –, apoi delfinii ţâşniră din apă între el şi plajă, cu trupurile lor graţioase, negre, rotunjite, ca ale femeilor…

Dar acum Maia vorbea despre Frank. Dispunând de un al şaselea simţ, al conflictelor între John şi Maia (chiar şase nu ar fi fost necesare), Frank alerga la ea de fiecare dată când simţea semnele exaltării, pentru a se plimba cu ea şi a vorbi despre viziunea sa asupra lui Marte, viziune progresivă, incitantă, ambiţioasă – ceea ce nu se putea afirma şi despre concepţia lui John.

– În ultima vreme, Frank s-a dovedit mult mai dinamic decât John, nu ştiu de ce.

– Pentru că e de acord cu tine, spuse Michel.

Maia ridică din umeri.

– Poate că la asta mă refer şi eu. Dar ni se oferă şansa de a construi aici o întreagă civilizaţie, chiar aşa. Totuşi, John e atât de… – suspină adânc. Şi încă îl iubesc. Doar că…

Continuă să vorbească despre trecutul lor, despre felul în care legătura lor îi salvase pe toţi de anarhie în timpul călătoriei (sau, cel puţin, de plictiseală), cum stabilitatea nonşalantă a lui John îi făcuse atât de bine. Cum puteai conta pe el. Cât de impresionată fusese ea de faima lui, cum simţise că legătura lor o face părtaşă, pentru totdeauna, la istoria lumii. Dar acum înţelegea că în orice caz ea va fi o părticică a istoriei lumii; toţi cei care făceau parte din prima sută vor fi la fel. Ridică tonul, şi sporovăială îi deveni tot mai rapidă şi mai vehementă.

– Nu pentru asta am eu nevoie de John acum, ci pentru ceea ce simt faţă de el, dar nu cădem de acord asupra niciunei probleme şi nu ne prea potrivim, iar cu Frank, cel care a fost atât

de precaut încât să se abţină de la orice, mă potrivesc în toate privinţele, iar eu am fost atât de entuziasmată de asta, că i-am dat din nou un semnal greşit, iar el a venit din nou, şi ieri, în bazin, m-a ţinut în braţe, ştii, mi-a cuprins braţele cu mâinile – Maia îşi încrucişă braţele şi îşi cuprinse bicepşii cu mâinile – şi mi-a cerut să-l părăsesc pe John pentru el, ceea ce nu voi face niciodată, iar el *tremura,* iar eu i-am spus că nu pot, dar şi eu tremuram…

Aşa că, până la urmă, ajunsese la limită şi se certase cu John, într-o manieră atât de flagrantă, încât acesta, supărat cu adevărat, luase o maşină şi se dusese la arcada pe care o clădea Nadia, petrecându-şi noaptea acolo, cu echipa de constructori. Frank, la rându-i, venise din nou să discute, iar când ea (abia schiţat) l-a respins, declarase că pleacă să locuiască în aşezarea europeană de pe cealaltă parte a planetei. Tocmai el, forţa dinamizatoare a coloniei!

– Şi sunt convinsă că o va face! Nu e el omul care doar să ameninţe. Învaţă germana, în stilul lui, iar pentru el limbile străine sunt floare la ureche.

Michel încercă să se concentreze. Reuşea anevoie, deoarece ştia prea bine că peste o săptămână totul va fi altfel, pentru că întreaga dinamică internă a micului trio se modificase până la a deveni de nerecunoscut. Aşa că era greu de vindecat. Ce să mai spună de problemele lui personale? Erau mult, mult mai complicate, dar pe el nimeni nu-l asculta vreodată. Se plimbă înainte şi înapoi prin faţa ferestrei, liniştind-o cu obişnuitele întrebări şi comentarii. Prezenţa plantelor în atriu era reconfortantă, îi dădea acestuia înfăţişarea oricărei curţi de la Arles ori Villefranche. Îşi aminti brusc de piaţeta strâmtă, cu bolta de chiparoşi, de la Avignon, nu departe de palatul papilor, piaţeta aceea şi mesele de cafenea care, pe timp de vară, imediat după asfinţit, aveau exact culoarea lui Marte. Gustul măslinelor şi al vinului roşu…

– Hai să ne plimbăm, spuse el.

Secvenţă standard a orei de terapie. Traversară atriul şi intrară în bucătărie, pentru ca Michel să poată servi un mic dejun de care uită chiar în timp ce-l înghiţea. Ar trebui să denumim mâncatul „uitare”, îşi spuse el, îndreptându-se către camerele etanşe. Îşi puseră costumele – Maia intrând într-o cameră separată pentru a se îmbrăca –, după care le verificară, pătrunseră în ecluză, o depresurizară, deschiseră uşa cea mare

şi ieşiră.

Frigul tăia ca un diamant. Un timp, merseră pe trotuarele care înconjurau Underhillul, ocolind halda de steril şi marile piramide din sare.

– Crezi că vor găsi, vreodată, o utilizare pentru toată sarea asta? întrebă Michel.

– Sax încă mai studiază problema.

Din când în când, Maia revenea tot la John şi Frank. Michel o chestiona ca în cadrul unui program de psihanaliză, şi Maia răspundea de parcă ar fi participat la un program numit „Maia”. Fiecare auzea vocea celuilalt direct în urechi: intimitatea interfonului.

Ajunseră la ferma de licheni, iar Michel se opri să privească tăvile, să se afunde în culoarea lor intensă, vie. Alge negre, de zăpadă, apoi covoare groase de licheni unde algele simbiotice alcătuiau un filon albastru-verzui pe care Vlad tocmai îl determinase să crească de unul singur; licheni roşii, cărora nu părea să le meargă prea bine. Oricum, inutili. Licheni galbeni, licheni măslinii, unul care avea exact culoarea vopselii pentru navele de război. Licheni albi ca fulgii de zăpadă, galben-verzui, de un verde viu! Îţi pulsa în faţa ochilor o floare de deşert, somptuoasă şi improbabilă. O auzise pe Hiroko spunând, în timp ce privea la o asemenea cultură: „Asta e *Viriditas”,* ceea ce, în limba latină, înseamnă «puterea de a înverzi». Cuvântul fusese inventat de o mistică creştină din Evul Mediu, pe nume Hildegard. *Viriditas,* adaptându-se acum la condiţiile de aici şi întinzându-se, încet, peste şesurile din emisfera nordică. În timpul verilor sudice îi mergea şi mai bine; într-o zi, temperatura ajunsese la două sute optzeci şi cinci de grade Kelvin, depăşindu-se cu douăsprezece grade recordul.

– Se schimbă lumea, remarcă Maia, când treceau pe lângă platforme.

– Aşa e, întări Michel, care nu se putu abţine să adauge: Nu mai sunt decât trei sute de ani până când vom avea o temperatură la care să se poată trăi.

Maia râse. Se simţea mai bine. În curând va atinge nivelul de plutire sau, cel puţin, va trece prin el, spre o stare de euforie. Era labilă. Stabilitate–labilitate – aceasta era cea mai recentă caracteristică pe care Michel o studiase la cei dintâi o sută. Maia reprezenta extrema labilă.

– Hai să facem o plimbare cu maşina, să vedem arcada,

propuse ea.

Michel fu de acord, întrebându-se ce s-ar întâmpla dacă vor da, acolo, peste John. Intrară în parcare şi aleseră o maşină de teren. Michel conduse micul jeep, ascultând sporovăiala Maiei. Se modifică, oare, conversaţiile atunci când sunt despărţite de gurile care vorbesc şi plantate drept în urechile ascultătorilor de microfoanele din căşti? Era ca şi cum ai fi vorbit întotdeauna la telefon, chiar şi atunci când stăteai alături de persoana căreia i te adresai. Sau – să fie asta mai bine ori mai rău? – de parcă ai fi participat la o şedinţă de telepatie.

Drumul betonat era neted, iar Michel conducea cu viteza maximă, de şaizeci de kilometri pe oră. Aproape că simţea pe vizor scurgerea aerului rarefiat, acel CO_2, pe care Sax dorea să-l elimine din atmosferă. Va avea nevoie de eliminatori puternici, chiar mai puternici decât lichenii, îi trebuia păduri tropicale enorme, supraetajate, halofile, care să capteze cantităţi enorme de CO_2 în lemn, frunze, turbă. Avea nevoie de mlaştini de turbă adânci de o sută de metri şi de păduri tropicale înalte de o sută de metri. Aşa spusese. Ann se schimba la chip doar când îi auzea vocea.

După cincisprezece minute ajunseră la arcada Nadiei. Locul era încă în construcţie şi arăta neîngrijit şi neterminat, la fel ca Underhill la începuturi, doar că la o scară mai mare. O movilă lungă de pietriş rubiniu fusese extrasă din şanţul care se întindea de la est la vest, ca mormântul Uriaşului.

Se opriră la unul dintre capetele marelui şanţ. Treizeci de metri adâncime, treizeci lăţime şi o sută în lungime. Peretele nordic al şanţului devenise acum o suprafaţă de oglinzi, iar cel sudic era acoperit de mozaicuri de oglinzi filtrante, alternând cu mezocosmosuri de ziduri, cu vase marţiene sau terrarii, toate alcătuind un amestec plin de culoare, ca o tapiserie a trecutului şi viitorului. Majoritatea terrariilor erau pline cu molizi şi alte plante amintind de marea pădure pământeană care înconjura planeta la latitudinea de şaizeci de grade. Cu alte cuvinte, amintea de vechea locuinţă din Siberia a Nadiei Cernâşevskaia. Să fi fost un semn că şi ea suferă de aceeaşi boală? Ar putea-o, oare, doctorul convinge să-i construiască şi lui o Mediterană?

Nadia se sculase şi lucra pe un buldozer. O femeie cu propriul ei fel de *viriditas.* Se opri din lucru şi se apropie să stea de vorbă cu ei câteva clipe.

– Proiectul e în curs de desfăşurare, le spuse ea, calm. E

uimitor ce poţi face cu vehiculele robotizate care continuă să fie expediate de pe Pământ.

Piaţa era gata şi plantată cu o mulţime de arbori, inclusiv o varietate de sequoia pitici, de aproape treizeci de metri, aproape la fel de înalţi cât întreaga arcadă. Cele trei rânduri suprapuse de camere boltite, în stilul Underhill, din spatele pieţei, erau deja terminate, cu izolaţia la locul ei. Chiar cu o zi înainte aşezarea fusese etanşată, încălzită şi presurizată, aşa că se putea lucra în interior fără costume. Cele trei niveluri erau construite în arce din ce în ce mai mici, amintindu-i lui Michel de Pont du Gard. Bineînţeles, toată arhitectura era de inspiraţie romană, aşa că nu ar fi trebuit să-l surprindă. Oricum, arcele erau mai largi şi mai uşoare. Mai aeriene, profitând de toleranţa gravitaţiei.

Nadia se întoarse la lucru. O femeie atât de calmă, de stabilă, opusul celor caracterizaţi prin labilitate. Moderată, singulară, interiorizată. Nu exista vreo alta atât de diferită de prietena ei, Maia, căreia îi făcea bine să se afle în preajma celei dintâi. Extremitatea opusă a scalei, ajutând-o pe cealaltă să nu-şi ia zborul. Un bun exemplu. Ca în întâlnirea aceasta, în care Maia contracara tonul calm al Nadiei. Iar când Nadia se întoarse la treabă, Maia păstră ceva din seninătatea ei.

– O să-mi fie dor de Underhill atunci când ne vom muta aici, spuse ea. Ţie nu?

– Nu cred, răspunse Michel. Locul ăsta va fi mult mai însorit.

Toate cele trei niveluri ale noului habitat se deschideau către piaţa înaltă şi aveau balcoane largi, terasate, pe partea însorită a încăperilor, aşa că, deşi întreaga structură era situată cu faţa spre nord şi îngropată mai adânc decât Underhill, oglinzile heliotropice, filtrante, de pe cealaltă parte a şanţului aveau să reverse lumină asupra lor din zori până în amurg.

– Voi fi fericit să mă mut. De la bun început am avut cu toţii nevoie de spaţiu.

– Dar nu vom beneficia de tot spaţiul acesta numai pentru noi înşine. Vor mai veni şi alţii.

– Aşa e. Numai că vom avea la dispoziţie un alt fel de spaţiu.

– Diferit, cum e şi plecarea lui John şi Frank, adăugă ea, părând adâncită în gânduri.

– Da. Dar numai că nici asta nu e, neapărat, un lucru rău.

Într-o societate mai mare, îi explică el, atmosfera sătească, de claustrofobie, de la Underhill va începe să se risipească, oferind o nouă perspectivă asupra anumitor aspecte ale lucrurilor. Michel

ezită înainte de a continua, nefiind tocmai sigur cum s-o spună. Subtilitatea era periculoasă atunci când amândoi recurgeau la o limbă străină, intermediară, abordând-o din perspectiva a două limbi materne diferite. Posibilităţile de înţelegere greşită erau atât de reale!

– Trebuie să accepţi ideea că tu, poate, nici nu vrei să alegi între John şi Frank. Că, de fapt, îi vrei pe amândoi. În contextul oferit de primii o sută, nu poate fi decât scandalos. Însă într-o lume mai numeroasă, cu timpul…

– Dar Hiroko ţine zece bărbaţi! exclamă ea, supărată.

– Da, şi tu faci la fel. Exact la fel. Într-o lume mai numeroasă, nimeni nu va şti, nimănui n-o să-i pese.

Michel continuă să o liniştească, spunându-i că e puternică şi că (folosind termenii lui Frank) e femeia alfa a grupului. Maia îl dezaprobă, obligându-l să o laude şi mai mult, până când, în cele din urmă, se simţi mulţumită, iar Michel îi putu sugera să se întoarcă acasă.

– Nu crezi că va fi un şoc să avem oameni noi pe aici? Oameni diferiţi?

Maia se afla la volan, iar când se întoarse spre el pentru a-i spune toate astea, aproape că părăsi drumul.

– Presupun.

Grupuri noi debarcaseră deja în Borealis şi Acidalia, iar înregistrările video despre ele îi şocaseră pe vechii colonişti, se vedea pe chipul lor. Era ca şi cum, din spaţiu, ar fi sosit nişte extratereştri. Dar, până acum, numai Ann şi Simon se întâlniseră personal cu vreo câţiva dintre ei atunci când porniseră într-o expediţie la nord de Noctis Labyrinthus.

– Zicea Ann că a fost ca şi cum ar fi ieşit cineva din ecranul televizorului.

– Viaţa mea e aşa toată vremea, spuse Maia, tristă.

Michel ridică din sprâncene. Programul „Maia” nu ar fi cuprins o asemenea remarcă.

– Ce vrei să spui?

– O, ştii tu. Jumătate din timpul pe care îl petrecem aici seamănă cu o mare simulare. Nu crezi?

– Nu, răspunse el, gândindu-se bine. Nu cred.

De fapt, totul era mult prea real – frigul ce se strecura prin scaunul maşinii pătrunzându-i adânc în carne, inevitabil de real, inevitabil de dureros. Poate că ea, fiind rusoaică, nu-şi dădea seama de asta. Dar întotdeauna e frig, întotdeauna. Chiar şi în

timpul prânzului, în miez de vară, cu soarele deasupra capului, ca o uşă de furnal deschisă, arzând pe cerul de culoarea nisipului, temperatura ajungea, în cel mai bun caz, la două sute şaizeci de grade Kelvin, adică minus cincisprezece grade Celsius, un frig suficient pentru a trece prin căptuşeala costumului, transformând fiecare mişcare într-un mic model diamantin al durerii. Pe când se apropiau de Underhill, Michel simţea frigul trecându-i prin ţesătură în piele şi mai simţea aerul mult prea rece, oxigenat, pătrunzându-i adânc în plămâni, şi înălţă privirea către orizontul de nisip şi cerul de nisip, spunându-şi: „Sunt un şarpe cu spatele de diamant, târându-mă printr-un deşert roşu de piatră rece şi pulbere uscată. Într-o bună zi, îmi voi schimba pielea, ca o pasăre Phoenix cuprinsă de flăcări, pentru a deveni o creatură nouă, a soarelui, să mă plimb gol pe plajă şi să mă bălăcesc în apa caldă şi sărată...”.

Ajuns la Underhill, Michel reveni la programul de psihanaliză pe care îl avea în minte, o întrebă pe Maia dacă se simte mai bine, şi ea îşi atinse viziera de a lui, adresându-i o privire care semăna cu un sărut.

– Ştii doar că mă simt mai bine, îi răsună vocea ei în urechi.

– Atunci cred că voi mai face o plimbare, adăugă el, dând din cap.

Şi n-o întrebă: „Dar cu mine cum rămâne? Pe mine ce anume o să mă facă să mă simt mai bine?” Îşi comandă picioarelor să se mişte şi se îndepărtă pe jos. Câmpia sumbră care înconjura baza era imaginea unei dezolări postcataclismice, o lume de coşmar. Cu toate acestea, nu dorea să revină în micul lor bârlog cu lumină artificială, aer încălzit şi culori folosite cu grijă, culori pe care, în marea lor majoritate, chiar el le alesese, utilizând cele mai recente principii ale teoriei „culoare–stare de spirit”, o teorie despre care acum înţelegea că porneşte de la unele presupuneri fundamentale care aici nu se aplicau. Culorile erau toate greşite sau, mai rău chiar, irelevante. Tapet în infern!

Expresia i se alcătui în minte şi îşi croi drum spre buze. Tapet în infern. Tapet în infern. Deoarece, oricum, aveau să înnebunească... Cu siguranţă, fusese o greşeală să trimită aici numai un psihiatru. Fiecare terapeut de pe Pământ era şi el în tratament. Asta făcea parte din meserie. Venea odată cu domeniul de activitate. Doar că terapeutul său se afla acolo, la Nisa, în cel mai bun caz doar la cincisprezece minute distanţă în timp; Michel discuta cu dânsul, dar acesta nu-l putea ajuta. Nici

măcar nu pricepea. El trăia acolo, unde e cald şi albastru, putea pleca la plimbare, se bucura (aşa presupunea Michel) de o sănătate mentală rezonabilă. Asta în timp ce el, Michel, era doctor într-un ospiciu dintr-o închisoare din iad. Iar el, doctorul, era bolnav.

Nu fusese în stare să se adapteze. În privinţa asta, oamenii erau deosebiţi – chestie de temperament. Maia, care acum se îndrepta spre uşa camerei-ecluză, avea un temperament destul de diferit de al lui, ceea ce, într-un fel, îi permitea să se simtă aici întru totul acasă. La drept vorbind, nu credea că Maia observă prea mult împrejurimile. Şi totuşi, în alte privinţe, el şi ea se asemănau. Poate că asta avea legătură cu indicele de stabilitate-labilitate şi cu emotivitatea deosebită a lui însuşi; amândoi erau labili. Cu toate acestea, erau caractere fundamental deosebite; indicele de stabilitate–labilitate trebuia apreciat în combinaţie cu grupul foarte diferit de caracteristici etichetate drept *extraversiune* şi *introversiune.* Asta fusese marea lui descoperire din ultimul an, şi acum îi structura întreaga gândire despre el însuşi şi despre sarcinile sale.

Îndreptându-se către sectorul alchimiştilor, Michel aşeză evenimentele dimineţii în grila acestui nou sistem caracterologic. Extraversiune–introversiune este unul dintre sistemele cel mai mult studiate din întreaga teorie psihologică, beneficiind de multiple dovezi, provenite din multe culturi diferite, în sprijinul realităţii obiective a conceptului. Desigur, nu ca o simplă dualitate. Nu etichetezi omul, pur şi simplu, aşa şi aşa, mai degrabă îl situezi pe o scară, apreciindu-l pentru calităţi cum ar fi: sociabilitatea, impulsivitatea, maleabilitatea, volubilitatea, adaptarea la mediu, vioiciunea, emotivitatea, optimismul şi aşa mai departe. Astfel de măsurători fuseseră efectuate de atâtea ori, încât, statistic, era sigur că diferitele trăsături sunt, într-adevăr, corelate într-o asemenea măsură încât simpla asociere întâmplătoare e cu mult depăşită. Conceptul era, deci, real, cât se poate de real! În realitate, investigaţiile psihologice dezvăluiseră că extraversiunea e legată de stările de repaus, ale stimulării corticale reduse, iar introversiunea de stimularea corticală accentuată. La început, interpretarea i se păru vetustă, dar apoi îşi aminti că, de fapt, cortexul inhibă centrii inferiori ai creierului, astfel încât stimularea corticală redusă permite comportamentul mult mai neinhibat al extravertitului, în timp ce stimularea corticală sporită e inhibitorie şi conduce la

introversiune. Astfel se explică de ce consumul de alcool, un depresor care face să scadă stimularea corticală, poate conduce la un comportament mult mai agitat şi mai neinhibat.

Aşadar, întreaga colecţie de trăsături extravertite–introvertite, împreună cu tot ce spun acestea despre caracterul cuiva, poate fi urmărită până la un grup de celule cerebrale care formează ceea ce se numeşte „sistemul reticular ascendent de activare”, zonă care, în cele din urmă, determină nivelurile de stimulare corticală. Aşa au fost desemnate de biologie. *Nu ar trebui să existe ceva care se numeşte soartă* (Ralph Waldo Emerson, la un an după moartea fiului său, în vârstă de şase ani). Dar biologia înseamnă soartă.

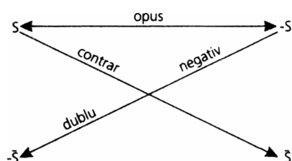
Mai era ceva care se adăuga la sistemul lui Michel: soarta, în definitiv, nu e un simplu joc de-a „ori/ori”. În ultima vreme, începuse să se gândească la indicele Wenger al echilibrului autonomic, care utilizează şapte variabile diferite pentru a determina dacă un individ e dominat de ramura simpatetică sau de cea parasimpatetică a sistemului său nervos autonom. Ramura simpatetică răspunde stimulilor exteriori şi alertează organismul să acţioneze, astfel încât indivizii dominaţi de această ramură sunt excitabili; ramura parasimpatetică, pe de altă parte, creează obişnuinţa faţă de simularea organismului alertat, redându-i echilibrul homeostatic, astfel încât indivizii dominaţi de această ramură sunt placizi. Duffy sugerase denumirea celor două categorii de indivizi drept „labili” şi „stabili”, iar această clasificare, deşi nu la fel de renumită ca „extraversiunea” şi „introversiunea”, e la fel de solid susţinută de dovezi empirice, la fel de utilă în înţelegerea varietăţilor de temperament.

Adevărul este că niciunul dintre sistemele de clasificare nu spune cercetătorului prea mult despre natura totală a personalităţii studiate. Termenii sunt mult prea generali şi desemnează atâtea trăsături, încât aduc foarte puţine elemente utile pentru diagnosticare, mai ales pentru că ambele reprezintă curbe gaussiene în rândul populaţiei reale.

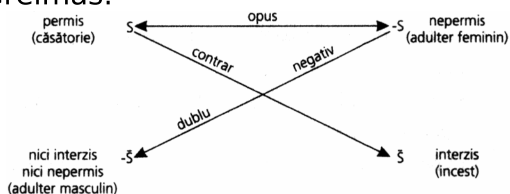
Dar combinaţi cele două sisteme, şi totul va începe să devină deosebit de interesant.

Nu era o chestiune simplă, iar Michel petrecuse destulă vreme în faţa computerului, schiţând o schemă combinatorie după alta, folosind cele două sisteme drept axele *x* şi *y* ale mai multor grafice diferite, care însă nu-i spunea prea mult. Apoi începu să

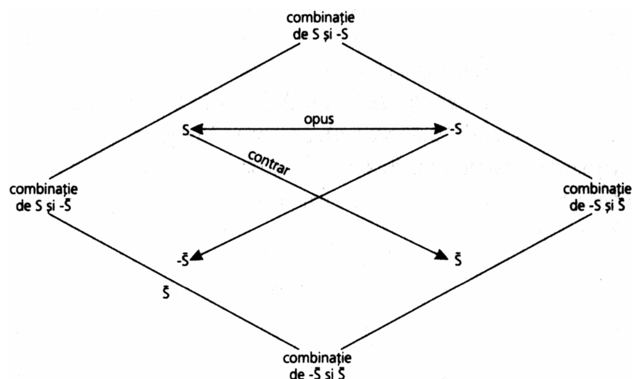
deplaseze cei patru termeni în jurul punctelor iniţiale ale unui dreptunghi semantic Greimas, o schemă structuralistă cu origini în alchimie, care porneşte de la faptul că nicio dialectică simplă nu e suficientă pentru a indica reala complexitate a oricărui grup de concepte relaţionate, astfel încât este necesar să fie recunoscută deosebirea reală dintre opusul şi contrariul unui element; conceptul „non-X” fiind nu tocmai acelaşi lucru ca „anti-X”, după cum se putea vedea imediat. Aşa că primul stadiu era, de obicei, indicat prin utilizarea termenilor S, -S, S şi -S, într-un simplu dreptunghi:

Astfel, -S este un simplu non-S, iar S reprezintă cel mai puternic anti-S; în vreme ce -S însemna, pentru Michel, negarea năucitoare a unei negaţii, fie o neutralizare a unei opoziţii iniţiale, fie unirea celor două negaţii; în practică, asta rămânea adesea un mister ori o întrebare din filosofia *zen,* dar uneori devenea limpede, ca idee care completează destul de satisfăcător unitatea conceptuală, la fel ca într-unul dintre exemplele lui Greimas:

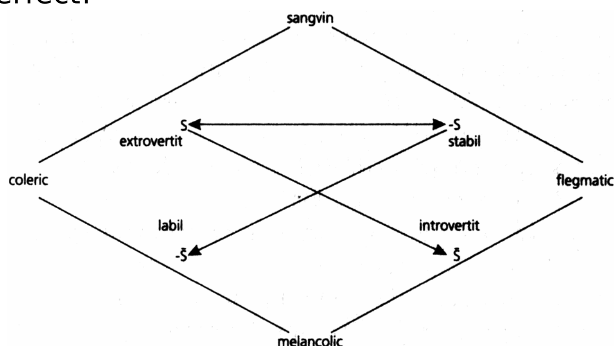

Etapa următoare în complicarea desenului, etapă în care noi combinaţii scot, adesea, în evidenţă relaţii structurale – în niciun caz evidente la suprafaţă – era de a construi un alt dreptunghi cuprinzând prima etapă în unghiuri drepte, după cum urmează:

Michel privise schema în care extraversiunea, introversiunea, labilitatea şi stabilitatea erau amplasate în cele patru colţuri şi se gândise la aceste combinaţii. Deodată, totul i se înfăţişa limpede, ca şi cum un caleidoscop ar fi reprezentat, brusc, imaginea unui trandafir. Pentru că totul căpăta sens: există extravertiţi excitabili şi extravertiţi pasivi; există introvertiţi absolut emotivi şi alţii deloc astfel. Imediat îi veniseră în minte exemple din rândul coloniştilor, reprezentând toate cele patru tipuri.

Gândindu-se la denumirile pe care le va da acestor categorii combinate, îi venise să râdă. Incredibil! Era, cel mult, o ironie că folosise rezultatele unui secol de gândire psihologică şi unele dintre cele mai recente cercetări de laborator în domeniul psihofiziologiei pentru a reinventa străvechiul sistem al umorilor. Dar asta era situaţia. Aici ajunsese. Deoarece combinaţia nordică – extravertit şi stabil – era, evident, ceea ce Hippocrates, Galenus, Aristotel, Trimestigus, Wundt şi Jung ar fi numit tipul sanguin; punctul vestic, extravertit şi labil, era colericul; la est, introvertit şi stabil, se situează flegmaticul; iar la sud, introvertit şi labil este chiar definiţia melancolicului! Aşa este, toate se potriveau perfect!

Explicaţia fiziologică a lui Galenus pentru cele patru temperamente fusese, desigur, eronată, iar bila, colera, sângele şi flegma erau acum înlocuite, ca agenţi cauzali, de sistemul de activare reticulară ascendentă. Dar adevărurile despre natura umană rezistaseră, iar forţa pătrunderii psihologice şi logica analitică a primilor medici greci fuseseră, până în acel moment, la fel de puternice sau chiar mai puternice decât cele aparţinând generaţiilor următoare, orbite prin acumularea – adesea inutilă – a cunoştinţelor. Astfel încât categoriile rezistaseră şi erau reafirmate, de la o epocă la alta.

Michel se trezi în sectorul alchimiştilor. Se strădui să-i acorde toată atenţia. Aici, oamenii foloseau cunoştinţe tainice pentru a obţine diamante din carbon, şi o făceau cu atâta precizie şi atât de bine, încât toate geamurile de la ferestrele lor erau acoperite cu un strat molecular de diamant, pentru a le proteja împotriva prafului coroziv. Înaltele lor piramide din sare albă (una dintre marile forme ale învăţăturii antice, piramida) erau acoperite cu straturi din diamantul cel mai pur. Iar procesul de izolare cu diamant unimolecular nu reprezenta decât una dintre miile de operaţiuni efectuate în aceste clădiri înghesuite.

În ultimii ani, clădirile căpătaseră un aspect uşor musulman, pereţii lor din cărămidă albă oferind ecuaţie după ecuaţie, toate redate printr-o caligrafie neagră, cursivă, din mozaic. Michel dădu peste Sax, care stătea lângă ecuaţia vitezei terminale, scrisă pe peretele fabricii de cărămizi, şi comută pe banda de frecvenţă colectivă.

– Poţi transforma plumbul în aur?

Casca lui Sax se clătină dintr-o parte în alta, ironic.

– Nu prea, răspunse el. E vorba despre elemente. Ar fi dificil. Îngăduie-mi să mă gândesc un timp la asta.

Saxifrage Russell. Flegmaticul perfect.

Aspectul cu adevărat util al dispunerii celor patru temperamente pe dreptunghiul semantic sugera un număr de relaţii structurale, de bază, între acestea, ajutându-l pe Michel să înţeleagă într-o nouă lumină atracţiile şi antagonismele dintre ele. Maia era labilă şi extravertită, evident colerică, şi Frank era la fel. Amândoi erau lideri, fiecare destul de puternic atras de celălalt. Cu toate astea, amândoi fiind colerici, apărea, totodată, în relaţia lor un aspect volatil şi, în esenţă, de respingere, ca şi cum fiecare ar fi recunoscut în celălalt exact ceea ce nu-i plăcea la propria-i persoană.

Tot aşa se explica şi dragostea Maiei pentru John, care era, evident, un sanguin, cu un grad de extraversiune similar cu al Maiei, dar mult mai stabil emoţional, chiar pe punctul de a deveni placid. De aceea, John îi oferea, mai tot timpul, o mare linişte, ca o ancoră în realitate – care, după aceea, din când în când, îi chinuia. Atracţia exercitată asupra lui John de către Maia? Atracţia neprevăzutului, poate; condimentul din fericirea lui sinceră şi prevenitoare. Desigur, de ce nu? Nu poţi face dragoste cu propria-ţi faimă, chiar dacă unii încearcă. Aşa e, sunt o mulţime de sanguini în prima sută de colonişti. Probabil că specialiştii în psihologie care efectuaseră selecţia îi preferaseră. Arkadi, Ursula, Phyllis, Spencer, Ieli… Da. Stabilitatea fiind calitatea preferată, printre ei se întâlneau, firesc, şi o mulţime de flegmatici: Nadia, Sax, Simon Frazier, poate chiar şi Hiroko – faptul că nu putea fi sigur în privinţa ei venea în sprijinul presupunerii – Vlad, George, Alex.

De obicei, flegmaticii şi melancolicii nu se înţeleg, şi unii şi alţii fiind introvertiţi şi gata să se retragă, cel stabil respins de caracterul imprevizibil al celui labil, aşa că se vor îndepărta unul de altul, ca în cazul lui Sax şi Ann. Nu erau mulţi melancolici printre ei. Ann, desigur, poate prin şansa oferită de structura ei mentală, deşi faptul că fusese tratată, în mod eronat, ca un copil, nu era de niciun folos. Ann se îndrăgostise de planeta Marte din acelaşi motiv pentru care Michel o ura: pentru că era moartă. Şi Ann era îndrăgostită de moarte.

Şi câţiva dintre alchimişti erau melancolici. Acestora li se adăuga, din nefericire, şi Michel. Poate vreo cinci, cu totul. Fuseseră selecţionaţi în ciuda faptului că se situau pe ambele axe, deoarece nici introversiunea, nici labilitatea nu erau considerate ca favorabile de către comitetul de selecţie. Numai aceia suficient de inteligenţi pentru a-şi ascunde firea adevărată s-ar fi putut strecura, oameni cu o mare putere de control asupra propriei *persona* – acele măşti mai cuprinzătoare decât realitatea, care ascund în dosul lor toate inconsecvenţele necontrolate ale individului. Poate că numai o singură categorie de *persona* fusese selecţionată pentru a face parte din colonie, în dosul ei aflându-se o mare varietate de indivizi. Să fi fost adevărat? Comitetele de selecţie formulaseră cerinţe imposibile, era important de reţinut asta. Doriseră oameni stabili şi, totodată, oameni care să vrea cu atâta patimă să plece pe Marte, încât să fie capabili să-şi dedice ani întregi de viaţă atingerii

acestui scop. Era potrivit s-o facă? Doreau extravertiţi, căutau savanţi străluciţi care fuseseră siliţi, neapărat, să se dedice studiului solitar, ani de-a rândul. Fuseseră îndreptăţiţi s-o facă? Nu! Deloc! Situaţia se repeta identic, până la capătul listei celor aleşi. Selecţionerii creaseră o dublă legătură după alta, nici nu e de mirare că primii o sută se ascunseseră de ei, că îi urau! Îşi aminti cu înfiorare de momentul acela din timpul furtunii solare de pe *Ares,* când toţi îşi dăduseră seama cât de mult fuseseră nevoiţi să mintă şi să se ascundă, când toţi se întorseseră spre el, privindu-l cu toată furia aceea acumulată, de parcă nu era decât vina lui, de parcă el reprezenta întreaga psihologie, de parcă el însuşi născocise criteriile, condusese testările şi efectuase selecţiile. Cum se chircise în acel moment, cât de singur se simţise! Îl şocaseră, îl înspăimântaseră în aşa măsură, încât nu fusese în stare să gândească îndeajuns de repede pentru a mărturisi că până şi el minţise. Bineînţeles că minţise, mai mult decât oricare dintre ei! Dar de ce minţise? De ce?

Nu-şi aminti prea bine. Melancolia ca eşec al memoriei, senzaţia acută a irealităţii trecutului, a inexistenţei sale... Era un melancolic: retras, lipsit de controlul asupra propriilor sentimente, înclinat către o stare depresivă. Nu ar fi trebuit să-l selecţioneze, iar acum *nu îşi mai amintea* de ce se luptase, cu atâta pasiune, pentru a fi ales. Amintirea pierise, copleşită, poate, de imaginile acute, dureroase, fragmentate, ale vieţii pe care o trăise în interstiţiile dorinţei de a merge pe Marte. Atât de minuscule şi atât de preţioase; serile petrecute în pieţe, zilele de vară pe plajă, nopţile în paturile femeilor. Măslinii de la Avignon. Chiparoşii ca nişte flăcări verzi.

Constată că ieşise din sectorul alchimiştilor. Se afla la baza marii piramide de sare. Urcă, precaut, cele patru sute de trepte, punând cu grijă tălpile pe plăcile antiderapante. Fiecare pas îi oferea o privire mai amplă asupra Şesului Underhill, care rămăsese aceeaşi adunătură de pietre, ofilită şi stearpă, oricât de întinsă ar fi fost. Din pavilionul alb, pătrat, din vârful piramidei se vedeau doar Cernobîlul şi rachetodromul. Altceva nimic. De ce venise aici? De ce se străduise atât de mult să ajungă aici, sacrificând atâtea dintre plăcerile vieţii: familia, casa, timpul liber, jocul?... Dădu din cap. După câte îşi amintea, asta dorise, asta era definiţia vieţii lui. O constrângere, o viaţă dedicată unui ţel, cum să faci să le deosebeşti? Nopţi la lumina lunii, în pâlcul înmiresmat de măslini, pământul presărat de cerculeţe negre şi

răsuflarea caldă, electrică a mistralului răvăşind frunzele în vălurele repezi, abia simţite, şi el culcat pe spate, cu braţele întinse, frunzele argintii şi cenuşii sclipind sub bolta întunecată, presărată de stele. Una dintre stele era nemişcată, abia zărită, roşie, iar el o căuta şi o privea, acolo, printre frunzele de măslin răvăşite de vânt. Şi nu avea decât opt ani! Doamne Sfinte, ce *sunt* ei, la urma urmei? *Nimic* nu explică situaţia, *Nimic* nu îi justifică! Ca şi cum ai explica de ce s-au făcut picturile de la Lascaux, de ce s-au înălţat catedrale de piatră către înaltul cerului, de ce polipii de coral construiesc recife.

Avusese o tinereţe obişnuită, se mutase adesea dintr-un loc în altul, îşi pierduse prietenii apoi frecventase Universitatea din Paris pentru a studia psihologia, îşi scrisese proiectul de diplomă tratând tema depresiei la bordul staţiilor spaţiale, continuând să lucreze pentru Ariane şi apoi pentru Glavkosmos. Între timp, s-a însurat şi a divorţat. Françoise îi reproşase că „nu e acolo”. Toate nopţile acelea petrecute alături de ea în Avignon, toate zilele la Villefranche-sur-Mer, când trăia în cel mai frumos loc de pe Pământ, iar el plutise într-o ceaţă a dorinţei de a ajunge pe Marte! Absurd! Mai rău, stupid! Un eşec al imaginaţiei, al memoriei, în sfârşit, chiar al inteligenţei: nu fusese capabil să vadă ce avea ori să-şi imagineze ce va căpăta. Iar acum plătea pentru asta, prins pe un sloi de gheaţă în noaptea arctică, alături de nouăzeci şi nouă de străini, dintre care niciunul nu vorbea franţuzeşte mai de Doamne-ajută.

Absenţa limbii proprii gândirii sale îl făcuse să urmărească programe TV de acasă, care nu făceau decât să-i exacerbeze durerea. Încă mai înregistra monologuri video pe care le transmitea mamei şi surorii sale, pentru ca şi ele să-i transmită răspunsuri de acelaşi fel. Urmărea răspunsurile de mai multe ori, uitându-se mai degrabă la fundal decât la rudele sale. Uneori, purta în direct dialoguri cu jurnaliştii, aşteptând nerăbdător între replici. Aceste conversaţii îi demonstrau limpede cât de faimos e el în Franţa, un nume, şi îşi dădea silinţa să răspundă într-o manieră convenţională la toate întrebările, jucând personajul lui Michel Duval, executând programul Michel. Uneori, când simţea nevoia să asculte limba franceză, anula consultaţiile cu semenii săi colonişti; n-aveau decât să mănânce engleză! Dar respectivele incidente îi atrăseseră o mustrare severă din partea lui Frank şi o discuţie îndelungată cu Maia. Să fi fost oare suprasolicitat? Bineînţeles că nu, doar cu nouăzeci şi nouă de

oameni pe care trebuia să-i menţină sănătoşi, şi în acelaşi timp colindând printr-o Provence din mintea lui, pe dealuri abrupte, acoperite de pomi, cu vii, case de ţară, turnuri ruinate şi mănăstiri, într-un peisaj viu, infinit mai uman şi mai frumos decât pustiul de piatră al acestei realităţi…

Se pomeni în salonul TV. Adâncit în gânduri, uitase de sine. Dar nu-şi amintea să fi făcut nici asta; credea că încă se mai află în vârful marii piramide; apoi clipise şi se trezise în salonul TV (asemenea cazuri se găsesc în toate azilurile), urmărind imaginea video a unuia dintre pereţii unui canion din Marineris, acoperit de licheni.

Se cutremură. O păţise din nou. Pierduse contactul cu lumea, plecase şi revenise mai târziu, după mult timp. I se mai întâmplase de nenumărate ori până atunci. Şi asta nu însemna doar că era adâncit în gânduri, ci că era îngropat în ele, mort pentru restul lumii. Privi în jur, tremurând convulsiv. Acum era Ls = 5, începutul primăverii nordice, iar pereţii de nord ai marilor canioane se scăldau în soare. Dacă, oricum, vor înnebuni cu toţii…

Veni apoi Ls = 157, şi o sută cincizeci şi două de grade se pierduseră într-o ceaţă a teleexistenţei. Se prăjea la soare, în curtea vilei de la mare a lui Françoise, la Villefranche-sur-Mer, privind de sus acoperişurile de ţiglă şi stâlpii de teracotă şi un mic bazin de peruzea deasupra cobaltului Mediteranei. Un chiparos se înălţa ca o flacără verde deasupra bazinului, unduindu-se sub răsuflarea brizei, aruncându-şi parfumul pe chipul lui. În depărtare, promontoriul verde al unei peninsule…

Numai că, în realitate, se afla în Underhill Prime, de obicei numit „şanţul”, ori „arcada Nadiei”, pe balconul de sus, privind către un sequoia pitic, dincolo de care se aflau peretele de sticlă şi oglinzile cu indicele lor gradient de refracţie, care dirijau lumina de la sursa sa de pe Côte d’Or către aglomerarea de jos. Tatiana Durova fusese ucisă de o macara acţionată de un robot, iar Nadia era de neconsolat. Dar, îşi spuse Michel, pe când îi ţinea companie, durerea se prelinge de pe noi ca apa de ploaie de pe o gâscă. Cu timpul, Nadia se va simţi bine. Până atunci, nu era nimic de făcut. Îl credeau vrăjitor? Preot? Dacă asta ar fi fost situaţia, s-ar fi vindecat pe sine, i-ar fi tămăduit pe toţi sau, mai degrabă, ar fi zburat înapoi, acasă. Nu era senzaţional să apară pe plaja de la Antibes şi să zică: Bonjour, sunt Michel, m-am întors acasă?”

Veni apoi, Ls = 190, iar el era o şopârlă pe culmea Pont du Gard, pe plăcile de piatră înguste, dreptunghiulare ce acopereau însuşi apeductul care traversa, în linie dreaptă, prăpastia. Pielea cu model diamantin i se desprinsese deja în dreptul cozii, iar soarele fierbinte îi ardea pielea cea nouă, cu linii încrucişate. Numai că, de fapt, se afla în Underhill, în atrium, iar Frank plecase ca să stea cu japonezii, în Argyre şi, când venea vorba de propriile lor camere şi de amplasarea cartierului general al reprezentanţei UNOMA, Maia şi John ajungeau la cuţite. Iar Maia, mai frumoasă ca oricând, se plimba ţanţoşă, cu Michel, prin atrium, implorându-l s-o ajute. Psihiatrul şi Marina Tokareva încetaseră să mai locuiască împreună de un întreg an marţian – ea afirmase că el e mereu absent – şi, privind-o pe Maia, Michel se pomeni închipuindu-şi-o ca amantă, deşi, bineînţeles, era o tâmpenie. Maia era o *rusalkă,* se culcase cu barosani şi cosmonauţi de la Glavkosmos pentru a avansa în cadrul sistemului, ceea ce o făcuse să devină izolată, înverşunată şi de neprevăzut, iar acum folosea sexul pentru a face rău; pentru ea sexul însemna doar diplomaţie prin alte mijloace, ar fi o nebunie să ai de-a face cu ea pe linia asta, să fii atras în vâltoarea membrelor ei şi a sistemului ei devastator. De ce n-or fi trimis aici, de la bun început, nişte nebuni?...

Era acum Ls = 241. Se plimba pe parapetul de calcar, ca un fagure, de la Les Baux, aruncând o privire prin încăperile ruinate ale schitului medieval. Soarele se apropia de apus, iar lumina era de un portocaliu neobişnuit, marţian, calcarul lucind, întregul sat şi câmpia în pâclă de mai jos întinzându-se până la linia de bronz, albicioasă a Mediteranei, arătând ireale ca un vis... Atâta doar că era doar un vis, şi se trezi, şi se afla înapoi, în Underhill. Phyllis şi Edvard tocmai reveniseră dintr-o expediţie, iar Phyllis râdea şi le arăta un fragment de piatră cu aspect untos.

– Erau risipite în tot canionul, spuse ea, râzând. Pepite de aur, mari cât pumnul.

Apoi se pomeni că străbătea tunelurile spre ieşirea din garaj. Psihiatrul coloniei, care avea viziuni, cădea în goluri de conştiinţă, în goluri de memorie. Doctore, vindecă-te singur! Doar că nu era în stare, înnebunise de dor de acasă. Dor de acasă, ar trebui să existe un termen mai adecvat pentru asta, o etichetă ştiinţifică ori ceva care să-l legitimizeze, să-l facă real pentru ceilalţi. Dar el ştia deja că e ceva real. Îi era atât de dor de Provence încât, uneori, nici nu mai putea să respire. Era

aidoma mâinii Nadiei, o parte amputată, nervii-fantomă pulsând, încă, de durere.

… Şi să-i scutim de necazuri?

Timpul se scurgea. „Programul Michel” se plimba de colo până colo, un personaj pustiit, gol pe dinăuntru, doar câţiva homunculi minusculi ai cerebelului rămaşi să teleghideze maşinăria.

În seara celei de-a doua zile de Ls = 266, Michel se culcă. Era istovit ca un câine, deşi nu făcuse nimic, epuizat şi secătuit definitiv. Cu toate acestea, stătea întins în întunericul camerei şi nu putea dormi. Mintea i se învârtea înfiorător. Era pe deplin conştient cât e de bolnav. I-ar fi plăcut să renunţe la aparenţe şi să admită că pierduse, să se interneze. Să plece acasă. Nu-şi amintea aproape nimic din săptămânile precedente – ori poate trecuse mai mult decât atât? Nu era sigur. Începu să plângă.

Uşa ţăcăni, se deschise larg, şi o dungă îngustă de lumină de pe hol pătrunse în interior, fără nicio oprelişte. Nu era nimeni acolo.

– Hei, strigă el, străduindu-se să-şi ascundă lacrimile din glas. Cine e?

Răspunsul îi răsună chiar în ureche, de parcă era interfonul unei căşti de protecţie.

– Vino cu mine, spuse o voce bărbătească.

Michel tresări şi se izbi de perete, cu ochii aţintiţi asupra unei siluete negre.

– Avem nevoie de ajutorul tău, şopti silueta. Şi tu ai nevoie de al nostru.

O mână îl prinse de braţ, în timp ce el tot se mai lipea de perete.

Sugestia unui zâmbet în vocea pe care Michel *nu o recunoscu.*

Teama îl azvârli într-o lume nouă. Dintr-o dată văzu mai bine, ca şi cum atingerea musafirului său îi deschisese pupilele asemeni diafragmei unei camere video. Un bărbat slab, negricios. Un străin. Uimirea depăşea teama, iar Michel se ridică şi se mişcă prin lumina redusă, cu o precizie de somnambul, punându-şi papucii, apoi, la îndemnul străinului, urmându-l pe hol, simţind puţinătatea gravitaţiei marţiene, pentru prima dată de ani de zile. Holul părea inundat de o lumină cenuşie, deşi îşi dădea seama că numai benzile luminoase, de veghe, de lângă podea erau aprinse. Suficient ca să vezi cât eşti de înspăimântat. Însoţitorul său avea părul împletit în codiţe scurte, negre, din

care motiv capul lui părea ţepos. Era scund, slab, cu faţa îngustă. Un străin, fără nicio îndoială. Un intrus dintr-una din noile colonii din emisfera sudică, îşi spuse Michel. Doar că omul îl conducea prin Underhill cu o alură de expert, mişcându-se într-o tăcere totală. Într-adevăr, întregul Underhill era neclintit, ca într-un film mut, alb-negru. Michel se uită la consola de la mână. Nu arăta nimic. Saltul temporal. Ar fi vrut să-l întrebe: „Cine eşti?” dar tăcerea era atât de copleşitoare, încât nu se putea hotărî să vorbească. Îşi mişcă buzele, în tăcere, iar bărbatul se întoarse şi-l privi peste umăr, albul ochilor îi strălucea, vizibil şi luminos, de jur împrejurul irişilor, nările i se căscau ca două găuri negre, larg deschise.

– Eu sunt blatistul, rosti el şi zâmbi cu gura până la urechi.

Avea caninii decoloraţi, confecţionaţi din piatră. Michel îşi dădu seama imediat de asta. Dinţi din piatră marţiană, montaţi în craniul lui. Omul îl prinse de braţ. Se îndreptau spre ieşirea dinspre fermă.

– Acolo ne trebuie căşti de protecţie, spuse Michel, opunându-se.

– Nu şi în seara asta.

Bărbatul deschise uşa spre camera-ecluză, şi niciun fel de curent de aer nu se năpusti într-acolo, deşi uşa de afară era şi ea deschisă. Ieşiră şi îşi continuară drumul printre rândurile dese de frunze întunecate. Aerul era parfumat. „Hiroko va fi furioasă”, îşi spuse Michel.

Ghidul lui dispăruse. Michel zări o mişcare în faţă şi auzi un râs cristalin, delicat. Suna ca râsul unui copil. Deodată i se păru că lipsa copiilor explica sentimentul predominant de sterilitate al coloniei, că degeaba coloniştii pot înălţa construcţii şi cultiva plante – fără copii, senzaţia de sterilitate va continua să penetreze fiecare segment al vieţii lor. Extrem de speriat, Michel continuă să se îndrepte spre centrul fermei. Era cald şi umed, iar aerul mirosea a pământ ud, îngrăşăminte şi frunziş. Lumina sclipea pe suprafaţa miilor de frunze, ca şi cum stelele ar fi căzut prin acoperişul transparent şi s-ar fi strâns în jurul său. Foşneau rândurile de porumb, iar aerul i se urca la cap ca rachiul. Auzea picioruşe grăbindu-se dincolo de lanurile înguste de orez. Chiar şi în întuneric orezul părea de un verde închis, intens, iar acolo, printre lanuri, se zăreau chipuri mici care îi zâmbeau de la înălţimea genunchiului, şi dispăreau când se întorcea să le vadă. Sânge fierbinte îi inundă chipul şi mâinile, sângele îi ardea ca

focul, iar el se retrase trei paşi, după care se opri şi se răsuci în loc. Două fetiţe goale se apropiau de el pe alee, cu părul negru şi pielea măslinie. Aveau în jur de trei ani. Ochii lor orientali străluceau în lumina difuză. Expresia feţei le era solemnă, îl prinseră de mâini şi îl întoarseră. Michel le îngădui să-l tragă la vale, pe alee, privind către creştetul fetei din stânga, apoi către al celeilalte; cineva hotărâse să acţioneze împotriva sterilităţii coloniştilor. Pe măsură ce înaintau, alţi copii goi îşi făcură apariţia din desişuri şi se strânseră în jurul lor, băieţi şi fete, unii ceva mai negricioşi sau mai albi decât primii doi, majoritatea de aceeaşi culoare, toţi de aceeaşi vârstă. Nouă sau poate zece îl escortară pe Michel către centrul fermei, şerpuind pe lângă el în pas săltat. Iar acolo, în centrul labirintului, se afla un mic luminiş ocupat în prezent de doisprezece adulţi, toţi goi, aşezaţi într-un cerc aproximativ. Copiii se apropiară de ei, îi îmbrăţişară şi se aşezară pe genunchii lor. Pupilele lui Michel se dilatară şi mai mult în aureola produsă de lumina stelelor şi luciul frunzelor. Îi recunoscu pe membrii echipei de la fermă: Iwao, Raul, Ellen, Rya, Gene, Evghenia. Erau toţi, cu excepţia lui Hiroko.

După o clipă de ezitare, Michel îşi scoase papucii, se dezbrăcă, îşi puse hainele deasupra papucilor şi se aşeză pe locul liber din cerc. Habar n-avea la ce participă, dar nu mai conta. Câţiva dintre cei prezenţi îl salutară cu o înclinare a capului, iar Ellen şi Evghenia, aşezate de o parte şi de alta a lui, îi atinseră braţele. Deodată, copiii se ridicară şi porniră în fugă pe una dintre poteci, chiuind şi chicotind. Reveniră, strânşi ciorchine în jurul lui Hiroko, care pătrunse în mijlocul cercului, forma ei nudă conturându-se pe fondul întunecat. Urmată de copii, dădu ocol cercului, încet, turnând, din pumnii întinşi, câte puţină ţărână în palmele deschise ale fiecăruia. Când se apropie de el, Michel întinse palmele împreună cu Ellen şi Evghenia şi îi admiră pielea lucioasă. Cândva, într-o noapte, pe plaja de la Villefranche, trecuse pe lângă un grup de femei africane care se zbenguiau în valurile fosforescente, apa albă pe pielea neagră, sclipitoare…

Ţărâna din palma sa era caldă şi mirosea a rugină.

– Acesta este trupul nostru, spuse Hiroko şi se îndepărtă.

Trecu de cealaltă parte a cercului, dădu fiecărui copil câte o mână de ţărână şi îi trimise printre adulţi. Se aşeză în faţa lui Michel şi începu o incantaţie în japoneză. Evghenia se aplecă spre el şi îi şopti în ureche o traducere sau mai degrabă o

explicaţie. Celebrau areofania, o ceremonie pe care ei o creaseră, sub îndrumarea şi la inspiraţia lui Hiroko. Era un fel de religie a peisajului, o conştiinţă a planetei Marte ca spaţiu fizic inundat de *kami* – energia sau forţa spirituală care rezidă în peisajul din jur. *Kami* se manifestă cel mai evident în anumite obiecte extraordinare din peisaj – stâlpi de piatră, revărsări de lavă izolate, ţărmuri abrupte, interioare de cratere neobişnuit de netede, vârfurile circulare, netede ale marilor vulcani. Aceste expresii intensificate ale spiritului planetei avea un corespondent terestru în coloniştii înşişi, puterea pe care Hiroko o numea *viriditas* – acea energie interioară, viguroasă, fructipară, care ştie că lumea, în sine, este sfântă. *Kami, viriditas.* Combinaţia acestor forţe tainice va îngădui fiinţelor umane să vieţuiască aici, dându-le un sens.

Atunci când Michel o auzi pe Evghenia şoptind cuvântul „combinaţie", toţi termenii se ordonară pe un dreptunghi semantic: *kami* şi *viriditas,* Marte şi Pământ, ură şi iubire, absenţă şi dorinţă. Apoi imaginea din caleidoscop se schimbă, şi toate dreptunghiurile din mintea lui se aşezară la locul lor, toate opoziţiile se prăbuşiră, făcând loc unui singur trandafir frumos, esenţa areofaniei, *kami* îmbibat de *viriditas,* ambele în întregime roşii şi – în acelaşi timp – în întregime verzi. Gura îi era întredeschisă, pielea îi frigea, nu-şi explica de ce şi nici nu voia. Sângele îi ardea în vine ca focul.

Hiroko termină incantaţia, îşi duse mâna la gură şi începu să mănânce ţărâna din palmă. Toţi ceilalţi făcură la fel. Michel îşi ridică mâna în dreptul feţei: era mult de mâncat, dar scoase limba şi linse cam jumătate din cantitate, simţind un scurt fior electric în timp ce o freca de cerul gurii, făcând să alunece materia colţuroasă înainte şi înapoi până când se transformă în nămol. Avea un gust de sare şi rugină, cu un damf neplăcut de ouă clocite şi substanţe chimice. O îngurgită cu greu, râgâind uşor. Înghiţi apoi cealaltă gură de ţărână din palmă. Se auzea un murmur neregulat dinspre cercul celebranţilor pe măsură ce mâncau, sunete vocalice trecând de la unul la celălalt, aaaai, ooooo, ahhhh, iiiiiiii, eeee, uuuuuu, parcă zăboveau asupra fiecărei vocale timp de un minut, sunetul împărţindu-se în două, şi uneori chiar în trei părţi, tonurile principale producând armonii ciudate. Hiroko îşi reluă incantaţia. Toţi se ridicară în picioare, iar Michel se înălţă cu greu împreună cu ei. Toţi se deplasară în centrul cercului, Evghenia şi Ellen luându-l pe Michel de braţe şi

trăgându-l după ele. După care toţi erau înghesuiţi în jurul lui Hiroko, într-o masă de trupuri strânse unul într-altul, înconjurându-l pe Michel în aşa fel încât, din toate părţile, se simţea frecat de piele caldă. Acesta este trupul nostru. Mulţi se sărutau cu ochii închişi. Se mişcau încet, răsucindu-se pentru a păstra un contact maxim, pe măsură ce realizau noi configuraţii cinetice. Păr pubian sârmos îl gâdila pe fese; simţi ceea ce ar fi trebuit să fie un penis în erecţie atingându-i coapsa. Ţărâna îi cădea greu în stomac, se simţea ameţit. Sângele îi ardea ca focul, pielea îi era ca un balon umflat, conţinând o vâlvătaie.

Stelele i se înghesuiau deasupra capului într-un număr uimitor, şi fiecare avea propria-i culoare, verde, roşu, albastru, galben. Arătau ca nişte scântei.

Era o pasăre Phoenix. Hiroko însăşi se lipi de el, iar el se ridică în centrul focului, gata să renască. Ea îi ţinu noul trup, strângându-l într-o îmbrăţişare totală. Era înaltă, părea făcută numai din muşchi. Îl privi în ochi. Îi simţi sânii apăsându-i coastele, oasele pubisului împungându-l în coapsă. Hiroko îl sărută, limba ei atingându-i dinţii. Michel gustă ţărâna şi deodată o simţi pe Hiroko în totalitate în acelaşi timp. Pentru tot restul vieţii sale, amintirea involuntară a acelei senzaţii va fi de ajuns pentru a-i declanşa pulsaţia unei erecţii, dar în clipa aceea era prea copleşit, cuprins în întregime de flăcări.

Hiroko îşi dădu capul pe spate şi îl privi din nou. Răsuflarea îi şuiera în plămâni. În limba engleză, cu un ton oficial, dar blând, îi spuse:

– Aceasta este iniţierea ta în areofanie, celebrarea trupului planetei Marte. Bine ai venit! Ne rugăm acestei lumi. Intenţionăm să ne amenajăm un loc numai pentru noi, aici, un loc frumos, într-un fel nou, marţian, nemaiîntâlnit pe Pământ. Am construit un refugiu ascuns în sud, iar acum plecăm într-acolo. Te cunoaştem şi te iubim. Ştim că putem beneficia de ajutorul tău. Vrem să construim acel ceva după care tânjeşti tu, exact ce îţi lipseşte ţie aici. Dar totul în forme noi. Pentru că niciodată nu putem reveni în trecut. Trebuie să mergem înainte. Trebuie să ne croim propriul nostru drum. Pornim în seara asta. Vrem să vii cu noi.

– Voi veni, răspunse Michel.

Partea a V-a
CĂZÂND ÎN ISTORIE

Laboratorul zumzăia liniştit. Pupitre, mese şi bănci erau pline de obiecte, pereţii albi – acoperiţi cu diagrame, postere şi desene decupate, toate vibrând uşor în lumina artificială, strălucitoare. Ca oricare laborator, de oriunde: oarecum curat, oarecum în dezordine. Singura fereastră, pe colţ, era întunecată şi reflecta interiorul; afară era noapte. Întreaga clădire era aproape pustie.

Doi bărbaţi, în halate, stăteau la una dintre mesele de lucru, aplecaţi peste ecranul unui computer. Cel mai scund apăsă cu un deget tastatura, iar imaginea de pe ecran se modifică. Tirbuşoane verzi pe un câmp negru, răsucindu-se în aşa fel încât păreau tridimensionale, de parcă ecranul ar fi fost o cutie. O imagine produsă de un microscop electronic; câmpul nu avea decât vreo câţiva microni în diagonală.

– Înţelegi, e un fel de reparaţie cu plasmid a secvenţei de genă, spuse omul de ştiinţă mai scund. Sunt identificate rupturi ale lanţurilor originare. Sunt sintetizate secvenţe de schimb, care, atunci când sunt introduse în celulă în cantităţi masive, identifică rupturile ca pe nişte situri unde se pot ataşa şi se leagă de lanţurile iniţiale.

– Le introduceţi prin transformare? Prin electroporare?

– Prin transformare. Celulele tratate sunt injectate laolaltă cu una competentă, iar lanţurile reparatorii realizează un transfer conjugal.

– In vivo?

– In vivo.

Un uşor fluierat.

– Înseamnă că puteţi repara orice fleac? Erori de diviziune celulară?

– Exact.

Cei doi bărbaţi priviră tirbuşoanele de pe ecran, care se legănau ca lăstarii de viţă-de-vie sub adierea vântului.

– Ai dovada?

– Ţi-a arătat Vlad şoarecii de dincolo?

– Da.

– Ei bine, au cincisprezece ani.

Alt fluierat.

Trecură alături, în camera şoarecilor, discutând cu glas scăzut, în zumzetul instalaţiilor. Cel înalt se uită, curios, într-o cuşcă unde, sub şipcile de lemn, respirau petice de blană. Când plecară, stinseră luminile în ambele încăperi. Strălucirea intermitentă a ecranului ilumina primul laborator într-o nuanţă verzuie. Oamenii de ştiinţă se apropiau de fereastră, discutând cu voci abia auzite. Cerul era purpuriu, anunţând ziua care va veni. Stelele îşi încetau existenţa. La orizont se profila o siluetă neagră, masivă, trupul cu vârful aplatizat al unui imens vulcan, Olympus Mons, cel mai mare munte din sistemul solar.

Bărbatul cel înalt dădu din cap.

– Ştii, asta schimbă totul.

– Ştiu.

De pe fundul puţului, cerul semăna cu o monedă strălucitoare, roz. Puţul era rotund, de un kilometru în diametru şi adânc de şapte kilometri. Dar, privit de jos în sus, părea mult mai îngust şi mai adânc. Perspectiva joacă o mulţime de farse ochiului uman.

La fel ca pasărea aceea care cobora din punctul rotund, roz, al cerului şi părea atât de mare. Atâta doar că nu era chiar o pasăre.

– Hei! strigă John.

Directorul lucrărilor, un japonez rotund la figură, pe nume Etsu Okakura, se uită spre el. Prin vizoare, John îi vedea zâmbetul nervos. Avea un dinte decolorat. Okakura înălţă privirea.

– Cade ceva, spuse el repede şi adăugă: Fugiţi!

Se întoarseră şi porniră în fugă. John constată la scurtă vreme că, deşi majoritatea pietrelor fuseseră măturate de pe bazaltul negru, înstelat, nu se făcuse niciun efort pentru a se obţine o suprafaţă perfect plană. Pe măsură ce câştiga în viteză, cratere miniaturale şi povârnişuri îi sporeau dificultăţile fugii; în acest moment de zbor primar, se manifestau instinctele formate în copilărie, iar el continua să forţeze mult prea tare cu fiecare pas, aterizând, cu o izbitură, pe roca nefinisată, apoi pornind mai departe disperat, într-o goană nebună, până când, în cele din urmă, se împiedică şi căzu, prăbuşindu-se pe piatra aspră, încercând să-şi protejeze faţa cu braţele. Era o infimă consolare să vadă că şi Okakura căzuse. Din fericire, aceeaşi gravitaţie care îi făcuse să cadă le lăsa mai mult timp de scăpare; obiectul în cădere încă nu ajunsese jos. Încă o dată, se ridicară şi-şi reluară fuga, iar Okakura căzu din nou. John întoarse privirea şi văzu un nor metalic, strălucitor, izbind stânca, după care sunetul impactului veni ca un *buummm* consistent, ca o explozie. Fragmente argintii se împrăştiară în toate părţile, unele pornind în direcţia lor. John se opri şi cercetă aerul pentru a identifica alte proiectile. Nu se auzea niciun sunet.

Un mare cilindru hidraulic apăru în zbor şi se izbi, când cu un capăt, când cu celălalt, undeva, în stânga lor. Niciunul nu-l văzuse căzând.

După aceea, nemişcare. Rămaseră aşa aproape un minut, apoi Boone se mişcă. Asudase. Purtau costumele presurizate, dar la patruzeci şi nouă de grade Celsius fundul puţului era punctul

cel mai fierbinte de pe Marte, iar izolaţia costumului era construită pentru frig. Făcu un gest pentru a-l ajuta pe Okakura să se ridice, apoi se abţinu. Poate că omul preferă să se ridice singur decât să-i datoreze *giri* lui Boone pentru ajutor – asta dacă Boone înţelegea conceptul aşa cum trebuie.

– Hai să ne uităm, zise el.

Okakura se ridică şi parcurseră înapoi bazaltul negru, compact. Cu multă vreme în urmă puţul străpunsese roca-mamă, parcurgând, de fapt, douăzeci la sută din litosferă. Era înăbuşitor acolo jos, ca şi cum costumele ar fi fost complet lipsite de izolaţie. Pentru Boone, rezerva de aer însemna o răcoare binevenită, pe faţă şi în plămâni. Încadrat de pereţii întunecaţi ai puţului, cerul rozaliu de deasupra era deosebit de strălucitor. Soarele ilumina o secţiune scurtă, conică a peretelui. În miez de vară, soarele ar putea străluci de sus până jos – dar acum nu. Se aflau la sud de Tropicul Capricornului. Acolo, la fund, era veşnic umbră.

Se apropiară de epavă. Fusese o basculantă-robot, ce căra piatra de pe drumul care tăia, ca o spirală, peretele puţului. Fragmente din vehicul erau amestecate cu bolovani mari, grosieri, unii risipiţi până la o sută de metri de la punctul de impact. Mai departe, fragmentele erau rare. Cilindrul care zburase pe lângă ei fusese, probabil, aruncat în aer de o presiune de un anumit fel.

O grămadă de magneziu, aluminiu şi oţel, toate contorsionate oribil! Magneziul şi aluminiul se topiseră parţial.

– Crezi că a căzut chiar de sus? întrebă Boone.

Okakura nu-i răspunse. Boone îl privi; celălalt îi evita, insistent, privirea. Poate că era înspăimântat.

– Trebuie să fi trecut treizeci de secunde bune între momentul în care l-am văzut şi cel în care s-a prăbuşit.

La o acceleraţie de trei metri pe secundă la pătrat, avusese timp mai mult decât suficient să atingă viteza maximă. Aşa că lovise cu circa două sute de kilometri pe oră. Nu era rău de loc. Pe Pământ, ar fi coborât într-un timp de două ori mai scurt şi i-ar fi putut prinde sub el. Drace, dacă Boone n-ar fi privit în sus atunci, poate că i-ar fi surprins şi aici. Făcu un calcul rapid. Probabil că se afla cam la jumătatea puţului când îl zărise.

Boone pătrunse precaut în spaţiul dintre peretele puţului şi grămada de metal. Maşina aterizase pe latura dreaptă, iar stânga era deformată, dar recognoscibilă. Okakura se căţără

câţiva paşi pe epavă, apoi arătă cu mâna spre o zonă neagră din spatele roţii din faţă, pe partea stângă. John veni după el şi râcâi metalul cu gheara ataşată degetului arătător de la mănuşa sa dreaptă. Negreala se lua ca funinginea. Explozie de azotat de amoniu. În punctul acela, şasiul era înfundat de parcă fusese bătut cu ciocanul.

– O încărcătură destul de mare! observă John.

– Aşa e, confirmă Okakura şi îşi drese glasul.

Era, evident, speriat. Ei bine, primul om ce coborâse cândva pe Marte fusese acum la un pas de a cădea ucis pe când se afla în grija lui. Şi el însuşi trecuse prin acelaşi pericol, dar care eventualitate îl speriase cel mai mult?

– Suficientă pentru a scoate camionul dincolo de drum.

– Ştiţi, cum vă spuneam, au fost raportate unele sabotaje. În dosul vizierei, Okakura se încruntase. Dar cine? Şi de ce?

– Nu ştiu. E în echipa dumitale vreunul care pare să stea prost cu psihologia?

Din precauţie, chipul japonezului era lipsit de expresie. Fiecare grup mai mare de cinci oameni avea pe câte cineva cu probleme, iar micul oraş industrial al lui Okakura număra cinci sute de persoane.

– E al şaselea caz pe care-l văd, spuse John. Deşi niciunul atât de îndeaproape.

Râse. Imaginea punctului ca o pasăre pe cerul roz îi reveni în minte.

– Ar fi fost uşor pentru cineva să instaleze o bombă pe maşină înainte de a coborî, apoi să o detoneze cu un ceas ori cu un altimetru.

– Roşiii, vrei să spui! exclamă Okakura, uşurat. Am auzit şi noi despre ei. Dar e… o nebunie.

– Da.

John coborî cu grijă de pe epavă. Se înapoiară la maşina în care veniseră. Okakura trecuse pe altă frecvenţă şi discuta cu cei de sus.

John se opri în zona centrală pentru a mai arunca o privire în jur. Dimensiunile adevărate ale puţului erau greu de întrezărit; lumina estompată şi liniile verticale îi aminteau de o catedrală, dar toate catedralele construite vreodată ar fi părut nişte căsuţe pentru păpuşi pe fundul acestei imense gropi. Proporţiile parcă ireale îl făcură să clipească şi constată că stătuse prea mult cu capul dat pe spate.

Urcară pe drumul incizat în peretele lateral, până la primul ascensor, lăsară maşina şi intrară în cabină. De şapte ori se văzură nevoiţi să coboare şi să străbată drumul până la liftul următor. Lumina mediului ambiant se apropia de lumina obişnuită a zilei. De partea cealaltă a puţului se vedea locul unde peretele era străbătut de dubla spirală a celor două drumuri: urme de filet într-o gaură enormă. Fundul puţului dispăruse în pâclă. Nici măcar epava nu se mai vedea.

Cu ultimele două ascensoare străbătură stratul de regolit. Mai întâi megaregolitul, care semăna a rocă fisurată, de bază, apoi regolitul propriu-zis, stânca, pietrişul şi gheaţa ascunse toate în dosul unei apărători din beton, un perete neted, curbat, care semăna cu un baraj şi era înclinat spre spate sub un unghi atât de mare, încât ascensorul final devenea, în realitate, un tren pe cremalieră. Urcară peretele acestei imense pâlnii – scurgerea de la Cada Uriaşului, aşa îi spusese Okakura la coborâre –, ajungând în final la suprafaţă, la lumina soarelui.

Boone coborî şi se uită în jos. Zidul protector din beton semăna cu peretele interior al unui crater foarte neted, un drum cu două benzi coborându-l în spirală, atâta doar că respectivul crater era fără fund. O gaură spre centrul planetei. Se vedea puţin din interiorul puţului, dar peretele se afla în umbră şi numai drumul care cobora în spirală capta ceva lumină, aşa că semăna cu o scară de sine stătătoare, coborând prin spaţiu către inima planetei.

Trei basculante uriaşe, pline cu bolovani negri, urcau încet ultima porţiune a drumului. „În ultima vreme le trebuie cinci ore pentru a parcurge toată distanţa de la fundul puţului până la suprafaţă”, spuse Okakura. Foarte slabă supraveghere, ca la majoritatea lucrărilor, atât în privinţa desfăşurării operaţiilor, cât şi în execuţie. Localnicii nu aveau în grijă decât programarea, organizarea şantierului, lucrările de întreţinere şi depanare. Iar acum, securitatea.

Oraşul, numit Senzeni Na, era risipit pe fundul celui mai adânc canion din Thaumasia Fossae. Zona industrială se afla în vecinătatea puţului. Aici se construiau majoritatea utilajelor pentru excavare, iar roca extrasă era prelucrată pentru obţinerea metalelor preţioase conţinute. Boone şi Okakura pătrunseră în staţia de pe marginea puţului, îşi schimbară costumele de presiune cu haine de culoare arămie şi intrară într-unul dintre tuburile transparente care făceau legătura între toate clădirile

oraşului. Era frig şi soare în aceste tuburi, şi toţi purtau îmbrăcăminte prevăzută cu un strat exterior de folie de culoarea cuprului, ultima noutate, la japonezi, în domeniul protecţiei contra radiaţiilor. Creaturi de cupru, mişcându-se prin tuburi transparente. Lui Boone i se părea că seamănă cu o imensă fermă de furnici. Deasupra lor, norul termic îşi începea existenţa îngheţată ţâşnind ca aburul dintr-un ventil, până când era captat de vânturile de mare altitudine şi spulberat într-o dâră lungă, aplatizată.

Zona de locuit fusese construită în peretele de sud-est al canionului. O porţiune mare, dreptunghiulară a malului fusese înlocuită cu un perete de sticlă. Dincolo se afla o piaţă mare, deschisă, înconjurată de cinci etaje de apartamente terasate.

Străbătură piaţa, iar Okakura îl conduse la etajul cinci, unde se afla administraţia. Un mic grup de oameni cu un aer preocupat se strânseră în urma lor, vorbind cu Okakura şi între ei. Trecură prin birou şi ieşiră pe balcon. John îi urmări cu atenţie în timp ce Okakura le descria, în japoneză, ce se întâmplase. Unii păreau nervoşi, şi cei mai mulţi îi ocoleau privirea. Oare acest accident, aproape finalizat, fusese suficient pentru a implica o *giri?* Era important pentru ei să se asigure că nu vor fi expuşi în public sau cam aşa ceva. Ruşinea era foarte importantă la japonezi, iar Okakura începea să arate extrem de nefericit, ca şi cum ar fi ajuns la concluzia că fusese vina lui.

– Uite ce este, ar fi putut fi cineva din afară la fel de bine cum ar fi putut fi şi cineva de aici, spuse John cu îndrăzneală, dând apoi câteva sugestii pentru viitoarele măsuri de securitate. Marginea craterului oferă o barieră perfectă. Instalaţi un sistem de alarmare, şi câţiva oameni de la staţie vor putea supraveghea şi sistemul, şi ascensoarele. E o pierdere de timp, dar cred că sistemul trebuie pus în aplicare.

Sfios, Okakura îl întrebă dacă are vreo idee despre cine ar putea fi răspunzător de sabotaj.

– Regret, dar nu-mi dau seama. Oameni care se împotrivesc excavaţiilor, cred.

– Totuşi, excavaţiile au loc, comentă unul dintre cei prezenţi.

– Ştiu. Poate că e vorba de un gest simbolic, zise el, zâmbind. Dar dacă un camion cade peste cineva, devine un simbol negativ.

Japonezii dădură din cap cu toată seriozitatea. John ar fi vrut să aibă talentul lui Frank la limbi străine; i-ar fi fost de mare

ajutor să poată comunica mai bine cu aceşti oameni. Erau greu de citit, erau de nepătruns şi toate celelalte.

Îl întrebară dacă n-ar dori să se întindă puţin.

– Mă simt bine, le spuse el. Nu ne-a nimerit. Vom fi nevoiţi să facem investigaţii, dar astăzi haideţi să continuăm totul conform programului.

Aşa că Okakura şi încă vreo câţiva îl conduseră într-un tur al oraşului. John vizită, bine dispus, laboratoare şi săli de şedinţă, saloane şi sufragerii. Continuă să dea din cap, să strângă mâini şi să spună: „Salut!” până când avu siguranţa că a întâlnit peste jumătate din locuitorii oraşului. Cei mai mulţi nu auziseră încă despre accidentul de la puţ, şi toţi erau încântaţi să-l cunoască, fericiţi să-i strângă mâna, să-i vorbească, să-i prezinte ceva, să se uite la el. Aşa se întâmpla oriunde se ducea, ceea ce îi amintea, fără nicio plăcere, de anii scurşi între prima şi a doua sa călătorie pe Marte, ani în care trăise ca un peşte într-un borcan.

Dar îşi făcu datoria. O oră de muncă şi apoi patru ore de „Primul Om pe Marte”. Proporţia obişnuită. Iar când după-amiaza trecu pe nesimţite şi se făcu seară, iar întregul oraş dădu un banchet în onoarea sa, John se relaxa şi, răbdător, îşi jucă rolul. Asta însemna să treacă la o stare de bună dispoziţie, sarcină deloc uşoară pentru seara respectivă. Drept pentru care făcu o pauză şi se întoarse în baia din camera sa pentru a înghiţi o capsulă produsă, la Acheron, de grupul medical al lui Vlad. Era un drog pe care îl numiseră *omegendorf,* un amestec sintetic al tuturor endorfinelor şi narcoticelor pe care le găsiseră în procesele chimice naturale de la nivelul creierului, un drog mult mai bun decât îşi putuse Boone imagina.

Reveni la banchet mult mai relaxat. De fapt, chiar puţin exaltat. În definitiv, scăpase de moarte, şi asta fugind ca un nebun! Câteva endorfine în plus nu-i stricau. Se mişca plin de nonşalanţă de la o masă la alta, punând întrebări. Asta făcea plăcere oamenilor, le dădea sentimentul sărbătoresc pe care trebuia să-l producă o întâlnire cu John Boone. Iar lui îi plăcea că e capabil de aşa ceva, era partea misiunii sale care făcea din celebritate o chestie suportabilă; pentru că, atunci când punea întrebări, oamenii săreau cu răspunsurile ca somonii într-un râu. Era, într-adevăr, ceva deosebit, de parcă încercau să înlăture dezechilibrul situaţiei în care ei ştiau atâtea despre el, în timp ce el ştia aşa puţine despre ei. Astfel, cu încurajarea corespunzătoare, adesea o singură sugestie aleasă cu grijă, se

dezlănţuiau în cele mai uimitoare revărsări de informaţii personale: mărturisind, justificându-se, confesându-se.

Aşa că îşi petrecu seara învăţând despre viaţa la Senzeni Na („Asta înseamnă «Ce-am făcut noi»… Un zâmbet scurt). După aceea îl conduseră la marele apartament de oaspeţi, rezervat pentru el, cu camerele pline de bambuşi adevăraţi şi patul confecţionat, probabil, tot dintr-un mănunchi de bambuşi. Iar când rămase singur, îşi conectă la telefon caseta cu coduri şi îl sună pe Sax Russell.

Russell se afla la noul cartier general al lui Vlad, un complex de cercetare construit pe o culme spectaculoasă din Acheron Fossae, la nord de Olympus Mons. Sax îşi petrecea acum tot timpul acolo, învăţând ingineria genetică, la fel ca orice student. Se convinsese că biotehnologia este cheia terraformării şi era hotărât să se instruiască până la punctul în care va putea contribui activ la această parte a campaniei, în ciuda faptului că întreaga sa pregătire ţinea de domeniul fizicii. Biologia modernă era cum nu se poate mai scârboasă, şi o mulţime de fizicieni o urau, dar cei de la Acheron spuneau că Sax învaţă repede, iar John îi credea. Sax însuşi chicotea atunci când se referea la propriile-i progrese, dar era evident că a avansat. Tot timpul nu vorbea decât despre asta.

– E esenţial, zicea. Avem nevoie de apă şi azot din sol şi bioxid de carbon din aer, iar pentru a le avea pe amândouă e nevoie de biomasă.

Astfel că trudea în faţa ecranelor şi în laboratoare.

Ascultă cu obişnuita lui pasivitate raportul lui Boone. „Ce mai parodie de savant!” îşi spuse John. Purta până şi halat. Văzându-i clipitul caracteristic, John îşi aminti de o poveste pe care o auzise spusă de unul dintre asistenţii lui Sax, la o petrecere, în prezenţa unui auditoriu care se tăvălea de râs: într-un experiment secret scăpat de sub control, o sută de şobolani de laborator, care fuseseră injectaţi cu un stimulent al inteligenţei, au devenit genii. S-au revoltat, au ieşit din cuşti, l-au capturat pe cercetătorul principal, l-au legat şi trântit la pământ şi i-au retroinjectat toate minţile lor, folosind o metodă pe care au inventat-o pe loc – iar acel savant e Saxifrage Russell, în halat alb, clipind, strâmbându-se curios, legat de laborator, creierul său fiind suma a o sută de şobolani superdotaţi, „şi având un nume de floare, aşa cum au şi şobolanii de laborator, e mica lor glumă, v-aţi prins?”

Asta explica multe. John zâmbi când îşi termină raportul, iar

Sax îşi lăsă capul într-o parte, curios.

– Crezi că acel camion urma să te ucidă?

– Nu ştiu.

– Cum ţi se par oamenii?

– Speriaţi.

– Crezi că sunt implicaţi?

– Mă îndoiesc, răspunse John, ridicând din umeri. Probabil că nu sunt decât îngrijoraţi cu privire la ceea ce va urma.

– Un astfel de sabotaj nu va crea nici cea mai mică breşă în proiect, spuse Sax cu blândeţe, dând din mână.

– Ştiu.

– Cine-o face, John?

– Nu ştiu.

– Nu crezi că ar putea fi Ann? Să fi devenit şi ea un profet, ca Hiroko sau Arkadi, cu discipoli, program şi alte chestii de-astea?

– Şi tu ai discipoli şi program, îi reaminti John.

– Dar eu nu-i pun să strice lucrurile şi să omoare oamenii.

– Unii cred că încerci să strici toată planeta. Iar ca rezultat al procesului de terraformare vor pieri oameni. În accidente.

– Ce tot spui?

– Doar îţi reamintesc. Încerc să te fac să înţelegi de ce ar putea cineva să pună la cale sabotajele.

– Deci tu crezi că e Ann?

– Sau Arkadi sau Hiroko sau cineva de care n-am auzit niciodată, dintr-una din noile colonii. Acum se află o mulţime de oameni pe aici. Şi o mulţime de grupări.

– Ştiu.

Sax se îndreptă spre o tejghea şi îşi goli vechea şi ponosita lui ceaşcă de cafea.

– Aş vrea să încerci să afli cine este, spuse el, în cele din urmă. Mergi acolo unde socoteşti că e nevoie. Vorbeşte cu Ann. Încearcă s-o convingi. Eu nici măcar nu mai pot să stau de vorbă cu ea.

În glas avea o notă rugătoare. John îl privi, surprins de această manifestare de emoţie. Sax îi interpretă tăcerea drept reţinere şi continuă:

– Ştiu că nu e tocmai treaba ta, dar toată lumea va discuta cu tine. Eşti, practic, singurul despre care mai putem afirma aşa ceva. Ştiu că lucrezi la puţul acela, dar îţi poţi pune echipa să facă şi treaba ta, iar tu continuă să vizitezi şi alte şantiere, ca parte a investigaţiei. Chiar că nu e nimeni altul care s-o facă. Nu

există o poliţie adevărată la care să apelezi. Deşi, dacă se întâmplă astfel de lucruri, UNOMA ne va trimite una.

– Sau transnaţionalele.

Boone se gândi la asta. Imaginea acelui camion căzând din cer…

– Bine, Sax. Oricum, mă duc să discut cu Ann. După aceea ar trebui să ne întâlnim şi să stăm de vorbă despre toate proiectele de terraformare. Dacă putem împiedica să se mai întâmple alte necazuri, asta îi va ţine deoparte pe cei de la UNOMA.

– Mulţumesc, John.

Boone ieşi pe balconul apartamentului. Piaţa era plină de pini de Hokkaido, şi aerul rece, îmbibat cu miros de răşină. Siluete de cupru se plimbau jos, printre trunchiurile pinilor. Boone se gândi la noua situaţie. Erau zece ani de când lucra pentru Russell la terraformare, conducând excavaţiile, ocupându-se de relaţiile cu publicul şi altele la fel. Îi plăcea munca, dar nu era specializat în niciuna dintre disciplinele implicate, aşa că se situa în afara cercului decizional. Ştia că mulţi îl consideră doar un fel de emblemă de la prova galionului, o celebritate de consum acolo, pe Pământ, un jockeu mut al spaţiului, care avusese, cândva, noroc, iar acum trăia numai din asta. Pe John faptul nu-l deranja; întotdeauna există oameni care nu-ţi ajung decât până la genunchi şi care taie şi spânzură, încercând să-i reducă pe toţi la mărimea lor. Aşa că nu contau, mai ales că, în cazul lui, nici nu aveau dreptate. Puterea sa era considerabilă, deşi poate că numai el îşi putea da seama de întinderea ei, deoarece consta dintr-o succesiune neîntreruptă de întâlniri între patru ochi, din influenţa pe care o exercita asupra a ceea ce oamenii doreau să facă. Puterea e o chestiune de viziune, persuasiune, libertate de mişcare, faimă, influenţă. La urma urmei, emblema galionului se află în frunte, arătând drumul.

În ciuda tuturor acestor lucruri, această nouă însărcinare nu era una oarecare. O simţea deja. Va fi problematică, dificilă, poate riscantă… mai presus de toate provocatoare. O nouă provocare! Îi plăcea. Revenind în apartament şi întinzându-se pe pat (John Boone A Dormit Aici!), îi trecu prin minte că de acum înainte va fi nu numai primul om pe Marte, dar şi primul detectiv. Gândul îl făcu să zâmbească, iar acţiunea finală a drogului îi încinse la roşu nervii.

Ann Clayborne executa un program de măsurători în munţii

care înconjoară Argyre Basin, ceea ce însemna că John putea lua un planor ca să zboare de la Senzeni Na până la dânsa. Aşa că devreme, în dimineaţa următoare, sui cu balonul-elevator de-a lungul catargului de ancorare, până la dirijabilul staţionar care plutea deasupra oraşului, bucurându-se din plin, în timpul ascensiunii, de priveliştea tot mai cuprinzătoare a marilor canioane din Thaumasia. Din dirijabil, coborî în cabina unuia dintre planoarele ancorate sub acesta. După ce îşi puse centura de siguranţă, desprinse planorul, iar acesta căzu ca o piatră până când intră în curentul termic al puţului, care îl împinse violent în sus. John se strădui să controleze comenzile şi conduse marele aparat transparent într-o spirală ascendentă, abruptă, răcnind pe când se lupta cu zguduiturile intense. Era ca şi cum ar fi călărit un balon de săpun deasupra unui rug aprins!

La altitudinea de cinci mii de metri, norul columnar se aplatiză şi se risipi către est. John se smulse din spirala sa şi se îndreptă către sud-est, jucându-se cu planorul pentru a se obişnui cu el. Trebuia să utilizeze cu precauţie vânturile pentru a ajunge la Argyre.

Îşi luă ca ţintă vâlvătaia galbenă, murdară, a soarelui. Vântul se repezea tăios împotriva aripilor. Jos, terenul era de un portocaliu aspru, închis, schimbându-şi nuanţele către orizont până la un portocaliu foarte deschis. Înălţimile de la sud erau azvârlite, fără niciun sens, în toate direcţiile, având aspectul acela crud, primordial, lunar pe care îl dă întotdeauna suprasaturarea cu cratere. Lui John îi plăcea să zboare şi pilota reflex, concentrându-se asupra detaliilor de teren. Era nemaipomenit să se lase pe spate şi să zboare, simţind vântul care parcă îi sufla pe sub coate, urmărind terenul, fără a se gândi la nimic. Atunci, în 2047 (sau M-10, cum îi spunea el, de obicei), împlinise şaizeci şi patru de ani şi, timp de aproape treizeci din toţi acei ani, fusese cel mai vestit om aflat în viaţă. Acum se simţea cel mai fericit atunci când era singur şi zbura.

După o oră, începu să se gândească la noua lui sarcină. Era important să nu se lase prins de fantasmagorii cu lupe şi scrum de ţigară, cu detectivi şi pistoale. Existau investigaţii pe care le putea întreprinde chiar în timpul zborului. Îl sună pe Sax şi-i ceru să-l pună în legătură cu evidenţele de la UNOMA privind emigrarea şi voiajul interplanetar, fără a-i alerta însă pe cei de acolo. După o scurtă cercetare, Sax îi spuse că e posibil, iar John transmise o serie de întrebări, apoi îşi continuă zborul. Mai târziu,

după o oră şi multe cratere, beculeţul roşu al computerului (botezat Pauline) începu să clipească rapid, indicând stocarea de date brute. John îi ceru să supună datele mai multor analize, iar când Pauline fu gata, cercetă rezultatele de pe ecran. Schemele de mişcare a forţei de muncă îl puteau induce în eroare, dar el spera că, atunci când vor fi coroborate cu incidentele provocate de sabotaje, va apărea ceva. Bineînţeles că există oameni care se deplasează fără a fi înregistraţi, printre care şi colonia secretă; cine ştie ce credeau Hiroko şi ceilalţi despre proiectele de terraformare? Cu toate acestea, merita să arunce o privire.

Deasupra orizontului, în faţa sa, îşi făcură apariţia Nereidium Montes. Marte nu avusese niciodată prea multe mişcări tectonice, aşa că lanţurile muntoase erau rare. Acelea care existau tindeau să fie guri de crater la scară mare sau inele de material ejectat de impacturi atât de puternice, încât sfărâmăturile căzuseră sub forma a două-trei lanţuri muntoase concentrice, fiecare larg de câţiva kilometri şi extrem de neregulat. Hellas şi Argyre, fiind bazinele cele mai mari, dispuneau de munţii cei mai înalţi; doar celălalt lanţ muntos mai important, Phlegra Montes, de pe versantul lui Elysium, reprezenta, probabil, rămăşiţele fragmentare ale unui impact în bazin, inundat ulterior de vulcanii din Elysium sau poate de un străvechi Oceanus Borealis. Dezbaterile asupra acestei probleme erau în toi, dar Ann, autoritatea finală pentru John în astfel de chestiuni, nu exprimase niciodată o părere.

Nereidium Montes alcătuiau partea de nord a cordonului care înconjura Argyre, dar în momentul de faţă Ann şi echipa ei cercetau partea de sud, Charitum Montes. Boone se îndreptă spre sud şi, în după-amiaza aceea, devreme, plutea la joasă înălţime peste câmpia întinsă, plată, a Bazinului Argyre. După craterele haotice ale platourilor înalte, fundul bazinului părea, într-adevăr, neted – o câmpie gălbuie, mărginită de curbura imensă a lanţului de creste muntoase. De la înălţimea sa, John cuprindea cu vederea aproape nouăzeci de grade dintr-un cerc, suficient pentru a avea o imagine asupra magnitudinii impactului care formase bazinul Argyre. Priveliştea era uluitoare. Zborul deasupra a mii de cratere marţiene îi conferiseră lui Boone o idee asupra dimensiunilor lor, dar Argyre depăşea orice limită. Un crater destul de mare, pe nume Galle, era doar o ciupitură de vărsat în lanţul muntos care înconjura bazinul!

O întreagă lume se prăbuşise, pesemne, în locul ăsta sau, cel

puţin, un asteroid al dracului de mare!

În interiorul curbei de sud-est a lanţului muntos, la bază, pe fundalul înălţimilor subalpine ale complexului Charitum, John observă linia albă, îngustă a unui aerodrom. Nu erau greu de sesizat realizările umane într-o asemenea dezolare, aspectul lor regulat evidenţiindu-se ca un far călăuzitor. Curenţi termici se înălţau violent deasupra dealurilor încălzite de soare, iar John coborî pe unul dintre ei, căzând cu un *hmmm* vibrant, şi aripile planorului tremurând vizibil pe când se apropia de sosire. „Mă prăbuşesc ca o piatră, ca asteroidul acela”, îşi spuse John, zâmbind, şi se pregăti de aterizare cu o ultimă, spectaculoasă înfloritură, cu toată precizia de care era el în stare, conştient de reputaţia lui de zburător de excepţie, reputaţie care, bineînţeles, trebuia întărită cu fiecare prilej. Cerinţele slujbei…

Dar se dovedi că nu erau decât două persoane în rulota de lângă pista aerodromului, şi niciuna nu-l văzuse coborând. Şedeau înăuntru şi urmăreau ştiri televizate de pe Pământ. Ridicară privirea în momentul în care John apăru în cadrul uşii interioare şi săriră în picioare să-l salute. Ann, împreună cu o echipă, era în susul unuia dintre canioane, spuseră cele două femei, poate că nu mai departe de două ore cu maşina. John servi masa împreună cu ele, două englezoaice cu accent nordic. Apoi luă o maşină şi porni după urmele care pătrundeau, printr-o fisură, în Charitum. O oră de urcuş întortocheat pe pereţii unui *arroyo* cu fundul neted îl duse la o cabană mobilă, cu trei maşini parcate în apropiere, dându-i aerul unei cafenele din deşertul Mojave.

Cabana era goală. Urme de paşi porneau de la tabără în toate direcţiile. După ce se gândi la ce-i rămăsese de făcut, Boone se sui pe o movilă la vest de tabără şi se aşeză, apoi se întinse pe stâncă şi dormi până când frigul îi pătrunse prin costum. Atunci se ridică şi-şi puse pe limbă o capsulă de omegendorf, urmărind umbrele negre ale dealurilor care se furişau spre est. Se gândea la cele întâmplate la Senzeni Na, analizându-şi amintirile dinainte şi de după accident, expresiile de pe chipul oamenilor, vorbele pe care le rostiseră. Imaginea camionului care se prăbuşea îi acceleră, puţin, pulsul.

Siluete arămii îşi făcură apariţia în trecătoarea dintre dealurile de la vest. John coborî movila, ieşindu-le în întâmpinare, la rulotă.

– Ce faci aici? îl întrebă Ann, folosind frecvenţa rezervată

primilor o sută.

– Vreau să stăm de vorbă.

Ann murmură şi întrerupse legătura.

Chiar şi fără el, rulota fusese destul de aglomerată. Şedeau în încăperea principală, cu genunchii atingându-li-se, în timp ce, în ungherul care reprezenta bucătăria, Simon Frazier încălzea sosul şi fierbea apa pentru spaghetti. Unica fereastră era îndreptată către est şi, în timp ce mâncau, se uitau la umbra muntelui întinzându-se pe fundul marelui bazin. John adusese o sticlă de jumătate de litru de coniac Utopic, şi o deschise după cină, în murmure aprobatoare. În timp ce areologii sorbeau coniacul, John spălă vasele („Dar chiar *vreau* să le spăl!") şi îi întrebă cum le merg cercetările. Căutau dovezi ale unor episoade glaciare străvechi, care, dacă ar fi fost găsite, ar fi venit în sprijinul unui model al trecutului îndepărtat al planetei, presupunând existenţa unor oceane care umpleau zonele de joasă altitudine.

„Dar oare ar dori Ann să descopere dovezi ale unui trecut oceanic? se gândi el în vreme ce-i asculta. Doar e un model ce conferă suport moral proiectului de terraformare, implicând, aşa cum se prezintă, ideea că, acum, coloniştii nu fac altceva decât să restaureze o stare anterioară a lucrurilor. Aşa că, probabil, Ann nu va dori să descopere asemenea dovezi. Oare această aversiune îi va influenţa munca? Da, cu siguranţă. Dacă nu conştient, atunci la un nivel mai profund. La urma urmei, conştiinţa nu e decât o litosferă subţire deasupra unui miez mare şi fierbinte. Detectivii ar trebui să ţină seama de asta."

Dar toţi cei prezenţi în cabană păreau să fie de acord că nu întâlnesc nicio dovadă de glaciaţiune, şi erau cu toţii buni areologi. Se presupusese existenţa unor bazine ca nişte circuri şi a unor văi adânci, cu forma clasică, de U, a văilor glaciare, şi unele configuraţii de domuri şi pereţi care ar fi putut fi rezultatul eroziunii glaciare. Toate aceste detalii fuseseră văzute pe imagini luate din satelit, împreună cu una sau două pete strălucitoare despre care unii au crezut că ar putea fi reflexia luminii pe suprafeţe şlefuite de gheţari. Dar, în teren, niciuna dintre presupuneri nu se adeverea. Nu întâlniseră niciun fel de şlefuire glaciară, nici măcar în porţiunile cel mai bine protejate de vânturi ale văilor; niciun fel de morene, laterale sau frontale; niciun semn de eroziune, nicio linie de tranziţie unde roca-mamă să fi pătruns prin straturile superioare de gheaţă. Nimic. Era un alt exemplu de ceea ce ei numeau areologie celestă, a cărei istorie

începea cu primele fotografii luate de sateliţi, ba chiar şi de telescoape. Canalele fuseseră, de fapt, exemple de areologie celestă, şi multe alte ipoteze eronate fuseseră formulate în acelaşi fel, ipoteze care doar acum erau testate cu rigoarea areologiei practicate la faţa locului. Majoritatea se prăbuşeau sub greutatea datelor obţinute direct, erau aruncate la canal, cum le plăcea lor să spună.

Totuşi, teoria glaciară şi modelul oceanic (din care aceasta făcea parte) fuseseră întotdeauna mai persistente decât majoritatea celorlalte. Mai întâi, deoarece aproape fiecare model indica faptul că trebuie să fi avut loc o mare eliminare de apă, iar apa asta trebuia să fi ajuns undeva. În al doilea rând, îşi spunea John, deoarece mulţi oameni, dacă modelul oceanic ar fi adevărat, s-ar simţi mai uşuraţi şi mai puţin tulburaţi de dimensiunea morală a proiectului de terraformare. Oponenţi ai terraformării, aşadar… Nu, nu era surprins că echipa condusă de Ann nu găseşte nimic. Simţind puţin efectul coniacului şi iritat de ostilitatea ei, i se adresă din bucătărie:

– Dar dacă au existat gheţari, cei mai recenţi trebuie să fi fost, să zicem, acum un miliard de ani, nu? Aş crede că un asemenea timp ar avea grijă să şteargă toate semnele superficiale, de şlefuire glaciară, morene şi celelalte, nelăsând în urmă altceva decât formele de relief grosiere, ceea ce se şi vede. Corect?

Ann, care fusese tăcută până atunci, răspunse:

– Formele de relief nu se datorează doar glaciaţiunii. Oricare dintre ele se întâlneşte şi în lanţurile muntoase marţiene, deşi aceşti munţi au fost formaţi de roci căzute din cer. Orice formaţiune îţi poate trece prin minte se află pe aici, pe undeva; forme bizare, limitate numai de unghiul poziţionării.

Ann nu băuse niciun strop de coniac, spre surprinderea lui John, iar acum privea spre podea, cu o expresie dezgustată.

– Nu şi văile în formă de U, asta e sigur, spuse John.

– Ba chiar şi văile în formă de U.

– Problema este că modelul oceanic nu se poate falsifica atât de uşor, interveni Simon, calm. Poţi continua să nu găseşti dovezi corespunzătoare în sprijinul lui, ceea ce ni se întâmplă, dar asta nu îl infirmă.

Terminând curăţenia în bucătărie, John o rugă pe Ann să facă, împreună, câţiva paşi, în lumina apusului de soare. Ea ezită, refractară, dar era doar unul dintre ritualurile la care recurgea, şi toţi o ştiau. Cu o grimasă scurtă şi o privire dură, acceptă.

Afară, John o conduse pe aceeaşi culme unde aţipise. Cerul era un arc vineţiu peste culmile negre, crestate, care îi înconjurau, iar stelele apăreau cu duiumul, sute de stele la fiecare clipire a ochilor. Rămase în picioare lângă ea. Ann privea în altă parte. Orizontul zdrenţuit ar fi putut fi o scenă de pe Pământ. Ann era puţin mai înaltă decât John, o siluetă slabă, angulară. Lui John îi plăcea de ea, dar indiferent câtă simpatie ar fi nutrit ea pentru el – iar în anii trecuţi avuseseră câteva conversaţii interesante –, aceasta se risipise atunci când John preferase să lucreze cu Sax. Ar fi putut face orice, spuneau privirile ei dure, totuşi el alesese terraformarea.

În sfârşit, aşa era. John înălţă mâna în faţa ei, cu degetul arătător ridicat. Ann apăsă pe consola de la încheietura mâinii şi, deodată, îi auzi răsuflarea.

– Ce este? întrebă ea, fără a privi în direcţia lui.

– E vorba de incidentele provocate de sabotaje.

– Îmi închipuiam. Russell socoteşte că eu sunt în spatele lor.

– Nu e chiar aşa…

– Chiar mă crede tâmpită? Mă vede închipuindu-mi că un pic de vandalism vă va opri din jocurile voastre de copii?

– În sfârşit, e mai mult decât un pic. Până acum au avut loc şase incidente majore, şi oricare ar fi putut ucide oameni.

– Dislocarea oglinzilor de pe orbită poate ucide oameni?

– Da, dacă fac lucrări de întreţinere la oglinzi.

– Hm. Ce s-a mai întâmplat?

– Ieri, la unul dintre puţurile în curs de excavare, un camion a fost aruncat de pe drum şi s-a prăbuşit aproape peste mine, spuse el, şi o auzi cum îşi ţine respiraţia. E al treilea care cade. Iar oglinda aceea a fost răsturnată odată cu o muncitoare de la întreţinere, care tocmai lucra acolo, şi femeia a trebuit să plutească în cădere liberă până la staţie. I-a luat mai mult de o oră să ajungă şi abia a izbutit. Apoi un camion cu exploziv a sărit în aer, ca din întâmplare, la puţul din Elysium, la un minut după ce un echipaj întreg îl părăsise. Şi toţi lichenii de la Underhill au fost ucişi de un virus care a dus la închiderea unui întreg laborator.

– Ce aştepţi de la GEM-uri? Putea fi un accident, mă surprinde că nu se întâmplă mai des.

– Dar n-a fost un accident.

– Toate astea măresc numărul fleacurilor. Russell ăsta chiar mă crede tâmpită?

– Doar ştii că nu-i aşa. Dar e o chestiune de menţinere a echilibrului. Mulţi bani pământeni sunt investiţi în acest proiect, dar nu e nevoie de prea multă publicitate proastă pentru ca o mare parte din ei să dispară.

– Poate. Dar ar trebui să te asculţi pe tine atunci când faci astfel de afirmaţii. Tu şi Arkadi sunteţi cei mai porniţi avocaţi ai unui fel de nouă societate marţiană; voi doi, poate şi Hiroko. Dar maniera în care Russell, Frank şi Phyllis obţin capital de pe Pământ, ei bine, chestia asta o să vă scape din mâini. Ca de obicei, va fi o chestiune de afaceri, iar toate ideile tale vor pieri.

– Sunt tentat să cred că noi toţi dorim aici cam acelaşi lucru, spuse John. Vrem adică să facem treabă bună într-un loc potrivit. Diferenţele dintre noi nu constau decât în faptul că accentuăm aspectele diferite ale procesului de a ajunge acolo, asta e tot. Dacă ne-am coordona eforturile şi am lucra ca o echipă…

– Nu dorim aceleaşi lucruri! interveni Ann. Tu vrei să transformi planeta, şi eu nu. Nimic mai simplu.

– Ei bine…

John avu o clipă de ezitare în faţa amărăciunii ei. Se plimbau încet în jurul movilei, într-un dans complicat care le imita conversaţia, uneori faţă în faţă, alteori spate la spate, şi permanent vocea ei îi răsuna în urechi, iar vocea lui răsuna în urechile ei. Îi plăcea această caracteristică a conversaţiilor purtate în costumele de scafandru, vocea aceea insistentă din urechi, vocea care putea fi convingătoare, mângâietoare, hipnotică.

– Chiar şi aşa nu e simplu deloc, continuă el. Vreau să spun că ar trebui să-i ajuţi pe aceia dintre noi care sunt mai apropiaţi de convingerile tale şi să te opui acelora care se află mai departe.

– Asta şi fac.

– Iar eu am venit să te întreb ce ştii despre sabotori. Are sens, nu?

– N-am nicio idee despre ei. Le doresc noroc.

– Îl urezi personal?

– Poftim?

– Ţi-am urmărit mişcările în ultimii doi ani, şi întotdeauna te-ai situat în apropierea fiecărui incident, la interval de aproximativ o lună înainte de a avea loc. Acum câteva săptămâni, în drum spre zona asta, te aflai la Senzeni Na. Am dreptate?

John îi ascultă respiraţia. Ann era furioasă.

– M-au folosit pentru acoperire, murmură ea şi adăugă ceva

neînţeles.

– Cine?

– Ar trebui să-l întrebi pe Lupul de Preerie despre toate astea, John.

– Lupul de Preerie?

– N-ai auzit de el? întrebă ea, râzând scurt. Lumea zice că străbate, fără costum de scafandru, suprafaţa planetei. Apare ici şi colo, uneori pe ambele părţi ale planetei în aceeaşi noapte. În vremurile bune de odinioară l-a cunoscut personal pe Uriaş. E bun prieten cu Hiroko şi un mare inamic al terraformării.

– L-ai cunoscut?

Ann nu răspunse.

– Uite ce este, spuse el după aproape un minut în care îşi ascultară reciproc răsuflările. Vor fi ucişi oameni. Participanţi inocenţi.

– Participanţii inocenţi vor pieri atunci când gheaţa permanentă se va topi, iar terenul se va prăbuşi sub picioarele noastre. Nici cu asta nu am vreo legătură. Nu fac altceva decât să-mi duc treaba la bun sfârşit, încercând să cataloghez ce a fost aici înainte de sosirea noastră.

– Da. Numai că tu eşti cea mai celebră extremistă. Acesta trebuie să fie motivul pentru care te-au contactat oamenii ăştia, şi aş vrea să-i descurajezi. Asta ar putea salva nişte vieţi.

Ann se întoarse către el. Viziera căştii îi reflecta orizontul vestic, sus purpuriu, jos negru, şi graniţa dintre cele două culori, crestată şi nefinisată.

– Dacă aţi lăsa în pace planeta, doar atunci aţi salva nişte vieţi. Asta vreau eu. *Pe tine* te-aş ucide dacă aş şti că ajută cu ceva.

După aceea, nu mai rămase mult de spus. La întoarcerea spre rulotă, John încercă un nou subiect.

– Ce crezi că s-a întâmplat cu Hiroko şi ceilalţi?

– Au dispărut.

John făcu ochii mari.

– N-a vorbit cu tine despre asta?

– Nu. Nu cred că a vorbit cu nimeni din afara grupului ei. Ai idee unde s-au dus?

– Nu.

– Ştii de ce au plecat?

– Probabil că au vrut să scape de noi. Să realizeze ceva nou. Ceea ce tu şi Arkadi doar susţineţi că doriţi ei au dorit cu

adevărat.

– Dacă ei fac aşa ceva, o fac pentru douăzeci de persoane, spuse John, dând din cap. Eu intenţionez s-o fac pentru toţi.

– Poate că ei douăzeci sunt mult mai realişti decât tine.

– Poate. Vom afla. Există mai multe modalităţi de a o face, Ann. Trebuie să înveţi.

Ann nu-i răspunse.

La revenirea în cabana mobilă, ceilalţi îi priviră cu interes, iar Ann, năpustindu-se în chicinetă, nu se dovedi de niciun fel de ajutor. John se aşeză pe braţul singurei canapele şi le puse mai multe întrebări despre munca lor, despre nivelurile apei subterane din Argyre şi din emisfera sudică, în general. Marile bazine aveau o elevaţie scăzută, dar fuseseră deshidratate în urma impacturilor care le formaseră şi se părea că, în cea mai mare parte, apa planetei se răspândise spre nord. O altă zonă a misterului: nimeni n-a explicat vreodată de ce emisferele nordică şi sudică sunt deosebite. Aceasta era *chiar* problema areologiei, a cărei soluţie putea oferi cheia explicării tuturor enigmelor peisajului marţian, aşa cum teoria tectonică a plăcilor explicase, cândva, atâtea probleme deosebite ale geologiei. În realitate, unii voiau să utilizeze din nou explicaţia tectonică, postulând că o străveche crustă culisase deasupra ei însăşi în jumătatea sudică, permiţându-i nordului să formeze o nouă peliculă, totul încremenind atunci când răcirea planetară făcuse să înceteze toate mişcările tectonice. Ann considera că totul e ridicol; după opinia ei, emisfera nordică nu era decât cel mai mare bazin de impact dintre toate, ultimul *bang* al Erei Noachiene. O lovitură similară smulsese Luna din trupul Pământului, probabil în jurul aceleiaşi perioade. O vreme, areologii discutară diferitele aspecte ale problemei, John ascultând şi punând, din când în când, câte o întrebare neutră.

Porniră televizorul pentru a vedea ştirile de pe Pământ şi urmăriră un scurt documentar despre lucrările miniere şi exploatările petroliere care începuseră în Antarctica.

– Ştii, e realizarea noastră, spuse Ann din bucătărie. Timp de aproape o sută de ani au evitat mineritul şi extragerea petrolului din Antarctica, chiar de la Anul Geofizic Internaţional şi primul tratat încheiat. Dar când aici a început terraformarea, totul s-a prăbuşit. Acolo, rezervele de petrol sunt pe sfârşite, clubul ţărilor sudice e sărac, şi chiar la nasul lor există un întreg continent cu petrol, gaze şi minerale, care este tratat ca un parc naţional de

către ţările bogate din Nord. Apoi Sudul vede aceleaşi ţări nordice bogate începând să sfâşie planeta Marte şi spune: „Ce mama dracului? Ei pot să sfâşie o planetă întreagă, iar noi trebuie să protejăm acest aisberg care ne stă în faţa uşii, cu toate resursele de care avem nevoie cu disperare? La naiba!” Aşa că au încălcat Tratatul Antarcticii, iar acum forează, şi nimeni nu mişcă un deget în direcţia asta. Astfel, singurul loc curat care mai rămăsese pe Pământ e terminat.

Se întoarse şi se aşeză în faţa ecranului, vârându-şi faţa într-o cană cu cacao fierbinte.

– Mai am şi altele, dacă vrei, îi spuse ea lui John, fără pic de politeţe.

Simon îi adresă lui John o privire plină de simpatie, iar ceilalţi holbară ochii la ei, surprinşi că asistă la un conflict între doi din primii o sută: asta-i bună! Aproape că-l făcu pe John să râdă, iar când se ridică să-şi toarne şi el o cană, acesta se aplecă impulsiv şi o sărută pe Ann pe creştetul capului. Ann se încordă, iar el merse mai departe în bucătărie.

– Noi toţi dorim lucruri diferite de la Marte, spuse el, uitând că tocmai îi spusese Annei exact opusul, acolo, pe deal. Dar iată-ne aici, şi nu suntem mulţi, şi locul ne aparţine. Aşa cum zice Arkadi, facem ce vrem cu el. Pe de altă parte, ţie nu-ţi place ce vor Sax şi Phyllis, lor nu le place ce vrei tu, lui Frank nu-i place nimic din tot ce vor ceilalţi, şi în fiecare an vin tot mai mulţi oameni, sprijinind, chiar dacă nu-şi dau seama, o poziţie sau alta. De fapt, lucrurile au început deja să arate urât, cu toate aceste atacuri asupra utilajelor. Îţi poţi imagina aşa ceva întâmplându-se în Underhill?

– Grupul lui Hiroko a sfâşiat Underhillul tot timpul cât s-a aflat acolo, spuse Ann. Au fost nevoiţi s-o facă şi să plece aşa cum au plecat.

– Da, poate. Dar nu puneau în primejdie vieţile oamenilor.

Imaginea camionului prăbuşindu-se în puţ îi reveni din nou în minte, mai vie ca oricând. John bău din cacao şi îşi fripse limba.

– La dracu’! În orice caz, ori de câte ori mă simt descurajat, încerc să-mi aduc aminte că totul e firesc. În mod inevitabil, oamenii se vor certa, doar că acum ne certăm din motive marţiene. Vreau să spun că oamenii nu se ceartă pentru că sunt americani, japonezi, ruşi, arabi sau pentru că aparţin unei anumite religii, unui sex sau mai ştiu eu cui. Se ceartă pentru că doresc o realitate marţiană sau alta. Asta contează acum. Aşa că

ne aflăm deja la jumătatea drumului. Pricepi ce spun? o întrebă, încruntându-se, pe Ann, care privea spre podea.

– A doua jumătate contează, răspunse ea, ridicând ochii.

– Bine, poate că ai dreptate. Tu iei prea multe lucruri de bune, dar aşa sunt toţi oamenii. Trebuie însă să-ţi dai seama că ai o influenţă asupra noastră, Ann. Ai schimbat modul de gândire al oamenilor în legătură cu ceea ce facem noi aici. Ce dracu', Sax şi mulţi alţii îşi puseseră în minte să treacă peste orice numai să realizeze terraformarea cât mai curând posibil – să dirijeze un grup de asteroizi drept spre planetă, să utilizeze bombe cu hidrogen pentru a testa şi iniţia erupţiile vulcanilor – indiferent de consecinţe! Acum, toate acele planuri au fost aruncate la gunoi din cauza ta şi a suporterilor tăi. Întreaga concepţie despre cum se va desfăşura terraformarea şi până unde să se meargă în privinţa ei s-a schimbat. Iar eu cred că, în final, putem ajunge la o cale de mijloc, alegându-ne cu o protecţie contra radiaţiilor, o biosferă şi poate chiar cu aer respirabil – sau, cel puţin, din pricina căruia să nu mori imediat – şi, totuşi, să lăsăm planeta aproape la fel cum a fost înainte de sosirea noastră.

Auzindu-l, Ann făcu ochii mari, dar el continuă necruţător.

– Nimeni nu vrea s-o transforme într-o planetă-junglă, chiar dacă ar putea! Marte va fi, de fapt, întotdeauna rece, iar protuberanţa Tharsis va străpunge întotdeauna spaţiul, aşa că va exista o imensă porţiune a acestei planete care nu va fi niciodată atinsă.

– Dar cine poate spune că, odată făcut primul pas, nu veţi dori mai mult?

– Poate că unii vor vrea mai mult. Dar eu, unul, voi încerca să-i împiedic. Asta voi face! Poate că nu sunt de partea ta, dar îţi înţeleg punctul de vedere. Iar atunci când zbori pe deasupra dealurilor, aşa cum am făcut eu astăzi, nu poţi decât să le iubeşti. Oamenii pot încerca să transforme planeta; dar, în acelaşi timp, şi planeta îi va transforma pe ei. Un simţ al spaţiului, o estetică a peisajului, toate acestea se schimbă cu timpul. Ştii că oamenii care au văzut, pentru prima dată, Marele Canion au declarat că e urât ca dracu' pentru că nu seamănă cu Alpii? Le-a luat multă vreme până să-i descopere frumuseţea.

– Oricum, au înăbuşit cea mai mare parte din această frumuseţe, spuse Ann, pe un ton deznădăjduit.

– Da, da! Numai că cine ştie ce vor considera copiii noştri drept frumos? Cu siguranţă că îşi vor întemeia aprecierile pe

ceea ce ştiu, iar locul ăsta va fi singurul pe care-l vor cunoaşte. Aşa că noi terraformăm planeta, iar planeta ne areoformează pe noi.

– Areoformare! exclamă Ann, şi unul dintre rarele ei zâmbete abia schiţate îi lumină chipul.

John simţi cum obrajii i se îmbujorează. Nu o mai văzuse zâmbind astfel de ani de zile, iar el ţinea la Ann şi îi plăcea să-i vadă zâmbetul.

– Îmi place acest cuvânt, zise ea, îndreptând un deget către el. Dar voi ţine seama de asta, John Boone! Nu voi uita ce-ai afirmat în seara asta!

– Nici eu, spuse el.

Restul serii fu mult mai relaxat. A doua zi, Simon îl conduse până la pista aeroportului, la maşina care urma să-l ducă spre nord; şi în loc să se rezume, ca de obicei, la un zâmbet şi o strângere de mână, cel mult un: „încântat că ne-am văzut”, deodată îi spuse:

– Apreciez, sincer, ce ai zis aseară. Cred că, într-adevăr, a înveselit-o pe Ann. Mai ales ce ai spus despre copii. Ştii, e gravidă.

– Cum? exclamă John. N-am ştiut. Tu eşti… tatăl?

– Da, răspunse Simon, zâmbind.

– Câţi ani are acum? Şaizeci?

– Aşa e. Cam forţează nota, ca să zic aşa, dar asemenea lucruri s-au mai făcut. Au luat un ovul congelat acum vreo cincisprezece ani, l-au fertilizat şi l-au plantat în ea. Vom vedea cum va merge. Se spune că Hiroko e gravidă tot timpul, îi tot aruncă afară, ca un incubator, în aceeaşi variantă, repetată la infinit.

– Se spun o mulţime de lucruri despre Hiroko, dar nu sunt decât poveşti.

– Da, numai că noi am auzit toate astea de la cineva care se presupune că ştie.

– Lupul de Preerie? întrebă John, tăios.

– Mă surprinde că ţi-a spus despre el, răspunse Simon, ridicând sprâncenele.

John mormăi ceva, deranjat într-un fel inexplicabil. Fără îndoială că faima sa presupunea că îi scapă o mare parte din bârfe.

– E bine c-a făcut-o! În sfârşit… Felicitări! Ai grijă de ea.

Întinse palma dreaptă şi-şi strânseră mâinile în felul cum o făceau odinioară, pe vremea călătoriei spre Marte, îndoindu-şi degetele şi prinzându-le zdravăn unele de altele, ca pe nişte cârlige.

– O ştii pe Ann, spuse Simon, ridicând din umeri. Face tot ce vrea.

* * *

Aşa că, timp de trei zile, Boone îşi continuă drumul la nord de Argyre, bucurându-se de peisaj şi de solitudine, petrecând câteva ore în fiecare după-amiază ca să cerceteze evidenţele planetare pentru a identifica mişcările oamenilor, căutând corelaţii cu incidentele legate de sabotaje. În cea de-a patra dimineaţă, devreme, ajunse la canioanele Marineris, care se aflau la circa o mie cinci sute de kilometri nord de Argyre. Dădu de drumul marcat de transpondere, care mergea de la nord la sud, şi îl urmă până la o mică ridicătura către marginea sudică a prăpastiei Melas, unde coborî pentru a se uita mai bine.

Nu mai fusese în această parte a marelui sistem de canioane – înainte de terminarea şoselei care traversa Marineris, era extrem de dificil de ajuns acolo. Fără îndoială, peisajul era dramatic. Ţărmul cobora pe o distanţă de trei sute de metri până la fundul canionului, aşa că, de pe creastă, ţi se oferea spre nord o privelişte asemănătoare cu aceea oferită din planor. Celălalt perete al canionului abia se vedea, în depărtare, culmea sa ridicându-se deasupra orizontului, iar între cele două ţărmuri se desfăşura nesfârşita întindere a hăului Melas, inima întregului complex Marineris. John nu putea distinge decât anevoie golurile din malurile îndepărtate, care marcau intrarea în alte canioane: Ius Chasma la vest, Candor la nord, Coprates la est.

Se plimbă mai mult de o oră pe creasta accidentată, trăgându-şi, pentru lungi perioade de timp, lentilele binoclului peste viziera căştii şi asimilând cât se putea de mult din cel mai mare canion de pe Marte, trăind euforia terenului roşu. Azvârli pietre peste margine şi le urmări cum dispar, vorbi de unul singur şi cântă, ţopăi pe vârfuri într-un dans lipsit de îndemânare. Apoi, refăcut, se întoarse la maşină şi parcurse distanţa scurtă, de-a lungul crestei, până la drumul principal.

Aici, autostrada magistrală devenea o singură bandă de beton, schimbându-şi direcţia şi coborând în serpentină pe creasta unei enorme rampe de piatră care se întindea de la marginea de sud a crestei până la fundul canionului. Această

ciudăţenie, numită Pintenul Geneva, se îndrepta spre nord, aproape perpendicular pe planul malului, către Candor Chasma. Era atât de bine amplasată pentru scopurile lor încât, cu drumul tras de-a lungul ei, arăta ca o rampă realizată de constructorii de şosele.

Totuşi era o rampă destul de abruptă, iar drumul fusese forţat să-şi schimbe mereu direcţia, până jos, pentru a menţine panta la valori rezonabile. De sus se vedea integral, o mie de curbe şerpuind pe creastă, semănând cu un fir galben cusut pe o protuberanţă, într-un covor galben, pătat.

Boone coborî cu grijă această minunăţie, trăgând de volan când la stânga, când la dreapta, când la stânga, când la dreapta şi tot aşa, până când se văzu nevoit să se oprească pentru a-şi odihni braţele şi pentru a-şi oferi şansa de a privi înapoi şi în sus, către peretele sudic din spatele său. Acesta era, într-adevăr, abrupt, brăzdat de un model fractal de ravine adânc erodate. Apoi porni din nou, pentru încă o jumătate de oră de mers, curbe în ac de păr, la stânga şi la dreapta, iar şi iar, până când, în cele din urmă, drumul se întinse drept în faţă, pe capătul aplatizat al pintenului care, în final, se lărgea şi se contopea cu fundul canionului. Iar acolo, jos, se afla un mic grup de vehicule.

Se dovedi a fi echipa elveţiană care tocmai terminase de construit drumul, iar în cele din urmă John îşi petrecu noaptea împreună cu ei. Era un grup de aproape optzeci de persoane: mai toţi tineri, mai toţi căsătoriţi, vorbind germana, italiana, franceza şi – spre avantajul său – engleza, cu mai multe accente diferite. Aveau cu ei copii şi pisici, chiar şi o seră portabilă, plină-ochi cu ierburi şi legume. În curând vor porni la drum, ca ţiganii, spre capătul de vest al canionului, într-o caravană alcătuită mai ales din vehiculele utilizate la îndepărtarea pământului, pentru a croi un drum prin Noctis Labyrinthus, până pe flancul de est al lui Tharsis. După aceea vor lucra la alte drumuri, poate unul peste Protuberanţa Tharsis, între Arsia Mons şi Pavonis Mons, poate unul spre nord, către promontoriul Echus. Încă nu erau siguri, iar lui Boone îi făcea impresia că nici măcar nu le pasă; intenţionau să-şi petreacă restul vieţii călătorind şi construind drumuri, aşa că, pentru ei, nu prea conta încotro aveau să se îndrepte. Ţigani nomazi, pentru eternitate!

Se asigurară că toţi copiii au dat mâna cu John, iar după cină acesta ţinu un mic discurs, bătând câmpii, în maniera sa obişnuită, despre noua lor viaţă pe Marte.

– Când vă văd aici, sunt, într-adevăr, fericit, deoarece lucrul ăsta face parte dintr-un nou mod de viaţă. Ni se oferă şansa de a crea aici o societate nouă, totul se schimbă la nivel tehnic şi, la fel de bine, ar putea urma şi nivelul social. Nu sunt tocmai sigur ce ar trebui să fie noua societate, nici cum ar trebui să arate, asta-i partea complicată, la urma urmei, dar ştiu că trebuie s-o facem. Consider că voi şi celelalte grupuleţe risipite pe suprafaţa planetei v-o închipuiţi pe o bază empirică. Prezenţa voastră mă ajută să mă gândesc la asta.

Ceea ce se făcu, deşi nu prea era în stare prin propriile-i puteri; aşa că alunecă mai departe, încă puţin, în maniera aceea de asociere liberă a ideilor, agăţându-se de orice ieşea din sacul său cu gânduri. La lumina lămpii, în timp ce îl ascultau, ochii lor străluceau.

Mai târziu, se aşeză împreună cu câţiva dintre ei, în cerc, în jurul unei singure lămpi aprinse, şi stătură până târziu, noaptea, discutând. Tinerii elveţieni îi puseră întrebări privitoare la prima sa expediţie şi despre primii ani în Underhill, ambele având, pentru ei, dimensiuni mitice, iar el le istorisi povestea adevărată sau cam aşa ceva, făcându-i să râdă mult. Iar el îi întrebă despre Elveţia, despre cum le mergea treaba, ce părere au cu privire la ea, de ce se află aici în loc să fie în altă parte. O femeie blondă râse când îi auzi întrebarea.

– Ştiţi ceva despre Bodgen? întrebă ea, iar el dădu din cap în semn că nu. Face parte din Crăciunul nostru. Moş Crăciun trece pe la toate casele, una câte una, pricepeţi, şi are un ajutor, Bodgen, care poartă mantie, glugă şi un sac mare. Moş Crăciun îi întrebă pe părinţi cum s-au purtat copiii în acel an, iar părinţii îi arată jurnalul, adică evidenţa. Dacă au fost buni, le dă daruri, dar dacă părinţii spun că au fost răi, Bodgen îi vâră în sac şi îi duce cu el, şi nimeni nu-i mai vede vreodată.

– Cum?! strigă John.

– Asta ţi se spune. Asta e Elveţia. Iar eu de asta mă aflu aici, pe Marte.

– Vrei să spui că Bodgen te-a adus aici?

Râseră cu toţii, la fel şi femeia.

– Da. Întotdeauna am fost rea, spuse ea, devenind apoi serioasă. Doar că aici nu vom avea niciun Bodgen.

Îl întrebară ce părere are despre dezbaterea dintre roşii şi verzi, iar el înălţă din umeri şi rezumă, pe cât posibil, poziţiile exprimate de Ann şi Sax.

– Cred că niciunul nu are dreptate, spuse un bărbat.

Îl chema Jurgen şi era unul dintre lideri, un inginer care părea un fel de încrucişare dintre un burgermeister şi un rege ţigan, cu părul negru şi chipul cu trăsături ascuţite şi expresie gravă.

– Desigur, ambele părţi susţin că luptă în favoarea naturii. Cineva trebuie s-o spună. Roşiii declară că planeta Marte, în felul în care arată, reprezintă natura. Dar asta nu înseamnă natura, pentru că e lipsită de viaţă. Nu e decât stâncă. Verzii afirmă tocmai acest lucru şi susţin că vor aduce natura pe Marte cu proiectul lor de terraformare. Dar nici asta nu reprezintă natura, nu e decât cultură. Ştiţi, o grădină. Un artificiu. Aşa că din nicio direcţie nu se ajunge la natură. Pe Marte nu e posibil ceea ce se numeşte natură.

– Interesant! exclamă John. Trebuie să-i spun şi Annei despre toate astea. Dar... Atunci, cum numeşti dumneata tot ceea ce există? Cum numeşti ceea ce facem noi?

Jurgen ridică din umeri şi zâmbi.

– Nu-i spun în niciun fel. Nu e altceva decât Marte.

Poate că asta înseamnă să fii elveţian, îşi spuse John.

Îi întâlnise din ce în ce mai mult în timpul călătoriilor sale, şi toţi erau la fel. Fă-ţi treaba şi nu te gândi prea mult la teorie. Indiferent de ceea ce ţi se pare corect.

Mai târziu, după ce mai băură câteva sticle de vin, John îi întrebă dacă auziseră vreodată despre Lupul de Preerie. Râseră.

– E cel care a sosit aici înaintea voastră? Am dreptate? întrebă cineva.

Râseră din nou de felul de a se exprima al omului.

– Nu e decât o poveste, explică altul. Ca şi canalele sau Uriaşul sau Sami Claus.

A doua zi, îndreptându-se spre nord şi traversând Melas Chasma, John îşi dorea, aşa cum o mai făcuse, ca toţi locuitorii planetei să fie elveţieni sau, în anumite privinţe, cel puţin asemănători elveţienilor. Iubirea lor de ţară părea a se manifesta prin realizarea unui anumit mod de viaţă: raţional, corect, prosper, ştiinţific. Ar fi fost în stare să muncească pentru acest mod de viaţă oriunde s-ar fi aflat, deoarece, pentru ei, conta viaţa, nu un drapel sau un crez, sau o îmbinare de cuvinte, nici măcar peticul acela de teren stâncos pe care îl posedau pe Pământ. Echipa elveţiană constructoare de drumuri era deja marţiană, aducând cu ea viaţa şi abandonând bagajele luate de acasă.

John suspină şi mâncă ceva, în timp ce maşina trecea de transpondere, îndreptându-se spre nord. Bineînţeles că lucrurile nu stăteau chiar aşa de simplu. Constructorii de drumuri erau elveţieni itineranţi, un fel de ţigani, acei elveţieni care îşi petrecuseră mai toată viaţa în afara Elveţiei. Existau mulţi ca ei, dar aceştia se evidenţiau prin preferinţele lor, erau deosebiţi de ceilalţi. Elveţienii care stăteau acasă erau destul de pătimaşi când venea vorba de elveţianismul lor; continuau să se înarmeze până în dinţi, continuau s-o facă pe comis-voiajorii pentru oricine le aducea bani peşin, să nu devină membri ai ONU, deşi această situaţie, având în vedere influenţa pe care UNOMA o avea asupra stărilor de fapt locale, îi făcea şi mai interesanţi pentru John, un fel de model. Capacitatea de a face parte din lume şi, în acelaşi timp, de a te ţine deoparte; de a te folosi de ea, dar a-ţi lua distanţă; de a fi mic, dar a controla situaţia celorlalţi; de a fi înarmat până în dinţi, dar a nu merge niciodată la război – oare nu era asta o modalitate de a defini ceea ce chiar el pretindea de la Marte? Avea impresia că acolo existau mai multe lecţii, pentru orice stare marţiană ipotetică.

Petrecu o mare parte din timpul cât se afla singur gândindu-se la acea stare ipotetică; în cazul său, era un fel de obsesie şi simţea o profundă frustrare când constata că nu putea contribui la asta cu nimic mai mult decât nişte dorinţe vagi. Iar acum, când se gândea atâta la Elveţia şi la ce ar putea însemna această ţară pentru el, John încercă să fie organizat:

– Pauline, te rog să-mi cauţi în enciclopedie un articol despre guvernul elveţian.

Maşina depăşea transponderele unul după altul, în timp ce el citea pe ecran articolul. Îl dezamăgea faptul că nu găsea nimic absolut unic în legătură cu sistemul elveţian de guvernare. Autoritatea executivă era conferită unui consiliu format din şapte membri, ales de adunarea generală. Niciun fel de preşedinte plin de farmec, ceea ce, într-o anumită măsură, nu-i plăcea prea mult. Adunarea, în afară de alegerea consiliului federal, nu părea să facă mare lucru; era prinsă între puterea consiliului executiv şi puterea poporului, exercitată prin iniţiative directe şi referendumuri, o idee pe care o preluaseră, în secolul al nouăsprezecelea, ca să vezi de unde: din California. Apoi, mai exista sistemul federal: cantoanele, în toată diversitatea lor, dispuneau de multă independenţă, ceea ce, de asemenea, slăbea adunarea. Doar că puterea cantonală era supusă, de

generaţii, unui proces de eroziune, guvernul federal smulgând de la ea tot mai multe prerogative. Şi la ce se ajunsese?

– Pauline, găseşte-mi fişierul constituţional!

John adăugă câteva note fişierului abia început: *Consiliu federal, iniţiative directe, adunare slabă, independenţă locală, mai ales în chestiuni culturale.* Oricum, ceva la care să se mai gândească. Alte date de adăugat la ghiveciul său de idei. Într-un fel, îl ajuta să-l scrie.

Îşi continuă drumul, amintindu-şi de calmul constructorilor de şosele, de amestecul acela straniu de inginerie şi misticism, şi de căldura cu care îl primiseră – ceea ce, pentru Boone, nu era neapărat ceva de la sine înţeles, fiindcă nu se întâmpla întotdeauna. De exemplu, în aşezările arabe şi israelite îl primeau mereu cu multă răceală, poate pentru că era considerat drept un reprezentant al antireligiei sau fiindcă Frank răspândise anumite zvonuri în privinţa lui. Fusese uimit să descopere o caravană arabă ai cărei membri erau convinşi că el interzisese construirea unei moschei pe Phobos, iar aceştia, la rându-le, îl priviră cu ochi mari atunci când negă că ar fi avut vreodată cunoştinţă de un asemenea plan. Era aproape convins că aici era mâna lui Frank: avusese semnale, prin Janet şi alţii, că Frank era pornit să-l sape în felul ăsta. Da, aşa e, existau grupuri care, în mod vădit, îl întâmpinau cu răceală: arabii, israeliţii, echipele de la reactoarele nucleare, câţiva dintre oficialii transnaţionalelor… grupuri având propriile lor programe, intense şi restrictive, oameni care se opuneau perspectivei sale mult mai largi. Din nefericire, erau mulţi ca ei.

Se trezi din reverie şi privi în jur, surprins să descopere că, în partea sa mijlocie, Melas Chasma arăta exact ca peisajele nordice. În punctul acela, marele canion avea două sute de kilometri lăţime, iar curbura planetei era atât de pronunţată, încât pereţii de nord şi de sud ai canionului, pe toată înălţimea lor de trei kilometri, se găseau, în întregime, dincolo de linia orizonturilor. Abia în dimineaţa următoare zarea dinspre miazănoapte se dedubla, despărţindu-se apoi în fundul canionului şi marele perete nordic, tăiat în două de deschiderea unui alt canion scurt, orientat de la nord la sud şi care făcea legătura între Melas şi Candor. Numai când pătrunse în acea deschidere largă avu John imaginea pe care şi-o făceau oamenii atunci când îşi închipuiau că se află jos, în Marineris: pereţi de-a dreptul uriaşi o flancau de ambele părţi, lespezi de un brun

închis, străbătute de o infinitate de viroage şi striaţii. La baza pereţilor se aflau imense grămezi de piatră produse de străvechi căderi de pietre sau terasele întrerupte ale plajelor fosile.

În această deschizătură, drumul elveţienilor se vedea ca o linie de transpondere verzi, şerpuind printre promontorii şi *arroyos,* astfel încât totul arăta ca şi cum Valea Monumentelor de pe Terra ar fi fost reamplasată pe fundul unei falii de două ori mai adânci şi de cinci ori mai largi decât Marele Canion. Priveliştea, de-a dreptul uluitoare, nu-i mai îngădui să se concentreze la altceva şi, pentru prima dată în această călătorie, deconecta computerul.

La nord de deschiderea transversală, pătrunse în imensa adâncitură formată de Candor Chasma, iar acum parcă se afla într-o gigantică replică a Deşertului Pictat, pretutindeni cu întinse straturi de depuneri, cu centuri de sedimente purpurii şi galbene, dune portocalii, blocuri eratice roşii, nisipuri roz, văi indigo – într-adevăr, un peisaj fantastic, extravagant, care dezorienta ochiul, pentru că, datorită culorilor violente, îi era greu să discearnă ce reprezintă fiecare imagine, cât e de mare şi cât de departe. Platouri gigantice care păreau gata să-i închidă drumul se dovedeau stratele curbate ale unui ţărm îndepărtat. Mici bolovani zăriţi din apropierea transponderelor se dovedeau protuberanţe imense, la o jumătate de zi depărtare de mers cu maşina. Iar în lumina apusului toate culorile ardeau, întregul spectru marţian fiind scos în evidenţă şi pâlpâind ca şi cum culoarea ţâşnea din stâncă, totul de la galbenul pal până la purpuriul închis, vineţiu. Candor Chasma! Îşi propuse să revină, cândva, şi s-o exploreze.

A doua zi, urcă panta neîntreruptă a drumului spre nord, spre Ophir, pe care echipa elveţiană îl terminase cu un an în urmă. Sus, sus, tot mai sus, iar apoi, fără să fi văzut vreo culme vizibilă, ieşi din canioane, pe lângă golurile boltite din Ganges Catena, pe urmă peste vechea, binecunoscută câmpie, urmând o şosea lată ce-l purtă, dincolo de orizontul apropiat, pe lângă Cernobîl şi Underhill; apoi, încă o zi, spre vest, până la Echus Overlook, unde se afla noul cartier general pentru terraformare al lui Sax. Călătoria durase o săptămână, în care timp parcursese două mii cinci sute de kilometri.

Sax Russell revenise de la Acheron la propriul său sediu. Reprezenta o forţă acum, fără nicio îndoială, fiind nominalizat de UNOMA, cu un deceniu mai înainte, drept conducător ştiinţific al

eforturilor de terraformare. Şi, în chip firesc, acest deceniu de deţinere a puterii avusese asupra sa efectul scontat. Solicitase sprijin de la Naţiunile Unite şi de la organizaţii transnaţionale pentru construirea unui întreg oraş care să reprezinte cartierul general al efortului de terraformare şi amplasase acest oraş la aproximativ cinci sute de kilometri vest de Underhill, pe ţărmul care formează peretele estic al canionului Echus Chasma. Acesta era unul dintre cele mai adânci şi mai strâmte canioane de pe planetă, al cărui perete estic era chiar mai înalt decât peretele sudic al lui Melas. Porţiunea în care hotărâseră să construiască oraşul era un perete vertical de bazalt, înalt de patru mii de metri.

De pe partea cea mai de sus se vedea foarte puţin din noul oraş. Terenul de dincolo de creastă era aproape nemarcat, doar câte o cazemată din beton se zărea ici şi colo, iar către nord dâra de fum a vreunui reactor nuclear. Dar când John lăsă maşina şi intră într-una dintre cazematele de pe creastă, apoi într-unul dintre marile ascensoare interioare, dimensiunile oraşului începură să i se limpezească. Lifturile coborau cincizeci de etaje; iar după ce parcurse cele cincizeci de etaje, John ieşi şi găsi alte lifturi, care aveau să-l coboare şi mai jos, o întreagă serie, care îl duceau până pe fundul canionului Echus. Presupunând că un etaj avea zece metri, însemna că în malul acela abrupt aveau loc patru sute de etaje. În realitate, nu utilizaseră tot spaţiul, iar majoritatea încăperilor deja construite erau situate în cele douăzeci de etaje superioare. Birourile lui Sax, de exemplu, se aflau foarte aproape de suprafaţă.

Sala de consiliu era o încăpere mare, deschisă, cu o fereastră care ocupa întregul perete dinspre vest. Când John intră, căutându-l pe Sax, era încă dimineaţă, iar fereastra era aproape transparentă. Departe, jos, se întindea fundul canionului, pe jumătate în umbră; mai departe, în lumina soarelui, se afla peretele vestic al canionului, nu chiar atât de înalt şi, dincolo de acesta, marele versant al Protuberanţei Tharsis, înălţându-se tot mai sus, către sud. Mai departe, cam la mijlocul distanţei, se afla ridicătura ceva mai mică a lui Tharsis Tholus, iar în stânga, abia ivindu-se deasupra orizontului, se vedea conul purpuriu, cu vârful aplatizat, al lui Ascraeus Mons, cel mai nordic dintre marii vulcani principali.

Dar Sax nu era în sala de consilii şi, după câte ştia John, nu se uita niciodată pe fereastră. Se afla alături, într-un laborator care

semăna, mai mult ca oricând, cu unul din acelea în care se fac experienţe pe şobolani. Adus de spate, cu perciunii zbârliţi şi privirea aţintită spre podea, Sax vorbea cu un glas care semăna foarte mult cu al unui robot. Îl conduse pe John printr-o întreagă serie de laboratoare, aplecându-se să verifice monitoarele sau hârtia imprimantelor acoperindu-se treptat cu date. Îi vorbea lui John peste umăr, într-o stare de adâncă tulburare. Sălile prin care treceau erau pline de computere, imprimante, monitoare, cărţi, role şi topuri de hârtie, discuri, spectometre giga-ciclice de masă, incubatoare, hote, mese lungi, de laborator, pline de aparatură, biblioteci întregi. Mai mult, peste tot se aflau vase cu plante suculente şi altele asemenea, cele mai multe de nerecunoscut. La prima vedere, se părea că un mucegai virulent îşi făcuse apariţia şi acoperise totul.

– Laboratoarele tale arată cam vraişte, spuse John.

– Laboratorul este planeta! replică Sax.

John râse, împinse de pe o masă un cactus de un galben aprins şi se aşeză. Se spunea că Sax nu mai iese niciodată din aceste încăperi.

– Astăzi ce mai cloceşti?

– Atmosfere.

Desigur. O problemă care îi oferea lui Sax un motiv serios pentru a clipi cât mai des. Toată căldura emanată în aer sau aplicată planetei contribuia la îngroşarea atmosferei, dar toate strategiile de fixare a stratului de CO_2 contribuiau la subţierea acesteia şi, pe măsură ce compoziţia chimică a aerului se schimba, treptat, în ceva mai puţin otrăvitor, temperatura atmosferei devenea deosebită faţă de aceea de seră, totul se răcea, şi procesele se încetineau – reacţii negative care, pretutindeni, contracarau reacţiile pozitive. Jonglarea tuturor acestor factori în orice program de extrapolare coerent însemna mai mult decât realizase oricine până în acea clipă, spre satisfacţia lui Sax, care nu făcea decât să recurgă la soluţia lui obişnuită: se străduia să realizeze totul de unul singur.

John se strecura prin spaţiile strâmte dintre instalaţii, împingând scaunele din drum.

– E prea mult CO_2. Mai demult, modelatorii ascundeau totul sub covor. Cred că voi pune roboţii să care în fabricile Sabatier toată calota polară sudică. Ce vom putea noi procesa n-are să sublimeze, şi cred că vom reuşi să eliberăm oxigenul, şi din carbon să facem cărămizi. Voi dispune de mai mulţi bolţari de

carbon decât vom avea nevoie. Piramide negre care să se asorteze cu cele albe.

– Drăguţ.

– Îhâm!

Aparatura bâzâia, asigurând un fundal sonor, pe tonuri joase, recitativului său monoton. „Computerele analizează, fără întrerupere, un set de condiţii după altul, spunea Sax. Iar rezultatele, deşi niciodată similare, sunt adesea încurajatoare.” Pentru încă o bună bucată de timp, aerul avea să rămână, totuşi, rece şi otrăvitor.

Sax ieşi pe hol, iar John îl urmă în ceea ce părea a fi un alt laborator, deşi într-un colţ se aflau un pat şi un frigider. Rafturi de cărţi într-o violentă dezordine erau supraaglomerate cu plante în ghivece, bizare culturi din Pleistocen care păreau la fel de mortale ca aerul de afară. John se aşeză pe singurul scaun neocupat. Sax rămase în picioare, cu ochii aţintiţi asupra unei tufe crescute într-o cochilie de scoică marină, în timp ce John îi descria întrevederea cu Ann.

– Crezi că e amestecată? întrebă Sax.

– Cred că s-ar putea să ştie cine e amestecat. A vorbit despre un oarecare Lup de Preerie.

– A, da! exclamă Sax, aruncându-i o privire lui John, uitându-se, mai exact, către picioarele lui. Ne vâră pe gât un personaj legendar. Ştii, se spune că s-a aflat pe *Ares,* împreună cu noi, ascuns de Hiroko.

John era atât de surprins că Sax auzise despre Lupul de Preerie, încât îi trebui ceva timp pentru a-şi da seama ce altceva era şi mai tulburător în spusele lui. Apoi îşi aminti. Într-o noapte, Maia îi mărturisise că zărise un chip, chipul unui străin. Maia suportase cu greu toată călătoria, aşa că el nu acordase nicio importanţă poveştii. Dar acum…

Sax se fâţâia prin încăpere, aprinzând lumini, privind atent la ecrane, murmurând despre măsuri de securitate. Deschise pentru o clipă uşa frigiderului, iar John zări şi mai multe culturi ţepoase; ori Sax îşi păstra acolo experimentele, ori mâncarea lui suferise o erupţie, cu adevărat virulentă, de mucegai.

– Înţelegi de ce majoritatea atacurilor se îndreaptă împotriva puţurilor. Sunt cel mai uşor de sabotat.

– Chiar aşa? făcu Sax, lăsând capul pe o parte.

– Gândeşte-te la asta. Moriştile tale se află împrăştiate peste tot, e imposibil să lupţi împotriva lor.

– Oamenii le dezafectează. Am primit rapoarte.

– Câte? O duzină? Şi câte au fost instalate? O sută de mii? Toate nu sunt decât deşeuri, Sax. Gunoi. Cea mai proastă idee a ta.

Şi, în realitate, aproape fatală proiectului, din cauza tăvilor cu alge pe care Sax le ascunsese într-unele dintre ele. Aparent, toate algele muriseră, dar dacă n-ar fi fost aşa şi dacă ar fi putut cineva demonstra amestecul lui Sax în diseminarea lor, savantul şi-ar fi pierdut, probabil, slujba. Încă o dovadă că maniera logică de acţiune a lui Sax nu era decât o faţadă!

– Adaugă aproape un terrawatt pe an, spuse el, încreţind din nas.

– Iar distrugerea câtorva nu va modifica cu nimic valoarea asta. Cât despre celelalte operaţiuni fizice, alga neagră de zăpadă s-a întins peste calota polară nordică şi nu mai poate fi eliminată. Oglinzile se află şi ele pe orbită şi nu sunt chiar uşor de demontat.

– Cineva a făcut-o cu Pythagoras.

– Adevărat, doar că ştim cine, şi există o echipă de securitate care se ocupă de ea.

– Numai că individa aceea s-ar putea să nu-i conducă la restul grupului. Nu m-ar mira ca sabotorii să execute fiecare act printr-o singură persoană, pe care apoi o sacrifică.

– Aşa e, dar câteva modificări simple în verificarea personalului ar face imposibilă strecurarea la bord a sculelor necesare.

– Băieţii ar putea utiliza ceea ce se găseşte deja acolo, spuse Sax, dând din cap. Oglinzile sunt vulnerabile.

– Bine, dacă spui dumneata. Oricum, mai mult decât alte proiecte.

– Oglinzile au un aport de treizeci de calorii pe centimetrul pătrat de sol, adăugă Sax. Care creşte treptat.

Aproape toate transportoarele dinspre Pământ se alimentau acum cu energie solară, iar atunci când soseau în sistemul marţian erau alăturate unui mare grup de nave sosite deja şi parcate pe o orbită areosincronă, programate să se răsucească în aşa fel încât să reflecte lumina lor pe linia de demarcaţie între zi şi noapte, adăugând câte puţină energie în zorii şi amurgul fiecărei zile. Întregul aranjament fusese coordonat de la biroul lui Sax, iar el era foarte mândru de asta.

– Vom spori securitatea echipelor de întreţinere, spuse John.

– În regulă. Securitate sporită şi la oglinzi, şi la puţuri.

– Da. Dar asta nu e totul.

– Ce vrei să spui? întrebă Sax, pufnind.

– Ei bine, problema este că nu numai proiectele de terraformare în sine constituie ţinte potenţiale. Vreau să spun că şi reactoarele nucleare reprezintă, în felul lor, o parte a proiectului; ele asigură o mare cantitate de energie, pompând în exterior căldură ca nişte furnale, ceea ce şi sunt. Dacă vreunul dintre ele ar fi să cadă, ar produce fel de fel de emanaţii, chiar mai mult politice decât fizice.

Liniile verticale dintre ochii lui Sax se înălţau până aproape de linia părului. John ridică palma.

– Nu e vina mea. Dar aşa se prezintă situaţia.

– Computer, notează. Verifică securitatea reactorului, spuse Sax.

– Executat, spuse unul dintre computerele Schiller, cu o voce exact ca a lui Sax.

– Iar asta nu e problema cea mai gravă, continuă John, iar Sax se răsuci, privind furios spre podea. Laboratoarele de bioinginerie.

Gura lui Sax deveni o linie subţire.

– Să sperăm că niciunul dintre oamenii ăştia nu gândeşte ca tine, spuse Sax, clipind.

– Nu fac decât să încerc să gândesc la fel ca ei.

– Computer, notează. Securitatea biolaboratoarelor.

– Desigur că Vlad, Ursula şi ai lor au implantat gene sinucigaşe în tot ce au realizat, spuse John. Dar rostul acestora este de a opri înmulţirea exagerată ori accidentele mutaţionale. Dacă ar vrea cineva să le dejoace planul şi să conceapă ceva care se alimentează din înmulţirea exagerată, am putea avea necazuri.

– Înţeleg.

– Deci laboratoarele, reactoarele, puţurile, oglinzile. Lucrurile ar putea evolua şi mai rău decât în prezent.

– Mă bucur că gândeşti aşa, spuse Sax, dându-şi ochii peste cap. O să discut cu Helmut despre asta. Oricum, îl voi întâlni în curând. Se pare că la următoarea sesiune UNOMA se va aproba elevatorul lui Phyllis. Asta va reduce enorm costurile de terraformare.

– Le va reduce în cele din urmă, dar investiţia iniţială trebuie să fie uriaşă.

Sax ridică din umeri.

– Trage pe orbită un asteroid Amor, instalează o fabrică robotizată, pune-o la treabă. Nu e chiar atât de scump cum ţi-ai putea închipui.

– Sax, cine plăteşte toate astea? întrebă John, făcând ochii mari.

– Soarele, răspunse Sax, lăsând capul pe o parte şi clipind.

John se ridică, simţindu-se, brusc, flămând.

– Atunci Soarele atrage loviturile. Nu uita asta.

* * *

Postul de televiziune Mangalavid emitea, în fiecare seară, şase ore de înregistrări video realizate de amatorii locali, un ciudat amestec de imagini pe care John le privea ori de câte ori avea prilejul. Aşa că, după ce îşi pregăti în bucătărie o mare salată verde, se aşeză la fereastră să mănânce şi să urmărească programul, privind, din când în când, peste Ascraeus, apusul multicolor. Primele zece minute ale emisiunii fuseseră filmate de o ingineră specialistă în igienizări, care lucra la o uzină de prelucrare a deşeurilor, în Chasma Borealis. Comentariul ei era entuziast, dar plictisitor.

– Frumos este că noi, cu anumite materiale: oxigen, ozon, azot, argon, abur, unele microorganisme, putem trata tot ce avem, ceea ce ne conferă posibilităţi de recuperare de care nu dispuneam acasă, pe Pământ. Acolo nu făceam decât să măcinăm, întruna, ceea ce ni se trimitea, aşteptând posibilitatea de a descompune deşeurile.

Acasă, pe Pământ, îşi spuse John. O nou-venită. După ea, urmă o încercare de meci de karate, caraghioasă şi frumoasă totodată, apoi douăzeci de minute cu nişte ruşi care interpretau *Hamlet* în costume de scafandru, pe fundul puţului Tyrrhena Patera; o producţie care îl surprinse pe John prin montarea ei trăsnită – până când Hamlet îl zări pe Claudius îngenunchind pentru rugăciune, iar camera se îndreptă în sus, pentru a parcurge pereţii puţului ca pe aceia ai unei catedrale, înălţându-se deasupra lui Claudius către o rază de lumină solară, îndepărtată ca iertarea pe care acesta nu avea s-o capete nicicând.

John închise televizorul şi coborî cu liftul în propria sa cameră. Se întinse pe pat şi se relaxă. Karate ca balet! Nou-veniţii încă mai erau, cu toţii, ingineri, constructori, oameni de ştiinţă de tot felul. Dar nu mai părea a fi atât de strict specializaţi ca primii o

sută, iar ăsta era, probabil, un semn bun. Încă mai aveau o structură mentală ştiinţifică şi o părere despre lume aşişderea, erau oameni practici, empirici, raţionali. Putea spera că procesul de selecţie de pe Pământ încă mai acţiona împotriva fanatismului, trimiţând pe Marte oameni cu sensibilitatea elveţianului călător, practici, dar deschişi la noi posibilităţi, capabili să-şi dezvolte noi loialităţi şi credinţe. Sau poate că aşa spera el. Ştia, deja, că totul e întrucâtva naiv. N-aveai decât să te uiţi la prima sută pentru a-ţi da seama că oamenii de ştiinţă pot deveni la fel de fanatici ca oricare alţii, ba chiar mai mult (poate din cauza specializării prea înguste). Echipa lui Hiroko dispăruse undeva, printre stâncile sălbatice… Bastarzi norocoşi…

John adormi.

Mai lucră vreo câteva zile la Echus Overlook, apoi primi un mesaj de la Helmut Bronski, din Burroughs, care dorea să discute cu el în legătură cu nou-veniţii de pe Pământ. John se hotărî să ia trenul până la Burroughs şi să se vadă personal cu Helmut.

În seara dinaintea plecării, îl vizită pe Sax în laboratoarele sale.

– Am descoperit, începu Sax, un asteroid de tip Amor, alcătuit nouăzeci la sută din apă şi gravitând pe o orbită care îl va aduce aproape de Marte peste trei ani. De fapt, exact ce căutam eu.

Planul său era să amplaseze pe un asteroid de gheaţă un dispozitiv de acţionare robotizat care să-l împingă pe o orbită de aerofrânare în jurul lui Marte, arzându-l, astfel, în atmosferă. Aceasta ar satisface protocoalele UNOMA care interzic distrugerile în masă cauzate de impactul direct şi ar aduce totuşi în atmosferă, cantităţi masive de apă, hidrogen şi oxigen, îngroşând-o cu exact gazele de care era cea mai mare nevoie.

– Ar putea ridica presiunea atmosferică cu aproape cincizeci de milibari.

– Glumeşti!

Media anterioară debarcării fusese între şapte şi zece milibari (presiunea pe Pământ, la nivelul mării, este de o mie treisprezece), iar toate eforturile lor de până atunci nu făcuseră decât să o ridice, în medie, la aproape cincizeci.

– Vrei să spui că un bolovan de gheaţă va dubla presiunea atmosferică?

– Asta indică simulările. Bineînţeles, având în vedere nivelul iniţial scăzut, dublarea nu e chiar aşa de impresionantă pe cât pare.

– Şi totuşi, e ceva nemaipomenit. Sax. Şi greu de sabotat!

Doar că lui Sax nu-i plăcea să i se reamintească de sabotaje. Se încruntă abia vizibil şi se furişă afară din încăpere. John râse de idiosincrazia lui şi porni către uşă. Apoi se opri şi privi pe hol, în sus şi în jos. Era pustiu. În birourile lui Sax nu exista niciun monitor video. Se întoarse, amuzându-se de mersul său furişat, pe vârfuri, şi aruncă o privire prin haosul de hârtii de pe biroul lui Sax. De unde să pornească? Era de presupus că ordinatorul deţine unele lucruri interesante dar, probabil, nu răspundea decât la vocea lui Sax şi păstra, cu siguranţă, o înregistrare a oricăror alte solicitări. Încet, John trase un sertar al biroului. Gol. Toate sertarele erau goale. Fu cât pe-aci să râdă zgomotos, dar îşi înăbuşi râsul. Pe o masă de laborator era un vraf de corespondenţă. Căută prin aceasta. În majoritate, mesaje expediate de biologii de la Acheron. La baza vrafului se afla o singură pagină de scrisoare, nesemnată, fără nicio adresă de răspuns ori cod de origine. Imprimanta lui Sax o scuipase afară fără niciun fel de identificare vizibilă pentru John. Mesajul era scurt:

„1. Folosim gene sinucigaşe pentru a încetini proliferarea. 2. Acum se află pe suprafaţa planetei atâtea surse de încălzire, încât nu cred că poate cineva să deosebească evacuările noastre de toate celelalte. 3. Pur şi simplu, am căzut de acord să plecăm şi să lucrăm de unii singuri, fără amestec din afară. Sunt sigură că acum înţelegi.”

După un minut, John ridică, brusc, privirea şi se uită în jur. Era tot singur. Se mai uită o dată la mesaj, îl puse la loc şi ieşi încet din biroul lui Sax, revenind în camera de oaspeţi.

– Sax! exclamă el, admirativ. Congres de şobolani şmecheri ce eşti!

Trenul către Burroughs transporta mai ales materiale, cele treizeci de vagoane înguste, de marfă, plus două vagoane de pasageri ataşate în faţa garniturii deplasându-se aproape incredibil de repede şi de lin deasupra unei piste magnetice superconductoare. După nesfârşitele drumuri ale lui John, de-a lungul şi de-a latul planetei, în transportoare, experienţa de acum era aproape înspăimântătoare. Tot ce-i mai rămânea de făcut era să inunde cu omegendorf centrii plăcerii din bătrânul său creier şi să se lase pe spate, relaxat, urmărind ceea ce părea un fel de zbor supersonic care urmărea curbele de relief.

Pista urmărea, oarecum, paralela de zece grade latitudine nordică; planul era ca, în final, trenul să înconjoare planeta, dar până acum nu se terminase decât instalaţia întinsă de pe emisfera dintre Echus şi Burroughs. Acesta din urmă devenise cel mai mare oraş al emisferei îndepărtate. Aşezarea originară fusese construită de un consorţiu de sorginte americană, folosindu-se un proiect al Comunităţii Europene, condus de francezi, şi amplasată la extremitatea de sus a formaţiunii Isidis Planitia, care, în esenţă, era un imens sinclinal, unde şesurile nordice realizau o profundă indentaţie în înălţimile sudice. Părţile laterale şi partea anterioară a sinclinalului contracarau curbura planetei, în aşa fel încât peisajul din jurul oraşului avea ceva din orizonturile pământene şi, în timp ce trenul cobora în zbor marele sinclinal, Boone privea, peste câmpii închise la culoare şi pline de platouri, spre orizonturi situate la şaizeci de kilometri distanţă.

Clădirile de la Burroughs erau aproape toate săpate în dealuri, tăiate în laturile a cinci asemenea platouri nu prea înalte, grupate pe o înălţime de la cotitura unui străvechi canal curb. Mari secţiuni ale pereţilor verticali ai ridicăturilor fuseseră acoperite cu dreptunghiuri de sticlă reflectorizantă, ca şi cum mai mulţi zgârie-nori postmodernişti ar fi fost răsturnaţi pe o parte şi implantaţi în coasta dealului. O privelişte surprinzătoare, de fapt, şi mult mai impresionantă decât Underhill, chiar şi decât Echus Overlook, care înăuntru erau minunat amenajate, fără a putea fi însă văzute din exterior. Nu, platourile cu laturi de sticlă de la Burroughs, în elevaţia lor deasupra unui canal care părea că cere apă, cu perspectivă către dealurile îndepărtate, toate aceste trăsături se combinau pentru a-i conferi noii aşezări reputaţia, într-o continuă creştere, de cel mai frumos oraş de pe Marte.

Gara sa de la vest se afla în interiorul uneia dintre terasele excavate, o sală cu pereţii de sticlă, înaltă de şaizeci de metri. John păşi în acest spaţiu generos şi, cu capul lăsat pe spate, ca un provincial în Manhattan, îşi croi drum prin mulţimile de oameni. Personalul trenurilor purta halate albastre, echipele de prospecţiuni combinezoane verzi, funcţionarii de la UNOMA costume, iar muncitorii în construcţii salopete în toate culorile curcubeului, sugerând echipamentul sportiv. Cartierul general al UNOMA fusese amplasat la Burroughs cu trei ani înainte, producând un adevărat avânt al construcţiilor. Era greu de spus

dacă în gară se aflau mai mulţi funcţionari de la UNOMA sau mai mulţi muncitori în construcţii.

La celălalt capăt al imensei săli, John găsi o gură de metrou, unde luă un tren ca de jucărie, până la cartierul general al UNOMA. În metrou, dădu mâna cu câţiva oameni care îl recunoscuseră şi se apropiaseră de el, trăind din nou vechea şi ciudata senzaţie a revenirii în acvariu. Se întorsese printre străini. Într-un oraş.

În seara aceea servi cina împreună cu Helmut Bronski. Se mai întâlniseră de multe ori până atunci, iar pe John îl impresiona acest om, un milionar german care intrase în politică: înalt, musculos, blond, roşu la faţă, cu maniere impecabile, îmbrăcat într-un costum scump, de culoare gri. Înainte de a ocupa postul de la UNOMA, fusese ministrul de finanţe al Consiliului Europei. Acum îi spunea lui John ultimele ştiri, într-o engleză britanică foarte urbană, mâncând, în mare viteză, friptură de vită şi cartofi, între rafale de propoziţii, folosind tacâmurile în maniera muncitorilor germani.

– Suntem pe punctul de a acorda consorţiului transnaţional Armscor un contract de prospecţiuni în Elysium. Îşi vor expedia acolo propriile utilaje.

– Dar, Helmut, asta nu violează tratatul marţian? întrebă John.

Helmut făcu un gest larg cu mâna în care ţinea furculiţa. „Suntem, spuneau privirile lui, doi oameni de lume, care înţeleg astfel de lucruri."

– Tratatul este perimat, asta e evident pentru oricine lucrează în domeniu. Dar revizuirea lui e programată abia peste zece ani. Între timp, trebuie să încercăm să anticipăm câteva aspecte ale revizuirii. De aceea acordăm acum câteva concesiuni. Nu există niciun motiv raţional ca să mai întârziem, iar dacă am face-o, ar apărea probleme în Adunarea Generală.

– Dar Adunarea Generală nu poate fi mulţumită că tu ai acordat prima concesiune unui vechi producător de arme sud-african.

Helmut ridică din umeri.

– Armscor are foarte puţine legături cu originile sale. Nu e decât un nume. Când Africa de Sud a devenit Azania, compania şi-a mutat sediul în Australia şi apoi în Singapore. Iar acum, desigur, a devenit mult mai mult decât o firmă aerospaţială. E un adevărat consorţiu transnaţional, unul dintre noii tigri, cu bănci proprii, având controlul asupra dobânzilor în aproape cincizeci

din fostele membre ale consorţiului *Fortune 500.*

– *Cincizeci?* întrebă John.

– Da. Iar Armscor este una dintre cele mai mici transnaţionale, de aceea am ales-o. Dar tot are o economie mai mare decât oricare ţară, cu excepţia celor mai mari douăzeci de state ale lumii. Vezi tu, atunci când vechile multinaţionale se unesc în transnaţionale, chiar că dobândesc ceva putere şi influenţă în Adunarea Generală. Când acordăm unuia o concesiune, profită vreo douăzeci sau treizeci de ţări, alegându-se cu deschiderea spre Marte. Iar pentru restul ţărilor, asta serveşte ca precedent. Astfel se reduce presiunea asupra noastră.

– Aha! făcu John, analizând problema. Spune-mi, cine a negociat acest acord?

– Ei bine, ştii, au fost câţiva dintre ai noştri.

Helmut continua să mănânce, ignorând cu seninătate privirea neclintită a lui John.

Acesta îşi strânse buzele şi se uită în altă parte. Înţelesese, deodată, că discută cu un om care, deşi funcţionar, se consideră mult mai însemnat aici, pe planetă, decât el, Boone. Spiritual, cu obrazul neted (şi care îşi tundea părul?), Bronski se lăsă pe spate şi comandă băuturi pentru desert. Secretara lui, chelneriţa serii, plecă în grabă să-l servească.

– Nu cred că am mai fost vreodată servit la masă de când mă aflu pe Marte, constată John.

Helmut îi înfruntă calm privirea, dar roşul feţei i se accentuase. John aproape că zâmbi. Elementul UNOMA dorea să pară ameninţător, reprezentantul unor forţe atât de sofisticate încât, cu mentalitatea lui de lucrător la o mică staţie meteorologică, John nici măcar nu le putea înţelege. Dar John constatase în trecut că simpla lui prezenţă, timp de câteva minute, în calitatea de Primul Om pe Marte era, de obicei, de ajuns pentru a strivi genul acesta de atitudine; aşa că râse, bău şi spuse o grămadă de basme, strecurând aluzii la secrete pe care nu le cunoşteau decât primii o sută, făcând-o pe secretara-chelneriţă să priceapă că el comandă la masă şi aşa mai departe – purtându-se, în general, într-o manieră degajată, atotştiutoare, arogantă –, astfel încât, atunci când terminaseră şerbetul şi coniacul, Bronski era el însuşi zgomotos şi lăudăros, evident nervos şi abordând o atitudine defensivă.

Funcţionarii ăştia! John simţi nevoia să râdă.

Atâta doar că era curios în privinţa scopului principal al

întrevederii lor, care continua să nu-i fie foarte limpede. Poate că Bronski dorise să se convingă personal cum îi va afecta pe primii o sută vestea cu privire la concesiune – oare pentru a estima reacţia celorlalţi? Ar fi fost o prostie, deoarece, pentru a obţine o estimare corectă a părerilor primilor o sută, ar fi trebuit să discute cu cel puţin optzeci dintre ei; dar asta nu însemna că omul nu urmăreşte un asemenea scop. John era obişnuit să fie luat drept reprezentant, drept simbol. Încă o dată, emblema din prova galionului! Până la urmă, totul putea rămâne doar o pierdere de timp.

Se întrebă dacă va mai putea salva ceva pentru el din acea seară, aşa că în drum spre apartamentul de oaspeţi se interesă:

– Ai auzit vreodată despre Lupul de Preerie?

– E un animal?

John zâmbi şi o lăsă baltă. În camera sa se întinse pe pat, analizând situaţia. La televizor se transmitea programul Mangalavid. Spălându-se pe dinţi, înainte de culcare, îşi privi drept în ochi imaginea din oglindă, se încruntă şi făcu un gest expansiv cu periuţa.

– Ei pine, spuse parodiind în chip răutăcios accentul uşor german al lui Helmut. Ştii, astea sunt afacer! Afacer, ca de opicei!

În dimineaţa următoare, când îi mai rămăseseră câteva ceasuri până la prima întrunire, îşi petrecu timpul cu Pauline, computerul, pentru a afla câte ceva despre acţiunile lui Helmut Bronski din ultimele şase luni. Ar putea Pauline avea acces la poşta diplomatică? A fost Helmut vreodată la Senzeni Na sau în oricare din celelalte locuri unde avuseseră loc sabotaje? În timp ce Pauline parcurgea algoritmii de căutare, John înghiţi o tabletă de omegendorf pentru a-şi învinge mahmureala şi cugetă la ce se afla în spatele inspiraţiei lui de a cerceta dosarele lui Helmut. În zilele acelea, UNOMA reprezenta pe Marte autoritatea supremă, cel puţin în conformitate cu litera legii. În practică, aşa cum se văzuse prea bine cu o seară în urmă, organizaţia dovedea obişnuita ineficientă a ONU în faţa armatelor naţionale şi a banilor transnaţionali. Dacă nu se supunea acestora, rămânea fără niciun ajutor; aşa că nu putea lupta împotriva dorinţelor celor care o finanţau şi, probabil, nici n-avea să încerce vreodată – ajunsese propria lor unealtă. Aşadar, ce vor *ele,* guvernele naţionale şi consiliile transnaţionale de directori? Dacă

aveau loc suficiente sabotaje, ar fi constituit asta un pretext pentru a se aduce mai mult personal de securitate propriu? Ar fi atras, oare, intensificarea controlului exercitat de cei din umbra organizaţiei?

John scoase un zgomot de dezgust. Aparent, singurul rezultat al investigaţiei lui, până în acel moment, era faptul că lista suspecţilor se triplase. Pauline spuse: „Scuză-mă, John”, şi pe ecran apărură informaţiile solicitate. Poşta diplomatică, descoperise Pauline, era codificată într-unul dintre cifrurile acelea noi, de nepătruns; şi-i lipseau cheile de acces la ele. Pe de altă parte, mişcările lui Helmut erau uşor de urmărit. Fusese la Pythagoras, staţia-oglindă de pe orbita îndepărtată, cu zece săptămâni în urmă, şi la Senzeni Na cu două săptămâni înainte de vizita lui John. Şi totuşi, nimeni la Senzeni Na nu îi menţionase apariţia.

De curând, se întorsese de la complexul minier construit într-un loc numit Bradbury Point. Peste două zile, John plecă într-acolo.

Bradbury Point se afla la vreo opt sute de kilometri nord de Burroughs, la extremitatea estică a Nilosyrtis Mensae. Aceste mensae erau o serie de platouri lungi, precum insulele înşirate în zona de contact dintre ţinuturile înalte de la sud şi marginile mai puţin joase ale câmpurilor nordice. Se constatase recent că platourile insulare din Nilosyrtis reprezintă o bogată aglomerare de minereuri metalifere, conţinând depozite de cupru, argint, zinc, aur, platină şi altele. Astfel de concentraţii de minereuri fuseseră descoperite în diferite locuri ale aşa-numitului Mare Escarpament, unde dealurile din sud coborau către terenurile joase ale nordului. Unii areologi mergeau până acolo încât să declare întregul escarpament drept o provincie metaliferă înconjurând planeta aidoma cusăturii de pe o minge de baseball. Acesta era un alt element ciudat de adăugat la marele mister al diferenţelor frapante dintre Nord şi Sud, un element căruia, desigur, i se acorda o atenţie mai mult decât deosebită. Aveau loc excavaţii, însoţite de studii areologice intensive, efectuate de oameni de ştiinţă aparţinând UNOMA şi – descoperi John, cercetând registrele de angajare ale nou-veniţilor – unor concerne transnaţionale, toţi încercând să obţină date care să le permită localizarea de noi zăcăminte. Dar până şi pe Pământ geologia formării mineralelor nu era pe deplin înţeleasă (motiv

pentru care prospectarea conţine o mare doză de şansă), iar pe Marte era şi mai misterioasă. Recentele descoperiri de la Marele Escarpament fuseseră făcute mai ales din întâmplare, şi abia după aceea regiunea devenise un important centru de prospecţiuni.

Descoperirea complexului de la Bradbury Point accelerase această vânătoare, pe măsură ce se ajungea la concluzia că zăcământul este la fel de bogat precum cele mai mari depozite de pe Pământ, de pildă Bushveldt, din Azania. De aici, o goană după aur în Nilosyrtis. Iar Helmut Bronski vizitase scena.

Aşezarea se dovedi mică şi utilitară, mai degrabă un început de localitate – un Rickover şi nişte rafinării, lângă o terasă scobită, şi unde se instalase un habitat. Minele erau risipite pe terenurile joase dintre platouri. Boone conduse până la habitat, se cuplă la garaj, apoi îşi croi drum prin ecluze. În interior fu întâmpinat de un comitet de primire, fiind condus într-o sală de conferinţe, cu pereţii numai ferestre.

Se aflǎ la Bradbury, ziceau ei, în jur de trei sute persoane, toţi angajaţi ai UNOMA şi pregătiţi de consorţiul transnaţional Shellalco. Pe parcursul unei scurte vizite, John constată că era vorba de un amestec de foşti sud-africani, australieni şi americani, toţi fericiţi să-i strângă mâna. Aproape trei sferturi erau bărbaţi, albi la faţă şi curaţi, arătând mai mult ca nişte laboranţi decât ca spiriduşii mânjiţi de praf de cărbune pe care John şi-i închipuia atunci când auzea cuvântul *miner.* În cea mai mare parte, lucrau pe baza unor contracte de doi ani, ziceau ei, şi socoteau cu săptămâna şi chiar cu ziua timpul rămas. Conduceau minele mai ales prin teleoperare şi se arătară şocaţi atunci când Boone ceru să coboare într-una dintre ele, pentru a arunca o privire.

– Dar nu-i decât o gaură, spuse unul dintre ei.

Boone îi privi cu inocenţă şi, după încă un moment de ezitare, toţi se agitară pentru a aduna o echipă de însoţitori care să-l conducă.

Le luă două ore să-şi pună costumele şi să iasă printr-o poartă etanşă. Se deplasară cu maşina până la gura unei mine, apoi în subteran, pe un drum în rampă, până la groapa ovală, terasată, lungă de doi kilometri. Acolo coborâră din vehicul şi îl urmară pe John, care se plimbă în sus şi-n jos. Înconjuraţi de imense dozatoare, basculante şi buldozere, cei patru însoţitori erau numai ochi – „alertaţi de prezenţa vreunui monstru în mişcare”,

îşi spuse John. Îi privi, surprins de timiditatea lor care îi sugera că Marte ar putea reprezenta doar o altă versiune a pedepsei cu munca forţată, o combinaţie diavolească de Siberia, deşertul Arabiei Saudite, Polul Sud pe timp de iarnă şi *Novîi Mir.*

Sau poate considerau doar prezenţa lui drept un pericol, ceea ce îi oferea un punct de pornire. Fără îndoială că toţi aflaseră despre camionul prăbuşit, şi de aici li se trăgea spaima. Dar nu putea fi oare ceva mai mult? Să fi ştiut ei ceva ce el nu ştia? Reflectând o vreme asupra acestui aspect, simţi cum propriii săi ochi încep să fie apăsaţi de sticla vizorului. Se gândise la camionul căzut ca la un accident sau cel puţin ceva care nu se putea întâmpla decât o singură dată. Dar mişcările sale erau uşor de urmărit, toată lumea ştia unde putea fi găsit. Şi de fiecare dată când ieşi afară nu devii altceva decât un pieton care-şi poartă singur de grijă – vorba vine! Iar într-o mină se găseau o mulţime de monştri…

Dar se întoarseră acasă fără niciun incident. În seara aceea avură loc obişnuita masă şi petrecere în cinstea sa, o băută pe cinste, cu mare consum de omegendorf şi discuţii cu glas tare, răguşit – un grup de ingineri tineri, duri, încântaţi să descopere că John Boone era, de fapt, un tip amuzant la petreceri. O reacţie destul de obişnuită printre nou-veniţi, mai ales bărbaţii mai tineri. John îi ţinu de vorbă şi se distră de minune, strecurându-şi întrebările în cursul conversaţiei, cu destulă discreţie, credea el. Nu auziseră despre Lupul de Preerie, ceea ce era interesant, dar ştiau despre Uriaş şi colonia ascunsă. Aparent, Lupul de Preerie nu se încadra în categoria aceea de poveşti: era un fel de afacere de ordin intern, cunoscută, după cum îşi putea da seama John, numai de câţiva dintre primii o sută.

Nu demult, minerii avuseseră o vizită neobişnuită. O caravană arabă trecuse pe acolo, călătorind pe marginea lui Vastitas Borealis. Şi, după spusele lor, convenţionalii arabi pretindeau că ar fi fost vizitaţi de unii dintre „coloniştii pierduţi”, cum îi numeau ei.

– Interesant, zise John.

I se părea puţin probabil ca Hiroko sau oricare din grupul ei să fi ieşit la iveală, dar cine să ştie? Ar putea să verifice. La urma urmei, nu mai avea ce face la Bradbury Point. Foarte puţin din munca de detectiv, constata chiar el, se desfăşura înainte de producerea unei crime. Aşa că mai petrecu două zile urmărind lucrările de minerit, tot mai şocat de amploarea operaţiei şi de

cât puteau extrage buldozerele robotizate.

– Ce aveţi de gând să faceţi cu tot acest metal? întrebă el, după ce aruncă o privire printr-o altă mare mină deschisă, amplasată la douăzeci şi cinci de kilometri la vest de habitat. Ca să-l duceţi pe Pământ costă mai mult decât valorează, nu-i aşa?

– Îl păstrăm până când o să valoreze mai mult, răspunse, zâmbind, şeful lucrărilor, un bărbat cu părul negru şi chipul colţuros. Sau până când se construieşte elevatorul spaţial.

– Crezi în chestia asta?

– O, da, materialele există! Fibre de grafit, armate cu spirale de diamant. Păi cu astea aproape că ai putea construi unul şi pe Pământ. Dar aici va fi mult mai simplu.

John dădu din cap. În după-amiaza aceea, pentru a se întoarce acasă, călătoriră o oră întreagă, pe lângă gropi brute şi grămezi de steril, către fumul îndepărtat al rafinăriilor aflate de cealaltă parte a habitatului. Era obişnuit să vadă terenul răscolit de lucrări de construcţii, dar în cazul acesta... Uimitor ce puteau face câteva sute de oameni! Bineînţeles, era vorba de aceeaşi tehnologie care îi permisese lui Sax să înalţe un oraş vertical de talia lui Echus Overlook, aceeaşi tehnologie care făcea ca toate oraşele să fie construite atât de repede; şi totuşi, să provoci un asemenea dezastru doar pentru a scoate metale destinate cererii insaţiabile a Pământului...

A doua zi, John îi recomandă şefului de lucrări un regim de securitate incredibil de sever, care trebuia să fie urmat timp de două luni. După aceea, porni pe urmele, erodate de vânturi, ale caravanei arabe, urmându-le spre nord şi apoi spre est.

Se dovedi că Frank Chambers călătorea cu acea caravană arabă. Dar nici nu văzuse, nici nu auzise despre vreo vizită efectuată de vreunul dintre oamenii lui Hiroko, şi niciunul dintre arabi nu recunoscu să fi spus o asemenea poveste la Bradbury Point. O pistă falsă, deci. Sau poate una pe care arabii o eliminau cu ajutorul lui Frank. Iar dacă e aşa, cum să afle? Deşi arabii nu sosiseră decât relativ recent pe Marte, erau deja aliaţii lui Frank, fără nicio îndoială. Acesta locuia cu ei, le vorbea limba, iar acum, firesc, era mediator permanent între ei şi John. Nicio şansă de investigare independentă, în afară de ce putea găsi Pauline prin fişiere, treabă pe care computerul o putea face la fel de bine atât însoţind caravana, cât şi pe drumul spre casă.

Totuşi, John călători o vreme cu ei, colindând imensa mare de

dune, făcând studii areologice şi ceva prospecţiuni. Frank se afla şi el acolo pentru scurtă vreme, ca să stea de vorbă cu un prieten egiptean; era prea ocupat pentru a rămâne mult timp într-un singur loc. Poziţia sa, de ministru al SUA, făcea din el un fel de globe-trotter, ca şi John, iar drumurile li se încrucişau destul de frecvent. Până în acel moment, Frank reuşise să-şi păstreze, timp de trei administraţii, poziţia de şef al secţiei americane, chiar dacă era un post de cabinet – remarcabilă realizare, având în vedere depărtarea de Washington. Iar acum supraveghea participarea cu investiţii din partea unor concerne transnaţionale cu bază americană – o responsabilitate care îl făcea maniac în privinţa lucrului suplimentar, debordând de putere, ceea ce John considera a fi versiunea de afaceri a lui Sax, veşnic în mişcare, totdeauna dând din mâini ca şi cum şi-ar fi dirijat muzica discursului ce căpătase, de-a lungul anilor, tonul sleit al Camerei de Comerţ.

– Trebuie să formulăm o pretenţie asupra Escarpamentului înainte ca transnaţionalii şi germanii să pună mâna pe tot. E multă treabă de făcut! suna în mod constant refrenul, adesea rostit în timp ce arăta cu degetul, ca material ilustrativ, către micul glob pe care îl purta întotdeauna cu el. Priviţi la puţurile voastre, tocmai am intrat în ele săptămâna trecută, unul lângă Polul Nord, trei la paralelele de şaizeci de grade nord şi sud, patru de-a lungul ecuatorului, patru înconjurând Polul Sud, toate amplasate frumos, la vest de înălţimile vulcanice, pentru a prinde curenţii verticali. E minunat!

Frank învârtea globul, iar punctele albastre care marcau puţurile se confundau pentru o clipă în linii albastre.

– E bine că vă văd, în sfârşit, făcând ceva folositor.

– În sfârşit.

– Priviţi, aici se află noua fabrică de habitaturi, din Hellas. Produc locuinţe pentru nou-veniţi, la o rată care le va permite să instaleze trei mii de imigranţi per Ls = 90, şi ţinând seama de noua flotilă de navete, abia dacă va fi de ajuns, spuse el; dar, văzând expresia lui John, adăugă, repede: Vreau să spun că, în final, totul înseamnă căldură, John, aşa că ajută terraformarea cu ceva mai mult decât banii şi forţa de muncă. Gândeşte-te!

– Dar te întrebi tu, vreodată, unde se va ajunge cu toate astea?

– Ce vrei să spui?

– Ştii, această revărsare de oameni şi utilaje, în timp ce, pe

Pământ, totul se duce de râpă.

– Întotdeauna pe Pământ lucrurile se vor duce de râpă, ai face foarte bine să te obişnuieşti cu asta.

– Bine, dar cine va poseda şi ce, aici la noi? Cine va ţine socotelile?

Frank se strâmbă de naivitatea lui John, de însăşi esenţa întrebării lui. Doar văzându-i grimasa John putea citi totul: întregul complex de dezgust, nerăbdare şi amuzament. O parte din John era încântată de această recunoaştere; îl ştia pe vechiul său prieten mai bine decât pe oricare membru al familiei sale, astfel încât chipul oacheş, cu ochii spălăciţi, care se încrunta la el, era ca al unui frate, un geamăn pe care i se părea că-l cunoscuse dintotdeauna. Pe de altă parte, îl îngrijora condescendenţa lui Frank.

– Oamenii îşi pun întrebări, Frank. Nu e vorba numai de mine, şi nici numai de Arkadi. Nu poţi să te scuturi pur şi simplu, şi să te porţi de parcă ar fi o întrebare prostească, ca şi cum nu e nimic de hotărât aici.

– Naţiunile Unite decid, spuse Frank, cu bruscheţe. Ei sunt zece miliarde, iar noi zece mii. Asta înseamnă un milion contra unu. Dacă vrei să influenţezi astfel de sorţi, ar fi trebuit să devii tu reprezentantul UNOMA, aşa cum ţi-am şi spus atunci când au înfiinţat postul. Dar tu nu m-ai ascultat. Doar ai ridicat din umeri. Ai fi putut, într-adevăr, să realizezi ceva, dar ce eşti acum? Secretarul lui Sax însărcinat cu publicitatea.

– Şi dezvoltarea, securitatea, problemele pământene, puţurile în litosferă.

– Ca struţul! îl atacă Frank. Cu capul într-o gaură! Las-o baltă, hai să mâncăm.

John nu avu nimic împotrivă, şi plecară să ia masa în cea mai mare rulotă a arabilor, un meniu compus din friptură de miel şi iaurt cu aromă de mărar, delicios şi exotic. Dar John constată că încă mai era iritat de dispreţul lui Frank, dispreţ care se manifesta în permanenţă. Vechea lor rivalitate, ascuţită ca totdeauna – şi niciun fel de rutină a Primului Om pe Marte n-avea să facă măcar o zgârietură în aroganţa batjocoritoare a lui Frank.

Aşa că, atunci când Maia Toitovna îşi făcu apariţia pe neaşteptate, a doua zi, călătorind spre vest, în drum spre Acheron, John o îmbrăţişă mai mult decât ar fi făcut-o altădată, iar înainte de sfârşitul cinei din seara respectivă se şi asigurase că Maia îşi va petrece noaptea în maşina lui – i-o spusese prin

atenţia deosebită pe care i-o acorda, printr-un anume fel de a râde, o anumită privire, atingerea aproape accidentală a braţelor atunci când gustau din şerbeturi, conversaţia cu bărbaţii fericiţi din caravană care, evident, o găseau fascinantă… întregul lor cod străvechi, de conciliere şi seducţie, stabilit de-a lungul anilor. Iar Frank nu putea decât să privească, impasibil, vorbind în arabă cu prietenii săi egipteni.

Iar în noaptea aceea, după ce făcură dragoste în patul din rulota lui John, bărbatul se ridică, pentru scurtă vreme, de lângă ea, şi îşi spuse: „Iată ce mult poţi obţine în schimbul puterii politice, amice Frank!” Privirea aceea impasibilă îi dezvăluise totul: dorinţa puternică pentru Maia încă mai exista, încă mai ardea. Lui Frank, ca şi celor mai mulţi bărbaţi din caravanserai, din seara aceea, i-ar fi plăcut să se afle în locul lui John în acel moment. O dată sau de două ori, în trecut, chiar fusese, fără îndoială. Dar nu când se afla şi John pe acolo. Nu, în noaptea asta i se va reaminti lui Frank din ce e alcătuită adevărata putere.

Zăpăcit de atâta meschinărie, lui John îi trebui destul timp pentru a-i acorda Maiei o atenţie cât de cât adevărată. Trecuseră aproape cinci ani de când se culcaseră împreună şi, între timp, el avusese mai multe alte partenere, şi ştia că şi ea trăise o vreme cu un inginer, în Hellas. I se părea ciudat că o iau din nou de la capăt, deoarece se cunoşteau intim, şi totuşi nu. Faţa ei, care se întorcea, strălucind, sub el, în lumina estompată, soră şi străină, soră şi străină… Apoi ceva se întâmplă, ceva se răsuci în el. Toate frământările lumii de afară se prăbuşiră, toate jocurile. Era ceva fascinant în chipul ei, în felul în care se afla toată acolo, în care îi dăruia întreaga ei fiinţă atunci când făceau dragoste. John nu cunoştea pe nimeni altcineva care să semene cu Maia.

Şi astfel, vechea flacără izbucni din nou, nesigură la început, ca şi cum, când făcuseră dragoste prima dată, nu ar fi existat deloc. Dar apoi, după o oră de conversaţie liniştită, începură să se sărute şi se rostogoliră îmbrăţişaţi, şi deodată focul răbufni, cuprinzându-i pe dinăuntru. Aprins de Maia, ca de obicei, trebuia s-o recunoască. Ea *îl făcuse* să-i acorde atenţie. Sexul, pentru ea, nu era (ca în cazul lui John) un fel de extindere a activităţii sportive. Pentru ea însemna o mare pasiune, o stare de transcendenţă a fiinţei, iar când se aprindea era atât de acaparatoare, încât întotdeauna îl surprindea, îl trezea, îl ridica la nivelul ei, îi reamintea tot ceea ce poate să însemne sexul cu adevărat. Şi era, într-adevăr, minunat să i se mai amintească o

dată, să înveţe din nou. Omegendorful nu însemna nimic în comparaţie cu asta. Cum de putuse uita? De ce continua să se îndepărteze de ea, de parcă n-ar fi fost, într-un fel, de neînlocuit? O strivi într-o îmbrăţişare, se răsuciră, se muşcară, gâfâind, gemând. Ajunseră la orgasm în acelaşi timp, ca de atâtea ori până atunci, Maia trăgându-l după ea dincolo de marginea prăpastiei.

Şi chiar după aceea, când nu făcură nimic altceva decât să stea de vorbă, John se simţi şi mai ataşat de ea. Începuse totul pentru a-l irita pe Frank, e adevărat. Pe Maia o ignorase cu desăvârşire. Dar acum, întins alături de ea, simţea cât de mult îi lipsise prezenţa ei în cei cinci ani anteriori, cât de searbădă i se păruse viaţa. Ce dor îi fusese de ea! Sentimente noi – întotdeauna îl surprindeau, continua să presupună că e prea bătrân pentru ele, că încetase, mai mult sau mai puţin, să se schimbe. Apoi se întâmpla întotdeauna câte ceva. Şi de atâtea ori acel ceva (când se gândea la anii din urmă) fusese o întâlnire cu Maia…

Totuşi, ea continua să fie aceeaşi Maia Toitovna: vioaie, plină de propriile gânduri şi planuri, plină de ea însăşi. Habar n-avea ce face John acolo, pe dune, şi niciodată nu s-ar fi gândit să-l întrebe. Dimpotrivă, l-ar fi făcut bucăţele dacă, din întâmplare, i-ar fi tulburat starea de spirit: John vedea asta după poziţia semeaţă a umerilor ei ori pur şi simplu după felul în care se ducea la baie. Dar el cunoştea deja toate astea, erau ştiri vechi, ceva din primii ani petrecuţi la Underhill, cu atâta timp în urmă. Iar simpla intimitate şi chiar şi iritabilitatea ei îi făceau plăcere! Ca Frank şi dispreţul lui. Ei bine, îmbătrânea, iar ei doi alcătuiau o familie. Aproape că râse, aproape că spuse ceva pentru a o stârni, apoi se răzgândi. Era suficient că ştie toate astea, nu avea nevoie de o altă demonstraţie. Doamne! Gândul îl făcu să râdă, iar Maia zâmbi auzindu-l, se întoarse în pat şi îl împunse în piept.

– Văd că râzi iar de mine! Din cauza fundului meu gras, aşa-i?

– Ştii că fundul tău e perfect.

Maia îl împunse din nou în piept, insultată de ceea ce ea considera o minciună grosolană, iar trânta lor îi readuse la realitatea pielii şi a sării, în lumea sexului, într-un anumit moment din îndelunga şi leneşa acuplare care urmă, John se pomeni gândind: „Te iubesc, Maia, nebuno, chiar că te iubesc!” Era un gând tulburător, un gând primejdios. N-ar fi riscat să spună cu glas tare aşa ceva. Dar i se părea adevărat.

Aşa că, peste două zile, când Maia plecă în vizită la Acheron şi îl rugă să vină acolo la dânsa, John se simţi mulţumit.

– Poate peste două luni.

– Nu, nu, spuse ea, şi vorbea serios. Vino mai repede. Vreau să fii mai repede cu mine, acolo.

Iar când John îşi exprimă acordul, într-o doară, Maia zâmbi ca o fetiţă care deţine un secret.

– N-o să-ţi pară rău.

Cu un sărut, îşi văzu de drum, plecând cu maşina până la Burroughs pentru a prinde trenul spre vest.

După toate astea, îi rămăseseră mai puţine şanse ca oricând de a afla ceva de la arabi. Îl ofensase pe Frank, iar arabii strângeau rândurile în jurul prietenului lor, ceea ce era corect. „Colonie ascunsă? întrebau ei. Ce mai e şi asta?”

John suspină şi renunţă, hotărându-se să plece. Încărcându-şi maşina, în seara dinaintea plecării (arabii se dovedeau scrupuloşi în a-i umple containerul cu provizii), se gândea la ce realizase până în acel moment în investigarea sabotajelor. Sherlock Holmes nu era în pericol, asta era sigur. Mai rău, exista pe Marte o întreagă societate care, pentru el, se dovedea, în esenţă, impenetrabilă. Musulmanii – ce erau ei exact? După terminarea aprovizionării, citi ecranul computerului, apoi se alătură din nou gazdelor sale, urmărindu-le cât mai atent posibil, punându-le întrebări toată noaptea... Ştia că întrebările reprezintă cheia către sufletele oamenilor, infinit mai utile decât inteligenţa; dar, în cazul acesta, nu părea să aibă vreo importanţă. Lupul de Preerie? Un fel de câine sălbatic?

Zăpăcit, părăsi caravana în dimineaţa următoare şi se îndreptă către vest, de-a lungul limitei sudice a mării de dune. Va fi o călătorie lungă până la Acheron pentru a o întâlni pe Maia, cinci mii de kilometri de neîntrerupte şiruri de dune, dar prefera să şofeze decât să meargă la Burroughs ca să ia trenul. Avea nevoie de timp de gândire. Şi, într-adevăr, îşi făcuse deja un obicei din a străbate ţinuturile cu maşina sau a pilota planoare – să evadeze, să traverseze, încet, întinderile de teren... De ani de zile era pe drumuri, colindând în sus şi în jos emisfera nordică, efectuând lungi deplasări în Sud, inspectând puţurile ori făcându-le favoruri lui Sax, Helmut sau Frank, cercetând tot felul de lucruri pentru Arkadi sau tăind panglici la o inaugurare sau alta – un oraş, o sondă, o staţie meteo, o mină, un puţ – şi mereu vorbind, ţinând discursuri publice sau solicitând conversaţii

particulare, discutând cu străini, vechi prieteni, noi cunoştinţe, vorbind aproape la fel de repede ca şi Frank, totul în strădania de a-i inspira pe oamenii de pe planetă să gândească la o modalitate de a uita istoria, de a clădi o societate funcţională, de a crea un sistem ştiinţific proiectat anume pentru Marte, corect, just, raţional, în sfârşit, toate lucrurile acestea bune. Să le arate calea către o nouă planetă Marte!

Şi totuşi, cu fiecare an care trecea, părea tot mai puţin probabil că lucrurile se vor petrece cum îşi închipuise el. Aşezări ca Bradbury Point demonstrau cât de rapid se schimbă totul, iar oameni precum arabii îi confirmau impresia: evenimentele aveau loc fără ca el să le poată controla şi, mai mult decât atât, fără ca nimeni să le mai poată controla. Nu mai exista niciun plan. Călătorea spre vest, lăsându-se în seama pilotului automat, urcând şi coborând dună după dună, fără a vedea nimic, adâncit în strădania de a înţelege exact ce este şi cum funcţionează istoria. Şi în vreme ce îşi continua drumul, zi de zi, i se părea că istoria seamănă cu ceva mare, care există mereu dincolo de orizontul strâmt, invizibilă, cu excepţia efectelor sale. Asta se întâmpla atunci când nu te uitai – o infinitate de nepătruns de evenimente care, deşi de necontrolat, controlau totul. La urma urmei, el se aflase aici chiar de la bun început! El *fusese* începutul, prima persoană care a pus piciorul în această lume, apoi a revenit, în ciuda tuturor previziunilor, şi a ajutat la construirea ei de la zero! Iar acum, în pofida tuturor acelor amănunte, lumea asta se îndepărta de el rostogolindu-se. Analiza acestei realităţi îl făcea să se încordeze de neîncredere, având, uneori, un sentiment furios, neaşteptat, de frustrare. Când se gândea că întreaga afacere ia amploare mai presus de controlul său, chiar mai presus de capacitatea sa de înţelegere … Nu era cinstit, trebuia să lupte!

Şi totuşi, cum să lupte? Un fel de planificare socială… Evident, era necesară. Această zbatere fără niciun fel de plan, violând până şi planul subţirel pe care oamenii şi-l făcuseră la începuturi, odată cu tratatul asupra lui Marte… Ei bine, societăţi lipsite de un plan, asta fusese istoria până atunci, dar şi un coşmar, un imens compendiu de exemple care trebuie evitate. Nu. Le trebuie un plan. Li se oferă aici şansa unui nou început, au nevoie de o viziune. Helmut, funcţionarul unsuros, Frank, acceptând cinic acest *statu quo,* admiterea de către el a încălcării tratatului, ca şi cum s-ar fi aflat antrenaţi într-un fel de goană după aur… Frank

nu avea dreptate. Ca de obicei, nu avea dreptate!

Dar poate că şi propria lui alergătură în toate părţile era greşită. Lucrase pe baza unei teorii neformulate prea clar, conform căreia numai dacă va vedea cât mai mult din planetă, dacă va vizita încă o aşezare, dacă va discuta cu încă o persoană, abia atunci, într-un fel (fără a se gândi, în realitate, prea mult), va *pricepe* – iar înţelegerea sa holistică se va revărsa apoi de la el la ceilalţi, risipindu-se printre toţi noii colonişti, schimbând lucrurile. Era destul de sigur că un astfel de sentiment fusese naiv; se aflau atâţia oameni pe planetă în zilele acelea, nu putea niciodată spera să ia legătura cu ei toţi pentru a deveni purtătorul de cuvânt al speranţelor şi dorinţelor lor. Şi nu numai asta, dar puţini nou-sosiţi semănau cu prima sută în privinţa raţiunilor pentru care veniseră. În sfârşit, asta nu era în totalitate adevărat; încă mai apăreau oameni de ştiinţă, ca şi oameni ca „ţiganii" elveţieni, constructorii de drumuri. Dar pe aceştia nu-i cunoştea aşa cum îi cunoştea pe primii o sută, şi nu-i va cunoaşte niciodată. Grupul lor restrâns îl formase, cu adevărat, îi fasonase opiniile şi ideile, îl instruise, ei reprezentau familia lui, în ei avea încredere. Iar el avea nevoie de ajutorul lor, acum mai mult ca oricând. Poate că asta era explicaţia pentru neaşteptata, noua intensitate a sentimentului său faţă de Maia. Şi poate că de aceea era atât de supărat pe Hiroko – voia să discute cu ea, avea nevoie de ajutorul ei! Iar Hiroko îi abandonase.

Vlad şi Ursula îşi reamplasaseră complexul biotehnic pe o culme zimţată ca o creastă, din Acheron Fossae, o proeminenţă îngustă care semăna cu turela unui mare submarin scufundat. Îi ciuruiseră partea superioară cu excavaţii care se întindeau de la un ţărm la altul; unele săli erau de un kilometru lăţime şi aveau pereţi de sticlă pe ambele părţi. Ferestrele de pe latura de sud dădeau spre Olympus Mons, la vreo şase sute de kilometri depărtare; cele dinspre nord dădeau către nisipurile de un cafeniu şters ale Arcadiei.

John îşi continuă drumul pe un promontoriu până la baza crestei şi-şi cuplă vehiculul la uşa etanşă a garajului, observând, între timp, că terenul din canionul îngust de la sudul aşezării era plin de grămezi din ceea ce părea a fi zahăr nerafinat, topit.

– Este un nou fel de crustă criptogamică, răspunse Vlad la întrebarea lui. O simbioză între cianobacterii şi bacteria specifică

Platformei Florida de pe Pământ. Bacteria de platformă coboară foarte jos, convertind sulfaţii din rocă în sulfide, care apoi hrănesc o varietate de *Microcoleus.* Straturile de sus cresc sub formă de filamente, care se prind de nisip şi argilă alcătuind mari formaţiuni dendritice, semănând cu nişte mici formaţii forestiere, cu sisteme de rădăcini bacteriale extrem de lungi. Se pare că aceste sisteme de rădăcini vor continua să pătrundă prin regolit până la roca-mamă, topind, în înaintarea lor, gheaţa permanentă.

– Şi ai răspândit liber chestia asta?

– Bineînţeles. Avem nevoie de ceva care să elimine gheaţa permanentă. Corect?

– Există ceva care să o împiedice să se înmulţească la scară planetară?

– Ei bine, conţine gama obişnuită de gene sinucigaşe pentru cazul în care începe să copleşească restul de biomasă, dar dacă rămâne cuminte, în nişa ei…

– Oho!

– Credem că nu e mult prea deosebită de primele forme de viaţă care acopereau continentele Pământului. Tocmai i-am mărit viteza de creştere şi sistemele de rădăcini. Amuzant este că, după mine, la început, va răci atmosfera, chiar dacă încălzeşte o parte din subsol, deoarece va accelera transformarea chimică a rocii; toate reacţiile astea absorb CO_2 din aer, iar presiunea atmosferică va scădea.

După ce îl strânsese îndelung în braţe pe John, Maia li se alăturase, iar acum îşi exprima părerea:

– Dar reacţiile nu vor elibera oxigen la fel de repede cum absorb CO_2, menţinând ridicată presiunea aerului?

– Poate. Vom vedea, răspunse Vlad, ridicând din umeri.

– Sax e un gânditor pe termen lung, interveni John, râzând. Va fi mulţumit.

– Aşa e. De vreme ce a autorizat împrăştierea. Iar la venirea primăverii se va afla din nou aici, la studiu.

Cinară într-o sală situată sus, chiar sub creastă. Mai multe lucarne dădeau către sere amplasate pe creasta propriu-zisă, iar ferestrele se întindeau pe toată lungimea pereţilor de nord şi de sud. Jardiniere cu bambuşi acopereau pereţii, la est şi la vest. Toţi locuitorii din Acheron erau adunaţi acolo, la cină, păstrând acest obicei din Underhill, ca pe multe altele. Conversaţia de la masa lui John şi a Maiei sărea de la una la alta dar, până la urmă,

revenea tot la munca lor curentă: rezolvarea problemelor pricinuite de necesitatea de a implanta elemente de siguranţă în toate GEM-urile instalate. Introducerea genelor duble sinucigaşe în fiecare GEM reprezenta o practică pe care grupul de la Acheron o introdusese din proprie iniţiativă, urmând ca acum să fie codificată ca lege a Naţiunilor Unite.

– Toate astea sunt bune şi în regulă pentru GEM-urile legale, spuse Vlad. Dar dacă nişte nebuni încearcă ceva de capul lor şi o dau în bară, am putea avea mari necazuri.

După cină, Ursula le spuse lui John şi Maiei:

– Pentru că tot sunteţi aici, ar trebui să vă faceţi analizele. A trecut destul timp de când nu le-aţi mai făcut, amândoi.

John, care ura analizele şi, de fapt, orice fel de atenţie medicală, şovăi. Dar Ursula se ţinu de capul lui şi, în cele din urmă, trebui să cedeze şi să-i viziteze, cu două zile mai târziu, clinica. Acolo îl supuseră la o baterie de teste de diagnosticare care i se păru mai complicată decât de obicei, cele mai multe efectuate de ecografe şi computere cu voci mult prea relaxante, spunându-i să se mişte aşa şi aşa, în vreme ce John, într-o totală ignoranţă, făcea tot ce i se spunea. Dar, după toate astea, avea să fie înghiontit, împuns şi ciocănit de către Ursula însăşi, în maniera doctorilor din toate timpurile. Iar când totul se termină, John rămase întins pe spate, acoperit cu un cearşaf alb, în vreme ce Ursula, în picioare lângă el, cerceta rezultatele şi murmura, absentă.

– Stai bine, îi spuse ea, după câteva minute. Doar unele probleme obişnuite, legate de gravitaţie, dar nimic nerezolvabil.

– Grozav, spuse John, cu un sentiment de uşurare.

Asta era problema cu analizele: orice veste era o veste proastă, încât aveai nevoie de absenţa veştilor. Procedând astfel repurtai un fel de victorie şi, de fiecare dată, una tot mai mare. Cu toate astea, era o realizare negativă. Nu i se întâmplase nimic. Grozav!

– Deci, vrei să urmezi tratamentul? întrebă Ursula, cu vocea obişnuită şi stând cu spatele spre el.

– Tratamentul?

– Un fel de terapie gerontologică. O procedură experimentală. Ceva ca o vaccinare, dar cu un întăritor al ADN-ului. Repară cordoanele întrerupte şi reface, într-un grad semnificativ, acurateţea diviziunii celulare.

– Şi asta ce înseamnă? întrebă John, suspinând.

– Ei bine, ştii, îmbătrânirea obişnuită este pricinuită de erori în diviziunea celulară. După un număr de generaţii, situat între câteva sute şi câteva zeci de mii, în funcţie de tipul de celule, erorile de reproducere încep să se amplifice, şi totul slăbeşte. Sistemul imunitar cedează primul, urmat de alte ţesuturi, şi până la urmă ceva nu mai merge cum trebuie sau sistemul imunitar e copleşit de o boală – şi gata.

– Şi tu vrei să spui că poţi opri aceste erori?

– Oricum, să le încetinesc şi să repar ce s-a stricat deja. De fapt, o combinaţie. Erorile de divizare sunt cauzate de rupturi în cordoanele de ADN, aşa că am vrut să le consolidăm. Pentru asta, va fi nevoie să-ţi citim genomul, iar apoi să construim o bibliotecă genomică autoreparatoare, din mici segmente care vor înlocui cordoanele rupte…

– Autoreparare?

– Tuturor americanilor li se pare amuzant, spuse ea, suspinând. De fapt, noi împingem biblioteca asta autoreparatoare în celule, unde ea se leagă de ADN-ul original, împiedicându-l să se rupă.

Ursula începu să deseneze elice duble şi cvadruple, trecând în mod inexorabil la jargonul biotehnologiei, până când John nu mai înţelese decât ideea generală a argumentaţiei care, aparent, îşi avea originile în proiectul genomic şi în domeniul corectării anormalităţii genetice, cu metode de aplicare luate din terapia cancerului şi din tehnica GEM-urilor. „Grupul de la Acheron a combinat unele aspecte ale acestora şi ale altor tehnologii, explică Ursula. Rezultă că s-ar putea realiza astfel o infectare a unor porţiuni ale propriului tău genom, care ar invada fiecare celulă a organismului tău, exceptând unele părţi din piele, dinţi, oase şi păr. După aceea, vei beneficia de cordoane de ADN aproape fără cusur, reparate şi consolidate, care vor face mult mai precisă diviziunea celulară ulterioară.”

– Cât de precisă? întrebă el, străduindu-se să priceapă.

– În sfârşit, aproape ca şi cum ai avea doar zece ani.

– Glumeşti!

– Nu, nu! Am aplicat-o asupra noastră, anul acesta, cam pe la Ls = 10, şi până acum, după câte ne dăm seama, merge.

– Durează o veşnicie?

– Nimic nu durează o veşnicie, John.

– Deci, cât durează?

– Nu ştim. Noi înşine reprezentăm experimentul. Credem că

vom afla cu timpul. Se pare că vom putea repeta tratamentul atunci când rata erorii de divizare va începe din nou să crească. Dacă totul ne reuşeşte, ar putea însemna că vom rezista o vreme.

– Cam cât? insistă el.

– Ei bine, nu ştim. Mai mult decât actuala durată a vieţii noastre. Asta e destul de sigur. Poate chiar cu mult mai mult.

John o privi cu ochii mari. Ursula zâmbi văzându-i expresia zugrăvită pe chip, iar el simţea că, de uimire, îi căzuse falca. Fără îndoială că nu avea o mutră prea inteligentă, dar la ce se putea ea aştepta? Era… era… îşi controla cu dificultate gândurile care îl năpădeau.

– Cui i-ai mai vorbit despre asta? întrebă.

– În sfârşit, le-am oferit tratamentul tuturor celor din prima sută, atunci când au venit să-şi facă analizele. Şi toţi cei care se află aici, la Acheron, au încercat. N-am făcut, în realitate, decât să combinăm metode care sunt la îndemâna oricui, aşa că nu va trece multă vreme până când şi alţii le vor combina. Noi le aşternem pe hârtie, pentru a fi publicate dar, mai întâi, vom expedia articolele pentru a fi recenzate de Organizaţia Mondială a Sănătăţii. Efectele politice, ştii la ce mă refer.

– Hm, făcu John, gândindu-se.

Ştirea despre un medicament obţinut pe Marte şi care asigură longevitatea. Ştirea răspândită acolo, acasă, printre miliardele acelea care mişună pretutindeni… „Doamne!” îşi spuse el.

– Costă mult?

– Nu foarte mult. Citirea genomului e partea cea mai costisitoare şi necesită cel mai mult timp. Dar, ştii, nu e decât o procedură, timpul necesar computerului. E foarte posibil să-i putem inocula pe toţi locuitorii Pământului. Dar aşa cum se prezintă situaţia, problema populaţiei, acolo, e deja critică. Ar trebui să instituie un control destul de sever al natalităţii, altfel vor deveni destul de repede malthusieni. Ne-am gândit că ar fi mai bine să lăsăm autorităţilor puterea de a decide.

– Dar vestea se va răspândi, cu siguranţă.

– Zău? Ar putea încerca atunci să pună o piedică în calea răspândirii ei, poate chiar o piedică legată de înţelegere, nu ştiu.

– O! Dar voi… aţi mers mai departe şi *v-aţi inoculat vaccinul?*

– L-am inoculat, răspunse ea, înălţând din umeri. Aşadar, tu ce părere ai? Vrei s-o faci?

– Să mă mai gândesc.

John plecă la plimbare pe creastă, de-a lungul serei pline până la refuz cu plantaţii de bambus şi legume. Când mergea spre vest, trebuia să-şi ferească ochii de strălucirea soarelui după-amiezii, orbitor chiar şi prin sticla filtrantă; întorcându-se spre est, putea admira pantele accidentate, de lavă, care se întindeau până la Olympus Mons. Îi venea greu să se gândească. Avea şaizeci şi şase de ani, fiind născut în 1982. Ce an era acum pe Pământ? 2048? Pe Marte stătuse M-11, unsprezece ani lungi, marţieni, sub bombardamentul intens al radiaţiilor. Petrecuse alte treizeci şi cinci de luni în spaţiu, incluzând aici trei călătorii între Pământ şi Marte, ceea ce încă mai reprezenta un record. Numai în călătoriile acelea cumulase o sută nouăzeci şi cinci de remi, iar acum avea tensiunea scăzută şi un raport nefavorabil între lipoproteinele de mare densitate şi cele de mică densitate, iar atunci când înota se simţea foarte obosit. Îmbătrânea. Nu-i mai rămâneau prea mulţi ani la dispoziţie, oricât era de ciudat acest gând. Avea mare încredere în cei de la Acheron care, dacă se gândea mai bine, îşi vedeau de munca lor misterioasă, mâncau, jucau fotbal, înotau şi aşa mai departe, cu abia schiţate zâmbete de concentrare, parcă fredonând. Nu ca nişte copii de zece ani, asta era sigur, dar cu o aură de fericire deplină, profundă. John râse tare şi se întoarse în Acheron, căutând-o pe Ursula. Când îl văzu, râse şi ea.

– Nu e o alegere prea greu de făcut, nu?

– Nu, răspunse el, continuând să râdă cu ea. Vreau să spun, ce am de pierdut?

Aşa că acceptă. Îi luară în evidenţă genomul, dar avea să dureze niţel timp până să sintetizeze colecţia de cordoane reparatorii, să le fixeze de plasmide şi să cloneze câteva milioane de asemenea formaţiuni. Ursula îi spuse să revină peste trei zile.

Când ajunse la apartamentele de oaspeţi, Maia era deja acolo, la fel de şocată ca şi el, plimbându-se nervoasă de la toaletă la chiuvetă şi de la chiuvetă la fereastră, atingând lucrurile şi privind în jur de parcă nu mai văzuse o astfel de cameră până atunci. După efectuarea analizelor ei, Vlad îi spusese despre ce era vorba, tot aşa cum Ursula îi spusese lui John.

– Boala nemuririi! exclamă ea, râzând ciudat. Poţi crede aşa ceva?

– Boala longevităţii, o corectă el. Nu, nu cred. Chiar că nu.

John se simţea puţin ameţit şi-şi dădu seama că Maia nu-l auzise. Agitaţia ei îi provoca şi lui o stare asemănătoare. Încălziră supa şi mâncară, într-o stare de ameţeală. Vlad îi spusese Maiei să vină la Acheron şi îi dăduse de înţeles despre ce era vorba; de aceea insistase Maia ca John s-o însoţească aici, la Acheron. Când ea îi spuse toate astea, John simţi un fior de simpatie. Stând lângă ea în timp ce Maia spăla vasele, observându-i mâinile care tremurau în timp ce vorbea, John o simţi extraordinar de aproape; era ca şi cum şi-ar fi citit unul altuia gândurile, de parcă, după toţi aceşti ani, în faţa acestei evoluţii bizare, nu mai era nevoie de cuvinte, ci numai de prezenţa fiecăruia. În noaptea aceea, în întunericul cald al patului, Maia îi şopti cu glas răguşit:

– Ar fi bine s-o facem de două ori în noaptea asta. *Atâta vreme cât mai suntem noi înşine.*

Peste trei zile, li se aplică tratamentul. John stătea întins într-o cămăruţă, pe o canapea medicală, cu ochii la un ac intravenos înfipt în dosul palmei lui. O injecţie intravenoasă, ca atâtea altele de până atunci. Doar că, de data aceasta, simţea o căldură stranie ridicându-i-se prin braţ, inundându-i pieptul, revărsându-i-se în picioare. Să fie reală? O închipuire? Timp de o clipă avu o senzaţie stranie în tot trupul, ca şi cum l-ar fi străbătut o stafie. Apoi se simţi extrem de încins.

– Chiar trebuie să-mi fie atât de cald? o întrebă el, îngrijorat, pe Ursula.

– La început e ca o febră, spuse ea. Apoi îţi administrăm un mic şoc pentru a împinge plasmidele în celule. După aceea urmează mai mult frisoane decât febră, în timp ce noile cordoane se leagă de cele vechi. De fapt, oamenilor le e, adesea, destul de frig.

După un ceas, o pungă mare de perfuzie se golise în el. Încă îi mai era cald şi îşi simţea vezica plină. Îi îngăduiră să se ridice şi să meargă la baie, iar când se întoarse îl legară de ceea ce semăna cu o încrucişare între o canapea şi un scaun electric. Nu îl deranja; pregătirea de astronaut îl obişnuise cu toate procedurile. Şocul, atunci când se produse, dură circa zece secunde, semănând cu o gâdilare dezagreabilă în tot corpul. Ursula şi ceilalţi îl dezlegară de pe aparat, iar Ursula, cu ochii scânteietori, îl sărută drept pe gură. Apoi îl preveni din nou că,

după un timp, va începe să simtă că îi e rece, iar senzaţia va dura vreo două zile. Era bine să meargă la saună ori la bazinele cu valuri; era chiar recomandabil.

Aşa că stătea împreună cu Maia într-un colţ al saunei, ghemuiţi în căldura penetrantă, privind trupurile celorlalţi vizitatori, care intrau albi şi ieşeau roz. Lui John i se părea că imaginea aceea e reprezentativă pentru ce li se întâmpla lor doi – să intre de şaizeci şi cinci de ani şi să iasă de zece. Într-adevăr, nu-i venea să creadă. Încă îi venea foarte greu să gândească, gândurile îi erau, pur şi simplu, şterse, mintea buimăcită. Dacă celulele cerebrale erau şi ele consolidate, oare ale lui se blocaseră pe neaşteptate? Fusese dintotdeauna un gânditor dezordonat, lent. Poate că, de data asta, nu era la mijloc decât obişnuita lui obtuzitate, care îi revenea în atenţie pentru că încerca atât de mult să se acomodeze cu situaţia, să gândească ce înseamnă toate astea. Să fie adevărat? Ar putea ei, oare, să ocolească moartea vreme de câţiva ani, poate câteva decenii?

Plecau de la saună la masă, apoi făceau scurte plimbări prin sera de pe culme, privind dunele dinspre nord sau haosul de lavă de la sud. Priveliştea îi amintea Maiei de primii ani petrecuţi la Underhill, doar că pietrele presărate la întâmplare de pe Lunae erau acum înlocuite de modelul ca de cuvertură al dunelor măturate de vânturi. Era ca şi cum memoria ei ar fi curăţat amintirile acelor timpuri, făcându-le mult mai regulate, colorând nuanţele lor şterse de ocru şi roşu cu tonurile noi, intense, ale galbenului ca lămâia. Trecuseră M-11 ani de la primele lor zile petrecute în grupul de rulote, şi în mai tot acest răstimp se iubiseră, cu un număr de (binecuvântate) întreruperi şi despărţiri; fireşte, cauzate de împrejurări sau, mai frecvent, de incapacitatea lor de a se înţelege. Dar întotdeauna porniseră de la capăt, atunci când li se ivise prilejul, rezultatul fiind că acum se cunoşteau aproape la fel de bine ca oricare cuplu căsătorit de multă vreme, cu o istorie mult mai puţin fragmentată; ba chiar mai bine, deoarece membrii unui cuplu absolut constant pot, la un moment dat, să-şi piardă interesul reciproc, în vreme ce ei doi, cu toate despărţirile şi regăsirile, cu certurile şi împăcările lor, fuseseră nevoiţi să se reînveţe, de tot atâtea ori, unul cu celălalt. John îi spuse câte ceva din toate astea şi discutară o vreme. Era o plăcere!

– Noi *am fost nevoiţi* să ne purtăm întotdeauna cu grijă, spuse

Maia cu seriozitate, dând din cap cu o expresie de solemnă satisfacţie, convinsă că fusese mai mult realizarea ei.

Da, se purtaseră cu grijă, niciodată nu intraseră pe făgaşul stupid al rutinei. Cu siguranţă, conveneau pe când şedeau în bazinul cu valuri ori se plimbau pe creastă, asta compensa timpul petrecut separat, ba chiar mai mult decât atât. Aşa e, fără îndoială că se cunoşteau *mai bine* decât oricare cuplu căsătorit de multă vreme.

Şi uite aşa vorbeau, încercând să-şi lege trecutul de acest straniu şi nou viitor, în speranţa plină de îngrijorare că nu va urma o ruptură ireparabilă. Iar într-o seară, târziu, a doua după inoculare, şezând goi, singuri, în saună, cu carnea încă rece şi pielea roz peste tot şi acoperită de sudoare, John se uită la corpul Maiei care se afla acolo, lângă el, la fel de real ca o stâncă, şi simţi străbătându-l o fierbinţeală, ca injecţia aceea intravenoasă. Nu mâncase cine ştie ce de la efectuarea tratamentului, iar dalele bej şi galbene pe care şedeau începură să zvâcnească, de parcă ar fi fost iluminate din interior, ca nişte cioburi minuscule de lumină risipite pretutindeni. Trupul Maiei era întins pe dalele scânteietoare, pulsând în faţa lui ca o lumânare roz. Intensa *prezenţă acolo* a clipei, *„haec*-itate”, aşa îi spuse Sax cândva, atunci când John îl întrebase despre convingerile sale religioase.

– Cred în *haec*-itate, spusese Sax, în prezent, în aici-şi-acum, în individualitatea deosebită a fiecărei clipe. De aceea vreau să ştiu: asta ce e? Dar asta? Dar asta?

Iar acum, amintindu-şi de cuvintele ciudate ale lui Sax şi de strania lui religie, John ajunse, până la urmă, să-l înţeleagă, pentru că simţea *aicitatea* clipei ca pe o piatră ţinută în mână, şi i se părea că întreaga-i viaţă fusese trăită numai pentru a ajunge la momentul acela. Dalele şi aerul fierbinte pulsau în juru-i, de parcă murea şi era renăscut, şi cu siguranţă că asta se şi întâmpla, dacă cele afirmate de Vlad şi Ursula erau adevărate. Iar acolo, lângă el, în procesul propriei sale renaşteri, se afla trupul roz al Maiei Toitovna, pe care îl cunoştea mai bine decât pe al său. Şi nu numai în clipa aceea, ci tot timpul. Îşi amintea foarte bine când o văzuse pentru prima dată goală, plutind către el în sala ca un dom de pe *Ares,* înconjurată de un nimb de stele şi de catifeaua neagră a spaţiului. Şi fiecare schimbare petrecută cu ea de atunci era perfect vizibilă pentru el. Trecerea de la imaginea din memorie la trupul de lângă el însemna o halucinatorie dizolvare a timpului, carnea şi pielea ei

schimbându-se, căzând, încreţindu-se, îmbătrânind. Amândoi erau mai bătrâni, mai uzaţi, mai greoi. Aşa se întâmpla. Dar lucrul cu adevărat uimitor era cât de mult le mai rămăsese, cât de mult erau încă ei înşişi. Îi veniră în minte versuri dintr-un poem, epitaful expediţiei lui Scott, de lângă Ross Station din Antarctica. Urcaseră cu toţii dealul pentru a vedea marea cruce de lemn, şi pe ea erau săpate versurile: „Mult a fost şi mult a mai rămas”… cam aşa ceva. Nu-şi mai amintea – *trecuse* multă vreme. La urma urmei, era mult de-atunci. Dar munciseră din greu şi mâncaseră bine, şi poate că gravitaţia de pe Marte fusese mai binevoitoare decât cea a Pământului, pentru că adevărul evident, vizibil, era că Maia Toitovna continua să fie o femeie frumoasă, puternică şi musculoasă, chipul ei împărătesc şi părul încărunţit, ud, încă poruncind privirilor lui, sânii ei atrăgându-i încă ochii, ca nişte magneţi, schimbându-şi complet forma dacă doar ea ridica un cot dar, indiferent de poziţie, atât de familiari pentru el… pentru pieptul *sau,* pentru braţele sale, coastele sale, coapsele sale. Maia era, la bine şi la rău, fiinţa cea mai apropiată lui, un animal frumos, cu pielea roză, şi totuşi pentru el un avatar al sexului, al înseşi vieţii în lumea asta stearpă, stâncoasă. Dacă aşa se prezentau la şaizeci şi cinci de ani, iar dacă tratamentul va face mai mult decât să-i menţină la acest nivel, măcar încă vreo câţiva ani sau (gândul continua să rămână şocant) câteva decenii… *Decenii!* Ei bine, era uluitor. Absolut prea mult pentru a putea percepe, trebuia să înceteze a mai încerca, altfel îşi va răvăşi toate rotiţele minţii. Aşa să fie oare? Chiar aşa? Dorinţa dureroasă a tuturor îndrăgostiţilor sinceri, din toate timpurile, de a mai petrece puţin timp împreună, de a prelungi şi a trăi pe deplin iubirea…

Sentimente asemănătoare păreau să o preocupe şi pe Maia. Era într-o stare excelentă, îl privea cu ochii întredeschişi, cu zâmbetul acela chemător, abia schiţat, cu un genunchi ridicat şi proptit la subţioară, fără a-l provoca sexual, într-o stare de comoditate, relaxându-se, de parcă ar fi fost singură… Da, nimeni nu se compară cu Maia atunci când e bine dispusă, nimeni nu-i poate molipsi pe alţii cu propria-i bună dispoziţie, atât de mult şi cu atâta siguranţă. Simţi un val de afecţiune pentru acel aspect al caracterului ei, o infuzie de sentiment. Îi puse mâna pe umăr şi o strânse. *Erosul* nu era decât un condiment la un pumn de *agape,* şi deodată, ca de obicei, cuvintele izbucniră, pur şi simplu, din el, făcându-l să spună

lucruri pe care nu i le mai spusese niciodată.

– Hai să ne căsătorim! rosti el, iar când ea râse, râse şi el, insistând. Nu, nu, vorbesc serios, hai să ne căsătorim!

Să se căsătorească şi să îmbătrânească mult, foarte mult, împreună; să profite de oricâţi ani vor mai trăi şi să-i transforme într-o aventură comună; să aibă copii; să-i vadă pe copii având copii, pe nepoţi având copii şi pe strănepoţi având copii... Doamne! Cine ştie cât ar putea dura? Ar putea vedea înflorind o întreagă naţiune de descendenţi, el să devină patriarh, şi ea... un fel de mici Adam şi Eva marţieni! Iar Maia râdea la fiecare declaraţie, cu ochii plini de viaţă şi scânteind de iubire, ferestre deschise către un suflet într-o dispoziţie foarte, foarte bună, privindu-l şi absorbindu-l. John simţea atracţia de sugativă a privirii ei, urmărindu-l şi râzând încântată la fiecare frază nouă, absurdă, hilară, care dădea din el, şi spunându-i:

– Cam aşa ceva, da, cam aşa ceva! strângându-l, apoi, cu putere, în braţe. O, John, tu ştii să mă faci fericită. Eşti cel mai bun bărbat pe care l-am cunoscut vreodată!

Îl sărută, iar el constată că, în pofida căldurii din saună, era uşor de mutat accentul de la *agape* la *eros;* dar acum cele două erau doar una, de nedespărţit, o mare şi amestecată revărsare de iubire.

– Deci te măriţi cu mine şi aşa mai departe? întrebă el, în timp ce încuia uşa saunei, şi amândoi se lăsau duşi de val.

– Cam aşa ceva, răspunse ea, cu ochii aruncând flăcări şi chipul iluminat de un zâmbet absolut seducător.

* * *

Când te aştepţi să mai trăieşti încă două sute de ani, te porţi altfel decât atunci când te aştepţi să mai trăieşti doar douăzeci.

Acest lucru îl demonstrară aproape imediat. John îşi petrecu iarna la Acheron, la limita calotei de ceaţă de CO_2 care încă mai cobora asupra Polului Nord în fiecare iarnă, studiind areobotanica împreună cu Marina Tokareva şi cei de la laborator. Făcea asta în urma instrucţiunilor primite de la Sax şi pentru că nu îl îndemna nimic să plece. Sax părea să fi uitat de investigaţiile lui pentru descoperirea sabotorilor, ceea ce îl făcea pe John întrucâtva suspicios. În timpul liber, tot cerceta cu ajutorul lui Pauline, concentrându-se asupra zonelor unde lucrase înainte de venirea la Acheron, mai ales asupra evidenţei deplasărilor şi angajărilor tuturor celor ajunşi în zonele unde avuseseră loc sabotajele. Avea impresia că sunt mulţi implicaţi, aşa că evidenţele

deplasărilor individuale nu îi spuneau prea mult. Doar că fiecare om de pe Marte fusese trimis acolo de către o organizaţie şi, verificând care organizaţii trimiseseră oameni în locurile respective, John spera să obţină unele indicii. Era o afacere încurcată, şi trebuia să se bazeze pe Pauline nu numai pentru informaţii, dar şi pentru sfaturi, ceea ce îl îngrijora.

În restul timpului, studia o ramură a areobotanicii în care toate rezultatele aveau să se vadă, cel mai devreme, după câteva decenii. Şi de ce nu? Avea timp şi era foarte posibil să apuce să-şi vadă roadele muncii. Aşa că urmărea grupul Marinei proiectând un nou arbore, studiind alături de ei şi lucrând în laborator, spălând eprubetele şi aşa mai departe. Arborele era proiectat să servească drept parte superioară a unei păduri multistratificate, pe care sperau să o cultive pe dunele din Vastitas Borealis. Se baza pe un genom de sequoia, dar aveau nevoie de arbori chiar şi mai înalţi, poate de două sute de metri, cu un trunchi care să măsoare, la bază, cincizeci de metri în diametru. Coaja acestora va rămâne îngheţată mai tot timpul, iar frunzele lor late, care vor arăta, probabil, de parcă ar suferi de boala frunzelor de tutun, aveau să poată absorbi radiaţii ultraviolete fără nicio deteriorare a feţelor inferioare, purpurii. La început, John avusese impresia că mărimea acestor arbori este excesivă, dar Marina preciza că aceştia vor putea asimila mari cantităţi de bioxid de carbon, fixând carbonul şi eliminând oxigenul înapoi, în atmosferă. Şi aveau să constituie o privelişte deosebită – ori aşa şi-i închipuiau cercetătorii; deocamdată, lăstarii prototipurilor, supuşi testelor de competitivitate, nu aveau decât zece metri înălţime şi vor trece douăzeci de ani până când câştigătorii luptei pentru supravieţuire să atingă înălţimea maximă. Până una alta, prototipurile încă mai mureau în ghivece. Va fi nevoie de schimbarea considerabilă a condiţiilor atmosferice înainte ca aceşti copaci să poată supravieţui în exterior. Laboratorul Marinei o lua înaintea jocului.

La fel se întâmpla şi cu ceilalţi colonişti. Programele lor părea să fie un rezultat al tratamentului, altfel nu aveau sens. Experimente mai lungi. Investigaţii mai lungi (John scoase un geamăt). Gânduri de mai lungă durată.

Cu toate astea, în multe privinţe nu se schimbase nimic. John se simţea aproape la fel ca înainte, doar că nu mai avea nevoie de omegendorf pentru a simţi că-l străbate un zumzet, de parcă tocmai terminase de înotat câţiva kilometri sau ar fi practicat

schi de fond toată după-amiaza sau, desigur, de parcă ar fi luat o doză de omegendorf. Ceea ce acum ar fi echivalat cu a căra nişte cărbuni la Newcastle. Asta pentru că totul devenise incandescent. Când îşi făcea plimbarea pe creastă, întreaga lume din faţa lui strălucea: buldozerele încremenite, o macara ca o spânzurătoare. Le putea privi pe toate, minute la rând. Maia plecase la Hellas, şi faptul nu-l deranja. Relaţia lor redevenise vechea plimbare în *montagnes russes,* cu nenumărate discuţii şi crize din partea ei, dar toate astea păreau lipsite de importanţă acum, când plutea în interiorul incandescenţei, fără să modifice nimic din sentimentele lui pentru ea sau din felul în care ea, din când în când, îndrepta asupra lui privirea aceea specială. O va revedea peste câteva luni, va conversa cu imaginea ei pe ecran. Până atunci, despărţirea nu-l făcea chiar atât de nefericit.

Era o iarnă rodnică. John învăţă foarte multe despre areobotanică şi bioinginerie, şi în multe seri, după cină, îi întreba pe cei de la Acheron, atât individual, cât şi în grupuri mici, cum credeau că ar trebui să arate, până la urmă, societatea marţiană şi cum ar trebui ea condusă, ajungându-se, de obicei, la consideraţii asupra ecologiei şi economiei, ramura deformată a celei dintâi, pentru ei mult mai de actualitate decât politica sau ceea ce Marina numea „presupusul aparat de luarea deciziilor”. Marina şi Vlad erau deosebit de interesanţi de abordarea acestui subiect, deoarece concepuseră un sistem de ecuaţii pentru ceea ce ei numeau „eco-economie”, termen care întotdeauna lui John îi suna ca „ecou-economie”. Îi plăcea să îi asculte explicându-şi ecuaţiile şi le punea o mulţime de întrebări, aflând despre concepte cum ar fi: capacitate de transport, coexistenţă, contraadaptare, mecanisme de legitimitate şi eficienţă ecologică.

– Asta e singura dimensiune reală a contribuţiei noastre, ca fiinţe, la sistem, spunea Vlad. Dacă ne arzi trupurile într-un calorimetru, vei constata că noi conţinem aproape şase sau şapte kilocalorii pe gramul de greutate şi, desigur, acumulăm o mulţime de calorii pentru a menţine acest conţinut pe tot parcursul vieţii. Ceea ce producem e mai greu de măsurat, pentru că nu e vorba de prădători care se hrănesc cu noi, ca în ecuaţiile clasice de eficienţă, ci mai degrabă de câte calorii realizăm prin eforturile noastre sau transmitem generaţiilor viitoare, cam aşa ceva. Procesul este, în cea mai mare măsură, indirect, implicând o mulţime de speculaţii şi judecăţi subiective. Dacă nu mergi mai departe, conferind valori unui număr de

lucruri nefizice, atunci electricienii, instalatorii, constructorii de reactoare şi alţi muncitori din domeniul infrastructurii vor fi întotdeauna cotaţi drept cei mai productivi membri ai societăţii, în vreme ce despre artişti şi alţii ca ei se va crede că nu contribuie cu absolut nimic.

– Mi se pare aproape corect, glumi John, dar Vlad şi Ursula îl ignorară.

– În orice caz, în mare parte asta este economia – oameni care, arbitrar ori după gust, conferă valori numerice unor lucruri nenumerice. Apoi pretind că, pur şi simplu, nu ei au conceput numerele, când, de fapt, chiar asta au făcut. În sensul acesta, economia este ca astrologia, cu excepţia faptului că cea dintâi serveşte la a justifica structura curentă a puterii, având, astfel, o mulţime de susţinători fervenţi din rândul celor puternici.

– Mai bine să ne concentrăm la ceea ce facem noi aici, interveni Marina. Ecuaţia de bază e simplă: eficienţa este egală cu numărul de calorii pe care le produci, împărţit la caloriile pe care le primeşti şi înmulţit cu o sută pentru a o pune sub formă de procente. În sensul clasic, de transferare a caloriilor către un animal de pradă, media este de zece la sută; iar dacă se ajunge la douăzeci la sută, înseamnă că totul merge cu adevărat bine. Majoritatea prădătorilor din topul lanţului alimentaţiei realizează ceva mai mult de cinci la sută.

– De aceea tigrii controlează zone de sute de kilometri pătraţi. Baronii jafului nu sunt, în realitate, foarte eficienţi.

– Rezultă că tigrii nu au prădători nu pentru că sunt atât de duri, ci pentru că nu merită efortul, spuse John.

– Exact!

– Problema rezidă în calcularea valorilor, continuă Marina. A trebuit, pur şi simplu, să atribuim feluritelor activităţi anumite valori numerice echivalent-caloric şi să pornim de acolo.

– Dar nu discutam, oare, despre economie? întrebă John.

– Dar asta e chiar economie, nu pricepi? E eco-economia noastră! Fiecare trebuie să-şi câştige existenţa, ca să spunem aşa, pe baza unui calcul al contribuţiei sale reale la ecologia umană. Fiecare îşi poate spori eficienţa economică prin eforturi de reducere a numărului de kilocalorii pe care îl utilizează – e vechiul argument al regiunilor sudice împotriva consumului de energie al ţărilor industrializate din Nord. A existat o bază ecologică reală pentru această obiecţie, deoarece, indiferent cât de mult produceau ţările din Nord, în ecuaţia mai mare nu

puteau fi la fel de eficiente ca Sudul.

– Ele au fost prădătorii Sudului, spuse John.

– Da, şi vor deveni şi prădătorii noştri, dacă le dăm voie. Şi, ca în cazul tuturor prădătorilor, eficienţa lor e scăzută. Dar aici, în această stare teoretică a independenţei la care te referi, continuă Marina, zâmbind de expresia de consternare de pe chipul lui John, n-ai încotro, trebuie să admiţi că, în ultimă instanţă, despre asta vorbeşti tot timpul, John. Ei bine, ar trebui să existe o lege după care oamenii să fie retribuiţi proporţional cu contribuţia lor la sistem.

– De la fiecare după capacităţi, fiecăruia după nevoi! comentă Dmitri, intrând în laborator.

– Nu, nu e acelaşi lucru, spuse Vlad. Înseamnă să primeşti doar pentru ceea ce ai plătit!

– Dar asta e adevărat şi acuma, spuse John. Prin ce se deosebeşte eco-economia voastră de economia deja existentă?

Auzindu-l, toţi îl luară în zeflemea, Marina cel mai insistent.

– Există tot felul de activităţi-fantomă: valori ireale atribuite majorităţii activităţilor de pe Pământ, întreaga clasă conducătoare a concernelor transnaţionale, care nu face nimic mai mult decât ar putea face şi un computer, categorii întregi de activităţi care din punct de vedere ecologic nu adaugă nimic la sistem. Publicitatea, activităţile la bursă, întregul aparat de făcut bani numai din manipularea banilor – acesta nu numai că iroseşte, dar şi corupe, deoarece printr-o astfel de manipulare toate valorile băneşti semnificative sunt deformate.

Marina dădu din mână, dezgustată.

– Bine, spuse Vlad, putem spune că eficienţa lor e foarte scăzută, că ele pradă sistemul fără a avea alţi prădători, aşa că ori se situează în partea de sus a lanţului, ori sunt parazite, depinde cum le defineşti. Reclamele, tranzacţiile la bursă, anumite tipuri de manipulări ale legii, unele manevre politice…

– Dar toate acestea sunt judecăţi subiective! exclamă John. Chiar aţi atribuit valori calorice unei asemenea varietăţi de activităţi?

– Ei bine, ne-am dat toată silinţa să calculăm contribuţia acestora la sistem în termenii bunăstării măsurate ca valoare fizică. Cu ce este egală activitatea în termeni de hrană, apă, adăpost, îmbrăcăminte, asistenţă medicală, educaţie sau timp liber? Le-am analizat, şi fiecare dintre cei de la Acheron a oferit o valoare, iar noi am luat în considerare media. Uite, să-ţi arăt.

Şi continuau să discute toată seara în faţa ecranului, iar John punea întrebări şi o conecta pe Pauline pentru a memora imaginile şi a înregistra discuţiile, iar ei parcurgeau ecuaţiile şi împungeau cu degetele în diagramele de randament, apoi făceau o pauză pentru cafea şi poate că reluau discuţiile acolo sus, în partea de pe creastă a aşezării, parcurgând sera de la un cap la altul şi contrazicându-se vehement cu privire la valoarea umană în kilocalorii a lucrărilor de instalaţii, a interpretării muzicii de operă, a programării simulărilor şi altele la fel. De fapt, acolo, pe creastă, se şi aflau, într-o după-amiază, când John ridică privirea de la ecuaţia afişată pe consola de la mână şi privi panta alungită, către Olympus Mons.

Cerul se întunecase. Îi trecu prin minte că s-ar putea să fie doar o altă dublă eclipsă: Phobos era atât de aproape, pe cer, încât bloca o treime din soare atunci când trecea prin faţa lui, iar Deimos aproape a noua parte, şi de două ori pe lună sateliţii treceau în acelaşi timp, aruncând asupra planetei o umbră, de parcă ţi s-ar fi pus o peliculă pe ochi sau ţi-ar fi trecut prin minte un gând urât.

Dar nu era o eclipsă; Olympus Mons era ascuns vederii, iar orizontul sudic, ridicat, nu era decât o dungă scămoşată, de culoarea bronzului.

– Uitaţi-vă! le atrase el atenţia, arătând cu mâna. O furtună de praf!

De peste zece ani nu mai avuseseră o furtună de praf globală. John ceru imaginile transmise de satelitul meteo. Punctul de origine al furtunii fusese lângă puţul din Thaumasia, Senzeni Na. Îl chemă pe Sax şi îl găsi clipind filosofic, exprimându-şi surpriza pe tonuri blânde.

– Vânturile, la marginea furtunii, au ajuns la şase sute şaizeci de kilometri pe oră, spuse Sax. Un nou record planetar. Se pare că va fi un uragan de mari proporţii. Credeam că, dacă solurile din zonele de declanşare a furtunilor au fost fixate cu criptogame, asta a redus ori chiar anihilat asemenea fenomene meteorologice. Evident, ceva nu a fost în regulă cu modelul matematic.

– OK, Sax, îmi pare rău de asta, dar totul se va termina cu bine. Trebuie acum să te las, fiindcă vijelia vine drept spre noi şi vreau să mă uit.

– Distracţie plăcută, spuse Sax, impasibil, înainte ca John să întrerupă legătura.

Vlad şi Ursula îşi exprimau dezacordul cu privire la modelul lui Sax – gradienţii de temperatură între solul decongelat pe cale biotică şi zonele rămase îngheţate vor fi mai mari ca oricând, iar vânturile dintre cele două regiuni vor fi, în mod corespunzător, mai aprige, aşa că atunci când, în final, vor da de particulele de sol libere, le vor antrena. Limpede ca lumina zilei.

– Iar acum chiar asta s-a întâmplat, spuse John râzând şi se mută ceva mai încolo, în seră, pentru a urmări de unul singur apropierea furtunii.

Oamenii de ştiinţă puteau fi atât de răutăcioşi!

Peretele de praf cobora pantele alungite ale versantului de nord al lui Olympus Mons. De când o zărise John, parcursese, deja, jumătate din terenul vizibil, iar acum se apropia ca un val gigantic, înspumat, de culoarea ciocolatei cu lapte, înalt de zece mii de metri, cu o dantelă de culoarea bronzului învolburându-se deasupra, lăsând dâre mari, curbate, pe cerul roz.

– Aoleo! strigă John. Vine! Vine!

Deodată, creasta de la Acheron păru amplasată foarte sus, deasupra canioanelor lungi şi înguste ale foselor de dedesubt şi, mai departe, alte creste ca nişte înotătoare se înălţară, aidoma spinărilor unor dragorii, din lava crăpată. John râse din nou şi se lipi de ferestrele de sud ale serei, privi în jos, în afară, în jur şi strigă:

– Aoleo! Vai de mine! Uite-o cum vine! Oho!

Apoi, brusc, se pomeniră copleşiţi, praful trecând în zbor pe deasupra lor, întuneric, un ţipăt înalt, şuierat. Primul impact cu creasta de la Acheron provocă o învolburare nebună, repezi vârtejuri ciclonice care apăreau şi dispăreau, orizontal, vertical, oblic, deasupra puţinelor făgaşuri abrupte de pe creastă. Ţipătul general era punctat de bubuituri, atunci când aceste tumulturi se izbeau de creastă şi se prăbuşeau. Apoi, cu o rapiditate de vis, vântul se organiză într-un val neted, vertical, iar praful se repezi în sus pe lângă faţa lui John; stomacul i se ridică, de parcă sera cădea, pe neaşteptate, cu o viteză nebună. Chiar aşa părea, creasta provocând un feroce curent vertical. Totuşi, când făcu un pas înapoi, John văzu praful şiroind pe deasupra şi apoi luând-o către nord. Pe partea aceea a serei peisajul încă se vedea până la o distanţă de câţiva kilometri, înainte ca vântul să se strivească din nou de sol, reducând vizibilitatea prin explozii continue de pulbere.

– Oho!

Ochii îi erau uscaţi şi îşi simţea gura năclăită. Multe particule nu erau mai mari de un micron în diametru – să fie oare o pojghiţă abia vizibilă, acolo, pe frunzele de bambus? Nu. Doar lumina ciudată a furtunii. Dar până la urmă praful tot va năvăli pretutindeni. Niciun sistem de etanşare nu-l putea opri.

Vlad şi Ursula nu erau tocmai încrezători în capacitatea serei de a rezista vântului, şi-i îndemnară să coboare pe toţi cei aflaţi acolo. În drum spre nivelurile inferioare, John restabili legătura cu Sax. Gura lui Sax era adunată într-un nod mai strâns ca de obicei. Vor pierde o mare parte a insolaţiei cu furtuna asta, spunea el fără nicio intonaţie. Temperaturile suprafeţelor ecuatoriale înregistraseră o medie cu optsprezece grade mai ridicată decât cifrele de bază, dar temperaturile de lângă Thaumasia coborâseră deja cu şase grade şi vor continua să coboare vertiginos pe toată durata furtunii. Şi, mai adăugă el – iar lui John i se păru de o precizie masochistă –, curenţii termici din puţuri vor înălţa praful mai sus decât oricând, aşa că existau toate premisele ca furtuna să dureze multă vreme.

– Curaj, Sax, îl sfătui John. Eu cred că o să ţină mai puţin decât oricând. Nu mai fi atât de pesimist.

Mai târziu, când furtuna intra îl al doilea an marţian, Sax, râzând scurt, avea să-i amintească lui John de această prezicere.

Călătoriile în timpul furtunii erau, oficial, limitate la trenuri şi la anumite drumuri cu duble transpondere, mult folosite, dar când devenise evident că furtuna nu va ceda pe parcursul acelei veri, John hotărî să ignore restricţiile şi îşi reluă peregrinările. Se asigură că maşina lui e bine aprovizionată, aranjă ca un transportor de rezervă să-l urmeze şi puse să i se instaleze un puternic emiţător radio. Acesta şi Pauline pe locul şoferului, îşi spunea el, vor fi de ajuns pentru a-l duce aproape peste tot prin emisfera nordică. Transportoarele se defectau rar, datorită sistemelor de monitorizare cu adevărat comprehensive instalate în computerele lor de control. Nu se mai auzise de defectarea a două transportoare în acelaşi timp şi nu existase decât o singură victimă înregistrată ca urmare unei astfel de întâmplări. Aşa că îşi luă rămas-bun de la grupul de la Acheron şi plecă din nou la drum.

Să conduci pe timp de furtună e la fel ca atunci când conduci noaptea, doar că mult mai interesant. Praful trecea în rafale, lăsând în urmă mici enclave de vizibilitate care îi ofereau

instantanee de scurtă durată, în sepia, voalate, peisajul rulând, totul părând că se deplasează spre sud. Apoi rafale de praf opace reveneau în goană, izbindu-se de ferestre. În timpul celor mai puternice, maşina se zgâlţâia zdravăn pe amortizoare, iar praful chiar că pătrundea peste tot.

În a patra zi a călătoriei, o luă drept spre sud şi începu să urce versantul de nord-vest al Protuberanţei Tharsis. Se afla din nou pe Marele Escarpament, dar acum acesta nu mai era un ţărm, ci numai o pantă, imperceptibilă în întunericul pricinuit de furtună. Îi luă mai bine de o zi să ajungă sus, pe latura protuberanţei, cu cinci kilometri, pe verticală, deasupra Acheronului.

Se opri la o altă mină, situată lângă craterul *Pt* (numit Pete), amplasat la extremitatea de sus a Fosei Tantalus. Aparent, Protuberanţa Tharsis iniţiase marele torent de lavă care acoperea Alba Patera, iar încreţirea ulterioară a terenului spărsese scutul de lavă. Acestea erau canioanele Tantalus. Unele crăpaseră deasupra unei intruziuni mafice, vulcanice, bogate în minereuri platinifere, pe care minerii o numiseră „Reciful Merensky”. De data asta, minerii erau adevăraţi azanieni, care îşi spuneau unul altuia *afrikaaner* şi vorbeau afrikaana; oameni albi care îl întâmpinară pe John cu o revărsare de cuvinte dialectale. Botezaseră canioanele în care lucrau „Neuw Orange Free State” şi „Neuw Pretoria”. Ei, ca şi cei de la Bradbury Point, lucrau pentru Armscor.

– Aşa e, spunea fericit şeful lucrărilor, cu accent neozeelandez. Avea bărbia foarte pronunţată, nasul în vânt, un zâmbet larg, nesincer, şi un comportament plin de zel. Am găsit, continuă el, fier, cupru, argint, mangan, aluminiu, aur, platină, titan, crom, tot ce doreşti. Sulfaţi, oxizi, silicaţi, metale indigene, tot ce vrei. Toate se găsesc în Marele Escarpament.

Mina era în funcţiune de aproape un an marţian. Se compunea din mine la suprafaţă, pe fundul canioanelor, cu un habitat pe jumătate îngropat în platoul dintre două din cele mai mari canioane, arătând ca o cochilie de ou transparentă, umplută cu un miez de copaci verzi şi acoperişuri din ţigle portocalii.

Sociabil şi punând întrebări, John petrecu mai multe zile în mijlocul lor. De câteva ori, gândindu-se la eco-economia grupului de la Acheron, îi întrebă cum îşi vor transporta pe Pământ produsul valoros, dar greu. Oare costul energetic al transferului nu va depăşi profitul potenţial?

– Bineînţeles, răspunseră ei, ca şi cei de la Bradbury Point. E

nevoie de elevatorul spaţial ca să merite osteneala.

– Cu elevatorul spaţial vom pătrunde pe piaţa pământeană, explică şeful. Fără el, nu vom mai pleca niciodată de pe Marte.

– Asta nu e neapărat ceva rău, comentă John.

Doar că ei nu pricepeau, iar când el încercă să le explice, se blocară, aprobându-l politicos, evitând să se gândească la politică. Afrikaanerii erau, de fapt, buni la aşa ceva. Dându-şi seama ce se întâmplă, John ajunse la concluzia că, pentru a câştiga ceva timp pentru sine, poate aborda subiecte politice.

– Este, îi spuse el Maiei, într-o seară, ca şi cum ai arunca într-o cameră o butelie cu gaz lacrimogen.

Domeniul politic îi îngădui chiar să colinde o după-amiază întreagă, de unul singur, prin centrul de operaţiuni miniere, conectând-o pe Pauline la băncile de date şi înregistrând tot ce se putea. Pauline nu constată niciun fel de rutină neobişnuită în desfăşurarea lucrărilor, dar izbuti să intercepteze un schimb de comunicaţii cu sediul Armscor de acasă; grupul local solicita o unitate de securitate de o sută de persoane, iar Singapore fusese de acord cu solicitarea. John scoase un fluierat.

– Ce se întâmplă cu UNOMA?

În mod normal, securitatea trebuia să fie, în totalitate, de competenţa lor, şi aprobau destul de frecvent solicitări de securitate privată; dar o sută de oameni? John o instrui pe Pauline să cerceteze telegramele UNOMA referitoare la acest subiect şi plecă la masă cu afrikaanerii.

Încă o dată, aceştia declarară că elevatorul spaţial e o necesitate.

– Dacă nu-l vom avea, se vor lipsi de noi şi se vor duce glonţ la asteroizi, unde nu va exista niciun fel de atracţie gravitaţională care să le facă probleme. Ei?

Cu toate cele cinci sute de micrograme de omegendorf din organism, John nu era într-o dispoziţie favorabilă.

– Spuneţi-mi, li se adresă la un moment dat, lucrează vreo femeie aici?

Se uitară la el mai să-l înghită. Chiar că erau mai răi decât musulmanii.

Plecă a doua zi direct spre Pavonis, hotărât să cerceteze noţiunea de elevator spaţial.

În sus, pe panta lungă a lui Tharsis. Nu văzu nicio clipă conul abrupt, de culoarea sângelui, al lui Ascraeus Mons; era pierdut în

praf, laolaltă cu toate celelalte. Călătoria însemna acum a trăi într-un set de cămăruţe care se zgâlţâiau tot timpul. Îşi croi drum în jurul lui Ascraeus pe flancul său vestic, iar apoi forţă motoarele până pe creasta lui Tharsis, printre Ascraeus şi Pavonis. Aici, drumul de duble transpondere deveni, sub roţi, o panglică reală de beton – beton, sub un iureş de praf, beton care în cele din urmă se înălţa brusc, conducându-l drept pe versantul nordic al lui Pavonis Mons. Drumul dură atât de mult, încât începea să semene cu o decolare lentă, oarbă, în spaţiu.

Craterul lui Pavonis, aşa cum îi amintiseră afrikaanerii, era situat chiar pe linia de demarcaţie între nord şi sud; O-ul rotund al căldării sale stătea ca o minge amplasată exact pe linia ecuatorului. Aparent, asta făcea din marginea sudică a lui Pavonis punctul cel mai potrivit de ancorare a unui elevator spaţial, deoarece era situată atât pe ecuator, cât şi la douăzeci şi şapte de kilometri deasupra nivelului de referinţă. Phyllis aranjase deja construirea unui habitat preliminar pe creasta sudică. Se dedicase lucrului la elevator, fiind unul dintre principalii lui realizatori.

Habitatul ei era săpat în peretele căldării, în stilul de la Echus Overlook, astfel încât ferestrele celor câteva niveluri de încăperi dădeau către căldare (sau vor da, atunci când furtuna va înceta). Fotografii mărite şi lipite pe pereţi arătau că însăşi căldarea se va dovedi, în cele din urmă, o simplă depresiune circulară, cu pereţi coborând până la cinci mii de metri adâncime, uşor terasaţi aproape de fund. Adesea se produseseră alunecări de teren în primele zile, dar întotdeauna aproape în acelaşi loc. Pavonis era singurul dintre marii vulcani cu forme atât de regulate. Ceilalţi trei aveau căldări ca nişte seturi de cercuri din ce în ce mai mari, fiecare cerc fiind amplasat la o adâncime diferită.

Noul habitat, fără nume în această etapă, fusese construit de către UNOMA, dar utilajele şi personalul fuseseră asigurate de concernul transnaţional Praxis, unul dintre cele mai mari. În prezent, camerele terminate erau pline până la refuz cu funcţionari de la Praxis ori ai altor concerne transnaţionale care aveau subcontracte la proiectul elevatorului, printre aceştia aflându-se reprezentanţi de la Amex, Oroco, Subarashi şi Mitsubishi. Toate eforturile lor erau coordonate de Phyllis, acum asistentă a lui Helmut Bronski şi răspunzând de operaţiune.

Helmut era şi el acolo, iar după ce-i salută pe el şi pe Phyllis şi fu prezentat unora dintre consultanţi, John se pomeni condus

într-o sală mare, cu o fereastră cât tot peretele. Afară se zvârcoleau nori de praf portocaliu-închis, care coborau în căldare, dând impresia că sala urcă, nesigur, într-o lumină difuză, fluctuantă.

Singurul articol de mobilier din sală era un glob al planetei Marte, de un metru în diametru, montat, la înălţimea taliei, pe un suport de plastic albastru. Întinzându-se de la glob, şi mai ales de la mica proeminenţă reprezentând Pavonis Mons, se vedea un fir de argint, lung de cinci metri. La capătul firului era un mic punct negru. Globul se rotea pe suport cu aproape o rotaţie pe minut, iar firul de argint şi punctul negru terminal se roteau odată cu acesta, rămânând întotdeauna deasupra lui Pavonis.

Un grup de vreo opt oameni înconjurau acest exponat.

– Totul este reprodus la scară, explică Phyllis. Distanţa până la satelitul areosincron este de douăzeci de mii patru sute treizeci şi cinci de kilometri de la centru, iar raza ecuatorială este de trei mii trei sute optzeci şi şase de kilometri, aşa că distanţa de la suprafaţă la punctul areosincron este de şaptesprezece mii patruzeci şi nouă de kilometri; dublaţi-o, adunaţi raza şi veţi obţine treizeci şi şapte de mii patru sute optzeci şi patru de kilometri. La capătul celălalt vom avea o stâncă drept contragreutate, aşa că, în realitate, cablul nu va trebui să fie la fel de lung cum ar fi fără asta. Cablul va măsura în diametru circa zece metri şi va cântări în jur de şase miliarde de tone. Materialul pentru realizarea lui va fi extras din punctul unde cablul se va lega de contragreutate – un asteroid care, la început, va avea aproximativ treizeci de miliarde de tone şi jumătate, ajungând, odată cu terminarea cablului, la greutatea corespunzătoare pentru a forma contraponderea, adică circa şapte miliarde şi jumătate de tone. Este un asteroid nu foarte mare, cu o rază, la început, de numai doi kilometri. Există şase asteroizi Amor care traversează orbita lui Marte şi care au fost identificaţi drept candidaţi pentru această treabă. Cablul va fi confecţionat de roboţi care extrag şi procesează carbonul din rocile asteroidului. Apoi, în stadiile finale ale construcţiei, cablul va fi manevrat către punctul său de ancorare. Aici – Phyllis arătă, cu un gest dramatic, spre pardoseala sălii – în acest punct, cablul se va afla el însuşi pe o orbită areosincronă, abia atingând solul, greutatea sa fiind suspendată între atracţia gravitaţională a planetei şi forţa centrifugă a părţii lui superioare şi a rocii terminale servind drept contrapondere.

– Care este situaţia cu Phobos? întrebă John.

– Phobos e şi el undeva, acolo, desigur. Cablul o să vibreze pentru a-l evita, este ceea ce proiectanţii numesc oscilaţia Clarke. Nu va fi nicio problemă. Deimos va trebui, de asemenea, evitat prin oscilaţie, dar pentru că orbita sa este mai înclinată, problema nu se va pune la fel de frecvent.

– Iar după ce va fi instalat? întrebă Helmut, cu chipul luminat de plăcere.

– Cel puţin câteva sute de elevatoare vor fi montate pe cablu, iar materialele vor fi ridicate pe orbită folosindu-se un sistem de contragreutăţi. Ca de obicei, vor fi foarte multe materiale de descărcat, sosite de pe Pământ, aşa că necesităţile de energie pentru lifturi vor fi minime. Vom putea, de asemenea, să utilizăm rotaţia cablului ca pe o praştie. Obiectele expediate de pe asteroidul-contrapondere către Pământ vor folosi energia mişcării de rotaţie a lui Marte drept impuls, beneficiind de o decolare în mare viteză, fără consum de energie. Este o metodă curată, eficientă, extraordinar de ieftină, atât pentru a ridica materiale în spaţiu, cât şi pentru a le expedia pe Pământ. Date fiind descoperirile recente de metale strategice, care devin tot mai rare pe Pământ, o ridicare şi o lansare ieftină ca acestea devin, literalmente, de nepreţuit. Creează posibilitatea unui schimb care, anterior, nu era viabil din punct de vedere economic. Va fi o componentă critică a economiei marţiene, piatra de temelie a industriei sale. Iar construirea sa nu va fi chiar aşa de costisitoare. Odată ce un asteroid carbonic va fi împins pe orbita potrivită, iar o fabrică de cabluri robotizată, cu acţionare nucleară, va fi dată în funcţiune pe acesta, fabrica va extrage cablul ca un păianjen care îşi toarce firul. Fabrica proiectată astfel va produce peste trei mii de kilometri de cablu pe an – asta înseamnă că trebuie să pornim la treabă cât mai curând, dar după începerea producţiei nu va mai dura decât zece sau unsprezece ani. Şi va merita toată aşteptarea.

John o privi pe Phyllis, impresionat ca întotdeauna de fervoarea ei. Era ca un transfug depunând mărturie, ca un predicator în amvon, triumfătoare, într-o manieră calmă şi încrezătoare. Miracolul scrânciobului pogorât din cer, Jack şi fasolea fermecată, înălţarea la Ceruri; exista, fără tăgadă, un sâmbure de miraculos în toate astea.

– Ascultaţi-mă pe mine, nu prea avem de ales, spunea Phyllis. Asta ne scoate din fântâna gravitaţiei, desfiinţând-o ca problemă

fizică şi economică. Este crucial; fără elevator, vom fi ocoliţi, vom fi ca Australia în secolul al XIX-lea, prea departe pentru a reprezenta o componentă semnificativă a economiei mondiale. Oamenii vor trece pe lângă noi şi vor exploata asteroizii direct, deoarece asteroizii dispun de bogăţii minerale dar nu pun probleme gravitaţionale. Fără elevator, am putea deveni o simplă băltoacă.

Shikata Ga Nai, îşi spuse John, sardonic. Phyllis îi adresă o privire scurtă, de parcă s-ar fi exprimat cu glas tare.

– Dar nu vom îngădui să se întâmple aşa ceva, continuă ea. Şi cel mai bun lucru este că elevatorul nostru va servi drept prototip experimental pentru unul pământean. Transnaţionalele care vor dobândi experienţă prin construcţia acestui elevator se vor afla într-o poziţie favorabilă atunci când se va ajunge la licitarea contractelor pentru proiectul pământean, mult mai mare, care va urma, cu siguranţă.

Şi o ţinea tot aşa, subliniind fiecare aspect al planului, apoi răspunzând cu inteligenţa ei obişnuită, rafinată, întrebărilor puse de funcţionari. Stârni multe râsete – era îmbujorată, ochii îi străluceau. John aproape că vedea limbile de foc ţâşnind din coama ei de păr roşcat care, în lumina furtunii, arăta ca o scufie cu nestemate. Sub privirea ei, funcţionarii aceia superiori şi savanţii implicaţi în proiect parcă emanau ei înşişi lumină; se aflau în prezenţa a ceva măreţ, şi o ştiau, Pământul era văduvit serios de multe dintre metalele pe care ei le găseau acum pe Marte. Erau averi de făcut aici, averi imense. Şi oricine deţinea o bucăţică din podul peste care va trebui să treacă fiecare uncie de metal va face, de asemenea, o avere enormă, poate cea mai mare dintre toate. Fără îndoială că Phyllis şi ceilalţi arătau de parcă s-ar fi aflat în biserică.

În seara aceea, înainte de cină, John se duse în baie şi, fără a se privi în oglindă, luă două tablete de omegendorf şi le înghiţi. Îi era greaţă de Phyllis, dar medicamentul îl făcea să se simtă mai bine. La urma urmei, ea nu era decât o altă parte a jocului. Când luă loc la masă, John era într-o stare exuberantă. OK, îşi spuse el, al lor e vrejul de fasole fermecată. O adevărată mină de aur. Dar nu e limpede dacă vor putea să o păstreze numai pentru ei – de fapt, asta e foarte puţin probabil. Aşa că automulţumirea lor de pisici grase e puţin cam prostească şi chiar enervantă. Iar el râse în mijlocul unuia dintre schimburile lor entuziaste de replici şi spuse:

– Nu vi se pare nepotrivit ca un astfel de elevator să rămână proprietate privată?

– Nu avem de gând să rămână proprietate privată, răspunse Phyllis, cu zâmbetul ei fermecător.

– Dar vă aşteptaţi să fiţi plătiţi pentru construcţia sa. Apoi să vi se acorde concesiunea exploatării. Vă aşteptaţi să profitaţi de pe urma aventurii; nu e oare chiar asta esenţa capitalismului aventurier?

– Da, desigur, răspunse Phyllis, părând ofensată că vorbise atât de explicit despre astfel de lucruri. Fiecare om de pe Marte va profita de pe urma elevatorului. Stă în natura lui.

– Iar voi veţi ciuguli un procent din fiecare procent. Prădători la capătul lanţului. Sau, altfel spus, paraziţi pe toată lungimea lui... Cât s-au îmbogăţit constructorii podului Golden Gate? V-aţi gândit vreodată? S-au format oare mari dinastii transnaţionale din profiturile obţinute pe urma podului Golden Gate? Nu. A fost un proiect public, aşa-i? Constructorii erau funcţionari publici, obţinând un salariu standard pentru munca lor. Pe ce pariaţi că tratatul asupra lui Marte stipulează un aranjament similar pentru construcţii infrastructurale efectuate aici? Eu sunt destul de sigur că stipulează.

– Dar tratatul urmează a fi revizuit peste nouă ani, preciză Phyllis, ochii ei aruncând scântei.

– Aşa e, continuă John, râzând. Dar nici n-o să credeţi cât sprijin văd eu pe toată suprafaţa planetei pentru un tratat revizuit, care să stabilească limite şi mai stricte pentru investiţiile şi profiturile pământene. Pur şi simplu, nu aţi fost atenţi. Ce nu trebuie voi să uitaţi este că avem de-a face cu un sistem economic construit din mai nimic, pe baza unor principii care au sens în termeni ştiinţifici. Aici nu există decât o capacitate de transport limitată, iar pentru a crea o societate care să poată fi susţinută, trebuie să fim atenţi la toate astea. Nu puteţi doar să ridicaţi materii prime de aici până pe Pământ. Era colonială s-a terminat, ar fi bine să ţineţi minte!

Râse din nou de privirile cu sclipiri metalice aţintite asupra lui. Parcă ar fi avut toţi implantate în cornee cătări de puşcă.

Şi nu-i trecu prin minte decât mai târziu, în camera lui, când îşi aminti privirile acelea, că nu fusese, probabil, o idee prea bună să-i bage cu nasul atât de mult în realitate. Cel de la Amex chiar îşi dusese mâna la gură pentru a înregistra o observaţie, cu un gest, evident, menit să fie văzut: „John Boone ăsta înseamnă

veşti proaste.” şoptise el tot timpul cu ochii pe John. Chiar intenţionase ca John să-l vadă. Iar în noaptea aceea lui John îi trebui ceva timp pentru a putea adormi.

Plecă din Pavonis în ziua următoare şi se îndreptă spre est, prin Tharsis, cu intenţia de a parcurge la volan toată distanţa de şapte mii de kilometri până la Hellas, pentru a-i face o vizită Maiei. Marea Furtună făcea ca drumul să-i fie de-a dreptul solitar. Zări înălţimile sudice numai în frânturi întunecoase, printre perdele înfuriate de nisip, cu fluieratul veşnic schimbător al vântului ca acompaniament. Maia era încântată de vizită. John nu mai fusese la Hellas până atunci, şi mulţi din cei de acolo abia aşteptau să-l cunoască. Descoperiseră un zăcământ acvifer de o mărime considerabilă, la nord de Low Point. Planul lor era să pompeze apă din zăcământ la suprafaţă şi să creeze un lac în punctul cel mai de jos, cu suprafaţa îngheţată, care va sublima continuu în atmosferă, dar pe care vor continua să-l alimenteze de dedesubt. Susţinut în felul acesta, lacul va îmbogăţi atmosfera, servind totodată ca rezervor şi absorbant de căldură pentru culturile dintr-un complex circular de ferme acoperite, construite de-a lungul ţărmului. Maia era extrem de preocupată de aceste planuri.

Lungul drum al lui John către Maia trecu într-o stare de vrajă, în timp ce privea cum, din norii de praf, apăreau crater după crater. Într-o seară, poposi la o aşezare chinezească, ai cărei locuitori abia dacă ştiau câteva vorbe în engleză şi locuiau în nişte rulote asemănătoare celor în care stătuseră primii o sută. John şi localnicii se văzură nevoiţi să utilizeze un program de traducere computerizat, care îi făcu pe toţi să râdă mai toată seara. Peste alte două zile, se opri pentru încă o zi la o imensă instalaţie japoneză de purificare a aerului, situată într-o trecătoare înaltă dintre cratere. Aici toată lumea vorbea o engleză excelentă, dar se simţeau frustraţi, deoarece instalaţiile fuseseră oprite din cauza furtunii. Tehnicienii zâmbeau dureros în timp ce-l conduceau printr-un complex de sisteme de filtrare, montate pentru a încerca să menţină pompele în funcţiune. Nu dăduseră niciun rezultat.

După trei zile, la est de colonia japonezilor, dădu peste un caravanserai sufit, situat pe partea superioară a unei terase circulare, cu pereţii abrupţi. Aceasta fusese cândva un fund de crater, dar metamorfozarea cauzată de impacturile meteoritice o

consolidaseră atât de mult încât, în eonii care au urmat, rezistase eroziunii care măcinase terenul înconjurător, mai moale, iar acum se înălţa deasupra câmpiei ca un piedestal gros, rotund, cu laturile brăzdate, înalte de un kilometru. John urmă un drum în pantă, cu serpentine, până la caravanseraiul instalat sus.

Constată că platoul se afla într-un permanent val vertical al furtunii de praf, aşa că aici era mai multă lumină solară, care se strecura printre norii întunecaţi, decât în alte locuri vizitate, chiar şi pe creasta lui Pavonis. Vizibilitatea era aproape la fel de trunchiată ca oriunde, dar totul era mult mai viu colorat, zorii – purpurii şi ciocolatii, zilele – o goană vie de nuanţe de ocru, galben, portocaliu şi ruginiu, străpunse de ocazionale raze de soare de culoarea bronzului.

Era un loc nemaipomenit, iar sufiţii se dovediră mult mai ospitalieri decât oricare dintre arabii pe care îi întâlnise până atunci. Veniseră cu unul dintre ultimele grupuri de arabi, ziceau ei, ca o concesie faţă de facţiunile religioase din lumea arabă de acasă şi, cum în rândul oamenilor de ştiinţă musulmani se găseau mulţi sufiţi, se ridicaseră foarte puţine obiecţii împotriva trimiterii lor ca grup coerent, de sine stătător.

Unul dintre ei, un bărbat scund, negricios, pe nume Dhu el-Nun, îi spuse:

– E minunat, în aceste timpuri ale celor şaptezeci de mii de văluri, că tu, marele *talib,* ţi-ai urmat propriul *tariqat* până aici, pentru a ne vizita.

– *Talib?* întrebă John. *Tariqat?*

– Un *talib* este un căutător. Iar *tariqat*-ul căutătorului este calea lui, ştii, deosebită, pe drumul spre realitate.

– Înţeleg, spuse John, surprins de caracterul prietenos al primirii.

Dhu îl conduse de la garaj la o clădire neagră, joasă, situată în centrul unui cerc de transportoare, care semăna cu un model al terasei însăşi, o chestie rotundă, turtită, cu ferestrele din cristale transparente, nefinisate. Dhu identifică roca neagră a clădirii ca fiind stişovit, un silicat cu o densitate superioară, creat de impactul meteoritic atunci când se dezvoltaseră, pentru moment, presiuni de peste un milion de kilograme pe centimetrul pătrat. Ferestrele erau confecţionate dintr-un fel de sticlă comprimată, produsă, de asemenea, de către impact.

În interiorul clădirii îl întâmpină un grup de vreo douăzeci de persoane, atât bărbaţi, cât şi femei. Femeile erau cu capul

descoperit şi se purtau la fel de degajat ca şi bărbaţii, ceea ce din nou îl surprinse pa John şi îi atrase atenţia asupra faptului că relaţiile dintre sufiţi erau diferite de relaţiile dintre arabi în general. Luă loc şi bău cafea împreună cu ei şi începu din nou să pună întrebări, îi spuseră că sunt sufiţi qadariţi – panteişti influenţaţi de filosofia greacă timpurie şi de existenţialismul modern –, încercând, prin ştiinţa modernă şi *ru’ yat al-qalb,* viziunea inimii, să se identifice cu realitatea ultimă, care este Dumnezeu.

– Există patru călătorii mistice, îi explică Dhu. Prima începe cu gnoza şi se termină cu *fana* sau îndepărtarea de toate lucrurile fenomenale. A doua începe atunci când *fana* este succedată de *baqa* sau stăruinţă. În acest punct călătoreşti în real, prin real, către real şi tu însuţi eşti o realitate, o *haqq.* Iar după aceea te deplasezi mai departe către centrul universului spiritului, devenind unul cu toţi ceilalţi care au făcut la fel.

– Cred că eu încă nu am început prima călătorie, spuse John. Nu cunosc nimic.

Îşi dădu seama că răspunsul său îi mulţumea. „Poţi începe, îi spuseră ei şi îi mai turnară cafea. Întotdeauna se poate.” Erau atât de încurajatori şi de prietenoşi în comparaţie cu ceilalţi arabi pe care John îi mai întâlnise până atunci, încât li se destăinui şi le povesti despre vizita lui la Pavonis şi despre planurile pentru marele cablu de elevator.

– Nicio închipuire de pe lumea asta nu este în totalitate neadevărată, spuse Dhu, iar când John pomeni de ultima sa întâlnire cu arabii însoţiţi de Frank, pe Vastitas Borealis, Dhu continuă, criptic: Dragostea pentru dreptate îi îndeamnă pe oameni să facă rău.

– Chalmers este *nafs*-ul tău, spuse una dintre femei, râzând.

– Asta ce mai e?

Izbucniră cu toţii în râs.

– Nu este *nafs*-ul tău, spuse Dhu, clătinând din cap. *Nafs*-ul cuiva este eul său rău care, cred unii, sălăşluieşte în piept.

– Ca un organ sau cam aşa ceva?

– Ca o creatură în toată regula. Mohammed ibn ’Ulyan, de exemplu, a relatat că i-a sărit din gât ceva ca o vulpe mică, iar când i-a tras un picior s-a făcut şi mai mare. Aceea a fost *nafs*-ul lui.

– E un alt nume pentru Umbra ta, explică femeia care începuse discuţia.

– Atunci, poate că aşa şi este. Ori poate doar că *nafs*-ul lui Chalmers primeşte o mulţime de şuturi, spuse John, şi toţi râseră împreună cu el de acest gând.

Mai târziu, după-amiază, soarele, mai puternic decât de obicei, străpunse praful, iluminând norii care şiroiau pe lângă ei, astfel încât caravanseraiul părea situat în ventriculul unei inimi imense, rafalele de vânt făcând poc, poc, poc, poc. După ce se uitară afară, sufiţii se strigară unul pe altul şi se îmbrăcară repede pentru a ieşi în această lume purpurie, în bătaia vântului, şi îl strigară pe Boone să vină cu ei. El zâmbi şi se îmbrăcă, înghiţind, superstiţios, o tabletă de omeg.

Ajunşi afară, parcurseră circumferinţa neregulată a platoului, privind prin nori către câmpia umbrită de jos, arătându-i lui John detalii care se întâmpla să fie vizibile. Apoi se strânseră lângă caravanserai, iar John le ascultă vocile ce rosteau o incantaţie, diferite glasuri oferindu-i traduceri în engleză din arabă şi persană.

– Nu poseda nimic şi nu te lăsa posedat de nimic. Pune deoparte ce ai în minte, dă ceea ce ai în inimă. Aici e o lume, acolo o lume, noi stăm pe prag.

– Dragostea a făcut să sune coarda de pe alăuta sufletului meu şi m-a preschimbat, din cap până în picioare, în iubire, spunea o altă voce.

Şi începură să danseze. Privindu-i, John înţelese că erau dervişi dansatori. Săreau în aer la bătaia tobelor care răpăiau uşor pe frecvenţa radio comună, săreau şi se învârteau, executând rotiri lente, nepământeşti, cu braţele întinse în lături, iar când atingeau solul îşi făceau vânt şi repetau totul – o rotaţie şi încă una, şi încă una. Dervişi dansatori în Marea Furtună, pe o masă de piatră înaltă şi rotundă care, în Noachian, fusese fundul unui crater. Era minunat, în strălucirea sângerie, pulsândă, a luminii. John se ridică şi începu să se învârtească împreună cu ei. Le deranja simetriile, uneori chiar se izbi de alţi dansatori, dar nimănui nu părea să-i pese! Constată că e mai bine să sară uşor împotriva vântului, pentru a evita ca suflul să-l facă să-şi piardă echilibrul. O rafală puternică l-ar putea trânti. Râse. Câţiva dintre dansatori cântau pe frecvenţa comună, obişnuitele lamentaţii pe un sfert de ton, punctate de strigăte şi respiraţii aspre, ritmice, şi de fraza: *Ana el-Haqq, ana el-Haqq* – „Eu sunt Dumnezeu, traduse cineva, eu sunt Dumnezeu.” O erezie sufită. Dansul avea menirea să te hipnotizeze; existau alte culte musulmane care

făceau asta prin autoflagelare, ştia John. Era mai bine să te învârteşti. John dansa. Se alătură incantaţiei de pe frecvenţa comună, punctând-o cu propria-i respiraţie accelerată, cu icnete şi bolboroseli. Apoi, fără a se gândi la ce face, începu să adauge la fluxul sonor numele planetei Marte, rostindu-le în ritmul incantaţiei pe măsură ce o înţelegea.

– Al-Qahira, Ares, Auqakuh, Bahram, Harmakhis, Hrad, Hue Hsing, Kasei, Ma'adim, Maja, Mamers, Mangala, Nirgal, Shalbatanu, Simud şi Tiu.

Memorase lista cu ani în urmă, ca un fel de truc pentru petreceri, iar acum era surprins să constate ce incantaţie excelentă oferă, cum îi iese de pe buze şi îl ajută la stabilizarea învârtirilor. Ceilalţi dansatori râdeau de el, dar într-un fel favorabil, mulţumiţi. Se simţea ameţit, întregul trup îi vibra. Repetă litania de multe ori şi trecu la repetarea numelui arab: „Al-Qahira, Al-Qahira, Al-Qahira”. Apoi, amintindu-şi ce îi spusese una dintre vocile care traducea, „Ana el-Haqq, ana al-Qahira. Ana el-Haqq, ana al-Qahira”. Eu sunt Dumnezeu, eu sunt Marte, eu sunt Dumnezeu… Ceilalţi preluară cu repeziciune această incantaţie, o transformară într-un cântec dezlănţuit, iar în goana vizierelor care se învârteau, John zărea chipurile lor zâmbitoare. Erau cu adevărat buni dansatori. Pe când se răsuceau, degetele lor întinse tăiau în arabescuri curentul de praf roşu, iar acum, în timpul învârtirilor, îi făceau semne cu vârful degetelor, ghidându-l sau chiar forţând, efectiv, întoarcerile lui neîndemânatice în ţesătura modelului lor. El striga numele planetelor, iar ei le repetau după el, în stilul chemare–răspuns. Intonau numele, arabe, sanscrite, incaşe, toate numele planetei Marte amestecate într-o supă de silabe, producând o muzică polifonică frumoasă şi tulburător de stranie, pentru că numele planetei proveneau din vremuri când cuvintele sunau neobişnuit, iar numele aveau forţă; simţea asta atunci când le cânta. „Voi trăi o mie de ani”, îşi spunea el.

Când, în cele din urmă, încetă să mai danseze şi se aşeză să privească, începu să-i fie rău. Lumea plutea învolburată, chestia aia din urechea lui mijlocie de bună seamă că încă se mai rostogolea ca o bilă de ruletă. Scena îi pulsa în faţa ochilor, era imposibil de spus dacă era vârtejul de praf ori ceva dinăuntrul acestuia; dar, indiferent ce-ar fi fost, John privea cu ochii cât cepele: dervişi dansatori pe Marte? Ei bine, în lumea musulmană aceştia erau, într-un fel, nişte deviaţionişti, cu o orientare

ecumenică rară în cadrul Islamului. Pe deasupra, şi oameni de ştiinţă! Aşadar, poate că ei reprezintă calea lui în Islam, *tariqat*-ul său, iar ceremoniile dervişilor ar putea fi transferate probabil în areofanie, ca în timpul incantaţiei sale. Se ridică în picioare, clătinându-se. Înţelese, deodată, că nu trebuie să inventezi totul din nimic, că este vorba de a face ceva nou prin sinteza a tot ceea ce este bun în ceea ce a fost înainte. „Dragostea a făcut să sune coarda iubirii din lăuta mea...” Era mult prea ameţit. Ceilalţi râdeau de el, sprijinindu-l. Le vorbi în stilul lui obişnuit, sperând că vor înţelege.

– Mi-e rău. Cred că o să vomit. Dar trebuie să-mi explicaţi: de ce nu puteţi lăsa în urmă tot bagajul pământean? De ce nu putem inventa împreună o nouă religie? Adularea lui Al-Qahira, Mangala, Kasei?

Ei râseră şi îl purtară pe umeri înapoi, la adăpost.

– Vorbesc serios, spunea el în timp ce totul se învârtea în jurul lui. Vreau s-o faceţi chiar voi, şi dansul vostru să facă parte din ea. E limpede. Voi trebuie să concepeţi religia asta, deja o faceţi.

Doar că era periculos să vomiţi în cască, iar ei doar râseră de el şi îl cărară cât mai repede posibil în locuinţa de piatră spartă. Acolo, o femeie îi sprijini capul în timp ce el vomita, spunându-i, în engleză:

– Regele a cerut înţelepţilor să-i aducă un obiect care să-l facă fericit atunci când este trist, şi trist atunci când este fericit. Aceştia s-au consultat şi au revenit cu un inel pe care era gravată inscripţia: „Va trece şi asta”.

– Duceţi-mă direct la instalaţiile de reciclare, spuse Boone.

Zăcea pe spate, ameţit. Ciudată senzaţie, atunci când încerci să stai liniştit.

– Dar ce căutaţi voi aici? De ce vă aflaţi pe Marte? Trebuie neapărat să-mi spuneţi ce căutaţi voi aici.

Îl transportară în camera comună şi aduseră ceşti şi un ceainic plin cu ceai aromat. Încă mai simţea că se învârteşte, iar praful care gonea prin dreptul ferestrelor cristaline nu-i era de niciun ajutor.

Una dintre bătrânele din jurul său ridică ceainicul şi îi umplu ceaşca, apoi lăsă ceainicul jos şi gesticula:

– Acum o umpli şi tu pe-a mea.

John se conformă, nesigur, apoi ceainicul dădu ocolul camerei. Fiecare umplea ceaşca altcuiva.

– Aşa începem noi fiecare masă, explică bătrâna. Este un mic

semn că ne aflăm împreună. Am studiat culturile străvechi, înainte ca piaţa voastră globală să cuprindă totul în mrejele ei, iar în epocile acelea existau multe forme diferite de schimb. Unele se bazau pe conferirea de daruri, înţelegi, fiecare dintre noi are un dar, conferit gratuit de către Univers. Şi fiecare dintre noi, cu fiecare răsuflare, înapoiază câte ceva.

– Asta e la fel ca ecuaţia eficienţei ecologice, spuse John.

– Poate. În orice caz, culturi întregi au fost construite în jurul ideii de dar: în Malaysia, în nord-vestul american, în multe culturi primitive. În Arabia, noi oferim apă sau cafea. Hrană şi adăpost. Şi indiferent ce ţi s-a dat, nu te poţi aştepta să păstrezi numai pentru tine, ci eşti dator să înapoiezi, la rândul tău, dacă se poate chiar şi cu dobândă. Munceşti pentru a putea să înapoiezi mai mult decât ai primit. Acum credem că asta poate constitui baza unei economii respectabile.

– Exact ce spuneau Vlad şi Ursula!

– Poate.

Ceaiul îi făcu bine. După o vreme, echilibrul îi reveni. Discutară despre alte lucruri, despre marea furtună, despre plinta cea mare şi tare pe care locuiau. Mai târziu, noaptea, John îi întrebă dacă auziseră despre Lupul de Preerie, dar nu aveau habar. Ştiau însă nişte poveşti despre o creatură căreia îi spuneau „Cel Ascuns”, ultimul supravieţuitor al unei rase străvechi de marţieni, unul uscăţiv care colinda planeta ajutând rătăcitorii, maşinile, aşezările aflate la ananghie. Fusese zărit la staţia de apă din Chasma Borealis anul trecut, în timpul unei căderi de gheaţă şi al întreruperii de energie care urmase.

– Nu e oare Uriaşul? întrebă John.

– Nu, nu. Uriaşul e mare. Cel Ascuns e la fel ca noi. Toţi ai lui fost supuşii Uriaşului.

– Înţeleg.

Dar, în realitate, nu înţelegea. Dacă Uriaşul reprezintă însăşi planeta Marte, atunci poate că povestea despre Cel Ascuns a fost inspirată de către Hiroko. Imposibil de precizat. I-ar fi trebuit un folclorist ori un specialist în mituri, cineva care să-i poată spune cum se nasc poveştile, dar nu-i avea decât pe sufiţii ăştia, zâmbăreţi şi ciudaţi, ei înşişi personaje de poveste. Concetăţenii săi în această ţară nouă! Îi veni să râdă. Râseră şi ei împreună cu el şi îl duseră în pat.

– Noi rostim o rugăciune de culcare scrisă de poetul persan Rumi Jalaluddin, îi spuse bătrâna şi i-o recită:

Murit-am mineral şi devenit-am plantă,
Murit-am plantă, fost-am animal,
Murit-am animal şi om am fost pe urmă.
De ce m-aş teme oare?
Când fost-am mai puţin, prin moarte?
Acum, ca om, voi mai muri o dată,
Cu îngeri binecuvântaţi în zbor să mă avânt.
Iar când sacrifica-voi sufletu-mi de înger,
Voi deveni ce nicio minte n-a-nchipuit vreodată.

– Somn uşor, o auzi el, aproape adormit, urându-i. Asta e calea noastră.

În dimineaţa următoare, John se urcă în maşină cam înţepenit, crispându-se de durere şi hotărât să înghită nişte omeg de îndată ce va porni. Aceeaşi femeie se afla acolo pentru a-l conduce, iar el îşi lipi, plin de afecţiune, vizorul de al ei.

– Fie pe lumea asta, fie pe cealaltă, îi spuse ea, iubirea ta te va conduce, în cele din urmă, într-acolo.

Vreme de zile maronii, răvăşite de vânturi, John urmă drumul de transpondere, traversând terenul accidentat de la sud de Margaritifer Sinus, îşi făgădui să mai parcurgă această distanţă într-o bună zi, pentru a vedea ceva din peisaj, pentru că, pe timp de furtună, în jurul lui nu era altceva decât ciocolată zburătoare, străbătută de momentane săgeţi aurii de lumină. Se opri lângă craterul Bakhuysen, la o nouă aşezare, numită Turner Wells; aici pătrunseseră într-un zăcământ acvifer cu o asemenea presiune hidrostatică la extremitatea sa inferioară, încât, intenţionau să obţină energie prin dirijarea curentului artezian printr-o serie de turbine. Apa eliminată avea să fie turnată în forme, îngheţată şi apoi transportată de către roboţi până la aşezările chinuite de secetă de pe tot cuprinsul emisferei sudice. Acolo lucra Mary Dunkel, care îi prezentă lui John izvoarele, centrala hidraulică şi rezervoarele de gheaţă.

– Forajele au fost de-a dreptul înspăimântătoare. Când sapa a ajuns la partea lichidă a acviferului, a fost azvârlită din puţ, şi devenea doar o chestiune de şansă dacă vom izbuti sau nu să controlăm erupţia.

– Bine, şi ce s-ar fi întâmplat dacă nu reuşeaţi?

– În sfârşit, nu ştiu. E foarte multă apă acolo jos. Dacă ar străpunge roca din jurul puţului, ar putea porni ca pe marile canale din Chryse.

– Să aibă chiar o asemenea amploare?

– Cine ştie? E posibil.

– Oho!

– Asta am spus şi eu. Acum, Ann a început o cercetare a metodelor de determinare a presiunilor din acvifer, prin ecourile pe care le obţin prin testele seismice. Dar există oameni cărora le-ar plăcea să dea drumul la vreo două acvifere, înţelegi? Lasă mesaje pe panourile de afişaj din reţea. Nu m-ar mira dacă, printre ei, s-ar afla şi Sax. Mari inundaţii de apă şi gheaţă, o foarte mare sublimare în aer, de ce nu s-ar bucura?

– Dar inundaţii ca acelea de demult ar fi la fel de distructive pentru teren ca şi bombardarea cu asteroizi.

– O, mult mai distructive! Canalele alea în pantă au fost nişte străpungeri incredibile. Cea mai potrivită analogie pământeană e dată de terenurile scarificate din estul statului Washington, ai auzit de ele? Acum circa optsprezece mii de ani exista acolo un lac ce acoperea cea mai mare parte din Montana, i se spune lacul Missoula, compus din apă din epoca glaciară, topită şi ţinută în loc de un baraj de gheaţă. Într-un anumit punct, barajul s-a rupt, şi lacul s-a golit catastrofal, aproape două trilioane de metri cubi de apă scurgându-se peste platoul Columbia şi mai departe, spre Pacific, în câteva zile.

– Formidabil!

– Atâta vreme cât a durat, a avut un debit de o sută de ori mai mare decât al Amazonului şi a săpat în patul de bazalt canale adânci de până la două sute de metri.

– Două sute de metri!

– Aşa e. Iar asta n-a fost nimic în comparaţie cu ceea ce a săpat canalele Chryse. Anastomozarea acoperă suprafeţe de…

– Două sute de metri în *roca de bază.*

– Da, de fapt nu e vorba de o eroziune normală. În inundaţii de asemenea proporţii, presiunile oscilează atât de mult, încât are loc ex-soluţia gazelor dizolvate, ştii, iar când bulele se desfac, produc presiuni incredibile. Asemenea presiuni pot sparge orice.

– Înseamnă că ar fi mai rău decât impactul cauzat de un asteroid.

– Desigur. Asta dacă nu aduci un asteroid cu adevărat mare. Dar există oameni care cred că trebuie s-o facem şi pe asta, am dreptate?

– Chiar aşa?

– Ştii bine că există. Inundaţiile sunt totuşi mai bune, dacă vrei neapărat să faci aşa ceva. Dacă ai putea dirija una spre Hellas, de pildă, ai produce o mare. Şi s-ar putea să o poţi reumple mai repede decât sublimează gheaţa de la suprafaţă.

– *Să dirijezi,* astfel, o inundaţie? exclamă John.

– Da, fireşte, aşa ceva ar fi imposibil. Dar dacă ai găsi un acvifer acolo unde îţi trebuie, nu ar fi nevoie să-l direcţionezi. N-ar fi rău să verifici unde şi-a trimis Sax echipa de hidrologi în ultima vreme, să vezi ce impresie-ţi face.

– Dar UNOMA va interzice, cu siguranţă, una ca asta.

– De când îi pasă lui Sax de UNOMA?

– Acum îi pasă. I-au acordat prea multe pentru a-i ignora. L-au legat cu bani şi putere.

– Poate.

În noaptea aceea, la 3.30 a.m., se produse o mică explozie la capătul unuia dintre puţuri, iar alarmele îi treziră brusc şi îi trimiseră, izbindu-se unul de altul, pe jumătate dezbrăcaţi, prin tunele, pentru a se trezi în faţa unei erupţii care ţâşnea prin praful mişcător al nopţii, o coloană de apă albă sfâşiată de strălucirea nesigură a reflectoarelor îndreptate în grabă asupra ei. Apa cădea din norii de praf sub formă de bucăţi de gheaţă, grindină de mărimea bilelor de popice. Aceste proiectile bombardau puţurile din direcţia vântului, iar bulgării de gheaţă le ajungeau, deja, până la genunchi.

Dată fiind discuţia din noaptea precedentă, pe John priveliştea îl alarmă destul de mult, şi alergă peste tot până când o găsi pe Mary. Prin zgomotul erupţiei şi al furtunii omniprezente, Mary îi răcni în ureche:

– Eliberează terenul, vreau să detonez o încărcătură lângă puţ şi să încerc să-l obturez!

Se îndepărtă în fugă, în cămaşa albă de noapte, iar John strânse spectatorii şi îi împinse înapoi prin tunele în habitatul staţiunii. Mary li se alătură în ecluză, pufnind agitată. Îşi făcu de lucru la consola de la mână şi se auzi, din direcţia puţului, un bubuit adânc.

– Haideţi, să vedem, le spuse.

Trecură prin ecluză şi străbătură din nou, în fugă, tunelele, până la fereastra care dădea spre puţ. Acolo, într-o îngrămădire de bulgări albi, de gheaţă, se vedea epava forezei, răsturnată pe o parte, nemişcată.

– Bun! Închis! strigă Mary.

Ovaţionară, fără prea multă energie. Unii se deplasară în zona sondei, să vadă dacă e ceva de făcut pentru a o consolida.

– Bună treabă, îi spuse John lui Mary.

– Încă de la primul incident am citit mult despre închiderea sondelor, spuse Mary cu respiraţia încă întretăiată. Şi aveam totul pregătit. Doar că, de fapt, niciodată nu s-a ivit şansa să punem în practică soluţia. Mai bine să încercăm. Fiindcă niciodată nu poţi fi absolut sigur.

– Aveţi la ecluze instalaţii de monitorizare? întrebă John.

– Avem.

– Grozav.

Plecă într-acolo, să verifice ce s-a întâmplat. O conectă pe Pauline la sistemul staţiunii, formulând întrebări şi urmărind răspunsurile pe măsură ce apăreau pe monitor. Nimeni nu utilizase ecluzele după miezul nopţii. Chemă satelitul meteo de deasupra sa, activă sistemele radar şi cu infraroşii, pentru care Sax îi dăduse codurile, controlă zona din jurul aşezării. Nu se semnala niciun mecanism prin apropiere, cu excepţia câtorva dintre vechile morişti termice. Iar transponderele arătau că nimeni nu trecuse pe drumurile din zonă de la sosirea sa, cu o zi înainte.

John se aşeză greoi în faţa computerului, simţindu-se lipsit de energie şi încet la minte. Nu-i trecea prin cap nicio altă verificare posibilă, iar din cele deja efectuate rezulta că nimeni nu trecuse pe acolo în noaptea aceea ca să facă rău. Poate că explozia fusese pusă la cale cu multe zile în urmă, deşi ar fi fost complicat să se ascundă maşina infernală, la sonde lucrându-se în fiecare zi. Se ridică încet, plecă s-o caute pe Mary şi, cu sprijinul ei, discută cu oamenii care lucraseră la sondă ultima dată, cu o zi înainte. Niciun semn că ar fi umblat cineva la instalaţie până la opt seara, iar după aceea toată lumea participase la petrecerea în cinstea lui John Boone, ecluzele nefiind folosite. Aşa că, într-adevăr, nu existase nicio şansă pentru un sabotaj.

Se răsuci în pat, gândindu-se.

– O, Pauline, verifică, te rog, fişierele lui Sax şi dă-mi o listă a tuturor expediţiilor după apă de anul trecut.

Continuându-şi, orbeşte, drumul spre Hellas, John dădu peste Nadia, care supraveghea construcţia unui nou dom peste craterul Rabe. Era cel mai mare ridicat până atunci, profitând de

îngroşarea atmosferei şi de uşurarea materialelor de construcţie, situaţie datorită căreia gravitaţia putea fi echilibrată prin presiune, domul presurizat neavând, practic, niciun fel de greutate. Cadrul urma să fie făcut din grinzi de areogel armat, cea mai recentă realizare a alchimiştilor. Areogelul era atât de uşor şi rezistent, încât Nadia cădea, pentru câteva clipe, în extaz atunci când descria utilizările sale potenţiale. După ea, chiar şi domurile de peste cratere ţineau de trecut. Astăzi era cum nu se poate mai uşor să înalţi stâlpi de areogel în jurul circumferinţei unui oraş şi să aduni toată populaţia în interiorul a ceea ce ar deveni, de fapt, un cort uriaş, transparent.

Îi spuse lui John toate acestea, în timp ce parcurgeau interiorul craterului, acum nimic altceva decât un mare şantier. Întreaga margine a craterului urma să fie perforată de încăperi cu lucarne, iar interiorul de sub dom va adăposti o fermă care va hrăni treizeci de mii de persoane. Excavatoare robotizate, mari cât casa, bâzâiau în praful de nepătruns, invizibile chiar şi de la cincizeci de metri depărtare. Aceşti hipopotami lucrau singuri sau prin teleghidare, iar operatorii vedeau, probabil, prea puţin din terenul înconjurător pentru ca traficul de pasageri din apropiere să se desfăşoare în deplină siguranţă. John se ţinea, nervos, după Nadia, amintindu-şi cât de îngrijoraţi fuseseră minerii de la Bradbury Point – iar acolo se putea vedea ce se întâmplă în jur! Îi venea să râdă de uitarea de sine a Nadiei. Când simţeau terenul tremurându-le sub picioare, se opreau doar, şi priveau în jur, gata să sară din faţa vreunuia dintre acele vehicule cât casa, care se apropia. Grozavă plimbare! Nadia se lupta cu praful care defecta o mulţime de utilaje. Furtuna dura, deja, de patru luni – cea mai lungă furtună din ultimii ani – şi nu dădea semne de oprire. Temperaturile coborâseră vertiginos, oamenii mâncau alimente conservate şi deshidratate şi, din când în când, salată sau legume crescute la lumină artificială. Şi în toate apărea praful. Chiar şi când discutau, John îl simţea năclăindu-i gura, iar ochii i se uscau în orbite. Durerile de cap deveniseră extrem de obişnuite, la fel ca sinuzitele, durerile în gât, bronşita, astmul sau tulburările pulmonare în general. În plus, se semnalau frecvente cazuri de degerături. Mai mult, computerele deveneau primejdios de lipsite de siguranţă, producându-se o mulţime de defecţiuni la *hardware,* un gen de nevroză sau retardare a inteligenţei artificiale. Să te afli la amiază în craterul Rabe era ca şi cum ai trăi într-o cărămidă, zicea Nadia, iar apusurile semănau cu

focurile dintr-o mină de cărbuni. Le ura. John atacă subiectul.

– Ce crezi despre elevatorul spaţial?

– E nemaipomenit!

– Dar *efectul,* Nadia, efectul?

– Cine ştie? Niciodată nu poţi fi sigur de aşa ceva, nu?

– Va forma o strangulare strategică, ca aceea la care se referea Phyllis atunci când discutam despre cine va construi staţia de pe Phobos. Îşi va realiza propria strangulare strategică. Asta înseamnă foarte multă putere.

– La fel susţine şi Arkadi, dar nu pricep de ce chestia nu poate fi tratată ca orice resursă comună, ca orice resursă naturală.

– Eşti o optimistă!

– Şi Arkadi zice la fel, spuse ea, ridicând din umeri. Dar eu încerc numai să îmi păstrez bunul-simţ.

– Şi eu.

– Ştiu. Uneori am senzaţia că n-am rămas decât noi doi care s-o facem.

– Şi Arkadi?

Nadia râse.

– Dar voi doi formaţi un cuplu! insistă John.

– Da, da. La fel ca tine şi Maia.

– *Touché.*

Nadia zâmbi scurt.

– Încerc să-l fac pe Arkadi să se gândească la anumite lucruri. Asta-i tot ce pot eu face. Ne întâlnim la Acheron peste o lună, pentru tratamentul acela. Maia îmi spune că e bine să-l facem împreună.

– E şi recomandarea mea, spuse John, zâmbind.

– Iar tratamentul?

– Bate alternativa, nu?

Nadia chicoti. Apoi simţiră, prin cizme, terenul mugind, şi rămaseră nemişcaţi, întorcând capul în toate părţile, căutând umbre prin întunecime. În dreapta lor îşi făcu apariţia o siluetă mare, neagră, ca un deal în mişcare. Alergară într-o parte, împleticindu-se şi sărind peste pietre şi moloz, John întrebându-se dacă acesta nu este cumva un alt atac, Nadia dând ordine repezite pe frecvenţa comună, înjurându-i pe teleoperatori că nu îi urmăreau în infraroşu.

– Staţi cu ochii pe ecrane, leneşi nenorociţi!

Terenul încetă să mai tremure. Leviatanul negru rămase nemişcat. Se apropiară, îngrijoraţi. O basculantă pe şenile,

descinsă din Brobdignag, ţara uriaşilor. Construită pe plan local, de Utopia Planitia Machines. Un robot construit de roboţi, mare cât un bloc.

John ridică privirea, simţind cum sudoarea îi lunecă pe frunte. Erau în siguranţă. Pulsul i se încetini.

– Monştri ca acesta sunt pe toată planeta, îi spuse el Nadiei, plin de uimire. Taie, râcâie, sapă gropi, le umplu. Nu peste multă vreme, câţiva se vor agăţa de unul dintre asteroizii aceia de doi kilometri şi vor construi o centrală care va utiliza însuşi asteroidul drept combustibil, pentru a-l aduce pe orbita lui Marte, punct în care alte maşini vor asoliza pe el şi vor începe să transforme roca într-un cablu de vreo treizeci şi şapte de mii de kilometri! Gândeşte-te la *mărimea* lui, Nadia! Mărimea!

– Aşa-i, e mare!

– E de neimaginat, crede-mă! Ceva întru totul dincolo de capacităţile umane, aşa cum am fost noi educaţi să le înţelegem. Teleoperare pe o scară masivă. Un fel de reformă spirituală. Tot ce-ţi trece prin minte poate fi realizat!

Ocoliră, încet, obiectul negru, uriaş din faţa lor: nimic mai mult decât un fel de basculantă, nimic în comparaţie cu ceea ce avea să fie elevatorul spaţial. „Şi totuşi, până şi acest camion, îşi spunea John, e uimitor."

– Muşchii şi creierul s-au extins printr-o armură robotică atât de mare şi puternică, încât e greu de conceptualizat. Poate chiar imposibil. Reprezintă, probabil, o parte a talentului tău şi al lui Sax – să flexaţi muşchi pe care nimeni nu-şi dă seama că-i avem. Mă refer la găuri forate prin litosferă, la iluminarea liniei de demarcaţie dintre zi şi noapte prin reflectarea razelor solare, la toate aceste oraşe care umplu terasele şi se împlântă în versanţii dealurilor – iar acum un cablu întins dincolo de Phobos şi de Deimos, atât de lung încât se află pe o orbită spaţială şi, în acelaşi timp, atinge suprafaţa planetei! E imposibil de imaginat aşa ceva!

– Nu e imposibil! comentă Nadia.

– Nu. Iar acum, bineînţeles, vedem dovada puterii noastre pretutindeni în jur, aproape că suntem striviţi de ea, în timp ce ea însăşi îşi vede de treabă! Iar dacă vezi, crezi. Chiar şi fără imaginaţie poţi vedea de ce fel de putere dispunem. Poate că de aceea lucrurile devin atât des ciudate în zilele noastre, fiecare vorbind despre proprietate, suveranitate, luptând, ridicând pretenţii, oamenii sfădindu-se ca zeii de demult din Olimp,

pentru că, în ziua de azi, suntem la fel de puternici cum erau ei atunci.

– Sau şi mai puternici! încheie Nadia.

Îşi continuă drumul către Hellespontus Montes, lanţul acela muntos curbat care înconjura Bazinul Hellas. Oricum, într-o noapte, în timp ce dormea, maşina lui părăsi drumul de transpondere. Se trezi şi prin spărturile din zidul de praf, văzu că se află într-o vale îngustă, mărginită de ţărmuri mici, tăiate de canelura tipică a defileelor. Părea posibil ca, urmând fundul văii, să iasă din nou la drum, aşa că porni mai departe. Apoi terenul se dovedi întrerupt de grebene transversale, ca nişte canale goale, nu prea adânci, iar Pauline trebuia mereu să oprească maşina, să o întoarcă şi să încerce căutarea unei alte ramificaţii în algoritmul de găsire a drumului, ţinută în loc de un şanţ după altul, pe măsură ce acestea apăreau din întuneric. Când John îşi pierdu răbdarea şi încercă să preia comanda, lucrurile se înrăutăţiră. În ţara orbilor, autopilotul e împărat!

Dar, încet-încet, ajunse la ieşire, acolo unde harta arăta drumul de transpondere coborând într-o vale ce se lărgea pe măsura înaintării. Aşa că, în seara aceea, se opri fără să-şi facă nicio problemă şi se aşeză în faţa televizorului ca să mănânce ceva. Mangalavid prezenta funcţionarea în premieră a unei *aeolii,* construite de un grup din Noctis Labyrinthus. *Aeolia* se dovedi a fi o clădire mică, în care erau practicate deschideri ce fluierau, vuiau sau chiţăiau, în funcţie de forţa şi unghiul vântului care le lovea. În cadrul audiţiei inaugurale, vântul zilnic, din josul pantei din Noctis, fu augmentat de rafalele catabatice ale furtunii, iar muzica fluctua ca orice compoziţie, tristă, furioasă, disonantă sau, în secvenţe neaşteptate, armonică: părea compoziţia unei inteligenţe, a uneia străine poate; dar, cu siguranţă, ceva mai mult decât un joc al întâmplării. „Aeolia aproape aleatorie”, cum se exprima un comentator.

Urmară ştiri de pe Pământ. Existenţa tratamentelor gerontologice fusese dezvăluită de un oficial de la Geneva şi făcuse, într-o singură zi, ocolul lumii. Acum avea loc o dezbatere violentă în Adunarea Generală cu privire la această chestiune. Mulţi delegaţi cereau ca tratamentele să devină un drept uman de bază, garantat pentru toţi, de Naţiunile Unite, cu fonduri din partea naţiunilor dezvoltate, puse imediat la dispoziţie, pentru a se crea siguranţa că finanţarea tratamentelor va fi accesibilă

tuturor, în mod egal. Între timp, soseau şi alte relatări: unii lideri religioşi, inclusiv papa, se pronunţau împotriva tratamentelor; aveau loc demonstraţii de amploare şi se înregistraseră ceva pagube materiale la unele centre medicale. Guvernele erau în fierbere. Toate chipurile de pe ecranul TV erau încordate sau furioase, cerând schimbări. Şi toată inegalitatea, ura şi mizeria pe care o dezvăluiau aceste chipuri îl făceau pe John să se înfioare. Nici nu le mai putea privi. Adormi, şi dormi prost.

Tocmai îl visa pe Frank atunci când îl trezi un zgomot. O bătaie în parbriz. Era miezul nopţii. Ameţit, se izbi de uşă. Ridicându-se, se miră că e în stare de un asemenea reflex. Îşi frecă bărbia şi comută pe frecvenţa radio comună.

– Alo! E cineva acolo?

– Marţienii.

Era o voce de bărbat. Engleza pe care o vorbea avea un accent străin, dar John nu-l putea identifica.

Se ridică şi privi prin parbriz. Noaptea, în timpul furtunii, nu era mare lucru de văzut. I se păru că, mai jos de el, în întuneric, distinge nişte siluete.

– Nu vrem decât să stăm de vorbă, spuse vocea.

Dacă ar fi vrut să-l ucidă, ar fi putut arunca în aer maşina în timp ce el dormea. Şi, de altfel, nu-i prea venea să creadă că ar exista cineva care să-i dorească răul.

Aşa că îi lăsă înăuntru.

Erau cinci cu toţii, numai bărbaţi. Hainele le erau uzate, murdare, cârpite cu materiale care nu fuseseră concepute pentru costumele de scafandru. Când îşi scoaseră căştile, John văzu că unul era asiatic şi tânăr; arăta în jur de optsprezece ani. Tânărul înaintă şi se aşeză pe scaunul şoferului, se aplecă peste volan pentru a se uita mai bine la dispunerea instrumentelor de măsură. Încă unul îşi scoase casca; un bărbat scund, cu piele măslinie, chip ascuţit şi păr lung. Se aşeză pe bancheta capitonată de vizavi de patul lui John şi îi aşteptă pe ceilalţi trei să-şi scoată căştile. Când terminară, cei trei se aşezară pe vine, urmărindu-l pe John cu atenţie. Nu-l mai văzuse pe niciunul dintre ei până atunci.

– Vrem să încetineşti ritmul imigraţiei, spuse cel tras la faţă.

El era acela care vorbise afară. Accentul său îi amintea lui John de Caraibe. Vorbea cu voce joasă, aproape şoptit, iar lui John i se păru extrem de dificil să nu-l contreze.

– Sau să o opreşti, spuse tânărul de pe locul şoferului.

– Termină, Kasei, spuse cel ascuţit la chip, fără a-şi lua ochii de la chipul lui John. Vin mult prea mulţi oameni. O ştii prea bine. Ei nu sunt marţieni şi nu le pasă de ceea ce se întâmplă aici. Ne vor copleşi. Te vor copleşi. O ştii prea bine. Încerci să-i transformi în marţieni, ştim, dar ei sosesc mult mai repede decât poţi tu lucra. Singurul lucru care va avea efect va fi încetinirea sosirilor.

– Sau oprirea lor.

Bărbatul înălţă privirea şi apelă, cu o grimasă, la înţelegerea lui John. „E tânăr”, spunea privirea lui.

– N-am ce să vă răspund, începu John, dar bărbatul i-o tăie.

– O poţi susţine. Reprezinţi o forţă şi eşti de partea noastră.

– Hiroko v-a trimis?

Tânărul plescăi, zgomotos. Cel cu chipul ascuţit nu spuse nimic. Patru priviri erau aţintite asupra lui John. Celălalt se uita, hotărât, afară, pe fereastră.

– Voi sunteţi cei care aţi sabotat puţurile? continuă John.

– Vrem să opreşti imigrarea.

– Iar eu vreau să încetaţi cu sabotajele. Nu fac decât să aducă şi mai mulţi oameni aici. Poliţie.

– Ce te face să crezi că îi putem contacta pe sabotori? întrebă omul, uitându-se la el.

– Găsiţi-i. Intraţi cu forţa peste ei, pe timp de noapte.

– Nevăzut, necunoscut! zise omul, zâmbind.

– Nu neapărat.

Veniseră, probabil, din partea lui Hiroko. Briciul lui Occam. Nu era posibil să existe mai mult decât un grup ascuns. Sau poate că era. John simţea că pluteşte şi se întrebă dacă nu cumva intruşii trataseră aerul, folosind droguri cu aerosoli. Precis, se simţea ciudat, totul era suprarealist, de vis; vântul zgâlţâia maşina, producând o izbucnire bruscă de muzică eoliană, un vuiet reţinut, straniu. Gândurile îi erau încete şi greoaie, simţea că îi vine să caşte. „Asta e, îşi zise. Tot mai încerc să mă trezesc dintr-un vis.”

– De ce vă ascundeţi? se auzi întrebându-i.

– Construim planeta Marte. Ca şi tine. Suntem de partea ta.

– Atunci ar trebui să mă ajutaţi, spuse el, încercând să gândească. Şi cum rămâne cu elevatorul spaţial?

– Nu ne preocupă, răspunse puştiul, chicotind. Nu asta contează. Oamenii contează.

– Elevatorul va aduce şi mai mulţi oameni.

Bărbatul rămase pe gânduri.

– Tu încetineşte imigrarea, şi noi îţi promitem că nici măcar nu va fi construit.

Urmă încă o tăcere, lungă, punctată de comentariul sinistru al vântului. Nici măcar nu va fi construit? Îşi închipuie că îl vor construi oamenii? Ori poate că se referă la bani.

– Voi analiza situaţia, zise John.

Puştiul se întoarse şi îl privi cu ochi mari, iar John ridică o mână pentru a-l împiedica.

– Voi face tot ce-mi va sta în putinţă, repetă el, în timp ce propria mână i se înălţa în faţă, un obiect imens, roz. Asta e tot ce vă pot spune. Dacă v-aş promite rezultate, v-aş minţi.

Se mai gândi puţin, cu mare dificultate.

– Ar trebui să ieşiţi în faţă, să ne ajutaţi. Avem nevoie de mai mult ajutor.

– Fiecare în felul său, spuse bărbatul, calm. Noi o să plecăm acum. Te vom urmări, să vedem ce faci.

– Să-i spuneţi lui Hiroko că vreau să discut cu ea.

Cei cinci bărbaţi se uitară la el, cel tânăr încordat şi furios.

– Dacă o văd, îi transmit, spuse cel cu faţa ascuţită, zâmbind scurt.

Unul dintre cei care stăteau pe vine întinse ceva albastru, diafan – un burete cu aerogel, abia vizibil în luminile de veghe. Mâna care îl ţinea se strânse într-un pumn. Da, un drog. John făcu un salt înainte şi îl luă pe cel tânăr prin surprindere, îşi înfipse degetele în gâtul lui dezgolit, apoi se prăbuşi, paralizat.

Când îşi reveni, plecaseră. Îl durea capul. Se întinse pe pat, căzând într-un somn agitat. Visul cu Frank reveni, improbabil, iar el îi povestea lui Frank despre vizită. „Eşti un prost, spunea Frank. Nu pricepi nimic."

Când se trezi, era din nou dimineaţă şi, dincolo de parbriz, se rostogolea un vârtej de ocru mat, ars. Vânturile părea să mai fi slăbit în intensitate în ultima lună, dar era greu de făcut o afirmaţie sigură. Printre norii de praf îşi făceau apariţia, pentru o clipă, siluete care apoi cădeau înapoi, în haos, în mici halucinaţii de blocaj senzorial. Furtuna era chiar o anulare a simţurilor, te făcea să suferi de claustrofobie. John mestecă nişte omeg, se îmbrăcă, ieşi afară şi dădu ocol maşinii, respirând pudra de talc şi aplecându-se pentru a găsi urmele musafirilor. Urmele traversau roca şi apoi dispăreau. O întâlnire dificilă, ar fi spus el… Un transportor pierdut în noapte… Cum de l-au găsit? Dar dacă se ţinuseră după el…

Înapoi, înăuntru, luă legătura cu sateliţii, dar aceştia nu detectară nimic în afară de maşina lui. Până şi costumele de scafandru ar fi apărut în infraroşu, aşa că, probabil, cei cinci aveau un adăpost pe aproape. Era uşor să te ascunzi în nişte munţi ca aceia. Ceru harta cuprinzând mişcările lui Hiroko, trase un cerc aproximativ în jurul locului unde se afla la momentul respectiv, alungindu-l spre nord şi spre sud, către munţi. Trasase, deja, mai multe cercuri pe harta lui Hiroko, dar niciunul nu fusese cercetat ceva mai atent de echipele aflate la sol, şi poate nici nu va fi vreodată, deoarece majoritatea traseelor străbăteau un teren haotic, răvăşit, întins cât Wyoming sau Texas.

– E o lume mare, murmură el.

Se plimba de colo până colo în interiorul maşinii, cercetând pardoseala. Apoi îşi aminti ultimul lucru pe care îl făcuse. Se uită sub propriile unghii: da, fragmente de piele. Scoase o tăviţă pentru eşantioane din mica lui autoclavă şi râcâi cu grijă, pe tăviţă, materialul de sub unghii. Analiza genomului era cu mult peste posibilităţile maşinii, dar orice mare laborator ar fi trebuit să-l poată identifica pe băiat, dacă genomul lui era înregistrat. Iar dacă nu, informaţia ar fi la fel de utilă. Şi poate că Ursula şi Vlad l-ar putea identifica după genomul părinţilor.

În după-amiaza aceea, dădu din nou peste drumul de transpondere şi, spre sfârşitul zilei următoare, coborî în Hellas. Sax era acolo, asistând la o conferinţă despre noul lac, aceasta având tendinţa de a se transforma într-o conferinţă despre agricultura la lumină artificială. În dimineaţa următoare John îl duse prin tunelele transparente dintre clădiri şi se plimbară într-o obscuritate galbenă, schimbătoare, soarele rămânând doar o lumină de culoarea şofranului, printre norii de la est.

– Cred că l-am întâlnit pe Lupul de Preerie, spuse John.

– Nu mai spune! Ţi-a spus unde e Hiroko?

– Nu.

Sax ridică din umeri. Părea preocupat de intervenţia pe care urma să o aibă în după-amiaza aceea. Aşa că John hotărî să aştepte, iar în seara respectivă asistă la conferinţă împreună cu restul rezidenţilor. Sax asigură asistenţa că microbacteriile din atmosferă, de la suprafaţă şi din gheaţa permanentă se dezvoltă într-un ritm care reprezintă o fracţiune semnificativă din maximele lor teoretice – aproape doi la sută, mai precis – şi că, în câteva decenii, vor fi nevoiţi să ia în considerare problemele

puse de cultivarea plantelor în exterior. Aplauzele, la acest anunţ, lipsiră cu desăvârşire, deoarece toţi erau absorbiţi de problemele oribile puse de Marea Furtună care, li se părea, izbucnise în urma unui calcul eronat al lui Sax. Insolaţia la suprafaţă era doar de douăzeci şi patru la sută din normal, aşa cum preciză unul dintre ei pe un ton înţepător, iar furtuna nu dădea niciun semn de oprire. Temperaturile scăzuseră, şi izbucnirile temperamentale erau în creştere. Nou-veniţii nu văzuseră niciodată mai departe de câţiva metri în jurul lor, iar problemele psihologice, variind de la plictiseală la catatonie, erau pandemice.

Sax elimină, cu o uşoară ridicare din umeri, toate aceste argumente.

– Asta e ultima furtună globală, zise. Va rămâne în istorie ca un fel de epocă eroică. Bucuraţi-vă de ea, cât mai durează!

Recomandarea fu primită cu prea puţin entuziasm, fără ca Sax să bage de seamă asta.

După câteva zile, Ann şi Simon sosiră în colonie împreună cu fiul lor, Peter, care avea trei ani. Fusese, după câte ştiau, cel de-al treizeci şi treilea copil născut pe Marte. Coloniile stabilite după sosirea primilor o sută fuseseră destul de prolifice. John se juca cu copilul, pe podea, în timp ce împreună cu Ann şi Simon ascultau ultimele ştiri, împărtăşindu-şi unele dintre cele o mie şi una de poveşti legate de Marea Furtună. John considera că Ann ar fi trebuit să se bucure de furtună şi de îngrozitoarea lovitură pe care aceasta o dăduse procesului de terraformare, ca un fel de reacţie alergică planetară, temperaturile coborând vertiginos sub limita de referinţă, nepăsătorii experimentatori luptându-se cu maşinile lor plăpânde, acum blocate… Doar că pe Ann lucrul ăsta n-o amuza deloc, ba dimpotrivă, îi stârnea iritarea. Ca de obicei.

– O echipă de hidrologi a forat printr-un coş vulcanic în Daedalia şi a scos un eşantion conţinând microorganisme unicelulare semnificativ diferite de cianobacteriile pe care le-ai răspândit tu în Nord. Coşul era aproape complet încastrat în roca-mamă şi foarte departe de locurile de emisie biotică. Au trimis probe la Acheron pentru analiză, iar Vlad le-a studiat şi a declarat că seamănă cu un lanţ mutagen al uneia dintre bacteriile eliberate, injectate, probabil, în roca respectivă de un echipament de forare contaminat, încheie Ann, împungându-l pe John cu degetul în piept.

– Probabil pământene, spuse Vlad.

– Pobabil pământene, spuse băieţelul, prinzând perfect intonaţia Annei.

– Da, probabil că aşa e, spuse John.

– Dar noi nu vom şti niciodată! Vor ajunge să se certe în legătură cu asta secole de-a rândul, va exista o revistă dedicată numai acestei probleme, dar noi *nu vom şti niciodată care e adevărul.*

– Dacă nu se poate spune de unde e, probabil că vine de pe Pământ, zise John, zâmbindu-i copilului. Orice a evoluat separat de viaţa pământeană ar ieşi la iveală într-o clipă.

– Poate, spuse Ann. („Pobabil.”) Dacă nu cumva e vorba de o sursă comună, cum susţine teoria sporilor spaţiali, de exemplu, sau de material provenit din explozii, aruncat de la o planetă la alta, cu microorganisme încastrate în rocă…

– Asta nu e chiar atât de probabil, nu?

– Nu ştim. Nu vom şti niciodată, asta e.

Lui John îi venea greu să împărtăşească îngrijorarea ei.

– După câte ştim, ar fi putut proveni de pe modulele de debarcare Viking. Nu a existat niciodată un efort prea eficient de a steriliza mijloacele noastre de explorare pe aici. Asta e situaţia! Între timp, s-au ivit probleme mult mai presante.

Ca de exemplu, furtuna de praf globală, mai îndelungată decât cea mai lungă furtună înregistrată vreodată, sau un influx de imigranţi al căror angajament faţă de Marte se reducea la cazare ori o viitoare revizuire a tratatului, cu care nimeni nu putea fi de acord, sau un efort de terraformare pe care mulţi îl urau. Sau planeta-mamă trecând printr-o stare critică. Sau vreo două încercări de a-i face rău unuia, John Boone.

– Da, da, spuse Ann. Ştiu. Toate astea înseamnă politică. Niciodată nu vom scăpa de politică. Dar în cazul de faţă e vorba de ştiinţă, de o întrebare la care vreau răspuns. Iar acum nu-l pot afla. Şi nimeni nu poate.

John ridică din umeri.

– Niciodată nu vom răspunde la întrebarea asta, Ann. Indiferent de ce se întâmplă. E una dintre întrebările sortite să rămână fără răspuns. Chiar nu ştiai?

– Pobabil pământeană.

La câteva zile după discuţia lor, o rachetă coborî pe micul cosmodrom al staţiunii, şi câţiva pământeni îşi făcură apariţia din

norul de praf, încă împleticindu-se în mers. Anchetatori, spuneau ei, din partea UNOMA, pentru a cerceta sabotajele şi alte incidente similare. Erau zece cu toţii, opt bărbaţi tineri, bine făcuţi, parcă descinşi dintr-o înregistrare video, şi două femei tinere, foarte atrăgătoare. Majoritatea fuseseră trimişi de FBI. Şeful lor, un bărbat înalt, cu părul castaniu, pe nume Sam Houston, solicită un interviu cu Boone, iar John, politicos, acceptă.

Când se întâlniră, în dimineaţa următoare, după micul dejun, erau de faţă şase dintre agenţi, inclusiv femeile. John răspunse, răbdător, la fiecare întrebare, fără ezitări deşi, instinctiv, le spuse în general ceea ce credea că ei cunosc deja, plus un pic mai mult, pentru a părea onest şi util. Ei erau politicoşi şi respectuoşi, scrupuloşi în interogatorii, dat extrem de reticenţi ca nu cumva să-i întrebe şi el, la rândul lui, câte ceva. Părea că nu ştiu multe detalii ale situaţiei de pe Marte şi îl chestionară despre lucruri care se întâmplaseră în primii ani, în Underhill, sau în perioada în care dispăruse Hiroko. Evident, cunoşteau întâmplările şi elementele de bază ale diferitelor relaţii dintre starurile primilor o sută. Îi puseră o mulţime de întrebări despre Maia, Phyllis, Arkadi, Nadia, grupul de la Acheron, Sax... – toţi binecunoscuţi acestor tineri pământeni, prezenţe permanente pe ecranul televizorului. Totuşi, se părea că ştiu prea puţin faţă de ceea ce se înregistrase şi se transmisese pe Pământ. John, cu mintea în altă parte, se întreba dacă acest fapt era valabil pentru toţi pământenii. În definitiv, de care alte surse de informaţii dispuneau?

La sfârşitul interviului, unul dintre ei, pe nume Chang, îl întrebă dacă mai avea ceva de adăugat. John, care, printre altele, omisese relatarea vizitei, în miez de noapte, a Lupului de Preerie, spuse:

– Nimic altceva nu-mi trece prin minte!

Chang dădu din cap, apoi Sam Houston adăugă:

– Ne-ar face plăcere dacă ne-aţi înlesni accesul la computerul dumneavoastră personal în legătură cu toate aceste probleme.

– Regret, spuse John, pe un ton de scuză, nu vă acord accesul la computer.

– Aveţi instalat un program de protecţie distructiv? întrebă Houston, cu un aer surprins.

– Nu; dar, pur şi simplu, nu vreau. Sunt înregistrările mele personale.

John îl privi drept în ochi şi văzu cum se face mic sub privirile asociaţilor săi.

– Noi, hm, putem obţine un mandat din partea UNOMA, dacă doriţi.

– De fapt, mă îndoiesc. Şi chiar dacă îl obţineţi, tot nu vă permit.

John îi zâmbi în faţă şi aproape că râse. O altă împrejurare când îi prindea bine că fusese Primul Om pe Marte. Nu-i puteau face nimic fără să producă mult mai multe încurcături decât era cazul. Se ridică şi privi la micul grup cu toată aroganţa nonşalantă pe care şi-o putea îngădui, adică destul de multă.

– Daţi-mi de ştire dacă mai pot face şi altceva pentru voi.

Părăsi încăperea.

– Pauline, conectează-te la centrul de comunicaţii al clădirii şi copiază cât poţi de mult din ce transmit ei.

Îl sună, apoi, pe Helmut, amintindu-şi că şi propriile sale apeluri puteau fi interceptate. Formulă întrebări scurte, ca şi cum nu dorea decât să le verifice garanţiile. Aşa e, UNOMA trimisese o echipă. Făcea parte din forţele de intervenţie alcătuite în ultimele şase luni pentru a se ocupa de problemele ivite pe parcurs.

Aşadar poliţie pe Marte, chiar şi un detectiv. În sfârşit, era de aşteptat. Cu toate astea, îl deranjau. Nu putea face prea multe cu ei alături, cu ochii pe el, bănuitori pentru că nu le dăduse acces la Pauline. Dar, oricum, nu era cine ştie ce de făcut în Hellas. Acolo nu avuseseră loc niciun fel de încercări de sabotaj. Era puţin probabil că se vor petrece tocmai acum. Maia nu era de partea lui. Nu-i plăcea să fie deranjată cu asemenea probleme, avea destule, personale, legate de aspectele tehnice ale proiectului privind zăcământul acvifer.

– Poate că tu eşti principalul suspect, îi spuse ea, iritată. Toate ţi se întâmplă numai ţie: un camion în Thaumasia, o sondă în Bakhuysen, iar acum nu le dai acces la înregistrări! Chiar, de ce nu le dai acces?

– Pentru că nu-mi place de ei, răspunse John, privind-o.

Relaţiile lui cu Maia reveniseră la normal. Adică nu tocmai; făceau totul într-un fel de exaltare spirituală, ca şi cum ar fi jucat rolul principal dintr-o piesă, ştiind că au timp pentru toate, ştiind acum ce e real, ce se află la baza relaţiei lor. Aşa că, în sensul acela, lucrurile stăteau mult mai bine. Cu toate astea, la suprafaţă, avea loc aceeaşi veche melodramă. Maia refuza să

înţeleagă, şi până la urmă John ceda. După aceea, John petrecu două zile gândindu-se la cele întâmplate. Se duse la laboratoarele staţiei, unde fragmentul de piele găsit sub unghiile sale avea să fie cultivat, clonat şi apoi citit. Nimeni cu genomul acela nu apărea în evidenţele planetare, aşa că trimise informaţiile la Acheron, solicitând o analiză şi orice fel de date pe care le puteau furniza. Ursula îi trimise rezultatele codificate, cu un singur cuvânt adăugat la sfârşit. *Felicitări.*

John mai citi o dată mesajul şi înjură cu glas tare. Ieşi să se plimbe, înjurând întruna şi râzând, alternativ.

– Dracu să te ia, Hiroko! Iadul să te mănânce! Ieşi din gaura aia a ta şi ajută-ne! Ha-ha-ha! Târfă! Mi-e greaţă de jocul ăsta de Persefonă!

În momentele acelea, până şi tuburile transparente destinate trecerii de la o clădire la alta i se păreau apăsătoare, aşa că merse la garaj, se îmbrăcă şi ieşi să facă o plimbare pe afară, prima după multe zile. Se afla la capătul ramificaţiei nordice a oraşului, pe un teren neted, ca un deşert. Hoinări prin împrejurimi, menţinându-se totuşi în limitele coloanei fluctuante de aer lipsit de praf pe care o producea fiecare oraş; analiză situaţia, în timp ce studia aşezarea. Hellas avea să fie mai puţin impresionant decât Burroughs sau Acheron sau Echus sau chiar şi Senzeni Na; amplasat pe fundul bazinului, nu dispunea de înălţimi pe care să se construiască şi de niciun fel de perspectivă. Praful biciuitor făcea momentul cam nepotrivit pentru asemenea aprecieri. Oraşul fusese construit pe o semilună care, până la urmă, avea să devină ţărmul noului lac. Va putea arăta frumos, asemeni unei faleze, când se va întâmpla acest lucru, dar până una alta era la fel de lipsit de personalitate ca şi Underhill, în ciuda celor mai noi realizări în materie de centrale electrice şi sisteme de servicii; dar ecluzele, cablurile, tunelele ca nişte gigantice piei de şarpe lepădate... vechiul aspect de staţie ştiinţifică, niciun fel de estetică implicată. În sfârşit, şi aşa era bine. Nu poţi cocoţa fiecare oraş pe un vârf de munte.

Doi oameni cu vizoarele polarizate trecură pe lângă el. „Ciudat că-şi ascund feţele, îşi spuse John, când oricum totul e întunecat, din pricina furtunii.” Apoi cei doi se aruncară asupra lui, doborându-l. John se ridică de pe nisip cu un salt sălbatic, gen John Carter, izbind cu pumnii în jur dar, spre surprinderea lui, cei doi se îndepărtară în fugă prin norii de praf care goneau pe lângă

ei. John se clătină şi se uită după ei. Dispăruseră în valurile de pulbere. Sângele îi zvâcnea prin vine. Deodată, îşi simţi umerii arzând. Întinse mâna în spate: îi sfâşiaseră costumul. Îşi apăsă palma peste ruptură şi o luă la fugă. Era incomod să alerge aşa, cu braţul ridicat şi palma apăsată la nivelul gâtului. Rezerva de aer părea în regulă. Ba nu, exista o fisură în tub, în zona gâtului. Îşi ridica mâna de pe umăr atât cât să comande pe consola de la încheietură un debit maxim. Frigul i se scurgea pe spate ca o fantomatică apă cu gheaţă. Minus o sută de grade Celsius. Îşi ţinea respiraţia şi simţea praf pe buze, năclăindu-i gura. Era imposibil de apreciat cât de mult CO_2 pătrundea în rezervă lui de oxigen, dar nu era nevoie de prea mult ca să te omoare.

Garajul se ivi din pâclă; fugise drept spre el şi se simţi extrem de mulţumit de sine, până când ajunse la uşă, apăsă pe butonul de deschidere – şi nu se întâmplă nimic. Plămânii îi ardeau, simţea nevoia să respire. Ocoli în goană garajul, până la tubul care îl conecta cu habitatul propriu-zis, ajunse la acesta şi privi înăuntru prin straturile de plastic. Nu se vedea nimeni. Îşi luă mâna de pe ruptura de la umăr şi, cât putu de repede, deschise cutia de pe braţul stâng, scoase mica bormaşină, o porni şi o înfipse în plastic. Acesta cedă fără a se sparge şi se strânse în jurul burghiului care se răsucea, până când aproape că îi rupse cotul. Lovi disperat cu burghiul şi, în cele din urmă, reuşi să rupă plasticul, apoi îl sfâşie, lărgind gaura până când izbuti să pătrundă cu capul înainte. Aflat înăuntru până la brâu, rămase nemişcat, folosindu-şi corpul ca pe un dop aproximativ, care să astupe spărtura produsă. Deschise clamele care ţineau casca, o smulse de pe cap şi inspiră adânc, de parcă revenea dintr-o lungă scufundare: *afară,* înăuntru, *afară,* înăuntru, *afară,* înăuntru. Să-şi scoată acel CO_2 din sânge. Umerii şi mâinile îi amorţiseră. La garaj suna o alarmă.

După douăzeci de secunde de gândire accelerată, îşi trase şi picioarele prin deschidere şi, prin tubul care se depresuriza cu repeziciune, porni în fugă spre habitatul situat în partea opusă garajului. Din fericire, uşa acestuia se deschise la comandă. Ajuns înăuntru, sări într-un ascensor şi coborî până la etajul al treilea, la subsol, unde locuia într-unul dintre apartamentele pentru oaspeţi. Deschise uşa ascensorului şi se uită afară. Nu se vedea nimeni. Se repezi spre camera lui. După ce intră, îşi scoase costumul şi îl îngrămădi, împreună cu casca, în debara. În baie, tresări văzându-şi umerii şi partea de sus a spatelui albite

de frig, un caz de degerătură cu adevărat groaznic, înghiţi nişte calmante şi o doză triplă de omegendorf, îşi puse o cămaşă, pantaloni, pantofi. Apoi îşi pieptănă părul şi îşi mai veni în fire. Chipul din oglindă îl privea cu ochi sticloşi şi buimăciţi, aproape ameţit. Îşi supuse faţa celor mai violente contorsiuni, o pălmui, îşi recompuse expresia, respiră adânc. Medicamentele începură să-şi facă efectul, iar imaginea din oglindă arătă mai bine.

Ieşi pe hol şi se îndreptă către marea esplanadă care se întindea în jos, pe întinderea a încă trei niveluri. Mergea de-a lungul grilajului, privind la oamenii de jos, simţind un curios amestec de exaltare şi mânie. Apoi îl abordară Sam Houston şi una dintre colegele acestuia.

– Scuzaţi-mă, domnule Boone, vreţi să ne însoţiţi?

– Ce s-a întâmplat?

– A avut loc un alt incident. Cineva a tăiat unul dintre tuburile-pasarelă.

– A tăiat un tub-pasarelă? Şi dumneata numeşti asta un *incident!* Avem sateliţi-oglindă azvârliţi de pe orbită, camioane căzând în puţuri, iar dumneata numeşti un asemenea fleac *incident?*

Houston îl privi, iar Boone aproape că râse de el.

– În ce fel crezi că vă pot fi de ajutor?

– Ştim că aţi întreprins unele investigaţii pentru doctorul Russell. Ne-am gândit că aţi dori să fiţi informat.

– A, înţeleg. Bine. Haideţi să aruncăm o privire!

Apoi îl cărară după ei peste tot, vreme de două ceasuri, pe când umerii îl ardeau ca focul. Houston, Chang şi alţi doi anchetatori îi vorbeau oarecum confidenţial, preocupaţi de intervenţiile lui, dar privirile lor îl măsurau pline de răceală. John le răspundea cu un zâmbet.

– Mă întreb de ce! spuse Houston, la un moment dat.

– Poate cuiva nu-i place că vă aflaţi aici, răspunse John. Numai când întreaga şaradă se termină, John găsi timp să se întrebe de ce voia să-i împiedice să afle despre atac. Fără îndoială că aflarea adevărului ar fi adus şi mai mulţi anchetatori, iar asta nu era bine. Apoi, cu siguranţă, toată întâmplarea ar fi devenit ştirea numărul unu, atât pe Marte, cât şi pe Pământ, aruncându-l încă o dată în starea aceea de peşte în acvariu. Iar acvariul îi făcea greaţă.

Dar era ceva mai mult decât atât, ceva care îi scăpa, într-un fel, de sub control: detectivul din subconştient. Pufni dezgustat.

Pentru a-şi distrage atenţia de la durere, colindă dintr-o sală de mese într-alta, sperând să surprindă vreo expresie de surpriză prost ascunsă atunci când îşi făcea apariţia. Înviat din morţi! Care din voi m-a asasinat? Şi, nu o singură dată, văzu pe câte cineva dând înapoi în faţa privirii sale rătăcitoare. Adevărul este, îşi spunea John neînduplecat, că mulţi oameni se dădeau înapoi atunci când îi privea. Ca şi cum evitau privirea unui ins anormal ori a unui condamnat. Niciodată nu-şi văzuse faima sub acest unghi, şi povestea îl înfuria.

Analgezicele începeau să-şi piardă efectul, şi se întoarse devreme în apartament. Uşa era deschisă. Când se năpusti înăuntru, doi dintre anchetatorii de la UNOMA se aflau acolo.

– Ce faceţi aici? strigă furios.

– Doar vă căutam, răspunse unul dintre ei calm, schimbând priviri cu celălalt. N-am vrea să încerce cineva ceva.

– Cum ar fi spargerea uşii şi pătrunderea prin efracţie? întrebă Boone, stând în prag şi rezemându-se de uşor.

– Face parte din serviciu, domnule. Regretăm că v-am supărat.

Cei doi se foiau nervos, prinşi în încăpere ca într-o capcană.

– Şi cine v-a autorizat să faceţi asta? întrebă Boone, încrucişându-şi braţele pe piept.

– Ei bine, începură, uitându-se din nou unul la celălalt, domnul Houston este ofiţerul nostru superior…

– Sunaţi-l şi aduceţi-l aici.

Unul dintre ei şopti ceva în consola de la mână şi, într-un timp suspect de scurt, Sam Houston îşi făcu apariţia pe hol. Pe când se apropia, încruntat, John râse.

– Ce făceai? Stăteai ascuns după colţ?

Houston merse drept către el, îşi apropie chipul de al lui şi i se adresă cu voce joasă:

– Uite ce este, domnule Boone, întreprindem o investigaţie extrem de importantă, iar dumneavoastră o împiedicaţi. În pofida a tot ceea ce credeţi, nu sunteţi mai presus de lege…

Boone ţâşni înainte, iar Houston trebui să se retragă pentru a evita să se ciocnească nas în nas.

– Dumneata nu eşti legea!

Îl împunse pe Houston cu degetul în piept, împingându-l înapoi, pe hol. De data aceasta, Houston îşi pierdea calmul, iar Boone râse de el.

– Ce ai de gând să-mi faci, domnule ofiţer? Să mă arestezi? Să

mă ameninţi? Să-mi dai ceva bun pentru a fi inclus în relatarea mea viitoare pentru Eurovid? Ţi-ar plăcea una ca asta? Vrei să arăt lumii cum John Boone a fost hărţuit de un oarecare funcţionar cu o stea de tablă, care se crede Dumnezeu şi a venit pe Marte închipuindu-şi că e şerif în Vestul Sălbatic?

Îşi aminti de părerea sa că oricine vorbeşte despre sine la persoana a treia este un idiot autodeclarat, dar râse şi continuă:

– Lui John Boone nu-i place chestia asta! Nu, nu-i place!

Ceilalţi doi profitaseră de ocazie pentru a ieşi din cameră, iar acum îi urmăreau cu atenţie. Chipul lui Houston, cu dinţii rânjiţi, avea culoarea lui Ascraeus Mons.

– Nimeni nu e deasupra legii, scrâşni el. Aici au loc acte criminale, acte foarte periculoase, şi multe se petrec tocmai când te afli şi dumneata prin apropiere.

– Cum ar fi spartul uşii şi pătrunderea prin efracţie?

– Dacă hotărâm că este necesar, pentru a ne continua ancheta, să-ţi controlăm locuinţa sau fişierele, atunci o vom face. Avem autorizarea.

– Iar eu spun că nu, zise John arogant, pocnind din degete în faţa lui Houston.

– Intenţionăm să-ţi percheziţionăm camerele, insistă Houston, articulând fiecare cuvânt cu multă grijă.

– Plecaţi! spuse Boone dispreţuitor şi se răsuci spre ceilalţi doi, împingându-i cu o fluturare de mână. Exact. Plecaţi! Căraţi-vă de aici, incompetenţilor! Plecaţi şi citiţi regulamentele cu privire la investigaţie şi arestare.

Intră în cameră şi închise uşa în urma lui.

Rămase nemişcat. După zgomotele de afară, se părea că poliţiştii pleacă dar, indiferent dacă o făceau ori nu, el trebuia să se comporte ca şi cum nu i-ar fi păsat. Râse şi merse în baie, unde mai luă câteva calmante.

Încă nu ajunseseră la debara, ceea ce era bine. I-ar fi fost greu să justifice costumul sfâşiat, fără să spună adevărul, şi asta ar fi produs confuzie. Curios cât de încurcate devin lucrurile atunci când ascunzi că a încercat cineva să te omoare. Asta îl făcu să se oprească. La urma urmei, tentativa fusese destul de stângace. Existau, probabil, o sută de modalităţi mult mai eficiente de a ucide pe cineva aflat, în costum de scafandru, pe Marte. Aşa că poate încercau doar să-l înspăimânte sau sperau că el va intenţiona să ţină ascuns atacul, prinzându-l astfel cu minciuna şi avându-l la mână…

Dădu din cap, încurcat. Briciul lui Occam, briciul lui Occam! Instrumentul primar al detectivului. Dacă cineva te atacă, înseamnă că vrea să-ţi facă rău. Acesta-i elementul de bază, fundamental. Important e să afli cine sunt atacatorii. Şi aşa mai departe. Calmantele erau puternice, dar efectul omegendorfului începea să treacă, îi era tot mai greu să gândească. Va fi o problemă să scape de costum. Mai ales casca, o chestie mare, voluminoasă. Dar asta e, se vârâse până în gât în toată povestea şi nu exista nicio cale elegantă de ieşire. Râse. Ştia că, până la urmă, va găsi o soluţie.

* * *

Încercă să-l consulte pe Arkadi. Un telefon îl lămuri că acesta terminase totuşi tratamentul gerontologic la Acheron, împreună cu Nadia, şi se întorsese pe Phobos. John nu vizitase niciodată luna aceea mică şi iute.

– De ce nu urci până aici s-o vezi? îi spuse Arkadi la telefon. E mai bine să discutăm personal, nu?

– În regulă.

Nu mai fusese în spaţiu de la debarcarea de pe *Ares,* cu douăzeci şi doi de ani în urmă, iar senzaţiile cunoscute ale acceleraţiei şi imponderabilităţii îi provocară o neobişnuită criză de greaţă. Îi povesti lui Arkadi despre asta pe când se apropia de Phobos, iar el îi spuse:

– Şi mie mi se întâmpla la fel, până când am început să beau votcă înainte de lansare.

Arkadi avea pentru asta o lungă explicaţie psihologică, dar detaliile începură să-l enerveze pe John, care i-o tăie, scurt. Celălalt râse. Tratamentul gerontologic îi dăduse obişnuita euforie postoperatorie, iar el fusese un om fericit de la bun început; arăta de parcă n-avea să-i mai fie rău timp de o mie de ani de acum încolo.

Stickney se dovedi un orăşel plin de viaţă, domul care acoperea craterul fiind căptuşit cu cea mai nouă izolaţie împotriva radiaţiilor, iar fundul scobiturii terasat în cercuri concentrice, până la o piaţetă situată la cel mai de jos nivel. Cercurile alternau parcuri şi clădiri cu două etaje, cu grădini pe acoperiş. În aer erau instalate plase pentru cei care îşi pierdeau direcţia în timpul salturilor prin oraş sau pentru aceia care decolau din greşeală. Viteza de scăpare din câmpul gravitaţional era de numai cincizeci de kilometri pe oră, aşa că era foarte posibil să părăseşti, pur şi simplu, luna. Chiar sub fundaţia

domului, John zări o versiune redusă a trenului exterior, circumnavigant, circulând orizontal în comparaţie cu clădirile oraşului, cu o viteză care le asigura pasagerilor senzaţia gravitaţiei marţiene. Se oprea de patru ori pe zi pentru a lua oameni la bord, dar dacă John s-ar fi refugiat în el, nu ar fi făcut decât să-şi întârzie aclimatizarea, aşa că se duse în camera de oaspeţi repartizată lui, aşteptând, nenorocit, să-i treacă greaţa. I se părea acum că e un marţian în toată regula, aşa că părăsirea planetei devenise dureroasă. Ridicol, dar adevărat!

A doua zi se simţi mai bine, iar Arkadi îl conduse într-un tur al lui Phobos. Interiorul era străbătut de tunele, galerii şi câteva încăperi enorme, deschise, multe încă exploatate pentru extragerea apei şi combustibilului. Cele mai multe tunele interioare erau tuburi netede, funcţionale, dar camerele subterane şi unele dintre marile galerii fuseseră construite în conformitate cu teoriile socioarhitecturale ale lui Arkadi; iar acesta îl duse pe John să vadă câteva dintre ele: holuri circulare, zone mixte de muncă şi recreaţie, terasări, pereţi metalici gravaţi, elemente care fuseseră standardizate în timpul fazei marţiene de construcţii orientate spre cratere, dar de care Arkadi era încă mândru.

Trei dintre micile cratere de la suprafaţă, pe partea opusă oraşului, fuseseră acoperite cu domuri de sticlă şi umplute cu sate care aveau vedere spre planeta ce trecea pe sub ele – imagini niciodată vizibile de la Stickney, deoarece axa lungă a lui Phobos era întotdeauna orientată către Marte, iar craterul cel mare întotdeauna orientat în sens opus. Arkadi şi John stăteau în Semeonov, privind, prin dom, către Marte, care umplea jumătate din cer şi era înfăşurat în nori de praf, toate amănuntele fiind ascunse în obscuritate.

– Marea Furtună, spuse Arkadi. Cred că pe Sax îl înnebuneşte.

– Nu, spuse John. E ceva trecător, zice el. O eroare.

Arkadi hohoti. Deja reveniseră amândoi la vechea lor camaraderie, la sentimentul că sunt egali, fraţi de demult. Arkadi era acelaşi dintotdeauna, râzând, glumind, un mare farsor, debordând de idei şi opinii, încrezător, într-un fel care lui John îi producea o plăcere imensă, chiar şi acum când era sigur că multe dintre ideile lui Arkadi sunt greşite, chiar periculoase.

– De fapt, Sax are, probabil, dreptate, spuse Arkadi. Dacă tratamentele gerontologice dau rezultate, şi noi vom trăi cu decenii mai mult decât până acum, cu siguranţă că asta va

produce o revoluţie socială. Scurtimea vieţii a fost o forţă primară acţionând pentru permanenţa instituţiilor, deşi e ciudat că fac eu însumi o asemenea afirmaţie. Dar e mult mai uşor să respecţi oricare schemă disponibilă de supravieţuire pe termen scurt, decât să rişti totul pe un plan nou, care s-ar putea să nu meargă – indiferent cât de distructiv ar putea fi planul tău pe termen scurt pentru generaţiile viitoare. Ştii, lasă-i pe urmaşi să se ocupe de asta. Şi într-adevăr, ca să dăm cezarului ce-i al cezarului – până când s-ar învăţa cu noul sistem, oamenii ar îmbătrâni şi ar ajunge în pragul morţii, iar pentru generaţia următoare planul se va afla acolo în totalitatea lui, masiv şi consolidat, şi va fi necesar să fie învăţat din nou, de la capăt. Şi totuşi, dacă îl înveţi şi după aceea te uiţi la el timp de încă cincizeci de ani, până la urmă vei spune: „De ce să nu-l fac mai raţional? De ce să nu-l fac mai aproape de dorinţa inimii mele? Ce ne opreşte?”

– Poate că de aceea lucrurile devin atât de ciudate acolo, jos, spuse John. Dar, într-un fel, nu cred că aceşti oameni adoptă o opinie cu bătaie lungă.

John îi făcu lui Arkadi o scurtă prezentare a sabotajelor şi încheie întrebându-l cu îndrăzneală:

– Arkadi, ştii cine le pune la cale? Eşti amestecat în treaba asta?

– Cum? Eu? Nu, John, mă cunoşti mult prea bine. Distrugerile astea sunt stupide. Lucrătură a roşiilor, după cum se prezintă, iar eu nu sunt roşu. Nu ştiu exact cine-o face. Poate că Ann ştie. Ai întrebat-o?

– Zice că habar n-are.

– Ai rămas acelaşi John Boone! zise Arkadi, râzând pe înfundate. Îmi placi la nebunie. Uite ce e, prietene, îţi voi spune de ce se întâmplă toate astea, apoi vei putea să te ocupi de problemă sistematic şi să înţelegi mai mult. A, uite metroul de Stickney! Haide, vreau să-ţi arăt bolta infinitului, e o lucrare cu adevărat frumoasă.

Îl conduse pe John către un mic vagon de metrou şi plutiră printr-un tunel până aproape de centrul lui Phobos, unde vagonul se opri şi ei coborâră. Traversară o sală îngustă şi îşi făcură vânt de-a lungul unui hol. John constată că trupul său se acomodase cu imponderabilitatea, aşa că putea din nou să plutească şi să-şi păstreze, totodată, echilibrul. Arkadi îl conduse într-o galerie deschisă, vastă, care, la prima vedere, părea să fie mult prea

mare pentru a exista în interiorul lui Phobos; pardoseala, zidurile şi plafonul erau placate cu oglinzi făţuite, iar fiecare placă rotundă de magneziu lustruit fusese înclinată astfel încât oricine se afla în interiorul spaţiului ei de microgravitaţie era reflectat la infinit, în mii de oglinzi paralele.

Atinseră cu picioarele podeaua şi se prinseră cu degetele de inele, plutind ca nişte plante marine, într-o mulţime mişcătoare de gemeni ai lui Arkadi şi John.

– Ştii, John, baza economică a vieţii pe Marte e acum în schimbare. Nu, să nu îndrăzneşti să râzi de mine! Până acum nu am trăit într-o economie a banului. Aşa sunt organizate staţiunile ştiinţifice: ca şi cum ai câştiga un premiu care te eliberează de vârtelniţa economică... Noi am câştigat acest premiu, şi la fel şi mulţi alţii, şi toţi ne aflăm aici de ani buni, trăind aşa. Dar acum tot mai mulţi oameni se revarsă pe Marte, mii de oameni! Şi mulţi plănuiesc să muncească aici, să facă ceva bani şi să revină pe Pământ. Lucrează pentru transnaţionalele care au obţinut concesiunile de la UNOMA. Litera tratatului asupra lui Marte e respectată, deoarece se presupune că UNOMA se îngrijeşte de toate, dar spiritul tratatului e încălcat din plin de către Naţiunile Unite.

– Da, am văzut, zise John, dând din cap. Helmut mi-a spus-o în faţă.

– Helmut e o moluscă. Dar ascultă-mă, când va veni momentul reînnoirii tratatului, vor schimba litera legii, pentru a o ajusta noului spirit. Sau îşi vor acorda licenţa de a face mai mult. E vorba de descoperirea de metale strategice şi de tot spaţiul cosmic, de salvarea unui mare număr de ţări de acolo, de acasă, şi de un nou teritoriu pentru transnaţionale.

– Şi crezi că vor avea sprijin suficient pentru a modifica tratatul?

Milioane de gemeni ai lui Arkadi priveau cu ochi de insectă la milioane de imagini ale lui John.

– Nu fi atât de naiv! Bineînţeles că au suficient sprijin! Uite, tratatul asupra lui Marte se bazează pe vechiul Tratat asupra Spaţiului Extraterestru. Prima greşeală, deoarece tratatul cu pricina a fost, în realitate, un aranjament fragil, ca şi tratatul asupra lui Marte. În conformitate cu prevederile proprii tratatului, ţările pot deveni membre cu drept de vot ale consiliului dacă îşi reprezintă interesele pe Marte, motiv pentru care vedem toate aceste noi staţiuni ştiinţifice naţionale, Liga Arabă, Nigeria,

Indonezia, Azania, Brazilia, India, China şi toate celelalte. Şi nu puţine din aceste ţări noi devin membre cu intenţia precisă de a încălca tratatul la data reînnoirii. Vor să-l deschidă pe Marte pentru programele guvernamentale mai presus de controlul ONU. Iar concernurile transnaţionale utilizează ţări de convenienţă, cum ar fi Singapore, Seychelles şi Moldova, pentru a încerca să-l deschidă pe Marte pentru aşezări separate, conduse de corporaţii.

– Până la reînnoire mai sunt câţiva ani buni, remarcă John.

Un milion de Arkadi făcură ochii mari.

– Dar asta se întâmplă chiar acum! Nu numai în ce se discută, dar în tot ce se petrece zi de zi, acolo, jos. Când am sosit noi, şi douăzeci de ani după aceea, Marte era la fel ca Antarctica, chiar mai pur. Eram în afara lumii, nici măcar nu posedam obiecte – ceva haine, un computer, şi asta era tot! Iar acum, John, ştii ce cred eu? Acest aranjament aminteşte de modul de vieţuire preistoric, şi de aceea ni se pare corect, deoarece creierele noastre îl recunosc din trei milioane de ani de practică. În esenţă, creierele noastre s-au dezvoltat în configuraţia lor actuală ca reacţie la realităţile acelui mod de viaţă. Prin urmare, oamenii devin puternic ataşaţi de un asemenea mod de viaţă atunci când li se oferă şansa să-l trăiască. El îţi îngăduie să-ţi concentrezi atenţia asupra muncii reale, adică a tot ce faci pentru a te menţine în viaţă ori a confecţiona obiecte, a-ţi satisface curiozitatea şi chiar a te juca. E o utopie, John, mai ales pentru primitivi şi pentru oamenii de ştiinţă, adică pentru toţi. Aşadar, o staţiune de cercetări ştiinţifice este, de fapt, un mic model al utopiei preistorice, decupată din economia transnaţională a banului de către nişte primate inteligente, care vor să trăiască bine.

– Ai crede că toată lumea ni se va alătura.

– Da, şi ar putea-o face, dar nu li se oferă posibilitatea. Înseamnă că nu a fost o utopie adevărată. Noi – oameni de ştiinţă, primate inteligente – doream, mai degrabă, să ne decupăm insule pentru noi înşine decât să muncim pentru a realiza asemenea condiţii pentru toată lumea. Astfel, în realitate, insulele devin o parte a ordinii transnaţionale. Sunt plătite, nu sunt niciodată cu adevărat libere, niciodată nu se pune problema unei cercetări cu adevărat independente. Deoarece aceia care plătesc pentru insulele oamenilor de ştiinţă vor dori, până la urmă, o restituire a investiţiei lor. Iar acum noi pătrundem în

această epocă. Se solicită o restituire pentru insula noastră. Vezi, noi nu facem cercetare pură, ci o cercetare aplicată. Şi, odată cu descoperirea metalelor strategice, aplicaţia a devenit limpede. Aşa că totul se întoarce, şi avem de-a face cu o revenire a proprietăţii, a preţurilor şi salariilor. Mica staţiune ştiinţifică se transformă într-o mină, cu obişnuita atitudine minieră faţă de pământul de deasupra comorii. Iar oamenii de ştiinţă sunt întrebaţi: „Ce faceţi? Cât valorează?” Li se cere să lucreze pentru bani, iar profitul obţinut în urma muncii este transferat proprietarilor de firme pentru care, deodată, savanţii descoperă că lucrează.

– Eu nu lucrez pentru nimeni, spuse John.

– Zău? Nu lucrezi la proiectul de terraformare? Şi cine plăteşte?

– Soarele, răspunse John, încercând răspunsul lui Sax.

Arkadi hohoti.

– Greşit! Nu sunt la mijloc numai Soarele şi nişte roboţi, ci şi timp uman, foarte mult. Iar fiinţele alea umane trebuie să mănânce şi aşa mai departe. Înseamnă că există cineva care îi aprovizionează. Pe ei, pe noi, pentru că nu ne-am deranjat să organizăm o viaţă în care să ne aprovizionăm singuri.

John se încruntă.

– Bine, la început a trebuit să fim ajutaţi. Au fost expediate aici utilaje în valoare de miliarde de dolari. Foarte mult timp de muncă, aşa cum spui.

– Da, adevărat. Dar, odată sosiţi, am fi putut să ne concentrăm eforturile pentru a deveni autonomi, independenţi, apoi să ne fi plătit datoriile şi să fi fost chit cu ei. Dar n-am făcut-o, iar acum rechinii care au dat bani cu împrumut sunt aici. Uite, atunci, la început, dacă ne întreba cineva care dintre noi câştigă mai mulţi bani, tu sau eu, ar fi fost imposibil de spus. Corect?

– Corect.

– O întrebare fără rost. Dar acum tu vii şi întrebi, iar noi trebuie să discutăm. Acorzi consultaţii cuiva?

– Nimănui.

– Nici eu. Dar Phyllis oferă consultaţii pentru Amex, Subarashi şi Armscor. Iar Frank oferă consultanţă pentru Honeywell-Messerschmidt, General Electrics, Boeing şi Subarashi. Şi aşa mai departe. Sunt mai bogaţi decât noi. Iar în sistemul acesta, mai bogat înseamnă mai puternic.

„Asta o s-o mai vedem noi”, se gândi John. Dar nu dorea să-l

facă pe Arkadi să râdă din nou, aşa că nu i-o spuse.

– Şi asta se întâmplă *pretutindeni pe Marte,* continuă Arkadi, iar în jurul lor mii de replici ale lui Arkadi dădeau din mâini, semănând cu o *mandala* tibetană de monştri cu părul roşu. Şi, firesc, există oameni care observă ce se întâmplă. Sau le spun eu. Şi asta trebuie tu să înţelegi, John, există oameni care vor lupta pentru a menţine lucrurile aşa cum erau. Există oameni cărora le plăcea atât de mult gustul vieţii de primitivi-savanţi, încât vor refuza să cedeze fără luptă.

– Aşadar, sabotajele…

– Da! Poate că unele sunt făcute de astfel de oameni. E contraproductiv, cred, dar ei nu sunt de acord. În cea mai mare parte, sabotajele sunt făcute de oameni care vor să menţină Marte aşa cum era înainte de sosirea noastră. Eu nu mă număr printre aceia. Dar sunt unul dintre cei care vor lupta pentru ca planeta Marte să nu devină o zonă liberă pentru exploatări miniere transnaţionale. Pentru ca noi să nu devenim sclavii fericiţi ai unei caste de funcţionari superiori, închisă în castelul ei fortificat.

Arkadi îl privi pe John drept în faţă, iar John, cu coada ochiului, văzu în jurul său o infinitate de confruntări.

– Nu simţi şi tu la fel? întrebă Arkadi.

– Ba da, răspunse John, zâmbind. Ba da! Iar dacă nu suntem de acord în vreo privinţă, asta ţine, mai ales, de metodă.

– Ce metode îţi propui să foloseşti?

– Ei bine, în esenţă vreau ca tratatul să fie reînnoit aşa cum se prezintă, iar apoi să se adere la el. Dacă se întâmplă aşa, vom avea ceea ce dorim sau, cel puţin, vom avea baza pentru a ajunge la adevărata independenţă.

– Tratatul nu va fi reînnoit, spuse Arkadi, sec. Va fi nevoie de ceva mult mai radical pentru a-i opri pe oamenii aceştia, John. Acţiune directă – da, nu te uita atât de neîncrezător! Confiscarea unor proprietăţi sau a sistemului de comunicaţii, instituirea propriului nostru set de legi, susţinut de toţi cei de aici, afară, în stradă – da, John, da! Vom ajunge la asta, pentru că există arme ascunse sub masă. Demonstraţiile de masă şi insurecţiile sunt singurele modalităţi de a-i învinge, istoria a dovedit-o.

Un milion de Arkadi se strânseră în jurul lui John, arătând mai grav decât oricare Arkadi pe care îşi amintea John să îl fi văzut vreodată – atât de grav, încât rândurile din ce în ce mai multe ale chipului lui John prezentau o expresie regresivă de îngrijorare, cu

gura întredeschisă. John închise gura.

– Aş vrea să încerc mai întâi metoda mea, spuse el.

Ceea ce-l făcu pe Arkadi să râdă. John îl împinse în joacă în braţ, iar Arkadi coborî spre podea, după care se ridică şi îl placă. Se luptară atâta vreme cât reuşiră să păstreze contactul, apoi porniră în zbor spre două părţi opuse ale sălii. În oglinzi, milioane ca ei zburau către infinit.

După aceea se întoarseră la metrou şi la cina din craterul Semeonov. Pe când mâncau, înălţau privirile către suprafaţa lui Marte cuprinsă de vârtejuri ca un uriaş de gaz. Deodată, lui John i se păru că vede o mare celulă portocalie sau un embrion sau un ou. Cromozomi agitându-se sub o cochilie portocalie, pestriţă. O nouă fiinţă aşteptând să se nască, obţinută prin inginerie genetică, desigur. Iar ei erau inginerii, care încă mai lucrau la fiinţa pe care aveau s-o obţină. Toţi se străduiau să prindă de plasmide genele preferate (propriile lor gene) şi să le includă în spiralele de ADN ale planetei, pentru a obţine de la noua creatură himerică expresiile dorite. Iar lui John îi plăcea foarte mult cu ce voia Arkadi să contribuie. Dar avea şi el propriile lui idei. Vor vedea care dintre ei va reuşi până la capăt să obţină mai mult din genom.

Arkadi se uita şi el la planeta care umplea cerul, cu aceeaşi expresie gravă pe care John i-o văzuse pe chip, în sala oglinzilor. O privire care, constată John, i se imprimase foarte precis şi puternic în memorie, dar sub forma neobişnuită, multiplicată, a viziunii unei muşte.

John coborî din nou în întunecimea Marii Furtuni, iar acolo jos, pe parcursul zilelor opace, măturate de vânturi urlătoare, văzu lucruri pe care nu le mai văzuse până atunci. Era rezultatul valoros al discuţiilor cu Arkadi. Acum acorda atenţie lucrurilor într-un fel nou. De exemplu, merse la puţul Sabishi („Singuratic”) şi îi vizită pe japonezii care lucrau acolo. Erau toţi bătrâni, echivalentul japonez al primilor o sută, aflându-se pe Marte după numai şapte ani de la sosirea primilor o sută. Spre deosebire de primii colonişti, ei deveniseră o comunitate foarte strânsă, „băştinaşi” la scară mare. Sabishi rămăsese o aşezare de mici dimensiuni, chiar şi după săparea puţului. Era situată într-o regiune cu bolovani neregulaţi, în apropierea craterului Jarry-Desloges, şi pe când parcurgea ultima parte a drumului de transpondere către aşezare, John zări în treacăt bolovani

modelaţi în chipuri sau siluete umane supradimensionate ori acoperiţi cu pictograme ori scobiţi în sanctuare Shinto sau Zen. Se uita la aceste viziuni prin norii de praf, dar ele întotdeauna dispăreau ca nişte halucinaţii, văzute doar pe jumătate şi apoi pierind. Pe când pătrundea în zona, zdrenţuită, de aer curat, creată în sensul vântului, dincolo de puţ, constată că localnicii aduceau aici pietrele scoase din marele puţ şi le aranjau în movile curbe, după un model. Din spaţiu ar arăta… cum? Ca un dragon? Apoi ajunse la garaj, fiind întâmpinat de un grup, toţi desculţi şi cu părul lung, în halate cafenii, ponosite, sau echipaţi ca luptătorii de sumo, înţelepţi japonezi marţieni, bătrâni şi ofiliţi, care vorbeau despre centrele *kami* din regiune şi despre felul în care sentimentul lor cel mai profund, *on,* se mutase de mult de la Împărat la planetă. Îi arătară laboratoarele, unde lucrau în domeniul areobotanicii şi al materialelor textile rezistente la radiaţii. Efectuaseră, de asemenea, lucrări extensive pentru localizarea zăcămintelor acvifere, precum şi în domeniul climatologiei, pe centura ecuatorială. Ascultându-i, lui John i se părea că ei trebuie neapărat să fie în contact cu Hiroko, n-ar avea niciun sens dacă n-ar fi. Doar că ridicară din umeri când îi întrebă despre ea. John trecu la treabă, scoţându-i din închistare, stabilind acea atmosferă de încredere pe care de atâtea ori reuşea să o genereze la bătrâni, sentimentul că au parcurs un drum lung împreună, că provin din propria lor Eră Noachiană. După două zile de întrebări, de parcurgere a oraşului, de demonstraţii în sensul că el este „un om care cunoaşte *giri”,* începură, încet, să se deschidă, spunându-i pe un ton calm, dar direct, că nu le place avântul neaşteptat pe care îl luase Burroughs, nici puţul din apropiere, nici creşterea populaţiei, în general, nici noile presiuni exercitate asupra lor de către guvernul japonez, pentru a cerceta Marele Escarpament ca să „găsească aur”.

– Iar noi refuzăm, spuse Nanao Nakayama, un bătrân ridat, cu favoriţi albi, zbârliţi, cercei de peruzea şi părul alb, lung, strâns într-o coadă. Nu ne pot obliga.

– Iar dacă încearcă? întrebă John.

– Vor eşua.

Siguranţa lui calmă îi atrase atenţia lui John, care îşi aminti de conversaţia cu Arkadi, printre oglinzi.

Aşadar, unele dintre lucrurile pe care le înţelegea acum erau rezultatul faptului că devenise atent într-un nou fel, că punea noi

întrebări. Iar altele se explicau din faptul că Arkadi dăduse veste prin reţeaua sa de prieteni şi cunoştinţe ca aceştia să i se prezinte lui John şi să-l conducă peste tot. Aşa că, atunci când John se oprea la aşezările din drumul său de la Sabishi la Senzeni Na, era adesea abordat de grupuri mici, din două, trei, până la cinci persoane, care se prezentau şi spuneau: „Arkadi s-a gândit că te-ar putea interesa să vezi cutare şi cutare”, apoi îl conduceau să vadă o fermă subterană cu centrală electrică independentă sau un garaj ascuns, plin de maşini sau câte o mică aşezare construită într-o terasă, acum goală, dar pregătită pentru a fi ocupată. John îi urma cu ochii holbaţi şi cu gura căscată, punând întrebări şi dând, uimit, din cap. Da, Arkadi îi arăta diverse lucruri; exista o întreagă mişcare aici, câte un grupuleţ în fiecare oraş!

În cele din urmă, ajunse la Senzeni Na. Revenea acolo deoarece Pauline identificase doi muncitori absenţi fără motiv de la locul de muncă în ziua când camionul se prăbuşise peste el. În ziua imediat următoare sosirii îi chestionă, dar se dovedi că oamenii aveau explicaţii plauzibile pentru absenţa lor din reţea: ieşiseră să facă alpinism. Dar, după ce îşi ceruse scuze pentru că îi făcuse să-şi piardă timpul şi tocmai revenea în camera lui, alţi trei tehnicieni de la puţ se prezentară ca prieteni ai lui Arkadi. John îi întâmpină cu entuziasm, bucuros că va afla ceva în această excursie. În cele din urmă, un grup de opt persoane îl duse cu maşina la un canion paralel cu acela în care fusese săpat puţul. Îşi continuară drumul prin praful care îi împiedica să vadă, până la un habitat săpat în peretele, care atârna peste ei, al canionului. Complexul de locuinţe era invizibil de pe sateliţi, căldura fiind eliminată printr-o serie de mici guri de ventilaţie dispersate şi care din spaţiu aduceau cu micile mori de vânt ale lui Sax.

– Presupunem că aşa a făcut şi grupul lui Hiroko, îi spuse ghida.

O chema Marian şi avea un nas lung, încovoiat şi ochii atât de apropiaţi, încât privirea îi era extrem de concentrată.

– Ştiţi unde se află Hiroko? întrebă John.

– Nu, dar credem că se află în „haos”.

Răspunsul universal. Îi întrebă despre locuinţele din peretele canionului. Se construiseră, îi spuse Marian, cu utilaje de la Senzeni Na. În prezent nu erau locuite, dar fuseseră pregătite pentru când va fi nevoie.

– Nevoie *pentru ce?* întrebă John în timp ce străbătea cămăruţele întunecoase.

– Pentru revoluţie, desigur, răspunse Marian, privindu-l cu ochi mari.

– Revoluţie!

John avu foarte puţine de spus pe drumul de înapoiere. Marian şi însoţitorii ei simţeau că l-au şocat şi erau şi ei stânjeniţi. Poate ajunseseră la concluzia că Arkadi greşise atunci când le ceruse să-i prezinte lui John habitatul lor.

– Sunt o mulţime de astfel de lucruri în curs de pregătire, spuse Marian, cu un aer defensiv.

Hiroko le dăduse ideea să le construiască, iar Arkadi considerase că vor prinde bine. Împreună cu însoţitorii ei, începură să le enumere pe degete: un întreg depozit de echipament pentru extragerea elementelor necesare din aer şi din apă – ascuns într-un tunel de gheaţă uscată, la una dintre staţiile de procesare a calotei polare sudice; un puţ de sondă coborând până la marele acvifer de sub Kasei Vallis; sere-laborator risipite pe lângă Acheron, în care creşteau plante cu utilizare farmacologică; un centru de comunicaţii în subsolul esplanadei Nadiei de la Underhill.

– Iar asta nu este decât ceea ce cunoaştem noi. Apar în reţea mesaje destinate unei singure lecturi, gen *samizdat,* care nu au nicio legătură cu noi, iar Arkadi e convins că mai există pe planetă şi alte grupuri, făcând aceleaşi lucruri pe care le facem şi noi. Deoarece, atunci când va sosi momentul, vom avea cu toţii nevoie de locuri unde să ne ascundem şi de unde să luptăm.

– Ei, hai, spuse John. Trebuie să vă intre în cap că tot acest scenariu al revoluţiei nu este decât o fantezie bazată pe Revoluţia americană, ştiţi voi, marea frontieră, dârjii colonişti-pionieri exploataţi de puterea imperială, revolta care porneşte din colonie şi ajunge la metropolă – totul nu e altceva decât o falsă analogie!

– De ce spui asta? întrebă Marian. Care e deosebirea?

– În primul rând, noi nu trăim pe un teren care să ne poată hrăni, în al doilea rând, nu avem mijloacele necesare pentru a ne revolta cu succes!

– Nu sunt de acord cu niciunul dintre aceste argumente. Ar trebui să mai discuţi cu Arkadi despre asta.

– Voi încerca. Oricum, cred că există o modalitate mai bună de a o face decât toate aceste ascunzişuri şi furturi de utilaje.

Ceva mult mai direct. Pur şi simplu, să le comunicăm celor de la UNOMA ce trebuie să conţină noul tratat asupra lui Marte.

Însoţitorii săi clătinară din cap, dispreţuitor.

– Putem discuta tot ce vrem, spuse Marian, dar asta nu va schimba ce fac ei.

– De ce nu? Crezi că-i pot ignora, pur şi simplu, pe cei care trăiesc aici? Degeaba deţin în acest moment curse permanente spre Marte; planeta se află tot la optzeci de milioane de kilometri depărtare de ei, iar noi suntem aici şi ei nu. Poate că nu e chiar America de Nord la 1760, dar chiar că avem câteva avantaje similare: ne aflăm la mare distanţă şi deţinem totul. Important e să nu imităm modul lor de gândire, să nu repetăm aceleaşi vechi şi amarnice greşeli!

Şi uite aşa aducea argumente împotriva revoluţiei, naţionalismului, religiei, economiei – împotriva fiecărui mod de gândire pământean care îi trecea prin minte, amestecându-le pe toate, în stilul său obişnuit.

– Adevărul este că revoluţia nu a dat niciodată rezultate pe Pământ. Iar aici e întru totul demodată. Ar trebui să inventăm un nou program, aşa cum spune Arkadi, *inclusiv* modalităţile de a ne controla propria soartă. Iar voi, trăind cu toţii o fantezie a trecutului, ne conduceţi drept spre represiunea despre care vă plângeţi! Avem nevoie de un nou mod de viaţă, marţian, de o nouă filosofie, marţiană, de o nouă religie, de o nouă economie!

Îl întrebară care ar putea fi aceste noi modalităţi de acţiune, marţiene, şi atunci el ridică mâinile:

– De unde să ştiu? În situaţia în care nu au existat niciodată, e greu de vorbit despre ele, sunt greu de imaginat, pentru că nu deţinem imaginile. Aşa e întotdeauna când încerci să faci ceva nou şi, credeţi-mă, eu ştiu, pentru că am încercat. Dar cred că vă pot spune cum va arăta – va fi ca primii ani aici, când formam un grup şi când toţi lucram împreună. Când nu aveam alte scopuri în viaţă decât să ne instalăm şi să descoperim aceste locuri şi toţi hotăram ce trebuie să facem. Aşa trebuie să *arate.*

– Dar zilele acelea sunt uitate, spuse Marian, şi ceilalţi dădură aprobator din cap. E propria ta fantezie asupra trecutului. Nimic altceva decât vorbe. E ca şi cum ai ţine o lecţie de filosofie într-o imensă mină de aur, cu armate venindu-şi de hac una alteia, de ambele părţi.

– Nu, nu. Eu mă refer la metode potrivite situaţiei noastre reale, şi nu la vreo fantezie revoluţionară din cărţile de istorie!

Şi o ţinură tot aşa, reluând subiectul, până la Senzeni Na, unde se retraseră în camerele muncitorilor, de la nivelul cel mai de jos de locuit. Acolo discutară cu pasiune, până târziu în noapte, şi în tot acest timp John simţea cum îl cuprinde o stare de exaltare, pentru că îi vedea cum încep să gândească – era evident că îl ascultă, că tot ce spune el, părerea lui despre ei, contează. Era cea mai bună reacţie la rolul său de Primul Om pe Marte. Combinată cu ştampila de aprobare pusă de Arkadi, îi conferea o influenţă palpabilă asupra lor. Le putea zdruncina încrederea, îi putea determina să gândească, îi putea forţa să reevalueze, îi putea face să se răzgândească!

Şi uite aşa, în dimineaţa purpurie, întunecată a Marii Furtuni parcurseră holurile către bucătărie şi continuară să vorbească, privind afară pe fereastră şi sorbind lacom cafeaua, iluminaţi de un fel de inspiraţie, de bucuria, veche de când lumea, a dezbaterii cinstite. Iar când John plecă, până la urmă, pentru a trage un pui de somn înainte de începerea activităţilor de peste zi, până şi Marian era vizibil tulburată, şi toţi rămăseseră adânciţi în gânduri, pe jumătate convinşi că John avea dreptate.

John reveni în apartamentul său, simţindu-se istovit, dar fericit. Indiferent dacă avusese sau nu această intenţie, Arkadi făcuse din John unul dintre liderii mişcării – operând în ambele lumi, reconciliindu-le, modelându-le într-o singură forţă care avea să fie mult mai eficientă decât oricare dintre ele luată separat. Poate o forţă cu resursele curentului principal şi entuziasmul subteranei. Arkadi considera că o asemenea sinteză este imposibilă, dar John avea puteri de care Arkadi nu dispunea. Aşa că putea, în sfârşit, nu să *uzurpe* poziţia de lider a lui Arkadi, ci pur şi simplu *să-i transforme pe toţi.*

Uşa camerei sale, din zona rezervată oaspeţilor, era deschisă. După ce dădu buzna înăuntru, descoperi că pe cele două scaune existente în cameră şedeau Sam Houston şi Michel Chang.

– Aşadar, i se adresă Houston, unde ai fost?

– Ia mai terminaţi! spuse John.

Sângele i se urcă la cap, şi buna dispoziţie îi dispăru într-o clipită.

– Am nimerit, din greşeală, o altă uşă? întrebă, trăgându-se înapoi ca să se uite. Nu, astea sunt camerele mele, continuă, ridicând braţele şi activând magnetofonul de la mână. Ce căutaţi aici?

– Vrem să ştim unde ai fost, spuse Houston, pe un ton egal. Avem autorizaţia să pătrundem în toate camerele de aici şi să primim răspuns la toate întrebările pe care le punem. Aşa că ai face foarte bine să începi.

– Ei, hai, făcu John. Nu osteneşti tot făcând-o pe poliţistul cel rău? Voi, ăştia, nu faceţi niciodată compromisuri?

– Nu vrem decât răspunsuri la întrebările noastre, răspunse Chang, cu blândeţe.

– Dar te rog, domnule poliţist bun, spuse John. Noi toţi vrem răspunsuri la întrebările noastre, nu?

Houston se ridică. Era deja pe punctul de a-şi pierde răbdarea, iar John se apropie de el şi se opri cu pieptul doar la zece centimetri de al lui.

– Ieşiţi din camera mea, spuse el. Ieşiţi chiar acum, că de nu, vă arunc afară şi abia după aceea stabilim cine avea dreptul să se afle aici.

Houston nu făcu decât să-l privească şi, fără a-l preveni, John îl împinse cu putere în piept. Houston dădu peste scaun şi se aşeză fără să vrea, după care sări în picioare pentru a ajunge la John, dar Chang se repezi între ei, spunând:

– Stai o clipă, Sam, stai o clipă! în vreme ce John striga mereu:

– Ieşiţi din camera mea! cât îl ţinea gura, lovindu-se de spatele lui Chang şi privind peste umărul acestuia drept la faţa roşie a lui Houston.

Văzându-l, John aproape că izbucni în râs, buna dispoziţie revenindu-i odată cu succesul izbiturii, aşa că se îndreptă cu paşi mari spre uşă, răcnind: „Afară! Afară! Afară!” pentru ca Houston să nu-i vadă zâmbetul. Chang îşi trase pe hol colegul furios, iar John îi urmă. Se opriră toţi trei acolo, Chang plasându-se, precaut, între partenerul său şi John. Era mai solid decât oricare dintre ei, şi acum îl privea pe John cu o expresie iritată, îngrijorată.

– Acum ce mai vreţi? întrebă John, cu inocenţă.

– Vrem să ştim unde ai fost, răspunse Chang, cu obstinaţie. Avem motive să bănuim că aşa-zisa investigare a sabotajelor a reprezentat pentru dumneata o acoperire foarte convenabilă.

– Bănuiesc şi eu acelaşi lucru în ceea ce vă priveşte.

– Ştii, fel de fel de lucruri continuă să se întâmple chiar după vizitele dumitale…

– Se întâmplă chiar *în timpul* vizitelor voastre.

– Bene pline cu nisip au fost răsturnate în fiecare puţ pe care l-ai vizitat în timpul Marii Furtuni. Viruşi electronici au atacat *soft*-ul din biroul lui Sax Russell de la Echus Overlook, exact după consultările dumitale cu el, din 2047. Viruşi biologici au atacat lichenii rapizi de la Acheron chiar după plecarea dumitale. Şi aşa mai departe.

John ridică din umeri.

– Şi ce-i cu asta? Vă aflaţi aici de două luni şi asta-i tot ce-aţi putut face?

– Dacă avem dreptate, e destul de mult. Unde ai fost noaptea trecută?

– Îmi pare rău, dar nu răspund la întrebări din partea unor oameni care mi-au pătruns cu forţa în cameră.

– Trebuie! zise Chang. Asta e legea.

– Ce lege? Ce aveţi de gând să-mi faceţi?

Se întoarse către uşa deschisă a camerei, iar Chang făcu o mişcare pentru a-l bloca. Îşi pierdu din nou cumpătul şi se repezi la Chang, care tresări, dar rămase în dreptul uşii, de neclintit. John se întoarse şi plecă spre sala comună.

În după-amiaza aceea părăsi Senzeni Na cu o maşină, urmând drumul de transpondere spre nord, de-a lungul versantului răsăritean al lui Tharsis. Drumul era bun, şi după trei zile se afla la o mie trei sute de kilometri spre miazănoapte, exact la nord-vest de Noctis Labyrinthus, iar când ajunse la o mare intersecţie de transpondere, cu o nouă staţie de alimentare, făcu la dreapta şi o luă spre est, către Underhill. În fiecare zi, în timp ce maşina îşi continua drumul, orbeşte, prin norii de praf, John lucra cu Pauline. „Pauline, vrei, te rog, să-mi cauţi toate rapoartele planetare privitoare la furturile de echipament stomatologic?” Pauline era la fel de lentă ca o fiinţă umană atunci când procesa o solicitare necorespunzătoare, dar până la urmă îi furniza datele. Apoi John îi ceru să verifice mişcările fiecărui suspect al cărui nume îi trecea prin minte. Când avu siguranţa că ştie pe unde a umblat fiecare, îl sună pe Helmut Bronski pentru a protesta împotriva acţiunilor lui Houston şi Chang.

– Spun că lucrează cu autorizarea ta, Helmut, şi m-am gândit că e bine să ştii ce fac ăştia.

– Fac tot ce pot ei mai bine, spuse Helmut. Aş vrea să încetezi să-i mai tracasezi şi să începi să cooperezi cu ei, John. Ar ajuta. Ştiu că nu ai nimic de ascuns, aşa că de ce să nu fii mai săritor?

– Las-o baltă, Helmut. Ei *nu cer ajutor.* E vorba de intimidare prin intermediul funcţiei. Spune-le să înceteze!

– Nu încearcă decât să-şi facă datoria, replică Helmut, afabil. N-am auzit de nimic ilegal.

John întrerupse legătura. Mai târziu îl sună pe Frank, care se afla la Burroughs.

– Ce se întâmplă cu Helmut? De ce dă planeta pe mâna acestor poliţişti?

– Idiotule! exclamă Frank, care bătea nebuneşte pe claviatura computerului şi nu părea să fie decât parţial conştient de ceea ce spune. Chiar nu acorzi niciun fel de atenţie celor ce se întâmplă pe aici?

– Eu credeam că da, spuse John.

– Suntem vârâţi până la genunchi în rahat, iar nenorocitele astea de tratamente gerontologice sunt exact ce ne mai lipsea! Dar tu niciodată n-ai priceput de ce ai fost trimis aici, în primul rând, aşa că de ce ai pricepe ceva în clipa asta?

Frank scria mai departe, privind concentrat la ecran. John studie imaginea lui redusă, de pe monitor.

– De ce am fost noi trimişi aici, în primul rând, Frank? întrebă el în final.

– Pentru că Rusia şi Statele Unite alea ale noastre erau disperate, de aceea! Dinozauri industriali demodaţi, infirmi, asta eram noi, gata să fim înghiţiţi cu totul de Japonia şi Europa şi de toţi tigrişorii care scoteau capul în Asia. Şi mai aveam toată experienţa spaţială care se irosea şi câteva industrii spaţiale imense şi inutile, aşa că am pus totul la un loc şi am venit aici în ideea că vom găsi ceva care să merite osteneala. Şi a meritat! Am dat de aur, ca să zic aşa. Ceea ce nu înseamnă decât mai multe paie pe foc, deoarece oricare goană după aur arată cine e puternic şi cine nu. Iar acum, chiar dacă aici avem un avans, există acolo o mulţime de tigri care sunt mai buni la treburi de-astea decât noi, şi toţi vor câte o felie din ce se întâmplă aici. Acolo sunt o mulţime de ţări lipsite de spaţiu şi fără niciun fel de resurse, zece miliarde de oameni care zac în propriul rahat.

– Dacă-mi amintesc bine, totdeauna mi-ai spus că de Pământ se va alege praful.

– Nu e vorba de asta. Dar gândeşte-te. Dacă nenorocitul ăsta de tratament geriatric se va aplica numai celor bogaţi, atunci săracii se vor revolta şi totul va sări în aer. Iar dacă tratamentul va fi la îndemâna tuturor, atunci populaţia va creşte vertiginos, şi

iar va sări în aer. Oricum o dai, s-a terminat! Chiar acum se termină! Bineînţeles că transnaţionalelor nu le place asta; pentru afaceri e îngrozitor când lumea sare în aer. Aşa că se sperie şi încearcă să menţină situaţia, mai ales prin forţă. Helmut şi poliţiştii ăia nu sunt decât vârful cel mai mic al aisbergului – o mulţime de strategi consideră că un stat poliţienesc mondial, timp de câteva decenii (sau cam aşa ceva), e singura noastră şansă de a realiza un fel de stabilizare a populaţiei fără a se produce o catastrofă. Control de sus, tâmpiţi nenorociţi!

Frank clătină din cap, dezgustat, după care se apleca, absorbit, asupra ecranului.

– Ai urmat tratamentul, Frank? întrebă John.

– Bineînţeles că l-am urmat. Lasă-mă în pace, John! Am de lucru.

Vara sudică, laolaltă cu vara anterioară, care fusese învăluită în Marea Furtună, rămâneau mai reci decât oricare înregistrate vreodată. Furtuna împlinise acum aproape doi ani marţieni, adică mai mult de trei ani pământeni, dar Sax adopta în privinţa acesteia o atitudine filosofică. John îl sună la Echus Overlook, iar când John menţiona nopţile reci pe care le trăieşte, Sax nu făcu decât să-i spună:

– E foarte probabil să avem temperaturi scăzute în cea mai mare parte a perioadei de terraformare. Dar noi nu încercăm încălzirea *per se.* Venus e caldă. Ceea ce dorim noi e să facem planeta locuibilă. Să putem respira aerul, şi nu-mi pasă dacă e frig.

Între timp era frig, pretutindeni frig, noapte de noapte, până la minus o sută de grade Celsius, chiar şi la ecuator. Când John ajunse la Underhill, după o săptămână de la plecarea din Senzeni Na, observă un fel de gheaţă roz care acoperea trotuarele, aproape invizibilă în lumina redusă a furtunii, iar plimbarea devenea o aventură înşelătoare. Locuitorii îşi petreceau cea mai mare parte a timpului în interior. John îşi umplu câteva săptămâni ajutând echipa locală de bioinginerie să testeze pe teren o nouă algă de zăpadă, cu creştere rapidă. Underhillul era plin de străini. Majoritatea tineri japonezi sau europeni care, din fericire, încă mai foloseau limba engleză pentru comunicare. John era cazat într-una dintre bătrânele încăperi boltite, de lângă colţul de nord-est al careului. Vechiul careu era mai puţin populat decât esplanada Nadiei, mai mic şi mai prost luminat, şi multe

din încăperi erau folosite acum drept magazii. I se părea ciudat să străbată careul alcătuit din holuri, amintindu-şi de bazin, de camera Maiei, de sufragerie, acum toate întunecate şi pline de lăzi. De anii aceia când primii o sută nu erau decât o sută. Îi venea tot mai greu să-şi aducă aminte cum fusese. Ajutat de Pauline, supraveghea mişcările câtorva oameni, printre aceştia şi echipa de anchetatori de la UNOMA. Era un control nu prea riguros, pentru că nu putea întotdeauna să-i urmărească, mai ales pe Houston, Chang şi ceilalţi, pe care îi suspecta că se deconectează, voit, de la reţea. Între timp, evidenţele sosirilor pe cosmodromuri îi ofereau tot mai multe dovezi, lună de lună, că Frank avusese dreptate spunând că aceştia sunt doar vârful aisbergului. Mulţi dintre cei care veneau, mai ales la Burroughs, lucrau pentru UNOMA, fără a li se preciza meseria, iar apoi se repezeau la mine şi puţuri şi în alte locuri, trecând la treabă pentru şefii securităţii locale. Iar cărţile lor de muncă de pe Pământ erau, într-adevăr, foarte interesante.

Adesea, la sfârşitul unei sesiuni cu Pauline, John ieşea la plimbare pe afară, tulburat şi adâncit în gânduri. Vizibilitatea era mult mai bună decât până atunci, lucrurile începeau să se limpezească puţin la suprafaţă, deşi gheaţa roz încă mai făcea mersul anevoios.

Se părea că Marea Furtună scădea în intensitate. Vitezele vântului la suprafaţă nu erau decât de două-trei ori mai mari decât media anterioară furtunii, de treizeci de kilometri pe oră, iar praful din aer nu era uneori ceva mai mult decât un fel de pâclă groasă, transformând apusurile în vârtejuri aprinse, pastel, roz, galben, portocaliu, roşu şi purpuriu, dungi întâmplătoare de verde sau peruzea apărând sau dispărând la afeliu şi periheliu, laolaltă cu ocazionale fascicule de lumină galbenă, pură. Natura – în faza sa cea mai lipsită de gust, trecătoare şi spectaculoasă. Privind toate acele mişcări şi culori înceţoşate John pierdea şirul gândurilor şi se cocoţa pe marea piramidă albă pentru a privi în jur, după care revenea în interior, gata să reia lupta.

Într-o seară, după una dintre aceste extravaganţe ale apusului, tocmai coborâse de pe vârful marii piramide şi se îndrepta, încet, către Underhill, când zări două siluete ieşind printr-una dintre porţile laterale garajului şi pătrunzând într-o maşină, printr-un tub transparent. Era ceva rapid şi furişat în mişcările lor, iar John se opri să-i vadă mai bine. Nu-şi puseseră căştile, şi îi recunoscu pe Houston şi Chang după ceafă şi

masivitatea trupurilor. Urcară în maşină, cu grăbită ineficienţă pământeană, şi porniră în direcţia lui. John îşi polariza viziera şi îşi continuă drumul, cu capul plecat, străduindu-se să semene cu cineva care se întoarce de la lucru, trăgând puţin într-o parte pentru a mări distanţa dintre ei. Maşina se avântă într-un nor gros de praf şi dispăru brusc.

Când ajunse la uşile etanşe, John era adâncit în gânduri şi aproape înspăimântat. Rămase nemişcat în faţa uşii, gândindu-se, iar când hotărî, se îndreptă nu către uşă, ci către consola interfonului de pe peretele opus uşii. Erau mai multe prize sub difuzoare, iar John demontă cu grijă dopul uneia, îndepărtă particulele de praf care formau o crustă pe margine – prizele astea nu mai erau utilizate – şi îşi conecta propria consolă. Formă codul pentru Pauline şi aşteptă.

– Da, John? întrebă vocea lui Pauline în difuzorul interfonului din cască.

– Activează camera de luat vederi, Pauline, te rog, şi scanează-mi apartamentul.

Pauline se afla pe măsuţa de lângă patul său, conectată la priza din perete. Aparatul de luat vederi era o chestie mică, din fibre optice, rar folosită, iar imaginea recepţionată era mică, şi camera cam întunecoasă, cu numai o veioză aprinsă. Mai mult, curbura vizierei reprezenta un alt impediment, aşa că nici cu ecranul lipit de vizieră nu putea distinge mare lucru – umbre cenuşii, schimbându-se. Iată patul, cu ceva pe el, apoi peretele.

– Înapoi cu zece grade, spuse John şi se uită cu ochii întredeschişi, încercând să înţeleagă imaginea pătrată, de doi centimetri.

Patul. Era un bărbat întins pe pat. Despre asta să fi fost vorba? Talpa unui pantof, corpul, părul. Era greu de spus. Omul nu se mişca.

– Pauline, auzi ceva în cameră?

– Ventilatoarele, electricitatea.

– Transmite-mi ce recepţionezi, prin microfon, la intensitate maximă.

Îşi lăsă capul spre stânga, apropiindu-l de cască, lipindu-şi urechea de difuzor. Un fâsâit, un hârâit, pocnituri. Apăreau prea multe erori de transmisie într-un asemenea proces, mai ales când folosea priza aceea veche, uzată. Dar, cu siguranţă, nu se auzea niciun fel de respiraţie.

– Pauline, poţi să te conectezi la sistemul de monitorizare din

Underhill, să localizezi camera de la uşa noastră şi să-mi transmiţi imaginea?

Chiar el coordonase instalarea sistemului de securitate de la Underhill, doar cu câţiva ani în urmă. Pauline încă avea toate planurile şi codurile, şi nu trecu prea mult până când înlocui imaginea de pe monitor cu aceea a restului apartamentului, privit de sus. Luminile erau aprinse şi se vedea că uşa e închisă. Asta era tot.

John coborî mâna şi se gândi. Trecură cinci minute înainte de a o ridica din nou, pentru a da instrucţiuni, prin Pauline, sistemului de securitate din Underhill. Cunoaşterea codurilor îi permise să instruiască întregul sistem video să şteargă înregistrările anterioare privind cele petrecute în camera lui şi să ruleze iarăşi banda, lăsând un spaţiu disponibil de o oră, faţă de obişnuitele cicluri de opt ore. După care comandă ca doi din roboţii destinaţi întreţinerii curăţeniei să vină până la uşa camerei şi să o deschidă. În timp ce roboţii executau comanda, John rămase tremurând, aşteptându-i să-şi termine deplasarea lentă, pe sub bolţi. Iar când deschiseră uşa, îi urmări prin micul ochi al lui Pauline; lumina se revărsă în cameră şi, pentru moment, îl orbi, apoi intensitatea ei se normaliza, şi John avu o imagine mult mai bună. Da, pe patul său se afla un bărbat. John abia îşi mai simţea respiraţia. Comandă roboţii, folosind sistemul complicat de pârghii pe care-l avea la încheietura mâinii. O procedură lipsită de delicateţe în mişcări, dar dacă, ridicându-l pe om, avea să-l trezească, era cu atât mai bine.

Dar nu-l trezi. Omul se bălăbănea de ambele părţi ale braţelor încovoiate ale roboţilor, care îl ridicară cu delicateţea lor algoritmică. Un trup atârnând. Era mort.

John respiră adânc, deliberat, apoi îşi ţinu răsuflarea şi continuă teleoperarea, dirijând primul robot să depoziteze cadavrul în recipientul pentru gunoi al celui de-al doilea. Expedierea, apoi, a roboţilor pe hol, până la depozit, se dovedi un lucru uşor. Câţiva oameni trecură pe lângă ei în timp ce rulau de-a lungul holului, dar în privinţa asta nu era nimic de făcut. Cadavrul nu era vizibil decât de sus şi poate că niciunul nu fusese destul de atent pentru a-şi aminti de roboţi mai târziu.

Când ajunseră la depozit, John ezită. Să trimită cadavrul la incinerare în sectorul alchimiştilor? Dar nu acum, când acesta nu se mai afla în camera lui, nu mai era nevoie să scape de el. De fapt, va avea chiar nevoie de el, mai încolo. Pentru prima dată se

întrebă cine era omul. Ordonă primului robot să-şi întindă ochiul extensor până la încheietura mâinii drepte a cadavrului şi să citească apoi cu senzorul magnetic. Îi luă destul timp senzorului să găsească locul potrivit. Apoi nu-l mai scăpă. Eticheta minusculă pe care fiecare o avea implantată într-unul dintre oasele de la încheietura mâinii conţinea informaţii în limbajul standard al punctelor, şi nu îi trebui decât un minut lui Pauline să obţină o identificare. Yashika Mui, auditor al UNOMA, cu baza la Underhill, sosit în 2050. O persoană reală. Un om care ar fi putut să trăiască o mie de ani!

John începu să tremure. Se rezemă de peretele din cărămidă albastră, glazurată, de Underhill. Trebuia să aştepte vreo oră sau ceva mai puţin până când va putea intra. Nerăbdător, se desprinse de perete şi porni în jurul careului. De obicei, îi lua aproximativ cincisprezece minute să îi dea ocol, dar acum constată că îl face în zece. După al doilea tur, se îndreptă către grupul de rulote.

Numai două dintre vechile trailere se mai aflau acolo şi erau, aparent, abandonate sau folosite numai pentru depozitare. Câteva siluete apărură printre ele, din praful nopţii, şi pentru o clipă pe John îl cuprinse teama, dar oamenii trecură mai departe. Se întoarse la careu şi îi mai dădu încă o dată ocol, apoi porni pe cărarea către sectorul alchimiştilor. Se opri şi se uită la complexul învechit de tuburi, conducte, clădiri albe, joase, toate acoperite cu ecuaţiile acelea scrise caligrafic, cu negru. Se gândi la primii lor ani. Iar acum, iată până unde ajunseseră, într-un răstimp care i se părea doar cât o clipire din ochi. Pe fondul sumbru al Marii Furtuni. Civilizaţie, corupţie, criză. Omor pe Marte. Scrâşni din dinţi.

Ora de aşteptare trecuse. Era 9.00 p.m. John se apropie din nou de uşa etanşă şi intră. În vestiar, îşi scoase casca, cizmele şi costumul, se dezbrăcă, intră la duşuri şi se spălă, se şterse, îşi puse un halat, se pieptănă. Respiră adânc şi ocoli partea sudică a careului, străbătând bolţile până la camera lui. Şi, în timp ce deschidea uşa, nu fu deloc surprins să vadă patru dintre anchetatorii de la UNOMA făcându-şi apariţia, dar încercă să se prefacă surprins atunci când îi ordonară să se oprească.

– Ce este? întrebă el.

Nu erau nici Houston, nici Chang, ci trei bărbaţi împreună cu una dintre femeile din primul grup sosit la Low Point. Bărbaţii îl înconjurară fără a-i răspunde la întrebare, împinseră uşa la

perete, şi doi dintre ei intrară în cameră. John îşi înfrâna pornirea de a-i pocni sau de a striga la ei sau de a râde de expresiile de pe chipurile lor atunci când constatară că în cameră nu se găsea nimic. Nu făcu altceva decât să se uite, curios, la ei, străduindu-se să se limiteze la iritarea pe care ar fi arătat-o dacă ar fi ignorat cele întâmplate. O iritare considerabilă, bineînţeles, şi odată ce deschisese această poartă din sufletul lui, îi venea greu să-şi împiedice revărsarea furiei, greu să o menţină la nivelul inocenţei. Trebuia să-i certe ca pe nişte poliţişti mult prea zeloşi, nu ca pe nişte funcţionari criminali.

În încurcătura lor faţă de situaţia neaşteptată, John reuşi să-i scoată afară cu câteva replici muşcătoare, iar după ce închise uşa după ei, se opri în mijlocul camerei.

– Pauline, preia, te rog, tot ce se întâmplă în sistemul de securitate şi înregistrează. Urmăreşte-i prin toate camerele de luat vederi care îi pot prinde.

Iar Pauline se ţinu pe urmele lor. Nu le trebuiseră decât două minute ca să ajungă la camera de pază, unde li se alăturară Chang şi ceilalţi. Cercetară înregistrările. John se aşeză în faţa ecranului şi privi împreună cu ei cum rulau şi derulau benzile, constatând că nu conţin decât înregistrări vechi de o oră şi că evenimentele după-amiezii fuseseră şterse. Asta le va da de gândit. John zâmbi înverşunat şi îi spuse lui Pauline să se deconecteze de la sistem.

Îl străbătu un val de epuizare. Nu era decât ora unsprezece, dar toată adrenalina şi doza matinală de omegendorf se eliminaseră, iar acum se simţea obosit. Se aşeză pe pat, dar îşi aminti ce se aflase ultima oară acolo şi se ridică. În cele din urmă se culcă pe podea.

Îl trezi Spencer Jackson, în timpul perioadei atemporale, cu ştirea găsirii unui cadavru în containerul unui robot. Se duse la clinică şi se opri, istovit, lângă Spencer, privind trupul lui Yashika Mui, în timp ce mai mulţi anchetatori îl urmăreau cu prudenţă. Maşinăria de diagnosticare era la fel de bună la autopsie ca şi la orice altceva, dacă nu chiar mai bună: analizele indicau coagularea sângelui. Posomorât, John ordonă o autopsie legală completă: cadavrul şi hainele lui Mui aveau să fie cercetate, toate particulele microscopice – interpretate pe baza genomului acestuia, şi toate elementele străine, analizate pe baza listei celor aflaţi la Underhill în mod curent. John se uită la anchetatorii de la UNOMA, în timp ce dădea instrucţiunile, dar aceştia nici nu

clipiră.

Probabil că purtaseră mănuşi ori teleoperaseră întreaga afacere, aşa cum făcuse şi el. John trebui să privească în altă parte, dezgustat. Nu se putea da de gol că ştie!

Dar, pe de altă parte, ei ştiau că puseseră cadavrul acolo, aşa că trebuia să-l suspecteze că-l mutase şi ştersese benzile video ale sistemului de supraveghere. Aşadar, ştiau că el ştie ori bănuiau doar că ştie. Dar nu puteau fi siguri. Şi el nu avea niciun motiv să se dea de gol.

După o oră, se reîntoarse în camera lui şi se întinse din nou podea. Deşi era încă epuizat, nu mai putea dormi. Rămase aşa, cu ochii în tavan, gândindu-se la tot ce aflase.

Spre ziuă, avu senzaţia că pusese totul în ordine. Renunţă la somn şi se ridică pentru a face o nouă plimbare. Simţea nevoia să fie afară, departe de lumea oamenilor şi de toată corupţia ei, care-i făceau greaţă; afară, în marea alergare a vântului, devenită atât de vizibilă din cauza prafului zburător stârnit de furtună.

Dar când trecu de uşa etanşă, deasupra sa găsi stelele, întreaga lor reţea – toate miile de stele, arzând ca altădată, până şi cele mai slabe fără nicio clipire sau tremurare, şi atât de dese, încât cerul negru părea uşor alburiu, ca şi cum întreaga boltă ar fi fost Calea Lactee.

Când îşi reveni din uimire şi din aproape uitata vrajă a stelelor, trecu pe interfon şi le dădu celorlalţi de ştire.

Vestea declanşa un adevărat pandemonium. Îndată ce-o aflau, toţi îşi trezeau prietenii şi alergau la vestiare pentru a pune mâna pe un costum înainte de terminarea rezervei. Iar uşile ecluzelor începură să se deschidă şi să scuipe afară oameni.

Orizontul, spre răsărit, era de un roşu negricios, apoi se deschise la culoare cu repeziciune. Întregul cer ajunse de un trandafiriu închis, după care începu să emane lumină. Stelele dispăreau cu sutele, până când numai Venus şi Pământul rămaseră agăţate la est, deasupra intensităţii sporite a luminii. Bolta deveni tot mai strălucitoare, până ce păru mai luminoasă decât ar fi putut ajunge vreodată ziua. Chiar şi în dosul vizierelor ochii oamenilor lăcrimau. Unii strigau, pe frecvenţa comună, uimiţi de privelişte. Alţii alergau în toate părţile, cât îi ţineau picioarele, pălăvrăgind în interfon; iar cerul devenea imposibil de strălucitor, şi mai strălucitor, tot mai strălucitor, până când păru

că va exploda, pulsând cu o lumină roz, incandescentă, absorbind punctele care fuseseră Venus şi Pământul. Apoi soarele sparse orizontul şi se revărsă peste câmpie ca detunătura unei bombe termonucleare, iar oamenii strigau cât îi ţinea gura şi ţopăiau şi alergau printre umbrele lungi, negre ale stâncilor şi clădirilor. Toţi pereţii dinspre est erau mari blocuri în culori fauviste, cu mozaicurile lor glazurate, uluitoare, greu de privit direct. Aerul era limpede ca sticla şi părea, într-adevăr, o substanţă solidă, conferind lucrurilor o claritate incredibilă.

John se îndepărtă de mulţime, mergând spre est, către Cernobîl. Deconectă interfonul. Cerul era de un roz mai închis decât îşi amintea el, cu o nuanţă de purpuriu la zenit. Toată lumea era cuprinsă de nebunie. Mulţi din cei de acolo nu văzuseră niciodată soarele răsărind pe Marte şi, cu siguranţă, aveau senzaţia că îşi trăiseră întreaga viaţă în timpul Marii Furtuni. Acum furtuna încetase, iar ei colindau în lumina soarelui, îmbătaţi de ea, alunecând, din timp în timp, pe gheaţa roz, antrenându-se în bătăi cu bulgări galbeni de zăpadă, căţărându-se pe piramidele îngheţate. Văzându-i, John se întoarse şi se urcă el însuşi pe ultima piramidă, pentru a privi înălţimile şi văile din jur. Erau îngheţate şi pline de noroi, dar, altfel, neschimbate. Încercă din nou frecvenţa comună şi renunţă. Cei rămaşi înăuntru încă mai strigau după costume, dar niciunul dintre cei de afară nu le acorda vreo atenţie.

– A trecut o oră de la răsărit, strigă cineva, deşi lui John îi venea greu să creadă aşa ceva.

Dădu din cap; vocile răguşite şi amintirea cadavrului de pe patul lui nu-l ajutau să simtă prea multă bucurie la sfârşitul furtunii.

În cele din urmă se întoarse înăuntru şi îşi dădu costumul unei perechi de femei de statura lui, care se dondăneau care dintre ele să-l îmbrace, după care se duse la centrul de comunicaţii şi-l sună pe Sax, la Echus Overlook. Când prinse legătura, îl felicită cu ocazia încetării furtunii.

Sax i-o tăie brusc, de parcă vijelia avusese loc cu ani în urmă.

– Au realizat abordajul lui AMOR 2051B, îi comunică el.

Era vorba de asteroidul de gheaţă pe care îl aleseseră pentru a fi plasat pe o orbită marţiană. Începuseră să instaleze rachete care aveau să-i imprime un curs ce îl va aduce pe o traiectorie asemănătoare cu a lui *Ares.* Fără un scut caloric, aerofrânarea îl va arde. Toate condiţiile păreau favorabile pentru o inserţie

etalon pe orbita marţiană, în aproximativ şase luni. *Astea* zic şi eu noutăţi, voia să spună Sax în maniera sa calmă, printre obişnuitele clipiri din ochi. Marea Furtună făcea deja parte din istorie.

John simţi nevoia să râdă. Dar apoi îşi aminti de Yashika Mui şi îi povesti lui Sax despre cele întâmplate, pentru că dorea ca şi sărbătoarea altcuiva să fie stricată. Sax nu făcu decât să clipească.

– Devin serioşi, rosti el, în cele din urmă.

Dezgustat, John îi spuse la revedere şi închise. Porni din nou prin încăperile boltite, tulburat de un amestec de emoţii pozitive şi negative, care se luptau violent. Reveni în camera lui şi luă o tabletă de omegendorf şi una dintre noile pandorfine pe care i le dăduse Spencer, după care se duse în atriul central şi se plimbă printre plante, toate micelii firave, din timpul furtunii, înălţându-se către becurile aprinse deasupra lor. Un mare număr din cei care ieşiseră primii afară erau acum înapoi, în atrium, printre rândurile de plante, petrecând. Dădu peste câţiva prieteni, câteva cunoştinţe, mai ales străini. Se întoarse în clădire, prin încăperi pline de străini care uneori ovaţionau atunci când îl vedeau intrând. Dacă răcneau suficient de mult: „Un discurs!” se suia pe un scaun şi bălmăjea ceva, simţind endorfinele al căror efect era astăzi imprevizibil, datorită amintirii omului ucis. Uneori devenea destul de vehement şi niciodată nu ştia ce va spune până nu începea să vorbească. „L-am văzut pe John Boone mort de beat, în ziua în care s-a terminat Marea Furtună”, vor zice ei. „Bine, îşi spunea el, să vorbească ce le place.” Oricum, în ceea ce priveşte legenda lui, bârfele nu prea mai contau.

Una dintre încăperi conţinea un grup de egipteni, nu ca sufiţii lui, ci musulmani ortodocşi, vorbind ca vântul şi bând ceşti de cafea plină de cofeină şi soare; zâmbete albe, scânteietoare, pe sub mustăţi; dintr-o dată extrem de cordiali, încântaţi, de fapt, să-l vadă acolo. Pe John îl încălzi primirea şi, plutind sub impulsul zilei, li se adresă.

– Uitaţi, noi facem parte dintr-o lume nouă. Dacă nu vă bazaţi acţiunile pe realităţile marţiene, atunci ajungeţi un fel de schizofrenici, cu corpul pe o planetă şi spiritul pe alta. Nicio societate segmentată astfel nu poate supravieţui prea mult.

– Bine, bine, spuse unul dintre ei, cu un zâmbet. Trebuie să pricepi că noi am călătorit şi mai înainte. Suntem un popor călător. Dar oriunde ne aflăm, Mecca este casa spiritului nostru.

Am putea zbura de cealaltă parte a universului, şi ce ţi-am spus acum tot adevărat ar rămâne.

Nimic de zis; de fapt, o astfel de onestitate directă era atât de curată comparativ cu tot ce se întâmplase în timpul nopţii, încât John spuse: „Da, înţeleg”. La urma urmei, compar-o cu ipocrizia Vestului, unde la rugăciunea de la micul dejun oamenii discută despre profituri, oameni care nu pot rosti măcar o vorbă despre credinţă, care consideră că valorile lor sunt nişte constante fizice, care spun: „Aşa stau lucrurile!” – cum spunea Frank, adesea.

Aşa că John rămase şi mai discută o vreme cu egiptenii; iar când plecă, se simţea deja mai bine. Se întoarse agale, ascultând vocile gălăgioase care se revărsau în hol din fiecare cameră: strigăte, ţipete, discuţii ştiinţifice fericite: „Chestiile astea sunt aşa de halofite, încât nu le place saramura, deoarece conţine prea multă apă.” Hohote de râs.

Îi veni o idee. Spencer Jackson locuia în camera de vizavi şi tocmai intra când trecu John, aşa că îi spuse:

– Ar trebui să-i adunăm la o mare sărbătorire a sfârşitului furtunii! Ştii, toate grupurile oarecum orientate spre Marte sau, pur şi simplu, toţi cei care vor putea veni. Oricine doreşte să meargă acolo.

– Unde?

– Sus, pe Olympus Mons, zise el, fără să se gândească prea mult. Poate îl convingem pe Sax să sincronizeze petrecerea cu sosirea asteroidului de gheaţă, ca să-l putem urmări.

– Bună idee! răspunse Spencer.

* * *

Olympus Mons era un vulcan cu vârful aplatizat – mai precis, un con care, în cele mai multe locuri, nu era deloc abrupt, imensa lui înălţime rezultând din şi mai marea lăţime. Era mai înalt cu douăzeci şi cinci de kilometri decât câmpia înconjurătoare, dar avea opt sute de kilometri în diametru, aşa că panta măsura, în medie, şase grade. Dar în jurul circumferinţei sale uriaşe exista un escarpament circular, înalt de şapte kilometri, iar malul spectaculos, de două ori mai înalt decât Echus Overlook, era, în multe locuri, aproape vertical. Porţiuni ale lui îi atrăseseră deja pe puţinii alpinişti ai planetei, dar niciunul nu reuşise încă să-l escaladeze şi, pentru majoritatea locuitorilor, rămânea doar un impediment spectaculos în drumul către căldarea de pe culme. Cei care călătoreau pe jos urcau

escarpamentul folosind o rampă largă, la nord, unde una dintre ultimele scurgeri de lavă se revărsase peste mal. Areologii povesteau cum se petrecuseră, probabil, lucrurile: un râu de rocă topită, lat de o sută de kilometri, prea strălucitor pentru a putea fi privit, prăbuşindu-se de la şapte mii de metri înălţime peste câmpia acoperită cu o crustă de lavă, înălţându-se mai mult, şi mai mult, tot mai mult… O asemenea revărsare de lavă lăsase un drum în rampă, nu mai înalt decât o simplă ridicătură acolo unde traversase escarpamentul. Era un urcuş uşor, urmat de un drum în pantă, lung de două sute de kilometri, ducând până la marginea căldării.

Culmea lui Olympus Mons era atât de lată încât, deşi ferea o privelişte excelentă către căldarea înconjurată de atâtea inele, restul planetei nu se vedea. Privind în partea opusă a căldării, zăreai marginea ei exterioară, apoi cerul. Dar la sud se afla un crater mic, fără alt nume decât indicativul de pe hartă. THA-Zp. Interiorul lui era, oarecum, ferit de curentul îngust de lavă prelins peste Olympus Mons, şi de pe arcul sudic al marginii sale recente, ţepoase, un observator putea privi, în sfârşit, în jos, spre panta vulcanului şi de acolo peste nesfârşita câmpie a Tharsisului de Vest. Era ca şi cum te-ai fi uitat către planetă de pe o platformă joasă din spaţiu.

Trecură aproape nouă luni până când asteroidul să fie adus la întâlnirea cu Marte, iar vestea despre sărbătorirea propusă de John avusese timp să dea ocol planetei. Aşa că oamenii soseau în caravane de transportoare disparate, câte două, cinci, zece, urcând rampa nordică şi ocolind panta exterioară, sudică, a lui Zp. Acolo înălţară mai multe corturi mari, în formă de semilună, cu pereţi transparenţi şi pardosele rigide, străvezii, care se ridicau la doi metri deasupra solului, sprijinindu-se, la intrare, pe piloni şi ei transparenţi. Reprezentau ultima noutate în domeniul adăposturilor temporare, toate fiind instalate cu arcele interioare spre pantă, astfel încât, atunci când erau montate, alcătuiau un şir de semiluni, dispuse ca nişte trepte sau ca nişte grădini în seră, pe un versant de deal terasat, dominând imensa întindere a unei lumi de bronz. Zilnic, timp de o săptămână, caravanele continuară să sosească, iar dirijabilele urcau cu greu panta nesfârşită, fiind ancorate înăuntrul lui Zp, umplându-l în asemenea măsură, încât interiorul micului crater arăta ca un lighean plin cu baloane, la o aniversare.

Numărul mare de participanţi îl surprinse pe John, care se aştepta ca numai câţiva prieteni să se deplaseze până într-un loc atât de îndepărtat. Nu era decât o altă dovadă a incapacităţii lui de a înţelege populaţia actuală a planetei. Uimitor, erau adunaţi acolo aproape o mie de oameni, deşi pe mulţi îi mai întâlnise, iar pe destul de mulţi îi cunoştea după nume. Aşa că, într-un fel, era o adunare de prieteni, de parcă un oraş natal, despre care habar n-avea că există, răsărise deodată în jurul lui. Veniseră mulţi dintre primii o sută, patruzeci cu toţii, printre ei aflându-se Maia şi Sax, Ann şi Simon, Nadia şi Arkadi, Vlad cu Ursula şi restul grupului de la Acheron: Spencer, Alex, Janet, Mary, Dmitri, Elena împreună cu restul grupului de pe Phobos: Arnie, Saşa, Ieli şi mulţi alţii, pe care nu-i mai văzuse până atunci – de fapt, toţi cei prezenţi, de care se simţea apropiat, cu excepţia lui Frank – care declarase că e mult prea ocupat, şi Phyllis, care nu răspunsese în niciun fel la invitaţie.

Nu erau doar amicii lui din primii o sută. Mulţi dintre ceilalţi îi erau tot vechi prieteni sau prieteni ai prietenilor – mulţi elveţieni, inclusiv „ţiganii” constructori de drumuri, japonezi de pretutindeni, majoritatea ruşilor de pe planetă, prietenii lui sufiţi. Toţi erau risipiţi în corturile în formă de semilună, construite pe terase, în aglomerări de caravane şi grupuri de dirijabile, alergând, din când în când, la ecluze, pentru a-i întâmpina pe nou-veniţi.

Ziua, cei mai mulţi colindau în jurul corturilor, adunând pietre de pe marea pantă curbată. Impactul produs de meteoriţi azvârlise peste tot fragmente de lavă cu brecii, incluzând conuri sfărâmate de stişovit, semănând cu cioburile de ceramică, unele negre ca smoala, altele de un roşu-aprins, sângeriu, sau presărate cu diamante de impact. O echipă de areologi din Grecia începu să le aranjeze, după un anumit model, pe pardoseala cortului; aduseseră cu ei un cuptor mic şi puteau să coloreze unele fragmente în galben, verde sau albastru, pentru a le scoate în evidenţă desenele. Ideea prinse îndată ce văzură şi alţii despre ce e vorba şi, după două zile, fiecare pardoseală transparentă de cort stătea pe un parchet din dale, cu desen în mozaic: hărţi de circuite electronice, imagini de păsări şi peşti, modele abstracte, desene Escher, caligrafia tibetană care se citea *Om Mani Padme Hum,* hărţi ale planetei şi ale regiunilor mai mici, ecuaţii, chipuri de oameni, peisaje şi aşa mai departe.

John îşi petrecea vremea colindând de la un cort la altul,

discutând cu oamenii şi bucurându-se de atmosfera de carnaval, care nu excludea discuţiile contradictorii, destul de dese; dar cei mai mulţi îşi petreceau timpul distrându-se, stând de vorbă, bând, mergând în excursii pe suprafaţa vălurită a vechii scurgeri de lavă, confecţionând pardosele de mozaic şi dansând pe muzica interpretată de diferite formaţii de amatori. Cea mai bună era o formaţie cu tobe de magneziu, instrumente locale, cu interpreţi din Trinidad Tobago, reprezentând o notorie convenienţă transnaţională şi o viguroasă mişcare locală de rezistenţă. Mai era şi un grup de *country western,* cu un bun chitarist – o trupă irlandeză, cu instrumente artizanale şi foarte mulţi membri care se tot schimbau, permiţându-i să cânte, mai mult sau mai puţin, fără oprire. Acestea erau înconjurate de foarte mulţi dansatori, iar corturile ocupate de ei le transformau toate mişcările într-un fel de dans pulsator, ca şi cum, pentru a te deplasa de colo până colo, căpătai dintr-o dată, graţia, exuberanţa, gravitatea şi viziunea muzicii.

Era, deci, o mare serbare, şi John era mulţumit, bucurându-se, cât putea mai mult, de fiecare clipă. Nu mai avea nevoie de omegendorf sau de pandorf, iar când Marian şi echipa de la Senzeni Na îl înghesuiră într-un colţ şi începură să distribuie tablete din mână în mână, nu putu decât să râdă.

– Chiar acum, nu cred că am nevoie, le spuse el tinerilor înfierbântaţi, dând dintr-o mână, fără niciun chef. Ar însemna să duc cărbuni la Newcastle, chiar aşa!

– Să duci cărbuni la Newcastle?

– Vrea să spună că e ca şi cum am căra la Borealis roci îngheţate!

– Ori am pompa CO_2 în atmosferă!

– Sau am urca lavă pe Olympus!

– Am adăuga mai multă sare solului ăsta nenorocit!

– Ori am împrăştia oxid de fier peste toată afurisita asta de planetă!

– Chiar aşa, îi aprobă John, râzând. Eu sunt deja roşu, din cap până în picioare!

– Poate nu la fel de roşu ca tipii ăştia, spuse unul dintre ei arătând în jos, către vest.

Un şir de trei dirijabile, de culoarea nisipului, urcau, plutind, panta vulcanului. Erau mici şi demodate şi nu răspundeau la apelurile radio. Până când trecură de marginea craterului, ancorând printre dirijabilele mai mari şi mai colorate de acolo,

toată lumea încercă să afle de la observatorii de lângă ecluză despre cine ar putea fi vorba. Iar când nacelele se deschiseră şi vreo douăzeci de siluete în costume de scafandru îşi făcură apariţia, se lăsă tăcerea.

– E Hiroko! exclamă Nadia, brusc, pe frecvenţa comună.

Cei din prima sută îşi croiră drum cu repeziciune către cortul cel mai de sus, cu ochii la tubul-pasarelă care traversa creasta. Apoi noii oaspeţi coborâră prin tub către intrarea etanşă a cortului, trecură şi pătrunseră înăuntru, într-adevăr, era Hiroko – adică erau Hiroko, Michel, Evghenia, Iwao, Gene, Ellen, Rya, Raul şi o întreagă adunare de tineri.

Răsunară strigăte şi ovaţii, oamenii se îmbrăţişau, câţiva plângeau şi se făcură auzite destul de multe acuzaţii furioase. John însuşi nu se putu abţine atunci când avu şansa de a o îmbrăţişa pe Hiroko, după toate orele acelea petrecute mai de mult în maşină, când îşi făcuse atâtea probleme, când dorise să discute cu ea. Îi cuprinse umerii în mâini şi o zgudui, gata să-i arunce cuvintele grele care i se adunau pe buze. Chipul ei zâmbitor semăna atât de mult cu cel din amintirea lui – şi totuşi nu. Avea faţa mai subţire şi mai ridată, parcă nu era ea şi totuşi ea era – cu siguranţă –, trăsăturile estompându-se şi transformându-se în faţa ochilor lui, de la ceea ce se aşteptase el să vadă, până la ceea ce vedea în realitate. John era atât de impresionat de aceste tulburări halucinatorii (nu numai vizuale, dar şi ale sentimentelor), încât nu reuşi decât să exclame:

– O, atât de mult am vrut să stau de vorbă cu tine!

– Şi eu, spuse ea, deşi era greu de auzit ceva în vacarmul general.

Nadia interveni între Maia şi Michel, pentru că Maia striga mereu: „De ce nu mi-ai spus? De ce nu mi-ai spus?” înainte de a izbucni în plâns. Pe John toate astea îl scoteau din minţi, dar zări peste umărul lui Hiroko chipul lui Arkadi, concentrat într-o expresie care spunea: *Va trebui sa răspunzi la nişte întrebări mai târziu,* şi îşi pierdu ordinea gândurilor. Se vor rosti vorbe grele; cu toate astea, iată-i! Sunt aici. Jos, în corturi, nivelul zgomotului urcase la douăzeci de decibeli. Lumea ovaţiona reîntâlnirea.

Mai târziu, în cursul după-amiezii, John îi convocă pe cei prezenţi dintre primii o sută, care acum erau aproape şaizeci. Se adunaseră singuri în cortul cel mai înalt, privind peste celelalte, către câmpia care se întindea în depărtare.

Totul era incomparabil mai mare decât Underhill şi câmpia îngustă din jurul acestuia. Se părea că totul se schimbase: lumea şi civilizaţia ei, toate deveniseră mult mai mari şi mai complicate. Totuşi, iată-i acolo, toate chipurile acelea – o, atât de cunoscute! – îmbătrânite în toate felurile în care îmbătrânesc chipurile umane, timpul conferindu-le textura eroziunii, de parcă trăiseră ere geologice, dându-le un aer atotcunoscător, ca şi cum ai fi putut vedea, în ochii lor, zăcămintele acvifere.

În majoritate trecuseră de şaptezeci de ani. Iar lumea era, într-adevăr, mai mare – în multe privinţe, diferită: la urma urmei, poate că erau destinaţi să se vadă unul pe altul îmbătrânind şi mai mult, dacă aveau noroc. Stranie senzaţie!

Aşa că se învârteau prin cort, uitându-se la cei din corturile de mai jos şi, dincolo de acestea, la covorul portocaliu, nuanţat, al planetei; iar conversaţiile treceau de la una la alta, în valuri iuţi, haotice, creând tipare de interferenţă, aşa că uneori tăceau cu toţii în acelaşi timp şi rămâneau pe loc, uluiţi, împietriţi, ori zâmbind ca delfinii. Din corturile de mai jos, oamenii ridicau, din când în când, privirile către ei, prin arcele transparente, curioşi să surprindă o imagine a acestei întruniri istorice.

În cele din urmă, se aşezară pe scaunele risipite peste tot, îşi trecură unul altuia brânză şi biscuiţi şi sticle cu vin roşu. John se rezemă de spătar şi privi în jur. Arkadi o ţinea pe Nadia cu un braţ pe după umeri, cu celălalt o ţinea pe Maia şi toţi trei râdeau de ceva spus de Maia. Sax clipea cu o plăcere de bufniţă, iar Hiroko radia. În primii ani, John nu văzuse o asemenea expresie pe chipul ei. Îi era ruşine să tulbure o asemenea dispoziţie, dar nu va exista niciodată un moment potrivit s-o facă, iar starea de spirit va reveni. Aşa că, într-o clipă de linişte, se adresă lui Sax cu o voce clară, puternică:

– Pot să-ţi spun cine se află în spatele sabotajelor!

– Chiar poţi? întrebă Sax, clipind.

– Da, răspunse el şi o privi pe Hiroko drept în ochi. Sunt oamenii tăi, Hiroko.

Asta o dezmetici, deşi încă mai zâmbea, dar era zâmbetul acela mulţumit, personal, de demult.

– Nu, nu, spuse ea cu blândeţe, dând din cap. Ştii că n-aş face aşa ceva.

– La fel mă gândeam şi eu. Dar oamenii tăi o fac fără ştirea ta. Copiii tăi, de fapt. În colaborare cu Lupul de Preerie.

Ochii ei se îngustară, şi aruncă o privire scurtă către corturile

de mai jos. Când ridică din nou privirea spre John, acesta continuă:

– Tu i-ai crescut, nu? Ai fertilizat câteva din ovulele tale şi i-ai crescut *in vitro?*

După o pauză, Hiroko dădu din cap.

– Hiroko! spuse Ann. Nici n-ai idee cât de bine funcţionează procesul acela de ectogeneză.

– L-am testat, confirmă Hiroko. Copiii au ieşit aşa cum trebuie.

Acum întregul grup tăcea, privindu-i pe Hiroko şi John.

– Poate, spuse el, dar unii dintre ei nu-ţi împărtăşesc ideile. Fac multe lucruri de capul lor, aşa cum procedează copiii. Au caninii din piatră, aşa e?

– Sunt coroane, spuse Hiroko, încreţind din nas. Mai degrabă un compozit decât piatră adevărată. O modă prostească.

– Şi un fel de insignă. Există la suprafaţă oameni care au preluat-o, oameni aflaţi în legătură cu copiii tăi, care îi ajută la sabotaje. Aproape că m-au omorât câţiva dintre ei, la Senzeni Na. Ghidul meu de acolo avea un canin de piatră, deşi mi-a trebuit mult timp până să-mi aduc aminte unde mai văzusem aşa ceva. Presupun că a fost o întâmplare că ne-am aflat acolo atunci când a căzut camionul. Nu îi anunţasem în prealabil că o să-i vizitez, şi presupun că întreaga acţiune fusese plănuită înainte de sosirea mea, şi n-au mai ştiut cum s-o oprească. Okakura a coborât în groapă gândind, probabil, că o să fie strivit ca o insectă şi primind să se jertfească pentru cauză.

– Eşti sigur? întrebă Hiroko, după încă un timp.

– Destul de sigur. Multă vreme nu am avut certitudinea asta, pentru că nu e vorba numai de ei, şi se întâmplă mai multe lucruri în acelaşi timp. Dar, când mi-am amintit unde am văzut acel prim dinte de piatră, am cercetat problema şi am aflat că atunci, în 2044, un întreg transport de echipament stomatologic fusese jefuit. O navă întreagă! M-am gândit atunci că am prins un fir. Apoi, sabotajele continuau să se întâmple în locuri şi la momente când nimeni altul aflat în reţea n-ar fi putut-o face. Ca atunci când am vizitat-o pe Mary la acviferul Margaritifer, iar construcţia de deasupra puţului a fost aruncată în aer. Evident, nu fusese lucrarea nimănui locuind acolo, aşa ceva era imposibil. Dar asta e o staţiune cu adevărat izolată, iar în acel moment nu se afla nimeni prin apropiere. Aşa că trebuia să fi fost cineva din afara reţelei. Şi m-am gândit la tine!

John ridică din umeri, în chip de scuză.

– Atunci când verifici, constaţi că aproape jumătate din sabotaj pur şi simplu nu ar fi putut fi făcute de cineva din afara reţelei. Iar cealaltă jumătate se constată că, de obicei, este depistat în zonă cineva cu un dinte de piatră. O modă destul de răspândită acum, şi totuşi! M-am gândit la tine şi am cerut computerului o analiză care a demonstrat că aproape trei sferturi din cazuri s-au întâmplat în partea de jos a emisferei sudice sau, altfel spus, în interiorul unui cerc de trei mii de kilometri în diametru, având ca punct central terenul haotic situat la est de Marineris. În acest cerc se află o mulţime de aşezări, dar chiar şi aşa, mi s-a părut că „haosul” e un loc ideal pentru a le servi drept ascunziş sabotorilor. Şi, de ani de zile, am stabilit că voi acolo v-aţi dus atunci când aţi plecat din Underhill.

Expresia de pe chipul lui Hiroko nu dezvăluia nimic.

– Voi cerceta chestiunea, spuse ea în cele din urmă.

– Bine.

– John, ai afirmat că au loc mai multe acţiuni concomitent.

– Înţelegi, nu e vorba numai de sabotaje, zise John, dând din cap. Cineva tot încearcă să mă omoare.

Sax clipi, iar ceilalţi părură şocaţi.

– La început, am crezut că sunt sabotorii care încearcă să-mi oprească investigaţiile. Părea logic, iar primul incident chiar că a fost un act de sabotaj, aşa că era uşor să fiu indus în eroare. Dar acum sunt aproape sigur că a fost o greşeală. Pe sabotori nu-i interesează să mă omoare pe mine – ar fi putut-o face, dar n-au făcut-o! Într-o noapte am fost oprit de un grup de-al lor, între care, Hiroko, se aflau şi fiul tău Kasei, şi Lupul de Preerie care, presupun, este acelaşi cu pasagerul clandestin pe care îl ascundeai pe *Ares*...

Afirmaţia produse un vacarm – după toate aparenţele, destul de mulţi dintre ei avuseseră suspiciuni în privinţa acelui pasager clandestin, iar Maia se ridică în picioare şi îndreptă un deget către Hiroko, cu un gest dramatic, ţipând. John îi reduse la tăcere şi continuă:

– Vizita lor! Vizita lor a fost cea mai bună dovadă a teoriei mele cu privire la sabotaje, deoarece am reuşit să obţin câteva celule de piele de la unul dintre ei, putând, astfel, să-i citesc ADN-ul şi să-l compar cu alte probe găsite în alte locuri, iar respectivul fusese şi el pe acolo. Deci ei au fost sabotorii, dar, evident, nu încercau să mă omoare. Doar că, într-o noapte, la Hellas Low Point, am fost doborât, iar costumul mi-a fost tăiat.

John dădu din cap la exclamaţiile prietenilor săi.

– Acela a fost primul atac intenţionat asupra mea şi a avut loc la destul de scurt timp după vizita la Pavonis, unde discutasem cu Phyllis şi cu o mână de tipi de la transnaţionale despre internaţionalizarea elevatorului şi aşa mai departe.

Arkadi râdea la el, dar John îl ignoră şi continuă:

– După aceea am fost hărţuit de mai multe ori de anchetatorii de la UNOMA, cărora Helmut le-a permis să vină aici, în urma presiunilor din partea aceloraşi concerne transnaţionale. De fapt, am descoperit că majoritatea acestora au lucrat, pe Pământ, mai degrabă pentru Armscor sau Subarashi decât pentru FBI, aşa cum mi-au spus ei. Astea sunt transnaţionalele cele mai implicate în proiectul elevatorului şi în lucrările de extracţie de pe Marele Escarpament, iar acum au propriii lor oameni de securitate instalaţi pretutindeni şi echipa asta itinerantă de aşa-zişi anchetatori. Pentru ca apoi, chiar înainte de a se termina Marea Furtună, câţiva dintre ei să mă acuze de crima de la Underhill. Da, aşa au făcut! Nu le-a mers, şi nici nu pot să demonstrez, cu siguranţă, că ei au fost, doar că i-am văzut pe doi dintre ei lucrând la înscenare! Cred că l-au ucis pe japonezul acela doar ca să-mi creeze probleme. Să mă înlăture din calea lor!

– Ar trebui să-i spui lui Helmut, zise Nadia. Dacă ne prezentăm ca un front unit şi insistăm să fie trimişi înapoi pe Pământ, nu cred că ne poate refuza.

– Nu ştiu câtă putere reală mai are Helmut, spuse John. Dar merită să încercăm. Vreau ca oamenii ăştia să fie expediaţi de pe planetă cu un şut tras undeva. Mai ales cei doi pe care i-am înregistrat în sistemul de securitate de la Senzeni Na, când au pătruns în clinică şi au umblat, înaintea mea, la roboţii pentru curăţenie. Aşa că dovezile circumstanţiale împotriva lor sunt cum nu se poate mai puternice.

Ceilalţi nu prea ştiau cum să înţeleagă toate astea, dar se dovedi că mai mulţi dintre ei fuseseră, de asemenea, hărţuiţi de alte echipe trimise de UNOMA – Arkadi, Alex, Spencer, Vlad şi Ursula, chiar şi Sax – şi căzură de acord cu toţii că o încercare de a-i deporta pe anchetatori era o idee bună.

– Mai ales aceia doi ar trebui deportaţi, *în cel mai rău caz,* spuse Maia, cu patimă.

Sax nu făcu decât să tasteze pe consola de la încheietura mâinii şi să-l cheme pe Helmut la telefon, chiar atunci şi chiar

acolo. Îi expuse situaţia, în timp ce furioşii interveneau, din când în când.

– Vom da totul în vileag în faţa presei pământene, dacă nu iei măsuri! declară Vlad.

Helmut se încruntă şi, după o pauză, spuse:

– O să mă ocup de asta. Cu siguranţă că agenţii de care vă plângeţi vor fi înlocuiţi.

– Verifică-le ADN-ul înainte de a le da drumul, îl sfătui John. Sunt sigur că ucigaşul de la Underhill e printre ei.

– Vom verifica, spuse Helmut, anevoie.

Sax întrerupse legătura, iar John îşi privi din nou prietenii.

– OK, spuse el. Dar va fi nevoie de mai mult decât o simplă discuţie cu Helmut pentru a efectua toate schimbările pe care ni le dorim E timpul să acţionăm din nou împreună, pentru o gamă întreagă probleme, dacă dorim ca tratatul să supravieţuiască. Ştiţi, nu e decât un minimum, un început pentru ceea ce va urma. Trebuie să formăm o coerentă formaţiune politică, indiferent de dezacordurile cu care vom avea de-a face.

– Nu va conta ce vom face, spuse Sax cu blândeţe, determinându-i pe ceilalţi să se repeadă la el, într-o incomprehensibilă învălmăşeală de proteste, care mai de care mai vehement.

– Nu contează! strigă John. Avem aceleaşi şanse ca oricare alţii pentru a direcţiona ce se petrece aici.

Sax dădu din cap, dar ceilalţi îl ascultau pe John şi majoritatea păreau a fi de acord: Arkadi, Ann, Maia, Vlad, fiecare cu puncte de vedere diferite… Se putea face, John o vedea pe feţele lor. Numai chipul lui Hiroko nu se putea citi: era lipsit de expresie, închis în sine, sugerând un val de remuşcări. Pentru John, care deodată îi simţi şocul frustrării şi al durerii amintite, Hiroko nu fusese niciodată altfel, şi pe bărbat îl cuprinse îngrijorarea.

Se ridică şi întinse o mână. Era aproape de asfinţit, iar enorma întindere curbată a planetei era presărată cu o textură infinită de umbre.

– Hiroko, pot discuta ceva cu tine între patru ochi? Doar o clipă. Putem coborî în cortul de mai jos. Nu am decât două întrebări, după care putem reveni.

Ceilalţi înălţară privirile spre ei, curioşi. Hiroko se înclină, până la urmă, sub privirea lui John, şi porni înaintea acestuia, prin tub, către cortul vecin.

Se aflau într-unul dintre vârfurile semilunii alcătuite de cort, sub privirile prietenilor de sus şi ale unui observator ocazional de mai jos. Cortul era aproape gol; oamenii respectau intimitatea primilor o sută, făcându-le loc.

– Ai sugestii asupra modului în care îi pot identifica pe sabotori? întrebă Hiroko.

– Ai putea începe cu băiatul pe nume Kasei, care e un amestec de noi doi.

Ea îi evită privirea.

John se apleacă înspre ea, enervându-se.

– Presupun că există copii ai fiecărui bărbat din prima sută!

Hiroko îşi înclină capul către el şi ridică din umeri, aproape imperceptibil.

– Am luat din probele pe care le-a oferit fiecare. Mame sunt toate femeile din grup, iar taţi toţi bărbaţii.

– Ce ţi-a dat dreptul să faci toate aceste lucruri fără acordul nostru? întrebă John. Să confecţionezi copii ai noştri fără să ne întrebi? În primul rând să fugi şi să te ascunzi? De ce? De ce?

– Avem o viziune asupra a ce poate fi viaţa pe Marte, răspunse ea, calmă, întorcându-i privirea. Ne-am putut da seama că ea n-o să se desfăşoare în acel mod. Am găsit dovezile că nu ne înşelăm – în tot ceea ce s-a petrecut de atunci încoace. Aşa că ne-am gândit să punem bazele propriei noastre vieţuiri…

– Dar nu pricepi cât de *egoistă* e toată afacerea? Noi am avut cu *toţii* o viziune, noi *toţi* am vrut ca totul să fie altfel, am lucrat cum am putut mai bine şi, în tot acest timp, tu ai fost *plecată* departe, construind o mică lume de buzunar, pentru micul tău grup! Vreau să spun că am fi putut utiliza ajutorul tău. De atâtea ori am vrut să mă consult cu tine! Există acum un copil între noi, un amestec între mine şi tine, iar tu nu mi-ai vorbit de douăzeci de ani!

– Nu am intenţionat să fim egoişti, spuse Hiroko, rar. Am vrut să încercăm să demonstrăm, experimental, cum se poate trăi aici. John Boone, cineva trebuie să demonstreze ce vrei să spui, atunci când vorbeşti despre o viaţă diferită. Cineva trebuie să trăiască această viaţă!

– Dar dacă o faci în taină, atunci nimeni n-o va putea vedea!

– Niciodată nu am plănuit să rămânem ascunşi pentru totdeauna. Situaţia s-a înrăutăţit, aşa că am rămas deoparte. Dar, în definitiv, suntem aici. Iar când va fi nevoie de noi, când vom putea fi de ajutor, vom apărea din nou.

– E nevoie de voi în fiecare zi, replică John, categoric. Aşa funcţionează viaţa socială. Ai greşit, Hiroko. Deoarece, în timp ce tu te ascundeai, şansele lui Marte de a-şi păstra identitatea s-au redus considerabil, şi o mulţime de oameni lucrează de zor pentru a accelera această dispariţie, inclusiv câţiva dintre primii o sută. Ce-ai făcut pentru a-i împiedica?

Hiroko nu răspunse, iar John continuă:

– Am impresia că l-ai ajutat puţin pe Sax, în secret. Am văzut unul dintre mesajele tale către el. Dar ăsta e un alt aspect cu care nu sunt de acord – să-i ajuţi pe unii dintre noi şi pe alţii nu.

– Toţi o facem, zise ea, părând stânjenită.

– Aţi aplicat tratamentul gerontologic la voi, în colonie?

– Da.

– L-aţi obţinut de la Sax?

– Da.

– Copiii ştiu cine le sunt părinţii?

– Da.

John dădu din cap, mai mult decât exasperat.

– Pur şi simplu nu-mi vine să cred că eşti capabilă de aşa ceva.

– Nici nu-ţi cerem să crezi.

– Evident că nu. Dar nu te preocupă deloc faptul că ne-ai furat genele şi ne-ai făcut copii fără ştirea şi încuviinţarea noastră? Că i-ai făcut fără a ne oferi niciun fel de rol în educaţia lor, în copilăria lor?

Hiroko ridică din umeri.

– Poţi avea propriii tăi copii, dacă vrei. Cât despre asta, ei bine, acum douăzeci de ani aţi dorit, vreunul, să aveţi copii? Nu. Subiectul nu a fost abordat niciodată.

– Eram prea bătrâni!

– Nu eram prea bătrâni. Am preferat să nu ne gândim la asta. Ignoranţa, în cea mai mare măsură, e aleasă cu bună ştiinţă şi spune foarte mult despre ce contează cu adevărat pentru oameni. Nu aţi dorit copii, aşa că nu ştiaţi despre posibilitatea de a naşte la o vârstă înaintată. Dar noi am vrut, aşa că am învăţat tehnicile. Iar când veţi cunoaşte rezultatele, cred că vă veţi da seama că a fost o idee bună şi ne veţi mulţumi. La urma urmei, ce aţi pierdut? Copiii sunt ai noştri. Însă au o legătură genetică şi cu voi, iar de acum înainte ei vor exista pentru voi ca un dar neaşteptat, ca să spun aşa. Ca un dar extraordinar!

Zâmbetul ei de Mona Lisa apăru şi dispăru. Din nou conceptul

darului! John făcu o pauză pentru a se gândi.

– Bine, spuse el în cele din urmă, cred că vom mai discuta multă vreme despre asta.

Amurgul transformase văzduhul într-o bandă de un purpuriu închis, ce se întindea ca o bordură de catifea în jurul bolului negru, presărat cu stele, care le apăruse deasupra capetelor. Oamenii cântau în corturile de mai jos, conduşi de către sufiţi: „Harmakhis, Mangala, Nirgal, Auqakuh; Harmakhis, Mangala, Nirgal, Auqakuh” şi tot aşa, adăugând elemente ce erau alte nume pentru Marte, încurajând formaţiile instrumentale aflate deja acolo să contribuie cu acompaniamente de tot felul, până când fiecare cort era plin de cântecul acela şi cântau cu toţii, împreună. Apoi sufiţii îşi începură învârtiturile, şi mici grupuri de dansatori se învârteau peste tot, prin mulţime.

– Cel puţin acum o să păstrezi legătura cu mine? întrebă John, privind-o încordat. Vrei să-mi acorzi acest lucru?

– Da.

Se întoarseră în cortul de sus, după care tot grupul coborî acolo unde era petrecerea generală şi se alătură sărbătoririi. John îşi croi cu greu drum către sufiţi şi încercă învârtiturile învăţate de la ei, pe terasa lor, iar oamenii ovaţionau şi îl prindeau când îşi pierdea echilibrul şi cădea peste spectatori. După una dintre căzături, fu ajutat să se ridice de bărbatul cu faţa ascuţită şi părul împletit strâns, care condusese vizita la miez de noapte pe transportorul său.

– Lupul de Preerie! strigă John.

– Eu sunt, spuse el, iar vocea îi produse lui John furnicături pe şira spinării. Dar nu e cazul să te alarmezi.

Îi oferi lui John o sticlă; după o ezitare de o clipă, John o luă şi bău. „Norocul îi ajută pe cei îndrăzneţi”, îşi spuse el. Semăna cu tequila.

– Tu eşti Lupul de Preerie! strigă el, încercând să domine muzica formaţiei cu tobe de magneziu.

Bărbatul zâmbi cu gura până la urechi, luă sticla şi bău.

– Kasei e cu tine?

– Nu. Nu-i place meteoritul ăsta.

Apoi, bătându-l prieteneşte pe braţ, se pierdu în mulţimea care dansa.

– Distracţie plăcută! strigă el, uitându-se peste umăr.

John îl urmări cum dispare printre celelalte chipuri din

mulţime, simţind cum tequila îi arde stomacul. Sufiţii, Hiroko, acum Lupul de Preerie! Era o adunare binecuvântată. O zări pe Maia, alergă la ea, o cuprinse cu o mână de după umeri şi porniră la plimbare prin corturi şi tunele de legătură, oamenii toastând în cinstea lor când îi vedeau. Pardoseala semirigidă a corturilor se ridica şi cobora uşor.

Numărătoarea inversă ajunse la două minute, şi mulţi urcau către corturile de sus şi se lipeau de pereţii transparenţi ai arcelor dinspre sud. Asteroidul de gheaţă va arde, probabil, pe o singură orbită, deoarece traiectoria lui de inserţie era foarte abruptă – un obiect de mărimea unui sfert din Phobos, transformat în abur şi apoi, pe măsură ce se încingea tot mai mult, în molecule de oxigen şi hidrogen. Şi toate astea doar în câteva minute. Nimeni nu era sigur cum se va întâmpla.

Aşa că aşteptau, acolo, unii dintre ei intonând, încă, seria de nume. Numărătoarea inversă finală fu preluată de tot mai mulţi, până când ajunseră cu toţii la ultimele zece secunde, strigând cât puteau de tare succesiunea inversă a numerelor. Ţipătul primordial al astronautului. Răcniră cu toţii: *„Zero!”* şi timp de trei bătăi de inimă, în care îşi ţinură respiraţia, nu se petrecu nimic. Apoi un bolid alb, trăgând după el un evantai orbitor de flăcări albe, ţâşni deasupra orizontului sud-vestic, mare cât cometa din tapiseria de la Bayeux şi mai strălucitor decât toate lunile, oglinzile şi stelele la un loc. Gheaţă în flăcări, sângerând pe cer, albă pe fundalul negru, înaintând rapid şi la joasă înălţime, atât de jos încât nu se afla mult mai sus decât erau ei pe Olympus, atât de jos încât vedeau fragmente albe ţâşnind înapoi, prin coadă şi căzând în depărtare ca nişte scântei imense. Apoi, cam la jumătatea drumului pe cer, se sparse în bucăţi, şi întreaga colecţie de lumini incandescente se rostogoli spre răsărit, risipindu-se ca alicele de vânătoare. Deodată toate stelele se cutremurară – era primul bang sonic, atingând corturile şi scuturându-le. Urmă o a doua bubuitură, iar bucăţile fosforescente săriră nebuneşte, pentru o clipă, rostogolindu-se pe cer şi dispărând dincolo de orizontul sud-estic. Cozi de foc le urmară, îndreptându-se către Marte şi dispărând şi ele. Brusc, se făcu din nou întuneric, obişnuitul cer nocturn întinzându-se deasupra lor, ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Atâta doar că stelele licăreau.

După toată aşteptarea aceea, trecerea meteoritului nu durase

mai mult de trei sau patru minute. Pe cei mai mulţi priveliştea îi amuţise, dar unii ţipaseră involuntar la vederea dezintegrării, ca în timpul unui spectacol de artificii şi, din nou, în timpul celor două banguri sonice. Iar acum, în întunericul familiar, tăcerea era desăvârşită, şi oamenii stăteau locului. Ce-ai mai putea face după aşa ceva?

Dar iat-o pe Hiroko croindu-şi drum printre corturi, către acela unde se aflau John, Maia, Nadia şi Arkadi. În timp ce înainta, incanta pe un ton care pătrundea în fiecare din corturile pe lângă care trecea: „Al-Qahira, Ares, Auqakuh, Bahrain. Harmakhis, Hrad, Huo Hsing, Kasei. Ma'adim, Maja, Mamers, Mangala, Mawrth, Nirgal, Shalbatanu, Simud şi Tiu." Se îndreptă, prin mulţime, drept spre John şi, cu faţa către el, îi ridică mâna dreaptă şi, deodată, strigă:

– John Boone! John Boone!

După care toată lumea ovaţiona şi strigă: „Boone! Boone! Boone! Boone!" iar alţii răcniră: „Marte! Marte! Marte!"

Chipul lui John ardea ca meteoritul, şi bărbatul se simţea năucit, de parcă o bucată din acesta l-ar fi izbit în cap. Vechii prieteni râdeau de zăpăceala lui, iar Arkadi strigă cât îl ţinea gura: „Discurs!" cu ceea ce el îşi imagina că este accent american. „Discurs! Discurs! Discuuuurs!"

Auziră şi alţii, iar după o vreme zgomotul încetă şi acum îl priveau pe John, aşteptând. La vederea uimirii întipărite pe chipul lui, râsul se răspândea în vălurele. Hiroko îi dădu drumul la mână, iar el o ridică şi pe cealaltă, neajutorat, iar acum le ţinea pe amândouă deasupra capului, cu palmele întinse.

– Ce pot eu să spun, prieteni? strigă el. Asta e esenţa, pentru care nu există cuvinte. Iată ce ne cer cuvintele.

Doar că sângele îi gonea prin vine cu adrenalină, tequila, omegendorf şi fericire şi, fără voia lui, cuvintele se revărsară din el aşa cum făcuseră de atâtea ori până atunci.

– Iată, începu el, ne aflăm pe Marte! (Râsete.) E darul nostru, un dar deosebit, raţiunea noastră de a continua să ne dăm vieţile pentru ca ciclicitatea să continue. E la fel ca în eco-economie, unde ceea ce capeţi de la sistem trebuie echilibrat de ceea ce îi dai înapoi, echilibrat sau depăşit, pentru a crea pornirea aceea antientropică ce caracterizează întreaga viaţă creatoare şi mai ales acest pas către o lume nouă, locul ăsta care nu e nici natură, nici cultură, transformarea unei planete într-o lume şi apoi într-o casă. Acum ştim cu toţii că oameni diferiţi au motive

diferite pentru a se afla aici şi că – la fel de important – cei care ne-au trimis aici au avut motive diferite pentru a ne trimite, iar acum începem să discernem conflictele cauzate de aceste deosebiri. Se adună furtuni la orizont, meteoriţi ai supărării ce se apropie, dintre care unii vor lovi mai degrabă direct decât să alunece pe deasupra noastră aşa cum tocmai a făcut-o vâlvătaia aceea de gheaţă albă. (Ovaţii.) S-ar putea urâţi, uneori va fi cu siguranţă o urâţenie. Să nu uităm că, exact aşa cum aceste lovituri de meteoriţi îmbogăţesc atmosfera, o îngroaşă şi adaugă elixirul oxigenului la supa otrăvitoare din afara corturilor noastre, conflictele umane care urmează pot face acelaşi lucru, topind gheaţa de la baza noastră socială, topind toate acele instituţii îngheţate şi lăsându-ne *necesitatea creaţiei,* imperativul de a inventa o nouă ordine socială, strict marţiană, la fel de marţiană ca Hiroko Ai, propria noastră Persefonă, revenită acum din regolit pentru a anunţa începutul acestei noi primăveri! (Ovaţii.) Până de curând, obişnuiam să spun ca trebuie să inventăm totul din nimic; dar în ultimii ani, în care am călătorit pretutindeni şi în care v-am cunoscut pe toţi, mi-am dat seama că am greşit făcând o asemenea afirmaţie. Nu e ca şi cum nu am avea nimic şi am încerca să invocăm forme de zei din neant; s-ar putea spune că avem genele, „meme” – cum zice Vlad, referindu-se la genele noastre culturale –, aşa că tot ce facem noi aici ţine de domeniul ingineriei genetice. Deţinem fragmentele de ADN ale unei culturi, toată creată, sfărâmată şi amestecată de către istorie, şi avem posibilitatea să alegem, să tăiem şi să lipim la un loc tot ce e mai bun în rezerva de gene, să împletim totul aşa cum elveţienii şi-au alcătuit propria constituţie ori sufiţii credinţa lor sau cum grupul de la Acheron a realizat cei mai recenţi licheni cu înmulţire rapidă: un pic de aici şi un pic de colo, tot ce se potriveşte, fără a uita regula celor şapte generaţii, luând în considerare şapte generaţii în urmă şi şapte înainte, şi de şapte ori câte şapte, dacă mă întrebaţi, pentru că e vorba despre vieţile noastre, prelungindu-se de-a lungul anilor. Încă nu ştim cum ne va afecta asta, dar este, cu siguranţă, adevărat că altruismul şi egoismul s-au unit mult mai strâns decât au fost vreodată. În acelaşi timp însă, trebuie să ne gândim, acum şi întotdeauna, la viaţa copiilor noştri şi la copiii copiilor noştri, şi aşa mai departe, pentru veşnicie. Trebuie să acţionăm într-un fel care să le ofere la fel de multe şanse câte ne-au fost oferite nouă, şi chiar mai multe, canalizând energia solară în modalităţi

mult mai ingenioase, pentru a inversa fluxul de entropie în această mică enclavă a fluxului universal. Şi ştiu că e un mod mai mult decât general de a pune problema, când revizuirea acelui tratat care ne coordonează viaţa va avea loc atât de curând, dar trebuie să reţinem acest nivel ridicat al pretenţiilor, deoarece nu e vorba doar de un simplu tratat, ci mai mult de un fel de congres constituţional, pentru că negociem cu însuşi genomul organizării noastre sociale aici: poţi face asta, pe asta n-o poţi face, trebuie să faci aşa, trebuie să mănânci sau să dai de la tine. Şi noi continuăm să trăim după reguli stabilite pentru teritorii neocupate – Tratatul Antarcticii, atât de fragil şi idealist, care a menţinut acel continent departe de intruziuni atâta vreme, de fapt până în ultimul deceniu, când au început să muşte din el, iar ăsta e un semn a ceea ce începe să se întâmple şi aici. Violarea acelui set de reguli a început pretutindeni, ca un parazit care se hrăneşte începând cu marginile organismului-gazdă, pentru că exact asta înseamnă înlocuirea setului de reguli: străvechea lăcomie parazitară a regilor şi a acoliţilor acestora. Acest sistem, pe care-l numim ordinea mondială transnaţională, nu e decât feudalism reinstaurat, un pachet de norme care se dovedeşte antiecologic şi care *nu* restituie, ci mai degrabă îmbogăţeşte o elită internaţională flotantă, sărăcind, în acelaşi timp, *totul.* Aşa că, desigur, aşa-numita elită bogată este, în realitate, săracă, îndepărtată de adevărata activitate umană (şi de aceea de realizarea umană reală), parazită, în sensul cel mai propriu al cuvântului, şi totuşi puternică, aşa cum pot fi paraziţii care au preluat controlul, sugând darurile muncii umane din recipienţii lor de drept, care sunt cele şapte generaţii, hrănindu-se din ele şi sporind, în acelaşi timp, forţele represive care îi menţin pe poziţii. (Ovaţii.) Deci, în acest punct, este vorba de o democraţie opusă capitalismului, prieteni, iar noi, cei care ne-am deplasat până la acest avanpost al lumii umane, suntem situaţi, probabil, mult mai avantajos decât oricine pentru a vedea realitatea şi pentru a purta această luptă globală. Există aici terenuri neocupate, resurse rare şi de neînlocuit, iar noi vom fi târâţi în luptă şi nu vom putea să nu participăm, noi reprezentăm unul dintre premii, iar soarta noastră va fi decisă de ceea ce se întâmplă pretutindeni în lumea umană. Astfel stând situaţia, am face mai bine să ne unim pentru binele comun, pentru Marte, pentru noi, pentru toţi oamenii de pe Pământ şi pentru cele şapte generaţii. Va fi greu, va dura ani de zile dar, cu cât suntem mai

puternici, cu atât sunt mai mari şansele noastre. De aceea mă bucur să văd meteoritul acela arzând pe cer, pompând matricea vieţii în lumea noastră, de aceea sunt atât de fericit să vă văd pe toţi aici pentru a-l sărbători împreună, un congres reprezentativ a tot ce iubesc eu pe lumea asta. Dar, iată, mi se pare că formaţia aceea de tobe metalice e din nou gata să cânte, nu-i aşa? (Strigăte de confirmare.) Aşa că, de ce să nu începeţi, băieţi, iar noi vom dansa până la ziuă, iar mâine ne vom răspândi în cele patru vânturi şi vom coborî pantele acestui munte măreţ pentru a duce darul pretutindeni.

Ovaţii dezlănţuite. Formaţia cu tobele de magneziu le preluă într-un iureş stacatto, iar mulţimea se puse din nou în mişcare.

Se distrară toată noaptea. John îşi petrecu timpul trecând de la un cort la altul, strângând mâini şi îmbrăţişând oameni.

– Mulţumesc, mulţumesc, mulţumesc! Nu ştiu, nu-mi amintesc ce am spus. Dar asta e ceea ce am gândit dintotdeauna.

Vechii săi prieteni râdeau. Sax, bând cafea şi părând extrem de relaxat, îi spuse:

– Sincretism, nu? Foarte interesant, foarte bine spus.

Maia îl sărută. Îl sărutară Vlad, Ursula şi Nadia, iar Arkadi îl ridică în aer şi îl învârti în jur, depunându-i câte un sărut păros pe fiecare obraz, strigând şi hohotind la fiecare gând care-i trecea prin minte:

– Hei, John, poţi să mai repeţi chestia asta, te rog? Mă uluieşti, John, întotdeauna mă uluieşti!

Iar Hiroko, cu zâmbetul ei ascuns, cu Michel şi Iwao alături, zâmbind şi ei…

– Cred că la asta se referea Maslow prin termenul „experienţă de vârf”, spuse Michel, iar Iwao mârâi şi-l împunse cu cotul, şi Hiroko întinse mâna şi-l atinse pe John pe braţ cu degetul arătător, ca şi cum i-ar fi transmis o anumită putere animatoare, o forţă, un dar.

A doua zi strânseră şi ambalară rămăşiţele petrecerii şi demontară corturile, lăsând în urmă terasele acoperite de lespezi, ca striaţiile unui colier *cloisonné* atârnând pe un versant al străvechiului vulcan negru, îşi luară rămas-bun de la echipajele dirijabilelor, iar dirijabilele coborâră, alunecând, paralel cu panta, ca nişte baloane scăpate din pumnul unui copil. Cele de culoarea nisipului, aparţinând coloniei ascunse, dispărură foarte repede din câmpul vederii.

Pe când se urca în maşina sa împreună cu Maia, John îşi luă rămas-bun şi, în timp ce ocoleau creasta lui Olympus Mons, se alăturară caravanei din care făceau parte Arkadi şi Nadia, Ann cu Simon şi fiul lor Peter. În conversaţiile din ziua aceea, John spuse:

– Trebuie să discutăm cu Helmut şi să determinăm Naţiunile Unite să ne accepte ca purtători de cuvânt, în general, ai populaţiei locale. Şi trebuie neapărat să înaintăm la Naţiunile Unite un proiect al tratatului revizuit. În jur de Ls = 90 sunt programat să particip la o ceremonie de înfiinţare a unui nou oraş de corturi, la est de Tharsis. Helmut o să fie şi el acolo, poate ne vom întâlni.

Numai câţiva puteau veni, dar îi numiră reprezentanţi ai celorlalţi, planul fiind aprobat. Discutară apoi conţinutul proiectului de tratat, luând legătura cu toate caravanele şi dirijabilele. În ziua următoare, ajunseră la rampa de la baza escarpamentului de nord, iar de acolo plecară fiecare în direcţii diferite.

– A fost o petrecere grozavă! îi spuse John fiecăruia, pe rând, prin radio. Să ne vedem sănătoşi la următoarea!

Pe când staţionau, sufiţii trecură pe lângă ei şi îşi făcură cu mâna de la ferestre, şi veniră şi la radio pentru a-şi lua rămas-bun. John recunoscu vocea bătrânei care avusese grijă de el la toaletă, după dansul acela în furtună. Pe când le făcea cu mâna, femeia îi transmise, prin radio:

– Fie pe lumea asta, fie pe cealaltă. Iubirea ta ne va conduce, în cele din urmă, acolo.

Partea a VI-a
CU ARMELE SUB MASĂ

În ziua în care a fost asasinat John Boone, ne aflam la est de Elysium şi era dimineaţa, iar ploaia de meteoriţi s-a revărsat asupra noastră, trebuie să fi fost vreo treizeci sau mai bine de dâre de fum, şi toate erau negre. Habar n-am din ce erau făcuţi meteoriţii ăia, dar atunci când ardeau, fumul lor era negru în loc să fie alb. Ca fumul de la avioanele care se prăbuşesc, doar că ăsta se înălţa drept şi iute, ca fulgerul. Ciudat, eram cu toţii uluiţi şi încă nu auzisem ştirile, dar când am aflat, ne-am gândit la cele întâmplate, iar crima se petrecuse, în acelaşi timp.

Eram jos, în Hellas Lakefront, iar cerul s-a întunecat şi un vânt neaşteptat s-a stârnit pe suprafaţa lacului şi a smuls fiecare tub-pasarelă din oraş, iar apoi am aflat.

Ne aflam în Senzeni Na, acolo unde el a lucrat atât de mult, şi era noapte, şi a început să trăsnească, fulgere imense coborau direct în puţ, nimănui nu-i venea să creadă, iar tunetele erau atât de puternice, încât abia le suportam. Şi mai era o poză a lui, jos, în sectorul muncitorilor, pe peretele unuia dintre apartamente, şi un trăsnet a lovit fereastra de la atrium şi toţi au fost orbiţi pentru o clipă, iar când ne-am recăpătat vederea, rama fotografiei era făcută praf, geamul spart, şi din poză ieşea fum. După aceea am aflat vestea.

Eram în Carr şi nu ne-a venit să credem. Toţi cei din prima sută aflaţi acolo plângeau; el trebuie să fi fost singurul din prima sută la care ţineau cu adevărat; dacă jumătate din ei ar fi fost omorâţi, cealaltă jumătate ar fi ovaţionat. Arkadi îşi ieşise din minţi, a plâns ceasuri în şir, totul fiind atât de impresionant pentru că ăsta nu era felul lui de a se purta. Nadia încerca să-l liniştească, spunându-i: „E în regulă! E în regulă!”, iar Arkadi continua să repete: „Nu e în regulă! Nu e în regulă!” şi striga şi azvârlea cu lucrurile şi cădea din nou în braţele Nadiei. Nici măcar Nadia nu se comporta normal. Şi atunci a fugit în camera lui şi s-a întors cu una dintre cutiile alea de telecomandă a aprinderii, iar când i-a explicat despre ce e vorba, Nadia s-a înfuriat cu adevărat pe noi toţi şi a zis: „De ce aş face vreodată aşa ceva?” Iar Arkadi plângea şi urla: „Cum adică, de ce? Din

cauza asta, *din cauza a ceea ce i s-a întâmplat lui John! L-au ucis, l-au ucis! Cine ştie care dintre noi va urma! Dacă vor putea, ne vor ucide pe toţi!" Iar Nadia încerca să-i dea înapoi telecomanda ignigenă, iar pe el l-a deranjat atât de mult, continua să o convingă s-o păstreze, spunând: „Te rog, Nadia, te rog, pentru orice eventualitate, pentru orice eventualitate, te rog", până când, în cele din urmă, Nadia a trebuit s-o păstreze pentru a-l potoli. N-am văzut niciodată aşa ceva.*

Eram la Underhill şi s-a întrerupt curentul, iar când a revenit, fiecare plantă din fermă îngheţase bocnă. Dar îndată ce lumina şi căldura au revenit, plantele au început toate să se dezgheţe. Nu ne-am culcat toată noaptea, istorisind amintiri despre el. Mi-aduc aminte cum a fost când a debarcat pentru prima dată, atunci, în anii douăzeci, mulţi îşi amintesc. Pe vremea aia eram doar un copil, dar mi-aduc aminte că toată lumea râdea de primele sale cuvinte, chiar şi eu îmi aduc aminte că era ceva de râs, dar mi-aduc aminte că am fost foarte surprins că şi adulţii râdeau, toţi erau atât de impresionaţi, cred că toţi s-au îndrăgostit de el din prima clipă, vreau să spun cum se poate să nu-ţi placă de cineva care a fost primul om pe altă planetă, care a păşit acolo şi a zis: „Ei bine, am ajuns." Era imposibil să nu-ţi placă de el.

O, nu ştiu. L-am văzut odată dând un pumn cuiva, era în trenul de la Burroughs, iar el se afla în trenul nostru, vizibil drogat, şi mai era şi femeia aia care avea un fel de diformitate, nas mare şi niciun pic de bărbie, iar când s-a dus la closet un tip a zis: „Doamne, femeia asta chiar că n-a nimerit-o!" iar Boone, bang, îl trânteşte în scaunul celălalt şi-i zice: „Nu există femeie urâtă!"

Aşa gândea el.

Chiar aşa gândea, de aceea se culca în fiecare noapte cu altă femeie şi nu-i păsa cum arăta ori cât era de bătrână. Trebuia să vorbească repede, atunci când îl descopereau cu vreo babă de cincizeci de ani. Nu cred că Toitovna a auzit vreodată de asta – altfel l-ar fi scopit, şi sutele de femei care îl doreau l-ar fi lăsat baltă. Îi plăcea s-o facă în planoare de două persoane, cu femeia deasupra, în vreme ce el pilota.

O, Doamne, l-am văzut odată scoţând un planor dintr-un curent descendent care l-ar fi omorât pe oricare altul, l-ar fi retezat, pur şi simplu, curentul ar fi sfâşiat planorul dacă el ar fi încercat să-i reziste, doar că a mers mai departe, iar planorul a căzut ca un Rickover, o mie de metri într-o secundă, de trei sau

patru ori viteza terminală, după care, tocmai când urma să se facă praf, a cotit-o într-o parte şi în sus, aterizând pe spate după aproape douăzeci de metri. Când a ieşit afară îi curgea sânge din nas şi din urechi. Era cel mai bun pilot de pe Marte, zbura ca un înger, la dracu', toţi cei din prima sută ar fi fost morţi dacă nu i-ar fi condus el până la inserţia orbitală, aşa am auzit.

Erau oameni care îl urau. Şi din motive temeinice. A împiedicat construcţia moscheii de pe Phobos. Putea fi şi crud, n-am întâlnit niciodată un om mai arogant.

Ei bine, demult, înainte de începuturi, Paul Bunyan a venit pe Marte, aducându-l cu el pe boul lui albastru, Puiu. A dat ocol, cu ochii după lemne, şi fiecare pas al său crăpa lava, lăsând în urmă un canion. Era atât de înalt, încât atunci când se plimba ajungea cu mâna până la centura de meteoriţi, mestecând pietroaiele alea ca pe nişte vişine şi scuipând sâmburii afară şi – buuum! – mai apărea un crater!

După care a dat peste Uriaş. Era pentru prima dată când Paul vedea pe cineva mai mare decât el însuşi şi – credeţi-mă! – Uriaşul era mai mare, ştiţi cum e cu cele două magnitudini obişnuite; şi dacă nu măsura de două ori cât el, să n-am eu parte! Dar lui Paul Bunyan nu-i păsa. Când Uriaşul a zis: „Hai să vedem ce poţi face cu securea aia a ta!" Paul a răspuns: „Desigur!" şi cu o singură lovitură a izbit planeta aşa de tare, încât toate fisurile din Noctis au apărut deodată. Doar că, după aia, Uriaşul a râcâit în acelaşi loc cu scobitoarea lui, şi s-a căscat întregul sistem Marineris. „Hai să încercăm cu pumnii", a spus Paul şi a tras un croşeu în emisfera sudică, şi uite aşa a apăruţi Argyre. Numai că Uriaşul a făcut o gaură în apropiere cu degetul lui cel mic, şi uite-aşa a apărut Hellas. „Încearcă să scuipi", a sugerat Uriaşul, iar Paul a scuipat, şi Nirgal Vallis s-a întins cât Mississippi. Dar când a scuipat Uriaşul, toate canalele de revărsare au pornit deodată. „Încearcă şi altceva!" a zis Uriaşul, iar Paul s-a aşezat pe vine şi a dat afară Ceraunius Tholus, dar Uriaşul şi-a împins dosul înapoi şi uite aşa a apărut masivul Ellysium, chiar lângă cel dintâi, aburind. „De ce nu faci tot ce poţi tu mai rău?" sugeră Uriaşul. Şi uite-aşa, Paul îl apucă de degetul cel mare de la picior şi îl făcu roată şi îl izbi de Polul Nord, atât de puternic, încât şi până în ziua de azi în emisfera nordică există această depresiune. Dar fără ca măcar să se ridice, Uriaşul îl prinse pe Paul de glezna, şi în acelaşi pumn îl prinse şi pe boul său albastru, Puiu, şi îi vârî în pământ şi îi trecu drept prin

planetă, aproape scoţându-i pe partea cealaltă. Iar aceea se numeşte Protuberanţa Tharsis – cu Paul Bunyan aproape ieşind la suprafaţă: Ascraeus fiindu-i nasul, Pavonis penisul, iar Arsia degetele mari de la picioare. Şi Puiu e culcat pe o parte, împingând în sus Olympus Mons. Lovitura i-a ucis şi pe Puiu, şi pe Paul Bunyan, după care Paul a trebuit să accepte că a fost înfrânt.

Şi, firesc, propriile bacterii l-au devorat, târându-se apoi pretutindeni, pe roca-mamă, până au ajuns sub megaregolit, de acolo risipindu-se în toate părţile, sugând căldura din manta, mâncând sulfaţii, topind gheaţa permanentă. Şi oriunde ajungeau, fiecare dintre acele minuscule bacterii spunea: „Eu sunt Paul Bunyan.”

„E o chestiune de voinţă”, se adresă Frank Chalmers chipului său din oglindă. Fraza aceea era rămăşiţa unui vis pe care îl avusese înainte de a se trezi. Se bărbierea cu mişcări iuţi, hotărâte, simţindu-se încordat, pocnind de energie gata de a fi descătuşată, dornic să treacă la treabă. Altă rămăşiţă a visului: „Cine vrea cu adevărat câştigă!”

Făcu un duş, se îmbrăcă şi porni pe hol spre sala de mese. Soarele, abia răsărit, inunda Isidis cu dungi orizontale de lumină de culoarea bronzului roşiatic, şi sus pe cer, la răsărit, norii cirrus semănau cu nişte fâşii de cupru.

Rashid Niazi, reprezentantul sirian la conferinţă, trecu pe lângă el şi îl salută printr-o rece înclinare a capului. Frank îi răspunse şi îşi continuă drumul. Datorită lui Selim el-Hayil, aripa Ahad a Frăţiei Musulmane fusese acuzată de asasinarea lui Boone, iar Chalmers îi luase, întotdeauna energic şi deschis, apărarea în faţa tuturor acelor acuzaţii. Selim fusese un asasin singuratic, afirma el întotdeauna, un caz dement de crimă-sinucidere. Asta sublinia vina ahadiţilor, solicitând, totodată, recunoştinţa lor. Normal, Niazi, care era un lider ahad, se simţea puţin frustrat.

Maia îşi făcu apariţia în sala de mese, iar Frank o salută cordial, mascându-şi automat starea de disconfort simţită mereu în prezenţa ei.

– Pot să stau lângă tine? îl întrebă ea, privindu-l cu atenţie.

– Desigur.

În felul ei, Maia era receptivă, iar Frank se concentra asupra momentului. Tăifăsuiră. Începuse să se contureze subiectul tratatului, iar Frank spuse:

– Cât aş vrea ca John să fie şi el aici. Ne-am fi putut folosi de el. Îi simt lipsa.

O asemenea afirmaţie îi distrăgea imediat Maiei atenţia. Îşi puse mâna pe mâna lui Frank; el abia dacă o simţi. Maia zâmbea, cu privirea ei acaparatoare îndreptată asupra lui. Contrar propriei voinţe, Frank trebui să privească în altă parte.

Pe ecranul TV se prezenta programul de ştiri transmis de pe Pământ, iar Frank apăsă câteva butoane pe consola de pe masă şi dădu sunetul mai tare. Situaţia pe Pământ nu era prea grozavă. Imaginile prezentau un imens marş de protest în Manhattan, întreaga insulă umplută până la refuz de o masă de oameni pe care protestatarii o estimau la zece milioane, iar

poliţia la cinci sute de mii. Imaginile din elicopter erau destul de captivante, dar existau în zilele acelea o mulţime de locuri care, deşi nu atât de spectaculoase, erau mult mai periculoase. În ţările avansate, oamenii demonstrau din cauza decretelor draconice de reducere a natalităţii, legi care îi făceau pe chinezi să semene cu nişte anarhişti, iar tineretul explodase plin de furie şi panică, simţind că viaţa îi este smulsă din mâini de o mare adunătură de bătrâni rămaşi vii, împotriva naturii – de însăşi istoria revenită la viaţă. Sigur, asta nu era bine. Dar în ţările în curs de dezvoltare oamenii protestau împotriva „accesului neadecvat” la tratamentele propriu-zise, iar asta era şi mai rău. Cădeau guverne; oamenii mureau cu miile. Precis că imaginile din Manhattan erau menite să dea asigurări. Totul este încă sub control, părea a spune. Oamenii se comportă civilizat, chiar dacă e vorba de nesupunere civică. Dar Mexico City, São Paulo, New Delhi şi Manila erau în flăcări.

Maia urmări ecranul şi citi cu glas tare una dintre pancartele din Manhattan: TRIMITEŢI BĂTRÂNII PE MARTE!

– Asta e esenţa unei moţiuni pe care a introdus-o cineva în Congres. Trăieşte până la o sută de ani şi poţi să pleci pe orbite ale pensionarilor, pe Lună sau aici.

– Mai ales aici.

– Poate, spuse Frank.

– Presupun că asta explică încăpăţânarea lor cu privire la cotele de emigrare.

Frank dădu din cap.

– Niciodată nu le vom obţine. Acolo, pe Pământ, se exercită prea multe presiuni, iar noi suntem văzuţi ca una dintre puţinele supape de evacuare. Ai văzut programul acela transmis de Eurovid despre toate terenurile neocupate de pe Marte? întrebă el, iar Maia clătină din cap, negativ. Era ca o reclamă a unei agenţii imobiliare. Nu. Dacă delegaţii de la ONU ne-ar lăsa să ne spunem părerea în privinţa imigrării, s-ar cruci.

– Şi atunci ce facem?

– Insistăm asupra vechiului tratat, punct cu punct. Acţionăm ca şi cum fiecare schimbare ar însemna sfârşitul lumii.

– Aşadar, de asta erai tu atât de înnebunit de materialul introductiv.

– Sigur. Chestiile astea s-ar putea să nu fie chiar atât de importante, dar noi suntem ca englezii la Waterloo. Dacă cedăm în vreun loc, atunci se va prăbuşi întreaga linie de apărare.

Maia râse. Era mulţumită de el, îi admira strategia. Şi era o strategie bună, deşi nu era chiar aceea pe care o urma el. Pentru că ei nu erau ca englezii la Waterloo; erau, cel mult, ca francezii, executând un ultim asalt asupra tranşeelor şi pe care trebuia să-l câştige dacă doreau să supravieţuiască. Frank fusese foarte preocupat să cedeze în multe puncte ale tratatului, sperând ca în alte secţiuni ale acestuia să avanseze şi să se ţină bine de ceea ce dorea cu adevărat. Asta includea păstrarea unui anume rol pentru Departamentul Americano-Marţian şi secretarul său. La urma urmei, avea nevoie de o bază de pe care să acţioneze.

Aşa că ridică din umeri, stricându-i plăcerea. Pe ecranul TV, mulţimea clocotea pe marile bulevarde. Frank strânse din dinţi de câteva ori.

– Am face mai bine să ne întoarcem la lucrări.

Sus, participanţii la conferinţă se foiau într-un şir de încăperi lungi şi înalte, despărţite prin paravane mari. Din încăperile de la est, lumina soarelui se revărsa în sala cea mare, centrală, aruncând o strălucire arămie pe covorul alb de pluş, pe scaunele pătrate din lemn de tek şi placa de piatră, de un roz închis, de pe masa cea lungă. Grupuri de oameni discutau, neoficial, pe lângă pereţi. Maia se duse să vorbească cu Samantha şi Spencer. Cei trei erau acum liderii coaliţiei „Marte în Primul Rând”, şi în această calitate fuseseră invitaţi la conferinţă ca reprezentanţi fără drept de vot ai populaţiei marţiene: partida poporului, tribunii, şi singurii cu adevărat aleşi în funcţii, deşi se aflau acolo cu îngăduinţa lui Helmut. Helmut ţinuse cum nu se poate mai mult la reprezentativitate: îi permisese Annei să asiste ca membru fără drept de vot din partea lor, chiar dacă aceştia participau la coaliţie; Sax se afla acolo ca observator, delegat de echipa care se ocupa cu terraformarea; şi, în mare număr, funcţionari superiori din domeniul minier şi al dezvoltării erau prezenţi tot ca observatori. De fapt, era reunită o mare armată de observatori, dar membrii cu drept de vot erau singurii care şedeau la masa centrală, unde Helmut suna acum dintr-un clopoţel. Cincizeci şi trei de reprezentanţi naţionali şi optsprezece oficiali de la Naţiunile Unite îşi ocupară locurile, şi alţi o sută continuară să se plimbe prin sălile de la est, urmărind discuţiile prin portalurile deschise sau pe mici ecrane TV. Dincolo de ferestre, Burroughs mişuna de siluete şi vehicule care se mişcau printre terasele cu pereţi transparenţi, prin corturile de pe platouri şi dintre acestea, în reţeaua de pasarele transparente

întinse pe sol ori care se arcuiau în aer şi în imensul cort care acoperea valea, cu bulevardele acoperite cu gazon şi canalele sale. O mică metropolă.

Helmut chemă sesiunea la ordine. În sălile de la est, oamenii se strânseră în jurul televizoarelor. Frank aruncă o privire printr-un portal în cea mai apropiată dintre ele; astfel de încăperi se aflau pretutindeni pe Marte şi pe Pământ, mii de încăperi, cu milioane de observatori. Două lumi care îi urmăreau.

Subiectul la ordinea zilei, acelaşi în ultimele două săptămâni, era reprezentat de cifrele de emigrare. China şi India aveau o propunere comună, pe care şeful oficiului indian o citi în engleza sa melodioasă, de la Bombay. Eliminând frazele de camuflaj, propunerea se reducea, desigur, la un sistem proporţional. Chalmers dădu din cap. India şi China, împreună, aveau patruzeci la sută din populaţia lumii, dar reprezentau numai două voturi dintr-un total de cincizeci şi trei, câţi erau la conferinţă, aşa că propunerea lor n-avea să fie nicicând acceptată. Britanicul din delegaţia europeană se ridică şi scoase în evidenţă acest amănunt, cu mai puţine cuvinte, desigur. Se declanşă o dispută aprinsă, care avea să dureze toată dimineaţa. Marte era un adevărat premiu, iar naţiunile bogate şi sărace de pe Pământ se luptau pentru el aşa cum se luptau pentru orice altceva. Bogaţii deţineau banii, dar săracii aveau populaţia, şi arsenalele militare erau destul de egal distribuite, mai cu seamă noii vectori virali, care puteau ucide populaţia de pe un întreg continent. Da, miza era mare, iar situaţia se prezenta într-un echilibru dintre cele mai fragile – săracii din Sud înălţând capul şi exercitând presiuni asupra barierelor ridicate de Nord prin legi, prin bani şi prin forţă militară propriu-zisă. În esenţă, se discuta cu ţevile de puşcă la vedere! Doar că acum erau atâtea chipuri, încât se părea că, în orice clipă, ar putea izbucni un atac al valului uman, numai prin presiunea expansivă a numărului – atacatorii năvălind dincolo de bariere, în urma presiunii pruncilor din spate, răcnindu-şi dreptul la nemurire.

Pe timpul pauzei, fără să se fi realizat nimic mai mult, Frank se ridică de pe scaun. Auzise destul de puţin din toată dezbaterea, dar se gândise la ceva, iar caietul lui de însemnări era acoperit cu o schemă grosieră. Bani, oameni, terenuri, arme. Vechi ecuaţii, valori de schimb. Dar el nu căuta originalitatea, ci altceva, care să meargă.

Nimic nu avea să se realizeze, cu siguranţă, la masa cea

lungă. Cineva trebuia să taie nodul. Se ridică şi se îndreptă către delegaţiile chineză şi indiană, vreo zece inşi ce se sfătuiau într-o încăpere laterală, fără camere de luat vederi. După obişnuitul schimb de formule politicoase, îi invită pe lideri, Hanavada şi Sung, la o plimbare pe pasarela de promenadă. După un scurt schimb de priviri şi conversaţii rapide în dialectul mandarin şi în hindi cu însoţitorii lor, cei doi acceptară.

Aşadar, cei trei delegaţi părăsiră sălile şi străbătură coridoarele până la pod, un tub rigid care începea de la terasa lor, arcuindu-se peste vale până la o altă terasă încă şi mai înaltă, spre sud. Înălţimea podului îi conferea o măreţie aeriană, plutitoare, şi erau destui care se plimbau pe lungimea sa de patru kilometri ori pur şi simplu stăteau la mijloc şi savurau panorama oraşului.

– Ascultaţi, se adresă Chalmers celor doi colegi, cheltuielile pentru emigrare sunt atât de mari, încât nu veţi rezolva niciodată problemele populaţiei voastre prin mutarea ei aici. O ştiţi prea bine! Şi dispuneţi de mult mai mult teren utilizabil în propriile voastre ţări. Ce vă trebuie vouă de pe Marte nu e terenul, ci resursele, banii. Marte e mecanismul care vă va aduce acasă partea voastră din resursele existente. Vă târâţi în urma Nordului din pricină că, în timpul perioadei coloniale, resursele v-au fost luate fără a fi plătite, iar acum ar trebui să vi se plătească.

– Mă tem că, în realitate, perioada colonială nu s-a terminat niciodată, spuse Hanavada, politicos.

Chalmers dădu din cap.

– Asta înseamnă capitalismul transnaţional – toţi suntem acum colonii. Se exercită o imensă presiune asupra noastră, cei de aici, pentru modificarea tratatului în aşa fel încât cea mai mare parte a profiturilor realizate din exploatările miniere locale să devină proprietatea transnaţionalelor. Naţiunile avansate simt asta foarte acut.

– Ştim, zise Hanavada, dând din cap.

– OK. Iar acum puneţi problema emigrării proporţionale, a cărei logică seamănă cu aceea a alocării profiturilor proporţional cu investiţiile. Dar niciuna dintre aceste propuneri nu e în interesul vostru. Pentru voi, emigraţia ar fi doar o picătură dintr-o găleată, dar banii nu. Până una-alta, naţiunile dezvoltate au o nouă problemă a populaţiei, aşa că şansa pentru o cifră mai mare de emigrare ar fi bine-venită. Iar ei îşi pot permite să verse banii care, în cea mai mare parte, vor ajunge tot la

transnaţionale, devenind un capital liber, mai presus de orice control naţional. Aşadar, de ce nu v-ar da naţiunile dezvoltate ceva mai mult din aceşti bani? Oricum, n-ar ieşi din buzunarele lor!

Sung dădu repede din cap, cu un aer solemn. Poate că prevăzuseră această reacţie, şi veniseră cu propunerea lor pentru a o stimula, aşteptându-l pe el însuşi să-şi joace rolul. Dar asta uşura totul.

– Crezi că guvernele voastre vor fi de acord cu un asemenea schimb? întrebă Sung.

– Da, răspunse Chalmers. Ce altceva înseamnă asta, oare, decât că guvernele îşi reafirmă puterea asupra transnaţionalelor? Împărţirea profiturilor seamănă, într-un fel, cu vechile voastre mişcări de naţionalizare, numai că, de data asta, toate ţările vor beneficia. Internaţionalizare, dacă vreţi!

– Va reduce investiţiile din partea corporaţiilor, consemnă Hanavada.

– Ceea ce le va face plăcere Roşiilor, spuse Chalmers. De fapt, va face plăcere grupului „Marte în Primul Rând”.

– Şi guvernului tău? întrebă Hanavada.

– Garantez!

De fapt, administraţia avea să constituie o problemă. Dar Frank va trata cu ei atunci când va sosi momentul; în zilele astea nu erau altceva decât un grup de puşti de la Camera de Comerţ, aroganţi, dar tâmpiţi. Spune-le că e vorba ori de acest Marte, ori de un Marte al Lumii a Treia, de un Marte chinezesc, de un Marte hindu-chinez, cu oameni mărunţi, maronii, şi vaci umblând, nemolestate, prin tuburile-pasarele. Imediat se vor aduna în jurul tău. De fapt, se vor ascunde în dosul tău, ţinându-te de genunchi şi zbierând după apărare: „Bunicule Chalmers, salvează-mă, te rog, de hoarda galbenă.”

Îi urmări pe indian şi pe chinez cum se priveau, consultându-se din ochi, într-un consens desăvârşit.

– Pe dracu’, spuse el, doar asta speraţi, nu?

– Poate că ar trebui să facem nişte socoteli, spuse Hanavada.

Implementarea compromisului avea să dureze o mare parte din luna următoare, fiindcă presupunea o întreagă gamă de compromisuri corolare pentru a face ca toate delegaţiile cu drept de vot să îl accepte. Delegatul fiecărei naţiuni trebuia să se aleagă cu ceva ce să le arate oamenilor de-acasă. Mai erau de

convins şi cei de la Washington. Până la urmă, Frank se văzu nevoit să treacă peste capul puştanilor şi să ajungă direct la preşedinte, care era doar un pic mai în vârstă decât ei, dar vedea o afacere atunci când îi sărea în ochi. Aşa că Frank era mereu ocupat, ducând tratative aproape şaisprezece ore pe zi, după vechiul său obicei, la fel de obişnuit ca răsăritul de soare. În final, liniştirea unor membri influenţi ai trusturilor transnaţionale, ca Andy Jahns, se dovedi partea cea mai dificilă – în esenţă, imposibilă, deoarece înţelegerea era în detrimentul lor şi ei o ştiau. Exercitaseră toate presiunile posibile asupra guvernelor din Nord şi a susţinătorilor lor, presiuni considerabile, demonstrate de iritarea speriată a preşedintelui şi de retragerea din acord a Sofiei şi Singaporelui. Dar Frank îl convinse pe preşedinte, în ciuda distanţei cosmice care îi despărţea şi trecând peste profunda barieră psihologică a diferenţei de timp. Utiliza aceleaşi argumente cu toate celelalte guverne ale statelor din Nord.

„Dacă cedaţi în faţa transnaţionalelor, spunea el, înseamnă că ele sunt adevăratul guvern al acestei lumi. E şansa de afirmare a intereselor voastre şi ale populaţiei voastre faţă de acele acumulări libere de capital care sunt foarte aproape de deţinerea puterii definitive pe Pământ! Trebuie să le puneţi, cumva, zgarda!”

La fel şi la Naţiunile Unite, cu fiecare oficial de acolo.

– Cine vreţi să reprezinte adevăratul guvern mondial? Voi sau ei?

Cu toate acestea, problema era închisă. Presiunile pe care transnaţionalele le exercitau erau uimitoare, impresionant de urmărit. Subarashi, Armscor şi Shellalco erau, fiecare în parte, mai mari decât cele mai mari zece ţări sau Commonwealth-uri şi chiar că puneau la dispoziţie fonduri. Banii înseamnă putere; puterea face legea, iar legea face guvernele. Aşa că guvernele naţionale, încercând să restrângă transnaţionalele, erau la fel ca liliputanii când încercau să-l lege pe Gulliver. Aveau nevoie de o reţea foarte mare de fire delicate, fixate de-a lungul fiecărui milimetru de circumferinţă. Iar când uriaşul încerca să se elibereze şi începea să se zbată, trebuia ca toţi să fugă în toate părţile, să arunce noi fire peste monstru, să bată la loc mici piroane. Dă-le ocol, fixând întrevederi la fiecare cincisprezece minute, timp de şaisprezece ore pe zi! Jongler nebun!

Andy Jahns, una dintre vechile legături ale lui Frank din cadrul

corporaţiilor, îl invită, într-o seară, la cină. Fireşte, Andy era supărat pe Chalmers, dar încerca s-o ascundă, afacerea serii constând din oferta de mituire camuflată, destul de subţire. Cu alte cuvinte, afaceri, ca de obicei. Andy îi oferi lui Chalmers funcţia de şef al unei fundaţii înfiinţate de consorţiul de transporturi „De la Pământ la Marte” – vechile industrii aerospaţiale, cu vechile lor secrete de la Pentagon încă scurgându-li-se din buzunare. Noua fundaţie urma să ajute consorţiul să facă politică, acordând consultaţii Naţiunilor Unite pentru probleme legate de Marte. Funcţia avea să fie preluată după încetarea angajării sale ca secretar pentru planeta Marte, pentru a evita apariţia oricăror conflicte de interese.

– Sună minunat, zise Chalmers. Chiar că mă interesează foarte mult!

Pe parcursul cinei îl convinse pe Jahns că e sincer. Nu numai prin acceptarea funcţiei în cadrul fundaţiei, dar şi prin colaborarea imediată cu consorţiul respectiv. Asta însemna muncă, într-adevăr, dar el ştia s-o facă. Odată cu trecerea serii, vedea cum suspiciunea îl părăseşte, treptat, pe Jahns. Slăbiciunea oamenilor de afaceri constă în convingerea lor că banii reprezintă elementul principal al jocului. Muncesc câte paisprezece ore pe zi pentru a câştiga destui bani ca să-şi cumpere maşini capitonate în piele, au impresia că banii sunt doar o simplă recreaţie cu care să-şi piardă vremea prin cazinouri – pe scurt, nişte idioţi. Dar idioţi folositori!

– Voi face tot ce-mi va sta în putinţă, promise Chalmers plin de energie, subliniind câteva strategii pe care îşi propunea să le urmeze imediat. Să stea de vorbă cu chinezii despre nevoia lor de terenuri, să convingă congresul să revină la ideea unei restituiri corecte a investiţiilor. Desigur. Faci promisiuni, iar unele dintre promisiuni se vor diminua. Între timp, munca poate să continue. Nu există plăcere mai mare decât să înşeli un escroc.

Aşa că reveni la masa conferinţei şi continuă ca şi până atunci. „Plimbarea pe pod”, cum i se spunea acum (alţii îi spuneau „Calea lui Chalmers”), îi scosese pe toţi din impas. Ziua de 6 februarie 2057 – Ls = 144, M-15: o dată scrisă cu litere roşii în istoria diplomaţiei. Acum se punea doar problema de a da fiecăruia câte o bucăţică şi de a ajusta cifrele reale. Pe măsură ce se derula acest proces, Chalmers discuta cu ceilalţi observatori din prima sută aflaţi acolo, reasigurându-i şi

verificându-le opiniile. Se dovedi că Sax era supărat pe el, deoarece considera că dacă transnaţionalele încetează să mai investească, activitatea lui de terraformare se va reduce considerabil. Vedea sub formă de calorii orice afacere care urma să se deruleze. Cu toate astea, chiar şi Ann era supărată pe el, deoarece un nou tratat bazat pe transfer avea să permită atât emigrarea, cât şi investiţiile, iar ea şi Roşiii speraseră într-un tratat care să-i confere planetei Marte statutul unui fel de parc mondial. Genul acesta de desprindere de realitate îl înnebunea.

– Tocmai te-am salvat de cincizeci de milioane de imigranţi chinezi, strigă Frank la ea, iar tu scheauni că n-am reuşit să-i trimit pe toţi acasă. Că n-am făcut un miracol pentru a transforma stânca asta într-un sanctuar, chiar peste drum de o lume care începe să semene cu Calcutta într-o zi urâtă. Ann, Ann, Ann. Dar *tu* ce ispravă ai fi făcut? Ce-ai fi făcut decât să dai târcoale, cu ochii holbaţi la fiecare prostie rostită de nenorociţii ăia, convingându-i pe toţi că tu eşti de pe Marte? Isuse Hristoase! Ieşi afară şi joacă-te cu pietrele tale şi lasă politica în seama oamenilor capabili să gândească!

– Nu uita ce înseamnă să gândeşti, Frank, spuse ea.

Într-un fel, o făcuse să zâmbească pentru o clipă în mijlocul tiradei lui. Dar, înainte de a pleca, Ann îndreptă asupra lui aceeaşi uitătură sălbatică, de demult.

Dar Maia, acum... ei bine, Maia era încântată de el. Îi simţea privirea asupra lui atunci când vorbea la întrunirile publice. Milioane de oameni se uitau la el, dar Frank nu simţea decât privirea ei. Asta îl înfuria. Era plină de admiraţie pentru „plimbarea pe pod”, iar el nu-i spunea decât ce-i plăcea ei să audă despre compromisurile de culise pe care le făcea pentru a le obţine acordul. Începu să i se alăture seară de seară în timpul orei de cocteil, apropiindu-se de el atunci când primul val de critici şi petiţionari se retrăgea, stând alături de el în timpul celui de-al doilea şi celui de-al treilea, urmărind şi uşurând lucrurile cu râsul ei, scăpându-l, din când în când, şi amintindu-i că trebuie să se ducă la masă. Apoi mergeau la restaurantul terasat, sub sclipirea stelelor, unde mâncau şi beau cafea, privind dalele portocalii şi grădinile de pe acoperişuri, sub unul dintre marile corturi care încununau platoul, simţind briza serii ca şi cum s-ar fi aflat în aer liber. Grupul „Marte în Primul Rând” se angajase în implementarea planului său, aşa că avea de partea lui majoritatea localnicilor, dar şi oficiul de acasă, iar acelea, gândea

el, erau două dintre cele mai importante componente izolate din întregul proces, în afară de conducerea transnaţională, în legătură cu care putea face foarte puţin. Deci perfectarea tranzacţiei nu era decât o chestiune de timp. Aşa cum îi spunea uneori seara târziu, când căzuse deja un pic sub vraja ei şi când ea îl liniştea:

– Între noi doi o să se rezolve, zicea el în timp ce privea stelele pline de viaţă de pe cer, incapabil să înfrunte privirea ei pătrunzătoare.

Şi, într-o bună seară, Maia insistă să stea lângă el în timpul recepţiei, împreună cu toţi ceilalţi, priviră ştirile pământene ale zilei şi văzură încă o dată cât de distorsionaţi şi inexpresivi păreau ei înşişi, ca nişte actori minusculi într-un serial de neînţeles. Apoi plecară împreună şi serviră masa, pe urmă se plimbară pe bulevardele acoperite de iarbă, ajungând, în cele din urmă, la locuinţa lui, din partea de jos a oraşului. Iar Maia intră. Fără nicio explicaţie sau comentariu, după obiceiul ei. Ca şi cum asta făcuse întotdeauna. Pur şi simplu, s-a întâmplat, continua să se întâmple. Iar ea se găsea în camera lui Frank, apoi în braţele lui, mângâindu-l. Erau întinşi pe pat, iar Maia îl săruta. Şocul fu atât de puternic, încât Frank se simţi complet detaşat de propriul trup, carnea îi era aidoma cauciucului, începu să se îngrijoreze atunci când simpla prezenţă fizică a Maiei întrecu şocul, trupul vorbea trupului, iar el, deodată, o putea simţi din nou, senzaţia se revărsă în el, şi reacţiona cu o intensitate animalică. Trecuse multă vreme de când nu mai făcuse aşa ceva.

După aceea, Maia porni prin încăpere, cu un cearşaf alb înfăşurat în jurul ei ca o capă, şi îşi turnă apă într-un pahar.

– Îmi place cum lucrezi cu oamenii ăştia, spuse ea, întoarsă cu spatele.

Bău din pahar, îl privi peste umăr cu vechiul ei zâmbet iubitor, cu privirea aceea totală şi deschisă, pătrunzătoare precum lumina leneşă care-l străbătea dintr-o parte într-alta, astfel încât nu se simţi numai gol, dar şi expus privirilor. Îşi trase peste coapse ceea ce mai rămăsese din cearşaf, apoi îşi dădu seama că se oferise. Cu siguranţă că ea va înţelege, va vedea cum în plămâni aerul i s-a transformat în apă rece, cum stomacul i s-a strâns într-un nod, cum i-au îngheţat tălpile picioarelor. Frank clipi din ochi şi îi întoarse zâmbetul. Ştia că e un zâmbet Şters şi necinstit, dar faptul că îşi simţea chipul ca pe o mască rigidă peste carnea sa adevărată îl liniştea. Nimeni nu poate citi cu

precizie emoţiile cuiva după expresiile feţei; oricine pretinde că o face minte, stabileşte o relaţie fictivă, ca în cazul cititului în palmă sau al astrologiei. Aşa că Frank era în siguranţă.

Doar că, după noaptea aceea, Maia începu să petreacă foarte mult timp împreună cu el, atât în public, cât şi în particular. Îl însoţea la recepţiile oferite seară de seară de către unul sau altul dintre birourile naţionale, lua loc alături de el la multe dintre dineele colective, naviga pe marea fierbinte a conversaţiilor, cu Frank după ea, în vreme ce urmăreau ştirile nefavorabile de pe Pământ ori îşi petreceau timpul în grupul restrâns al celor o sută. Iar noaptea, Maia îl însoţea în camera lui ori, fapt şi mai tulburător, îl ducea în camera ei.

Şi toate astea fără niciun semn despre ceea ce dorea de la el. Frank nu putea decât să tragă concluzia că Maia ştia că nu e nevoie să discute despre asta. Că era mulţumită să fie cu el, şi nimic mai mult, că el îi va cunoaşte dorinţele şi că îşi va da toată silinţa s-o mulţumească fără ca ea să fie, vreodată, nevoită să scoată o vorbă. Că va căpăta tot ce îşi dorea. Pentru că, desigur, era imposibil să facă toate astea fără un scop. Aşa ceva nu se afla în natura puterii. Atunci când o deţii, nimeni nu mai este, pur şi simplu, prieten sau iubit. Inevitabil, toţi doresc lucruri pe care le-ai putea da; dacă nu altceva, măcar prestigiul prieteniei cu cei puternici. Era un prestigiu de care Maia nu avea nevoie, dar ea ştia ce doreşte. Iar la urma urmei, nu-i îndeplinea el această dorinţă? Scoţând din minţi o mare parte a bazei puterii sale, pentru a concepe un tratat care nu va mulţumi pe nimeni, în afară de o mână de localnici? Aşa e, Maia căpăta ceea ce îşi dorea. Şi totul fără un cuvânt – sau fără un cuvânt adresat direct. Nimic altceva decât laude şi afecţiune.

Aşa că, în timp ce el vorbea la nesfârşitele întruniri ale comitetului, formulând cu grijă fiecare cuvânt al fiecărei clauze a noului tratat, jucând rolul lui James Madison în acest ciudat simulacru de convenţie constituţională, Spencer, Samantha şi Maia umblau de colo până colo ajutându-l, iar Maia îl privea cu cel mai nesemnificativ zâmbet, dar care îi dezvăluia numai lui aprobarea ei, mândria ei. Iar apoi, energizat de munca de peste zi, Frank îşi dădea drumul la recepţia din timpul serii, iar Maia râdea şi stătea lângă el, şi pălăvrăgea cu ceilalţi, ca orice consoartă. La naiba, consoartă! Iar noaptea îl copleşea cu sărutări, până când îi era imposibil să-şi imagineze că nu-l place.

Ceea ce era de-a dreptul intolerabil. Faptul că e atât de uşor

să-i înşeli până şi pe oamenii care te cunosc cel mai bine… Că ea putea fi atât de stupidă… îşi dădea seama de aceste lucruri mai intens decât până atunci şi era şocat. „Cât e de ascunsă, sub masca fenomenologică, adevărata personalitate”, îşi spunea Frank. În realitate, sunt cu toţii actori, *tot timpul,* jucându-şi rolurile, şi nu există nicio şansă de contact cu personalitatea adevărată, aşa ceva nu mai există. De-a lungul anilor, trupul li s-a învârtoşat, transformându-se într-o cochilie, iar personalitatea dinăuntru s-a atrofiat ori a luat-o din loc şi s-a pierdut. Iar acum sunt cu toţii găunoşi.

Ori, poate, nu era decât el. Pentru că Maia i se părea atât de reală! Râsul ei, părul ei alb, patima ei, Doamne sfinte! Pielea ei asudată şi coastele de dedesubt, coastele acelea care îi alunecau înainte şi înapoi pe sub degete, ca şipcile unui gard, coaste care se încordau în paroxismele orgasmului. O adevărată personalitate, nu aşa ar trebui să fie? Îi venea greu să creadă altceva. O adevărată personalitate.

Dar înşelată amarnic. Într-o dimineaţă, se trezi dintr-un vis despre John. Despre vremea petrecută împreună la staţia spaţială, în tinereţe. Doar că în vis erau amândoi bătrâni, iar John parcă nu murise, şi totuşi murise; vorbea ca o stafie, conştient că murise şi că Frank îl ucisese, conştient totuşi de tot ce se petrecuse de atunci, fără a vădi niciun fel de supărare sau acuzaţie. Era ceva ce se petrecuse, pur şi simplu, ca pe vremea când John primise prima misiune de aterizare sau când o luase pe Maia cu el, pe *Ares.* O mulţime de lucruri se petrecuseră între ei, şi într-un sens şi într-altul, dar tot mai erau prieteni, tot mai erau fraţi. Puteau discuta, se înţelegeau. Simţind oroarea situaţiei, Frank gemuse în vis, încercase să se adune şi se trezise. Era cald, pielea îi era asudată. Maia se ridicase, cu părul răvăşit şi sânii atârnându-i, liberi, între braţe.

– Ce este? întrebă ea. Ce s-a întâmplat?

– Nimic! strigă el şi se ridică, şi porni spre baie.

Dar Maia veni după el şi îl cuprinse cu braţele.

– Frank, ce s-a întâmplat?

– Nimic! strigă el, smulgându-se, involuntar, din strânsoarea ei. Nu mă poţi lăsa în pace?

– Bineînţeles, răspunse ea, rănită şi cu o fulgerare de mânie, ieşind din baie. Bineînţeles că pot.

– Bineînţeles că poţi! strigă Frank în urma ei, furios, deodată, pe prostia ei, pe ignoranţa ei, pe vulnerabilitatea ei în faţa lui, în

condiţiile în care totul nu e decât o înscenare. Acum, când ai obţinut ce ai vrut de la mine!

– Asta ce mai înseamnă? întrebă ea, reapărând pe neaşteptate în uşa băii, învelită într-un cearşaf.

– Ştii prea bine ce vreau să spun, ripostă el, cu amărăciune. Ai obţinut ce ai vrut de la tratat, nu? Şi fără mine n-ai fi obţinut niciodată.

Maia stătea acolo, cu mâinile în şolduri, privindu-l. Cearşaful i se lăsase în jurul trupului, şi semăna cu imaginea franceză a Libertăţii, foarte frumoasă şi foarte primejdioasă, cu gura ca o dungă subţire. Scutură din cap dezgustată şi se îndepărtă.

– N-ai nici cea mai mică idee, nu? exclamă.

– Ce vrei să spui? întrebă el, venind pe urmele ei.

Maia aruncă cearşaful, îşi trase cu violenţă chiloţii şi şi-i ridică peste fund. Pe când se îmbrăca, îi adresa scurte propoziţii.

– Habar n-ai ce gândesc alţii. Nici măcar nu ştii ce gândeşti tu. Dar *tu* ce doreşti de pe urma tratatului? Tu, Frank Chalmers! Habar n-ai. Nu există decât ce vreau eu, ce vrea Sax, ce vrea Helmut. Ce vrem oricare dintre noi, ceilalţi. Tu, personal, nu ai niciun fel de opinie. Tot ce e mai uşor de coordonat… Doar ceea ce te lasă pe tine la cârmă, în final… Cât despre *sentimente…*

Era acum îmbrăcată şi stătea în picioare, în dreptul uşii. Se opri pentru a se uita la el, o privire ca o lovitură de trăsnet. El rămăsese pe loc, prea uluit pentru a se mişca, iar acum se afla acolo, dezbrăcat, în faţa ei, expus direct loviturilor dispreţului ei.

– Tu n-ai niciun fel de sentimente, nu-i aşa? Am încercat, crede-mă, dar tu doar…

Se cutremură, aparent incapabilă de cuvinte suficient de răutăcioase pentru a-l descrie. „Găunos, ar fi vrut el să spună. Pustiu. Un act. Şi încă…”

Maia ieşi din încăpere.

Aşa că, atunci când semnară noul tratat, Maia nu mai era alături de el; nu mai era nici măcar în Burroughs. Ceea ce, în multe privinţe, însemna o uşurare. Şi totuşi, Frank nu putea să nu se simtă gol pe dinăuntru, cu o senzaţie de răceală în piept. Cu siguranţă că şi ceilalţi dintre primii o sută (cel puţin) ştiau că se întâmplase ceva între ei (din nou), ceea ce era enervant – sau aşa îşi spunea el.

Semnară aiureala în aceeaşi sală de conferinţe în care o meşteriseră, Helmut făcând, cu un zâmbet larg, oficiile de gazdă, fiecare delegat apropiindu-se pe rând, în costum de pinguin sau

rochie neagră de seară, pentru a spune câteva cuvinte pentru camerele video şi apoi a-şi aşterne semnătura pe „document”, un gest pe care numai Frank părea să-l vadă ca bizar de arhaic, ca scrijelirea unei petroglife. Ridicol. Când îi veni rândul, se apropie şi spuse ceva despre asigurarea unui echilibru, ceea ce era adevărat – aranjase ca interesele aflate în competiţie să se întâlnească sub unghiuri care corespundeau exact momentului de avânt, un accident de circulaţie în care toate maşinile se tamponau reunindu-se într-o unică masă solidificată. Rezultatul era ceva nu chiar atât de diferit de versiunea precedentă a tratatului, în care atât emigrarea, cât şi investiţiile, cele două *statu quo* (dacă exista aşa ceva pe Marte) erau în cea mai mare parte blocate şi (aceasta era partea deşteaptă) *se blocau reciproc.* Era o lucrare remarcabilă şi o semnă cu o înfloritură.

– Pentru Statele Unite ale Americii! anunţă el cu emfază, privind energic în jurul său. (Asta va arăta bine la televizor!)

Aşa că se alătură cu paşi mari parăzii care urmă, cu satisfacţia rece a lucrului bine făcut. Corturile şi pasarelele oraşului, cu pardoseala acoperită de iarbă, erau ocupate de mii de spectatori, iar coloana se unduia printre ele, coborând prin marele cort construit pe un mal al canalului, urcând până sus, pe câte o terasă, coborând din nou şi traversând fiecare pod de peste canal, în ovaţiile tuturor, mergând mai departe până în Princess Park, pentru o mare petrecere pe străzi. Meteorologii aranjaseră un aer rece, proaspăt, cu vânturi înviorătoare coborând pantele dealurilor. Zmee se duelau sub acoperişul cortului ca nişte păsări răpitoare, culorile lor distingându-se aprins pe fundalul roz-închis al cerului după-amiezii.

Frank găsi petrecerea din parc tulburătoare. Erau prea mulţi oameni care-l priveau, care doreau să se apropie de el şi să-i vorbească. Asta însemna faima: să stai de vorbă cu grupuri de oameni. Aşa că făcu stânga împrejur şi urcă din nou pe aleile din cortul de pe mal. De-a lungul peretelui se aflau două rânduri paralele de stâlpi albi; fiecare era, de fapt, o coloană Bareiss; semicirculară la vârf şi la bază, dar cu semicercurile rotite la o sută optzeci de grade unul faţă de celălalt. Această simplă manevră producea stâlpi care arătau complet diferit, în funcţie de locul unde te aflai, iar cele două rânduri aveau un aspect ciudat, dărăpănat, de parcă erau deja ruine, deşi netezimea şi albeaţa sării placate cu diamante infirma această impresie. Se înălţau din iarbă albe ca nişte bucăţi de zahăr şi luceau de parcă

erau ude.

Frank trecu printre cele două şiruri, atingând fiecare stâlp, pe rând. Deasupra lor, de fiecare parte, pantele văii se înălţau până la falezele cu pereţii de sticlă ale platourilor stâncoase. Aglomerări de verdeaţă străluceau în dosul acestor ţărmuri abrupte de sticlă incoloră, arătând de parcă oraşul era mărginit de enorme vitrine. O fermă de furnici, cu adevărat elegantă. Porţiunea de sub cort era punctată de copaci şi acoperişuri cu ţigle, străbătută de largi bulevarde pline de iarbă. Partea neacoperită era încă o câmpie roşie, stâncoasă. Multe clădiri se aflau în curs de finisare; pretutindeni se vedeau macarale înălţându-se către acoperişul corturilor, un fel de ansamblu statuar scheletic, multicolor şi ciudat. Mai erau şi zeci de clădiri îmbrăcate în schele, despre care Helmut afirmase că îi aminteau de Elveţia, ceea ce nu era nicio surpriză, majoritatea fiind executate de elveţieni.

– Ăştia ridică schele pe lângă o casă pentru a înlocui o fereastră.

Sax Russell stătea la baza uneia dintre aceste clădiri acoperite de schele, privind în sus, cu ochi critic. Frank se întoarse, urcă pe un tub până la el şi-l salută.

– E de două ori mai mult material de sprijin decât au nevoie, spuse Sax. Poate şi mai mult.

– Elveţienilor le place.

Sax dădu din cap. Amândoi priviră clădirea.

– Ei? întrebă Frank. Ce părere ai?

– Despre tratat? Va reduce sprijinul acordat terraformării. Oamenii sunt mult mai înclinaţi să investească decât să dea.

Frank se încruntă.

– Nu toate investiţiile sunt bune pentru terraformare, Sax, trebuie să ţii minte asta. Foarte mulţi bani sunt cheltuiţi pe cu totul alte lucruri.

– Dar terraformarea e o modalitate de a reduce cheltuielile. Un anumit procent din investiţia totală îi va fi dintotdeauna repartizat. Aşa că eu vreau ca totalul să fie cât mai ridicat posibil.

– Beneficiile reale nu pot fi calculate decât folosind costurile reale, spuse Frank. Toate costurile reale. Economia terestră nu s-a ostenit niciodată să facă aşa ceva, dar tu eşti om de ştiinţă şi ar trebui s-o faci. Să analizezi deteriorarea mediului datorată creşterii populaţiei şi activităţii, precum şi beneficiile pe care

acestea le aduc terraformării. Mai bine să majorăm investiţiile în direcţia terraformării, decât să facem compromisuri şi să acceptăm procentaje dintr-un total care, în anumite privinţe, lucrează împotriva ta.

Sax făcu o grimasă:

– E ciudat, Frank, să te aud, după ultimele patru luni, pronunţându-te împotriva compromisului. Oricum, după mine e mai bine să majorăm şi totalul, şi procentajul. Costurile cerute de mediu sunt neglijabile. Utilizate cu grijă, se pot transforma în beneficii. O economie se poate măsura în terrawaţi sau kilocalorii, cum obişnuia să spună John. Asta înseamnă energie, iar noi, aici, putem utiliza energia sub orice formă, chiar aceea a unei mulţimi de trupuri umane. Trupurile umane înseamnă mai multă muncă, sunt foarte versatile şi pline de energie.

– Costuri reale, Sax. Toate. Încă mai încerci să te joci de-a economia, dar asta nu e ca fizica, e ca politica. Gândeşte-te ce se va întâmpla atunci când milioane de imigranţi pământeni dislocaţi vor sosi aici, cu toţi viruşii lor, biologici şi psihici. Poate că toţi vor trece de partea lui Arkadi sau a lui Ann, te-ai gândit vreodată la asta? Epidemii gonind prin trupul şi psihicul mulţimii ar putea zdrobi întregul sistem! Uite, n-a încercat grupul de la Acheron să te înveţe biologie? Ar trebui să le acorzi atenţie! Asta nu e mecanică, Sax. E ecologie. Şi e o ecologie fragilă, dirijată, adică *trebuie să fie* dirijată.

– Poate, spuse Sax.

Expresia aceea era unul dintre manierismele lui John. Timp de un minut, Frank pierdu ce spunea Sax, apoi îşi îndreptă iar atenţia asupra lui.

– … Oricum, tratatul ăsta nu va schimba lucrurile cine ştie ce. Transnaţionalele care vor să investească vor afla o cale s-o facă. Asta va crea noi convenienţe, ca şi cum o ţară ar ridica pretenţii aici, în deplină conformitate cu cifrele tratatului. Dar în spatele ei se vor afla bani transnaţionali. Frank, se vor întâmpla fel de fel de chestii de-astea. Ştii cum e. Politică, da? Economie, da?

– Poate, răspunse Frank tulburat, cu glasul răguşit, şi se îndepărtă.

Mai târziu, ajunse în cartierul de sus, încă în construcţie. Schelăriile erau supradimensionate, după cum spusese şi Sax, mai ales pentru gravitaţia marţiană. Unele păreau greu de demontat. Se întoarse şi privi de-a lungul văii. Fără nicio discuţie,

oraşul era frumos amplasat. Cei doi versanţi ai văii ofereau, din orice punct, o bună vizibilitate asupra unei mari părţi a lui. O privelişte impresionantă, oriunde te-ai fi aflat.

Deodată, consola de la încheietura mâinii începu să-i sune; răspunse. Era Ann.

– Tu ce mai vrei? i-o tăie el. Poate îţi imaginezi că te-am vândut şi pe tine. Că am dat drumul hoardelor să-ţi calce în picioare terenul de joacă.

– Nu, răspunse ea, cu o grimasă. În situaţia dată, ai făcut tot ce se putea. Asta am vrut să-ţi spun.

Ann închise, iar ecranul rămase alb.

– Nemaipomenit! spuse el cu glas tare. Toţi oamenii din două lumi sunt furioşi pe mine, în afară de *Ann Clayborne.*

Râse cu amărăciune şi porni mai departe.

Ajunse din nou la canal şi la rândurile de coloane Bareiss. Nevestele lui Lot. Grupuri de petrecăreţi erau risipite pe pajiştea dinspre canal, lumina după-amiezii târzii alungindu-le umbrele. Imaginea aducea, oarecum, cu o prevestire, iar Frank se întoarse, neştiind încotro s-o apuce. Nu-i plăceau niciodată urmările evenimentelor. Totul părea terminat, închis, dezvăluit ca inutil. Întotdeauna se întâmpla aşa.

Un grup de pământeni stătea în faţa unuia dintre cele mai impresionante clădiri administrative din cortul de la Niederdorf. Printre ei se afla şi Andy Jahns.

Dacă Ann era mulţumită, Andy ar fi trebuit să fie furios. Frank se apropie de el, dornic să afle.

Andy îl zări, iar chipul lui rămase, o clipă, nemişcat.

– Frank Chalmers! spuse el. Ce vânt te aduce?

Tonul era amabil, dar privirea nu părea deloc binedispusă, ba chiar dimpotrivă – rece. Da, era furios! Frank, simţindu-se din ce în ce mai bine cu fiecare clipă, îi răspunse:

– Pur şi simplu, mă plimb, Andy, îmi pun din nou sângele în circulaţie. Dar tu?

– Ne uităm la nişte spaţii pentru birouri, răspunse Jahn după o scurtă ezitare.

Andy îl privi pe Frank digerând implicaţiile răspunsului. Zâmbetul lui, până atunci abia schiţat, deveni un zâmbet adevărat. Continuă:

– Ei sunt prietenii mei din Etiopia, de la Addis Abeba. Ne gândim ca în anul următor să ne mutăm acolo birourile de acasă. Aşa că – zâmbetul spori, fără îndoială, ca reacţie la expresia lui

Frank, pe care acesta din urmă o simţea încordându-i toţi muşchii feţei –, avem multe de vorbit!

Al-Qahira e numele planetei Marte în arabă, malaysiană şi indoneziană. Ultimele două limbi l-au preluat de la cea dintâi; uitaţi-vă la un glob pământesc deci, şi vedeţi singuri cât de departe s-a răspândit religia arabilor, ocupând toată partea de mijloc a lumii, din vestul Africii până în Pacificul de Vest. Şi aproape totul într-un singur secol. Da, a fost un imperiu la timpul său şi, ca toate imperiile, după moarte a rămas încă, timp îndelungat, pe jumătate viu.

Arabii care trăiesc în afara Arabiei se numesc mahjariţi, iar cei sosiţi pe Marte – mahjariţi qahireni. Atunci când au venit, mulţi dintre ei au pornit să colinde Vastitas Borealis („Badia de Nord”) şi Marele Escarpament. Aceşti rătăcitori erau mai ales arabi beduini, călătorind în caravane, într-o deliberată recreare a unei vieţi pe Pământ dispărute. Oameni care toată viaţa lor trăiseră în oraşe au plecat pe Marte, deplasându-se peste tot în maşini şi cu corturile. Motivaţia călătoriilor lor nesfârşite includea căutarea de metale, areologia şi comerţul, dar era evident că elementul important era călătoria, viaţa însăşi.

Frank Chalmers se alătură caravanei bătrânului Zeyk Tuqan, la o lună după semnarea tratatului, în toamna nordică a anului M-15 (iulie 2057). Multă vreme colindă cu ei pantele fragmentate ale Marelui Escarpament. Îşi perfecţiona cunoştinţele de arabă, îi ajuta la prospecţiunile miniere şi făcea observaţii meteorologice. Caravana era compusă din beduini adevăraţi, de la Awlad’Ali, de pe coasta vestică a Egiptului. Trăiau la nord de ceea ce guvernul egiptean numise Proiectul „Noua Vale a Nilului”, după ce prospecţiunile petroliere descoperiseră un lac subteran conţinând o cantitate de apă echivalentă cu debitul Nilului într-o mie de ani. Chiar şi înainte de descoperirea tratamentului gerontologic, problema populaţiei egiptene fusese deosebit de gravă; cu nouăzeci şi şase la sută din teritoriul ţării acoperit de deşert şi nouăzeci şi nouă la sută din populaţie locuind în Valea Nilului, era inevitabil ca numărul imens de oameni reinstalaţi în Noua Vale să-i sufoce pe beduini şi cultura lor cu totul deosebită. Beduinii nici măcar nu îşi spuneau egipteni, dispreţuindu-i pe egiptenii de pe Nil ca pe unii lipsiţi de personalitate şi imorali. Doar că asta nu-i împiedica să se strângă la nord de New Valley

Project, în Awlad'Ali. Beduini din alte ţări arabe luaseră partea acestor avanposturi înaintate ale culturii lor, iar când comunitatea statelor arabe iniţie un program marţian, achiziţionând locuri pe navele care făceau naveta către Marte şi cerând Egiptului să acorde un regim preferenţial beduinilor din zonele de vest, guvernul egiptean fu cum nu se poate mai fericit să se conformeze şi să cureţe zona de minoritatea asta atât de incomodă. Aşa că iată-i beduini pe Marte, colindând, în emisfera nordică, deşertul care înconjura lumea.

Observaţiile asupra vremii făcură să sporească interesul lui Frank pentru climatologie mai mult decât oricare dintre discuţiile purtate, vreodată, cu oamenii de ştiinţă. Vremea pe escarpament era adesea violentă, cu vânturi catabatice coborând în goană pantele şi intrând în coliziune cu alizeele dinspre Syrtis, ciocnire din care luau naştere tornade roşii, înalte şi rapide. De obicei, presiunea atmosferică era de circa o sută treizeci de milibari în timpul verii, şi atmosfera era compusă dintr-un amestec de aproximativ optzeci la sută CO_2 şi zece la sută oxigen, restul fiind mai ales azot, provenit de la noile plante care converteau nitraţii. Nu era clar dacă se va putea vreodată depăşi conţinutul de CO_2 din aer de către oxigen sau alte gaze, dar Sax părea satisfăcut de evoluţia înregistrată până în acel moment. Cu siguranţă, într-o zi cu vânt, pe escarpament, se simţea că atmosfera e în curs de îngroşare. Avea o anumită consistenţă, vântul antrena nisip greu şi închidea culoarea după-amiezilor până la nuanţe ruginii. În timpul furtunilor celor mai puternice, rafalele te puteau doborî destul de uşor. Frank măsurase o rafală catabatică; aceasta sufla cu viteza de şase sute de kilometri pe oră; din fericire, vântul făcea parte dintr-o furtună generală, atât de puternică încât, atunci când se produsese, toţi fugiseră la adăpost, în maşini.

Caravana era, de fapt, o echipă mobilă de minerit. Metale sau roci conţinând minereuri erau descoperite pe Marte în fel de fel de locuri şi în felurite concentraţii, dar prospectorii arabi aflaseră în plus că multe sulfide erau răspândite superficial pe Marele Escarpament şi pe terenurile plate situate imediat sub acesta. Majoritatea se găsea în concentraţii şi cantităţi care n-ar fi justificat folosirea unor metode de minerit convenţionale, şi arabii erau antrenaţi în experimentarea unor noi metode de extracţie şi prelucrare. Construiseră o gamă de utilaje mobile, modificând maşini de construcţie şi transport pentru a le adapta

scopului urmărit. Maşinile rezultate erau mari, segmentate, semănând vizibil cu nişte insecte, provenite parcă din coşmarul unui mecanic auto. Aceste creaturi colindau Marele Escarpament în caravane dezlânate, căutând zonele difuze, de suprafaţă, ale depozitelor stratiforme de cupru, preferabil pe acelea care conţineau mari cantităţi de tetraedrite şi calcocite, pentru a putea recupera argintul, ca produs secundar al extracţiei cuprului. Şi atunci când localizau vreunul dintre aceste depozite, se opreau pentru ceea ce ei numeau „recoltare”.

În aceste cazuri, maşinile de prospectare porneau înainte, pe escarpament, în expediţii de o săptămână sau zece zile, urmărind vechile scurgeri sau fisuri.

La sosire, îl întâmpină Zeyk, care îi spuse că e liber să facă orice doreşte, aşa că Frank luă în primire una dintre maşinile de prospecţiune, plecând de unul singur. Petrecea câte o săptămână pe drum, în regim de pilot automat, citind seismograful, aparatele de analiză a probelor şi instrumentele meteorologice, efectuând, din când în când, câte un foraj şi urmărind cerul.

Pretutindeni, în ambele lumi, aşezările beduinilor arătau pe dinafară posomorât. Când locuitorii lor renunţaseră la corturi, vecinii în preajma cărora se aşezaseră se pomeniră în faţa unor clădiri lipsite de ferestre, cu pereţii groşi şi parcă permanent aplecate către pământ, pentru a se proteja de căldura deşertului. Numai atunci când pătrundeai în interiorul caselor vedeai ce anume adăpostesc ele: curţile interioare, grădinile, fântânile, păsările, scările, oglinzile, arabescurile.

Marele Escarpament era un ţinut ciudat, străbătut de sisteme de canioane orientate de la nord la sud, presărat cu cratere străvechi, străbătut de râuri de lavă, fragmentat în măguri, carsturi, terase şi creste; toate pe o pantă abruptă – aşa că, de pe orice stâncă sau proeminenţă, puteai vedea până departe, către nord. În zilele acelea, Frank lăsa programul de prospectare să ia majoritatea hotărârilor, iar el şedea şi privea terenul tăcut, dezolant, imens, sfâşiat ca însuşi trecutul mort. Zilele treceau, umbrele se roteau. Vânturile urcau pantele dimineaţa şi le coborau odată cu venirea serii. Norii împânzeau cerul, de la vălătuci de ceaţă izbindu-se de stânci, până la fâşiile de nori cirrus de mare înălţime şi la câte un cumulus ocazional acoperind orizonturile – mase solide de nori, înalte de douăzeci de mii de

metri.

Uneori, pornea televizorul şi urmărea canalul de ştiri în limba arabă. Alteori, în tăcerea dimineţilor, se adresa ecranului. O reacţie a acelei părţi din el mâniate de stupizenia mijloacelor de comunicare în masă şi de evenimentele astfel prezentate. Prostia rasei umane, jucându-şi spectacolul! Doar că marea masă a umanităţii nu apărea niciodată la televizor, nici măcar o singură dată în viaţă, nici chiar în scenele acelea când o cameră trecea în revistă mulţimea. Acolo, pe Terra, trecutul pământean supravieţuia încă, în regiuni enorme, unde viaţa rurală se târa înainte, ca întotdeauna. Poate asta era dovada înţelepciunii păstrate de femeile bătrâne şi de şamani. Poate! Dar era greu de crezut, pentru că uite ce se întâmplă atunci când se adună cu toţii în oraşe. Idioţi pe ecranele video, istoria în proces de realizare. „Se poate spune că prelungirea vieţii umane trebuie să fie, prin definiţie, un mare avantaj.” Chestiile astea îl făceau să râdă: „N-ai auzit niciodată de efecte secundare, tâmpitule?”

Într-o noapte, privea un raport despre fertilizarea Oceanului Antarctic cu pulbere de fier, care avea să acţioneze ca supliment alimentar pentru fitoplancton, o populaţie care se reducea cu o viteză alarmantă, fără niciun motiv evident. Pulberea de fier era aruncată din avioane. Parcă se luptau cu un fel de foc submarin. Proiectul avea să coste zece miliarde de dolari pe an, urmând să fie continuat la infinit, dar se calculase că valoarea unui secol de fertilizare va reduce concentraţia globală de CO_2 cu cincisprezece procente, plus sau minus zece la sută şi, dată fiind încălzirea continuă şi ameninţarea reprezentată de ea pentru oraşele de pe coastă, fără a mai menţiona moartea majorităţii recifelor de corali din lume, proiectul fusese avizat favorabil.

– Lui Ann o să-i placă, murmură Frank Acum, oamenii terraformează Pământul.

Fiecare izbucnire nervoasă făcea să i se dezlege un nod în piept. Realizase că nu-l priveşte şi nu-l ascultă nimeni. Micul public imaginar din capul lui nu exista: nimeni nu urmăreşte filmele vieţii noastre. Niciun prieten sau duşman nu va şti vreodată cu ce se îndeletniceşte el aici. Poate face orice-i trece prin minte, dracu’ s-o ia de normalitate! Aparent, după asta tânjea de atâta timp, asta căuta, instinctiv. Putea ieşi, o după-amiază întreagă, să azvârle cu pietre într-o prăpastie. Putea să urle ori să scrie aforisme pe nisip ori să strige insulte către lunile care traversau cerul sudic. Îşi putea răspunde singur în timpul

meselor, putea dialoga cu cei de la televizor, purta conversaţii cu părinţii ori cu prietenii pierduţi, cu preşedintele ori cu John sau Maia. Putea dicta articole lungi, în care să bată câmpii: fragmente dintr-o istorie sociobiologică a lumii, un jurnal, un tratat filosofic, un roman pornografic (se putea chiar masturba!), o analiză a culturii şi istoriei arabilor. Făcu toate astea, iar când reveni, cu maşina de prospecţiuni, la caravană, se simţea mai bine: golit, mai calm. Într-adevăr, mai găunos. „Trăieşte – cum spuneau japonezii, venindu-i în ajutor – ca şi când ai fi deja mort."

Doar că japonezii îi erau străini, iar traiul cu arabii îi ascuţise şi faţă de ei această senzaţie de înstrăinare. O, arabii făceau parte, fără îndoială, din umanitatea secolului al XXI-lea: erau savanţi şi tehnicieni sofisticaţi, închistaţi, ca toţi ceilalţi, într-o carcasă de tehnologie protectoare, în fiecare clipă a vieţii ocupaţi să-şi realizeze şi să urmărească totodată filmele propriilor vieţi. Cu toate astea, se rugau de trei până la şase ori pe zi, închinându-se către Pământ când acesta devenea Luceafărul de zi ori cel de noapte. Iar motivul pentru care tehno-caravanele lor le făceau o plăcere atât de mare şi de evidentă era acela că reprezentau o manifestare exterioară a înclinării lumii moderne către scopurile străvechi.

– Lucrarea omului este de a actualiza voinţa lui Dumnezeu în istorie, spunea Zeyk. Putem transforma lumea, contribuind la actualizarea modelului divin. Aşa am fost noi, dintotdeauna. Islamul spune că deşertul nu rămâne deşert, că muntele nu rămâne munte. Lumea trebuie transformată într-o asemănare a modelului divin, şi asta înseamnă istoria, după Islam. Al-Qahira ne oferă aceeaşi provocare ca şi lumea veche, dar într-o formă mai pură.

Îi spunea toate astea lui Frank atunci când stăteau aşezaţi în cerc în transportorul lui, în micuţa curte interioară. Aceste maşini de familie erau transformate în rezervaţii particulare, în spaţii unde Frank era rareori invitat, şi numai de către Zeyk. De fiecare dată când îi vizita, era la fel de surprins ca la început: transportorul, văzut din exterior, era de nedescris: mare, cu ferestre întunecate, alcătuind o singură construcţie cu alte vehicule parcate la un loc şi cu tuburi de trecere între ele. Dar, odată intrat prin uşa etanşă şi ajuns înăuntru, pătrundeai într-un spaţiu plin de lumina soarelui care se revărsa prin lucarne,

iluminând divanuri şi covoare cu modele complicate, pardoseli de faianţă, plante cu frunze verzi, vase cu fructe, o fereastră cu imaginea planetei Marte, colorată, cu o ramă ca un tablou, canapele joase, vase de argint pentru cafea, console pentru computer – din lemn de tek şi mahon cu intarsii –, apă curgătoare în bazine şi fântâni. O lume rece, umedă, verde şi albă, intimă şi restrânsă. Privind în jur, Frank avea puternica senzaţie că asemenea încăperi existaseră de secole, că o anumită încăpere va fi imediat recunoscută drept ceea ce a fost cândva de către oamenii care locuiseră, în secolul al X-lea, în Cartierul Pustiu sau, în secolul al XII-lea, undeva, în Asia.

Adesea, invitaţiile lui Zeyk veneau după-amiaza, când un grup de bărbaţi se strângeau în rulota lui, la cafea şi taclale. Frank şedea pe locul de lângă Zeyk, sorbind cafeaua noroioasă şi ascultând, cu toată atenţia de care era el în stare, conversaţia în limba arabă. Era o limbă frumoasă, muzicală şi intens metaforică, astfel încât toată terminologia lor tehnică, modernă, intra în rezonanţă cu imagini legate de deşert, datorită sensurilor de bază ale tuturor cuvintelor noi care, asemenea majorităţii termenilor abstracţi, aveau origini fizice concrete. Araba, ca şi greaca, fusese mai devreme o limbă ştiinţifică, acest lucru dovedindu-se în multe şi neaşteptate înrudiri cu engleza şi în natura organică şi compactă a vocabularului.

Conversaţiile se purtau peste tot, dar erau dirijate de Zeyk şi ceilalţi bătrâni – toţi respectaţi de către tineri într-o măsură pe care Frank o găsea incredibilă. De multe ori, conversaţia devenea, pentru Frank, o lecţie deschisă despre obiceiurile beduine, dându-i prilejul să aprobe printr-o înclinare a capului ceea ce auzea şi să pună întrebări, iar uneori să participe cu comentarii sau critici.

– Din moment ce în societatea ta există o puternică tendinţă conservatoare, detaşată de tendinţa progresistă, spunea Zeyk, atunci au loc cele mai neplăcute forme de război civil. Ca în conflictul din Columbia, căruia i-au spus *La Violencia,* de exemplu. Un război civil care a dus la o prăbuşire completă a statului, un haos pe care nimeni nu l-a putut înţelege, nici vorbă să-l şi controleze.

– Sau ca la Beirut, spuse Frank, inocent.

– Nu, nu, îl contrazise Zeyk, zâmbind. Beirutul a fost mult mai complex. Acolo nu s-a purtat doar un război civil, ci şi un număr de războaie externe care l-au influenţat. N-a fost vorba doar de

nişte conservatori sociali sau religioşi, detaşându-se de progresul normal al culturii, ca în Columbia sau în timpul Războiului civil din Spania.

– Ai vorbit ca un adevărat progresist.

– Toţi mahjariţii qahirani sunt progresişti prin definiţie, altfel nu ne-am mai afla aici. Dar Islamul a evitat războiul civil, rămânând un întreg; avem o cultură coerentă, aşa că arabii încă mai sunt credincioşi. Acest lucru e înţeles chiar şi de cele mai conservatoare elemente de acasă, de pe Terra. Noi nu vom avea niciodată război civil, deoarece ne uneşte credinţa.

Frank îngădui doar expresiei lui să vorbească despre realitatea ereziei şiite, printre multe alte „războaie civile” islamice. Zeyk înţelese expresia, dar o ignoră şi continuă:

– Noi toţi ne deplasăm împreună prin istorie, o singură caravană liberă. Am putea spune că noi – aici, pe Al-Qahira – suntem la fel ca una dintre maşinile pentru prospectări. Iar tu ştii cât de plăcut este să te afli pe una din astea.

– Aşadar…

Frank se gândi bine cum să formuleze întrebarea; lipsa lui de experienţă în utilizarea limbii arabe îi oferea răgazul necesar, înainte ca ei să se simtă ofensaţi.

– … există, cu adevărat, în Islam, ideea de progres social?

– O, cu siguranţă!

Mai mulţi confirmară, şi încă mai dădeau din cap când Zeyk îl întrebă:

– Tu nu crezi?

– Ei bine…

Frank renunţă. Încă nu exista o democraţie arabă, ci doar o cultură ierarhică, în care se punea mare preţ pe onoare şi libertate, iar pentru mulţi dintre cei aflaţi în partea de jos a ierarhiei onoarea şi libertatea nu se puteau obţine decât prin respect. Ceea ce consolidează sistemul şi îl menţine static. Iar el ce-ar fi putut spune?

– Distrugerea Beirutului a însemnat un dezastru pentru cultura arabă progresistă, adăugă un altul. Acolo mergeau intelectualii, artiştii şi radicalii atunci când erau atacaţi de guvernele locale. Toate guvernele naţionale au urât idealul panarab, dar adevărul este că noi vorbim o singură limbă pe teritoriul acestor câteva ţări, limba fiind un puternic element unificator al culturii. Împreună cu religia noastră, limba ne face un singur popor, în ciuda graniţelor politice. Beirutul a fost

întotdeauna locul de afirmare a acestei poziţii, iar când israeliţii l-au distrus, această afirmare a devenit mai dificilă. Distrugerea a fost plănuită ca să ne divizeze şi a reuşit. Aşa că, aici, o luăm de la capăt.

Acesta era progresul lor social.

Depozitul stratiform de cupru pe care-l exploataseră se epuizase, sosind vremea pentru o altă *rahla,* adică mutarea taberei, *hejra,* pe un alt amplasament. Călătoriră timp de două zile, ajungând la un alt depozit stratiform, acela pe care îl descoperise Frank, iar Chalmers porni într-o altă expediţie.

Zile întregi stătu pe locul şoferului, cu picioarele pe bord, privind peisajul care trecea pe lângă el. Se aflau într-o regiune de *thulleya* – creste paralele coborând panta. Nu mai deschise televizorul; existau şi aşa destule lucruri la care să se gândească.

„Arabii nu cred în păcatul primordial, notă el. Cred că omul e inocent, şi moartea naturală. Că nu avem nevoie de un Mântuitor. Nu există nici cer, nici iad, numai răsplată şi pedeapsă, căpătând chiar forma acestei vieţi şi a modului în care ea e trăită. În acest sens, este o corecţie umanistă adusă iudaismului şi creştinismului deşi, în alt sens, arabii au refuzat dintotdeauna să-şi asume responsabilitatea pentru propriul lor destin. Mereu este vorba de voia lui Allah. Eu unul înţeleg această contradicţie. Dar acum ei sunt aici. Iar mahjariţii au constituit dintotdeauna o parte intimă a culturii arabe, adesea secţiunea conducătoare. Poezia arabă a fost revigorată, în secolul al XX-lea, de poeţi care, de fapt, trăiau la New York sau în America Latină. Poate că şi aici se va întâmpla la fel. E surprinzător să constat cât de mult seamănă viziunea lor despre istorie cu ceea ce credea Boone; am impresia că nici ei şi nici Boone n-au înţeles istoria. Foarte puţini oameni se frământă vreodată să afle ce gândesc alţii cu adevărat. Sunt dornici să accepte indiferent ce li se spune despre oricine aflat suficient de departe."

Dădu peste un depozit de porfir cuprifer, neobişnuit de dens, conţinând şi mari concentraţii de argint. Ar fi bine-venit. Cuprul şi argintul erau, ambele, metale oarecum rare pe Pământ, dar argintul era folosit în cantităţi masive în foarte multe industrii cu tendinţă de scădere atunci când venea vorba de resurse dobândite cu uşurinţă. Iar aici se găsea mult, chiar la suprafaţă, în concentraţii mulţumitoare. Nu atât de mult ca pe Muntele de

Argint, din masivul Elysium, desigur, dar pentru arabi asta nu va avea nicio importanţă. Îl vor recolta, apoi se vor pune din nou în mişcare.

Frank circula de unul singur. Zilele treceau, umbrele îşi schimbau orientarea. Vântul urca pantele, apoi cobora, urca din nou şi iar cobora. Se formau nori şi izbucneau furtuni, iar uneori cerul era împânzit de mici curcubee şi vârtejuri de grindină sclipind ca praful de mică în lumina roză a soarelui. Vedea, uneori, una dintre navetele venite de pe Terra, în proces de aerofrânare, ca un meteor în flăcări traversând, fără nicio ezitare, cerul. Într-o dimineaţă senină, văzu Elysium Montes înălţându-se, masivi, deasupra orizontului, ca un Himalaya negru: imaginea, răsturnată, se formase la o mie de kilometri deasupra orizontului, prin intermediul unui strat atmosferic de inversiune. Frank încetă să-şi mai consemneze gândurile, tot aşa cum încetase să mai deschidă televizorul. Nimic altceva decât lumea şi el. Vânturile antrenau nisipul, în nori care se izbeau de maşină. *Khala* – ţinutul pustiu.

Dar visele începură să-l bântuie, vise care erau amintiri intense, complete şi exacte, ca şi cum îşi retrăia în somn trecutul. Într-o seară, visă momentul în care aflase că va conduce, cu siguranţă, jumătatea americană a primei colonii marţiene. Şofase tot drumul de la Washington la Shenandoah Valley, simţindu-se foarte ciudat. Se plimbase multă vreme prin marea pădure răsăriteană alcătuită din copaci cu lemnul de esenţe tari. Ajunsese la peşterile calcaroase de la Luray, o atracţie turistică şi, dintr-un capriciu, le vizitase. Fiecare stalactită şi stalagmită era iluminată în culori cadaverice. Unele erau prevăzute cu ciocănele de lemn, iar un organist putea cânta la ele ca la o claviatură de jucărie: caverna bine temperată! Fusese nevoit să se ascundă în întunericul de dincolo de reflectoare şi să-şi muşte mâneca pentru a nu fi auzit de ceilalţi turişti când râdea.

După care parcase maşina într-un loc oferind o minunată privelişte, pornise pe jos prin pădure şi se aşezase între rădăcinile unui arbore imens. Nu se afla nimeni pe acolo. Era o noapte caldă, de toamnă, cu pământul negru, împădurit, cu cicade care îşi transmiteau una alteia zumzetul ca din altă lume, cu greieri scârţâindu-şi ultimele cri-criuri jalnice, anunţând parcă gerul care avea să-i ucidă. Se simţea atât de *ciudat*... Putea, oare, lăsa această lume în urmă? Aşezat acolo, pe pământ, ar fi

vrut să alunece, provocator, într-o fisură din care să reapară drept altceva, mai bun, puternic, nobil, cu o existenţă îndelungată – ceva ca un copac. Dar, desigur, nimic nu se întâmplase; era întins pe Pământ, deja despărţit de acesta. Deja un marţian.

Şi se trezi din vis, tulburat pentru tot restul zilei.

Apoi, şi mai rău, îl visă pe John. Se făcea că era în seara aceea când se uita la televizor şi îl văzuse pe John păşind pe Marte pentru prima oară, urmat îndeaproape de alţi trei. Frank abandonase ceremoniile oficiale de la NASA şi pornise să colinde străzile timp de o întreagă noapte toridă, la Washington DC, în vara lui 2020. El aranjase ca John să efectueze prima debarcare, i-o oferise ca atunci când sacrifici o regină la şah, deoarece acel prim echipaj avea să fie prăjit de radiaţiile din timpul călătoriei, iar la întoarcere, conform regulamentelor, consemnat la sol pentru totdeauna. După care terenul avea să fie eliberat pentru următoarea călătorie, pentru coloniştii care aveau să rămână definitiv pe Marte. Acela era jocul adevărat, pe care Frank plănuise să-l conducă.

Totuşi, în seara aceea istorică, trecea printr-o stare groaznică. Revenise în apartamentul său din apropiere de Dupont Circle, ieşind, apoi, în oraş (unde îşi pierdu ecusonul de la FBI), strecurându-se într-un bar întunecos, uitându-se la televizor peste capul barmanului, bând Bourbon, la fel ca tatăl lui, în timp ce lumina marţiană se revărsa din ecranul televizorului, înroşind întreaga sală cufundată în întuneric. Şi, pe măsură ce se îmbăta şi asculta discursul dement al lui John, starea de spirit i se înrăutăţea, îi venea greu să se concentreze. Continuase să bea zdravăn. Barul era zgomotos, mulţimea neatentă. Nu că debarcarea ar fi trecut neobservată, dar iată, acum aveau o altă distracţie, un meci de baschet la care tot comuta unul dintre barmani. După care, ţac, înapoi la scena din Chryse Planitia. Omul de lângă el înjură la schimbarea canalului.

– Pe Marte, baschetul o să fie un joc al dracului, spusese Frank, cu accentul din Florida la care renunţase de multă vreme.

– Vor fi nevoiţi să mute coşul mai sus, altfel or să-şi spargă capetele.

– Sigur, dar gândeşte-te la sărituri. Salturi de câte douăzeci de picioare vor fi o nimica toată.

– Aşa e, chiar şi voi, albii, o să săriţi mai sus acolo, cel puţin aşa susţineţi. Dar mai bine aţi renunţa la baschet, altfel o să

aveţi aceleaşi dificultăţi ca şi aici.

Frank râse. Iar afară era o noapte de vară fierbinte, lipicioasă, washingtoneză, şi el se îndreptă spre casă într-o stare din ce în ce mai proastă, care se accentua cu fiecare pas. Dând peste unul dintre cerşetorii din Dupont, scoase o bancnotă de zece dolari, i-o azvârli, iar când nenorocitul se aplecă s-o ridice, Frank îl îmbrânci, strigându-i:

– Du-te-n aia mă-tii! Caută-ţi de lucru!

Apoi lumea ieşi din metrou, şi el se grăbi să facă la fel, şocat şi furios. Cerşetori zăceau la intrările în imobile. Pe Marte se aflau oameni, şi în capitala ţării cerşetori, şi toţi legiuitorii treceau zilnic pe lângă ei, discuţiile lor despre libertate şi justiţie nefiind nimic mai mult decât o acoperire a propriei lăcomii.

– Pe Marte o să facem *altfel,* spuse cu răutate şi, dintr-o dată, îşi dori să ajungă acolo imediat, fără atâţia ani de aşteptare, de pregătire.

– Caută-ţi *de lucru,* nenorocitule! îi strigă unui alt amărât, lipsit de locuinţă.

Apoi revenise în apartamentul lui din bloc, trecând pe lângă echipa de securitate ce se plictisea, în spatele biroului de recepţie din hol, oameni care îşi iroseau toată viaţa stând acolo fără a face nimic. Ajuns sus, mâinile îi tremurau atât de tare, încât abia reuşi să deschidă uşa şi, odată înăuntru, rămase pe loc, înlemnit, îngrozit la vederea mobilierului acela stupid, de funcţionar superior, totul un aranjament de teatru, construit pentru a impresiona rarii vizitatori de la NASA şi FBI. Nimic din toate astea nu-i aparţinea. *Nimic nu era al lui.* Nimic altceva decât un plan.

Apoi se trezi – singur, într-o maşină, pe Marele Escarpament.

Până la urmă, se întoarse din acea groaznică expediţie a viselor. Ajuns înapoi, la caravană, îi veni greu să vorbească despre ce făcuse. Zeyk îi invită la cafea, iar el înghiţi o tabletă de complex de opiu, pentru a se putea relaxa în compania bărbaţilor. În rulota lui Zeyk îşi ocupă locul, aşteptându-l să împartă cafeaua în ceşcuţele minuscule. Unsi Al-Khal şedea la stânga lui, vorbind degajat despre concepţia Islamului asupra istoriei, despre cum începuse aceasta în perioada *Jahili,* sau preislamică. Al-Khal nu fusese niciodată prea prietenos, iar când Frank încercă să-i transmită, într-un obişnuit gest de politeţe, ceaşca ajunsă la el, Al-Khal insistă, tăios, că onoarea îi aparţine

lui Frank şi că el, Al-Khal, nu va profita pentru a o uzurpa. Tipică insultă prin politeţe exagerată – din nou ierarhia: nu poţi face favoruri cuiva situat mai sus în sistem, favorurile nu funcţionează decât de sus în jos. Masculi alfa, dând porunci; într-adevăr, s-ar fi putut afla la fel de bine în savană (sau la Washington), nu era nimic mai mult decât tactica dominării de către primate, din nou în acţiune.

Frank scrâşni din dinţi, iar atunci când Al-Khal începu din nou să-şi dea aere, îl întrebă:

– Ce poţi să-mi spui despre femeile voastre?

Toţi rămaseră cu gura căscată, iar Al-Khal ridică din umeri.

– În Islam, bărbaţii şi femeile au roluri diferite. La fel ca în Apus. Originea acestei diferenţieri e biologică.

Frank dădu din cap, simţind bâzâitul senzual al etichetării, greutatea neagră a trecutului. Presiunea asupra unui acvifer permanent de dezgust, situat la baza gândirii lui, spori, ceva cedă şi, brusc, lui Frank nu-i mai pasă de nimic şi îi fu greaţă să pretindă contrariul. Greaţă de toate acele pretenţii, de uleiul acela lipicios care făcea ca societatea să-şi ducă mai departe, scrâşnind, cumplitul ei mod de viaţă.

– Da, spuse el. Dar asta înseamnă sclavie, nu?

Bărbaţii din jurul lui înlemniră, şocaţi.

– Nu-i aşa? continuă Frank, neajutorat, simţind cum cuvintele i se îngrămădesc în gâtlej. Soţiile şi fiicele voastre sunt lipsite de putere, iar asta înseamnă sclavie. Poate că voi aveţi grijă de ele, şi ele pot fi sclave cu puteri deosebite, intime, asupra stăpânilor, doar că relaţia stăpân-sclav deformează totul în direcţia respectivă. Aşa că relaţiile sunt distorsionate, comprimate până la punctul de a exploda.

Nasul lui Zeyk se încreţi.

– Dar asta nu înseamnă o experienţă trăită, te asigur. Ar trebui să asculţi poezia noastră.

– Dar femeile voastre mă pot asigura?

– Da, spuse Zeyk cu o încredere deplină.

– Poate. Dar iată, cele mai realizate femei din rândurile voastre sunt, tot timpul, modeste şi respectuoase, scrupuloase, spre onorarea sistemului, ajutându-şi bărbaţii şi fiii să se înalţe în sistem. Deci, pentru a câştiga, se văd nevoite să consolideze acelaşi sistem care le subjugă. Efectele sunt otrăvitoare. Iar ciclul se repetă, generaţie după generaţie. Sprijinit şi de stăpâni, şi de sclavi.

– Utilizarea cuvântului *sclavi,* spuse Al-Khal încet, apoi făcând o scurtă pauză, este jignitoare, pentru că presupune judecată, judecarea unei culturi pe care nu o cunoşti cu adevărat.

– Aşa e. Eu doar vă spun cum arată din exterior. Asta nu-l poate interesa decât pe un musulman progresist. Să fie, acesta, modelul divin pe care încercaţi să-l actualizaţi în istorie? Legile există pentru a fi citite şi urmărite în acţiune şi, pentru mine, ale voastre reprezintă o formă de sclavie. Noi, ştiţi, am purtat războaie pentru a pune capăt sclaviei. Am exclus Africa de Sud din comunitatea naţiunilor, pentru că îşi aranjase legile în aşa fel încât negrii nu ar fi putut niciodată să trăiască la fel ca albii. Dar voi faceţi asta permanent! Dacă oricare bărbat de pe lumea asta ar fi tratat aşa cum trataţi voi femeile, ţara respectivă ar fi ostracizată de către ONU. Dar, pentru că e vorba de femei, bărbaţii, care deţin puterea, întorc privirile. Afirmă că e o chestiune culturală, în care nu trebuie să se amestece. Sau poate că nu e numită sclavie, deoarece nu e decât o exagerare a modului în care sunt tratate femeile în altă parte a lumii.

– Sau nici măcar o exagerare! sugeră Zeyk. O variaţiune!

– Nu, e o exagerare! Femeile occidentale aleg în mare măsură ceea ce vor să facă, au propriile lor vieţi de trăit. La voi nu e aşa. Nicio fiinţă omenească nu se supune pentru a deveni proprietate: o urăşte, o subminează, se răzbună împotriva ei cât poate de mult. Aşa sunt făcute fiinţele omeneşti! Iar în cazul de faţă e vorba de mama sau soţia voastră, de surorile sau fiicele voastre.

– Şi cum sugerezi să rezolvăm problema? îl întrebă Zeyk, privindu-l curios.

– Schimbaţi-vă legile! Educaţi-le pe femei în şcolile unde merg fiii voştri! Faceţi-le egale în drepturi cu oricare alt musulman, de orice fel, de oriunde. Nu uitaţi, sunt multe lucruri în legislaţia voastră care nu se află în Coran, adăugate de-a lungul timpului, de la Mohammed încoace.

– Adăugate de către sfinţi! spuse Al-Khal, furios.

– Desigur. Dar noi ne alegem modalităţile prin care să ne consolidăm, în comportamentul zilnic, convingerile religioase. Asta e valabil pentru toate culturile. Şi putem recurge la noi modalităţi. Trebuie neapărat să vă emancipaţi femeile!

– Nu-mi place să-mi ţină predică unul care nu e *mullah,* spuse Al-Khal, cu buzele încordate pe sub mustaţă. Lasă-i pe cei care nu au săvârşit nicio crimă să predice ce e drept!

– Asta spunea şi Selim el-Hayil, adăugă Zeyk, zâmbind voios.

După care urmă o tăcere adâncă, încărcată. Frank clipi. Mulţi dintre cei prezenţi zâmbeau, privindu-l apreciativ pe Zeyk. Şi, brusc, lui Frank îi trecu prin minte că toţi ştiau ce se întâmplase la Nicosia. Desigur! Selim murise în noaptea aceea doar la câteva ceasuri de la asasinat, otrăvit de o stranie combinaţie de microbi. Dar, oricum, ei ştiau.

Şi totuşi îl acceptaseră, primindu-l în casele lor, în camerele lor personale, unde îşi duceau viaţa personală. Încercaseră să-l înveţe ceea ce credeau.

– Poate că ar trebui să le facem la fel de emancipate ca rusoaicele, spuse Zeyk, râzând şi scăpându-l pe Frank de tensiunea momentului, înnebunite de prea multă muncă, nu spun ele aşa? Cărora li se spunea că sunt egale, şi de fapt nu sunt?

Yussuf Hawi, un tânăr spiritual, arunca priviri răutăcioase, râzând pe înfundate.

– Nişte târfe, ascultaţi-mă pe mine! Dar nici mai mult, nici mai puţin decât oricare alte femei! Nu e adevărat că în casa omului puterea revine celui mai puternic? În rulota mea, *eu* sunt sclavul, ascultaţi vă spun. Zilnic, eu şi cu Aziza mea pupăm şarpele şi gaura lui!

Asistenţa se tăvălea de râs. Zeyk le adună ceştile şi le mai turnă un rând de cafea. Bărbaţii cârpeau conversaţia cum puteau mai bine. Reparau atacul necioplit al lui Frank, fie pentru că acesta era atât de departe de adevăr, încât nu dovedea decât ignoranţă, fie pentru că doreau să recunoască şi să întărească sprijinul acordat de Zeyk. Dar numai jumătate dintre ei se mai uitau ia Frank.

Americanul se retrase şi ascultă conversaţia, profund supărat pe sine însuşi. E o greşeală să spui oricând ce gândeşti, dacă asta nu serveşte scopului tău politic. Şi niciodată nu se potriveşte. Mai bine goleşti fiecare afirmaţie de conţinutul ei real – legea de bază a diplomaţiei. Afară, pe escarpament, o uitase.

Tulburat, plecă din nou să facă prospecţiuni. Visele i se răriră. La întoarcere, nu mai luă niciun drog. Stătea tăcut între ei, la cafea, discutând despre minerale şi apa freatică sau despre confortul oferit de maşinile de prospectare, recent modificate. Bărbaţii se purtau cu el cu precauţie şi îl includeau din nou în conversaţiile lor datorită prieteniei cu Zeyk, prietenie care nu dădea semne de descreştere – cu excepţia acelui singur moment când el îi amintise cu atâta eficienţă lui Frank de unul dintre

aspectele fundamentale ale situaţiei.

Într-o seară, Zeyk îl invită la o masă intimă, cu el şi soţia lui, Nazik. Nazik purta o rochie lungă, albă, croită în stilul beduin tradiţional, cu un cordon albastru, şi avea capul descoperit, părul negru, bogat, fiindu-i prins cu un pieptene lat şi lăsat să atârne pe spate. Frank citise destul pentru a-şi da seama că nimic nu era în regulă. La beduinii din Awlad'Ali, femeile poartă rochii negre şi cordoane roşii, pentru a-şi arăta impuritatea, sexualitatea şi inferioritatea morală, şi umblă cu capul acoperit, folosind vălul, într-un elaborat cod ierarhic al modestiei. Totul pentru a-şi arăta supunerea în faţa puterii masculine, aşa că îmbrăcămintea de atunci a lui Nazik ar fi fost profund şocantă pentru mama şi bunica ei, chiar dacă le purta în faţa unui străin care nu conta cu adevărat. Iar dacă Frank ştia destul pentru a înţelege, atunci era un semn.

Apoi, la un moment dat, când râdeau cu toţii, Nazik se ridică, la solicitarea lui Zeyk, pentru a le aduce desertul, şi îi răspunse lui Zeyk, râzând:

– Da, stăpâne!

– Du-te, sclavo! îi spuse Zeyk încruntându-se şi trăgându-i una, iar Nazik îşi arătă dinţii.

Râseră de îmbujorarea puternică a lui Frank şi văzură că înţelesese: îl luau peste picior şi, totodată, încălcau tabuul beduin care interzicea manifestările de afecţiune maritală în faţa altcuiva, indiferent cine ar fi fost acela. Nazik se apropie şi-l atinse cu degetul pe umăr, ceea ce îl şocă şi mai mult.

– Ştii, doar glumim cu tine, spuse ea. Noi, femeile, am auzit de declaraţia pe care ai făcut-o bărbaţilor şi te apreciem foarte mult pentru asta. Ai putea avea câte soţii doreşti dintre noi, ca un sultan otoman, pentru că există ceva adevărat în cele spuse de tine, prea adevărat.

Nazik dădu din cap cu seriozitate şi îndreptă un deget către soţul ei, care îşi alungă zâmbetul de pe chip şi dădu şi el din cap. Apoi continuă:

– Dar atât de multe depind de oamenii aflaţi în interiorul legii, nu crezi? Bărbaţii din caravana asta sunt bărbaţi buni, deştepţi. Iar femeile sunt şi mai deştepte, şi noi am preluat controlul, în totalitate.

Sprâncenele lui Zeyk se înălţară brusc, şi ea râse.

– Nu, de fapt am luat doar ce ni se cuvine. Serios.

– Dar voi unde sunteţi? întrebă Frank. Vreau să spun, unde

sunt femeile caravanei în timpul zilei? Ce faceţi?

– Muncim, răspunse Nazik cu simplitate. Uită-te bine, o să ne vezi.

– Făcând fel de fel de treburi?

– O, da. Poate că acolo unde tu nu ne prea poţi vedea. Mai există încă... obiceiuri, tradiţii. Suntem retrase, separate, avem propria noastră lume, şi poate că nu e bine. Noi, beduinii, avem tendinţa de a sta la un loc, bărbaţi şi femei. Avem tradiţiile noastre, înţelegi, care rezistă. Dar sunt multe care se schimbă aici, şi se schimbă repede. Noi suntem...

Nazik se întrerupse, căutând cuvântul.

– Utopia, sugeră Zeyk. Utopia musulmană.

Nazik dădu din mână în semn de îndoială.

– Istoria, spuse ea. *Hadj*-ul către utopie.

Zeyk râse, încântat.

– Dar *hadj*-ul este destinaţia, spuse el. Asta ne învaţă întotdeauna mullahii. Aşa că noi am ajuns deja acolo, nu?

La care el şi soţia lui îşi zâmbiră, o comunicare intimă, cu o mare densitate de schimb informaţional, un zâmbet pe care, o clipă, îl împărţiră şi cu Frank. Iar conversaţia luă altă direcţie.

În termeni practici, Al-Qahira era visul panarab devenit realitate, pentru că toate naţiunile arabe contribuiseră cu bani şi oameni pentru mahjariţi. Amestecul de naţionalităţi arabe de pe Marte era total, deşi acestea se despărţeau întrucâtva în caravane. Şi totuşi, se amestecaseră şi nu mai părea să conteze dacă proveneau din ţări bogate sau sărace în petrol. Aici, printre străini, erau cu toţii veri. Sirieni şi irakieni, egipteni şi saudiţi, din statele golfului şi palestinieni, libieni şi beduini. Aici toţi erau veri.

Frank începu să se simtă mai bine. Dormea din nou adânc, înviorat de intervalul orar, nemăsurat de ceasornice, de la miezul nopţii – o mică întrerupere în ritmul circadian, un fel de timp liber al propriului organism, într-adevăr, întreaga viaţă în caravană avea o durată modificată, ca şi cum momentul acela, în sine, se dilatase; simţea că are timp de pierdut, că nu mai există niciun motiv să se grăbească.

Iar anotimpurile treceau. Soarele apunea aproape în acelaşi loc, în fiecare seară, mutându-se cum nu se poate mai încet. Trăiau întru totul după calendarul marţian. Era singurul revelion de care ţineau seama sau pe care îl sărbătoreau: Ls = 0, începutul primăverii în emisfera nordică, din anul 16. Anotimp

după anotimp, fiecare lung de câte şase luni, fiecare trecând cu lipsa sentimentului străvechi şi acut al vremelniciei; era ca şi cum ar fi trăit în eternitate, într-o repriză continuă de munci şi zile, în ciclul continuu de rugăciuni către Mecca cea, o, atât de îndepărtată, în neîncetata cutreierare a planetei. În veşnicul frig. Într-o dimineaţă, se treziră pentru a constata că în timpul nopţii ninsese, şi întreg peisajul era de un alb pur. În majoritatea ei, zăpadă provenită din apă. În ziua aceea, întreaga caravană înnebuni: toţi, bărbaţi şi femei, afară, în costume de scafandru, ameţiţi de privelişte, răscolind zăpada cu piciorul, făcând bulgări care nu se legau prea bine, încercând să ridice oameni de zăpadă care, la fel, nu stăteau în picioare. Zăpada era prea rece. Zayk râdea de toate eforturile lor.

– Ce mai albedo! spuse el. E uimitor cât de mult din ceea ce face Sax se întoarce, într-adevăr, împotriva lui. Orice *feedback* se reglează în mod natural către homeostază, nu crezi? Mă întreb dacă n-ar fi fost bine ca Sax să fi răcit mai întâi totul, astfel încât întreaga atmosferă să se fi depus, îngheţată, pe suprafaţa planetei. Cât de gros ar fi fost stratul? Un centimetru? Apoi să alinieze de la un pol la altul instalaţii de procesare, să le înşire paralel cu ecuatorul ca pe nişte linii de latitudine, transformând bioxid de carbon în aer bun şi fertilizator. Hei, nu pricepi?

Frank dădu din cap.

– Sax s-a gândit probabil la posibilitatea asta şi a respins-o dintr-un anumit motiv, pe care noi nu-l înţelegem.

– Fără îndoială.

Zăpada se evaporă, peisajul redeveni roşu, iar ei îşi continuară drumul. Uneori treceau pe lângă reactoare nucleare înălţându-se ca nişte castele în vârful escarpamentului – nu Rickover, ci gigantice generatoare Westinghouse, cu emanaţii îngheţate ca nişte nori cumulus. Pe Mangalavid vizionară programe despre un prototip de fuziune în Chasma Borealis.

Canion după canion. Cunoşteau terenul într-un fel cum nici Ann nu-l cunoştea; pe ea, fiecare zonă din Marte o interesa în mod egal, aşa că nu putea deţine asemenea cunoştinţe concentrate asupra unei singure regiuni, nu lucra în maniera aceasta a lor de a citi ca pe o carte, urmându-i indicaţiile, prin roca roşie, până la un petic de sulfide negricioase sau la chinovarul delicat al depozitelor de mercur. Erau mai puţin cercetători ai terenului şi mai mult iubitori ai lui, doreau ceva de

la el. Ann, pe de altă parte, nu cerea nimic altceva decât răspunsuri. Erau dorinţe atât de diferite!

Trecură zile, apoi şi mai multe anotimpuri. Atunci când întâlneau alte caravane arabe, sărbătoreau până târziu în noapte, cu muzică şi dans, cafea, narghilele şi taclale, în corturi pentru întruniri care acopereau un octogon de maşini parcate. Muzica lor nu era niciodată înregistrată, ci interpretată cu mare uşurinţă la flaute şi chitare electrice, cel mai adesea cântată din gură, în sferturi de tonuri şi tânguiri atât de stranii pentru urechea lui Frank încât, multă vreme, acesta nu-şi dădu seama dacă interpreţii sunt talentaţi sau nu. Mesele durau ceasuri întregi, după care se discuta până în zori şi se făcea mare caz din a ieşi afară pentru a privi explozia ca de furnal a răsăritului.

Cu toate astea, atunci când întâlneau alte naţionalităţi erau, în chip firesc, mai rezervaţi. La un moment dat trecură pe lângă o nouă staţiune de extracţie Amex, deservită mai ales de americani, cocoţată pe unul dintre rarele filoane de rocă mafică, bogată în platinoizi, din Tantalus Fossae, lângă Alba Patera. Mina propriu-zisă se afla pe fundul lung, plat, al canionului de fisură, dar era în cea mai mare parte robotizată, iar personalul locuia sus, într-un cort de pluş, pe marginea de deasupra fisurii. Arabii făcură un ocol până la acel cort, pentru o vizită scurtă, plină de precauţii, şi se retraseră în maşinile lor ca nişte insecte, pentru a-şi petrece noaptea. Ar fi fost imposibil ca americanii să înveţe ceva despre ei.

Dar în seara aceea Frank reveni de unul singur în cortul celor de la Amex. Ocupanţii lui erau din Florida, iar vocile lor stârneau în el amintiri ca nişte plase pline de peşti fosili; Frank ignoră toate aceste mici explozii mentale şi puse întrebare după întrebare, concentrându-se asupra chipurilor de negri, latino-americani şi indieni care îi răspundeau. Îşi dădu seama că grupul imita o formă anterioară de comunitate, ca şi arabii – o hazardată echipă de prospecţiuni petroliere, îndurând condiţii grele şi ore lungi de muncă în schimbul unor lefuri mari, economisite pentru revenirea la civilizaţie. Merita efortul, chiar dacă Marte nu făcea doi bani, ceea ce era adevărat.

– Vreau să spun că până şi în Antarctica poţi să ieşi afară; dar aici, nimic.

Nu-i interesa cine este Frank şi, în timp ce acesta stătea printre ei ascultându-i, oamenii istoriseau întâmplări care îl

uimeau, chiar dacă i se păreau, oarecum, familiare.

– Eram douăzeci şi doi, executând prospecţiuni cu habitatul ăsta mobil, fără camere separate, şi într-o seară ne-am pus pe chef, aşa că ne-am dezbrăcat la pielea goală, şi toate femeile au format un cerc pe podea, cu capetele spre interior, şi noi, tipii, am format un cerc în jurul lor, şi eram doisprezece tipi şi zece tipe, aşa că ăia doi rămaşi pe dinafară făceau ca rotaţia să meargă destul de repede, şi până la urmă am parcurs tot cercul în timpul schimbării orei. Am încercat să ajungem toţi la orgasm până la sfârşitul perioadei, şi a mers destul de bine, odată ce câteva cupluri au început, era ca un vârtej care ne-a supt pe toţi înăuntru. A fost aşa de *biiine.*

Apoi, după tot râsul şi strigătele de neîncredere:

– Sacrificam şi congelam porci în Acidalia, şi măcelarii ăia erau porniţi să le tragă în cap cu o săgeată uriaşă, aşa că ce ne-am zis noi, de ce să nu-i omorâm şi să-i şi congelăm în acelaşi timp, să vedem ce se întâmplă. Aşa că am stabilit handicapuri pentru fiecare şi am pariat pe cei ce vor ajunge cel mai departe, şi deschidem uşa din exterior, iar porcii se reped toţi afară, şi *hopa!* toţi se dau peste cap până în cincizeci de yarzi de la uşă, cu excepţia scrofiţei ăleia care face aproape *două sute de yarzi* şi îngheaţă *în poziţie verticală.* Am câştigat aproape o mie de dolari pe porcu’ ăla.

Frank râdea ascultându-le răcnetele. Se afla înapoi, în America. Îi întrebă ce mai făcuseră pe Marte. Unii construiseră reactoare nucleare pe vârful lui Pavonis Mons, acolo unde elevatorul spaţial avea să atingă planeta. Alţii lucraseră la conducta de apă care urca pe versantul de est al Protuberanţei Tharsis, de la Noctis la Pavonis. Praxis, concernul transnaţional, părinte al elevatorului, avea o mulţime de interese la „capătul de jos al liftului”, după cum îi ziceau ei.

– Am lucrat la un reactor Westinghouse situat deasupra acviferului Compton, sub Noctis, care se presupune că are tot atâta apă cât Mediterana, şi toată treaba acestui reactor e de a furniza energie unor umidificatori. *Umidificatori* nenorociţi, de două sute de megawaţi în total, la fel ca ăla pe care-l aveam în pat când eram copil, doar că ăştia consumă cincizeci de kilowaţi bucata! Monştri Rockwell gigantici, cu vaporizatoare moleculare şi motoare cu reacţie ce aruncă ceaţa din turnuri de o mie de metri. De-a dreptul incredibil! Un milion de litri de hidrogen şi oxigen adăugaţi zilnic aerului!

Un altul construise un nou oraş-cort în Echus Channel, ceva mai încolo de Overlook:

– Au dat de un acvifer acolo, şi tot oraşul e plin de fântâni, cascade, canale, bazine, piscine, tot ce vrei, o mică Veneţie. Şi o retenţie termică nemaipomenită.

Conversaţia se mută în sala de gimnastică, bine garnisită cu maşini proiectate pentru a permite utilizatorilor să rămână în formă pentru revenirea pe Pământ.

– Ăsta e terminat, uită-te la el, trebuie să plece în scurtă vreme.

Aproape fiecare respecta un program riguros de exerciţii fizice, minimum trei ore pe zi.

– Dacă renunţi, te blochezi aici, nu? Atunci ce rost mai are contul ăla în bancă?

– Până la urmă, plata se va face legal. Unde se duc oamenii, urmează, cu siguranţă, şi dolarul american, adăugă un altul.

– E invers, tâmpitule!

– Noi suntem dovada că nu.

– Am crezut că tratatul a blocat folosirea aici a banilor pământeni, spuse Frank.

– Tratatul e o glumă idioată, spuse unul care trăgea la extensoare.

– Mort ca Bessy, purceaua de cursă lungă.

Rămaseră cu ochii aţintiţi asupra lui Frank, toţi nişte tineri de douăzeci-treizeci de ani, o generaţie cu care el nu conversase niciodată prea mult. Nu ştia cum crescuseră, ce îi formase, ce convingeri ar fi putut avea. Accentele şi chipurile atât de familiare puteau fi înşelătoare, cine ştie dacă nu şi erau.

– Credeţi? întrebă.

Unii dintre ei păreau ceva mai conştienţi că Frank ar avea o legătură cu tratatul, judecând după toate celelalte asociaţii istorice ale sale. Dar cel de la extensoare era de neclintit.

– Ne aflăm aici în urma unei înţelegeri despre care tratatul spune că e ilegală. Şi asta se întâmplă peste tot: Brazilia, Georgia, statele din golf, toate ţările care au votat împotriva tratatului trimit transnaţionalele încoace. E o întrecere între membrele convenţiei care vor să demonstreze cât de convenabile pot să fie! Iar UNOMA stă răsturnată pe spate, cu picioarele desfăcute, strigând, „Mai vreau!” „Mai vreau!” Oamenii vin cu miile, şi în majoritate sunt angajaţi de transnaţionale, cu vize din partea guvernelor respective şi

contracte pe cinci ani, incluzând timp de reabilitare pentru a te aduce înapoi pe Pământ, chestii de-astea.

– Cu miile? întrebă Frank.

– O, da! Cu zecile de mii!

Frank îşi dădu seama că nu mai privise la televizor de... de multă vreme.

Unul, care lucra la haltere, spuse în pauzele manevrării unei întregi stive de discuri negre:

– O să sară-n aer totul, destul de curând; multora nu le place, nu doar bătrâni ca tine, dar şi o mulţime de tineri; dispar cu cârdul exploatări întregi, uneori oraşe întregi; am dat peste o mină în Syrtis absolut goală; tot ce era util dispăruse – despuiată de sus până jos; chiar şi uşile etanşe, rezervoarele de oxigen, toaletele – chestii care îţi ia ore întregi să le demontezi.

– De ce-au făcut asta?

– Pentru a deveni băştinaşi! exclamă un altul. Câştigaţi de partea lui de tovarăşul tău, Arkadi Bogdanov.

De acolo de unde exersa întins pe spate, bărbatul înfruntă privirea lui Frank. Era înalt, lat în spate, negru, cu nasul acvilin.

– Oamenii ajung aici, iar compania încearcă să se prezinte bine: săli de gimnastică, mâncare bună, timp de recreaţie şi altele, şi până la urmă doar ea îţi spune ce ai şi ce n-ai voie să faci. Totul e după program, când să te scoli, când să mănânci, când să te duci la closet, de parcă Marina ar fi preluat Clubul Mediteranean, ştii? Şi atunci vine fratele Arkadi şi ne spune: „Voi sunteţi americani, băieţi, trebuie să fiţi liberi, Marte ăsta e noua frontieră!” şi ar trebui să ştii că unii dintre noi chiar o iau ca atare, nu suntem *software* pentru roboţi, ci oameni liberi, care ne facem propriile noastre reguli în propria noastră lume! Asta e, domnule!

Camera răsuna de râsete; toţi se opriseră pentru a asculta.

– Aici e păcăleala! Oamenii ajung aici şi văd că sunt doar *software,* că nu se mai pot pregăti pentru întoarcerea pe Pământ fără să-şi petreacă tot timpul sugând la furtunul cu aer, şi chiar şi-atunci am impresia că e imposibil, pariez că ne-au minţit. Aşa că plata nu înseamnă nimic, serios, suntem toţi *software* şi poate că am rămas înţepeniţi aici pentru totdeauna. Sclavi, domnule! Sclavi nenorociţi! Şi crede-mă pe mine, e al dracului de multă lume fugită. Gata să lovească, asta vreau să-ţi spun. Şi ăştia sunt tipii care dispar. Or să fie o mulţime înainte de a se termina totul.

– Tu de ce n-ai dispărut? întrebă Frank, privind în jos, către

om.

Acesta râse scurt şi începu din nou să împingă la greutăţi.

– Securitatea, strigă altcineva, de la maşina Nautilus.

Cel de la haltere îşi exprimă dezacordul.

– Securitatea e slabă, dar trebuie să ai unde să te duci. Aşa că îndată ce apare Arkadi – valea!

– Odată, spuse negrul, am văzut o înregistrare cu el în care spunea că oamenii de culoare sunt mai potriviţi pentru Marte decât albii, că ne descurcăm mai bine cu ultravioletele.

– Da! Da!

Râdeau cu toţii, sceptici şi amuzaţi totodată.

– E un rahat, dar ce mama dracului? spuse negrul. De ce nu? De ce nu? Numiţi-o lumea noastră. Nova Africa. Spuneţi că, de data asta, n-o să ne-o mai ia niciun *boss.*

Râdea din nou, de parcă tot ce zisese până atunci nu fusese decât o idee amuzantă. Sau, altfel spus, un adevăr hilar, atât de delicios încât numai relatarea lui te făcea să râzi cu gura până la urechi.

Şi astfel, foarte târziu în noaptea aceea, Frank reveni la caravana arabilor şi îşi continuă drumul împreună cu ei, dar nu mai era la fel. Fusese azvârlit înapoi în timp, iar acum zilele lungi în maşina de prospecţiuni îi provocau o stare de mâncărime. Se uită la televizor. Dădu câteva telefoane. Nu demisionase niciodată din funcţia de secretar; în lipsa lui, lucrările fuseseră asigurate de secretarul adjunct, Slusinski, şi de restul personalului, iar el îi condusese suficient de bine prin telefon pentru ca ei să-l acopere, spunând Washingtonului că lucrează, apoi că efectuează cercetări aprofundate, apoi că beneficiază de o vacanţă activă şi că, fiind unul dintre primii o sută, trebuie să fie acolo, pe teren, deplasându-se dintr-un loc într-altul. Chestia n-ar mai fi durat mult, dar atunci când Frank sună direct Washingtonul, preşedintele se arătă mulţumit, iar la Burroughs, epuizatul Slusinski părea într-adevăr fericit. De fapt, întregul colectiv de la Burroughs părea mulţumit că el are de gând să revină, ceea ce îl surprinse întrucâtva pe Frank. Când plecase, dezgustat de tratat şi deprimat de relaţia cu Maia, fusese, îşi spunea el, un nenorocit de şef. Dar iată, îl acoperiseră timp de aproape doi ani şi păreau fericiţi să audă că se întoarce. Oamenii sunt ciudaţi. Aura primilor o sută, probabil. Ca şi cum ar fi avut vreo importanţă.

Aşa că îşi încheie ultima călătorie de prospectare, şi în seara aceea luă loc în rulota lui Zeyk, sorbindu-şi cafeaua, ascultându-i cum vorbesc pe Zeyk, Al-Khan, Yussuf şi ceilalţi şi, tot intrând şi ieşind din încăpere, pe Nazik şi Aziza. Oameni care îl acceptaseră. Oameni care, într-un anumit sens, îl înţelegeau. Conform codului lor, Frank făcuse ceea ce era necesar. Se relaxa în fluxul sonor al limbii arabe, încă abundând, ca întotdeauna, în ambiguităţi: crin, râu, pădure, ciocârlie, iasomie – cuvinte care se pot referi la un muncitor prost, o pipă, un fel de taluz, părţi componente ale unui robot sau poate doar la un crin, un râu, o pădure, o ciocârlie, o iasomie adevărate. O limbă frumoasă, foarte frumoasă. Felul de a vorbi al oamenilor care îl acceptaseră şi îi îngăduiseră să se odihnească. Dar va trebui să plece.

* * *

Aranjaseră lucrurile în aşa fel încât, dacă petrecea o jumătate de an în Underhill, ţi se repartiza o cameră permanentă, numai a ta. Oraşele de pe toată planeta adoptau sisteme similare, deoarece oamenii se mutau atât de mult dintr-un loc într-altul, încât nu se simţeau niciunde acasă, iar acest aranjament părea să rezolve situaţia. Cu siguranţă că primii o sută, care erau cei mai mobili marţieni dintre toţi, începuseră să petreacă mai mult timp la Underhill decât în anii anteriori, ceea ce, pentru majoritatea, era în primul rând o plăcere. În orice moment se aflau pe acolo vreo douăzeci sau treizeci dintre ei, iar alţii soseau şi-şi petreceau tot aici o vreme, între însărcinări, şi în acest constant du-te-vino aveau ocazia să acorde consultări mai mult sau mai puţin neîntrerupte asupra stărilor de lucruri de pe planetă, nou-veniţii relatând ce constataseră la prima vedere, iar ceilalţi explicându-le sensurile respectivelor constatări.

Cu toate acestea, Frank nu îşi petrecuse douăsprezece luni pe an la Underhill, conform înţelegerii, aşa că nu beneficia de o cameră. Instalase sediul central al departamentului la Burroughs în 2050 şi, înainte de a se alătura arabilor, în ’57, singura cameră pe care o păstrase pentru sine era acolo, la sediu.

Iar acum era ’59, iar el revenise, într-o cameră aflată cu un etaj mai jos decât cea veche. Trântindu-şi sacoşa pe podea şi uitându-se în jur, Frank înjură cu glas tare. Să fie nevoit să apară la Burroughs în persoană – ca şi cum, în vremurile acelea, prezenţa fizică mai avea vreo importanţă! Absurd anacronism, dar aşa erau oamenii! O altă rămăşiţă a vieţii în savană! Încă mai trăiesc aidoma maimuţelor, în vreme ce noile lor puteri zeieşti

zac în juru-le, prin buruieni.

Intră Slusinski. Deşi avea un curat accent newyorkez, Frank îl numea întotdeauna Jeeves, pentru că semăna cu actorul din serialul BBC.

– Suntem ca nişte pitici într-un Waldo, îi spuse Frank, supărat. Ştii, unul dintre excavatoarele alea Waldo, mari de tot. Stăm înăuntru, trebuie să mutăm din loc un munte, şi în loc să folosim capacităţile maşinii, ne aplecăm pe fereastră şi săpăm cu linguriţele. După care ne complimentăm reciproc despre felul în care profităm de avantajul înălţimii.

– Înţeleg, spuse Jeeves, prudent.

Dar nu se putea face nimic în privinţa asta. Se afla din nou la Burroughs, alergând peste tot, patru întruniri pe oră, conferinţe care îi spuneau ceea ce ştia deja, şi anume că UNOMA foloseşte acum tratatul drept hârtie igienică. Aprobau sisteme de contabilitate care garantau că mineritul nu va aduce niciodată profituri membrilor Adunării Generale, chiar şi după intrarea în funcţiune a elevatorului. Mii de imigranţi primeau statutul de „personal necesar”. Conducerea planetei ignora diferitele grupări locale, ignora „Marte în Primul Rând”. Mai totul se făcea în numele elevatorului, care oferea un şir nesfârşit de scuze, treizeci şi cinci de mii de kilometri de scuze, scuze de o sută douăzeci de miliarde de dolari. Ceea ce, în realitate, nu era chiar atât de scump, dacă făceai comparaţia cu bugetele militare ale secolului trecut. Cea mai mare parte din fonduri fusese necesară în primii ani pentru găsirea asteroidului, aducerea lui pe orbită şi instalarea fabricii pentru cablu. Apoi fabrica mânca din asteroid şi scuipa afară cablu, şi asta era tot; nu trebuia decât să aştepte până ce acesta avea să ajungă suficient de lung şi apoi să-i dea un brânci până în poziţia necesară. O afacere, o adevărată afacere!

Şi de asemenea o scuză grozavă pentru încălcarea tratatului oricând se considera necesar.

– Dumnezeu să vă bată! strigă Frank, la capătul unei zile lungi, din prima lui săptămână de la reîntoarcere. De ce s-a schimbat UNOMA în halul ăsta?

Jeeves şi restul personalului o luară ca pe o interogaţie retorică şi nu oferiră niciun fel de teorie. Fără nicio îndoială, şeful le fusese plecat prea multă vreme, iar acum le era teamă de el. Se văzu nevoit să răspundă singur la întrebare:

– Cred că e vorba de lăcomie. Toţi sunt plătiţi pe ascuns, într-

un fel sau altul.

În seara aceea, la cină, într-o micuţă cafenea, dădu peste Janet Blyleven, Ursula Kohl şi Vlad Taneev. În timp ce mâncau, urmăreau la un televizor din bar ştirile de pe Pământ. Şi parcă ajunseseră să vadă prea multe. Canada şi Norvegia se alăturau planului de încetinire a creşterii populaţiei. Bineînţeles, nimeni nu folosea „controlul natalităţii”, expresie interzisă în politică; dar, în realitate, despre asta era vorba, şi totul se transforma din nou în tragedia obişnuită: dacă o ţară ignoră rezoluţiile Naţiunilor Unite, atunci ţările învecinate strigă de teamă să nu suporte consecinţele. O altă teamă ca de maimuţă, dar asta era situaţia. Între timp, Australia, Noua Zeelandă, Scandinavia, Azania, Statele Unite, Canada şi Elveţia proclamaseră imigrarea ca ilegală, în vreme ce India o sporea cu opt la sută pe an. Foametea avea să încetinească procesul, aşa cum se va întâmpla în multe alte ţări. Cei Patru Călăreţi ai Apocalipsului se vor dovedi eficienţi în materie de control al populaţiei. Până atunci... Pe ecran apăru reclama unei grăsimi de regim, bună pentru toată lumea, nedigerabilă şi care trecea nemodificată prin intestin.

– Mâncaţi cât doriţi!

– Să schimbăm subiectul, spuse Janet, închizând televizorul.

Şedeau în jurul mesei, cu ochii în farfurii. Se dovedi că Vlad şi Ursula veniseră din Acheron, din cauza apariţiei, în Elysium, a unei epidemii de tuberculoză rezistentă la tratament.

– Aşa-numitul *cordon sanitaire* s-a prăbuşit, spuse Ursula. Unii dintre viruşii imigranţi vor suferi, cu siguranţă, mutaţii, ori se vor combina cu vreunul dintre sistemele noastre, pregătite deja.

Din nou Pământul. Imposibil de evitat.

– Totul se prăbuşeşte acolo, spuse Janet.

– Se întâmplă de ani de zile, spuse dur Frank, limba dezlegându-i-se la vederea vechilor prieteni. Chiar şi înainte de aplicarea tratamentului, speranţa de viaţă în ţările bogate era de două ori mai mare decât în ţările sărace. Gândiţi-vă! Pe vremuri, săracii erau atât de săraci, încât nici nu prea ştiau ce e aceea speranţă de viaţă. Întreaga lor preocupare era doar ziua prezentă. Iar acum fiecare prăvălie de la colţ de stradă are televizor, şi toţi pot vedea ce se întâmplă – acum ei au SIDA, pe când cei avuţi beneficiază de tratament pentru prelungirea vieţii. E ceva mai presus de o simplă diferenţă de standard, vreau să spun că ei mor de tineri, iar bogaţii trăiesc veşnic! Aşa că de ce

ar da înapoi? Doar n-au nimic de pierdut!

– Ci totul de câştigat, spuse Vlad. Ar putea trăi la fel ca noi.

Se aplecară asupra ceştilor de cafea. Camera era slab luminată. Mobilierul din lemn de pin avea o nuanţă întunecată: pete, crestături, grăunţe de nisip încastrate prin finisare manuală... Ar fi putut fi una dintre nopţile acelea din trecutul îndepărtat, când erau singuri pe lume, câţiva sculaţi mai târziu decât ceilalţi, stând de vorbă. Numai că, atunci când clipi şi privi în jur, Frank văzu îngrijorarea prietenilor săi, le văzu părul alb, chipurile bătrâne, ca de broască ţestoasă. Trecuse timpul, erau risipiţi pe toată suprafaţa planetei, la fel ca el, ori ascunşi, ca Hiroko, sau morţi, ca John. Absenţa lui John i se păru deodată imensă şi atotcuprinzătoare, un crater pe a cărui margine se adunau fără niciun chef, încercând să-şi încălzească mâinile. Se cutremură.

Mai târziu, Vlad şi Ursula merseră la culcare. Frank se uită către Janet, incapabil să se mişte din loc.

– Unde e Maia zilele astea? întrebă el, pentru a o împiedica pe Janet să se retragă şi pentru că ea şi Maia fuseseră bune prietene în anii de la Hellas.

– O, e aici, în Burroughs, spuse Janet. Nu ştiai?

– Nu.

– Stă în vechiul apartament al Samanthei. Poate că te evită.

– Cum?

– E cam supărată pe tine.

– Supărată pe mine?

– Sigur, răspunse ea, privindu-l prin lumina scăzută din încăpere. Ar fi trebuit s-o ştii.

– Nu! De ce-ar fi? întrebă el, încă întrebându-se cât de deschis să se poarte.

– O, Frank! exclamă ea, aplecându-se spre el. Încetează să te mai porţi de parcă ai avea un băţ înfipt în fund! Te cunoaştem, am fost acolo, am văzut tot ce s-a întâmplat! Trebuie să ştii că Maia te iubeşte. Întotdeauna te-a iubit, adăugă Janet, calm, rezemându-se de spătarul scaunului, în vreme ce el îşi revenea.

– Pe mine? întrebă Frank, fără vlagă. Pe John l-a iubit!

– Da, sigur. Dar John era o pradă uşoară. A iubit-o şi el, şi era fermecător. Prea uşor pentru Maia. Ei îi plac durităţile. Şi aşa ceva eşti tu.

– Nu cred, răspunse el, dând din cap.

– Ştiu că am dreptate, doar ea mi-a spus-o! răspunse Janet,

râzând. E supărată pe tine de la conferinţa pentru tratat, şi întotdeauna vorbeşte când se enervează.

– Dar de ce e supărată?

– Pentru că ai respins-o! Ai respins-o, după ce ai urmărit-o ani la rând, când ea se obişnuise cu asta, îi plăcea. Modul în care insistai era romantic. O lua, desigur ca pe o favoare acordată de ea însăşi, dar te-a iubit pentru asta. Şi îi plăcea cât de puternic erai. Iar acum John e mort, şi ea, în sfârşit, îţi putea spune: „Da!” iar tu ai pus-o să-şi facă bagajele. Era furioasă! Şi lucrul ăsta o ţine mult.

– Asta… spuse Frank, luptându-se să se adune, pur şi simplu nu se potriveşte cu felul în care înţeleg eu cele întâmplate.

Janet se ridică să plece şi, când trecu pe lângă el, îl bătu uşor pe cap.

– În cazul ăsta, poate că ar trebui să vorbeşti chiar tu cu Maia, răspunse ea, şi plecă.

Multă vreme Frank rămase nemişcat, uluit, examinând granulaţia sclipitoare de pe braţul fotoliului. Îi venea greu să gândească. În cele din urmă renunţă şi plecă să se culce.

Dormi prost şi, la sfârşitul unei nopţi lungi, îl visă din nou pe John. Se făcea că se află în încăperile lungi, aerisite şi curbate ale staţiei spaţiale învârtindu-se ca să reproducă gravitaţia marţiană, în timpul îndelungatei lor staţionări din 2010, şase săptămâni împreună acolo sus, tineri şi zdraveni, John spunându-i: „Mă simt ca un Superman, gravitaţia asta e nemaipomenită, mă simt ca un Superman! şi alergând de-a lungul inelelor circulare ale staţiei. Totul va fi altfel pe Marte, Frank, totul!

Fiecare pas era ca ultima săritură dintr-un triplusalt. Bang, bang, bang, bang.

Da! Întreaga problemă va consta în a învăţa să fugi destul de repede.

Un perfect model de interferenţă a norilor, lipit deasupra coastei vestice a Madagascarului. Soarele bronzând oceanul de dedesubt.

Totul arată atât de frumos de aici, de sus.

„Apropie-te şi vei începe să vezi prea mult”, murmură Frank.

Ori poate că nu destul.

Era frig, se sfădeau în privinţa temperaturii, John era din Minnesota, şi în copilărie dormise cu fereastra deschisă. Iar Frank tremura, cu o cuvertură trasă peste umeri şi cu picioarele ca

nişte blocuri de gheaţă. Jucară şah şi câştigă Frank. John râse. „Cât de stupid”, spuse el.

„Ce vrei să spui?”

„Jocurile nu înseamnă nimic.”

„Eşti sigur? Uneori viaţa îmi pare un fel de joc.”

John dădu din cap. „Jocurile au reguli, dar în viaţă regulile se schimbă tot timpul. Poţi să pui nebunul acolo ca să dai mat adversarului, iar regele lui s-ar putea apleca şi şopti ceva la urechea nebunului tău şi deodată acesta va începe să joace pentru el şi se va mişca precum un turn. Iar tu te faci de râs.”

Frank dădu din cap. El îl învăţase pe John toate lucrurile astea.

O confuzie de mâncăruri, şah, conversaţie, imaginea Pământului în mişcare. Părea singura viaţă pe care o trăiseră vreodată. Vocile de la Houston erau ca ale inteligenţelor artificiale, preocupările lor absurde. Planeta însăşi era atât de frumoasă, cu desenele atât de complicate ale continentelor şi norilor!

„Nu mai vreau să cobor niciodată. Vreau să spun că e aproape mai bine decât o să fie pe Marte, nu crezi?”

„Nu.”

Ghemuit, tremurând, ascultându-l pe John cum povestea despre copilărie. Fete, sport, visuri despre spaţiul cosmic. Frank răspundea cu povestiri despre Washington, lecţii din Machiavelli, până când îi trecu prin minte că, aşa cum se prezintă situaţia, John e destul de formidabil. La urma urmei, prietenia nu e decât diplomaţie vorbind prin alte mijloace. Dar mai târziu, după o tulburare vagă… vorbind, întrerupându-se, tremurând, discutând despre tatăl său, cum venea acasă beat de la barurile din Jacksonville, Priscilla şi părul ei blond, aproape alb, chipul ei de model. Cum pentru el nu mai înseamnă nimic, o căsătorie pentru autobiografie, ca să pară normal în faţa psihiatrilor, fără a-l ţine pe loc. Şi nu din vina lui. Abandonat, în cele din urmă. Trădat.

„Asta sună rău. Nu e de mirare că spui despre oameni că sunt nişte nenorociţi.”

Frank arătă cu mâna spre lampa lor mare, albastră. „Dar sunt. Arătând cu mâna, prin coincidenţă, spre Cornul Africii: Gândeşte-te la ce se întâmplă acolo, jos.”

„Asta e istorie, Frank. Noi putem face ceva mai bun decât atât.”

„Putem, oare? Putem?”

„Aşteaptă şi o să te convingi.”

Frank se trezi, cu stomacul încordat şi pielea asudată. Se sculă şi făcu un duş; deja nu-şi mai amintea decât un singur fragment din vis, pe John spunându-i: „Aşteaptă şi o să te convingi.” Dar îşi simţea stomacul ca de lemn. După micul dejun, bătu cu furculiţa în masă, gândindu-se. Toată ziua aceea şi-o petrecu tulburat, cutreierând ca într-un vis, întrebându-se, din când în când, cum să facă deosebirea. Nu e viaţa asta ca un vis, în oricare privinţă semnificativă? Nu e totul scos în evidenţă într-un fel bizar, simbolizând mereu altceva?

În seara aceea plecă în căutarea Maiei, simţindu-se neajutorat, cuprins de o pornire irezistibilă. Hotărârea fusese luată în seara dinainte, când Janet îi spusese: „Ştii, te iubeşte.” Iar el dădu colţul către sala de mese comună, şi iat-o, cu capul pe spate în plin hohot de râs răsunător, Maia, cea plină de viaţă, cu părul la fel de alb pe cât fusese odinioară negru, cu ochii aţintiţi asupra însoţitorului ei, un bărbat brunet, bine făcut, în jurul a cincizeci de ani, zâmbindu-i. Maia puse o mână pe braţul bărbatului, un gest caracteristic, una dintre dovezile ei de intimitate; nu însemna nimic, indicând, de fapt, că nu e iubitul ei, ci un bărbat pe cale de a se lăsa vrăjit; l-ar fi putut întâlni doar cu câteva minute mai înainte, deşi expresia lui arăta că o cunoştea mai de mult.

Maia întoarse capul, îl văzu pe Frank şi clipi, surprinsă. Reveni cu privirea asupra bărbatului şi continuă să vorbească în ruseşte, fără a-şi lua mâna de pe braţul lui.

Frank ezită şi aproape că se întoarse ca să plece. Se sudui singur, în tăcere – oare nu se purta ca un şcolar? Trecu pe lângă ei şi îi salută, dar nu îi auzi răspunzându-i. Pe tot parcursul mesei ea rămase ca lipită lângă bărbatul acela, fără a privi spre Frank, fără a se apropia. Bărbatul, arătând destul de plăcut, era surprins de atenţia ei, surprins dar şi mulţumit. Evident că vor pleca împreună, evident că vor petrece noaptea împreună. Folosea bărbaţii în felul acesta, fără scrupule, târfa! Dragoste… cu cât se gândea mai mult, cu atât era mai furios. Maia nu iubise niciodată pe altcineva decât pe ea însăşi. Şi totuşi… expresia de pe chipul ei când îl zărise pentru prima dată… Timp de o fracţiune de secundă, nu fusese, oare, mulţumită? Nu dorise oare ca Frank să se supere? Nu era acela semnul sentimentelor rănite, al dorinţei de a-l răni, la rându-i, dovedind o anumită (şi incredibil de copilărească) dorinţă *faţă de el?*

În sfârşit, dracu’ s-o ia. Reveni în camera lui, îşi făcu bagajul, luă metroul până la gară şi de acolo un tren, spre vest, via Tharsis, până la Pavonis Mons.

Peste câteva luni, când elevatorul avea să fie manevrat pe remarcabila sa orbită, Pavonis Mons urma să devină buricul pământului pentru Marte, depăşind Burroughs tot aşa cum Burroughs depăşise, cândva, Underhill. Iar cum momentul în care elevatorul avea să atingă planeta nu era prea îndepărtat, semne ale viitoarei predominanţe a zonei se vedeau deja pretutindeni. Paralel cu pista trenului, urcând panta abruptă, de est, a vulcanului, existau două drumuri noi şi patru conducte groase, precum şi o dispunere de cabluri, o linie de turnuri pentru microunde şi nenumărate staţii, platforme de încărcare, depozite, halde de steril. Iar apoi, pe ultima şi cea mai abruptă curbă a conului vulcanic, se afla o mare congregaţie de corturi şi clădiri cu destinaţie industrială, din ce în ce mai dese, până ce, sus, pe marginea largă, ajungeau să se întindă peste tot şi, între ele, suprafeţe imense erau acoperite cu folii pentru captarea insolaţiei şi receptori pentru energia transmisă prin microunde de panourile solare orbitale. Fiecare cort de pe traseu era un mic oraş, cu blocuri de apartamente, şi fiecare bloc era plin până la refuz cu oameni, rufele spălate atârnând în dreptul fiecărei ferestre. Corturile cele mai apropiate de pistă conţineau foarte puţini copaci şi arătau ca nişte cartiere comerciale. Frank văzu, în trecere, gondole cu alimente, centre pentru închirieri de casete video, săli de gimnastică, magazine de îmbrăcăminte, curăţătorii. Pe străzi, gunoiul zăcea în grămezi.

Apoi ajunse la gara de pe marginea craterului, coborî din tren şi pătrunse în cortul spaţios al gării. Marginea de sud oferea o nemaipomenită imagine asupra uriaşei căldări vulcanice, o gaură imensă, aproape circulară, fără cusur, cu excepţia unei depresiuni gigantice care ţâşnea, din buza craterului, către nord-est. Această depresiune forma o mare spărtură în căldare, dincolo de gară, semnul unei explozii laterale cu adevărat imense. Dar asta era singura inadvertenţă în proiect; altfel, malul era regulat, iar fundul căldării aproape perfect rotund, aproape perfect plat. Şi avea şaizeci de kilometri în diametru şi cinci mii de metri adâncime. La fel ca începutul unui puţ forat prin litosferă, menit să pună capăt tuturor celorlalte foraje similare.

Puţinele semne ale prezenţei umane de pe fundul căldării erau de dimensiunile unor furnici, aproape invizibile de sus.

Ecuatorul traversa chiar marginea sudică a craterului, şi acolo aveau să fixeze extremitatea inferioară a elevatorului. Punctul de ataşare era evident, un bloc masiv, din beton alb şi negru, amplasat la câţiva kilometri vest de marele oraş-cort din jurul gării. Întinzându-se spre vest, de-a lungul marginii craterului, dincolo de blocul respectiv, se afla un şir de fabrici, excavatoare şi stive de produse alimentare, toate lucind cu o limpezime de fotografie în aerul curat, lipsit de praf, rarefiat, al înălţimilor, sub un cer albăstrui ca prunele de toamnă. La zenit se vedeau mai multe stele, care rămâneau vizibile toată ziua.

În ziua care urmă sosirii sale, personalul de la sediul local al departamentului îl conduse la baza elevatorului. Tehnicienii aveau să capteze în după-amiaza aceea firul conducător al cablului. Operaţiunea se dovedi lipsită de spectaculozitate, şi cu toate acestea era o privelişte deosebită. Capătul firului conducător era marcat de o mică rachetă de ghidare, iar motoarele ei orientate către est ardeau continuu, pe când cele dinspre nord şi sud adăugau impulsuri ocazionale. Astfel, racheta cobora încet, în strânsoarea unui turn de ghidare, arătând precum oricare alt vehicul în curs de aterizare, cu excepţia faptului că un fir argintiu se întindea în sus, drept, fin, vizibil numai până la vreo două mii de metri deasupra rachetei. Privindu-l, Frank se simţea de parcă s-ar fi aflat pe un fund de mare, urmărind un fir de undiţă aruncat spre ei de la suprafaţa înspumată a apei – un fir de pescuit, legat de o momeală în culori vii, pe cale de a se prinde de o epavă de pe fund. Sângele îi ardea în gâtlej, şi trebui să privească în jos şi să respire profund. Foarte ciudat.

Făcură turul bazei. Turnul care captase firul era amplasat în interiorul unei găuri imense din blocul de beton, un crater cu un inel gros de jur împrejur. În pereţii lui erau fixate coloane curbate de argint, susţinând bobine magnetice ce urmau să fixeze capătul cablului într-un manşon pentru amortizarea şocurilor. Cablul avea să plutească deasupra pardoselii de beton a încăperii, suspendat de forţa exercitată de jumătatea sa exterioară; o orbită deosebit de echilibrată, un obiect întinzându-se de pe un mic satelit până aici jos, în această încăpere, pe o distanţă totală de treizeci şi şapte de mii de kilometri. Şi având doar zece metri în diametru.

Odată asigurat firul conducător, cablul însuşi putea fi cu uşurinţă dirijat în jos, dar nu rapid, deoarece trebuia amplasat, cu foarte mare delicateţe, pe orbita sa finală, într-o abordare asimptotică.

– Va fi ca paradoxul lui Zeno, spuse Slusinski.

Trecură multe zile de la vizita aceea până când partea inferioară a cablului apăru, în cele din urmă, pe cer şi rămase agăţată acolo. Pe parcursul următoarelor câteva săptămâni îşi continuă coborârea şi mai încet, aflându-se permanent acolo, pe cerul lor. O privelişte foarte ciudată, într-adevăr. Îi producea lui Frank o stare de uşoară ameţeală, şi ori de câte ori îl vedea, imaginea că se află pe fundul unui ocean îi revenea în minte. Priveau în sus, către un fir de undiţă, coborând dinspre suprafaţa albăstrui-roşiatică a mării.

Frank îşi petrecu timpul punând bazele Departamentului pentru Planeta Marte, în oraşul pe care, într-o bună zi, îl botezaseră Sheffield. Personalul de la Burroughs protesta împotriva mutării, dar Frank îl ignoră, îşi petrecu timpul în întrevederi cu oficiali americani şi directori de proiect, toţi lucrând la diferite aspecte ale construcţiei elevatorului şi dezvoltării noului oraş sau a oraşelor care mărgineau Pavonis. Americanii reprezentau numai o fracţiune din forţa de muncă disponibilă, dar Frank avea mereu de lucru, deoarece proiectul, în totalitatea sa, era imens. Iar americanii părea să domine în domeniul materialelor superconductoare şi în partea de *software* pentru cabinele elevatorului, o lovitură care valora miliarde şi pentru care i se acorda credit lui Frank deşi, de fapt, răspunzători erau computerul lui şi Slusinski împreună cu Phyllis.

Mulţi americani locuiau într-un oraş de corturi la est de Sheffield, căruia îi spuneau Texas, împărţind spaţiul cu internaţionali cărora le plăcea ideea de Texas ori ajunseseră acolo din întâmplare. Frank luă legătura cu cât mai mulţi posibil, pentru ca atunci când cablul va ajunge la ei să-i găsească organizaţi şi lucrând după o strategie coerentă – sau sub bagheta lui, cum se exprimau unii. Dar erau fericiţi că el se află acolo, atâta timp cât le oferea un adăpost. Ştiau că sunt mai puţin puternici decât confederaţia est-asiatică, aceea care construia carcasele pentru cabinele elevatorului, şi mai puţin puternici decât EEC, care construise chiar cablul. Şi mai puţin puternici decât Praxis, Amex, Armscor şi Subarashi.

Până la urmă, sosi şi ziua în care cablul avea să atingă solul. O mulţime imensă se adună la Sheffield pentru a-l vedea; piaţa gării era plină până la refuz, oferind o perspectivă bună către complexul bazei, căruia îi spuneau, de obicei, „priza”.

Cu trecerea orelor, capătul coloanei negre cobora, mişcându-se tot mai încet pe măsură ce se apropia de ţintă. Iată-l, atârnând acolo, nu cu mult mai mare decât firul care îi ghida coborârea, mult mai mic, de fapt, decât capătul de serviciu al unei rachete model Energia. Se înălţa pe cer perfect vertical, dar era atât de subţire, iar reducerea imaginii atât de mare, încât nu părea mai lung decât un zgârie-nori înalt. Un zgârie-nori foarte subţire, mergând prin aer. Un trunchi de copac, negru, mai înalt decât cerul.

– Ar trebui să ne aflăm chiar sub el, jos, pe podeaua „prizei”, spuse unul dintre subalternii săi. Mai rămâne spaţiu de trecere când se opreşte, nu?

– Câmpul magnetic s-ar putea să te mototolească puţin, răspunse Slusinski, fără a-şi lua privirea de pe cer.

Iar când se apropie, constatară că era acoperit de felurite protuberanţe şi filigranat cu fire de argint. Spaţiul de sub el se micşoră. Apoi, capătul cablului dispăru în complexul de bază, iar zumzetul mulţimii se intensifică.

Oamenii priveau cu atenţie ecranele TV; camerele din interior arătau cablul oprindu-se încet, la zece metri deasupra pardoselii de beton. Urmară apoi mişcarea ca de pensetă a macaralelor magnetice şi prinderea mecanică a unui colier în jurul cablului, la câţiva metri mai sus de capăt. Totul se petrecea cu o mişcare încetinită, de vis, iar când se termină, părea că sala rotundă a „prizei” căpătase un acoperiş negru, care nu-i venea bine.

– Elevatorul este fixat, se auzi în difuzoare vocea unei femei.

Urmară scurte ovaţii. Oamenii se îndepărtară de televizoare şi priviră din nou afară, prin pereţii cortului. Acum, obiectul arăta mult mai puţin ciudat decât atunci când atârna din cer. Nu mai era decât o *reductio ad absurdum* a arhitecturii marţiene, un turn negru, foarte zvelt, foarte înalt. Un vrej de fasole. Ciudat, dar nu chiar atât de neliniştitor. Mulţimea izbucni într-o mie de conversaţii şi se risipi.

La scurtă vreme, elevatoarele intrară în funcţiune. Pe parcursul anilor în care cablul fusese extras din asteroidul Clarke,

roboţii se plimbaseră ca păianjenii de-a lungul său, instalând linii de alimentare, cabluri de siguranţă, generatoare, piste superconductoare, staţii de întreţinere, staţii defensive, rachete pentru ajustarea poziţiei, rezervoare de combustibil şi adăposturi de urgenţă care marcau cablul la fiecare câţiva kilometri. Această lucrare avansase în acelaşi ritm ca şi construcţia propriu-zisă, aşa că, la scurtă vreme după instalare, vagoanele circulau în sus şi în jos, câte patru sute în fiecare sens, ca paraziţii pe un fir de păr. Iar după câteva luni, puteai lua un elevator până pe orbită. Şi mai puteai lua un alt elevator care te ducea de pe orbită jos, pe suprafaţă.

Şi oamenii au coborât, transportaţi de pe Pământ de flota permanentă de navete, navele acelea spaţiale mari care străbăteau sistemul Pământ-Venus-Marte, utilizând cele trei planete şi Luna ca pe nişte mânere gravitaţionale, ducând înainte şi înapoi, într-o grabă nebună, transporturi de pe Pământ şi de pe Marte. Fiecare dintre cele treisprezece nave operaţionale putea căra o mie de persoane, şi la fiecare plecare erau pline. Aşa că un şuvoi continuu de oameni descindea pe Clarke, coborând în vagoanele elevatorului şi debarcând apoi în „priză”. După care toţi se revărsau pe esplanadele din Sheffield, zăpăciţi, nesiguri şi cu ochii ieşiţi din orbite, mânaţi cu dificultate până la gară, apoi urcaţi în trenurile care îi scoteau din oraş. Cele mai multe trenuri îşi descărcau pasagerii în oraşele de corturi de pe Pavonis. Echipe de roboţi le construiau suficient de repede pentru a face faţă afluenţei, iar terminarea a două noi conducte asigurase alimentarea cu apă, pompată din acviferul Compton, de sub Noctis Labyrinthus. Şi uite aşa se instalau imigranţii!

Jos, în montură, la celălalt capăt al cablului, vagoane ascendente erau încărcate cu metale rafinate, platină, aur, uraniu şi argint. După care vagoanele intrau şi se fixau pe pistă, ridicându-se din nou, accelerând treptat până la viteza maximă, de trei sute de kilometri pe oră. După cinci zile ajungeau la partea superioară a cablului, reducând viteza şi pătrunzând în hale presurizate din interiorul asteroidului Clarke, acum doar o bucată de condrită carbonică, străbătută de tunele, atât de filigranată de clădiri exterioare şi încăperi interioare, încât semăna mai mult cu o navă spaţială sau cu un oraş decât cu a treia lună a planetei Marte. Era un loc aglomerat, cu o continuă procesiune de nave care veneau şi plecau, echipaje într-un tranzit permanent şi o mare armată de controlori de trafic locali,

utilizând cele mai puternice computere existente. Deşi majoritatea operaţiunilor privitoare la cablu era controlată prin computer şi realizată de roboţi, îşi făceau apariţia noi profesiuni legate de dirijarea şi supravegherea tuturor acestor eforturi.

Bineînţeles că mediatizarea noilor imagini era imediată şi intensă. Una peste alta, în ciuda deceniului de aşteptare, se părea că elevatorul atingând solul, dăduse naştere vieţii, ca Atena.

Dar mai apăreau şi probleme. Frank ajunse la concluzia că angajaţii săi petreceau din ce în ce mai mult timp cu bărbaţii şi femeile din corturi, sosiţi la Sheffield şi de acolo direct în birourile lui, nou-veniţi care erau uneori nervoşi, alteori gălăgioşi şi supăraţi, vorbind mereu despre condiţii de locuit necorespunzătoare sau poliţie insuficientă ori mâncare proastă. Într-o zi, un bărbat masiv, roşu la chip, purtând o şapcă de baseball, arătă cu degetul spre ei, spunând:

– Companii particulare de securitate vin din corturi situate mai sus şi-ţi oferă protecţie, dar nu sunt decât nişte bande, nu e decât o jecmăneală! Nu vă pot spune cum mă cheamă, altfel paznicii noştri ar putea afla că am trecut pe aici. Vreau să spun că eu cred în economia la negru la fel de mult ca oricare altul, dar asta e o nebunie! Nu de asta am venit aici!

Frank străbătea în sus şi în jos biroul, fierbând. Astfel de acuzaţii erau, evident, adevărate, dar greu de verificat fără o echipă de securitate proprie, în realitate o mare forţă poliţienească. După plecarea omului, îşi interogă personalul, dar acesta nu-i spuse nimic nou, ceea ce îl înfurie şi mai mult.

– Sunteţi plătiţi pentru a-mi afla astfel de lucruri, asta e sarcina voastră! Ce faceţi voi stând aici toată ziua şi privind jurnalele de ştiri de pe Pământ?

Anulă toate angajamentele acelei zile, în total treizeci şi şapte de întrevederi.

– Bastarzi incompetenţi şi leneşi! spuse cu glas tare, ieşind cu paşi mari din birou.

Ajunse la gară şi luă un tren ce cobora conul vulcanului, pentru a vedea cu ochii lui ce se întâmplă. Trenul local oprea acum la fiecare kilometru, în mici ecluze din oţel inoxidabil care serveau drept gări pentru oraşele de corturi. Frank coborî într-una dintre ele, pe care indicatoarele o identificau ca fiind El Paso, şi trecu prin uşile deschise ale pasajului.

Toate corturile astea beneficiau de perspectivă, fără îndoială. Pe marea pantă estică a vulcanului se întindeau pista trenului şi conductele, iar de fiecare parte a lor se ridicau cort după cort, ca nişte pustule. Ţesătura transparentă a celor mai vechi, situate în susul pantei, căpătase deja o nuanţă purpurie. Ventilatoarele de la uzina de lângă gară zumzăiau destul de tare şi, de undeva, un generator de hidrazină contribuia cu bâzâitul său ascuţit la hărmălaia generală. Oamenii conversau în spaniolă şi engleză. Frank sună la birou şi îi puse pe cei de acolo să cheme ei apartamentul omului din El Paso care venise să reclame. Omul răspunse, iar Frank stabili să-l întâlnească la o cafenea din apropierea gării, apoi merse acolo şi se aşeză la o masă de afară. Bărbaţi şi femei şedeau în jurul meselor, mâncând şi discutând, ca oriunde altundeva. Mici vehicule electrice treceau în sus şi în jos pe străzile înguste, majoritatea încărcate până sus cu lăzi. Clădirile din jurul gării aveau trei etaje şi păreau prefabricate, betonul armat fiind vopsit în albastru şi alb strălucitor. Un şir de copaci tineri, plantaţi în vase, cobora de la gară, de-a lungul drumului principal. Grupuri mici şedeau pe astrogazon, treceau fără scop de la un magazin la altul sau se grăbeau către gară cu sacoşe pe umeri ori cu pachete în mâini. Toţi păreau puţin dezorientaţi, nesiguri, ca şi cum nu aveau niciun fel de obiceiuri sau de parcă nu învăţaseră să meargă aşa cum trebuie.

Omul îşi făcu apariţia însoţit de o întreagă armată de vecini, toţi abia trecuţi de douăzeci de ani, prea tineri pentru a se afla pe Marte – sau aşa se spunea de obicei. Poate că tratamentul de prelungire a vieţii ar putea repara răul făcut de radiaţii, permiţându-le să se reproducă normal. Cine poate afirma cu siguranţă, până când nu încearcă? Animale de laborator, asta sunt. Şi asta au fost dintotdeauna.

I se părea ciudat să stea printre ei, ca un fel de patriarh de demult, privit cu un amestec de uimire şi respect, ca un bunic. Iritat, le ceru să-l conducă şi să-i prezinte împrejurimile, îl duseră pe străzi înguste, departe de gară şi de clădirile mai înalte, printre şiruri lungi de căsuţe ca din filme, proiectate pentru a oferi adăpost provizoriu în ţinuturi îndepărtate: staţiuni de cercetare, staţii de apă, barăci pentru refugiaţi. Acum erau aliniate acolo, de ordinul zecilor. Panta vulcanului fusese nivelată în grabă, şi multe căsuţe stăteau înclinate cu două-trei grade, aşa că, ziceau ei, trebuia să ai grijă în bucătărie şi să îţi aranjezi patul aşa cum trebuie.

Frank îi întrebă cu ce se ocupă. Încărcători la Sheffield, răspunseră cei mai mulţi: aceia care descărcau vagoanele elevatorului şi încărcau materialele în trenuri. Roboţii ar fi trebuit să facă treaba, dar era surprinzător cât de multă muncă rămânea totuşi pe seama muşchilor omeneşti; era nevoie de operatori pentru maşini grele, programatori pentru roboţi, reparatori de utilaje, excavatorişti, muncitori-constructori. Cei mai mulţi ieşiseră de puţine ori la suprafaţă, unii chiar niciodată. Acasă, pe Pământ, făcuseră treburi similare ori fuseseră şomeri. Iar aici era şansa lor. Majoritatea doreau să se întoarcă, într-o bună zi, pe Pământ, dar sălile de gimnastică erau aglomerate, costisitoare şi cereau timp, aşa că mulţi îşi pierdeau tonusul. Vorbeau cu accente sudice, pe care Frank nu le mai auzise din copilărie, parcă ar fi fost glasuri dintr-un secol anterior, parcă i-ar fi ascultat pe elizabethani. Oare oamenii mai vorbesc încă în felul acesta? Televizorul nu o dovedea.

– Voi, ăştia, vă aflaţi aici de atâta vreme, că nu vă deranjează dacă staţi înăuntru, dar eu nu pot suporta. *Io nu poci pentru ca să suport.*

Frank aruncă o privire într-o bucătărie.

– Ce mâncaţi? îi întrebă.

Peşte, legume, orez şi altele la fel. Toate veneau în pachete voluminoase. Oamenii nu se plângeau, considerând că sunt bune. Americani, oameni cu gusturile cele mai degradate din istorie. Nu-mi dă nimeni un sandviş cu brânză? Nu, ceea ce îi deranja erau spaţiile închise, lipsa de intimitate, teleoperarea, aglomerarea şi problemele care rezultau de aici.

– Mi-au furat toate lucrurile chiar a doua zi după ce am sosit aici.

– Şi mie.

– Şi mie.

Furt, atacuri, jecmăneală. Toţi criminalii provin din oraşele de corturi, ziceau. Ruşi, ziceau. Albi cu o vorbă ciudată. Chiar şi câţiva negri, dar aici nu sunt chiar atâţia ca acasă. O femeie fusese violată cu o săptămână în urmă.

– Glumeşti! spuse Frank.

– Cum adică, *glumeşti?* întrebă o femeie, dezgustată de reacţia lui.

Până la urmă, îl conduseră înapoi la gară. Oprindu-se în prag, Frank nu ştiu ce să le mai spună. Se adunase o mulţime destul de mare, pentru că oamenii îl recunoscuseră ori fuseseră

chemaţi sau atraşi de grup.

– Voi vedea ce pot face, murmură el şi se repezi cu capul înainte prin uşa etanşă a pasajului.

Pustiit de gânduri, la întoarcere, se uita prin corturi. Unul fusese amenajat ca hotel de sicrie, în stilul celor de la Tokyo. Probabil că era mult mai aglomerat decât El Paso, dar pe ocupanţi îi deranja asta oare? Unii erau obişnuiţi să fie trataţi ca nişte bile de rulment. De fapt, cei mai mulţi gândeau aşa. Doar că pe Marte ar fi trebuit să fie altfel!

Întors la Sheffield, se plimbă pe esplanada din jurul gurii craterului, privind afară, către linia subţire, verticală a elevatorului, ignorându-i pe ceilalţi trecători şi obligându-i pe unii dintre ei să sară într-o parte din calea lui. La un moment dat se opri şi privi mulţimea din jur. În momentul acela avea sub ochi vreo cinci sute de oameni trăindu-şi viaţa. Când se ajunsese în această situaţie? Ei fuseseră un avanpost ştiinţific, o mână de cercetători, risipiţi pe o planetă cu o suprafaţă la fel de mare ca şi continentele Pământului: Eurasia, Africa, America, Australia şi Antarctica, toate pentru ei. Tot acel teren se afla încă acolo, dar cât la sută se găsea sub corturi? Cât era locuibil? Mult mai puţin de un procent. Şi totuşi, ce spunea UNOMA? Deja se afla acolo un milion de oameni, încă şi mai mulţi fiind pe drum. Niciun fel de poliţie, şi crime cu duiumul – sau, mai degrabă, crime fără poliţie. Un milion de oameni, şi niciun fel de lege, cu excepţia legii corporaţiilor! Limita de jos. Cheltuieli minime, profituri maxime. Totul condus uşor, pe rulmenţi.

În săptămâna următoare, locatarii unui grup de corturi de pe panta sudică intrară în grevă. Chalmers află despre asta în drum spre birou, când Slusinski pur şi simplu dădu buzna peste el cu un mesaj. Corturile intrate în grevă erau mai ales americane, iar personalul lui Frank era cuprins de panică.

– Au închis gările şi nu permit nimănui să coboare din trenuri, aşa că nu pot fi controlaţi decât dacă sunt luate cu asalt intrările lor de avarie.

– Gura!

Frank coborî pe pista sudică, spre corturile în grevă, ignorând obiecţiile lui Slusinski. De fapt, dădu dispoziţie câtorva subalterni să i se alăture.

O echipă de securitate de la Sheffield se afla în gară, dar Frank le ordonă oamenilor ei să se urce în tren şi să plece, iar

aceştia, după o consultare cu administraţia, se supuseră. La uşa ecluzei, Frank se identifică şi ceru să intre singur. Îl lăsară.

Pătrunse în piaţa principală a unui alt cort, înconjurat de o mare de chipuri furioase.

– Fără televiziune, sugeră el. Să discutăm în particular. Opriră transmisia TV. Era la fel ca la El Paso, accente diferite, dar aceleaşi plângeri. Vizita sa anterioară îi oferea şansa de a anticipa ceea ce urma să se spună, să o spună el înaintea lor. Constată, încruntat, cum chipurile lor dezvăluiau cât îi impresionase capacitatea lui. Erau tineri.

– Ascultaţi, lucrurile merg prost, spuse el, după ce ei vorbiră timp de o oră. Dar dacă rămâneţi prea multă vreme în grevă, nu faceţi decât să le agravaţi. Vor trimite forţele de securitate, şi nu va mai fi ca acum, când trăiţi cu gangsteri şi poliţişti printre voi, va fi ca într-o închisoare. V-aţi exprimat deja punctul de vedere, iar acum trebuie să ştiţi când să cedaţi şi când să staţi la masa tratativelor. Formaţi un comitet care să vă reprezinte şi formulaţi o listă de nemulţumiri şi revendicări. Documentaţi toate incidentele care au condus la infracţiune, pur şi simplu aşterneţi-le pe hârtie şi puneţi victimele să semneze declaraţiile. Le voi folosi cum se cuvine. Va fi nevoie de analize la UNOMA şi acasă, pentru că oamenii aceştia încalcă tratatul.

Frank se opri pentru a se stăpâni, pentru a-şi recăpăta o expresie relaxată.

– Până atunci, întoarceţi-vă la treabă! Timpul va trece într-un mod mai plăcut decât să vă pierdeţi vremea adunaţi aici, şi vă veţi asigura puncte în plus pentru negocieri. Iar dacă n-o faceţi, poate or să vă lase fără mâncare şi or să vă oblige la muncă. Mai bine s-o faceţi din propria voastră iniţiativă şi să arătaţi ca nişte negociatori raţionali.

În felul acesta, greva încetă. Îi acordară chiar şi un ropot inegal de aplauze în timp ce se întorcea în gară.

Se urcă în tren cuprins de o furie oarbă, refuzând să răspundă la întrebările însoţitorilor sau la expresiile lor de mirare mută, făcându-l ca pe dracu' pe şeful echipei de securitate, un tâmpit arogant.

– Dacă voi, nenorociţi corupţi ce sunteţi, aţi fi dat dovadă de oarecare integritate, nu s-ar fi petrecut aşa ceva! Nu sunteţi decât nişte bandiţi care asigură protecţia oamenilor! De ce sunt oamenii atacaţi în interiorul corturilor? De ce plătesc pentru protecţie? Unde vă aflaţi *voi* atunci când se întâmplă toate

astea?

– Nu se încadrează în jurisdicţia noastră, spuse omul, cu buzele albe de furie.

– Zău? Atunci care *este* jurisdicţia voastră? Singura voastră jurisdicţie este propriul buzunar.

Şi o ţinu tot aşa până când poliţiştii se ridicară şi coborâră din vagon la fel de supăraţi pe el cum era şi el pe ei, dar mult prea disciplinaţi sau înspăimântaţi pentru a-i răspunde.

În sediul de la Sheffield, Frank continuă să străbată camerele, răcnind la personal şi făcând apeluri telefonice. Sax, Vlad, Janet. Le spuse ce se întâmplă, iar toţi îi oferiră aceeaşi sugestie care, se văzu el nevoit să admită, era bună. Va trebui să urce sus, pe elevator şi să discute cu Phyllis.

– Vedeţi dacă puteţi face rezervări, comunică el personalului.

* * *

Vagonul elevatorului era ca o casă veche din Amsterdam, îngustă şi înaltă, sus cu o cameră bine luminată, în cazul de faţă o încăpere cu pereţii transparenţi şi plafonul ca o cupolă, amintindu-i lui Frank de domul de pe *Ares.* În a doua zi a călătoriei, Frank se alătură celorlalţi pasageri (numai douăzeci în acest vagon, nu erau prea mulţi care mergeau în această direcţie) şi luară cu toţii micul elevator interior al vagonului, urcând cele treizeci de etaje până la adăpostul transparent, pentru a urmări trecerea lui Phobos. Perimetrul exterior al încăperii îl depăşea pe acela al elevatorului propriu-zis, oferindu-le şi o vedere în jos. Frank rămase cu privirea aţintită asupra liniei curbate a orizontului planetar, mult mai albă şi mai îngroşată decât atunci când o văzuse ultima dată. Atmosfera măsura acum o sută cincizeci de milibari, destul de impresionant, într-adevăr, chiar dacă era compusă dintr-un gaz otrăvitor.

Pe când aşteptau apariţia micii luni, Frank privi spre planeta de sub el. Săgeata de borangic a cablului arăta drept spre ea. Era ca şi cum s-ar fi înălţat pe o rachetă înaltă şi zveltă, stranie, de dimensiuni reduse, care se întindea pe câţiva kilometri deasupra şi dedesubtul lor. Asta era tot ce vor mai vedea vreodată din cablu. Sub ei, platforma rotundă, portocalie, a lui Marte arăta la fel de pustie ca la prima lor apropiere, cu atâta timp în urmă, neschimbată în ciuda tuturor intervenţiilor umane. Totul era să te îndepărtezi suficient.

Apoi, unul dintre piloţii elevatorului arătă spre Phobos, un

obiect alb, înceţoşat, aflat la vest. Peste zece minute era deasupra lor, trecând mai departe cu o viteză uimitoare, un cartof mare şi cenuşiu, rostogolindu-se mai repede decât puteai întoarce capul. Gata. S-a dus. Privitorii fluierau, scoteau exclamaţii, sporovăiau. Frank abia zărise domul de pe Stickney sclipind ca o nestemată în stâncă. Şi mai fusese şi o pistă care îi înconjura mijlocul aidoma unei verighete, şi nişte umflături argintii, strălucitoare. Atât îşi mai putea aminti din imaginea aceea estompată.

– Era la cincizeci de kilometri depărtare atunci când a trecut, cu o viteză de şapte mii de kilometri pe oră, spuse pilotul. De fapt, nu cine ştie ce, există meteori care lovesc planeta cu cincizeci de mii de kilometri pe oră. Totuşi e destul de rapid.

Frank reveni la primul nivel, încercând să-şi fixeze în minte imaginea aceea iute ca fulgerul: Phobos. Cei de la masa vecină discutau despre împingerea lui pe o orbită împletită cu aceea a lui Deimos. Acum, Phobos ieşea din buclă, reprezentând un nou arhipelag al Azorelor, nimic altceva decât un impediment pentru cablu. Iar Phyllis argumentase tot timpul că şi Marte ar fi suferit aceeaşi soartă în sistemul solar în general, dacă n-ar fi fost construit elevatorul pentru a-i spori atractivitatea din punctul de vedere al gravitaţiei. Ar fi fost ocolit de minerii ce s-ar fi îndreptat către asteroizii bogaţi în metale şi care nu aveau niciun fel de gravitaţie care să le facă probleme. Apoi, mai erau şi lunile lui Jupiter, Saturn, planetele exterioare…

Dar acum nu mai exista niciun pericol să se întâmple aşa ceva.

În a cincea zi se apropiară de Clarke şi încetiniră. Fusese un asteroid de circa doi kilometri în diametru, un bolovan cărbunos, acum de formă cubică, fiecare centimetru din suprafaţa îndreptată spre Marte fiind nivelat şi acoperit cu beton, oţel sau sticlă. Cablul pătrundea exact în centrul acestui ansamblu; erau deschideri de fiecare parte a punctului în care cablul întâlnea luna, suficient de mari pentru a permite trecerea vagoanelor elevatorului.

Alunecară într-una dintre aceste deschideri şi se opriră lin. Spaţiul interior în care intraseră semăna cu o staţie de metrou verticală. Pasagerii coborâră şi îşi văzură de drum prin tunelele din interior. Unul dintre asistenţii lui Phyllis îl întâmpină şi îl conduse, cu o maşină mică, printr-o încâlceală de tunele cu

pereţii de stâncă. Ajunseră la birourile lui Phyllis, situate pe partea dinspre planetă a lunii, cu pereţii acoperiţi cu oglinzi şi bambuşi cu frunzele verzi. Deşi erau aproape în microgravitaţie şi se îndepărtau foarte încet de Marte, în derivă, stăteau în picioare pe pardoseala aceea şi se deplasau de colo până colo – rip-rap, rip-rap – în încălţăminte cu talpa adezivă. O practică destul de conservatoare, dar de înţeles într-un loc atât de mult preocupat de Pământ. Frank îşi schimbă, la uşă, pantofii cu nişte papuci adezivi şi îşi continuă drumul.

Phyllis tocmai termina o discuţie cu doi bărbaţi.

– Nu numai că reprezintă o posibilitate ieftină şi curată de ridicare, dar şi un sistem de propulsie pentru transportarea de încărcături peste tot în sistemul solar. E o lucrare de inginerie extrem de elegantă, nu credeţi?

– Da! răspundeau cei doi.

După înfăţişare, Phyllis părea să aibă vreo cincizeci de ani. După prezentări protocolare – bărbaţii erau de la Amex –, cei doi plecară. Când Phyllis şi Frank rămaseră singuri în încăpere, Frank îi spuse:

– Ai face mai bine să nu mai foloseşti această extraordinar de elegantă lucrare de inginerie pentru a inunda Marte cu imigranţi, altfel îţi va exploda în faţă şi îţi vei pierde punctul de ancorare.

– O, Frank!

Phyllis râse. Chiar că îmbătrânise frumos. Avea părul argintiu, chipul cu trăsături plăcute şi foarte îngrijit, silueta zveltă. Cum nu se poate mai pusă la punct, într-un costum roşu-cafeniu, cu o mulţime de bijuterii de aur care, împreună cu părul argintiu, îi confereau un luciu metalic general. Mai mult, îl privea pe Frank prin ochelari cu rama de aur, o afectare care o distanţa de restul camerei, de parcă se concentra asupra unor imagini video bidimensionale, din interiorul ochelarilor.

– Nu poţi expedia jos atât de mulţi oameni şi atât de repede, insistă el. Nu există niciun fel de infrastructură pentru ei, fizică sau culturală. Ceea ce se dezvoltă este modelul cel mai nenorocit de aşezări provizorii, seamănă cu nişte tabere de refugiaţi ori cu nişte lagăre de muncă forţată, şi aşa vor fi raportate acasă, doar ştii bine cum cei de acolo folosesc întotdeauna analogii cu situaţii pământene. Iar asta o să te lovească şi pe tine.

Phyllis îşi aţinti privirea către un punct situat cam la un metru înaintea lui Frank.

– Majoritatea oamenilor nu înţelegea astfel lucrurile, proclamă ea, de parcă sala era plină de ascultători. Nu e decât un pas pe drumul către deplina folosire în scopuri omeneşti a lui Marte. Planeta se află aici pentru noi, şi noi vom beneficia de ea. Pământul este aglomerat la disperare, iar rata mortalităţii rămâne scăzută. Ştiinţa şi credinţa vor continua să creeze noi situaţii favorabile, ca întotdeauna. Poate că aceşti primi pionieri vor întâmpina unele greutăţi, dar ele nu vor dura multă vreme. Atunci, la început, când am venit noi, am dus-o mai rău decât ei acum.

Surprins de minciună, Frank o privi încruntat, dar Phyllis nu bătu în retragere.

– Nu eşti atentă! spuse el, cuprins de dispreţ, dar gândul îl înspăimântă şi se opri.

Îşi redobândi stăpânirea de sine şi privi planeta prin tavanul transparent. Întrucât se roteau simultan, rămâneau tot timpul cu ochii pe Tharsis, bineînţeles, iar de la distanţa asta planeta semăna cu una dintre fotografiile acelea vechi, sfera portocalie cu toate semnele cunoscute ale celei mai renumite emisfere: marii vulcani, Noctis, canioanele, „haosul”, toate imaculate.

– Când ai coborât ultima dată? o întrebă.

– Ls = 60. Cobor cu regularitate, răspunse ea, zâmbind.

– Unde stai atunci când cobori?

– În dormitoarele UNOMA.

Acolo unde lucraseră tot timpul la încălcarea tratatului.

Dar asta era treaba ei, asta îi ceruseră cei de la UNOMA. Phyllis era directorul elevatorului şi, de asemenea, legătura principală cu concernurile miniere. Plecând de la Naţiunile Unite, căpătase toate funcţiile pe care le putea manipula pentru ei. Regina elevatorului, care reprezenta acum puntea de legătură pentru cea mai mare parte a economiei marţiene. Ar fi putut avea la dispoziţie întreg capitalul oricărui concern transnaţional cu care prefera să se asocieze.

Iar toate acestea se vedeau, desigur, în felul în care lipăia prin încăperea aceea sticloasă, sclipitoare, în modul în care zâmbea la toate remarcile lui nimicitoare. În sfârşit, întotdeauna fusese puţin cam proastă. Frank scrâşni din dinţi. Aparent, sosise momentul să folosească buna şi bătrâna Americă în chip de baros, să vadă dacă mai are vreo greutate.

– Majoritatea transnaţionalelor deţin imense pachete de acţiuni în Statele Unite, începu el. Dacă guvernul american ar

decide să le blocheze, deoarece încalcă tratatul, i-ar încetini pe toţi, iar pe unii i-ar distruge.

– N-ai putea niciodată face aşa ceva. Ar da faliment chiar guvernul!

– Parcă ai ameninţa un mort cu spânzurătoarea! Încă două zerouri adăugate la cifra respectivă nu reprezintă decât încă un nivel de irealitate. Nimeni nu-şi mai poate imagina aşa ceva. Singurii care chiar cred că mai pot sunt directorii tăi de transnaţionale. Ei menţin datoria, dar nimănui altcuiva nu-i mai pasă de banii lor. Aş putea convinge Washingtonul într-un minut, şi o să vezi tu atunci cum îţi explodează totul în faţă. Indiferent în ce direcţie se vor îndrepta lucrurile, ţie tot o să-ţi strice jocul – Frank dădu, furios, din mână –, şi din momentul acela altcineva o să ocupe aceste camere, iar tu – o intuiţie neaşteptată – te vei întoarce la Underhill.

Asta îi atrase atenţia, fără nicio îndoială. Dispreţul ei de suprafaţă căpătă o notă neaşteptat de tăioasă.

– Nimeni nu poate convinge Washingtonul de nimic. Acolo sunt nisipuri mişcătoare. Tu o să spui ce ai de spus, eu am să fac la fel, şi vom vedea cine dispune de mai multă influenţă, încheie Phyllis, traversând camera pentru a deschide uşa şi a întâmpina cu glas ascuţit un grup de oficiali de la Naţiunile Unite.

Aşa care vasăzică. O pierdere de timp. Spre deosebire de cei care îl sfătuiseră să vină, personal nu crezuse nicio clipă că Phyllis poate fi o fiinţă raţională. Ca şi în cazul multor fundamentalişti religioşi, pentru ea afacerile reprezenta o parte a religiei; cele două dogme se întăreau una pe alta, făceau parte din acelaşi sistem. Raţiunea nu avea nimic de-a face cu asta. Şi, în vreme ce ea îndrăznea încă să creadă în puterea Americii, cu siguranţă că nu credea în puterea lui Frank de a o mânui pe aceasta din urmă. Destul de corect. Iar el îi va dovedi că nu are dreptate.

Pe parcursul coborârii pe cablu, Frank planifică întrevederi video, la interval de o jumătate de oră, timp de cincisprezece ore pe zi. Mesajele către Washington îl antrenară cu repeziciune în conversaţii complexe, în transmisie decalată, cu oamenii lui din Departamentul de Stat şi al Comerţului şi cu diferiţii şefi de cabinete care aveau importanţă. În curând, noul preşedinte avea să-i acorde o întrevedere. Între timp, îşi petrecea timpul cu mesaj după mesaj, aruncându-se în diferite argumentaţii, răspunzând

corespondentului care intra primul în legătură cu el. Era complicat, epuizant. Pentru cei de pe Pământ, cazul trebuia construit ca un castel din cărţi de joc, dintre care multe erau îndoite.

Spre sfârşit, când cablul se vedea până la „priza” de la Sheffield, Frank avu dintr-o dată o senzaţie cu adevărat ciudată – o undă de natură fizică îi străbătu corpul. Senzaţia trecu şi, după o clipă de gândire, ajunse la concluzia că trebuie să fi fost cauzată de faptul că vagonul în proces de frânare trecuse, o clipă, prin gravitaţia de valoarea unu. Îi veni în minte o imagine: el, alergând pe un doc lung, cu scândurile ude, neregulate, stropite cu solzi de peşte argintii; simţea chiar mirosul peştelui sărat. Gravitaţia unu. Ciudat cum şi-o aminteşte corpul omului.

Odată revenit la Sheffield, Frank se întoarse la rutina fără de sfârşit a înregistrării mesajelor şi analizării răspunsurilor primite, având de-a face cu vechi prieteni şi cu forţe în ascensiune, toate discuţiile combinate într-o împletitură demenţială de argumente avansând în ritmuri diferite. La un moment dat, târziu, în timpul toamnei nordice, era angajat în aproape cincizeci de conferinţe simultan; precum oamenii aceia care, legaţi la ochi, joacă şah într-o cameră plină de adversari. Totuşi, după trei săptămâni, lucrurile începură să se lămurească, mai ales pentru că preşedintele Incaviglia în persoană se dovedea extrem de interesat să obţină orice atu posibil împotriva unor corporaţii transnaţionale ca Amex, Mitsubishi şi Armscor. Preşedintele era cum nu se poate mai dornic să strecoare presei intenţia sa de a arunca o privire asupra unor afirmaţii privitoare la încălcarea tratatului.

Ceea ce şi făcu, iar cotaţiile la bursă scăzură considerabil în sectoarele relevante. Peste două zile, consorţiul elevatorului anunţă că entuziasmul pentru şansele oferite de planeta Marte era atât de mare încât, pentru moment, depăşiseră livrările. Bineînţeles că vor ridica preţurile, aşa cum cerea crezul lor, dar vor fi, de asemenea, nevoiţi să reducă pentru o vreme emigrarea, până când vor fi ridicate mai multe oraşe şi instalaţii robotizate pentru construirea acestora.

Într-o seară, Frank auzi pentru prima dată despre asta la telejurnal, într-un restaurant, în timpul cinei lui solitare. Rânji ca un lup, mestecând.

– Aşadar, se vede cine e mai tare la trântă în nisipurile mişcătoare, căţea ce eşti!

Termină de mâncat şi făcu o plimbare pe aleea din jurul gurii craterului. Nu e decât o bătălie, o ştia prea bine. Şi va fi un război lung şi amarnic. Cu toate acestea, îi făcea plăcere.

Apoi, în miezul iernii nordice, ocupanţii celui mai vechi cort american de pe panta de est se răsculară, îi aruncară afară pe toţi poliţiştii de la UNOMA şi se încuiară înăuntru. Ruşii de peste drum făcură la fel.

O scurtă discuţie cu Slusinski îi lămuri lui Frank fondul problemei. După cum se părea, ambele grupuri erau angajate de subdiviziunea constructoare de drumuri a lui Armscor, iar ambele corturi fuseseră invadate şi atacate la miezul nopţii de cuţitari asiatici, care sfâşiaseră ţesătura cortului, ucigând câte trei bărbaţi în fiecare cort şi rănindu-i pe mulţi alţii. Atât americanii, cât şi ruşii susţineau că atacatorii erau gangsteri de tip *yakuza,* cuprinşi de o furie rasială, deşi Frank avea impresia că e vorba de forţele de securitate ale firmei Subarashi, o mică armată formată mai ales din coreeni. În orice caz, echipaje de poliţie de la UNOMA sosiseră la faţa locului, constatând că atacatorii dispăruseră, şi corturile fierbeau. Sigilaseră cele două corturi, interzicând apoi celor dinăuntru să iasă. Locatarii ajunseseră la concluzia că sunt prizonieri şi, mâniaţi de o asemenea nedreptate, spărseseră încuietorile şi distruseseră cu aparate de sudură pista care trecea pe la gările lor, fiind omorâţi câţiva, de ambele părţi. Poliţia UNOMA trimisese întăriri masive, iar muncitorii din cele două corturi erau încolţiţi ca niciodată.

Furios şi dezgustat, Frank coborî din nou pentru a se ocupa personal de situaţia creată. Trebuia să ignore nu numai obiecţiile standard ale angajaţilor lui, dar şi noul factor prohibitiv (Helmut fusese rechemat pe Pământ). Ajuns la gară, şi el se văzu nevoit să-l impresioneze pe şeful poliţiei de la UNOMA, sarcină deloc uşoară. Niciodată până atunci nu mai încercase să se bazeze atât de mult pe gloria primilor o sută, şi asta îl înfuria. În cele din urmă trebui să treacă, pur şi simplu, printre poliţişti, un bătrân nebun încălcând cu paşi mari toate constrângerile civilizate. Şi niciunul dintre cei prezenţi nu încercă să-l oprească. Nu de data aceasta.

Mulţimea din cort arăta într-adevăr urât pe monitoare, dar Frank bătu cu pumnii în uşa coridorului şi îl lăsară înăuntru, într-o îmbulzeală de tineri furioşi, bărbaţi şi femei. Trecu de uşa etanşă interioară şi respiră aerul foarte cald, stătut. Erau atât de mulţi aceia care ţipau, încât nu pricepu nimic, dar cei din faţă îl

recunoscură, fiind evident surprinşi să-l vadă acolo. Câţiva ovaţionară.

– Bine, bine! Sunt aici! strigă el. Cine vorbeşte în numele vostru?

Nu aveau niciun purtător de cuvânt. Frank înjură ca la uşa cortului.

– Ce fel de idioţi mai sunteţi şi voi? Mai bine aţi învăţa cum să manevraţi sistemul – sau o să rămâneţi o veşnicie în saci ca ăsta. Da, ca ăsta sau chiar în saci individuali.

Mai mulţi dintre cei prezenţi îi strigară felurite vorbe, dar majoritatea doreau să audă ce vrea să spună. Şi încă nu era niciun semn că ar avea vreun purtător de cuvânt, aşa că Chalmers strigă:

– E-n regulă, mă voi adresa tuturor! Staţi jos, ca să vă văd când vorbiţi!

Nu voiră să se aşeze; rămaseră în picioare, nemişcaţi, formând un grup în jurul lui, pe astrogazonul pieţei centrale a cortului. Chalmers, în mijlocul lor, îşi ţinea echilibrul pe o ladă întoarsă cu fundul în sus. Se apropia seara, iar ei aruncau umbre de-a lungul pantei de est, până la corturile de mai jos. Îi întrebă ce se întâmplase, şi diferite voci îi descriseră atacul de la miezul nopţii, ambuscada de la gară.

– Aţi fost provocaţi, le spuse el atunci când terminară. Au vrut să faceţi o mişcare greşită, iar voi aţi făcut-o, e unul dintre cele mai vechi trucuri din manual. V-au făcut să ucideţi o terţă parte, care nu avea nicio legătură cu atacul, iar voi aţi ucis-o, şi acum voi sunteţi criminalii prinşi de poliţie! Aţi fost nişte proşti!

Mulţimea începu să murmure şi să-l înjure furioasă, dar câţiva erau impresionaţi.

– Şi aşa-zişii poliţişti au fost amestecaţi în chestia asta! spuse unul dintre ei, cu voce tare.

– Poate, spuse Chalmers, dar voi aţi fost atacaţi de trupe ale corporaţiilor, nu de nişte japonezi oarecare puşi pe scandal. Ar fi trebuit să puteţi face deosebirea, să faceţi efortul să aflaţi! După cum se prezintă situaţia, aţi jucat aşa cum v-au cântat ei; poliţiştii de la UNOMA au fost bucuroşi să meargă mai departe cu represaliile, iar acum sunt de partea cealaltă a baricadei, cel puţin unii dintre ei. Dar armatele naţionale trec de partea *voastră!* Aşa că trebuie să învăţaţi să colaboraţi cu ei, să vă daţi seama care sunt aliaţii voştri şi să acţionaţi ca atare. Habar n-am de ce pe planeta asta sunt atât de puţini oameni capabili de aşa

ceva. E ca şi cum voiajul de la Pământ până aici v-ar fi mototolit creierul – sau cam aşa.

Unii râseră, surprinşi. Frank îl întrebă despre condiţiile din corturi. Aveau aceleaşi nemulţumiri ca şi ceilalţi, iar el profită din nou de ocazie ca să anticipeze şi să vorbească în locul lor. Apoi le expuse rezultatele deplasării sale pe Clarke.

– Am obţinut un moratoriu asupra emigrării, iar asta înseamnă timp mai mult decât suficient pentru construcţia de oraşe. Înseamnă începutul unei noi etape a relaţiilor dintre UNOMA şi ONU. În sfârşit, cei de la Washington au priceput că ONU lucrează pentru companiile transnaţionale, aşa că simt nevoia să consolideze ei înşişi tratatul. Asta e mai ales în interesul Washingtonului, iar ei sunt singurii care o vor face. Tratatul a devenit miza unei bătălii, bătălia dintre oameni şi transnaţionale. Sunteţi angajaţi în această bătălie, aţi fost atacaţi, trebuie să vă gândiţi bine pe cine contraatacaţi şi cum luaţi legătura cu aliaţii voştri!

Ascultându-l, aveau o privire îndârjită, care dovedea luciditate, şi Frank spuse:

– Să ştiţi că, până la urmă, vom câştiga. Suntem mai mulţi decât ei.

Toate bune până aici. Şi să arăţi băţul de departe era întotdeauna simplu cu nişte oameni lipsiţi de putere ca aceştia.

– Uitaţi ce este, dacă guvernele naţionale nu pot face repede ordine, dacă aici continuă să nu fie linişte şi totul începe s-o ia razna, or să spună: „Mai daţi-i dracului şi pe ăştia! Să le rezolve transnaţionalele problemele de muncă, vor fi mult mai eficienţi decât noi.” Ştiţi ce ar însemna asta pentru voi.

– Ne-am săturat de toate astea! strigă un bărbat.

– Bineînţeles că v-aţi săturat, spuse el, arătându-l cu degetul. În concluzie, aveţi de gând să terminaţi cu revolta sau nu?

Îi trebui o vreme pentru a-i convinge să accepte. Să arunce armele, să coopereze, să se organizeze, să înainteze o petiţie guvernului american pentru a cere ajutor şi dreptate. De fapt, să se lase pe mâinile lui. Bineînţeles că îi trebui ceva timp. Şi fu nevoit să le promită că va analiza fiecare plângere, că va rezolva fiecare nedreptate, că va îndrepta tot răul. Era ridicol, obscen, dar strângea din buze şi mergea mai departe. Le oferi sfaturi referitoare la relaţiile cu presa, la tehnica de arbitraj, le spuse cum să organizeze celule şi comitete, cum să-şi aleagă lideri. Erau atât de ignoranţi! Tineri, bărbaţi şi femei, educaţi cu multă

grijă pentru a fi apolitici, tehnicieni care îşi închipuiau că nu le place politica, transformându-se în plastilină în mâinile conducătorilor, ca întotdeauna. Erau înfricoşător de ignoranţi, şi el nu se putu abţine să nu-i critice cu asprime.

Plecă în ovaţiile mulţimii.

Maia era şi ea pe-acolo, prin gară. Epuizat, Frank nu putu decât să se uite la ea, neîncrezător. Zicea că îl urmărise la video. Frank dădu din cap; proştii ăia dinăuntru nici măcar nu se osteniseră să deconecteze camerele interioare, poate că nici nu erau conştienţi de existenţa lor. Aşa că lumea văzuse totul! Iar Maia avea pe chip acea expresie precisă de admiraţie, ca şi cum pacificarea, cu minciuni şi sofisme, a unor muncitori exploataţi reprezenta cel mai înalt eroism. Ceea ce, pentru ea, chiar asta era. De fapt, se ducea ea însăşi să folosească aceleaşi tehnici în cortul rusesc, deoarece acolo nu se înregistrase niciun fel de progres, şi locatarii o chemaseră. Preşedinta lui „Marte în Primul Rând”! Aşa că, după cât se pare, ruşii erau şi mai tâmpiţi decât americanii.

Îl rugă să o însoţească. Frank era mult prea epuizat pentru a efectua o analiză de costuri-beneficii a faptului în sine. Acceptă cu o strâmbătură. Era mai uşor doar să se târască după altcineva.

Luară trenul în jos, până la gara următoare, îşi croiră drum printre poliţişti şi pătrunseră în interior. Cortul rusesc era aglomerat ca o placă cu circuite electronice.

– O să-ţi fie mult mai greu decât mi-a fost mie, spuse Frank, privind în jur.

– Ruşii sunt obişnuiţi cu asta. Corturile de aici nu sunt chiar atât de diferite de apartamentele lor de la Moscova.

– Da, da.

Rusia devenise un fel de Coree imensă, afişând acelaşi capitalism brutal, raţionalizat, adaptat perfect la principiile lui Taylor, cu un lustru de democraţie şi bunuri de consum acoperind junta conducătoare.

– E uluitor cât de puţin îţi trebuie pentru ca populaţia flămânzită să-ţi cânte în strună!

– Frank, te rog!

– Nu uita asta, şi totul va merge bine.

– Ai de gând să mă ajuţi sau nu?

– Da, da!

Piaţa centrală mirosea a fasole sleită, borş şi plite electrice, iar mulţimea era mult mai dezordonată şi zgomotoasă decât în cortul american, fiecare pozând în lider incitator, gata să ţină un discurs. Erau mult mai multe femei decât în cortul american. Făcuseră să deraieze de pe pistă un tren, ceea ce îi aprinsese, erau dornici de mai multă acţiune. Maia se văzu nevoită să folosească un megafon portabil şi, în tot timpul în care li se adresă, urcată pe un scaun, mulţimea se foi în jurul ei, participanţii la câteva zgomotoase discuţii contradictorii ignorând-o de parcă ar fi fost pianistul la o petrecere.

Cunoştinţele de limba rusă ale lui Frank erau sporadice, aşa că nu înţelegea mai nimic din ceea ce striga mulţimea, dar urmărea destul de bine răspunsurile Maiei. Aceasta le vorbi despre moratoriul asupra emigraţiei, despre gâtuirea producţiei de roboţi în oraş, despre restricţiile de alimentare cu apă, terminând cu promisiunea unei vieţi mai bune în viitor, dacă totul se va desfăşura în ordine. Frank presupunea că e vorba de o clasică predică de *babuşka,* cu rezultatul de a-i pacifica oarecum, deoarece la mulţi dintre ruşi se manifesta o puternică reacţie; îşi aminteau ce înseamnă cu adevărat neliniştea socială, fiindu-le, pe bună dreptate, teamă de aşa ceva. Mai erau promisiunile, foarte multe, când totul părea plauzibil: o lume imensă, oameni puţini, nenumărate resurse materiale, proiecte bune executate de roboţi, programe computerizate, modele genetice…

Într-un moment de vacarm, Frank îi spuse în limba engleză:

– Aminteşte-ţi de băţ.

– Cum? îl întrebă Maia.

– Băţul. Ameninţă-i. Morcovul şi băţul!

Maia dădu din cap. Din nou, la megafon: realitatea, care nu trebuie niciodată uitată, a aerului otrăvitor, frigul mortal. Erau în viaţă numai datorită corturilor şi alimentării cu electricitate şi cu apă, vulnerabili în unele privinţe la care nu se gândiseră niciodată cu adevărat, în condiţii care acolo, acasă, nu existau.

Maia lucra repede, ca întotdeauna. Înapoi la promisiuni, înainte şi înapoi, băţul şi morcovul, o smucitură de lesă, câteva firimituri. Până la urmă, şi ruşii erau pacificaţi.

După aceea, în trenul cu care urcau spre Sheffield, Maia trăncănea ca o moară stricată, cu o uşurare nervoasă, obrajii îmbujoraţi, ochii strălucitori, cu o mână încleştată pe braţul lui, dându-şi, pe neaşteptate, capul pe spate şi râzând. Inteligenţa

aceea nervoasă, prezenţa ei fizică acaparatoare... Probabil că Frank era el însuşi epuizat ori mai tulburat decât îşi dăduse seama atunci când se afla în corturi sau poate avea o reacţie după întrevederea cu Phyllis, pentru că simţea cum îl încălzeşte prezenţa Maiei, de parcă ar fi intrat într-o saună după o zi geroasă petrecută afară, cu aceeaşi senzaţie de renunţare la vigilenţă, de uşurare penetrantă.

– Nu ştiu ce m-aş fi făcut fără tine, spunea ea cu repeziciune. Pe cuvânt, eşti aşa de bun în astfel de situaţii, atât de clar, ferm şi inteligent! Ei te cred, pentru că nu încerci să-i flatezi şi nici să îndulceşti adevărul.

– Asta merge cel mai bine, spuse el, privind pe fereastră la corturile pe lângă care treceau în viteză. Mai ales atunci când îi flatezi şi îi minţi.

– O, Frank!

– E adevărat. Chiar şi tu eşti bună la asta.

Era vorba de un exemplu pentru figura de stil analizată, dar Maia nu înţelese. În retorică exista un nume pentru aşa ceva, dar Frank nu şi-l mai amintea. Metonimie? Sinecdocă? Dar Maia doar râdea, îl strângea de umăr şi se rezema de el. Ca şi cum conflictul de la Burroughs n-ar fi avut loc niciodată, fără a mai ţine seama de toate celelalte. Ajunşi la Sheffield, Maia trecu de gara ei şi coborî din tren odată cu Frank, în gara lui, mergând umăr la umăr cu el în imensitatea gării de pe buza craterului, apoi în apartamentul lui, unde se dezbrăcă, făcu un duş, îşi puse una dintre bluzele lui, vorbind fără încetare despre ziua respectivă şi situaţie, în general, de parcă asta făceau tot timpul; şi ar fi cinat în oraş: supă, păstrăv, salată, o sticlă de vin. Sigur, seară de seară! Tolăniţi pe fotolii, sorbind cafea şi coniac. Politicieni după o zi de politică! Lideri!

Maia se calmase, în sfârşit, şi se revărsase în fotoliu, mulţumită doar să-l privească pe Frank. Şi, lucru de mirare, lucrul ăsta nu-l enervă, de parcă îl proteja un câmp de forţă. Poate că expresia din ochii ei. Se părea că, uneori, chiar că-ţi poţi da seama dacă cineva te place.

Petrecură noaptea împreună. După aceea, Maia îşi împărţi timpul între biroul de la sediul organizaţiei „Marte în Primul Rând” şi apartamentul lui, fără să discute vreodată ce face sau ce înseamnă asta. Şi când venea ora de culcare, Maia îşi scotea hainele şi se rostogolea în pat, lângă el, caldă şi calmă. Atingerea unui trup întreg, deodată... Iar dacă el dorea ceva, ea reacţiona

atât de repede! Nu trebuia decât s-o atingă pe braţ. Ca atunci când intri într-o saună. Era atât de abordabilă în acele zile, atât de calmă. Uluitor, de parcă ar fi fost o altă persoană. Nu Maia, în niciun caz; şi totuşi, iat-o şoptind: „Frank, Frank!”

Dar nu vorbeau niciodată despre aşa ceva, ci întotdeauna despre situaţia generală sau ştirile zilei. Adevărul este că toate astea le ofereau o mulţime de subiecte de discuţie. Neliniştile de pe Pavonis încetaseră temporar, dar tulburările se întinseseră la scară planetară şi erau în curs de înrăutăţire: sabotaje, greve, demonstraţii, bătăi, încăierări, omoruri. Iar ştirile de pe Pământ, depăşind chiar şi cele mai sumbre mostre de umor negru, deveniseră, pur şi simplu, ceva cumplit. În comparaţie, Marte era imaginea ordinii, un mic vârtej local, aruncat la distanţă de vortexul unui maelstrom gigantic părându-i lui Frank o spirală a morţii pentru tot ce cădea înăuntru. Mici războaie ca nişte gămălii de chibrituri se aprindeau peste tot. India şi Pakistanul folosiseră armele nucleare în Kashmir. Africa era pe moarte, iar ţările din Nord se sfădeau care s-o ajute mai întâi.

Într-o zi aflară că oraşul Hephaestus, aflat într-unul dintre puţurile de la vest de Elysium, locuit până atunci de americani şi ruşi, fusese părăsit în întregime. Legăturile radio erau întrerupte, iar când cei de la Elysium veniseră să vadă ce se întâmplă, găsiseră oraşul pustiu.

Întregul Elysium era în picioare, iar Frank şi Maia hotărâră să meargă până acolo şi să vadă dacă nu pot face şi ei ceva. Luară trenul până la Tharsis, înapoi, în aerul tot mai dens, traversând câmpiile stâncoase, acum pătate de nămeţi care nu se topeau niciodată, din zăpadă granulată, de un roz murdar, lipiţi bine de pantele nordice ale fiecărei dune şi stânci, ca nişte umbre colorate. Şi apoi mai departe, pe câmpiile negre, demenţiale, ale lui Isidis, acolo unde gheaţa se topea în cele mai călduroase zile de vară, refăcându-se apoi într-o reţea fină, neagră, strălucitoare. O tundră în formare, poate chiar o mlaştină. Trecând în goană prin faţa ferestrelor trenului, smocuri de iarbă neagră, poate chiar flori arctice. Ori, poate, doar gunoaie.

Burroughs era tăcut şi neliniştit – bulevardele largi, acoperite cu iarbă, pustii, verdele lor la fel de şocant ca halucinaţia imaginii remanente pe care o ai după ce priveşti în soare. În timp ce aşteptau trenul de Elysium, Frank se duse la depozitul gării şi solicită obiectele din camera sa de la Burroughs, pe care le depusese acolo. Funcţionarul reveni cu o singură ladă mare,

conţinând articolele de bucătărie ale unui burlac: o lampă, câteva pulovere, un blocnotes computerizat. Frank nu-şi mai amintea de nimic. Vârî notesul în buzunar şi aruncă restul într-o pubelă. Ani irosiţi – nu-şi amintea nici măcar de o singură zi. Negocierea tratatului se dezvăluia acum ca o simplă punere în scenă, ca şi cum cineva ar fi dat cu piciorul într-un suport din culise şi ar fi doborât întregul decor, scoţând la iveală adevărata istorie de la uşa din dos, doi bărbaţi schimbând o strângere de mână şi o înclinare a capului.

Cei de la sediul ruşilor din Burroughs doreau ca Maia să rămână acolo pentru încheierea unor afaceri, aşa că Frank luă singur trenul până la Elysium, de unde se alătură unei caravane care mergea la Hephaestus. Oamenii din maşina în care se afla erau copleşiţi de prezenţa lui, iar el îi ignora, enervat, şi se uita în vechiul său notes. În cea mai mare parte, acesta conţinea o selecţie standard, o mare serie de cărţi, uşor augmentată de câteva titluri de filosofie politică. O sută de mii de volume; computerele mai noi, specializate în lecturare, conţin de o sută de ori mai mult, deşi e o îmbunătăţire inutilă, pentru că nimeni nu mai are timp să citească măcar o singură carte. Aparent, în zilele acelea îl pasionase Nietzsche. Aproape jumătate din pasajele însemnate erau din el şi, privindu-le acum, Frank nu mai înţelegea de ce totul i se părea vorbărie goală. Apoi citi un paragraf care îl făcu să se cutremure: „Individul este, în viitorul şi trecutul lui, un pic de soartă, o lege în plus, o necesitate în plus pentru tot ceea ce există şi tot ce va exista. A-i spune: «Schimbă-te!» înseamnă să ceri ca totul să se schimbe, chiar şi trecutul…”

În Hephaestus tocmai se instala un nou colectiv sosit pentru săparea puţurilor: majoritatea vârstnici, tehnicieni şi ingineri, dar mult mai sofisticaţi decât nou-veniţii de la Pavonis. Frank discută cu vreo câţiva, întrebându-i despre cei dispăruţi, iar într-o dimineaţă, la micul dejun, lângă o fereastră de unde se vedea coloana de abur cald, alb şi dens înălţându-se din puţ, o femeie care îi amintea de Ursula, o americancă, îi spuse:

– Oamenii ăştia au vizionat imagini de pe Marte toată viaţa lor, sunt studenţi ai planetei Marte, cred în ea ca în Sfântul Potir şi îşi organizează viaţa în perspectiva sosirii aici. Muncesc ani de zile, economisesc şi apoi vând totul pentru a putea face călătoria, deoarece au o idee despre cum va fi. Apoi ajung aici şi sunt încarceraţi sau, în cel mai bun caz, revin la vechea rutină, la

activităţi în interior, de parcă încă s-ar mai uita la televizor. De aceea dispar. Deoarece caută cât mai multe dintre lucrurile pe care le-au dorit venind aici.

– Dar ei nu ştiu cum trăiesc fugarii! protestă Chalmers. Nici măcar dacă supravieţuiesc sau nu.

– Vorbele circulă, spuse femeia, dând din cap. Unii oameni se întorc. Apar uneori înregistrări video de unică vizionare. Şi vedem bine ce vine de pe Pământ în urma noastră. Mai bine să plecăm în teritoriu, câtă vreme mai avem şansa asta.

Cei din jurul ei dădură din cap, aprobând-o.

Frank dădu şi el din cap, uluit. Era acelaşi lucru pe care i-l spusese bărbatul care făcea gimnastică în colonia minieră; dar, venind de la femeia asta calmă, de vârstă mijlocie, era, într-un fel, şi mai tulburător.

În noaptea aceea, neputând să adoarmă, ceru o convorbire cu Arkadi şi obţinu legătura după o jumătate de oră. Spre surpriza lui, Arkadi se afla pe Olympus Mons, sus, la observator.

– Ce vrei? îl întrebă Frank. Ce-ţi închipui că se va întâmpla dacă fiecare din cei de aici o întinde în munţi?

– Ei bine, atunci vom duce o viaţă omenească, Frank, răspunse Arkadi, zâmbind. Vom munci pentru satisfacerea nevoilor noastre, vom face ştiinţă şi poate vom mai lucra puţin şi la terraformare. Vom cânta, vom dansa, ne vom plimba în lumina soarelui şi vom lucra ca nişte nebuni, doar pentru hrană şi pentru a ne satisface curiozitatea.

– Dar e *imposibil!* exclamă Frank. Facem parte din lume, nu putem evada.

– Oare? Lumea de care vorbeşti tu nu e decât steaua albastră, de seară. În momentul de faţă, lumea asta de aici, roşie, este singura reală pentru noi.

Exasperat, Frank renunţă. Niciodată nu fusese în stare să discute cu Arkadi. Niciodată. Cu John fusese altfel, dar el şi John fuseseră prieteni.

Se întoarse la Elysium cu trenul. Masivul se înălţa deasupra orizontului ca o şa enormă căzută în deşert. Pantele abrupte ale celor doi vulcani erau acum alb-rozalii, acoperite cu zăpadă care se compactase în neveu, şi nu după multă vreme aveau să se transforme în gheţari. Întotdeauna considerase oraşele de pe Elysium ca un fel de contragreutate a celor de pe Tharsis – mai vechi, mai mici, mai uşor de condus şi sănătoase. Dar acum oamenii dispăreau din ele cu sutele, Elysium devenise un punct

de lansare către o naţiune necunoscută, ascunsă undeva, acolo, în pustietatea plină de cratere.

În Elysium, îl rugară să ţină un discurs unui grup de nou-veniţi americani, în prima lor seară de orientare. Un discurs formal, dar înainte avu loc o întâlnire neprotocolară, iar Frank, aşa cum îi era obiceiul, se plimbă de colo până colo, punând întrebări.

– Bineînţeles că vom pleca dacă vom putea, îi spuse un bărbat, plin de îndrăzneală, iar alţii i se alăturară imediat.

– Ne-au spus să nu venim aici dacă vrem să petrecem prea multă vreme pe afară. Pe Marte nu există aşa ceva, ziceau ei.

– Pe cine cred că prostesc?

– Putem vedea la fel de bine ca şi ei înregistrarea pe care aţi transmis-o.

– Pe dracu, fiecare al doilea articol pe care îl citeşti vorbeşte despre subsolul marţian şi despre cum toţi cei de-aici sunt comunişti sau nudişti sau complotişti…

– Utopii, caravane, primitivi care trăiesc în peşteri…

– Amazoane, lama sau cowboy…

– Adevărul este că fiecare îşi proiectează fanteziile aici, pentru că acolo, acasă e atât de rău. Pricepi?

– Poate că nu există decât o singură contralume, coordonată…

– Asta e o altă mare fantezie, fantezia totalizatoare…

– De ce nu? Adevăraţii stăpâni ai planetei, ascunşi undeva, departe, conduşi poate de prietena ta, Hiroko, sau în legătură cu prietenul nostru, Arkadi – ori poate că nu. Cine ştie? Cu siguranţă că nimeni. În orice caz, nu pe Pământ.

– Toate astea nu sunt decât poveşti. E cea mai grozavă poveste care se desfăşoară chiar acum, milioane de oameni de pe Pământ sunt implicaţi în ea, i-au căzut pradă. O mulţime vrea să vină, dar numai câţiva ajung aici, şi un bun procent dintre cei aleşi am parcurs întregul proces de selecţie minţind printre dinţi.

– Da, da, toţi am făcut-o! exclamă Frank, posomorât, amintindu-şi de vechea glumă a lui Michel: dacă, oricum, vor înnebuni cu toţii…

– În sfârşit, continuă cel dintâi, iată-vă aici. La ce v-aţi aşteptat?

– Nu ştiu, răspunse cel întrebat, dând din cap nefericit. Dar *totul* este o închipuire, pricepi? Necesitatea de a sta ascunsă ar afecta iremediabil orice comunitate. Când te uiţi mai bine, toate sunt poveşti.

– Atunci unde se duc toţi cei dispăruţi?

Frank dădu din umeri, jenat, apoi zâmbi.

Cu o oră mai târziu, încă se mai gândea la toate astea. Toţi se deplasaseră într-un amfiteatru în aer liber, construit din blocuri de sare, în stil clasic, grecesc. Semicercul ascendent, de bănci albe, era plin de trupuri dominate de chipuri atente, care îi aşteptau discursul, curioase să afle ce le va spune unul dintre primii o sută. Frank era o relicvă a trecutului, un personaj descins din istorie; atunci când se născuseră unii dintre cei prezenţi, el se afla deja pe Marte de zece ani, iar amintirile lui despre Pământ erau acelea de pe vremea bunicilor lor, de cealaltă parte a unei imense şi umbrite prăpăstii a anilor.

Grecii clasici aflaseră, cu siguranţă, mărimea şi proporţiile amfiteatrului adecvat oricărui vorbitor; Frank nu trebuia să ridice tonul decât foarte puţin pentru ca toţi să-l audă. Le spuse câteva dintre lucrurile obişnuite, discursul său standard, mutilat şi cenzurat, zdrenţuit – din păcate – de evenimentele zilei. Nici măcar lui nu îi suna prea coerent.

– Situaţia se prezintă astfel, începu el, revizuind cu disperare discursul în timp ce vorbea, improvizând, cercetându-le chipurile. Când am venit aici, am sosit într-un loc deosebit, într-o lume nouă, ceea ce ne transformă, neapărat, în fiinţe diferite de ceea ce am fost înainte. Niciuna dintre vechile directive de pe Pământ nu mai contează. Inevitabil, vom alcătui o nouă societate marţiană, asta face parte din natura lucrurilor şi rezultă din hotărârile pe care le luăm împreună, din acţiunile noastre colective. Sunt hotărâri pe care le luăm în vremea noastră, în aceşti ani, chiar acum, în această clipă. Dar dacă vă refugiaţi în fundul curţii şi vă alăturaţi vreuneia dintre coloniile ascunse, nu faceţi altceva decât să vă izolaţi! Să rămâneţi ceea ce aţi fost, indiferent ce, atunci când aţi sosit, fără a vă metamorfoza niciodată într-o fiinţă omenească marţiană. Şi, totodată, ne lipsiţi şi pe noi de experienţa şi de pregătirea voastră, adăugă îndurerat, surprins el însuşi de această senzaţie. După cum ştiţi, cei dintâi care au dispărut făceau parte dintre primii o sută, se pare că sub conducerea lui Hiroko Ai. Eu unul încă nu pricep de ce s-au ascuns, credeţi-mă. Dar, în anii care au trecut de atunci, ne-a lipsit geniul ei în domeniul proiectării sistemelor, nici nu vă imaginaţi cât de mult ne-a lipsit. Iată de ce cred că nu greşiţi dacă afirmaţi că o parte dintre problemele noastre de astăzi provin din absenţa ei în toţi aceşti ani.

Frank dădu din cap, încercând să-şi adune gândurile.

– Prima dată când am văzut canionul în care ne aflăm acum, eram împreună cu ea. Era una dintre primele explorări în această zonă, şi Hiroko Ai era lângă mine, şi ne uitam în jos, în acest canion, cu fundul plat şi pustiu, iar ea-mi zice: „E ca pardoseala unei camere.”

Frank privi auditoriul, încercând să îşi amintească de chipul lui Hiroko. Da… Nu… Ciudat cum îţi aminteşti figurile când încerci să le priveşti în minte, după ce oamenii respectivi ţi-au întors spatele.

– Mi-a fost întotdeauna dor de ea. Vin aici şi mi se pare imposibil să cred că locul a rămas acelaşi, iar din pricina asta mi-e greu să cred că am cunoscut-o vreodată cu adevărat.

Frank se opri, încercând să se concentreze asupra chipurilor ascultătorilor.

– Înţelegeţi?

– Nu! strigă cineva.

O răbufnire a vechii sale mânii ieşi la iveală din confuzia prin care trecea.

– Ceea ce spun eu este că trebuie să facem aici un nou Marte! Susţin că suntem fiinţe în totalitate noi, că aici nimic nu mai seamănă cu ceea ce am ştiut. Nimic nu mai este la fel!

Se văzu nevoit să renunţe, să se aşeze. Alţi vorbitori îi urmară, iar glasurile lor monotone pluteau deasupra lui, aşa cum stătea acolo, uluit, privind spre partea deschisă a amfiteatrului, către un parc cu sicomori plantaţi la distanţă unii de alţii. Mai departe, clădiri albe, graţioase, şi copaci care creşteau pe acoperişuri şi balcoane. O fantasmă în verde şi alb.

Nu le putea spune. Nimeni nu le putea spune. Doar timpul şi Marte însuşi. Iar până atunci vor acţiona într-o evidentă contradicţie cu cele mai bune interese ale lor. Aşa se întâmplă tot timpul. Dar cum de se întâmplă, cum? De ce sunt oamenii atât de proşti?

Frank părăsi amfiteatrul şi străbătu cu paşi mari parcul şi oraşul.

– Cum se face că oamenii acţionează împotriva propriilor lor interese materiale evidente? îl întrebă pe Slusinski, folosind consola de la mână. E o nebunie! Marxiştii erau materialişti. Cum o explicau?

– Ideologie, domnule.

– Dar dacă lumea materială şi metoda noastră de a o

manipula le determină pe toate celelalte, cum de mai poate să-şi facă apariţia ideologia? De unde ziceau ei că provine?

– Unii dintre ei au definit ideologia ca pe o relaţie imaginară cu o situaţie reală. Au recunoscut că imaginaţia este o forţă redutabilă în viaţa omului.

– Dar asta înseamnă că nu erau deloc materialişti! spuse Frank, înjurând dezgustat. Nici nu e de mirare că marxismul a murit!

– Ei bine, domnule, în realitate o mulţime dintre oamenii aflaţi pe Marte se autodenumesc marxişti.

– Rahat! Ar putea foarte bine să îşi spună zoroastrieni sau jansenişti sau hegelieni.

– Dar marxiştii sunt hegelieni, domnule.

– Gura! mârâi Frank şi întrerupse legătura.

Fiinţe imaginare într-un peisaj real. Nici nu e de mirare că uitase de morcov şi băţ, rătăcind în domeniul noii fiinţe, al deosebirii radicale şi toate prostiile acelea. Încercând să fie John Boone. Da, aşa e! Încerca să facă tot ceea ce făcuse John. Însă John era bun la aşa ceva; Frank îl văzuse de nenumărate ori aplicându-şi vrăjitoria, schimbând totul doar prin felul în care vorbea. Asta în vreme ce pentru Frank vorbele erau ca nişte pietre ţinute în gură. Chiar şi acum, când tocmai de aşa ceva au nevoie, când ăsta e singurul lucru care i-ar salva.

Maia îl întâmpină la gara Burroughs şi îl îmbrăţişă. Frank suportă, ţeapăn, îmbrăţişarea, cu sacoşele atârnându-i în mâini. Dincolo de cort, nori ciocolatii se ridicau, la joasă înălţime, pe cerul mov. Frank ocoli privirea Maiei.

– Ai fost nemaipomenit, îi spuse ea. Toată lumea vorbeşte despre tine.

– Timp de un ceas şi atât.

După aceea, imigranţii vor continua să dispară ca şi mai înainte. Era o lume a acţiunii, iar cuvintele nu o afectau mai mult decât o făcea sunetul unei cascade asupra cursului unui râu.

Frank se grăbi către birourile situate în terasă. Maia îl însoţi, vorbind tot timpul, în timp ce el se instala într-una dintre camerele cu pereţii galbeni de la etajul al patrulea. Mobilier de bambus, cearşafuri înflorate şi perne pe canapele. Maia era plină de planuri, veselă, mulţumită, să fie împreună cu el. Mulţumită de el! Frank strânse din dinţi până când îl durură. Scrâşnitul îi dădea dureri de cap şi tot felul de junghiuri faciale, măcinându-i

coroanele dentare şi cartilajele de la articulaţiile maxilarului.

În cele din urmă, se ridică şi se îndreptă către uşă.

– Trebuie să fac o plimbare, spuse el.

Pe când pleca, îi văzu, cu coada ochiului, chipul: surprindere dureroasă. Ca de obicei.

Se îndreptă repede către pajişte şi străbătu lungul şir de coloane Bareiss, dispunerea lor amintind de nişte popice surprinse în zbor. De cealaltă parte a canalului, se aşeză la o masă albă, rotundă, într-un colţ retras al unei cafenele de pe trotuar, şi petrecu o oră încheiată lângă o cafea turcească.

Pe neaşteptate, se pomeni cu Maia în faţa lui.

– Ce vrei să spui cu asta? întrebă ea cu un gest către masă şi ca răspuns la încruntarea lui îngrijorată. Ce mai e rău acum?

Frank îşi aţinti privirea în ceaşca de cafea, se uită spre femeie şi apoi din nou către ceaşcă. Era imposibil. O propoziţie i se formula în minte, fiecare cuvânt având o greutate egală: „Eu… l-am ucis… pe John!”

– Nimic nu e rău, răspunse el. La ce te referi?

Colţurile gurii Maiei se strânseră, făcând ca privirea să-i pară dispreţuitoare şi chipul bătrân, de parcă ar fi avut optzeci de ani. Erau prea bătrâni pentru aşa ceva. După o tăcere lungă, Maia se aşeză în faţa lui.

– Uite ce este, i se adresă ea cu încetineală. Nu-mi pasă ce s-a întâmplat în trecut.

Se opri, iar Frank riscă o privire spre ea. Maia se uita în jos, privind de fapt înăuntrul ei.

– Vreau să spun, continuă ea, ce s-a întâmplat pe *Ares* sau la Underhill. Sau amândouă.

Lui Frank inima i se zbătea ca un copil care încearcă să scape. Îşi simţea plămânii reci. Maia continuase să vorbească, fără ca el să priceapă ce spune. Ştia? Chiar ştia ce făcuse el la Nicosia? Imposibil, altfel n-ar fi fost aici (oare?), dar probabil ştia.

– Înţelegi? îl întrebă ea.

Nu auzise la ce se referea. Continuă să privească în ceaşca de cafea, până când, pe neaşteptate, Maia o mătură de pe masă cu dosul palmei. Ceaşca se rostogoli, zăngănind, sub o masă din apropiere şi se sparse. Semicercul alb de ceramică al mânerului se învârtea pe jos.

– Am spus: *înţelegi?*

Paralizat, Frank continuă să privească suprafaţa mesei, acum goală. Cercuri suprapuse de pete maronii de cafea. Maia se

aplecă şi-şi prinse chipul în mâini. Era ghemuită, cu stomacul apăsat, fără să respire.

În cele din urmă răsuflă, ridicând capul.

– Nu, spuse ea atât de încet, încât, la început, Frank avu impresia că vorbeşte cu sine. Nu mai discuta despre asta. Tu crezi că îmi pasă, de aceea faci toate astea. Ca şi cum mi-ar păsa mai mult de ceea ce a fost atunci decât de ceea ce se întâmplă acum.

Se uită către el, captându-i privirea.

– Totul s-a întâmplat acum treizeci de ani, continuă ea. Sunt peste treizeci şi cinci de când ne cunoaştem, şi treizeci de când s-a întâmplat. Eu nu mai sunt acea Maia Katarina Toitovna. N-o cunosc, nu ştiu ce gândea, ce simţea ori de ce. A fost o lume diferită, o altă viaţă. Acum, pentru mine, nu mai are nicio importanţă. N-am niciun fel de sentimente pentru ea. Acum mă aflu aici, şi sunt asta!

Se împunse în piept cu degetul mare al mâinii drepte.

– Şi încă ceva: te iubesc!

Lăsă tăcerea să dureze, ultimele ei cuvinte îndepărtându-se ca vălurelele într-un bazin. Frank nu se putu abţine s-o privească. Apoi îşi mută privirea, smulgând-o, în altă parte, ridicând ochii către stelele abia ivite ale amurgului, memorându-le poziţia. Când îi spusese: „Te iubesc”, Orion era sus, pe cerul sudic. Scaunul metalic tare. Picioarele reci.

– Nu vreau să mă gândesc la altceva, spuse Maia.

Ea nu ştia. El, da. Dar fiecare trebuie să-şi asume, într-un fel, trecutul. Aveau aproape optzeci de ani şi erau sănătoşi. Existau acum şi oameni de o sută zece ani, sănătoşi, viguroşi şi puternici. Cine ştie cât vor dura toate astea? În urma lor se aduna o mulţime de trecut pe care erau nevoiţi să şi-l asume. Şi pe măsură ce mergeau mai departe, iar anii aceia ai tinereţii lor se retrăgeau în trecutul îndepărtat, toate pasiunile acelea sfâşietoare, care tăiaseră atât de profund… puteau fi ele, oare, numai nişte cicatrice? Nu erau răni mutilante? Ca o mie de amputări?

Dar nu era vorba de ceva fizic. Amputări, castrări, golirea de substanţă – toate existau doar în imaginaţie. O relaţie imaginară cu o situaţie reală…

– Creierul e un animal caraghios, murmură el.

Maia îşi lăsă capul într-o parte, îl privi curioasă. Deodată, lui Frank i se făcu frică; ei chiar *erau* propriile lor trecuturi, trebuia

să fie asta sau n-ar mai fi fost nimic şi, indiferent ce simţeau, gândeau sau spuneau în prezent, totul nu era nimic altceva decât un ecou al trecutului. Aşa că, atunci când spuneau ceea ce spuneau, cum puteau şti ce simte, gândeşte, spune mintea lor ascunsă? Nu ştiau, chiar că nu. Din acest motiv, relaţiile dintre ei erau deosebit de misterioase, se produceau între subconştienturile a două minţi, şi niciun gând ce se infiltra spre suprafaţă nu putea fi considerat corect. Oare Maia aceea, de la nivelul cel mai profund, ştie ori nu ştie? Îşi aminteşte sau uită? Jură răzbunare sau iartă? Nu avea cum să afle, niciodată nu putea fi sigur. Aşa ceva imposibil!

Şi totuşi, iat-o şezând acolo distrusă, arătând de parcă el, Frank, ar fi putut-o sfărâma ca pe o ceaşcă de cafea, cu un singur bobârnac. Iar dacă nici măcar nu se preface că o crede, ce-o să se aleagă de ei? Ce se va întâmpla după aceea? Cum să o sfărâme aşa? L-ar urî pentru asta, pentru că a forţat-o să-şi amintească trecutul, să ţină seama de el. Şi în felul ăsta… Cineva trebuia să continue, să acţioneze!

Frank ridică mâna, atât de înspăimântat, încât mişcarea semăna cu o teleoperare. Era un pitic într-un excavator gigant, un excavator rigid, ultrasensibil, cu care nu era familiarizat: ridică, modulează repede! La stânga, stai, revino, stai, rămâi aşa! Coboară uşor! Uşor, uşor, pe dosul mâinii ei! Prinde, foarte uşor! Mâna ei era într-adevăr foarte rece; la fel şi a lui.

Maia îl privi, pierdută.

– Haide…, spuse Frank, nevoit să-şi dreagă glasul, să ne întoarcem în camerele noastre.

Săptămâni întregi după aceea, Frank rămase cu o neîndemânare fizică, de parcă s-ar fi retras într-un alt spaţiu, fiind nevoit să-şi acţioneze trupul de la distanţă, prin teleoperare. Asta îl făcea conştient de câţi muşchi are. Uneori îi cunoştea atât de bine, încât se strecura ca un şarpe prin aer, dar de cele mai multe ori se deplasa prin smucituri, ca monstrul lui Frankenstein.

Burroughs era inundat de veşti proaste. Viaţa în oraş părea destul de normală, dar ecranele TV îi alimentau pe locuitori cu scene dintr-o lume în a cărei existenţă lui Frank îi venea greu să creadă: violenţe stradale în Hellas; craterul acoperit New Houston declarându-se republică independentă. În aceeaşi săptămână, Slusinski îi trimise înregistrarea de la o bază americană de orientare, unde toate cinci dormitoarele votaseră

să pornească spre Hellas fără permisele de călătorie necesare. Chalmers îi luă legătura cu noul responsabil de la UNOMA şi obţinu un detaşament de poliţişti de la Naţiunile Unite care să se deplaseze acolo, iar zece oameni arestară cinci sute prin intermediul măsurii foarte simple de a face uz de autoritate asupra computerului uzinei care alimenta cortul, ordonând apoi ocupanţilor neajutoraţi să se îmbarce într-o serie de vagoane de tren înainte de evacuarea aerului din cort. Apoi îi transportaseră la Koroleov, care acum era, de fapt, un oraş-închisoare. Transformarea oraşului în închisoare fusese făcută publică destul de recent, era greu de spus exact când, lăsând impresia că măsura existase dintotdeauna, părţi componente ale unui sistem de detenţie existând de câţiva ani, risipite pe toată întinderea planetei. Chalmers îi interogă pe câţiva dintre prizonieri, câte doi-trei deodată, prin intermediul instalaţiilor video din camere.

– Vedeţi cât de uşor a fost să fiţi reţinuţi! le spuse. Aşa se va întâmpla pretutindeni. Sistemele de menţinere a vieţii sunt atât de fragile, încât devin imposibil de apărat. Chiar şi pe Pământ tehnologia militară avansată face implementarea unui stat poliţienesc mult mai posibilă decât înainte, dar aici lucrul ăsta e absurd de uşor.

– Bine, ne-aţi prins atunci când vă era mai lesne, replică un bărbat cam de şaizeci de ani. Ceea ce a fost deştept din partea voastră. Dar mi-ar plăcea să te văd prinzându-ne atunci când vom fi liberi. În momentul acela, sistemul vostru de menţinere a vieţii va fi pentru noi la fel de vulnerabil cum este al nostru pentru voi, numai că al vostru va fi mult mai vizibil!

– Ar trebui să ştii mai bine! Întregul sistem de aici este, în cele din urmă, legat de Pământ. Doar că ei au la dispoziţie mari efective militare, pe care noi nu le avem. Tu şi toţi prietenii tăi încercaţi să puneţi în practică o rebeliune fantezistă, un fel de SF 1776, oameni ai frontierelor aruncând de pe umeri jugul tiraniei, doar că aici nu e la fel! Analogiile sunt toate eronate, înşelător de eronate, pentru că maschează realitatea, adevărata natură a dependenţei noastre şi forţa lor. Vă împiedică să vă daţi seama că e o fantezie!

– Sunt convins că şi atunci în colonii se aflau mulţi vecini conservatori cumsecade, susţinând aceeaşi cauză, spuse bărbatul, zâmbind. De fapt, analogia este, în multe privinţe, bună. Aici nu suntem doar nişte rotiţe într-un mecanism, suntem oameni cu individualitate, majoritatea indivizi de rând, dar există

şi anumite persoane remarcabile – aşa că vom avea şi noi washingtonii, jeffersonii şi paine-ii noştri, îţi garantez eu! Tot aşa vom avea andrew jacksonii şi forrest moseby-ii, oamenii duri care sunt buni să obţină ceea ce doresc.

– E ridicol! strigă Frank. O falsă analogie!

– Bine, oricum e mai mult o metaforă decât o analogie. Există deosebiri, dar intenţionăm să le facem faţă în mod creator. Nu vom ridica muschetele peste ziduri de piatră, ca să vă asasinăm mişeleşte.

– Dar să ridicaţi lasere de minerit peste pereţii craterelor? Credeţi că e vreo deosebire?

Omul făcu o mişcare neaşteptată, ca şi cum camera video ar fi fost un ţânţar.

– Cred că întrebarea adevărată este: Vom avea şi noi un Lincoln?

– Lincoln e mort, iar analogia istorică e ultimul refugiu al oamenilor care nu se pot adapta la situaţia curentă, i-o tăie Frank şi întrerupse legătura.

Raţiunea era inutilă. La fel şi mânia, sarcasmul, ca să nu mai pomenească de ironie. Nu putea decât să încerce să rivalizeze cu ei în materie de fantezie. Aşa că luă cuvântul la întruniri, făcând tot ce putea el mai bine, ţinându-le discursuri despre ceea ce era Marte, cum de ajunsese astfel, ce viitor minunat ar fi putut avea ca societate colectivă, specific şi organic marţiană, prin natura ei, „cu zgura tuturor acelor patimi pământene eliminată, a tuturor acelor deprinderi moarte care ne împiedică să trăim cu adevărat, să fim creatori – singura frumuseţe reală a lumii, naiba s-o ia!”.

Inutil. Încercă să aranjeze întrevederi cu unii dintre cei dispăruţi, şi odată chiar discută cu un grup la telefon, rugându-i să-i dea de ştire lui Hiroko, dacă se poate, că vrea neapărat să discute cu ea. Dar niciunul nu părea să ştie unde se află.

Apoi, într-o zi, primi un mesaj de la ea, scris cu majuscule şi expediat prin fax de pe Phobos. Ar face mult mai bine să discute cu Arkadi, se spunea în mesaj. Dar Arkadi dispăruse, după ce, un timp, se aflase în Hellas, şi nu mai răspundea la apeluri.

– Parcă ne-am juca de-a v-aţi ascunselea, ca idioţii, îi spuse Frank Maiei într-o zi, plin de amărăciune. Aveaţi jocul ăsta în Rusia? Mi-aduc aminte că îl jucam odată cu nişte băieţi mai mari, era cam pe la apus şi se iscase o furtună peste apă şi se făcuse de-a dreptul întuneric, şi iată-mă colindând străzile pustii, ştiind

că nu-l voi găsi pe niciunul dintre ceilalţi.

– Uită-i pe cei dispăruţi, îl sfătui Maia. Concentrează-te asupra celor pe care-i vezi. Oricum, dispăruţii îţi vor urmări mişcările. Nu are importanţă dacă nu-i vezi sau dacă ei nu răspund.

Frank dădu din cap.

Urmă apoi un nou val de imigranţi. Frank strigă după Slusinski şi îi dădu dispoziţie să ceară o explicaţie de la Washington.

– După cât se pare, domnule, consorţiul elevatorului a fost cumpărat printr-o preluare violentă de către Subarashii, iar activul acestora din urmă se află în Trinidad Tobago şi nu-l mai interesează să reacţioneze la preocupările americane privitoare la problema în discuţie. Capacitatea de construire a infrastructurii, zic ei, depinde acum de o rată de emigrare moderată.

– Dracu' să-i pieptene! exclamă Frank. Nu-şi dau seama ce fac!

Mergea în cerc, scrâşnind din dinţi. Cuvintele se revărsau cu uşurinţă din el, într-un monolog de fabricaţie proprie.

– Vedeţi, dar nu înţelegeţi! Cum spunea John, există porţiuni ale realităţii marţiene care nu reuşesc să străbată vidul; nu numai senzaţia gravitaţiei, dar şi senzaţia de a te trezi într-un dormitor, de a merge la baie undeva, afară, şi de a traversa apoi o alee până la sala de mese. Aşa că recepţionaţi totul în mod eronat, dobitoci aroganţi, ignoranţi şi stupizi!

Împreună cu Maia, luă trenul de la Burroughs înapoi, până la Pavonis Mons. Pe tot parcursul călătoriei, stătu pe locul de la fereastră şi privi peisajul roşu ridicându-se şi coborând, contractându-se într-un şes de numai cinci kilometri, apoi, pe măsură ce urcau, extinzându-se la patruzeci de kilometri sau chiar o sută. Mare umflătură pe scoarţa planetei mai era şi Tharsis! Ceva dinăuntru, care dă pe-afară. Ca şi în situaţia actuală. Da, erau blocaţi pe protuberanţa Tharsis a istoriei marţiene, cu vulcanii cei mari gata să pocnească.

Şi iată-l pe unul dintre ei, Pavonis Mons, un munte imens, de vis, de parcă toată lumea ar fi fost o gravură de Hokusai. Lui Frank îi venea greu să vorbească. Evita să se uite la televizorul montat pe peretele din faţă al vagonului – oricum, ştirile circulau prin tren aproape instantaneu, în frânturi de conversaţie auzite la întâmplare sau în expresiile de pe chipurile oamenilor. Niciodată nu era nevoie să te uiţi la televizor pentru a afla ştirile cu adevărat importante. Trenul trecea printr-o pădure de pini de

Acheron, nişte chestii mici cu coaja ca fierul negru şi smocuri cilindrice de ace, doar că acele erau toate galbene şi atârnau. Auzise despre asta, era o anume problemă cu solul, prea multă sare sau prea puţin azot, nu erau siguri. Siluete cu căşti pe cap, urcate pe o scară, stăteau pe lângă unul dintre ei, culegând eşantioane de ace bolnave.

– Asta sunt eu, îi spuse Frank Maiei abia auzit, pentru că aproape adormise. Mă joc cu ace de pin, în vreme ce bolnave sunt rădăcinile.

La sediul de la Sheffield începu discuţiile cu administratorii elevatorului, precum şi o nouă rundă de convorbiri simultane cu Washingtonul. Se dovedi că Phyllis încă mai deţinea controlul asupra elevatorului, după ce îi ajutase pe cei de la Subarashi cu prilejul preluării, plină de ostilitate, a companiei care-l construise.

Apoi auziră că Arkadi se află la Nicosia (îndată ce coborai panta de la Pavonis) şi că el şi adepţii lui declaraseră Nicosia oraş liber, la fel ca New Houston. Nicosia devenise o trambulină importantă pentru cei hotărâţi să fugă. Te puteai strecura în Nicosia, şi nu se mai auzea niciodată despre tine. Se întâmplase de sute de ori; de atâtea ori, încât era limpede că aveau de-a face cu un sistem de contact şi transmisie, un fel de sistem de trenuri subterane, pe care niciun detectiv deghizat nu izbutise încă să-l penetreze sau de la care să se întoarcă măcar.

– Hai să coborâm acolo şi să discutăm cu el, îi spuse Frank Maiei, când află vestea. Chiar că vreau să-l înfrunt personal.

– Nu va ajuta la nimic, spuse Maia, pesimistă.

Dar probabil că Nadia se afla şi ea acolo, aşa că Maia îl însoţi.

Coborâră în tăcere panta, privind cum stâncile acoperite cu chiciură trec ca fulgerul pe lângă ei. La Nicosia, gara se deschise pentru a primi trenul, de parcă nici nu se punea problema să fie refuzaţi. Dar Arkadi şi Nadia nu se aflau în micul grup care le ieşi în întâmpinare. În locul lor apăruse Alexander Jalin. Ajunşi în biroul primarului, stabiliră o legătură video cu Arkadi. Judecând după lumina soarelui din spatele lui, se afla deja la mulţi kilometri spre est. Iar Nadia, ziceau ei, nu venise deloc la Nicosia. Arkadi era, la fel ca oricând, expansiv şi relaxat.

– E o nebunie, îi spuse Frank, furios că nu-l găsise personal. Nu poţi spera să reuşeşti.

– Ba putem! răspunse Arkadi. Sperăm!

Barba sa luxuriantă, roşie cu fire albe, era o evidentă insignă revoluţionară, de parcă ar fi fost tânărul Fidel, pe punctul de a

intra în Havana.

– Desigur, ar fi mai uşor cu sprijinul tău, Frank. Gândeşte-te!

Apoi, înainte ca Frank să scoată vreun cuvânt, cineva din afara ecranului îi atrase celuilalt atenţia. Urmă o conversaţie murmurată în limba rusă, după care Arkadi reapăru.

– Îmi pare rău, Frank, spuse el. Trebuie să mă ocup de ceva. Iau legătura cu tine cât de curând posibil.

– Să nu cumva să pleci! strigă Frank, dar legătura se întrerupsese. Blestematule!

Nadia interveni pe linie. Se afla la Burroughs, dar fusese pe recepţie în timpul discuţiei, atât cât durase. În contrast cu Arkadi, Nadia era încordată, aspră, nefericită.

– Nu cumva îl sprijini în ceea ce face! strigă Frank.

– Nu, spuse Nadia, încruntată. Nu vorbim. Încă mai menţinem legătura asta telefonică, aşa am aflat unde sunteţi, dar nu o mai folosim în direct. N-are niciun sens.

– Nu-l poţi influenţa? întrebă Maia.

– Nu.

Frank vedea că Maiei îi vine greu s-o creadă, şi aproape că izbucni în râs: să nu poţi influenţa un bărbat? Să nu-l poţi manipula? Care e problema Nadiei?

În noaptea aceea traseră la un dormitor comun din apropierea gării. După cină, Maia se întoarse la sediul administraţiei pentru a discuta cu Alexander, Dmitri şi Elena. Pe Frank nu-l interesa, era o pierdere de timp. Neliniştit, parcurse circumferinţa vechiului oraş, pe alei care duceau până la peretele cortului, amintindu-şi de cele întâmplate în noaptea aceea, cu atâta timp în urmă. Numai nouă ani, de fapt, deşi i se părea că a trecut o sută. Acum Nicosia părea mică. Parcul din colţul de vest încă mai oferea o privelişte frumoasă asupra oraşului, dar întunericul învăluia totul, aşa că abia se mai vedea.

În pâlcul de sicomori, acum maturizaţi, trecu pe lângă un bărbat scund care se grăbea în sens opus. Bărbatul se opri şi îl privi atent pe Frank, aflat sub un felinar.

– Chalmers! exclamă bărbatul.

Frank se întoarse. Omul avea o faţă subţire, prelungă, bucle încâlcite, pielea măslinie. Nimeni cunoscut. Dar, văzându-l, îl trecu un fior.

– Da? îi răspunse el, scurt.

– Nu mă cunoşti, aşa-i? întrebă omul, privindu-l atent.

– Nu! Cine eşti?

Zâmbetul omului era asimetric, de parcă faţa i-ar fi fost crăpată în vârful bărbiei. În lumina felinarului, părea deformată, pe jumătate nebună.

– Cine eşti? întrebă Frank încă o dată.

Bărbatul ridică un deget.

– Ultima oară când ne-am întâlnit, tu demolai oraşul, în seara asta e rândul meu. Ha!

Se îndepărtă cu paşi mari, râzând, iar fiecare „Ha!” ascuţit răsuna mai înalt decât cel dinainte.

Revenit la birou, Maia îl prinse strâns de braţ.

– Eram îngrijorată. N-ar trebui să te plimbi singur prin oraş.

– Tine-ţi gura!

Se duse drept la telefon şi chemă uzina. Totul era normal. Chemă poliţia UNOMA şi le spuse să trimită o gardă înarmată la uzină şi la gară. Încă mai repeta ordinul cuiva situat mai sus în ierarhie, şi se părea că va trebui să meargă, pentru confirmare, până la noul reprezentant, când imaginea dispăru. Frank simţi un tremur sub tălpi, şi toate soneriile de alarmă din oraş porniră deodată. Un *brinnnnnng!* concertat, adrenergic.

Urmă apoi o izbitură scurtă. Toate uşile se închiseră cu un fâsâit; clădirea se etanşa singură, ceea ce însemna că presiunea din exterior coborâse brusc. Şi el, şi Maia se repeziră la fereastră şi aruncară o privire afară. Cortul de deasupra oraşului era coborât, în unele locuri întins peste acoperişurile clădirilor cele mai înalte, ca un ambalaj transparent, în altele fluturând în vânt. Oamenii aflaţi pe stradă băteau în uşi, alergând, prăbuşindu-se, înghesuindu-se unul într-altul, aidoma cadavrelor de la Pompei. Frank se îndepărtă, gingiile zvâcnindu-i de o durere ascuţită.

După câte se părea, clădirea era etanşată perfect. Peste tot zgomotul, Frank auzea ori simţea zumzetul unui generator. Ecranele video rămâneau însă albe, şi celor doi le venea greu să creadă în realitatea imaginii de dincolo de fereastră. Chipul Maiei era roz, dar ea se purta calm.

– Cortul s-a prăbuşit!

– Ştiu!

– Dar ce s-a întâmplat?

Frank nu-i răspunse.

Maia încercă monitoarele video.

– Ai încercat prin radio?

– Ei bine! strigă ea, exasperată de tăcerea lui Frank. Ştii ce se întâmplă?

– Revoluţie, răspunse el.

Partea a VII-a
SENZENI NA

În a paisprezecea zi a revoluţiei, Arkadi Bogdanov visa că el şi tatăl lui stăteau pe o ladă de lemn, în faţa unui foc mic, la marginea luminişului – un fel de foc de tabără, doar că, la numai o sută de metri în spatele lor, se aflau clădirile lungi, joase, cu acoperiş de tablă, de la Ugoli. Stăteau cu mâinile goale întinse către căldura care se răspândea în aer, iar tatăl povestea din nou despre întâlnirea sa cu leopardul zăpezii. Bătea vântul, şi flăcările pâlpâiau. Apoi o alarmă de incendiu sună înapoia lor.

Era ceasul deşteptător al lui Arkadi, pus să sune la patru dimineaţa. Bărbatul se sculă şi făcu o baie fierbinte, frecându-se cu buretele. Îi reveni în minte o imagine din vis. Nu prea dormise de la începutul revoltei, doar câteva ceasuri ciugulite pe ici, pe colo, iar soneria îl trezise din nişte vise profunde, din cele pe care, în mod normal, nu ţi le aminteşti. Aproape toate fuseseră nealterate aduceri-aminte ale copilăriei, niciodată actualizate până atunci. Îl făceau să se întrebe cât mai poate ţine memoria şi dacă depozitul acesteia nu va fi fiind infinit mai cuprinzător decât mecanismul lui de recuperare. Ar putea, oare, cineva să-şi amintească fiecare secundă a vieţii, dar numai în vise care se pierd la deşteptare? E posibil ca toate astea să fie necesare, într-un fel sau altul? Iar dacă e aşa, ce se va întâmpla dacă oamenii vor continua să trăiască două-trei sute de ani?

Janet Blyleven trecu pe acolo, cu un aer îngrijorat.

– Au aruncat în aer Nemesis. Roald a analizat înregistrarea video şi presupune că l-au lovit cu un mănunchi de bombe cu hidrogen.

Trecură alături, la sediul municipalităţii din Carr, unde Arkadi petrecuse cea mai mare parte din cele două săptămâni anterioare. Alex şi Roald erau înăuntru, urmărind televizorul.

– Ecran, redă banda numărul unu.

O imagine clipi pe ecran şi rămase acolo; spaţiul negru, reţeaua deasă a stelelor, iar la mijloc un asteroid negru, neregulat, vizibil ca un petic întunecat acoperind stelele. Imaginea se menţinu timp de câteva minute, apoi o lumină albă apăru într-o parte a asteroidului. Imediat urmă expansiunea şi

apoi dispersarea micului corp ceresc.

– A mers repede, remarcă Arkadi.

– Mai e un alt unghi al camerei, ceva mai încolo.

Noul clip arăta cât de alungit fusese asteroidul şi se vedeau pustulele argintii ale rachetelor de ghidare. După care urmă un fulger alb, iar când cerul redeveni negru pe ecran, asteroidul dispăruse; o licărire pe partea dreaptă a cadrului indică trecerea fragmentelor, după care aceasta încetă, şi totul se termină. Niciun fel de nor alb, incandescent, niciun urlet pe banda sonoră, doar vocea abia auzită a unui reporter, bătând câmpii despre sfârşitul ameninţării cu Ziua de Apoi de către răsculaţii marţieni şi justificarea conceptului de apărare strategică, deşi se părea că vectorii nucleari proveniseră de la baza lunară Amex şi fuseseră lansaţi de un tun instalat pe şine.

– Niciodată nu mi-a surâs ideea, spuse Arkadi. A fost, din nou, vorba de o distrugere reciprocă asigurată.

– Dar dacă există distrugere reciprocă asigurată, spuse Roald, iar una dintre părţi îşi pierde capacitatea...

– Cu toate acestea, nu ne-am pierdut capacitatea. Iar ei pun preţ la fel de mult ca şi noi pe tot ceea ce se află aici. Aşa că, acum, noi am revenit la defensiva elveţiană.

Distrugeţi ce şi-au dorit duşmanii şi retrageţi-vă pe înălţimi, rezistând la nesfârşit. Asta era mai mult pe placul lui.

– Defensiva elveţiană este mai slabă, spuse, fără menajamente, Roald, care votase laolaltă cu majoritatea în favoarea expedierii satelitului Nemesis către Pământ.

Arkadi dădu din cap. Nu putea nega că un termen fusese radiat din ecuaţie. Dar nu era limpede dacă echilibrul puterii se modificase sau nu. Ideea cu Nemesis nu-i aparţinuse; Mihail Ianghel o propusese, iar grupul care se ocupa de asteroizi o pusese în aplicare pe contul său. Acum, mulţi dintre ei erau morţi, ucişi de marea explozie ori de cele mai mici, din centură, în vreme ce Nemesis însuşi crease impresia că rebelii vor încuviinţa distrugerea totală a Pământului. O idee proastă, după cum precizase Arkadi.

Dar aşa e viaţa în timpul unei revoluţii. Nimeni nu se află la conducere, indiferent de ce spun oamenii. Iar pentru cei mai mulţi era mai bine aşa, mai cu seamă aici, pe Marte. Avuseseră loc lupte grele în timpul primei săptămâni. Pe parcursul anului precedent, UNOMA şi transnaţionalele îşi consolidaseră forţele de securitate. Majoritatea marilor oraşe fuseseră ocupate

instantaneu, şi asta s-ar fi putut întâmpla pretutindeni, doar că s-a dovedit a exista mult mai multe grupuri rebele decât avuseseră idee ei sau oricine alţii. Peste şaizeci de oraşe şi staţii apăruseră pe reţea şi îşi declaraseră independenţa. Scoseseră capul din laboratoare şi din măruntaiele dealurilor şi, pur şi simplu, luaseră totul în stăpânire. Iar acum, cu Pământul aflat de cealaltă parte a Soarelui şi cel mai apropiat traseu de navete spaţiale distrus, forţele de securitate erau acelea care păreau asediate, fie că se aflau în oraşele mari sau nu.

Sosi un mesaj de la uzină. Aveau probleme cu computerele şi doreau ca Arkadi să vină şi să arunce o privire.

Acesta ieşi din sediul primăriei şi traversă Menlo Park, până la uzină. Era imediat după răsărit, şi cea mai mare parte a craterului Carr se afla încă în umbră. Numai peretele de vest şi clădirile înalte, din beton, ale uzinei erau, la ceasul acela, inundate de soare, pereţii lor, galbeni în lumina aspră a dimineţii, drumurile urcând pereţii craterului ca nişte panglici aurii. Pe străzile adumbrite, oamenii tocmai se trezeau. O mulţime de rebeli sosiseră din alte oraşe ori de pe înălţimile presărate de cratere şi dormeau pe iarba din parcuri. Oamenii se ridicau în picioare, cu sacii de dormit încă învelindu-le gambele, cu pleoapele umflate şi părul zbârlit. Temperaturile nocturne erau menţinute la un nivel ridicat, dar încă mai era frig în zori, iar cei ce ieşiseră din sacii de dormit se strângeau pe lângă sobe, suflând în palme, făcându-şi de lucru cu ibrice şi samovare, uitându-se, din când în când, spre vest pentru a vedea cât de aproape ajunsese linia luminozităţii solare. Când îl zăriră pe Arkadi îi făcură semn cu mâna şi, de mai multe ori, fu oprit de oameni care doreau să-i cunoască opinia cu privire la ultimele ştiri sau să-i dea sfaturi. Arkadi le răspunse tuturor, plin de voie bună. Simţi din nou deosebirea aceea plutind în aer, sentimentul că se aflau împreună într-un nou spaţiu, fiecare confruntat cu aceeaşi problemă, fiecare egal al celorlalţi, fiecare (la vederea unei rezistenţe încinse până la roşu sub un ibric de cafea) ajuns incandescent în contact cu electricitatea libertăţii.

Porni pe jos, simţindu-se uşurat, sporovăind, în timp ce mergea, în computerul personal de la încheietura mâinii.

– Parcul îmi aminteşte de ceea ce zicea Orwell despre Barcelona intrată în mâinile anarhiştilor – este euforia unui nou contract social, al unei reveniri la visul acela, de copil, către corectitudine, de la care am început cu toţii…

Se auzi un semnal, iar chipul lui Phyllis apăru pe ecranul minuscul, ceea ce era enervant.

– Ce doreşti? o întrebă el.

– Nemesis este distrus. Vrem să te predai înainte de a se produce alte distrugeri. Acum totul e simplu, Arkadi. Te predai sau mori.

Lui Arkadi aproape că îi veni să râdă. Phyllis era ca vrăjitorul cel rău din filmul cu Oz, apărând pe neaşteptate în sfera de cristal.

– Nu e nimic de râs! exclamă ea, iar el îşi dădu seama, brusc, că e înspăimântată.

– Ştii bine că noi n-am avut nimic de-a face cu Nemesis, spuse el. Este nerelevant.

– Cum de poţi să fii atât de prost? strigă ea.

– Nu e vorba de prostie. Ascultă! Transmite-le stăpânilor tăi ce-ţi spun eu: dacă încearcă să supună oraşele libere de aici, vom distruge tot ce există pe Marte.

Asta însemna apărare elveţiană.

– Crezi că aşa ceva are vreo importanţă?

Phyllis avea buzele albe, minuscula ei imagine devenise o mască primitivă a furiei.

– Are. Uite ce este, Phyllis. Eu nu sunt decât calota polară a întregii poveşti; există o parte subterană masivă, pe care tu nu ai cum s-o vezi. E cu adevărat ceva de mari proporţii, şi oamenii de-aici dispun de mijloacele de a contraataca, dacă vor neapărat s-o facă.

Probabil că Phyllis lăsase să-i cadă braţul, pentru că imaginea de pe micul lui ecran se zdruncină necontrolat, după care acolo apăru podeaua.

– Întotdeauna ai fost un prost, spuse vocea lui Phyllis, acum despărţită de trup. Chiar şi atunci când ne aflam pe Ares.

Legătura se întrerupse.

Arkadi îşi continuă drumul; agitaţia oraşului devenise mult mai puţin antrenantă decât înainte. Dacă Phyllis era înspăimântată…

Cei de la uzină erau ocupaţi cu depistarea unei defecţiuni. Cu câteva ore mai devreme, nivelurile de oxigen din oraş începuseră să crească, şi nicio lumină de avertizare nu se aprinsese. Un tehnician descoperise defecţiunea din întâmplare.

După o jumătate de oră de muncă, o găsiră. Fusese substituit un program. Îl înlocuiră ei, dar Tati Anohin nu se bucura.

– Ascultă încoace, trebuie neapărat să fi fost un sabotaj, şi încă a rămas mai mult oxigen decât se înregistrează. Iată, acolo, în clipa asta, avem aproape patruzeci la sută.

– Nici nu e de mirare că toţi sunt atât de bine dispuşi în dimineaţa asta.

– Eu nu sunt. Iar chestia cu starea de spirit e un mit.

– Eşti sigur? Verifică din nou programarea, uită-te la identităţile codificate şi vezi dacă mai sunt ascunse şi alte substituiri.

Se îndreptă din nou către primăria oraşului. Era la jumătatea drumului când, deasupra capului său, se produse o pocnitură puternică. Ridică privirea şi zări o mică deschidere în cupolă. Aerul căpătă dintr-o dată un pâlpâit irizat, de parcă Arkadi s-ar fi aflat în interiorul unui mare balon de săpun. Un fulger strălucitor şi un bubuit puternic îl doborâră la pământ. Încercă să se ridice şi văzu totul aprinzându-se simultan. Oamenii ardeau ca torţele şi, chiar în faţa ochilor săi, braţul i se aprinse.

Nu erau greu de distrus oraşele marţiene. Nu mai greu decât să spargi o fereastră ori să umfli un balon.

Nadia Cernâşevskaia ajunse la această concluzie în timp ce se ascundea în birourile primăriei de la Lasswitz, un oraş de corturi care fusese perforat într-o seară, chiar după apusul soarelui. Toţi ocupanţii supravieţuitori erau acum înghesuiţi în birourile primăriei sau în uzină. Timp de trei zile îşi petrecuseră vremea încercând să repare cortul şi privind la televizor, dornici să priceapă ce se petrece. Dar reportajele pământene erau preocupate de propriile războaie ale Terrei, care păreau a se contopi toate într-unul singur. Numai foarte rar apăreau ştiri despre oraşele marţiene distruse. Una relata că multe cratere acoperite fuseseră lovite de rachete venite de dincolo de orizont, de obicei după ce mai întâi era introdus oxigen sau alt combustibil ce se împrăştia în aer, operaţia fiind urmată imediat de un ignigen care producea efecte de o severitate diferită – de la incendii îndreptate împotriva personalului sau detunături care aruncau în aer cupolele, până la explozii cu adevărat puternice, care aveau ca efect reexcavarea craterului. Incendiile stimulate de oxigen şi îndreptate împotriva personalului păreau cele mai obişnuite; şi lăsau, în cea mai mare parte, infrastructurile intacte.

În cazul oraşelor de corturi era şi mai simplu. Majoritatea fusese înţepată de lasere declanşate de pe Phobos.

În unele cazuri, uzinele deveniseră ţinta unor rachete de croazieră teleghidate. Altele fuseseră invadate de soldaţi dintr-o tabără militară sau alta; cosmodromurile lor erau capturate, maşini blindate străpungeau zidurile oraşelor şi – în puţine cazuri – paraşutişti dintr-o tabără militară coborau, cu motoare-rachetă în spate.

Nadia urmărea imaginile tremurate, care dezvăluiau atât de bine teama operatorilor, stomacul strângându-i-se într-un ghem tare.

– Ce fac ei acolo? Testează metode de distrugere? strigă ea.

– Mă îndoiesc, răspunse Ieli Zudov. E, probabil, vorba de grupuri diferite, folosind metode diferite. Unii, se pare, vor să distrugă cât mai puţin posibil, alţii vor, parcă, să omoare cât mai mulţi dintre noi. Să facă mai mult loc pentru imigrare.

Nadia se întoarse cu spatele, scârbită. Se ridică şi porni spre bucătărie, uşor aplecată în faţă, ţinându-se cu mâinile de stomac, căutând cu disperare să facă ceva. Cei din bucătărie

porniseră un generator şi încălzeau în cuptorul cu microunde caserole cu mâncare congelată. Îi ajută să le împartă, deplasându-se de-a lungul unui şir de oameni care stăteau pe jos, în hol. Chipuri nespălate, presărate cu pustule negre cauzate de degerături. Unii vorbeau agitaţi, alţii stăteau nemişcaţi, ca statuile, iar alţii dormeau rezemaţi unul de altul. Majoritatea locuiseră în Lasswitz, dar un mare număr veniseră din corturi sau ascunzători distruse din spaţiu ori atacate de forţe terestre.

– E stupid, îi spunea o arăboaică bătrână unui bărbat mic de statură, butucănos. Părinţii mei lucrau la Semiluna Roşie, la Bagdad, când au bombardat americanii; dacă duşmanii controlează cerul, nu e nimic de făcut. Nimic! Trebuie să ne predăm. Să ne predăm, cât mai curând posibil.

– Dar cui? întrebă acesta, îngrijorat. Şi în numele cui? Şi cum?

– Oricui. În numele tuturor. Prin radio, desigur!

Femeia se uită la Nadia, care ridică din umeri.

Apoi consola de la mână sună, iar Saşa Efremov bălmăji ceva în micul său microfon. Staţia de apă din nordul oraşului fusese aruncată în aer de o explozie, iar izvorul pe care îl captase se revărsa acum într-o erupţie arteziană de apă şi gheaţă.

– Vin imediat, spuse Nadia, şocată.

Staţia de apă se alimenta din partea de jos a acviferu-lui Lasswitz, care era considerabil. Dacă o parte semnificativă a acviferului ieşea la suprafaţă, atunci staţia de apă, oraşul şi întregul canion în care se aflau urmau să dispară într-o inundaţie catastrofală. Mai rău decât atât, Burroughs era amplasat la numai două sute de kilometri mai la vale, pe Pantele lui Syrtis şi Isidis, iar inundaţia ar fi putut foarte bine să ajungă până acolo. Burroughs! Populaţia oraşului era prea numeroasă pentru a putea fi evacuată, mai ales acum, când aşezarea devenise un adăpost pentru cei care fugeau de război; pur şi simplu, niciunii nu aveau unde să se ducă!

– Să ne predăm! insista arăboaica de pe hol. Să ne predăm cu toţii!

– Nu cred că va mai avea vreun efect, spuse Nadia şi porni în fugă spre uşa etanşă a clădirii.

O parte din fiinţa ei simţi o imensă uşurare că poate face ceva, că nu se mai înghesuie într-o clădire privind dezastrele la televizor, *că acţionează.* Iar Nadia plănuise şi coordonase construcţia oraşului cu doar şase ani în urmă, aşa că avea idee

ce trebuie să facă. Oraşul era un cort de talia Nicosiei, cu ferma şi uzina în structuri separate şi staţia de apă destul de departe, spre nord. Toate structurile erau situate pe fundul unei mari fisuri orientate de la est la vest şi numită Canionul Arena, ai cărei pereţi erau aproape verticali, înalţi de o jumătate de kilometru.

Staţia de apă era amplasată doar la câteva sute de metri depărtare de peretele nordic al canionului, care în zona aceea forma o impresionantă protuberanţă la partea superioară. În timp ce se îndrepta, cu Saşa şi Ieli, către staţia de apă, Nadia le prezentă repede planul:

– Cred că vom putea doborî peretele deasupra staţiei, iar dacă reuşim, alunecarea de teren ar trebui să fie de ajuns pentru a opri scurgerea.

– Dar inundaţia nu va căra toate pietrele provenite din alunecarea de teren?

– Da, sigur, dacă avem de-a face cu spargerea unui întreg acvifer. Dar dacă acoperim spărtura atunci când aceasta nu e altceva decât o sondă în erupţie, apa evacuată va îngheţa pe alunecarea de teren şi sper că va forma un baraj suficient de greu pentru a putea rezista. Presiunea hidrostatică a acestui acvifer este doar cu puţin mai mare decât presiunea litostatică a rocii de deasupra sa, aşa că erupţia arteziană nu e chiar atât de înaltă. Dacă ar fi fost mai înaltă, acuma am fi deja morţi.

Frână vehiculul. Prin parbriz vedeau resturile staţiei de apă, într-un nor subţire de abur îngheţat. O maşină se apropie cu toată viteza de ei, zgâlţâindu-se, iar Nadia semnaliza cu farurile şi comută radioul pe frecvenţa comună. Era personalul de la staţia de apă, un cuplu pe nume Angela şi Sam, înverşunaţi de aventurile ultimei ore. După ce ajunseră în paralel cu ei şi îşi terminară istorisirea, Nadia le explică planul.

– S-ar putea să meargă, spuse Angela. Cu siguranţă că nimic altceva nu poate opri erupţia. Pompează serios!

– Trebuie să ne grăbim, spuse Sam. Mănâncă piatra cu o viteză de necrezut.

– Dacă nu o oprim, spuse Angela cu un anume entuziasm morbid, va arăta ca atunci când Atlanticul a trecut pentru prima dată prin strâmtoarea Gibraltar şi a inundat bazinul Mediteranei. S-a produs o cascadă care a durat zece mii de ani.

– Pe-asta n-am mai auzit-o, spuse Nadia. Haideţi cu mine pe ţărm, să punem roboţii în funcţiune.

În drum, Nadia chemase toţi roboţii de construcţii din

hangarul în care se aflau, la baza peretelui nordic, lângă staţia de apă. Când cele două maşini ajunseră acolo, constatară că vreo câţiva dintre roboţii cei mai rapizi sosiseră deja, iar ceilalţi se apropiau, scrâşnind din şenile pe fundul canionului. La baza peretelui care se înălţa ca un enorm val îngheţat, strălucind în lumina amiezii, se afla panta mică a unui taluz. Nadia intră în legătură cu excavatoarele şi buldozerele sosite, comandându-le să deschidă drumuri prin taluz. Când acestea vor fi gata, roboţii pentru săpat tunele vor fora drept prin peretele abrupt.

– Vedeţi, explică Nadia, arătând o hartă a canionului afişată pe monitorul maşinii, e o fisură mare, dincolo de protuberanţă. Face ca buza peretelui să atârne puţin. Vedeţi terasa aceea ceva mai scundă la partea superioară? Dacă detonăm la partea de jos a acestei fisuri întreaga cantitate de explozibil de care dispunem, cu siguranţă că aceasta va doborî tot ce se află deasupra. Nu credeţi?

– Nu ştiu, spuse Ieli. Merită o încercare.

Sosiră şi roboţii mai lenţi, care aduceau cu ei o gamă întreagă de explozivi rămaşi de la excavarea fundaţiei oraşului. Nadia trecu la lucru, programând maşinile să sape la baza peretelui şi, timp de aproape o oră, dispăru din văzul celorlalţi. Când termină treaba, le spuse:

– Să ne întoarcem în oraş şi să evacuăm populaţia. Nu pot fi sigură cât din acest mal se va prăbuşi, şi doar nu vrem să îngropăm pe nimeni. Avem patru ore la dispoziţie.

– Doamne, Nadia!

– Patru ore.

Nadia transmise ultima comandă şi porni maşina. Angela şi Sam îi urmară, chiuind.

– Nu vă pare prea rău că plecaţi! le spuse Ieli.

– La naiba, era o plictiseală! răspunse Angela.

– Nu cred că asta va mai fi o problemă.

Evacuarea se dovedi dificilă. Mulţi locuitori nu voiau să plece şi pe de altă parte abia încăpeau în maşinile existente. Până la urmă se înghesuiră cu toţii şi porniră pe drumul marcat de transpondere, în direcţia Burroughs. Lasswitz rămase pustiu. Nadia pierdu o oră încercând s-o contacteze pe Phyllis prin satelit, dar canalele comune erau deranjate de ceea ce semăna cu mai multe eforturi conjugate de bruiere. Nadia lăsă un mesaj satelitului: „Suntem necombatanţi din Syrtis Major, încercând să împiedicăm acviferul Lasswitz să inunde oraşul Burroughs. Aşa

că lăsaţi-ne în pace!” Şi asta era un fel de capitulare.

Angela şi Sam se urcară în aceeaşi maşină cu Nadia, Saşa, Ieli şi porniră pe serpentinele abrupte, continuându-şi drumul pe latura sudică a canionului. De partea cealaltă a drumului se vedea impunătorul perete nordic; jos, spre stânga, era situat oraşul, cu un aspect aproape normal, dar în partea dreaptă ceva, evident, nu era în ordine. Staţia de apă fusese străpunsă la mijloc de un gheizer alb, gros, care ţâşnea ca un hidrant spart, şi apoi se prăbuşea, într-un talmeş-balmeş de bucăţi de gheaţă alb-roşiatice, murdare. Această masă ciudată se deplasa chiar sub ochii lor, dând la iveală apa neagră care curgea şi se evapora nebuneşte, ceţuri albe strecurându-se prin fisurile negre şi coborând apoi în canion, purtate de vânt. Rocile şi nisipul fin de la suprafaţă erau atât de deshidratate încât, atunci când erau lovite de apă, părea că explodează din pricina reacţiilor chimice violente, iar când apa curgea pe teren uscat, nori mari de praf ţâşneau în aer şi se alăturau aburului îngheţat care se ridica, învolburându-se, din apă.

– Sax va fi încântat, spuse Nadia, cu îndârjire.

La ora stabilită, patru coloane de fum se înălţară de la baza peretelui nordic. Timp de câteva secunde nu se întâmplă nimic, iar observatorii oftară. Apoi faţa malului tresări, iar stânca imensă care forma protuberanţa alunecă încet şi maiestuos. Nori groşi de fum ţâşniră de la baza malului, apoi perdele de materiale ejectate se ridicară în toate părţile, ca apa de sub un aisberg care se rupe. Un vuiet surd le zgudui maşina, iar Nadia, precautǎ, se îndepărtă, în marşarier, de malul sudic. Şi chiar înainte ca un nor masiv de praf să acopere totul, zăriră staţia de apă acoperită de partea anterioară a alunecării de teren care înainta lent. În tot acest timp, Angela şi Sam ovaţionaseră.

– Cum o să ştim dacă a mers? întrebă Saşa.

– Aşteaptă până când o s-o vedem din nou, spuse Nadia. Să sperăm că torentul a îngheţat în aval. Dacă nu mai e apă la suprafaţă, n-o să se producă nicio mişcare.

Saşa dădu din cap. Stăteau acolo, cu privirile aţintite la străvechiul canion, aşteptând. Mintea Nadiei era aproape ştearsă. Puţinele gânduri care îi mai treceau prin cap erau sumbre. Avea nevoie de şi mai multă acţiune, ca în ultimele ore, genul de activitate intensă care nu îi lăsa timp de gândire. După numai un minut de pauză, întreaga situaţie dezastruoasă o copleşea din nou: oraşe distruse, morţi pretutindeni, dispariţia lui

Arkadi. Şi nimeni nu stăpânea evenimentele, cel puţin aparent. Nu exista niciun fel de plan. Poliţiştii distrugeau oraşele pentru a pune capăt rebeliunii, iar rebelii distrugeau oraşele pentru a continua rebeliunea. Totul se va termina cu o distrugere generală, cu munca întregii sale vieţi aruncată în aer chiar sub ochii ei şi fără niciun motiv! Niciun fel de motiv!

Nu-şi putea permite să gândească. Acolo, jos, o alunecare de teren acoperise o staţie de pompare, iar apa care ţâşnea din puţ fusese oprită şi îngheţase, formând un baraj compozit. Ce va urma după asta era greu de presupus. Dacă presiunea hidrostatică din acvifer avea să fie suficient de puternică, ar fi putut avea loc o nouă erupţie. Iar dacă barajul era suficient de gros… în sfârşit, n-ar mai fi fost nimic de făcut deşi, dacă s-ar putea realiza un fel de supapă de evacuare, care să preia presiunea exercitată asupra barajului format prin prăbuşirea pământului… încet, vântul risipi norul de praf. Însoţitorii Nadiei ovaţionară. Staţia de apă dispăruse, acoperită de proaspăta alunecare de teren pornită din peretele de la nord, perete a cărui creastă avea acum o proaspătă scobitură, în formă de arc. Doar că fenomenul fusese de mici proporţii, departe de marea alunecare de teren la care sperase Nadia. Lasswitz rămăsese încă pe loc, şi se părea că stratul de piatră de deasupra staţiei nu era chiar atât de gros. Adevărat, inundaţia părea să se fi oprit; totul era nemişcat, o brazdă imensă, de un alb murdar, ca un gheţar care cobora pe mijlocul canionului şi din care se înălţa foarte puţin abur îngheţat. Şi totuşi…

– Haideţi înapoi, în Lasswitz, să ne uităm la monitoarele acviferului.

Se întoarseră pe drumul care urmărea peretele canionului şi ajunseră în garajul din Lasswitz. În costume şi cu căştile pe cap, porniră pe jos pe străzile pustii. Centrul pentru studiul acviferului era situat lângă administraţia oraşului. Li se părea ciudat să vadă gol refugiul lor din ultimele câteva zile.

Înăuntru, studiară înregistrările complexului de senzori subterani. Mulţi nu mai funcţionau, dar ceilalţi arătau că presiunea hidrostatică din interiorul acviferului era mai mare decât oricând şi în continuă creştere. Ca şi cum ar fi vrut să accentueze acest fapt, un uşor cutremur zgudui aşezarea, făcând ca solul să vibreze sub tălpile locuitorilor. Niciunul nu mai simţise aşa ceva pe Marte până atunci.

– Drace! exclamă Ieli. Sunt sigur că va exploda din nou!

– Trebuie să forăm un puţ de fugă, spuse Nadia. Un fel de supapă de presiune.

– Şi dacă explodează ca şi puţul principal? întrebă Saşa.

– Dacă îl facem la capătul de sus al acviferului ori la mijloc, pentru a prelua o parte din debit, ar trebui să fie bun. La fel de bun ca şi vechea staţie de apă, pe care, probabil, cineva a aruncat-o în aer, altfel încă ar mai funcţiona aşa cum trebuie, spuse ea, clătinând din cap, cuprinsă de amărăciune. Trebuie să riscăm. Dacă merge, merge! Dacă nu, atunci poate că vom provoca o erupţie. Iar dacă nu facem nimic, o erupţie tot se va produce.

Nadia conduse micul grup pe strada principală, până la depozitul roboţilor, şi se aşeză la pupitrul de comandă pentru a relua programarea. O operaţiune standard de forare, cu precauţii maxime de evitare a unei explozii. Apa va ieşi la suprafaţă datorită presiunii arteziene, iar ei o vor dirija printr-o conductă pe care o echipă de roboţi o va instala într-o anumită direcţie, îndepărtând apa din zona canionului Arena. Studiară hărţi topografice şi provocară inundaţii simulate de-a lungul a mai multe canioane paralele cu Arena, la nord şi la sud. Constatară că au de-a face cu o imensă cumpănă a apelor: totul de pe Syrtis se scurgea către Burroughs, unde terenul forma un imens castron. Vor fi nevoiţi să dirijeze apa către nord, pe o distanţă de aproape trei sute de kilometri, pentru a ajunge la următoarea cumpănă a apelor.

– Ascultaţi, spuse Ieli, dacă îi dăm drumul prin Nili Fossae, va curge drept spre nord, pe Utopia Planitia, şi va îngheţa pe dunele din miazănoapte.

– Probabil că Sax va ajunge să *se dea în vânt* după revoluţia asta, repetă Nadia. Se alege cu chestii care n-ar fi fost *niciodată* aprobate.

– Dar şi multe din proiectele lui sunt pe cale de a fi distruse, preciză Ieli.

– Pariez că din nou e vorba de o reţea, ca să folosim termenii lui Sax. Toată apa asta pe suprafaţă…

– Va trebui să-l întrebăm.

– Dacă o să-l mai vedem vreodată.

Ieli rămase, o clipă, tăcut. Apoi continuă.

– Este chiar atât de multă apă?

– Nu e vorba numai de Lasswitz, explică Sam. Am văzut un reportaj acum câtăva vreme – a fost spart acviferul Lowell şi a

urmat o revărsare la fel de mare ca acelea care au săpat odinioară canalele marţiene. Au fost târâte la vale milioane de tone de regolit şi nu ştiu câtă apă. E incredibil.

– Dar *la ce bun* toate astea? întrebă Nadia.

– Cred că e arma cea mai eficientă de care dispun răsculaţii.

– Ba nu e cine ştie ce grozăvie de armă! Nu pot să ţintească cu ea şi nici nu o pot opri!

– Nu. Dar nici ceilalţi nu pot. Şi gândiţi-vă, toate oraşele din aval de Lowell sunt terminate – Franklin, Drexler, Osaka, Galileo, îmi închipui că până şi Silverton. Şi toate erau oraşe transnaţionale. Cred că o mulţime de aşezări miniere sunt vulnerabile.

– Aşadar, ambele părţi atacă infrastructura, spuse Nadia, posomorâtă.

– Aşa este!

Nu avea de ales, trebuia să lucreze. Îi puse din nou pe ceilalţi la treabă, la programare, şi petrecură tot restul zilei şi toată ziua următoare deplasând echipele de roboţi la locul de forare şi asigurându-se că demararea lucrării se face aşa cum trebuie. Forarea se executa vertical; singura problemă era să se asigure că presiunile din acvifer nu vor da naştere unei erupţii. Iar conducta pentru transportul apei spre nord era şi mai simplu de realizat, instalarea ei constituind o operaţiune automatizată cu mulţi ani în urmă, doar că, pentru orice eventualitate, dublaseră toate utilajele. Urca partea de nord a terasamentului, şi de acolo mai departe, tot spre nord. Nu era nevoie de pompe; presiunea arteziană va regulariza debitul destul de bine deoarece, atunci când va scădea suficient pentru a nu mai împinge afară apa din canion, pericolul de erupţie la capătul inferior al acviferului va fi, probabil, evitat. Aşa că abia după ce concasoarele mobile, cu ciocane de magneziu, începură să sfărâme piatra, extrăgând nisipul fin şi confecţionând din el conducta, după ce stivuitoarele şi încărcătoarele începură să transporte segmente la instalaţia de asamblare, iar marele agregat mobil începu să le preia conducta încet, de-a lungul drumului, după ce un alt monstru mobil începu să se deplaseze de-a lungul conductei terminate cu un strat izolant confecţionat din reziduuri de la rafinărie, iar primul tronson fu încălzit şi racordat, abia atunci declarară că sistemul este operaţional, exprimându-şi speranţa că va executa şi următorii trei sute de kilometri. Conducta avea să fie construită cu viteza de un kilometru pe oră, timp de douăzeci şi

patru de ore şi jumătate, pe zi. Aşa că, dacă totul va merge bine, va dura circa douăsprezece zile până să ajungă la Nili Fossae. În ritmul ăsta, va fi terminată foarte repede, după ce puţul va fi forat şi gata de punere în funcţiune. Iar dacă barajul realizat prin alunecarea de teren va rezista până atunci, vor avea şi supapa de presiune.

În concluzie, Burroughs se afla în siguranţă, cel puţin acea siguranţă pe care i-o puteau conferi prin eforturile lor întrunite. Puteau porni. Dar, se punea întrebarea, încotro? Nadia, aplecată peste cina încălzită la microunde, urmărea un program de ştiri pământene şi-i asculta pe însoţitorii ei cum dezbăteau problema. Revoluţia marţiană era prezentată pe Pământ în termeni îngrozitori: extremişti, comunişti, vandali, sabotori, roşii, terorişti. Niciodată nu se auzeau cuvintele *rebel* şi *revoluţionar,* pe care cel puţin jumătate dintre locuitorii Pământului le-ar fi putut aproba. Nu, era vorba doar de grupuri răzleţe de terorişti nebuni, porniţi pe distrugere. Iar faptul că se ascundea – aşa simţea ea – un grăunte de adevăr în această descriere, nu contribuia în niciun fel la ameliorarea stării ei de spirit, ci o înfuria şi mai mult.

– Ar trebui să ne implicăm şi noi, oriunde am putea, şi să ajutăm la luptă, spuse Angela.

– Eu nu mă lupt cu nimeni, zise Nadia, cu încăpăţânare. E o prostie pe care n-aş face-o. Repar lucrurile acolo unde pot, dar nu mă lupt.

Sosi un mesaj radio. Craterul Fournier, situat la circa opt sute şaizeci de kilometri depărtare, avea domul fisurat. Populaţia era închisă în clădiri etanşe şi începea să simtă lipsa aerului.

– Vreau să merg acolo, spuse Nadia. Au un mare depozit central de roboţi pentru construcţii. Ar putea repara drumul, după care i-am putea trimite să execute alte reparaţii, în Isidis.

– Cum o să ajungi acolo? întrebă Sam.

Nadia rămase pe gânduri, respirând adânc.

– Cred că *foarte uşor.* Pe aerodromul de pe marginea sudică craterului se află câteva dintre noile avioane 16D. Sunt sigură că ele reprezintă modalitatea cea mai rapidă şi, poate, chiar şi cea mai sigură de deplasare. Cine ştie? Vreţi să veniţi cu mine? întrebă, uitându-se la Ieli şi Saşa.

– Da! răspunse Ieli, iar Saşa încuviinţă printr-o înclinare a capului.

– Şi noi vrem să venim cu tine, interveni Angela. Oricum, două avioane o să fie mai sigur.

* * *

Se îmbarcară în două avioane construite la uzina lui Spencer, în Elysium, ultimele noutăţi în materie, denumite, simplu, 16D, turboreactoare cu patru locuri şi aripile în delta, aparate ultrauşoare, confecţionate în cea mai mare parte din astrogel şi materiale plastice, periculos de manevrat din pricina greutăţii lor reduse. Doar că Ieli era expert în pilotaj, iar Angela susţinea despre ea însăşi acelaşi lucru, aşa că, în dimineaţa următoare, după ce petrecuseră noaptea în micul aeroport pustiu, se urcară în două dintre avioane, rulară către pista de pământ compactat şi decolară drept spre soare. Le luă multă vreme pentru a ajunge la o mie de metri altitudine.

Sub ei, planeta arăta înşelător de normală, chipul său bătrân şi înăsprit fiind doar ceva mai alb pe faţetele dinspre nord, de parcă ar fi îmbătrânit-o infestarea cu propriii ei paraziţi. Survolară apoi canionul Arena şi văzură curgând, de-a lungul lui un gheţar murdar, un râu de blocuri de gheaţă sfărâmate. Gheţarul se lăţea în multe locuri, acolo unde apa băltise timp îndelungat. Blocurile de gheaţă erau uneori de un alb pur, dar cel mai adesea colorate, într-o nuanţă specific marţiană sau alta, şi totodată sparte şi rostogolite unul peste altul, iar gheţarul semăna cu un mozaic fărâmiţat de cărămizi îngheţate, sulf, cinabru, cărbune, tonuri de crem, sângeriu… scurgându-se pe fundul plat, până la orizont, la vreo şaptezeci şi cinci de kilometri distanţă.

Nadia îl întrebă pe Ieli dacă n-ar putea zbura amândoi spre nord, pentru a inspecta terenul pe care roboţii urmau să instaleze conducta. La scurt timp, recepţionară – pe frecvenţa primilor o sută – un mesaj radio abia auzit, de la Ann Clayborne şi Simon Frazier. Erau prinşi, împreună cu alţii, ca într-o capcană, în craterul Peridier, care rămăsese fără dom. Acest crater se găsea tot la nord, aşa că se aflau pe drumul cel bun.

Terenul survolat în acea dimineaţă părea accesibil echipei de roboţi. Era plat şi – deşi presărat cu materiale ejectate – nu prezenta niciun fel de escarpamente care să împiedice înaintarea. Ceva mai departe, în aceeaşi zonă, începea Nili Fossae, care cobora, la început, treptat, alcătuind patru depresiuni foarte puţin adânci, curbate către nord-est ca degetele unei palme. Totuşi, după o sută de kilometri, acestea deveneau adâncituri de câte cinci sute de metri fiecare, paralele, despărţite de fâşii de un teren întunecat, serios sfârtecat de

cratere – un fel de configuraţie lunară, sugerându-i Nadiei un şantier în dezordine. Mai la nord, le era rezervată o surpriză. Acolo unde canionul de la extremitatea estică se deschidea spre Utopia Planitia, se produsese o altă erupţie de acvifer. La capătul de sus se vedea o nouă alunecare de teren, o zonă întinsă, fragmentată ca un geam spart. Mai jos, pete de apă neagră şi albă, în curs de îngheţare, ţâşneau direct din terenul surpat, smulgând blocurile de gheaţă abia formate şi cărându-le chiar sub ochii lor, într-o inundaţie aburindă care făcea să explodeze terenul atins. Această rană impresionantă avea cel puţin treizeci de kilometri lăţime, continuând până dincolo de orizont, către nord, fără a da semne de ameliorare.

Nadia rămase cu privirea aţintită asupra peisajului şi-l rugă pe Ieli să se apropie.

– Vreau să evit aburul, spuse Ieli, el însuşi absorbit de imagine.

Cea mai mare parte a norului alb se îndrepta către est, pentru a coborî apoi pe sol, dar vântul era neprevăzut, şi uneori vălul alb şi subţire se ridica vertical, ascunzând revărsarea de apă neagră şi gheaţă albă. Erupţia era de dimensiunile unuia dintre marii gheţari ai Antarcticii, dacă nu şi mai mare, tăind în două peisajul roşu.

– E al naibii de multă apă! spuse Angela.

Nadia comută pe frecvenţa primilor o sută şi o chemă pe Ann, aflată în craterul Peridier.

– Ann, ştii ceva despre asta? întrebă ea şi-i descrise peisajul peste care zburau. Şi apa încă mai curge, gheaţa se deplasează, se văd porţiuni de apă la suprafaţă. Ştii, pare neagră şi, uneori, chiar roşie.

– O auzi?

– Ca un fel de bâzâit de ventilator şi, da, unele pocnete şi pârâituri provenind de la gheaţă. Dar facem chiar noi destul zgomot aici, sus. E al naibii de multă apă!

– Bine, dar acviferul, în comparaţie cu altele, nu e foarte mare.

– Cum fac sabotorii de le deschid? Chiar pot fi deschise?

– Unele. Acelea cu presiunea hidrostatică mai mare decât presiunea litostatică ridică, pur şi simplu, roca, iar stratul de gheaţă veşnică formează un fel de baraj, un baraj de gheaţă. Dacă forezi un puţ şi-l arunci în aer ori dacă îl topeşti…

– Dar cum?

– Cu reactorul nuclear.

Angela fluieră.

– Bine, dar iradierea? strigă Nadia.

– Dar te-ai mai uitat la detectorul tău în ultima vreme? Sunt sigură că trebuie să fi dispărut vreo trei-patru reactoare.

– Nemaipomenit, exclamă Angela.

– Atât, deocamdată.

Vocea Annei avea tonul acela distant, lipsit de energie pe care-l căpăta atunci când se înfuria. Răspunse extrem de laconic la toate întrebările. O inundaţie de asemenea proporţii producea fluctuaţii de presiune extreme; roca-mamă era strivită, apoi smulsă şi măturată la vale, cu o grabă pulverizantă – un noroi clocotitor, gazos, plin de bolovani.

– Aveţi de gând să coborâţi la Peridier? întrebă ea atunci când întrebările încetară.

– Acum tocmai ne întorceam către est, răspunse Ieli. Vrem să ne formăm mai întâi o imagine asupra craterului *Fv.*

– Bună idee.

Îşi continuară zborul. Tumultul uluitor al inundaţiei trecea dincolo de orizont, iar ei pluteau din nou deasupra vechiului peisaj din piatră şi nisip, atât de cunoscut. În curând, Peridier îşi făcu apariţia la orizont, un perete de crater nu prea înalt, mult erodat. Domul dispăruse. Folii sfâşiate din pânza cortului erau aruncate în toate părţile, încă rostogolindu-se încoace şi încolo peste marginile craterului, de parcă pocnise o păstaie plină cu seminţe. Calea ferată, orientată către sud, reflecta soarele ca un fir de argint. Trecură peste arcul format de peretele craterului. Nadia se uita prin binoclu la clădirile întunecate, înjurând în surdină, într-o incantaţie slavă. Cum? Cine? De ce? Nu aveau cum să-şi dea seama. Îşi continuară drumul către pista aerodromului, situată de partea cealaltă a craterului. Niciun hangar nu era în funcţiune, iar ei se văzură nevoiţi să-şi pună costumele şi să îşi continue, cu nişte maşini, drumul până în oraş, dincolo de marginea craterului.

Toţi locuitorii în viaţă din Peridier erau refugiaţi în uzina oraşului. Nadia şi Ieli intrară prin uşile etanşe şi îi îmbrăţişară pe Ann şi Simon, care îi prezentară celorlalţi. Erau aproape patruzeci, trăind din rezerve şi luptându-se să echilibreze schimbul de gaze din interiorul clădirilor închise ermetic.

– Ce s-a întâmplat? îi întrebă Angela, iar ei îi spuseră povestea, vorbind toţi odată, ca într-un fel de cor antic grecesc,

şi întrerupându-se frecvent.

O singură explozie fusese de ajuns ca să spargă domul ca pe un balon, producând o decompresie simultană care aruncase în aer multe din clădirile oraşului. Spre norocul lor, uzina era consolidată şi rezistase presiunilor interne ale propriei rezerve de aer, iar cei aflaţi înăuntru supravieţuiseră. Cei de afară, de pe străzi, pieriseră.

– Unde e Peter? întrebă Ieli, surprins şi temător.

– E pe Clarke, răspunse Simon, repede. Ne-a sunat după ce a început totul. Încearcă întruna să obţină un loc pe unul dintre elevatoarele care coboară, dar în momentul acesta nu sunt decât poliţişti acolo. Presupun că erau o mulţime pe orbită. Va coborî când va putea. Oricum, sus acolo e mai sigur, aşa că nu sunt prea grăbit să-l văd.

Asta o făcu pe Nadia să se gândească din nou la Arkadi. Dar nu mai era nimic de făcut, aşa că îşi asumă repede sarcina de a reconstrui oraşul Peridier. Mai întâi îi întrebă pe supravieţuitori ce planuri au, iar când aceştia ridicară din umeri, le sugeră să înceapă prin a improviza, din materialele stocate în depozitele de la aerodrom, un cort mult mai mic decât domul. Era o mulţime de roboţi mai vechi puşi la păstrare acolo, aşa că reconstrucţia va fi posibilă fără prea multe preparative. Ocupanţii erau entuziaşti; nu ştiuseră ce conţineau depozitele. Auzindu-i, Nadia clătină din cap.

– Totul se află în evidenţe, îi spuse ea lui Ieli mai târziu. Nu trebuia decât să întrebe. Pur şi simplu nu s-au gândit. N-au făcut decât să privească la televizor şi să aştepte.

– Bine, Nadia, dar e un şoc să vezi un dom dispărând în felul acesta. Mai întâi a trebuit să se asigure că uzina prezintă garanţii.

– Probabil.

Dar printre ei erau foarte puţini ingineri sau specialişti în construcţii. Se găseau mai ales areologi, specialişti în escarpamente ori mineri. Construcţia de bază era treaba roboţilor – sau aşa părea să gândească locuitorii.

Era greu de spus cât de departe ar fi ajuns înainte de a se fi apucat ei înşişi de reconstrucţie. Dar, cu Nadia acolo, arătându-le ce se poate face şi conducându-i cu o scurtă izbucnire de dispreţ distrugător la adresa inactivităţii lor, la foarte scurtă vreme se aflau pe calea cea bună. Timp de câteva zile, Nadia lucră între optsprezece şi douăzeci de ore pe zi, ridicând un perete drept

fundaţie şi înălţând deasupra acoperişurilor macaralele pentru cort. După aceea, nu mai rămăsese decât o chestiune de supervizare. Agitată, Nadia îi întrebă pe însoţitorii ei de la Lasswitz dacă vor să o însoţească mai departe în avion. Aceştia acceptară şi, la o săptămână de la sosire, decolară din nou, Ann şi Simon întovărăşindu-i şi ei în acelaşi avion cu Angela şi Sam.

În timp ce se îndreptau spre sud, coborând panta lui Isidis către Burroughs, un mesaj codificat interveni brusc în difuzoarele aparatelor de radio. Nadia căută prin rucsac şi găsi o pungă cu fel de fel de lucruri pe care i-o dăduse Arkadi, inclusiv mai multe dischete. O găsi pe aceea de care avea nevoie, o introduse în computerul avionului şi trecură mesajul prin programul de descifrare al lui Arkadi. După câteva secunde, computerul citi mesajul cu vocea sa inexpresivă:

– UNOMA a pus stăpânire pe Burroughs şi îi arestează pe toţi cei care vin aici.

În cele două avioane care pluteau spre sud, pe cerul roz, pustiu, se lăsă tăcerea. Sub ei, câmpia Isidis cobora în pantă către stânga.

– Oricum, să mergem acolo, spuse Ann. Putem să le cerem, personal, să înceteze atacurile.

– Nu, răspunse Nadia. Vreau să pot lucra. Iar dacă ne închid… Apoi de ce crezi că vor asculta ce le vom cere noi în legătură cu atacurile?

Niciun răspuns din partea Annei.

– Putem ajunge până la Elysium? îl întrebă Nadia pe Ieli.

– Da.

Aşa că se întoarseră către est, ignorând solicitările turnului de control de la Burroughs.

– Nu vor veni după noi, spuse Ieli, sigur pe el. Uitaţi-vă, radarul de pe satelit arată că sunt o mulţime de avioane în aer, care zboară în toate părţile, prea multe pentru a le urmări pe toate. Şi, oricum, ar fi o pierdere de timp, deoarece am impresia că majoritatea siluetelor de pe radar sunt doar aparente. Cineva a înălţat o mulţime de bondari care, în ceea ce ne priveşte, provoacă o plăcută confuzie.

– Într-adevăr, cineva a investit mult efort în toată afacerea asta, murmură Nadia, urmărind imaginea de pe ecranul radarului, unde cinci sau şase obiecte clipeau în cvadrantul de la sud. Să fi făcut-o tu, Arkadi? Chiar atât de multe lucruri mi-ai

ascuns?

Se gândi la telecomanda de la Arkadi, peste care tocmai dăduse în rucsac.

– Ori poate că nu mi-ai ascuns nimica, continuă ea. Poate că, pur şi simplu, n-am vrut eu să văd.

Zburară până la Elysium şi aterizară lângă South Fossa, cel mai mare dintre canioanele acoperite. Constatară că acoperişul încă se mai afla acolo, dar numai pentru că aşezarea fusese depresurizată înainte de a-l perfora. Locuitorii erau închişi în nu se ştie câte dintre casele rămase intacte şi se străduiau să menţină ferma în funcţiune. Avusese loc o explozie la uzină, şi alte câteva chiar în oraşul propriu-zis. Erau foarte multe de făcut, dar exista o bază solidă pentru o refacere rapidă, precum şi o populaţie mult mai întreprinzătoare decât grupul de la Peridier. În concluzie, Nadia se puse imediat pe treabă, ca şi până atunci, hotărâtă să umple cu muncă fiecare moment. Nu suporta să lenevească; lucra în fiecare clipă când nu dormea, vechile ei melodii de jazz umblându-i prin minte – nimic potrivit, nu exista nicio piesă de jazz ori vreun blues care să se potrivească, totul era absolut necorespunzător: *On the Sunny Side of the Street, Pennies from Heaven, A Kiss to Build a Dream On...*

Iar în zilele acelea nebune de pe Elysium, Nadia începu să-şi dea seama de forţa reală a roboţilor. În toţi anii petrecuţi în construcţii, niciodată nu încercase să împingă această forţă până la limită. Pur şi simplu, nu fusese cazul. Dar acum erau sute de lucruri de făcut, mai mult chiar decât se putea face şi cu un efort total, aşa că forţă sistemul până în pragul sângerării – cum ar spune programatorii –, dându-şi seama cât de mult poate să facă un asemenea efort, chiar dacă ea, Nadia, se gândea cum să-l determine să facă şi mai mult. De exemplu, întotdeauna considerase teleoperarea drept o procedură de bază. Utilizând sateliţi comandaţi prin relee, Nadia putea conduce un buldozer aflat pe cealaltă emisferă, iar acum, ori de câte ori putea stabili o legătură bună, recurgea la această soluţie. Nu încetă lucrul nici măcar o secundă; lucra în timpul mesei, în baie citea rapoarte şi programe, şi nu se culca decât doborâtă de epuizare. În starea aceasta atemporală spunea oricui şi tuturor ce trebuie să facă, fără să ţină seama de părerea sau confortul acestora. Iar în faţa concentrării ei monomane şi a autorităţii manifestate în stăpânirea situaţiei, oamenii i se supuneau. Dar, în ciuda tuturor

acestor eforturi, nu puteau face destul. Toate se întorceau la Nadia, şi numai ea, în timpul orelor de nesomn, conferea sistemului o extindere completă, până la limita maximă. Iar Elysium dispunea de o flotilă imensă de roboţi constructori deja realizaţi, aşa că devenea posibilă atacarea simultană a celor mai multe dintre problemele presante. În majoritate, roboţii erau localizaţi printre canioanele de pe panta vestică a lui Elysium. Toate canioanele acoperite fuseseră sparte într-o măsură sau alta, dar uzinele, în cele mai multe cazuri, erau neatinse, existând un mare număr de supravieţuitori refugiaţi în clădiri disparate, alimentate de generatoare de avarie, ca în South Fossa. Iar când South Fossa fu acoperită, încălzită şi presurizată, Nadia trimise echipe care să-i salveze pe toţi supravieţuitorii de pe panta vestică, recuperându-i şi pe cei din celelalte canioane şi aducându-i la South, apoi le încredinţă alte diverse însărcinări. Echipele care executau acoperişurile se deplasau de la un canion la altul, iar foştii locuitori ai acestora treceau la lucru în subteran, pregătindu-se pentru presurizare. Nadia îşi îndrepta atenţia către alte probleme, programând roboţii sculeri şi activând roboţi instalatori de-a lungul conductelor întrerupte din Chasma Borealis.

– Cine *a făcut* toate astea? întrebă ea, dezgustată, pe când privea, într-o seară, imaginile TV ale unor conducte de apă distruse.

Întrebarea i se rupse din suflet; în realitate, nici nu dorea să ştie. Nu voia să se gândească la imaginea mai amplă, la nimic altceva decât conducta de acolo, spartă, pe dune. Dar Ieli luă în serios întrebarea ei şi-i răspunse:

– E greu de spus. Toate programele de ştiri terestre se referă acum numai la Pământ. Nu dau decât din când în când secvenţe de pe aici, şi nici măcar pe acestea nu ştiu cum să le interpreteze. După cât se pare, următoarele navete vor aduce soldaţi ai Naţiunilor Unite, care se presupune că vor instaura ordinea. Dar cele mai multe ştiri se referă la Pământ – războiul din Orientul Mijlociu, Marea Neagră, Africa şi mai nu ştiu unde. Mulţi dintre cei care aparţin Grupului Sudic bombardează ţările semnatare ale convenţiei, iar Grupul celor Şapte a declarat că le va apăra. Mai există şi un agent biologic, scăpat de sub control, în Canada şi Scandinavia…

– Şi poate chiar şi aici, îl întrerupse Saşa. Ai văzut reportajul de la Acheron? S-a întâmplat ceva acolo, toate ferestrele

locuinţelor sunt sparte, iar terenul de sub creastă e acoperit de culturile astea de Dumnezeu ştie ce, pentru că nimeni nu vrea să se apropie suficient pentru a afla…

Nadia se strădui să nu ia seama la conversaţiile lor, concentrându-se asupra problemei conductei. Iar atunci când reveni la realitate, constată că fiecare robot disponibil era în funcţiune, reconstruind oraşele, iar fabricile expediau mereu buldozere, excavatoare de toate tipurile, basculante, săpătoare, încărcătoare, motocompresoare, diverse instalaţii pentru lucrări de construcţie, pentru săparea fundaţiilor, aparate de sudură, roboţi pentru producerea cimentului, a plasticului, roboţi pentru executarea acoperişurilor, totul. Sistemul funcţiona din plin, şi nimic n-o mai reţinea pe ea însăşi aici. Aşa că îi informă pe ceilalţi că vrea să decoleze din nou, iar Ann, Simon, Ieli şi Saşa hotărâră să o însoţească. Angela şi Sam întâlniseră nişte prieteni în South Fossa şi aveau să rămână pe loc.

Aşa că se urcară toţi cinci în cele două avioane şi porniră din nou în zbor. „Aşa are să se întâmple peste tot, afirmă Ieli; ori de câte ori se vor întâlni membri ai primilor o sută, aceştia nu se vor mai despărţi.”

Se îndreptară spre sud, către Hellas. Ajunşi deasupra puţului de la Tyrrhena, lângă Hadriaca Patera, asolizară pentru scurtă vreme; învelişul oraşului era perforat şi necesita lucrări de reconstrucţie. Nu exista niciun fel de robot disponibil, dar Nadia ajunse la concluzia că poate declanşa cu o singură sămânţă operaţiunea, mai precis cu programele ei, un computer şi o instalaţie de prelucrare a aerului. Această modalitate de realizare spontană a utilajelor reprezenta un alt aspect al puterii lor. Era mai lent, fără îndoială. Cu toate acestea, în numai o singură lună, aceste trei componente ar fi dat la iveală, din nisip, nişte monştri ascultători: mai întâi fabricile, apoi uzinele de asamblare, iar apoi înşişi roboţii constructori, vehicule la fel de mari şi de complicate ca un bloc de locuinţe, făcându-şi treaba în lipsa oamenilor. Chiar că era tulburătoare această nouă putere de care dispuneau.

Şi cu toate astea, nu valora nimic în faţa pornirii distrugătoare a omului. Cei cinci călători treceau de la o ruină la alta, tot mai puţin sensibili la vederea pagubelor şi a morţilor. Dar nu erau lipsiţi de sensibilitate şi cu privire la pericolul la care erau expuşi ei înşişi. După ce survolaseră mai multe avioane prăbuşite de-a lungul culoarului aerian Hellas-Elysium, hotărâră să zboare

noaptea. În multe privinţe, asemenea zboruri erau mai periculoase decât cele efectuate ziua, dar Ieli se simţea mult mai liniştit de discreţia oferită de întuneric. Avioanele 16D erau aproape invizibile pentru radar şi nu lăsau decât foarte slabe urme pe ecranele celor mai puternice detectoare cu infraroşii. Toţi erau dornici să-şi asume riscul acelui pericol minim. Nadiei nu-i păsa deloc, ar fi fost fericită să zboare ziua. Trăia cu intensitate momentul, dar gândurile îi alergau în cerc, iar ea încerca să le readucă la prezent. Uluită de pierderea a tot ceea ce fusese distrus, devenea extrem de distanţată de propriile-i emoţii. Nu dorea altceva decât să muncească.

Cât despre Ann, constata o parte a Nadiei – aceasta se afla într-o situaţie şi mai proastă. Bineînţeles, era îngrijorată în privinţa lui Peter. Apoi, toate distrugerile acelea – pentru Ann nu contau construcţiile, ci terenul în sine, inundaţiile, pierderile de terenuri, zăpada, radiaţiile. Iar Ann nu avea nicio treabă care s-o distragă. Activitatea ei ar fi fost evaluarea pagubelor. Aşa că nu făcea nimic ori încerca să o ajute pe Nadia, atunci când putea, mişcându-se ca o maşinărie. Zi de zi lucrau la iniţierea reparaţiilor unei structuri ruinate sau ale alteia, ale vreunui pod, ale unei conducte, sonde sau centrale electrice. Trăiau în ceea ce Ieli numea „Lumea Roboţilor”, dându-le porunci acestora din urmă de parcă erau stăpâni de sclavi, vrăjitori sau chiar zei; iar maşinile treceau la treabă, încercând să dea înapoi filmul timpului şi să determine lucrurile sfărâmate să revină la forma iniţială. Luxul grabei le permitea să fie murdari, şi era de necrezut cât de repede puteau să iniţieze o lucrare de construcţie şi apoi să-şi continue zborul.

– La început a fost cuvântul, spuse Simon, obosit, într-o seară, pe când apăsa tastele consolei de la mână.

O macara rulantă se întoarse în dreptul soarelui la apus. După care porniră, încă o dată, la drum.

Iniţiară programe de scoatere din funcţiune şi îngropare pentru trei reactoare explodate, rămânând la adăpost dincolo de orizont şi lucrând prin teleoperare. În timp ce controlau operaţiunile, Ieli schimba uneori canalele şi urmărea ştirile. Odată, acestea prezentară o imagine luată de pe orbită: o vedere asupra întregii emisfere în care se afla Tharsis, în plină zi, cu excepţia braţului vestic. De la înălţime nu se vedea nici urmă de inundaţii, dar vocea care făcea comentariul susţinea că

asemenea fenomene se produseseră în toate vechile canale care se întindeau de la Marineris până în Chryse, imaginea sărind apoi la o vedere telescopică, arătând benzi roz-alburii în zona respectivă, în sfârşit, canale sau cam aşa ceva.

Nadia readuse pe ecranul monitorului imaginile muncii lor. Atât de multe distrugeri, atâţia morţi, oameni care ar fi putut trăi o mie de ani – şi, desigur, niciun cuvânt despre Arkadi. Trecuseră deja douăzeci de zile de la dispariţia lui. Lumea zicea că s-ar putea să fi fost obligat să se ascundă cu desăvârşire, pentru a nu fi ucis de o lovitură de pe orbită. Dar Nadia nu mai credea aşa ceva, poate decât în momentele cumplite de dorinţă şi durere, cele două emoţii ieşind la suprafaţă prin starea de muncă obsedantă, într-o combinaţie cu totul nouă, un sentiment pe care îl ura şi de care se temea: dorinţa provocând durere, durerea provocând dorinţă – o dorinţă fierbinte, devastatoare, ca lucrurile să nu mai fie aşa cum erau. Cât de dureroasă era o asemenea dorinţă! Dar dacă lucra suficient de intens, nu îi mai rămânea vreme pentru aşa ceva. Nici măcar o clipă în care să gândească şi să simtă. Survolau podul care traversa Harmakhis Vallis, pe marginea de est a lui Hellas. Era doborât. Roboţi pentru reparaţii erau depozitaţi în magazii la capetele tuturor podurilor principale şi puteau fi adaptaţi pentru reconstrucţia totală a arcelor, deşi ar fi lucrat încet. Călătorii îi puseră în funcţiune şi, în seara aceea, după terminarea ultimelor programe, se aşezară să mănânce, în cabinele avionului, spaghetti încălzite la microunde, iar Ieli comută din nou pe canalul de ştiri pământene. Nimic altceva decât pârâituri şi o imagine instabilă, neclară. Încercă să schimbe canalele, dar toate erau la fel, doar electricitate statică, paraziţi.

– Au aruncat în aer şi Pământul? întrebă Ann.

– Nu, nu, răspunse Ieli. Cineva bruiază comunicaţiile. Zilele astea, Soarele este între noi şi Pământ, şi nu trebuie decât să te interferezi cu câţiva sateliţi-releu pentru a întrerupe legătura.

Se uitară posaci la ecranul care fâşâia. În ultimele zile, sateliţii locali, asincroni, de comunicaţii ieşiseră peste tot din uz, deconectaţi ori sabotaţi, era imposibil de spus. Iar acum, lipsiţi de ştiri de pe Terra, coloniştii se vor afla cu adevărat în întuneric. Comunicaţiile la suprafaţă erau limitate – din pricina îngustimii orizontului şi absenţei unei ionosfere – la raza de acţiune a aparatelor instalate în costumele pentru exterior. Ieli încercă o serie de scheme stohastice de rezonanţă, pentru a vedea dacă poate sparge bruiajul. Renunţă cu un mormăit, apoi iniţie un

program de căutare. Condensatorul radioului oscila în sus şi în jos pe o întindere de un hertz, prinzând paraziţi şi oprindu-se la poziţii abia punctate: pocnete codificate, secvenţe muzicale de nerecuperat, voci fantomatice sporovăind în limbi de nerecunoscut, ca şi cum Ieli izbutea acolo unde SETI dăduse greş, acum când nu mai avea niciun rost să recepţioneze mesaje de la stele. Poate că nu erau decât semnale de la instalaţiile miniere de pe asteroizi. În orice caz, se dovedeau de neînţeles, inutile. Rămăseseră singuri pe suprafaţa lui Marte, cinci oameni în două mici avioane.

Trăiau acum o senzaţie nouă, cu totul deosebită, care în zilele următoare nu numai că nu dispăru, dar se accentuă şi mai mult. Înţeleseră că vor fi nevoiţi să-şi continue activitatea, în ciuda faptului că toate televizoarele şi radiourile fuseseră scoase din uz de zgomotele acelea lipsite de sens. Era o experienţă unică nu numai în contextul aventurii lor marţiene, dar şi al întregii lor vieţi. Nu după multă vreme ajunseră la concluzia că pierderea contactului cu reţeaua de informaţii electronice echivala cu pierderea unuia dintre simţuri. Nadia continuă să se uite la consola de la mână, pe ecranul căreia, până la acea întrerupere, Arkadi ar fi putut să-şi facă apariţia în orice clipă; consolă pe al cărei ecran oricare dintre primii o sută ar fi putut să apară, declarând că este în siguranţă; apoi îşi ridică privirea de la pătrăţelul alb la terenul din jurul ei, deodată mult mai mare, mai sălbatic şi mai pustiu decât fusese vreodată. Într-adevăr, era înspăimântător. Nimic altceva decât coline crestate cât vedeau cu ochii, chiar şi atunci când grupul lor de cinci oameni era surprins în avioane de sosirea zorilor şi atunci căuta una dintre micile piste de aerodrom marcate pe hartă – care, când erau în sfârşit zărite, arătau ca nişte creioane maronii. O lume atât de mare! Iar ei erau singuri în toată această lume. Nici chiar navigaţia nu se mai putea desfăşura ca înainte, nu o mai puteau lăsa pe seama computerelor. Erau nevoiţi să folosească transponderele care marcau drumurile, şi calcule astronomice şi repere vizuale, scrutând nerăbdători terenul în lumina zorilor pentru a găsi, în sălbăticie, următoarea pistă de coborâre. Odată, se luminase bine când identificară o pistă lângă Dao Vallis. După aceea, Ieli începu să urmărească drumurile, zburând la joasă înălţime toată noaptea, privind, la lumina stelelor, şarpele argintiu de sub ei şi verificând pe hartă semnalele recepţionate de la transpondere.

Aşa că reuşiră să ajungă la terenurile întinse, joase, ale bazinului Hellas, urmând pista până la Low Point Lakefront. Apoi, în lumina roşie, orizontală şi umbrele prelungi ale răsăritului, ieşi la iveală o mare de gheaţă sfărâmată. Umplea întreaga parte vestică a lui Hellas. O mare!

Drumul pe care îl urmaseră ducea drept spre gheaţă. Ţărmul îngheţat era un talmeş-balmeş crestat de plăci de gheaţă – negre, roşii, albe, chiar albastre ori verzi ca jadul – toate îngrămădite una peste alta, de parcă un val de flux ar fi strivit colecţia de fluturi a Uriaşului şi ar fi lăsat-o împrăştiată pe o plajă pustie. Mai departe, marea îngheţată se întindea până dincolo de orizont.

– Trebuie să fi spart acviferul Hellespontus, spuse Ann, după o tăcere de mai multe secunde. Ăsta e într-adevăr mare şi s-ar putea revărsa până la Low Point.

– Înseamnă că puţul Hellas trebuie să fie inundat! spuse Ieli.

– Aşa e. Iar apa de jos se va încălzi. Probabil că va ajunge suficient de caldă pentru a împiedica îngheţarea suprafeţei lacului. E greu de spus. Aerul e rece dar, cu turbulenţa existentă, trebuie să existe şi un loc neîngheţat. Dacă nu, atunci chiar sub suprafaţă apa va fi, precis, în stare lichidă. De fapt, trebuie să circule nişte puternici curenţi de convecţie. Dar suprafaţa…

– Vom vedea cât de curând, spuse Ieli. Vom zbura chiar pe deasupra.

– Ar trebui să asolizăm, observă Nadia.

– Bine, vom asoliza îndată ce se va putea. Pe de altă parte aici, pe planetă, lucrurile pare a se mai fi liniştit puţin.

– E doar o consecinţă a faptului că nu mai avem acces la ştiri.

– Hmm!

După cum aveau să constate, se văzură nevoiţi să traverseze întreaga suprafaţă a lacului şi să aterizeze pe malul celălalt. Era o dimineaţă sinistră. Zburau, de nevoie, la joasă înălţime, deasupra unei suprafeţe fărâmiţate care le amintea de Oceanul Arctic, doar că aici blocurile de gheaţă încremeniseră de parcă s-ar fi scurs printr-o uşă de congelator lăsată deschisă, şi erau colorate în întreaga gamă a spectrului, predominând tonurile de roşu, desigur, dar asta făcea doar ca întâmplătoarele pete de albastru, verde şi galben să se evidenţieze şi mai mult, ca nişte puncte de concentrare ale unui mozaic imens, haotic.

Iar acolo, în centru – unde, chiar de la înălţime, marea de gheaţă tot se mai întindea până la orizont, în toate direcţiile – se

vedea un nor de abur enorm, ridicându-se până la mii de metri în aer. Ocolindu-l cu grijă, constatară că gheaţa de sub el era spartă în sloiuri şi aisberguri care pluteau grupate strâns într-o apă tulbure, neagră, aburindă. Sloiuri murdare se roteau, se ciocneau, se răsturnau făcând să se ridice pereţi groşi de apă roşie-negricioasă; iar când se prăbuşeau, valurile se îndepărtau în cercuri concentrice, făcând ca, la trecerea lor, sloiurile să se ridice şi să coboare.

La vederea acestui spectacol atât de nemarţian, în cele două avioane se lăsase liniştea. În sfârşit, după câteva ocoluri tăcute în jurul coloanei de abur, se îndreptară spre vest, zburând deasupra sfărâmăturilor de gheaţă.

– Probabil că Sax *se dă în vânt* după revoluţia asta, spuse Nadia ca şi mai înainte, rupând tăcerea. Credeţi că are vreun amestec în tot ce se petrece?

– Mă îndoiesc, răspunse Ann. Probabil că nu şi-ar risca învestitura primită din partea pământenilor. Nici înfăptuirea strictă a proiectului de terraformare ori vreo posibilitate de control. Dar sunt convinsă că evaluează totul doar în funcţie de gradul în care actualele evenimente afectează terraformarea. Nu în funcţie de cine moare sau e distrus sau preia conducerea. Ci, pur şi simplu, de măsura în care e afectat proiectul.

– Interesant experiment! comentă Nadia.

– Dar greu de modelat, spuse Ann, şi amândouă simţiră nevoia să râdă.

Vorbeşti de lup... Coborâră la vest de marea cea nouă (Lakefront era acoperit de ape), îşi petrecură ziua odihnindu-se, iar în noaptea următoare, conducându-se după drumul spre nord-vest, către Marineris, trecură peste un transponder care emitea, clipind, SOS în codul Morse. Se învârtiră în jurul transponderului până în zori şi asolizară chiar pe pistă, lângă un transportor defect. Iar în apropiere de maşină se afla Sax, în costum de protecţie, meşterind la transponder pentru a-şi emite, manual, SOS-ul.

Sax se cocoţă în avion şi îşi scoase cu încetineală casca, clipind şi strângându-şi gura pungă – obişnuita sa figură stupidă. Obosit, dar arătând ca şobolanul care tocmai a mâncat canarul, după cum avea să-i spună Ann, ceva mai târziu, Nadiei. Povesti puţine lucruri. Fusese blocat timp de trei zile pe drum, în maşină, incapabil să se deplaseze. Transponderele muriseră, iar maşina nu dispunea de combustibil pentru situaţii de urgenţă. Într-

adevăr, Lakefront fusese acoperit de ape.

– Iar eu am plecat spre Cairo, le spuse el, pentru a mă întâlni cu Frank şi Maia, deoarece ei cred că e bine să-i adunăm la un loc pe toţi primii o sută, să alcătuim un fel de autoritate pentru a negocia cu poliţia UNOMA şi a o determina să înceteze.

Sax decolase şi se afla la poalele dealurilor din Hellespontus atunci când norul termic de deasupra puţului de la Low Point devenise galben şi ţâşnise până la douăzeci de mii de metri în înaltul cerului.

– S-a transformat într-o ciupercă, asemănătoare unei explozii nucleare, dar cu o pălărie mai mică, remarcă Sax. Gradientul temperaturii e foarte abrupt în atmosfera noastră.

Apoi se întorsese până la marginea bazinului, pentru a-şi da seama de proporţiile inundaţiei. Apa care străbătea bazinul, venind dinspre nord, fusese neagră, dar continua să devină albă, îngheţând în segmente semnificative, aproape instantaneu, cu excepţia zonei din jurul oraşului Lakefront, unde clocotise „la fel ca apa pe o plită”. O vreme, termodinamica fusese destul de complexă, dar apa răcise puţul destul de repede şi…

– Termină! strigă Ann.

Sax ridică din sprâncene şi trecu la treabă pentru a îmbunătăţi receptorul radio al avionului.

Îşi continuară drumul, şase cu toţii: Saşa şi Ieli, Ann şi Simon, Nadia şi Sax, şase din primii o sută, atraşi unii spre alţii de un fel de magnetism. În noaptea aceea avură multe de vorbit şi făcură schimb de istorisiri, informaţii, zvonuri, speculaţii. Doar că Sax putea adăuga puţine elemente concrete la imaginea generală. Îi fusese tăiat accesul la informaţii, la fel ca şi lor. Din nou Nadia se cutremură, ca şi cum ar fi pierdut unul dintre simţuri, dându-şi seama că nu puteau ignora acest aspect.

În dimineaţa următoare, la răsăritul soarelui, coborâră pe aeroportul de la Bakhuysen, întâmpinaţi de o duzină de oameni purtând arme paralizante, ca acelea ale poliţiei. Ţineau pistoalele cu ţeava în jos, dar îi escortară foarte puţin ceremonios pe cei şase, în hangarul de după peretele craterului.

În hangar se aflau şi mai mulţi oameni, iar numărul lor sporea. Până la urmă se adunară vreo cincizeci, dintre care treizeci de femei. Erau de o politeţe perfectă, iar atunci când aflară identitatea călătorilor, deveniră chiar prietenoşi.

– N-am vrut decât să ne asigurăm cu cine avem de-a face,

spuse una dintre femei, masivă, cu accent din Yorkshire.

– Dar tu cine eşti? o întrebă Nadia cu îndrăzneală.

– Suntem de la Koroleov Prime, răspunse ea. Am scăpat.

Îi conduseră pe călători în sufragerie şi le oferiră un mic dejun copios. Atunci când se aşezară cu toţii, gazdele ridicară cănile de magneziu şi se întinseră peste masă pentru a le turna vecinilor suc de mere, iar ei făcură acelaşi lucru, până când toţi erau serviţi. Apoi, când ajunseră la clătite, cele două grupuri făcură schimb de informaţii. Grupul Bakhuysen scăpase de la Koroleov Prime în prima zi a răscoalei şi ajunseseră până aici departe, în sud, având de gând să-şi continue drumul către regiunea polară sudică.

– Acolo e un mare loc de adunare a rebelilor, le spuse femeia din Yorkshire (care se dovedi a fi, în realitate, finlandeză). Acolo se află terasele alea nemaipomenite, înţelegeţi, pline de surplombe, aşa că, de fapt, sunt ca nişte peşteri lungi şi deschise pe laturi, ajungând mai peste tot la dimensiuni de câţiva kilometri şi fiind, totodată, destul de largi. Perfecte pentru a ne pune la adăpost de supravegherea prin satelit şi având şi ceva aer. Un fel de viaţă de oameni ai peşterilor din Cro-Magnon, asta încearcă ei acolo. Frumos, credeţi-mă.

După cât se părea, aceste peşteri lungi deveniseră celebre la Koroleov, şi o mulţime de prizonieri conveniseră să se întâlnească acolo dacă reuşeau vreodată să evadeze.

– Aşadar, sunteţi de partea lui Arkadi, spuse Nadia.

– De partea cui?

Se dovedi că erau adepţi ai biologului Schnelling care, după cum se părea, fusese un fel de mistic de stânga, deţinut împreună cu ei la Koroleov, unde şi murise cu câţiva ani mai înainte. Susţinuse prelegeri televizate, foarte apreciate pe Tharsis, iar după întemniţarea sa mulţi dintre prizonierii de la Koroleov îi deveniseră studenţi. Reieşea că Schnelling le predase un fel de comunalism marţian, bazat pe principiile biochimiei locale. Cei de la Bakhuysen nu se lămuriseră prea bine, dar acum erau liberi şi sperau să intre în contact cu alte forţe rebele. Reuşiseră să stabilească legătura cu un satelit ascuns, programat să opereze prin foarte scurte emisii direcţionate. Mai izbutiseră să monitorizeze, pentru scurtă vreme, un canal utilizat de forţele de securitate de pe Phobos. Aşa că mai aflaseră câte ceva. Phobos, ziceau ei, era utilizat, ca staţiune de supraveghere şi atac, de către forţele poliţieneşti transnaţionale, şi acum şi ale

UNOMA, recent sosite cu ultima navetă. Aceleaşi forţe controlau elevatorul, Pavonis Mons şi ce mai rămăsese din Tharsis. Personalul observatorului de pe Olympus Mons se răsculase, dar aşezarea fusese incendiată de pe orbită, iar forţele de securitate transnaţionale ocupaseră cea mai mare parte din Marele Escarpament, tăind, efectiv, planeta în două. Iar pe de altă parte războiul de pe Pământ părea să nu se fi terminat deşi, după câte aveau fugarii impresia, luptele erau mai încinse în Africa, Spania şi la frontiera dintre Statele Unite şi Mexic.

Se gândiră că nu are niciun rost să încerce să meargă pe Pavonis. „Ori vă arestează, ori vă omoară”, cum zicea Sonia. Dar când cei şase hotărâră să încerce totuşi, le dădură indicaţii precise despre un refugiu aflat nu mai departe decât la distanţa de o noapte de zbor, spre vest: era staţia meteorologică de la Southern Margaritifer, spuneau cei de la Bakhuysen. Ocupată de bogdanovişti.

Inima Nadiei tresări când auzi cuvântul. Nu se putu abţine. Dar deşi Arkadi avea o mulţime de prieteni şi adepţi, niciunul dintre ei nu părea să ştie unde li se află mentorul. În ziua aceea Nadia nu reuşi să doarmă, simţindu-şi stomacul ca pe un nod. Seara, la apusul soarelui, se bucură să revină toţi la avioane şi să decoleze. Rebelii de la Bakhuysen îi expediară atât de încărcaţi cu hidrazină, gaze şi alimente congelate şi deshidratate, încât avioanele se ridicară cu mare greutate de la sol.

Zborurile lor nocturne căpătaseră un aspect straniu, de ritual, ca şi cum erau pe cale de a inventa un nou şi epuizant pelerinaj. Cele două avioane erau atât de uşoare, încât vânturile continue dinspre vest le zgâlţâiau serios, uneori făcându-le să se ridice ori să coboare nebuneşte, câte zece metri, aşa că oamenilor le era imposibil să doarmă prea mult, chiar şi când nu pilotau – o cădere ori o ridicare neaşteptată, şi se trezeau din nou, în cabina mică şi întunecoasă, pentru a privi pe fereastră la cerul negru şi la stelele de deasupra ori la lumea neagră, lipsită de stele, de dedesubt. Vorbeau foarte rar. Piloţii se aplecau în faţă, consumându-şi energia pentru menţinerea contactului vizual cu celălalt avion. Aparatele îşi continuau, zumzăind, drumul, în timp ce vânturile şuierau pe aripile lor lungi şi flexibile. Temperatura de afară era de şaizeci de grade sub zero, aerul avea o presiune de numai o sută cincizeci de milibari şi era otrăvitor. Pe o rază de mai mulţi kilometri, în toate direcţiile, pe planeta de sub ei nu se

găsea niciun adăpost. Nadia pilota o vreme, apoi se muta în spate, unde se foia şi se răsucea, încercând să adoarmă. Adesea, păcănitul unui transponder auzit la radio, combinat cu aspectul general al situaţiei în care se aflau, îi aminteau de vremea în care ea şi Arkadi călătoriseră pe furtună în dirijabilul *Vârf de săgeată.* Îl vedea pe iubitul ei aşa cum fusese atunci, cu barba sa roşie, străbătând, gol, interiorul devastat al cabinei, smulgând panouri pentru a le arunca peste bord, râzând, în timp ce pulberea fină plutea ca un nimb în jurul lui. Apoi avionul 16D o zguduia până când o trezea, iar ea se întorcea pe o parte, cuprinsă de proasta poziţie pricinuită de teamă. I-ar fi făcut bine să piloteze din nou, dar Ieli dorea acest lucru la fel de mult ca şi ea, cel puţin în primele două ore ale schimbului. Nu avea altceva de făcut decât să-l ajute urmărind celălalt avion, aflat întotdeauna la un kilometru în dreapta lor, dacă totul era în regulă. Stabileau, uneori, contacte radio, dar reduceau la minimum convorbirile – sincronizări ale ceasornicelor sau verificări dacă prietenii îi mai urmează. În întunericul nopţii li se părea că asta făcuseră dintotdeauna. Cu greu îşi aminteau cum fusese viaţa înainte de revoltă. Şi cât trecuse de atunci? Douăzeci şi patru de zile! Trei săptămâni, de parcă fuseseră cinci ani!

Pe urmă cerul începea să sângereze în urma lor, norii cirrus, înalţi, deveneau purpurii, ruginii, stacojii, albăstrui, căpătând, pe nesimţite, nuanţele spânului, pe un cer rozaliu. Apoi incredibila fântână a soarelui se revărsa de peste vreo creastă stâncoasă ori pe un povârniş abrupt, iar ei, plutind ca nişte fantome peste terenul accidentat şi adumbrit, îl cercetau cuprinşi de nerăbdare, căutând vreun semn al pistei de aterizare. După noaptea eternă părea imposibil să fi putut naviga cu succes, indiferent în ce direcţie, dar iată, dedesubt lucea pista, pe care ar fi putut coborî direct în caz de urgenţă. Iar cum transponderele erau toate identificabile în mod individual şi marcate pe hartă, deplasarea aeronauţilor se dovedea întotdeauna mai sigură decât păruse; aşadar, în fiecare zori de zi observau o pistă printre umbrele din faţa lor, o bine-venită trăsătură de creion, galbenă şi de o perfectă orizontalitate. Apoi coborau lin, atingeau, cu o zguduitură, solul, reduceau viteza, se apropiau de clădirile existente, oricare ar fi fost acelea, opreau motoarele, se lăsau pe spate, pe scaune. Constatau strania lipsă a vibraţiilor, tăcerea unei zile noi.

În dimineaţa aceea asolizară pe aeroportul de lângă staţia meteo de la Margaritifer, fiind întâmpinaţi la avioane de o duzină de bărbaţi şi femei, exagerat de entuziaşti în primirea pe care le-o rezervară, îmbrăţişându-i şi sărutându-i pe cei şase călători de nenumărate ori şi râzând în tot acest timp. Cei şase se lipiră unul de altul, mai alarmaţi de primirea de aici decât de aceea, precaută, din ziua precedentă. Gazdele nu neglijaseră să le plimbe peste încheieturile mâinilor detectoare cu laser pentru a-i identifica, ceea ce le dădea un sentiment de siguranţă. Dar când computerul le confirmă că, într-adevăr, îi aveau în mijlocul lor pe şase dintre coloniştii din prima sută, izbucniră în ovaţii şi o ţinură tot aşa, cu cea mai bună dispoziţie posibilă. De fapt, pe când îi conduceau printr-o intrare etanşă într-o sală comună, mai mulţi se apropiară imediat de mici recipienţi din care inspirară ceea ce se dovedi a fi un amestec de oxigen azotos şi un aerosol pe bază de pandorfin, după care râseră ca tâmpiţii.

Unul dintre ei, un american zvelt, proaspăt ras, se prezentă.

– Eu sunt Steve. M-am pregătit cu Arkadi pe Phobos, în ’12, şi am lucrat împreună cu el pe Clarke. Cei mai mulţi dintre noi, cei de aici, am lucrat cu el pe Clarke. Eram în Schiaparelli atunci când a început revoluţia.

– Ştii unde se află Arkadi? întrebă Nadia.

– Ultima dată am auzit că ar fi fost la Carr, dar acum a ieşit din reţea, aşa cum se şi cuvine.

Un american înalt şi deşirat se apropie de Nadia, târşâindu-şi picioarele, şi îi puse mâna pe umeri.

– Nu ne purtăm întotdeauna în felul ăsta! spuse el şi râse.

– Nu ne purtăm aşa, îl aprobă Steve. Dar astăzi e sărbătoare! N-aţi auzit?

O femeie care chicotea întoarse capul dinspre masă şi strigă:

– Ziua Independenţei! Paisprezece din luna a paisprezecea!

– Priviţi, priviţi! spuse Steve, arătând spre televizor.

Pe ecran apăru o imagine din spaţiu, şi deodată întregul grup începu să strige şi să ovaţioneze. Prinseseră un canal codificat de pe Clarke, explică Steve, şi chiar dacă nu-i puteau decodifica mesajele, îl folosiseră ca punct de reper pentru a dirija telescopul optic al staţiei. Imaginea surprinsă de telescop fusese transferată pe ecranul TV din sala comună – şi iată, cerul negru şi stelele, acoperite în centru de silueta pe care toţi învăţaseră s-o recunoască, asteroidul metalic de formă cubică şi cablul pornind

de la acesta.

– Uitaţi-vă acum! strigară ei către călătorii uluiţi. Priviţi!

Mai urlară o dată, iar unii dintre ei începură o numărătoare inversă dezordonată. Unii, aflaţi chiar sub marele ecran, inhalau heliu şi oxid azotos şi cântau cântecul din „Vrăjitorul din Oz”.

Nadia se pomeni tremurând. Numărătoarea inversă răsuna din ce în ce mai tare, până când ajunse la un *„Zero”* răcnit.

Între asteroid şi cablu apăru o ruptură. În aceeaşi clipă, Clarke dispăru de pe ecran, iar cablul, un fir de borangic printre stele, pieri aproape la fel de repede.

Strigăte sălbatice umplură, o clipă, încăperea, dar se întrerupseră, de parcă s-ar fi împiedicat de ceva, atunci când Ann sări în picioare, cu amândoi pumnii la gură.

– Cu siguranţă că *el* a coborât mai înainte! strigă Simon către ea, încercând să acopere vacarmul. Sigur a coborât! Sunt săptămâni de când a sunat!

Treptat, atmosfera se linişti. Nadia ajunse lângă Ann, vizavi Simon şi Saşa. Nu ştia ce să spună. Ann rămăsese nemişcată, cu ochii ieşiţi, îngrozitor, din orbite.

– Cum aţi rupt cablul? întrebă Sax.

– De fapt, cablul e aproape incasabil, răspunse Steve.

– *Aţi rupt cablul?* exclamă Ieli.

– Nu, l-am smuls din Clarke, asta am făcut. Dar efectul este acelaşi. Iar acum cablul e în curs de prăbuşire.

Grupul ovaţionă din nou, ceva mai slab. Cu toată gălăgia, Steve continua să le explice.

– Cablul în sine e destul de rezistent, fiind confecţionat din fibre de grafit în care s-a inclus, într-o dublă elice, o reţea spongioasă de diamant; la fiecare o sută de kilometri se aflau mici staţii de apărare, bine dotate, iar serviciile de securitate din vagoane lucrau perfect. Aşa că Arkadi a sugerat să ne ocupăm chiar de Clarke. Ştii, cablul pătrundea direct prin rocă până la fabricile din interior, iar capătul propriu-zis era, mecanic şi magnetic, legat de roca asteroidului. Noi am asolizat, alături de câţiva roboţi, odată cu un transport de materiale de pe orbită, am săpat în interior şi am amplasat mai multe bombe termale în exteriorul carcasei cablului şi în jurul generatorului magnetic. Iar astăzi le-am detonat pe toate deodată, roca s-a lichefiat simultan cu scoaterea din uz a magneţilor, iar Clarke a pornit ca un proiectil şi, cât ai zice peşte, s-a smuls din capătul cablului! Am cronometrat totul în aşa fel încât asteroidul s-o ia razna exact în

partea opusă Soarelui, la douăzeci şi patru de grade faţă de planul eclipticei! Aşa că va fi al naibii de greu de urmărit. Cel puţin, asta sperăm noi!

– Iar cablul propriu-zis? întrebă Saşa.

Din nou nu mai auziră nimic din cauza ovaţiilor, iar răspunsul i-l dădu chiar Sax, într-un moment de linişte.

– E în cădere.

Sax se afla la consola computerului, apăsând pe taste cât putea de repede, dar Steve îi strigă:

– Avem datele coborârii, dacă asta cauţi. Sunt destul de complexe, o mulţime de ecuaţii diferenţiale parţiale.

– Ştiu, spuse Sax.

– Nu-mi vine să cred, exclamă Simon, care încă o mai ţinea pe Ann cu mâinile de braţ şi privea încruntat la chefliii din jurul lui. Impactul va ucide o mulţime de oameni!

– Probabil că nu, comentă unul dintre ei. Iar cei ucişi vor fi mai ales poliţişti ai Naţiunilor Unite, care au folosit elevatorul pentru a coborî şi a asasina oameni aici, jos.

– Cred că *el* a coborât de o săptămână-două, repetă răspicat Simon, la adresa lui Ann, care se albise la faţă.

– Poate, spuse ea.

Câţiva îl auziră şi se potoliră. Alţii nu voiră să-l audă şi-şi continuară sărbătorirea.

– N-am ştiut, le spuse Steve, a cărui expresie de triumf dispăruse, şi care acum se încrunta, îngrijorat. Dacă am fi ştiut, cred că am fi putut încerca să-l contactăm. Dar nu am ştiut. Îmi pare rău. Să sperăm… să sperăm că nu se afla acolo, sus.

Ann reveni la masă şi se aşeză. Niciunul de acolo nu părea să fi auzit ceva din ce spusese Steve.

Traficul radio se intensifică oarecum, în momentul în care cei ce controlau sateliţii de comunicaţii rămaşi aflară despre cablu. Câţiva dintre rebeli îşi făcură de lucru cu monitorizarea şi înregistrarea acestor mesaje. Alţii continuară petrecerea.

Sax era absorbit mai departe de imaginile de pe ecran.

– Se îndreaptă spre est, remarcă el.

– Aşa e, confirmă Steve. Mai întâi, pe măsură ce partea inferioară îl trage în jos, va forma un mare arc la mijloc, după care va cădea şi restul.

– Cât de repede?

– Asta e greu de precizat, dar credem că aproximativ patru ore va dura prima înfăşurare a lui în jurul planetei şi încă o oră

cea de-a doua.

– A doua! exclamă Sax.

– Ei bine, ştii, cablul are o lungime de treizeci şi şapte de mii de kilometri, iar circumferinţa la ecuator a lui Marte este de douăzeci şi una de mii. Aşa încât cablul va înconjura planeta de aproape două ori.

– Oamenii aflaţi la ecuator ar face bine să se mişte repede de acolo, remarcă Sax.

– Nu chiar acolo va avea loc înfăşurarea. Oscilaţia lui Phobos va face cablul să devieze într-o oarecare măsură de la ecuator. De fapt, e cel mai dificil de calculat, fiindcă totul depinde de poziţia cablului faţă de respectiva oscilaţie atunci când acesta a început să cadă.

– La nord sau la sud?

– Vom şti în următoarele două ore.

Cei şase priveau, lipsiţi de speranţă, ecranul. Pentru prima dată de la sosirea lor era linişte. Ecranul nu arăta nimic altceva decât stele. Nu existase niciun punct avantajat din care să vizioneze căderea elevatorului. Cablul, din a cărui lungime niciun observator nu putea vedea vreodată mai mult decât o fracţiune, avea să continue să rămână invizibil până la sfârşit. Sau vizibil doar ca un fir de foc în cădere.

– S-a terminat cu podul lui Phyllis, spuse Nadia.

– S-a terminat cu Phyllis, spuse Sax.

Grupul de la Margaritifer începu să recepţioneze din nou transmisiunile prin satelit pe care le localizaseră, ajungând la concluzia că puteau utiliza, clandestin, şi câţiva sateliţi de securitate. Pornind de la toate aceste canale, izbutiră să reconstituie o imagine parţială a căderii cablului. O echipă UNOMA raporta de la Nicosia că acesta căzuse la nord de ei, prăbuşindu-se vertical, şi totuşi întinzându-se cu repeziciune pe teren, de parcă tăia planeta care se rotea. Deşi căzuse la nord, aveau impresia că se află, de fapt, la sud de ecuator. O voce înspăimântată, distorsionată de paraziţi, de la Sheffield, le ceru să confirme aceste date; cablul căzuse deja peste jumătate din oraş şi peste un rând de corturi ridicate la est de acesta, pe toată lungimea pantei de la Pavonis Mons şi pe partea de est a lui Tharsis, strivind, cu bangul lui sonic, o zonă de zece kilometri lăţime. Ar fi putut fi mult mai rău, dar aerul era atât de rarefiat la altitudinea aceea, încât impactul nu avusese o forţă prea mare.

Iar acum supravieţuitorii de la Sheffield doreau să ştie dacă să fugă spre sud pentru a scăpa de următoarea înfăşurare ori să încerce să dea ocol căldării, spre nord.

Nu primiră niciun răspuns. Dar mai mulţi dintre cei scăpaţi de la Koroleov, pe marginea sudică a lui Melas, în Marineris, raportară – pe una dintre frecvenţele rebelilor – că forţa căderii cablului era atât de mare încât, în momentul impactului, acesta se sfărâma. După o jumătate de oră primiră un mesaj de la o bază de forare din Aureum: lucrătorii de acolo ieşiseră afară după bangul sonic şi găsiseră o grămadă de deşeuri sfărâmate, care luceau, întinzându-se de la un orizont la altul.

Urmă o oră încheiată fără niciun fel de informaţii concrete, doar întrebări, speculaţii şi zvonuri. Apoi unul dintre ascultătorii cu căştile de radio pe cap ridică degetele mari ale ambelor mâini şi conecta intercomul. În ciuda paraziţilor, o voce agitată se auzi strigând:

– Explodează! A coborât în vreo patru secunde, ardea de sus până jos, iar când s-a izbit de sol am simţit cum totul se cutremură în jurul nostru. Avem probleme cu o scurgere de aer. Credem că ne aflăm cam la optsprezece kilometri sud de locul unde a lovit, şi aşezarea noastră e situată la douăzeci şi cinci kilometri sud de ecuator, aşa că sper să puteţi calcula restul. Ardea de sus până jos! Grozavă linia aceea albă care tăia cerul în două! N-am mai văzut aşa ceva. Încă mai am imagini pe retină, sunt de un verde aprins. Era ca o stea căzătoare care s-a întins… Staţi aşa, Jorge e la intercom, se află chiar acolo şi spune că în locul acela resturile cablului se ridică doar la trei metri înălţime. Terenul de acolo e din regolit moale, iar cablul zace într-un şanţ pe care şi l-a săpat singur. Zice că în unele locuri s-a înfundat atât de adânc, încât am putea să-l astupăm şi apoi să nivelăm pământul. E ceva ca un soi de vad, zice el, pentru că în alte locuri se ridică până la cinci sau şase metri. Cred că chestia asta se întâmplă pe o lungime de sute de kilometri. O să fie ca Marele Zid Chinezesc!

Sosi apoi un mesaj de la craterul Escalante, situat chiar pe ecuator. Se evacuaseră imediat la aflarea veştii despre ruperea de Clarke, dar porniseră către sud, aşa că sosirea cablului se dovedise iminentă! Iar acum acesta exploda la impact, raportau ei, înălţând către cer perdele de materii topite, focuri de artificii asemănătoare lavei, care se ridicau arcuindu-se în lumina crepusculară a zorilor, căzând înapoi pe suprafaţa planetei,

negre şi obscure.

În tot acest timp, Sax nu plecase din faţa ecranului, iar acum murmura cu buzele strânse, în vreme ce apăsa tastele şi citea:

– La a doua înfăşurare, viteza căderii va creşte până la douăzeci şi una de mii de kilometri pe oră, adică aproape şase kilometri pe secundă, aşa că, pentru oricine aflat în apropiere – un loc periculos, mortal chiar, dacă nu eşti urcat undeva, pe o proeminenţă, şi la mulţi kilometri depărtare – va semăna cu un fel de cădere a unui meteorit, trecând de la un orizont la altul în mai puţin de o secundă. Vor urma banguri sonice.

– Hai să ne uităm, sugeră Steve, cu o privire plină de vinovăţie îndreptată către Ann şi Simon.

Mulţi se îmbrăcară şi ieşiră. Călătorii se mulţumiră cu o imagine video transmisă de un aparat montat în exterior, alternând cu instantanee video de la sateliţi. Imaginile spectaculoase de pe suprafaţa aflată în noapte prezentau o linie curbată care ardea, tăind cerul ca lama unei coase albe care încerca să reteze planeta în două.

Chiar şi aşa, le venea greu să se concentreze – să-şi concentreze atenţia asupra a ceea ce vedeau şi să priceapă ce se întâmplă – şi mai greu să simtă ceva în legătură cu ceea ce se petrecea. Fuseseră epuizaţi atunci când aterizaseră, iar acum erau şi mai obosiţi. Cu toate astea, le era imposibil să adoarmă. Erau transmise tot mai multe secvenţe video, unele de la camerele-robot care zburau, teleghidate, pe partea aflată în plină zi, prezentând o brazdă aburindă, înnegrită, a dezolării – regolitul azvârlit în lături de explozie se adunase în două diguri lungi, paralele, de material ejectat, alcătuind ţărmurile unui canal plin de negreală, un negru presărat cu un amestec breciat de materiale care arătau şi mai exotic atunci când impactul era mai sever; iar în cele din urmă, o cameră teleghidată transmise imaginea unui şanţ ce se întindea de la un orizont la altul, plin cu ceea ce Sax aprecia că trebuie să fie diamante negre, brute.

Impactul din timpul ultimei jumătăţi de oră a căderii fusese atât de puternic, încât totul, de la nord la sud, era strivit. Oamenii spuneau că niciunul dintre cei aflaţi suficient de aproape pentru a vedea cablul izbind nu supravieţuise, iar majoritatea camerelor teleghidate fuseseră, de asemenea, zdrobite. Nu mai rămăsese niciun martor pe ultimele mii de kilometri ale căderii cablului.

Recepţionară o imagine târzie de pe partea de vest a lui

Tharsis, de la a doua trecere a cablului peste panta cea mare: de scurtă durată, dar puternică, un fulger alb pe cer, apoi o explozie urcând pe versantul vestic al vulcanului. O altă imagine, de la un robot din West Sheffield, arăta cablul explodând în apropiere, chiar la sud de oraş. Urmă apoi un cutremur sau poate bangul sonic, şi întregul cartier construit pe creastă al oraşului se prăbuşi într-o masă diformă, căzând încet către fundul căldării, situat cu cinci kilometri mai jos.

Urmară nenumărate imagini care ţâşneau din toate părţile sistemului acum fragmentat, dar se dovediră a fi doar reluări sau imagini recepţionate cu întârziere sau imagini ale consecinţelor. Apoi sateliţii începură din nou să-şi întrerupă transmisiunile.

Trecuseră cinci ore de când începuse căderea. Cei şase zăceau pe scaune, privind sau nu ecranul televizorului, prea obosiţi pentru a mai simţi ceva, prea obosiţi pentru a mai gândi.

– Ei bine, spuse Sax, avem acum un ecuator exact ca acela pe care, atunci când aveam doar patru ani, credeam eu că-l are Pământul: o linie mare şi neagră, ocolind planeta.

Ann îi aruncă o privire atât de plină de amărăciune, încât Nadia avu impresia că se va ridica şi îl va pocni. Dar niciunul nu se clinti. Imaginile de pe ecran clipeau, iar difuzoarele fâşâiau şi pârâiau.

Văzură personal linia ecuatorului, mai bine zis partea cea mai de sud a acesteia, în a doua noapte a zborului lor către Shalbatana Vallis. În întuneric era doar o brazdă dreaptă, largă, neagră, ducându-i spre vest. Survolând-o, Nadia privea în jos, posomorâtă. Cablul nu fusese lucrarea ei, dar însemna muncă, şi acum era muncă distrusă. Un pod prăbuşit.

Linia neagră era, totodată, şi un mormânt. Nu fuseseră ucişi mulţi oameni pe suprafaţa planetei, dar majoritatea, dacă nu chiar toţi dintre cei aflaţi în elevator, probabil că-şi pierduseră viaţa, ceea ce însenina câteva mii de oameni. Cei mai mulţi trebuie să fi rămas teferi până când porţiunea lor de cablu a lovit atmosfera şi a ars.

Pe când zburau pe deasupra sfărâmăturilor, Sax intercepta o nouă imagine video a prăbuşirii. Cineva pusese deja cap la cap un montaj cronologic, compus din toate imaginile transmise pe reţea în direct sau în ceasurile imediat următoare evenimentului. În acest montaj, foarte bine realizat, imaginile finale erau ale ultimei secţiuni a cablului explodând în peisaj. Zona de impact nu

era niciodată ceva mai mult decât o neclară pată albă mişcătoare, ca o defecţiune a benzii video; nicio cameră de luat vederi nu fusese în stare să înregistreze detalii la o asemenea intensitate a luminii. Dar, pe măsură ce montajul continua, imaginile fuseseră încetinite şi procesate în toate felurile posibile, una dintre ele fiind şi clipul final, o filmare extrem de lentă în care se observau amănunte imposibil de remarcat în direct. Astfel încât oamenii văzură că, pe când linia de foc traversa cerul, grafitul arzând se desprindea primul, lăsând în urmă o dublă elice incandescentă de diamante, curgând majestuos din cerul asfinţitului.

Totul nu era decât un mormânt, desigur, oamenii aflaţi acolo erau deja morţi în acel moment, arşi de vii. Dar tuturor privitorilor le venea greu să se gândească la victime când imaginea era atât de neobişnuit de stranie şi de frumoasă, un fel de ADN fantastic, dintr-o macrolume alcătuită din lumină pură, brăzdând universul nostru pentru a face să germineze o planetă stearpă…

Nadia încetă să se mai uite la televizor şi se mută pe locul copilotului pentru a ajuta la urmărirea celuilalt avion. În toată noaptea aceea nesfârşită se uită pe fereastră, incapabilă să adoarmă, incapabilă să nu vadă întruna, cu ochii minţii, imaginea coborârii diamantine. Pentru ea, fu cea mai lungă noapte a călătoriei. I se păru că trece o veşnicie până la ivirea zorilor.

Dar timpul se scurgea, laolaltă cu o altă noapte a vieţii lor, şi până la urmă se făcu dimineaţă. Nu cu mult după răsăritul soarelui, asolizară pe aeroportul care servea o conductă, mai sus de Shalbatana, unde întâlniră un grup de refugiaţi care lucraseră la conductă şi rămăseseră blocaţi acolo. Nu aveau niciun fel de viziune politică şi nu doreau decât să supravieţuiască până când lucrurile vor reveni la normal. Nadia găsi atitudinea lor doar parţial reconfortantă şi încercă să-i determine să iasă şi să repare conductele, dar nu fu convinsă că a izbutit.

În seara aceea, decolară încă o dată, din nou încărcaţi cu provizii oferite de gazdele lor, iar în zorii următoarei zile coborâră pe aeroportul abandonat de la craterul Carr. Înainte de opt, Nadia, Sax, Ann, Simon, Saşa şi Ieli erau îmbrăcaţi şi urcau spre buza craterului.

Domul dispăruse. Sub el avusese loc un incendiu. Toate ferestrele se topiseră ori se spărseseră. Pereţii de plastic erau

îndoiţi sau deformaţi, şi betonul înnegrit. Pretutindeni se zăreau pete de funingine, şi pe jos, din loc în loc, moviliţe de cenuşă, de carbon înnegrit. Uneori semănau cu umbrele de la Hiroshima. Da, fuseseră cadavre. Contururile oamenilor care încercaseră să-şi sape cu unghiile drum prin trotuar.

– Aerul oraşului a fost hiperoxigenat, presupuse Sax.

Într-o asemenea atmosferă, pielea şi carnea umană devin combustibile şi inflamabile. Asta se întâmplase cu primii astronauţi de pe Apollo, blocaţi într-o capsulă de probă umplută cu o atmosferă de oxigen pur. Când izbucnise incendiul, arseseră ca parafina.

La fel şi aici. Toţi cei de pe străzi se aprinseseră şi începuseră să fugă, arzând ca nişte torţe. Se vedea după aşezarea grămezilor de cenuşă.

Cei şase vechi prieteni coborâră împreună în umbra peretelui de est al craterului. Sub un cer circular, de un roz închis, se opriră la primul grup de cadavre înnegrite şi apoi plecară repede mai departe. Deschiseră uşile clădirilor, atunci când se dovedi posibil, bătură în toate uşile blocate şi ascultară pereţii cu un dispozitiv ca un stetoscop pe care îl adusese Sax. Niciun sunet în afara propriilor lor bătăi de inimă, puternice şi grăbite, nu răsună în interiorul costumelor de culoarea cuprului.

Nadia rătăcea, împleticindu-se, cu respiraţia aspră, întretăiată. Se strădui să se uite la cadavrele pe lângă care trecea, încercând să estimeze înălţimea morţilor după grămezile negre de carbon. Ca la Hiroshima sau Pompei. Acum oamenii erau mai înalţi, dar tot arseseră până la os, şi până şi oasele erau doar nişte beţe negre, subţiri.

Iar când ajunse la o grămadă de dimensiuni potrivite, Nadia se opri pentru a o cerceta. După un răstimp se apropie, găsi braţul drept al cadavrului şi râcâi, cu mănuşa ei cea cu patru degete, pe spatele oaselor carbonizate ale încheieturii, căutând plăcuţa ce conţinea codul numeric, îşi plimbă laserul peste ea, ca o vânzătoare de băcănie care citeşte preţurile alimentelor. Emily Hargrove.

Trecu mai departe, făcu acelaşi lucru cu o altă grămadă de mărime corespunzătoare. Thabo Moeti. Era mai puţin sigur decât să compare dinţii cu amprentele dentare; dar aşa ceva n-ar fi făcut.

Era ameţită şi amorţită când ajunse, lângă sediul administraţiei, la o altă grămadă izolată, cu mâna dreaptă

întinsă, aşa că nu fu nevoie decât s-o verifice. Nadia curăţă plăcuţa şi o verifică. Arkadi Nikolaevici Bogdanov.

* * *

Îşi continuară drumul spre vest timp de încă unsprezece zile, ascunzându-se, în orele de lumină, sub pături de camuflaj ori adăpostindu-se la oamenii întâlniţi pe drum. Noaptea, urmăreau transponderele sau indicaţiile ultimului grup la care stătuseră. Deşi fiecare din aceste grupuri ştia adesea de existenţa şi amplasamentul celuilalt, evident nu făceau parte din aceeaşi mişcare de rezistenţă şi nici nu erau coordonaţi în vreun fel anume. Unii sperau să ajungă la calota polară sudică la fel ca grupul de la Koroleov, alţii nu auziseră niciodată de acest refugiu; unii erau bogdanovişti, alţii doar revoluţionari urmându-i pe diferiţii lor lideri. Unele grupuri erau comunităţi religioase sau experimente utopice ori facţiuni naţionaliste care încercau să intre în contact cu guvernele lor de acasă, iar altele erau, pur şi simplu, nişte adunături de supravieţuitori fără niciun program, rămaşi orfani în urma violenţei. Cei şase călători se opriră chiar la Koroleov, dar – când văzură trupurile goale, congelate ale gardienilor din afara porţilor etanşe, unii proptiţi în poziţie verticală, ca nişte statui – nu îndrăzniră să intre.

După Koroleov, nu mai întâlniră pe nimeni. Radiourile şi televizoarele erau moarte deoarece sateliţii fuseseră scoşi din funcţii, aeroporturile pustii, şi Pământul de partea cealaltă a Soarelui. Peisajul părea la fel de sterp ca înainte de sosirea lor, cu excepţia petelor gheaţă tot mai întinse. Zburau mai departe de parcă ar fi fost singurii oameni din această lume, singurii supravieţuitori.

În urechile Nadiei răsuna un zumzet continuu care, fără nicio îndoială, provenea de la ventilatoarele avionului. Verifică ventilatoarele, dar acestea erau în regulă. Ceilalţi îi încredinţau treburi banale, o trimiteau să facă plimbări înainte de decolare şi după aterizare. Erau ei înşişi uluiţi de ceea ce găsiseră la Carr şi Koroleov, incapabili să contribuie prea mult la efortul de a o înveseli pe Nadia, ceea ce pentru ea era o mare uşurare. Ann şi Simon erau mereu îngrijoraţi în legătură cu Peter. Ieli şi Sax erau îngrijoraţi în legătură cu rezervele lor de hrană, care scădeau permanent, magaziile avioanelor ajungând aproape goale. Dar Arkadi murise, şi nimic din toate astea nu mai conta. Mai mult ca oricând, răscoala i se părea Nadiei o pierdere, un spasm neconcentrat al mâniei, ca atunci când cineva îşi taie nasul

pentru a-i face în necaz propriului său chip. Întreaga lume distrusă! Le spuse celorlalţi să transmită un mesaj radio, pe unul dintre canalele de folosinţă generală, prin care să anunţe că Arkadi e mort. Saşa fu de acord şi încercă să-i convingă pe ceilalţi să o facă.

– Asta va contribui la stoparea mult mai rapidă a evenimentelor, spuse el.

– Insurecţiile nu au conducători, răspunse Sax, clătinând dezaprobator din cap. În afară de asta, nimeni nu e pregătit pentru a-l auzi.

Dar, după două zile, era limpede că unii auziseră mesajul. Ca reacţie, interceptară un răspuns de la Alex Jalin.

– Uite ce e, Sax, nu avem de-a face cu o revoluţie americană, nici cu una franceză, rusească ori englezească. Avem de-a face cu toate revoluţiile în acelaşi timp, pretutindeni! O lume întreagă s-a răsculat, o lume stăpânind o suprafaţă de teren egală cu aceea a uscatului de pe Pământ, şi doar câteva mii de oameni încearcă să împiedice asta – iar majoritatea lor se află încă în spaţiu, de unde are o privelişte foarte bună, dar este foarte vulnerabilă. Aşa că, dacă izbuteşte să neutralizeze o grupare de rezistenţă în Syrtis, apare o alta în Hellespontus. Imaginaţi-vă forţe spaţiale încercând să oprească o revoluţie în Cambodgea, dar şi în Alaska, Japonia, Spania, Madagascar. Cum o faci? Nu poţi. N-aş vrea decât ca Arkadi Nikolaevici să fi trăit să vadă toate astea, ar fi…

Microemisia se întrerupse brusc. Poate că era un semn rău, poate nu. Dar nici măcar Alex nu reuşise să elimine o notă de descurajare în glas, atunci când vorbea despre Arkadi. Imposibil! Arkadi fusese mai mult decât un lider politic; fusese fratele fiecăruia, o forţă a naturii, glasul conştiinţei. Sentimentul intim al fiecăruia despre ceea ce e cinstit şi just. Prietenul cel mai bun!

Nadia îşi purta cu greu durerea, ajutând navigaţia pe timpul nopţii, dormind cât putea de mult în timpul zilei. Slăbise. Părul îi deveni de un alb curat, ultimele fire negre căzându-i la pieptănat. Îi era greu să mai vorbească.

I se părea că gâtlejul şi măruntaiele i se pietrificaseră. Era o piatră, îi era imposibil să plângă. În schimb, îşi vedea de treabă. Niciunul dintre cei pe care îi întâlniseră nu avea mâncare de dat, şi ei înşişi începuseră să-i simtă lipsa. Stabiliră un program de raţionalizare foarte strict, reducând mesele la jumătate.

Iar în a treizeci şi doua zi a călătoriei lor de la Lasswitz, după un drum de circa zece mii de kilometri, ajunseră la Cairo, sus, pe marginea sudică a lui Noctis Labyrinthus, chiar la sud de secţiunea aflată cel mai la sud a cablului prăbuşit.

Cairo intrase sub controlul *de facto* al UNOMA. Niciunul dintre cei aflaţi în oraş nu pretindea altfel şi, ca toate celelalte mari oraşe de corturi, aşezarea se întindea, neajutorată, la dispoziţia laserelor orbitale de pe navele poliţieneşti ale UNOMA, care apăruseră în jurul planetei cândva, în timpul ultimei luni. Totodată, locuitorii fuseseră, la începutul războiului, în majoritate arabi şi elveţieni, aşa încât la Cairo – cel puţin – oamenii aparţinând celor două naţionalităţi nu păreau a face altceva decât să încerce să se retragă din calea răului.

Cu toate acestea, cei şase nu erau singurii refugiaţi care soseau acolo. Şi alţii, în mare număr, tocmai coborâseră Tharsis ca urmare a devastării oraşului Sheffield şi a ceea ce mai rămăsese din Pavonis. Alţii veneau cu maşinile din Marineris, prin labirintul de la Noctis. Populaţia oraşului era de patru ori mai mare decât la început, mulţi trăind şi dormind pe străzi şi prin parcuri. Uzina era solicitată peste măsură, rezervele de hrană şi de gaz – în scădere.

Aflară toate acestea de la o lucrătoare la aeroport care încă îşi mai făcea treaba cu încăpăţânare, deşi niciuna dintre navetele spaţiale nu mai era în funcţiune. După ce îi dirijă către nişte locuri de parcare în mijlocul unei mari flotile de avioane, la unul dintre capetele pistei, le spuse să-şi îmbrace costumele şi să parcurgă pe jos distanţa de un kilometru până la zidul oraşului. Nadia era iraţional de nervoasă că e nevoită să lase în urmă cele două avioane 16D şi să intre într-un oraş. Iar după ce pătrunse prin poarta etanşă, nu se simţi deloc mai sigură atunci când văzu că mai toţi cei din interior erau îmbrăcaţi în costume şi îşi purtau căştile cu ei, gata pentru presurizare dacă ar fi fost nevoie.

Se îndreptară către administraţia oraşului şi acolo îi găsiră pe Frank şi pe Maia, precum şi pe Mary Dunkel şi Spencer Jackson. Se salutară cu toţii, cu un sentiment de uşurare, dar nu era timp să-şi povestească feluritele aventuri. Frank era ocupat în faţa unui ecran, discutând cu cineva de pe orbită, după câte se părea, aşa că se scutură de îmbrăţişările lor şi continuă să vorbească, făcând, mai târziu, un semn cu mâna pentru a le confirma nou-veniţilor că remarcase apariţia lor. Probabil că era conectat la un

sistem de comunicaţii sau chiar mai multe, în funcţiune, deoarece rămase în faţa ecranului timp de şase ceasuri încheiate, pentru a discuta cu un chip sau altul, întrerupându-se numai pentru a sorbi o înghiţitură de apă ori pentru a efectua o altă convorbire, fără a arunca nici măcar o privire către vechii săi companioni, părea a fi într-o permanentă stare de furie, muşchii maxilarului încordându-i-se şi relaxându-se ritmic. Altfel, era în elementul lui, explicând şi ţinând prelegeri, linguşind şi ameninţând, punând întrebări şi apoi comentând nerăbdător răspunsurile primite. Manevra şi trata problemele în stilul său de demult, dar cu o notă de mânie, amărăciune, chiar teamă, de parcă ar fi călcat în gol, iar acum încerca să pledeze pentru revenirea pe teren solid.

Când, în sfârşit, termină, se rezemă de spătarul scaunului şi suspină patetic, apoi se ridică ţeapăn şi veni să-i salute, punând o mână, pentru o clipă, pe umărul Nadiei. Altfel, se purtă dur cu toţi, total neinteresat de felul în care izbutiseră să ajungă la Cairo. Nu voia decât să ştie pe cine au întâlnit şi unde, cât de bine se descurcă aceste grupuri răzleţe şi ce au de gând. De vreo două ori se întoarse la ecran şi luă legătura cu grupurile în cauză, de îndată ce află unde erau situate, manevră ce-i uimi pe călători, care crezuseră că toţi erau la fel de izolaţi ca şi ei.

– Legături ale UNOMA, le explică Frank, plimbându-şi mâna peste bărbia oacheşă. Cei de acolo menţin nişte canale deschise special pentru mine.

– Dar de ce? întrebă Sax.

– Pentru că încerc să opresc revolta. Încerc să obţin o încetare a focului şi o amnistie generală, urmate de o reconstrucţie la care să participe cu toţii.

– Dar sub a cui coordonare?

– A celor de la UNOMA, desigur. Şi a oficinelor naţionale.

– Dar UNOMA e de acord doar cu încetarea focului? întrebă Sax. Iar rebelii vor fi de acord numai cu amnistia generală?

Frank aprobă, scurt, din cap.

– Şi niciunuia nu-i place ca la reconstrucţie să participe cu toţii. Dar situaţia actuală e atât de proastă, încât s-ar putea să accepte. Încă patru acvifere au explodat după căderea cablului. Toate patru sunt situate în zona ecuatorială, iar unii spun că e vorba de cauză şi efect.

Ann dădu din cap afirmativ auzindu-l, iar Frank părea foarte mulţumit că bănuielile i se confirmă.

– Acviferele au fost deschise, eram sigur. Au deschis unul la intrarea în Chasma Borealis, care acum se revarsă peste dunele din Borealis.

– Greutatea calotei polare exercită, probabil, destulă presiune asupra lui, zise Ann.

– Ştii ce s-a întâmplat cu grupul de la Acheron? îl întrebă Sax pe Frank.

– Nu. A dispărut. Mă tem că ar putea fi exact ca în cazul lui Arkadi, răspunse el, cu privirea aţintită asupra Nadiei şi gura strânsă dureros. Ar trebui să mă întorc la lucru.

– Dar ce se petrece pe Pământ? întrebă Ann. Ce au de spus Naţiunile Unite în legătură cu toate astea?

– Marte nu e o naţiune, ci o resursă mondială, cită Frank, cu greutate. Ei spun că minusculei fracţiuni de umanitate care trăieşte aici nu i se poate îngădui să controleze resursele, atunci când baza materială umană în întregul ei este atât de profund stresată.

– Asta poate că e adevărat, se auzi Nadia spunând.

Vocea îi era aspră, ca un croncănit, de parcă n-ar mai fi vorbit de zile întregi. Frank ridică din umeri.

– Poate de-aia le-au dat transnaţionalelor atâta libertate, spuse Sax. Mi se părea mie că aici se află mai mulţi oameni de pază de-ai lor decât poliţişti ai Naţiunilor Unite.

– Aşa e, confirmă Frank. Le-a luat destul timp celor de la Naţiunile Unite până să convină să-şi trimită aici forţele de menţinere a păcii.

– Nu-i deranjează că-i pun pe alţii să le facă treburile murdare.

– Bineînţeles că nu.

– Iar Pământul? insistă Ann.

Frank ridică din umeri.

– Grupul celor Şapte pare să preia controlul asupra situaţiei, răspunse el, dând din cap. E greu de spus de aici, credeţi-mă.

Se apropie de ecran pentru a mai efectua nişte convorbiri. Ceilalţi plecară să mănânce, să se spele, să doarmă, să dea de urma prietenilor şi cunoştinţelor, a celor rămaşi din primii o sută, să se pună la curent cu ştirile de pe Pământ. Ţările semnatare ale convenţiei fuseseră distruse în urma unor atacuri din partea nevoiaşilor din Sud, dar se părea că transnaţionalele dăduseră fuga la Grupul celor Şapte, fiind primite şi apărate de armatele gigantice ale acestora. Cea de-a douăsprezecea tentativă de încetare a focului era în vigoare de câteva zile.

Aşa că le mai rămânea puţin timp pentru refacere. Când treceau prin camera comună, îl găseau pe Frank tot acolo, cuprins mereu mai mult de o furie neagră, amară, croindu-şi drum prin ceea ce părea un nesfârşit coşmar de diplomaţie prin intermediul ecranului, vorbind fără încetare, pe un ton grăbit, dispreţuitor, muşcător. Depăşise faza de ademenire; acum era vorba, pur şi simplu, de exercitarea unor presiuni. Încercând să răstoarne lumea fără un punct de sprijin ori cu cel mai slab punct de sprijin posibil, sistemul lui se bizuia mai ales pe vechile lui relaţii americane şi pe poziţia personală actuală faţă de o varietate de lideri insurecţionali. Ambele posibilităţi erau aproape anihilate de evenimente şi de întreruperea transmisiilor TV, devenind, cu fiecare zi, tot mai puţin importante pe Marte, în condiţiile în care UNOMA şi forţele transnaţionale cucereau oraş după oraş. Nadiei i se părea că Frank încearcă, acum, să impulsioneze procesul prin simpla forţă a mâniei sale împotriva propriei lipse de influenţă. Ajunsese la concluzia că nu mai suportă să stea în preajma lui; situaţia era suficient de proastă şi fără aerul lui posomorât.

Dar, cu ajutorul lui Sax, Frank obţinu o legătură independentă cu Pământul, prin asteroidul Vega, punându-i pe tehnicienii de acolo să-i transmită mesajele în ambele sensuri. Asta însemna un interval de câteva ore între transmisie şi recepţie dar, în cele două zile care urmară şi care păreau interminabile, Frank transmise către secretarul de stat Wu cinci mesaje codificate şi, în timp ce aştepta, noaptea, răspunsurile, cei de pe Vega umplură spaţiul cu înregistrări ale programelor de ştiri pământene pe care cei de aici nu le văzuseră. Toate reportajele, atunci când se refereau, cât de cât, la situaţia marţiană, prezentau insurecţia ca pe o tulburare minoră, cauzată de elemente criminale, mai ales de deţinuţi evadaţi de la Koroleov, dedaţi la acte nebuneşti, de inutilă distrugere a bunurilor, şi ucigând un mare număr de civili inocenţi. Reportajele prezentau cu predilecţie imagini ale gardienilor goi, congelaţi în afara oraşelor, şi telefotografii, de pe sateliţi, ale erupţiei acviferelor. Programele cele mai sceptice menţionau că aceste imagini, ca şi toate celelalte înregistrări de pe Marte, erau furnizate de UNOMA, unele posturi de televiziune din China şi Olanda punând la îndoială acurateţea relatărilor de la UNOMA. Dar nu ofereau nicio explicaţie alternativă a evenimentelor şi, în cea mai mare parte, mijloacele de informare în masă pământene propagau

versiunea concernelor transnaţionale asupra evenimentelor. Iar când Nadia evidenţie acest aspect, Frank râse zgomotos.

– Bineînţeles, spuse el, dispreţuitor, întrerupând sonorul. Ştirile pământene chiar că sunt transnaţionale.

Nadia şi Ieli, aflaţi în spatele lui pe canapeaua de bambus, se aplecară înainte, instinctiv, ca şi cum asta i-ar fi putut ajuta să audă reportajul mut. Cele două săptămâni cât fuseseră privaţi de ştiri din afară trecuseră ca un an, iar acum urmăreau, neajutoraţi, ecranul, bucurându-se de orice informaţii recepţionate. Ieli chiar se ridică pentru a amplifica sonorul, dar văzu că Frank adormise pe scaun, cu bărbia pe piept. Şi atunci când sosi un mesaj de la Departamentul de Stat, Frank tresări, trezindu-se, dădu sonorul mai tare, urmări chipurile minuscule de pe ecran şi răspunse repezit, cu voce aspră, răguşită. Apoi închise, ochii şi adormi din nou.

La sfârşitul celei de-a doua nopţi de când se stabilise legătura prin Vega, Frank îl făcuse deja pe secretarul de stat Wu să promită că îi va convinge pe cei de la sediul ONU din New York să refacă sistemul de comunicaţii, punând capăt tuturor acţiunilor poliţieneşti până la o apreciere corespunzătoare a situaţiei. Wu avea să încerce, de asemenea, obţinerea ordinului ca forţele transnaţionale să revină pe Pământ deşi, afirma Frank, aşa ceva are să fie imposibil.

Soarele se înălţase de două ore pe cer când Frank transmise o confirmare finală spre Vega şi întrerupse legătura. Ieli dormea pe jos. Nadia se ridică, înţepenită, şi plecă la plimbare prin parc, profitând de lumină pentru a arunca o privire prin împrejurimi. Trebui să treacă peste trupuri care dormeau pe iarbă, în grupuri de câte trei sau patru persoane, îngrămădite pentru a-şi ţine de cald. Elveţienii ridicaseră mari bucătării şi rânduri de barăci, de-a lungul zidului oraşului. Totul arăta ca un şantier şi, deodată, Nadia simţi lacrimi şiroindu-i pe obraji. Îşi continuă drumul. Era plăcut să se poată plimba în plină zi.

Până la urmă, reveni la sediul administrativ. Frank era în picioare, cu privirea aţintită asupra Maiei, care dormea pe canapea. Privea în jos, către ea, cu ochi lipsiţi de expresie, apoi înălţă către Maia o privire înceţoşată.

– Chiar că e dărâmată.

– Toţi sunt obosiţi.

– Aşa e. Cum a fost în Hellas?

– Totul e sub apă.

– Probabil că lui Sax îi place la nebunie, zise el, dând din cap.

– Asta am spus şi eu tot timpul. Dar cred că nici el nu mai deţine controlul.

– A, da, spuse Frank şi închise ochii, părând, timp de o secundă sau două, că doarme. Îmi pare rău pentru Arkadi.

– Da…

Urmă o altă tăcere.

– Parcă ar fi o fetiţă!

– Întrucâtva!

Adevărul e că niciodată Nadia nu o văzuse pe Maia arătând mai bătrână. Toţi se apropiau de optzeci de ani şi, cu toate tratamentele, nu puteau ţine ritmul. În sinea lor, erau bătrâni.

– Cei de pe Vega mi-au spus că Phyllis şi ceilalţi de pe Clarke vor încerca să ajungă până la ei cu ajutorul unei rachete de urgenţă.

– Dar nu se află dincolo de planul eclipticei?

– Sunt acum, dar vor încerca să se târască până la Jupiter, iar de acolo să se lanseze înapoi, în sistem.

– Asta o să dureze un an sau poate doi, nu?

– În jur de un an. Sper că or să dea greş cu totul, că se vor prăbuşi pe Jupiter sau li se vor termina proviziile.

– Înţeleg că nu eşti prea mulţumit de Phyllis.

– Târfa! E vinovată de multe din cele petrecute. Să-i aducă aici pe toţi transnaţionalii ăia, promiţându-le toate metalele utilizabile vreodată… îşi închipuia că, susţinută de toţi aceia, va ajunge regina planetei. S-o fi văzut acolo sus, pe Clarke, uitându-se către Marte ca la un mic zeu de tinichea. Puteam s-o strâng de gât! Cât aş fi vrut să-i văd faţa atunci când Clarke şi-a făcut vânt şi a pornit în zbor! adăugă el, râzând răguşit.

Maia tresări, auzindu-l, şi se trezi. O traseră să se ridice şi plecară cu toţii în parc, după ceva de mâncare. Ajunseră la un rând de oameni îmbrăcaţi în costume, înghesuiţi unul într-altul, tuşind, frecându-şi palmele, scoţând vălătuci de abur îngheţat ca nişte bulgări de bumbac. Foarte puţini vorbeau. Frank cercetă dezgustat scena, dar când îşi primiră tăvile cu *röshti* şi *tabouli,* devoră mâncarea şi începu să vorbească, în arabă, la microfonul consolei.

– Mi se spune că Alex, Evghenia şi Samantha vin, prin Noctis, cu nişte prieteni de-ai mei, beduini, le explică el atunci când termină.

Erau ştiri bune. Ultima dată când auziseră despre Alex şi

Evghenia, aceştia se aflau în Aureum Overlook, un bastion al rebelilor care nimicise multe nave orbitale ale Naţiunilor Unite înainte de a fi incinerat de o rachetă incendiară lansată de pe Phobos. Şi în toată luna aceasta de război nimeni nu mai auzise despre Samantha.

Aşa că toţi cei din prima sută aflaţi în oraş se deplasară, în după-amiaza aceea, la poarta de nord, pentru a-i întâmpina. Poarta dădea spre o lungă rampă naturală, care cobora până într-unul dintre canioanele cele mai de sud ale lui Noctis. Drumul urca de pe fundul canionului pe această rampă şi, din locul în care se aflau, coloniştii vedeau până jos, în fundul canionului. Dintr-acolo, în primele ceasuri ale după-amiezii, se apropie o caravană de transportoare, stârnind un mic nor de praf şi mişcându-se încet.

Trecu aproape o oră înainte ca maşinile să parcurgă ultima porţiune a rampei. Nu erau mai departe de trei kilometri când flăcări mari şi pietre ţâşniră spre cer din mijlocul lor, izbind câteva maşini de peretele canionului şi azvârlindu-le pe altele peste rampă, în gol. Cele rămase se răsuciră şi se opriră arzând, sfărâmate.

Apoi o explozie zgudui poarta de nord, iar cei de dincolo de ea căutară adăpostul zidului. Ţipete şi strigăte pe frecvenţa comună, nimic mai mult. Se ridicară. Cortul încă mai ţinea, deşi poarta părea blocată.

În josul drumului, fire subţiri de fum maroniu se înălţau în aer, risipindu-se spre est, împinse înapoi, în Noctis, de vântul amurgului. Nadia trimise un robot să caute supravieţuitori. În difuzoare se auzeau paraziţi, nimic altceva decât paraziţi, iar Nadia era mulţumită de asta. Ce altceva sperau să audă? Ţipete? Frank înjura, vorbind la microfon, trecând de la arabă la engleză şi invers, încercând, în zadar, să afle ce s-a întâmplat. Dar Alexander, Evghenia, Samantha… Nadia se uita cuprinsă de spaimă la imaginile de pe micul ecran, dirijând cu groază camerele robotizate de luat vederi: maşini sfărâmate, cadavre. Nimic nu se mişca. Dintr-o maşină încă mai ieşea fum.

– Unde e Saşa? strigă vocea lui Ieli. Unde e Saşa?

– Era în camera-ecluză, spuse cineva. Ieşea să-i întâmpine.

Trecură la treabă pentru a deschide uşa etanşă interioară. Nadia era în frunte, formând toate codurile, folosind apoi uneltele şi, în sfârşit, o încărcătură explozivă pe care i-o dădu cineva. Se traseră înapoi, iar încuietoarea explodă, după care toţi se

repeziră într-acolo, împingând cu răngi uşa cea grea. Nadia dădu buzna înăuntru şi îngenunche lângă Saşa, care era ghemuit cu capul în haină, în postura de urgenţă. Doar că murise, carnea de pe faţă îi căpătase nuanţele roşului marţian, ochii îi erau îngheţaţi.

Simţind că trebuie să se mişte pentru a nu încremeni locului, Nadia se ridică brusc şi se întoarse în fugă la maşinile cu care veniseră. Sări într-una dintre ele şi porni; nu avea niciun plan, şi se părea că maşina alege direcţia. Vocile prietenilor ei se auzeau printre pârâiturile din difuzor, răsunând ca nişte greieri într-o cutie; Maia murmura, supărată, ceva pe ruseşte, plângând. Numai Maia era încă destul de tare încât să-şi mai manifeste sentimentele într-o asemenea situaţie.

– A fost din nou Phobos! striga vocea ei minusculă. Au înnebunit ăia sau ce?

Ceilalţi erau în stare de şoc, vocile li se auzeau de parcă ar fi fost artificiale.

– Nu sunt nebuni, spuse Frank. Sunt perfect raţionali. Văd apropierea unei stabilizări politice şi ne dau cât mai multe lovituri posibil.

– Criminali nenorociţi! strigă Maia. Fascişti KGB-işti!

Maşina se opri la sediul administrativ al oraşului.

Nadia se repezi înăuntru, în încăperea unde îşi lăsase lucrurile, la ora aceea nimic mai mult decât vechiul ei rucsac albastru. Răscoli prin el, fără a fi conştientă ce caută, până când mâna cu patru degete, care încă îi rămăsese cea mai puternică, dădu peste o pungă şi o scoase afară. Telecomanda ignigenă de la Arkadi. Bineînţeles. Se întoarse în fugă la maşină şi se îndreptă spre poarta de sud. Sax şi Frank încă mai vorbeau, glasul Sax sunând la fel ca întotdeauna şi spunând:

– Fiecare dintre noi care a fost identificat fie se află aici, fie a fost ucis. Cred că îi caută mai ales pe primii o sută.

– Vrei să spui că ne vânează?

– Am văzut ştiri pământene care spuneau că noi suntem căpeteniile răsculaţilor. Iar de la începutul revoltei, douăzeci şi unu dintre noi au murit. Alţi patruzeci sunt dispăruţi.

Maşina ajunse la poarta de sud. Nadia închise interfonul, coborî, intră în ecluză şi-şi puse cizme, cască, mănuşi, îşi presuriză costumul şi-l verifică, apăsă butonul pentru deschidere şi aşteptă ca încăperea să se golească de aer şi să se deschidă. Aşa cum se întâmplase şi la Saşa.

În ultima lună trăiseră împreună cât într-o viaţă. Apoi ajunse afară, pe suprafaţa planetei, în strălucirea şi apăsarea unei zile ceţoase, cu vânt, simţind prima împunsătură de diamant a frigului. Răvăşi cu picioarele mormanul de pulbere fină, şi nori roşii i se ridicară în faţă. O femeie flămândă, răvăşind sânge. Dincolo de cealaltă poartă erau cadavrele prietenilor ei şi ale altora, chipurile lor moarte, purpurii şi tumefiate, ca după accidente pe şantierele de construcţii. Nadia văzuse multe asemenea chipuri până arunci, văzuse moartea de mai multe ori, şi de fiecare dată fusese o grozăvie. Şi iată că acum cineva produce, cu bună ştiinţă, cât mai multe asemenea accidente. Asta era războiul: să omori, prin toate mijloacele posibile, nişte oameni. Oameni care ar fi putut să trăiască o mie de ani. Se gândi la Arkadi şi la cei o mie de ani şi fluieră. Se certaseră de atâtea ori în ultima vreme, mai ales pe considerente politice:

„Planurile tale sunt toate nişte anacronisme, spusese Nadia. Nu înţelegi lumea!”

„Ha! râsese el, ofensat. Lumea asta o înţeleg!” adăugase el cu o expresie la fel de întunecată ca şi altădată.

Apoi îşi aminti când îi dăduse telecomanda, cum plânsese după John, cât de înnebunit fusese de furie şi durere.

„Doar dacă va fi cazul, spusese el ca răspuns la refuzurile ei. Ca s-o ai acolo.”

Iar acum era cazul. Nu-i venea să creadă. Scoase cutia din buzunarul strâmt al costumului şi o învârti în mână. Phobos ţâşni deasupra orizontului de vest, ca un cartof cenuşiu. Soarele tocmai apusese, iar lumina reflectată era atât de puternică, încât Nadiei i se părea că se scaldă în propriul ei sânge, de parcă ar fi fost o fiinţă cât o celulă de mică, stând pe peretele corodat al propriei sale inimi, pe când în juru-i suflau vânturile propriei plasme, pline de praf. Rachete coborau pe rachetodromul de la nord de oraş. Oglinzile solare sclipeau pe cerul apusului, ca un mănunchi de luceferi. Un cer aglomerat. Curând se vor arăta şi navele ONU.

Phobos traversa cerul în douăzeci şi patru de ore, aşa că Nadia nu avea prea mult de aşteptat. Se înălţase ca o semilună, dar acum era ghebos, aproape plin, la jumătatea drumului către zenit, deplasându-se, în ritmul lui susţinut, pe cerul care se coagula. În interiorul discului cenuşiu putea discerne un punct luminos abia vizibil: cele două cratere mici, acoperite, Semeonov şi Leveikin. Nadia întinse telecomanda ignigenă şi formă codul de

aprindere, MANGALA. Era ca şi cum ar fi folosit telecomanda unui televizor.

O lumină strălucitoare se aprinse în partea din faţă a micului disc cenuşiu. Cele două luminiţe se stinseră. Lumina strălucitoare deveni şi mai puternică. Oare chiar distingea reducerea vitezei? Poate că nu. Dar aceasta avea loc.

Phobos îşi începuse prăbuşirea.

Revenind în oraş, Nadia constată că vestea se răspândise deja. Flacăra fusese suficient de puternică pentru a atrage atenţia oamenilor care, după aceea, se adunaseră, din obişnuinţă, în faţa ecranelor TV, acum stinse, schimbând zvonuri şi speculaţii. Într-un fel sau altul, esenţialul fusese aflat ori explicaţia fusese găsită independent. Nadia trecea de la un grup la altul şi îi auzea pe toţi spunând: „Phobos a fost lovit! Phobos a fost lovit!” Iar un altul râse: „Au împins până acolo limita Roche!”

Avu impresia că s-a rătăcit, dar aproape imediat ajunse la birouri. Maia era afară.

– Hei, Nadia! strigă ea. L-ai văzut pe Phobos?

– Da.

– Roger zice că, atunci când erau acolo sus, în anul Unu, au inclus în el un sistem de explozibili şi de motoare-rachetă. Ţi-a spus Arkadi vreodată ceva despre asta?

– Da.

Intrară în birouri, în timp ce Maia gândea cu glas tare.

– Dacă exploziile reuşesc să-l frâneze suficient, se va prăbuşi. Mă întreb dacă se poate calcula unde. Aici suntem al naibii de aproape de ecuator.

– În mod sigur, se va sparge şi va cădea în foarte multe locuri.

– Aşa e. Sunt curioasă ce părere are Sax.

Îi găsiră pe Sax şi pe Frank în faţa unui ecran, iar pe Ieli, Ann şi Simon în faţa altuia. Un satelit al UNOMA îl urmărea pe Phobos printr-un telescop, iar Sax măsura ritmul trecerii satelitului peste peisajul marţian, pentru a-şi face o idee asupra vitezei de înaintare. În imaginea de pe ecran, domul de deasupra craterului Stickney strălucea ca un ou Fabergé, dar privirea era atrasă către partea din faţă a lunii, estompată şi străbătută de fulgere albe de gaze şi materiale ejectate.

– Priviţi cât e de bine echilibrată presiunea, spuse Sax, fără a se adresa cuiva anume. O reacţie prea bruscă şi toată chestia s-ar fi fărâmiţat. Iar o presiune neechilibrată l-ar fi făcut să se

rotească, după care l-ar fi împins în toate părţile.

– Văd semne de reacţii stabilizatoare laterale, spuse computerul.

– Jeturi poziţionale, zise Sax. L-au transformat pe Phobos într-o mare rachetă.

– Au făcut asta chiar din primul an, interveni Nadia. Nu era sigură de ce vorbeşte, încă i se mai părea că nu se poate controla, observându-şi cu o întârziere de câteva secunde reacţiile.

– Cea mai mare parte din cei de pe Phobos erau rachetişti şi navigatori. Au transformat filoanele de gheaţă în oxigen lichid şi deuteriu şi le-au depozitat în coloane izolate, îngropate în rocă. Motoarele şi complexul de dirijare au fost dispuse în centru.

– Aşa că Phobos e acum o mare rachetă, repetă Sax, dând din cap în timp ce scria datele. Ciclul lui era de 27 547 de secunde. Aşa că mergea cu… aproximativ 2,146 de kilometri pe secundă, iar pentru a-l doborî trebuie să-l frâneze la… la 1,561 de kilometri pe secundă. Deci, cu o decelare de 585 de metri pe secundă. Pentru o masă ca a lui Phobos… oho! Asta necesită o mare cantitate de combustibil.

– La cât a ajuns în clipa asta? întrebă Frank.

Era negru la faţă, muşchii maxilarului îi pulsau sub piele ca nişte bicepşi. Furios, simţea Nadia, pe propria-i incapacitate de a prevedea ce avea să se întâmple în clipa următoare.

– La aproape unu virgulă şapte. Iar motoarele alea mari încă mai ard. Se va prăbuşi. Dar nu într-o singură bucată. Coborârea îl va sparge, sunt sigur.

– Limita Roche?

– Nu, doar şocul frânării; şi, cu toate compartimentele alea de combustibil goale…

– Ce s-a întâmplat cu oamenii de pe Phobos? se auzi Nadia întrebând.

– Cineva a intrat pe fir şi a spus că întreaga populaţie a şters-o. Nimeni n-a mai rămas pentru a încerca să oprească focul.

– Bine, făcu Nadia, aşezându-se cu greu pe canapea.

– Şi când se va prăbuşi? întrebă Frank.

– E imposibil de apreciat, răspunse Sax, clipind. Dar destul de curând, cred. În circa o zi. Iar atunci va trece pe undeva, de-a lungul ecuatorului, probabil pe o zonă foarte întinsă, cu mari probleme. Va produce o ploaie de meteoriţi destul de semnificativă.

– Asta va curăţa o parte din cablul elevatorului, spuse Simon, cu glas stins.

Şedea lângă Ann, privind-o cu îngrijorare, iar ea se uita la ecran fără nicio expresie, fără niciun semn că l-ar fi auzit pe vreunul dintre ei. Niciodată nu venise vorba despre fiul lor, Peter. Oare lucrul ăsta era mai bun sau mai rău decât un morman de cenuşă şi un nume codificat apărut pe ecran? Mai bun, hotărî Nadia. Dar şi aşa e greu.

– Priviţi! spuse Sax. Se dezintegrează.

Camera telescopică de pe satelit le oferea o imagine excelentă. Domul de deasupra craterului Stickney explodă în fragmente mari, iar liniile din interiorul craterului, care întotdeauna îl caracterizaseră pe Phobos, se umflară de praf, deschizându-se larg. Apoi această mică lume, de forma unui cartof, înflori şi se sparse într-o puzderie de fragmente neregulate. Cinci-şase fragmente mai mari se îndepărtară încet, cel mai mare deschizând drumul. O bucată zbură într-o parte, acţionată încă, se pare, de una dintre rachetele ascunse în interior. Restul de roci începură să se risipească într-un şir neregulat, rostogolindu-se fiecare cu viteză diferită.

– Deci, am putea spune că ne aflăm în bătaia gloanţelor, remarcă Sax, ridicând privirea spre ceilalţi. Bucăţile mai mari vor lovi destul de curând partea superioară a atmosferei, apoi totul se va petrece foarte repede.

– Poţi determina locul?

– Nu, există prea multe necunoscute. De-a lungul ecuatorului, asta-i tot. Noi ne aflăm, probabil, prea departe la sud, aşa că o să pierdem cea mai mare parte din spectacol, dar poate avea loc şi un destul de însemnat efect de risipire.

– Cei de pe ecuator ar trebui să se evacueze spre nord sau spre sud, zise Maia.

– Probabil că o vor face. Oricum, căderea cablului a curăţat deja destul de eficient zona.

Nu aveau altceva de făcut decât să aştepte. Niciunul nu dorea să părăsească oraşul şi să plece spre sud. Li se părea că nu sunt în stare de un asemenea efort; de fapt, erau fie prea căliţi, fie prea istoviţi pentru a mai fi îngrijoraţi de existenţa unor primejdii îndepărtate. Frank străbătea încăperea în sus şi în jos, chipul său negricios tremurând de furie. În cele din urmă nu mai suportă şi reveni la ecran pentru a expedia o serie de mesaje scurte, caustice. La unul dintre ele primi răspuns, iar Frank suflă pe nas,

zgomotos.

– Ni se acordă o perioadă de graţie, deoarece poliţiştii de la ONU se tem să coboare aici până când nu cade rahatul ăla. Apoi se vor repezi asupra noastră ca ulii. Susţin că de aici a pornit comanda care a iniţiat exploziile de pe Phobos şi s-au plictisit de un oraş neutru folosit drept centru de comandă al insurecţiei.

– Deci, avem timp până la terminarea prăbuşirii, spuse Sax.

Se conectă la reţeaua UNOMA şi obţinu o imagine radar a fragmentelor. După asta, nu mai avură de făcut nimic. Se aşezară. Se ridicară. Se plimbară prin încăpere. Urmăriră ecranele TV. Mâncară pizza rece. Chiar aţipiră. Nadia nu făcu nimic din toate astea. Nu reuşi decât să şadă, ghemuită, apăsându-şi de genunchi stomacul pe care-l simţea ca pe o nucă de fier.

Aproape de miezul nopţii şi de schimbarea orei, ceva apărut pe ecrane atrase atenţia lui Sax care, cu câteva căutări furioase prin canalele lui Frank, obţinu legătura cu observatorul de pe Olympus Mons. Acolo era ora de dinainte de ivirea zorilor, totul zăcea încă în întuneric, iar unul dintre aparatele de filmat ale observatorului le oferi o imagine luată la joasă înălţime, către sud, curbura neagră a planetei blocând strălucirea stelelor. Meteoriţi străbăteau oblic cerul vestic, atât de rapizi şi de strălucitori, încât parcă erau trăsnete perfect drepte ori gloanţe trasoare titanice, risipindu-se succesiv către est, sfărâmându-se în ultimele momente dinainte de impact, dând naştere unor bule de fosfor în fiecare punct de izbire, aidoma priveliştii din primele momente a unui întreg şir de explozii nucleare. În mai puţin de zece secunde, totul se termină, lăsând câmpul negru punctat de un şir de pete galbene, incandescente, ascunse în fum.

Nadia închise ochii şi văzu imagini plutitoare, consecutive bombardamentului meteoritic. Îi deschise din nou şi privi ecranul. Nori de fum se înălţau pe cerul dimineţii deasupra Tharsisului de Vest, ridicându-se atât de sus, încât ieşiră din umbra planetei, fiind iluminaţi de soarele care tocmai răsărea. Erau nori în formă de ciupercă, cu pălăriile de un roz pal, strălucitor, iar piciorul de un gri închis, iluminat, prin reflectare, de sus în jos. Treptat, lumina soarelui coborî pe tulpinile tumultuoase, până ce toate se aprinseră de strălucirea solară a noii dimineţi. Apoi şirul semeţ de nori galbeni şi roz alunecă în derivă pe un cer pastelat în nuanţe delicate de indigo; semăna cu un coşmar de Maxfield Parrish, o privelişte mult prea stranie şi frumoasă pentru a fi

crezută. Nadia se gândi la ultimele momente ale prăbuşirii cablului, la imaginea aceea a elicei duble, incandescente, de diamante. Cum face că distrugerea poate fi atât de frumoasă? Să fie legată o asemenea senzaţie de proporţiile dezastrului? Să existe în oameni o nălucă, tânjind după aşa ceva? Sau totul nu e decât o simplă combinaţie întâmplătoare de elemente, dovada finală că frumuseţea nu are nicio dimensiune morală? Continuă să privească imaginea, îşi concentra întreaga voinţă asupra ei, dar nu o putea determina să aibă vreun sens.

– Avem aici suficientă materie fragmentată pentru a declanşa o altă furtună de praf globală, observă Sax. Deşi adaosul net de căldură la sistem va fi, cu siguranţă, considerabil.

– Tacă-ţi gura, Sax! se răsti Maia.

– A cam venit timpul să fim şi noi loviţi, nu? spuse Frank.

Sax dădu din cap.

Părăsiră birourile şi ieşiră în parc. Toţi locuitorii se aflau acolo, stânci în picioare, cu faţa spre nord-vest. Era linişte, de parcă participau la un ritual religios. Cu totul altfel decât aşteptarea bombardamentului din partea poliţiei. Trecuse deja jumătate din dimineaţă, cerul era de un roz prăfuit, mohorât.

Apoi, de deasupra orizontului ţâşni o cometă dureros de strălucitoare. Se auzi o respiraţie colectivă, icnită, punctată de ţipete ici şi colo. Linia strălucitoare, albă, se curbă în jos, către ei, apoi le trecu, într-o clipă, pe deasupra capetelor, dispărând dincolo de orizontul estic. Nu avuseseră timp nici să-şi ţină răsuflarea în timpul trecerii. După o clipă simţiră terenul tremurându-le uşor sub picioare, iar tăcerea fu întreruptă de exclamaţii. La est, un nor se înălţă drept în sus, redefinind înălţimea cupolei roze a cerului; trebuie să fi ajuns până la douăzeci de mii de metri.

Apoi un alt fulger alb, strălucitor, traversă cerul pe deasupra lor, urmat de aprinse cozi de cometă. Apoi un altul şi un altul, un întreg mănunchi strălucitor de fulgere, toate străbătând cerul şi cazând dincolo de orizontul estic, în marele Marineris. În cele din urmă bombardamentul încetă, lăsându-i pe martorii de la Cairo pe jumătate orbiţi, împleticindu-se, imagini consecutive jucându-le în faţa ochilor. Fuseseră ocoliţi.

– Iar acum urmează Naţiunile Unite, spuse Frank. În cel mai bun caz.

– Crezi că ar trebui să... începu Maia. Crezi că vom fi...

– În siguranţă în mâinile lor? o completă Frank, acid.

– Poate că ar trebui să ne urcăm din nou în avioane.

– În plină zi?

– În sfârşit, ar putea fi mai bine decât să rămânem aici! îi răspunse ea. Nu ştiu ce crezi tu, dar eu nu vreau să fiu pusă, pur şi simplu, cu spatele la zid şi împuşcată!

– Dacă sunt de la UNOMA nu vor face aşa ceva, interveni Sax.

– Nu poţi fi sigur, insistă Maia. Toată lumea de pe Pământ crede că noi suntem capii răsculaţilor.

– Dar nu există capi ai răsculaţilor! exclamă Frank.

– Da, numai că poliţiştii vor să existe aşa ceva, spuse Maia.

Asta îi linişti.

– Cineva poate să fi ajuns la concluzia că lucrurile sunt mai uşor de controlat fără ca noi să fim pe aici, adăugă Sax, cu blândeţe.

Recepţionară noi informaţii cu privire la impacturile meteoritice din cealaltă emisferă, iar Sax se instală în faţa ecranelor pentru a le urmări. Neajutorată. Ann se aplecă peste umărul său drept, pentru a le urmări şi ea. Astfel de ploi de meteoriţi avuseseră loc tot timpul în Era Noachiană, iar şansa de a vedea una în direct însemna pentru ea prea mult ca să o lase să-i scape, chiar dacă aceasta de acum era rezultatul acţiunii umane.

Pe când se uitau la televizor, Maia continuă să-i îndemne să facă ceva – să plece, să se ascundă, orice, doar să facă *ceva.* Îi înjură pe Sax şi pe Ann atunci când cei doi nu-i răspunseră. Frank plecă să vadă ce se întâmplă la cosmodrom. Nadia îl însoţi până la uşa consiliului orăşenesc, temându-se că Maia avea dreptate, dar nedorind să mai audă nimic. Îşi luă bun-rămas de la Frank şi rămase în faţa clădirii, privind cerul. Era după-amiază, iar vânturile permanente dinspre vest începeau să măture pantele lui Tharsis, aducând cu ele praf rezultat în urma impactului. Semăna cu fumul, pe cer, de parcă pe cealaltă parte a vulcanului ardea o pădure. Lumina în oraş se atenua pe măsură ce norii ascundeau soarele, iar polarizarea cortului producea scurte curcubee şi parhelii, ca şi cum chiar ţesătura acelei lumi se destrăma în fragmente caleidoscopice.

Mase de oameni îngrămădite sub cerul arzând. Nadia se cutremură. Un nor mai gros acoperi soarele, ca o eclipsă. Pentru a scăpa de umbra lui, intră înapoi, în birouri. Sax tocmai vorbea.

– E foarte posibil să înceapă o nouă furtună globală.

– Asta şi sper, spuse Maia, care se plimba încoace şi încolo, ca o pisică mare într-o cuşcă. Ne va ajuta să evadăm.

– Unde să evadăm? întrebă Sax.

– Avioanele sunt alimentate, zise Maia, sorbind aerul printre dinţi. Ne-am putea întoarce la Hellespontus Montes, la adăposturile de acolo.

– Ne-ar vedea.

Frank apăru pe ecranul lui Sax. Privea spre consola de la mână, iar imaginea tremura.

– Mă aflu la poarta de vest, împreună cu primarul. Afară a oprit un grup de maşini. Am blocat toate porţile, deoarece ocupanţii maşinilor nu vor să se identifice. După cât se pare, au înconjurat oraşul şi încearcă să atace din exterior uzina. Aşa că toată lumea ar trebui să-şi pună costumele şi să fie gata de plecare.

– V-am spus eu că trebuia să fi plecat! strigă Maia.

– N-am fi putut, spuse Sax. Oricum, şansele noastre pot fi la fel de mari şi într-o busculadă. Dacă ne năpustim cu toţii, deodată, s-ar putea ca asediatorii să fie copleşiţi de numărul nostru. Iar dacă se întâmplă ceva, haideţi să ne vedem cu toţii la poarta estică, bine? Voi daţi-i drumul, plecaţi! Frank, ar trebui să vii şi tu acolo, când ai să poţi. Intenţionez să încerc cu roboţii de la uzină ceva care ar trebui să-i ţină afară pe oamenii aceia, cel puţin până la căderea întunericului.

Era ora 3.00 p.m., deşi părea în amurg, iar cerul fusese acoperit de nori de praf înalţi, care se deplasau cu repeziciune. Cei de afară se identificară drept poliţişti de la UNOMA şi cerură să fie lăsaţi înăuntru. Frank şi primarul le cerură autorizaţia eliberată de sediul Naţiunilor Unite de la Geneva şi declarară interzicerea tuturor armelor în oraş. Nu primiră niciun răspuns.

La 4.30, în întreaga aşezare se porniră alarmele. Cortul fusese străpuns, catastrofal, după cum se părea, deoarece un vânt neaşteptat străbătea, biciuitor, străzile, către vest, iar sirenele care marcau scăderea presiunii se declanşară în toate clădirile. Alimentarea cu electricitate se întrerupse şi, cât ai clipi, Cairo se transformă dintr-un oraş într-o cochilie spartă, plină de siluete îmbrăcate în costume, care alergau în toate părţile, înghesuindu-se în direcţia porţilor, doborâte de rafale de vânt sau de semenii lor. Pretutindeni ferestrele explodau, iar aerul era plin de schije transparente, de plastic. Nadia, Maia, Ann, Simon şi Ieli părăsiră

clădirea şi îşi croiră drum prin mulţime către poarta de est. Era o mare îmbulzeală în jurul acesteia, deoarece camera-ecluză era deschisă şi unii se strecurau afară prin ea. Situaţia putea avea efecte mortale pentru oricine era călcat în picioare, iar dacă intrările ar fi fost blocate, pe oricare sens, încăperea putea deveni mortală pentru toată lumea. Cu toate astea, totul se întâmpla în tăcere, cu excepţia interfoanelor din căşti şi a unor zgomote de fundal. Cei din prima sută comunicau pe vechea lor frecvenţă şi, în ciuda paraziţilor şi a zgomotelor exterioare, auziră vocea lui Frank.

– Mă aflu acum la poarta de est. Ieşiţi din înghesuială ca să vă pot găsi, spuse el pe un ton moderat, ca şi cum încheia o afacere. Grăbiţi-vă, se întâmplă ceva dincolo de camera-ecluză.

Îşi croiră drum prin mulţime şi îl văzură pe Frank chiar în apropierea zidului, agitând o mână asupra capului.

– Haideţi, le şoptea în urechi silueta îndepărtată. Nu vă purtaţi ca nişte oi, nu aveţi motive să vă alăturaţi şuvoiului; acum când cortul şi-a pierdut integritatea, ne putem tăia drum pe oriunde vrem noi. Să mergem direct la avioane.

– V-am spus eu, începu Maia, dar Frank i-o tăie scurt.

– Termină, Maia, doar n-am fi putut pleca până când nu s-ar fi întâmplat aşa ceva. *Îţi mai aminteşti?*

Acum soarele se pregătea să apună, revărsându-se printr-o fereastră dintre Pavonis şi perdeaua de praf, iluminând norii de mai jos într-o desfăşurare ţipătoare de tonuri marţiene violente, aruncând o lumină infernală asupra scenei în agitaţie. Siluete în uniforme de camuflaj se strecurau prin breşe făcute în cort. Afară erau parcate autobuze mari de la cosmodrom, din care se revărsau şi mai mulţi soldaţi.

– Nu cred că vom putea ajunge la avioane, spuse Sax, care apăruse de pe una dintre alei.

Din întuneric se ivi o siluetă în costum şi cu casca pe cap.

– Haideţi! le spuse, pe frecvenţa lor. Urmaţi-mă!

Toţi se uitară uimiţi la acest străin.

– Cine eşti? întrebă Frank.

– Urmaţi-mă!

Străinul era un bărbat mic de statură, iar în dosul vizierei se zărea un zâmbet feroce, strălucitor. O faţă trasă, maronie. Omul o luă pe o alee care ducea în cartierul arab, iar Maia fu prima care îl urmă. Pretutindeni alergau inşi cu căştile pe cap. Cei fără căşti zăceau prăbuşiţi pe caldarâm, morţi sau pe moarte. Prin

căşti, auzeau sirene, foarte slabe şi atenuate, iar sub tălpi simţeau vibraţii ca ale sunetului, bubuituri seismice de un fel sau altul. Dar, altfel, toată activitatea asta nebunească se petrecea în tăcerea întreruptă numai de sunetul propriilor respiraţii şi de vocile care le răsunau în urechi: „încotro?”, „Sax, eşti acolo?”, „A luat-o într-acolo!” şi aşa mai departe, o conversaţie straniu de intimă, având în vedere haosul întunecat prin care alergau. Privind în jur, Nadia aproape că lovi cu piciorul trupul unei pisici moarte, întinsă pe gazonul străzii de parcă dormea.

Bărbatul pe care îl urmau părea să fredoneze o melodie pe frecvenţa lor, un *bum, bum, ba-dum-dum, dum* abia auzit – poate că era motivul lui Petrică, din „Petrică şi lupul”. Cunoştea bine străzile, cotind când la stânga, când la dreapta prin iepurăria strâmtă a *medinei,* fără a se opri nici măcar o clipă să se orienteze, ducându-i în mai puţin de zece minute la zidul oraşului.

Ajunşi la zid, priviră prin peretele sfâşiat al cortului. Afară, în întuneric, siluete anonime, în costume de protecţie, alergau pe marginea de sud a lui Noctis, singure ori în grupuri de doi-trei, într-un fel de dispersie browniană.

– Unde-i Ieli? exclamă Nadia, deodată.

Nimeni nu ştia.

– Priviţi! spuse Frank, arătându-le ceva cu mâna.

Din Noctis Labyrinthus, pe drumul spre est, îşi făcuseră apariţia mai multe maşini. Erau maşini foarte rapide, de o formă necunoscută, apărând din noapte fără faruri.

– Ăştia cine mai sunt? întrebă Sax, întorcându-se spre ghidul lor pentru a afla un răspuns, dar omul nu se mai afla acolo, dispăruse înapoi, pe alei.

– Frecvenţa asta a rămas tot cea a primilor o sută? întrebă o voce nouă.

– Da, răspunse Frank. Cine eşti?

– Nu e Michel? strigă Maia.

– Bună ureche, Maia. Da, sunt Michel. Am venit încoace ca să vă luăm, dacă vreţi să mergeţi. Se pare că ăştia elimină sistematic pe oricine dintre primii o sută pe care pot pune mâna. Aşa că ne-am gândit că veţi fi dornici să veniţi cu noi.

– Suntem cu toţii gata s-o facem, răspunse Frank. Dar cum?

– Păi, aici e şmecheria. A apărut un ghid care să vă conducă până la zid?

– Da!

– Bine. Era Lupul de Preerie, el e bun la chestii de-astea. Aşa că aşteptaţi acolo. Vom produce nişte diversiuni în altă parte, apoi venim exact la porţiunea voastră de perete.

În doar câteva minute, deşi lor li se părură un ceas încheiat, explozii zguduiră oraşul. Văzură fulgere spre nord, către cosmodrom. Michel reveni.

– Îndreptaţi o lanternă către est, doar pentru o secundă.

Sax îşi apropie faţa de peretele cortului şi îşi aprinse lanterna de pe cască, iluminând scurt un con de aer îmbibat de fum. Vizibilitatea scăzuse până la o sută de metri sau chiar mai puţin, şi părea să scadă în continuare. Dar vocea lui Michel se auzi din nou.

– Contact. Acum tăiaţi peretele şi ieşiţi afară. Aproape că am ajuns la voi. Pornim la drum îndată ce veţi pătrunde cu toţii în camerele-ecluză ale maşinilor noastre, aşa că să fiţi pregătiţi. Câţi sunteţi?

– Şase, spuse Frank, după o pauză.

– Minunat. Avem două maşini, aşa că n-o să fie prea rău. Câte trei în fiecare, bine? Pregătiţi-vă, să ne mişcăm repede!

Sax şi Ann tăiară ţesătura cortului cu mici cuţite scoase din trusele personale; semănau cu nişte pisoi care trăgeau cu ghearele pe o draperie, dar în curând tăiară deschideri suficient de mari pentru a se târî prin ele, şi toţi se căţărară pe coama, înaltă până la brâu, a zidului şi apoi pe regolitul neted. În spatele lor, explozii aruncau în aer uzina, făcând să plouă asupra oraşului în ruină fulgere care străpungeau întunericul precum razele unui stroboscop, scoţând la iveală, încremenite, tumulturi de-o clipă ce dispăreau din nou în ceaţă.

Deodată, maşinile ciudate pe care le văzuseră îşi făcură apariţia din praf şi opriră, patinând, în faţa lor. Deschiseră în grabă uşile exterioare ale camerelor depresurizate şi se înghesuiră înăuntru, Sax, Ann şi Simon într-una, Nadia, Maia şi Frank în alta, iar în momentul în care maşinile porniră brusc, îndepărtându-se în viteză, se treziră trântiţi la podea.

– Au! strigă Maia.

– Toată lumea a urcat? întrebă Michel.

Îşi rostiră cu toţii numele.

– Bine. Mă bucur că v-am recuperat! spuse Michel. Începe să fie destul de greu. Tocmai am auzit că Dmitri şi Elena au murit, ucişi la Echus Overlook.

În tăcerea care urmă, auzeau roţile strivind pietrişul de pe

drum.

– Maşinile astea chiar că merg repede, remarcă Sax.

– Aşa e. Au nişte amortizoare nemaipomenite. Cred că sunt special făcute pentru astfel de situaţii. Va trebui să le abandonăm de îndată ce coborâm în Noctis. Sunt mult prea vizibile.

– Aveţi şi maşini invizibile? întrebă Frank.

– E un fel de a spune.

După o jumătate de oră de zdruncinat în camera depresurizată, se opriră pentru scurtă vreme şi trecură în compartimentele principale ale transportoarelor. Iar acolo se afla Michel Duval, ridat, bătrân, cu părul alb, privindu-i cu lacrimi în ochi pe Maia şi pe Nadia şi pe Frank. Îi îmbrăţişa pe rând, râzând cu un râs sugrumat, de bătrân.

– Ne duci la Hiroko? întrebă Maia.

– Da, vom încerca. E cale lungă până acolo, iar condiţiile nu tocmai favorabile. Dar cred că vom reuşi. O, mă bucur atât de mult că v-am găsit! Nici nu ştiţi cât de groaznic a fost să căutăm şi să căutăm şi să găsim numai cadavre.

– Ştim, spuse Maia. L-am descoperit pe Arkadi, iar Saşa a fost ucis chiar astăzi; Alex, Edvard, Samantha şi cred că şi Ieli au pierit chiar acum…

– Da… Ei bine, vom încerca să ne asigurăm că nu mai sunt şi alţii.

Pe ecranul televizorului se vedea acum interiorul celeilalte maşini, unde Ann, Simon şi Sax erau întâmpinaţi cu sobrietate de un tânăr necunoscut. Michel se întoarse pentru a privi peste umăr, prin parbriz, şi fluieră. Se aflau la capătul unuia dintre multele canioane care duceau până în Noctis, începutul unui canion rotunjit, care se adâncea rapid. Drumul care cobora acest perete urmărise o rampă artificială, construită special pentru a-l sprijini, dar acum rampa dispăruse, distrusă de o explozie şi, odată cu ea, şi drumul.

– Va trebui să pornim pe jos, spuse Michel după un timp. Oricum ar fi trebuit să abandonăm aceste maşini pe fundul canionului. Nu avem de mers decât vreo cinci kilometri. Costumele vă sunt pregătite aşa cum trebuie?

Îşi umplură din nou, de la rezervoarele maşinilor, tuburile de oxigen şi îşi puseră iarăşi căştile de protecţie. Apoi trecură încă o dată prin camerele depresurizate.

După ce ieşiră cu toţii, se opriră uitându-se unul la altul: cei

şase refugiaţi, Michel şi şoferul mai tânăr. Toţi opt porniră pe jos, în întuneric, folosind lanternele numai pe parcursul coborârii, pline de pericole, a porţiunii distruse. Reveniţi pe drum, stinseră lanternele şi urmară poteca abruptă, acoperită cu pietriş, mărind, în chip firesc, pasul şi adaptând astfel ritmul de mers cel mai confortabil pentru unghiul acela al pantei. Noaptea era lipsită de stele, iar vântul fluiera în jurul lor, coborând canionul, uneori în rafale atât de puternice, încât aveau impresia că sunt împinşi din spate. Se părea că, într-adevăr, o altă furtună de praf era pe punctul de a începe. Sax murmură ceva despre ecuatorial şi nu global, dar era imposibil de precizat ce se va întâmpla până la urmă.

– Să sperăm că va deveni globală, spuse Michel. Am putea-o folosi ca acoperire.

– Mă îndoiesc, spuse Sax.

– Care e destinaţia noastră? întrebă Nadia.

– Ei bine, există o staţie de salvare în Aureum Chaos.

Asta însemna că trebuia să parcurgă Valles Marineris pe toată lungimea – cinci mii de kilometri!

– Cum o să reuşim? strigă Maia.

– Avem maşini în canioane, spuse, scurt. Michel. Veţi vedea.

Drumul era abrupt, iar ei menţinură ritmul alert, solicitându-şi articulaţiile. Genunchiul drept al Nadiei începu să zvâcnească, iar degetul lipsă începu să o doară, pentru prima dată în atâţia ani. Îi era sete, simţea frigul asaltându-i trupul, conform vechiului tipar al fâşiilor dispuse în romburi. Se făcu atât de întuneric, iar praful deveni atât de dens, încât îşi aprinseră lanternele de pe căşti. Fiecare con de lumină galbenă atingea cu greu suprafaţa drumului, iar Nadiei, când privea în urmă, i se părea că ei toţi seamănă cu un şir de peşti de mare adâncime petele luminoase lucind pe fundul unui mare ocean. Sau cu nişte mineri într-un tunel fluid, afumat. Unei anumite părţi din ea începu să-i placă situaţia – o aţâţare abia simţită, o senzaţie mai ales fizică, totuşi primul sentiment pozitiv pe care îşi amintea să-l fi avut de când îl găsise pe Arkadi. O plăcere ca mâncărimea aceea închipuită a degetului pierdut, abia simţită şi uşor iritantă.

Era totuşi miezul nopţii atunci când ajunseră pe fundul canionului, un U larg, comun tuturor canioanelor din Noctis Labyrinthus. Michel se apropie de o stâncă, o împinse într-o parte cu un deget, apoi ridică zăvorul instalat pe o latură a ei.

– Intraţi! spuse.

Înăuntru se aflau două maşini cu înfăţişarea unor stânci, nişte automobile imense, camuflate sub un strat subţire de bazalt veritabil.

– Cum e cu semnalele termice emise de astea? întrebă Sax, intrând într-unul.

– Direcţionăm toată căldura în nişte acumulatoare pe care apoi le îngropăm. Aşa că nu mai rămâne niciun semnal de referinţă.

– Bună idee!

Tânărul şofer îi ajută să se urce în noile automobile.

– Hai să plecăm de aici, spuse el, brusc, aproape împingându-i prin uşile exterioare.

Lumina din interior îi scaldă chipul încadrat de cască: trăsături asiatice; vârsta poate nu mai mare de douăzeci şi cinci de ani. Îi ajuta pe refugiaţi ocolindu-le privirea, nemulţumit, dezgustat, poate chiar înspăimântat.

– Data viitoare când mai faceţi revoluţie, ar fi bine să încercaţi o altă formă! le spuse, plin de dispreţ.

Partea a VIII-a
SHIKATA GA NAI

Când călătorii din vagonul elevatorului Prietenul din Bangkok *aflară că asteroidul Clarke s-a desprins, iar cablul se prăbuşeşte, se duseră imediat în foaier şi apoi în vestiar, unde îşi îmbrăcară, cât puteau de repede, costumele spaţiale, şi e de mirare că nu se produse niciun fel de panică; iar dacă ea se manifestă totuşi, asta se petrecu în inimile lor, fiindcă altminteri toţi afişară doar un aer preocupat, îndreptându-şi atenţia asupra micului grup de lângă uşa etanşă, care încerca să determine unde se aflau cu exactitate şi când ar trebui să abandoneze vagonul. Această siguranţă îl uimea pe Peter Clayborne, al cărui sânge îi pulsa prin trup mari şocuri de adrenalină. Nu era sigur că ar fi putut vorbi în cazul în care ar fi fost nevoit s-o facă. Un bărbat din grupul din faţă le spuse cu un glas lipsit de intonaţie că se apropie de punctul areosincron, aşa că se împinseră cu toţii în camera-ecluză, înghesuiţi la fel cum fuseseră costumele în camera de depozitare, după care închiseră uşa şi eliminară aerul. Uşa exterioară alunecă lateral, şi iată-l, un mare dreptunghi de spaţiu înstelat, negru ca moartea. Era, într-adevăr, descurajam să ieşi într-un costum de astronaut, neancorat. Tânărului i se părea că seamănă cu o sinucidere, dar cei din faţă porniseră, şi ceilalţi îi urmară, ca sporii dintr-o păstaie care explodează.*

Vagonul şi elevatorul se îndepărtară spre est şi apoi dispărură. Norul de costume spaţiale începu să se disperseze.

Mulţi se orientară cu picioarele spre Marte, care se afla sub ei ca o minge de baschet murdară. Iar când se stabilizară, aprinseră rachetele principale şi ţâşniră în sus. Grupul care efectua calculele se mai auzea încă pe frecvenţa comună, discutând de parcă ar fi fost vorba de o problemă de şah. Se aflau aproape de orbita areosincronă, dar cu o viteză de coborâre de şapte sute de kilometri pe oră; arzând jumătate din combustibilul din rezervoarele principale, aveau să contracareze cea mai mare parte din această viteză, după care se vor situa pe o orbită mult mai stabilă decât ar fi neapărat necesar, dată fiind rezerva lor de aer. Cu alte cuvinte, vor muri mai târziu, de asfixie, decât mai curând, din pricina temperaturii ridicate,

dezvoltate la reintrarea în atmosferă. Dar, în primul rând, acesta fusese motivul principal al abandonării vagonului. Exista şansa ca, în timpul perioadei de graţie, să apară salvatorii, nu se ştie niciodată. Evident, cei mai mulţi doreau să facă o încercare.

Tânărul trase, din consolele aflate în mâneci, manetele pentru manevrarea rachetelor, îşi puse degetele pe butoane şi, orientându-se în aşa fel încât să vadă planeta printre propriile cizme, se îndepărtă, în mare viteză de ea, pentru o vreme. Ceilalţi încercau să rămână grupaţi, dar el consideră că aşa ceva e imposibil, presupunând irosirea combustibilului, aşa că îi lăsă să se îndepărteze deasupra sa, până când deveniră doar aidoma altor stele. Nu mai era la fel de înspăimântat ca în vestiar, ci furios şi trist: nu voia să moară. Îl străbătu un spasm de durere faţă de viitorul său pierdut şi se lamenta în gura mare şi plânse. După o vreme, manifestările fizice încetară, chiar dacă se simţea la fel de nenorocit ca înainte. Se uită, plictisit, către stele. Îl străbăteau din timp în timp fiori de teamă şi disperare, dar şi aceştia deveniră tot mai rari odată cu trecerea minutelor şi apoi a orelor. Încercă să-şi încetinească metabolismul, dar efortul avu efectul opus, aşa că decise să nu-şi mai bage în seamă trupul deşi, mai întâi, îşi controlă pulsul pe consola de la mână: o sută opt bătăi pe minut. Norocul lui că nu verificase atunci când îşi puneau costumele şi părăseau elevatorul! Făcu o grimasă şi încercă să identifice constelaţiile. Timpul trecea cu greutate.

Se trezi, iar când îşi dădu seama că adormise se simţi atât uimit, cât şi amuzat, după care adormi din nou, îndată. Apoi, după o vreme, era din nou treaz, de data aceasta de-a binelea. Ceilalţi refugiaţi din vagon nu se vedeau, deşi nişte stele păreau a se mişca în fundal şi ar fi putut fi ei. Nici urmă de elevator în spaţiu sau pe suprafaţa planetei.

Era un mod ciudat de a se deplasa. Ceva asemănător nopţii dinaintea întâlnirii cu plutonul de execuţie, poate o noapte petrecută într-un vis despre spaţiul cosmic. Moartea va fi ca spaţiul, doar că nu vor mai exista nici stelele, nici gândirea. Într-un fel era o aşteptare cam anostă, îl făcea nerăbdător; şi chiar se gândea să închidă sistemul de încălzire şi să termine. Ştiind că o poate face, aşteptarea îi era mai uşoară, şi-şi spuse că o va face atunci când rezerva de aer va fi pe punctul de a se termina. Gândul îi ridică pulsul la o sută treizeci, şi tânărul încercă să se concentreze asupra planetei de jos. Casă, dulce casă. Se afla încape o orbită areosincronă, trecuseră câteva ore, şi Tharsis era

mereu acolo, deşi ceva mai departe, spre vest. Se afla deasupra lui Marineris.

Orele treceau şi, fără să vrea, adormi din nou. Iar când se trezi, un mic vehicul spaţial argintiu plutea în faţa lui ca un OZN; scoase un strigăt de surpriză şi începu să se rostogolească, fără a se putea controla. Acţionă febril rachetele pentru a se stabiliza, iar când reuşi, vehiculul era tot acolo. Printr-o fereastră laterală se zărea chipul unei femei, adresându-i-se şi arătând spre ureche. Peter trecu pe banda de frecvenţă comună, dar n-o auzi. N-o găsi. Porni rachetele şi se îndreptă spre vehicul, speriind-o pe femeie când aproape că se izbi de el. Reuşi să frâneze şi se trase puţin înapoi. Femeia îl întrebă, prin gesturi, dacă vrea să intre. Peter făcu stângaci un inel din degetul mare şi arătătorul înmănuşate şi dădu din cap atât de viguros, încât începu să se rostogolească din nou. În timp ce se rotea, zări o uşă deschizându-se dincolo de fereastră, pe partea superioară a OZN-ului. Îşi stabiliză costumul şi se îndreptă spre intrare, întrebându-se dacă va mai fi reală atunci când va ajunge acolo. Atinse cadrul uşii deschise, şi în ochi îi apărură lacrimi; clipi, iar lacrimile, ca nişte sfere, se îndreptară, plutind, spre vizieră, în timp ce el se lipea de peretele opus al încăperii. Mai avea aer doar pentru o oră.

Iar când închiseră şi presurizară vestibulul, Peter îşi desprinse casca şi o scoase. Aerul era rarefiat, bogat în oxigen şi rece. Uşa etanşase deschise, iar Peter pătrunse în interior.

Râsete de femei. Erau două la bord, şi bine dispuse.

– Ce aveai de gând să faci? Să aterizezi în costumul ăsta? îl întrebă una dintre ele.

– Mă aflam pe elevator, răspunse el, cu glas spart. A trebuit să sărim în spaţiu. Aţi mai cules şi pe altcineva?

– Eşti singurul pe care l-am văzut. Vrei să cobori cu noi?

Peter nu putu decât să-şi înghită lacrimile. Femeile râseră de el.

– E de mirare să dai peste cineva aici, băiete! Câtă gravitaţie îţi prieşte?

– Nu ştiu. Trei?

Femeile râseră din nou.

– De ce râdeţi? Voi cât suportaţi?

– Mult mai mult, spuse femeia care îl privise prin hublou.

– Mult mai mult! repetă el, dispreţuitor. Cât poate suporta un om?

– Vom vedea, spuse cealaltă femeie şi râse.

Micul vehicul începu să accelereze, coborând către Marte. Tânărul stătea, epuizat, într-un scaun gravitaţional, sorbind dintr-un tub apă şi brânză topită. Cele două femei se aflaseră pe unul dintre complexele de oglinzi spaţiale şi puseseră mâna pe acest modul de coborâre, prevăzut pentru situaţii de urgenţă, după ce răsturnaseră oglinzile într-o încâlceală de folii de grosimea unei molecule. Iar acum complicau coborârea, trecând pe o orbită polară; urma să aterizeze în apropierea calotei polare sudice.

Peter le înregistra, tăcut, manevrele. Pe urmă totul începu să se zgâlţâie foarte tare, iar ferestrele deveniră albe, apoi galbene, apoi de un portocaliu intens, furios. Forţa gravitaţională îl strivea de scaun, vederea i se tulbură, iar gâtul îl durea.

– Ce suprasarcină uşoară! spuse una dintre femei, şi el nu-şi dădu seama dacă se referea la el ori la modul.

Apoi forţele gravitaţionale cedară, iar ferestrele se limpeziră. Peter privi afară şi constată că se aflau în cădere către planetă, într-un picaj abrupt, şi nu mai aveau de parcurs decât câteva mii de metri până la suprafaţă. Nu-i venea să creadă. Femeile menţinură modulul în acest picaj până când Peter avu impresia că se vor înfige în nisip, dar în ultima clipă îl redresară, şi din nou bărbatul se trezi împins pe spate, în scaun.

– Frumos, comentă una dintre ele.

După care, buuum, erau pe Marte şi rulau pe terenul stratificat. Simţiră din nou gravitaţia. Peter coborî din modul, urmându-le pe cele două femei printr-un tunel şi apoi într-un mare transportor. Era uluit şi îi venea să plângă. În transportor se aflau doi bărbaţi care strigau cuvinte de bun-venit şi le îmbrăţişau pe cele două femei.

– Ăsta cine mai e? strigară ei.

– A, l-am cules acolo, sus. A sărit din elevator. Încă mai e puţin şocat. Hei! i se adresă femeia, cu un zâmbet. Suntem jos! Totu-i în regulă!

Unele greşeli nu mai pot fi niciodată reparate.

Ann Clayborne stătea, lungită pe trei scaune, în spatele maşinii lui Michel, simţind cum roţile urcau şi coborau pe pietre. Greşeala ei fusese, în primul rând, aceea de a veni pe Marte şi, în al doilea rând, aceea de a se îndrăgosti de planetă. Să se îndrăgostească de un loc pe care toţi ceilalţi doreau să-l distrugă.

Dincolo de vehicul, planeta era pe cale de a se schimba pentru totdeauna. Înăuntrul acestuia, compartimentul principal era luminat de ferestre situate la nivelul pardoselii, oferind asupra exteriorului o vedere limitată, pe sub marginea acoperişului de piatră al maşinii. Un drum de pietriş, nefinisat. Pretutindeni, stânci prăvălite. Se aflau pe magistrala Noctis, dar o mulţime de stânci se răsturnaseră peste ea. Michel nu se ostenea să ocolească bolovanii; se deplasau cu circa şaizeci de kilometri pe oră, iar când dădeau peste vreun pietroi mai mare, săltau, cu toţii, pe scaune.

– Îmi pare rău, spuse Michel, dar trebuie să ieşim cât mai curând posibil din Candelabru.

– Din Candelabru?

– Noctis Labyrinthus.

Ann îşi dădu seama că era vorba de numele originar, dat de geologii pământeni atunci când priviseră fotografiile transmise de Mariner. Dar nu scoase o vorbă. Voinţa de a vorbi o părăsise.

Michel continua să sporovăiască, pe un ton scăzut, de conversaţie, încurajator.

– Există câteva locuri unde, dacă drumul ar fi întrerupt, ar fi imposibil să trecem maşinile până în partea cealaltă. Povârnişuri transversale care se întind de la un perete la altul, zone presărate cu stânci gigantice, cam aşa ceva. Odată ajunşi în Marineris, totul va fi bine. Sunt fel de fel de trasee pe acolo.

– Maşinile astea au destul combustibil pentru a străbate întregul canion?

– Nu, dar dispunem de depozite secrete peste tot.

Se părea că marile canioane se număraseră printre principalele culoare de transport pentru colonia ascunsă. Construirea autostrăzii oficiale de-a lungul canionului le pusese probleme, deoarece le închidea multe drumuri.

Din colţul ei, Ann îl asculta pe Michel cu tot atâta atenţie ca şi ceilalţi; nu putea să nu fie curioasă când veni vorba despre colonia ascunsă. Maniera în care locuitorii de acolo foloseau

canioanele era ingenioasă. Maşinile desemnate să rămână în canioane erau camuflate pentru a arăta la fel ca oricare dintre milioanele de stânci care formau marile taluzuri coborând în pantă dinspre ţărmurile înalte. Caroseria maşinilor era, de fapt, alcătuită din stânci scobite pe dinăuntru. O izolaţie eficientă împiedica încălzirea acoperişului de rocă al maşinii, aşa că nu se producea niciun fel de semnal în infraroşu, „mai ales că există încă multe din morištile lui Sax, risipite peste tot, pe aici, producând o imagine confuză". Maşina era izolată şi la partea inferioară, aşa că nu lăsa niciun fel de urmă de căldură care să-i dezvăluie trecerea. Căldura provenită de la motorul cu hidrazină era utilizată la încălzirea spaţiilor de locuit, iar orice surplus era dirijat în acumulatori, pentru o utilizare ulterioară. Dacă se aduna prea multă căldură în timpul deplasării, acumulatorii erau coborâţi în gropi săpate sub maşină şi acoperiţi cu regolit amestecat cu oxigen lichid. Până când se încălzea terenul de deasupra acumulatorului, maşina era de mult plecată. Aşa că nu lăsau niciun fel de semnal caloric, nu foloseau niciodată radioul şi se deplasau numai noaptea. În timpul zilei stăteau pe loc, printre alte stânci.

– Şi chiar dacă ar compara fotografiile luate zilnic şi ar vedea că suntem proaspăt apăruţi în zonă, nu am părea decât una dintre sutele de stânci prăvălite de pe maluri în noaptea precedentă. Prăbuşirile şi alunecările de teren s-au accelerat de când aţi început voi terraformarea, deoarece în fiecare zi solul îngheaţă şi se topeşte. Dimineaţa şi seara, la fiecare câteva minute cade câte ceva.

– Deci nu putem fi descoperiţi, spuse Sax, pe un ton surprins.

– Exact. Niciun semnal vizual, niciun semnal electronic, niciun semnal caloric.

– O maşină invizibilă! spuse Frank la interfon, din celălalt vehicul, şi râse cu râsul lui hârâit.

– Aşa e. Adevăratul pericol îl reprezintă doar căderile astea de stânci care ne şi ascund.

Pe panoul de comandă se aprinse o lumină roşie, iar Michel râse.

– Mergem atât de bine, că va trebui să ne oprim şi să îngropăm un acumulator.

– Durează mult să săpăm o groapă? întrebă Sax.

– E una deja săpată, dacă putem ajunge până acolo, încă vreo patru kilometri. Cred că o să reuşim.

– Aveţi un adevărat sistem!

– Păi locuim în subteran de paisprezece ani, vreau să spun paisprezece ani marţieni. Pentru noi, tehnologia de evacuare a surplusului de energie termică are o mare importanţă.

– Dar cum procedaţi în cazul locuinţelor permanente, presupunând că le aveţi?

– Dirijăm căldura spre regolitul de adâncime şi topim gheaţa pentru a obţine apă. Sau, altfel, o dirijăm către ventilatoare deghizate sub forma radiatoarelor tale, ca nişte morişti eoliene. Asta printre alte metode.

– Moriştile au fost o idee proastă, spuse Sax.

Frank, din cealaltă maşină, râse.

„Doar că au trecut treizeci de ani ca să-ţi dai seama”, ar fi spus Ann, dacă ar fi vorbit.

– Ba nu, o idee excelentă! zise Michel. Trebuie să fi adăugat, până acum, milioane de kilocalorii în atmosferă.

– Cam cât iese într-o oră din fiecare dintre puţurile litosferice, spuse Sax, strâmbând din nas.

El şi Michel începură să discute despre proiectele de terraformare. Ann lăsă ca vocile să alunece în glosolalie. Era incredibil de uşor; în zilele acelea, conversaţiile ajunseseră pentru ea la limita ininteligibilului şi era nevoie, mai de grabă, să facă dânsa eforturi să înţeleagă, decât vorbitorii să se facă înţeleşi. Se relaxa, distanţându-se de ei, simţind cum planeta o înghionteşte şi o zgâlţâie. Se opriră pentru scurtă vreme ca să îngroape acumulatorul încins. Când porniră din nou, drumul se dovedi ceva mai neted. Erau acum intraţi bine în labirint, iar într-o maşină normală Ann ar fi privit prin turelă la pereţii abrupţi, apropiaţi ai canionului. Văi adânci, mărite de alunecări de teren.

Cândva fusese gheaţă pe aceste locuri, dar acum se vedea că toată migrase către acviferul Compton, sub Noctis.

Ann îşi aminti de Peter şi se cutremură, fără nicio speranţă. Nu putea face presupuneri, dar teama o măcina. Simon o urmărea pe ascuns, cu îngrijorarea vizibil întipărită pe chip, şi deodată Ann începu să urască loialitatea lui, iubirea lui ca de câine. Nu avea nevoie de nimeni care să o îngrijească aşa, de o asemenea dragoste ca o povară de neîndurat, ca o obligaţie.

Se opriră în zori. Cele două stânci-automobil fuseseră parcate la marginea unui grup de stânci asemănătoare. Petrecură toată ziua împreună, în aceeaşi maşină, zăbovind asupra unor frugale preparate rehidratate ori încălzite la microunde, încercând să

recepţioneze transmisii TV sau radio. Nu era niciuna mai ca lumea, doar ocazionalele fragmente în diferite limbi şi codificări. O ladă de vechituri circulând prin eter şi amestecându-se, un ghiveci incoerent. Izbucniri aspre de paraziţi părea să indice impulsuri electromagnetice. Dar circuitele electronice ale maşinii erau consolidate, zicea Michel. Psihiatrul şedea pe un scaun, şi parcă medita. „Un nou fel de calm pentru Michel Duval”, îşi spuse Ann. Ca şi cum era obişnuit să aştepte în ascunzătoare trecerea zilelor. Pe însoţitorul lui, tânărul care conducea maşina cealaltă, îl chema Kasei. Vocea lui Kasei avea un ton de permanentă dezaprobare îndârjită. Ei bine, o meritau. După-amiază, Michel le arătă lui Sax şi Frank unde se aflau, pe o hartă topometrică pe care o afişă pe monitoarele ambelor maşini. Drumul lor prin Noctis avea să urmeze un traseu de la sud-vest la nord-est, de-a lungul unuia dintre cele mai mari canioane din labirint. Părăsind canionul, drumul continua în zigzag către est, coborând abrupt până la zona întinsă dintre Noctis şi intrarea în canioanele Ius şi Tithonium. Michel numea zona „Compton Break”. Era un teren haotic, şi până nu-l vor fi traversat, ajungând jos, în Ius Chasma, Michel n-avea să se simtă liniştit. Deoarece, în afară de drumul lor furişat, spunea el, zona era, practic, de nestrăbătut.

– Iar dacă îşi dau seama că de la Cairo am luat-o pe aici, pot să bombardeze drumul.

Parcurseseră circa cinci sute de kilometri în noaptea precedentă, aproape întreaga lungime a lui Noctis. Încă o noapte ca asta, şi se vor afla jos, în Ius, scăpând de dependenţa totală faţă de un singur drum.

Era o zi întunecoasă, cu aerul încărcat de particule maronii şi vântul suflând la înălţime. O altă furtună de praf, fără nicio îndoială. Temperaturile erau în creştere. Sax se strâmbă la auzul unei voci susţinând, la radio, că furtuna urma să devină globală. Michel era mulţumit, însemna că vor putea călători şi în timpul zilei, reducând la jumătate durata deplasării.

– Avem de parcurs cinci mii de kilometri, şi cea mai mare parte pe un teren lipsit de şosele. Va fi nemaipomenit să putem călători ziua. N-am mai făcut aşa ceva de pe timpul Marii Furtuni.

Aşa că el şi Kasei începură să conducă fără oprire, în schimburi, petrecând la volan câte trei ore, urmate de o jumătate de oră pauză. Încă o zi şi ajunseră în Compton Break şi în canionul Ius, cel cu pereţii apropiaţi, iar Michel se relaxa.

Ius era cel mai strâmt dintre toate canioanele din sistemul Marineris, măsurând numai douăzeci şi cinci de kilometri lăţime atunci când pornea din Compton Break, despărţind Sinai Planum de Tithania Catena. Era o tăietură adâncă, având pereţii laterali înalţi de trei kilometri, un rift lung, îngust, gigantic. Dar călătorii nu vedeau decât pereţii, şi chiar şi asta doar din când în când, prin bulele de aer curat din norii de praf. Continuară de-a lungul unui drum neted, dar presărat cu pietre, avansând bine pe parcursul unei zile întregi, înceţoşate. Era linişte în maşină; radioul fusese dat la minim pentru a reduce enervarea cauzată de electricitatea statică. Imaginile transmise de camerele de luat vederi, mai sus de ferestre, arătau praful trecându-le în rafale prin faţă, dându-le impresia că abia se mişcă. De multe ori, li se părea că maşinile alunecă într-o parte. Era greu de condus, Simon şi Sax începură să-i înlocuiască la volan pe Michel şi Kasei şi conduceau conform indicaţiilor celor dintâi. Ann tot nu vorbea, iar ei nu-i cerură să conducă. Sax conducea cu un ochi pe ecranul care îl ţinea la curent cu situaţia atmosferică. De la celălalt capăt al maşinii, Ann analiza calculele computerului, după care ciocnirea produsă de Phobos îngroşase mult atmosfera, până la un plus de cincizeci de milibari, ceea ce însemna o adăugire extraordinară. Iar craterele nou formate încă mai aruncau coloane de gaz. Sax constată schimbările, cu obişnuita lui satisfacţie plină de înţelepciune, uitând de moartea şi de distrugerea pe care acestea le presupuneau.

– Cred că e la fel ca în Era Noachiană, spuse el, gata să mai adauge ceva, dar Simon îl reduse la tăcere cu o privire, aşa că schimbă subiectul.

În maşina vecină, Maia şi Frank îşi petreceau timpul sunându-i pe ceilalţi şi descosându-l pe Michel despre colonia ascunsă, comentând cu Sax modificările fizice care aveau loc sau făcând speculaţii în legătură cu războiul, mărunţind neîncetat problemele, încercând să găsească sensuri, să priceapă ce se petrecuse. Discutând, discutând, discutând. „În ziua Judecăţii de Apoi, se gândi Ann, când toţi cei vii şi cei morţi se vor strânge la un loc, Maia şi Frank vor continua să discute, încercând să înţeleagă cele întâmplate. Să priceapă unde au greşit.”

În a treia noapte, ajunseră la o creastă lungă, ce împărţea în două canionul. Porniră pe autostrada Marineris până la bifurcaţia din sud. În ultimul ceas dinaintea zorilor, zăriră câţiva nori deasupra, clipele dimineţii fiind mult mai luminoase decât

înainte, suficient pentru a-i obliga să se ascundă. Aşa că se opriră lângă o grămadă de bolovani căzuţi la baza peretelui sudic al canionului, strângându-se în maşina din frunte pentru a aştepta trecerea zilei.

Din locul acela puteau vedea nesfârşita întindere a canionului Melas Chasma, cel mai mare dintre toate. Roca din Ius era aspră şi negricioasă în comparaţie cu fundul neted şi roşu al lui Melas. Lui Ann i se părea posibil ca ambele să provină din străvechi plăci tectonice care, cândva, alunecaseră una pe lângă alta, iar acum erau juxtapuse, pentru totdeauna.

Rămaseră pe loc o zi lungă, discutând plini de încordare, epuizaţi, cu părul unsuros şi nepieptănat, chipurile murdărite de particulele fine, roşii, omniprezente, ale furtunii de nisip. Uneori erau nori, alteori cobora un fel de pâclă, şi câteodată, pentru nu mult timp, aerul se limpezea.

Către seară, pe neaşteptate, maşina tresări pe amortizoare. Alertaţi, se repeziră la televizor. Aparatul de luat vederi montat în spatele maşinii era îndreptat îndărăt, către Ius, şi deodată Sax bătu cu degetele în ecran.

– Chiciură, spuse el. Mă întreb…

Pe ecran se vedea norul de chiciură îngroşându-se şi năpustindu-se către ei. Autostrada era situată pe o terasă deasupra bifurcaţiei sudice a canionului. Asta spre norocul lor, deoarece, cu un vuiet care zgudui maşina, fundul canionului dispăru, acoperit de un zid nu prea înalt de apă neagră şi de o masă vâscoasă de un alb murdar, o revărsare teribilă de sloiuri, stânci rostogolite, spumă, noroi şi apă, un şlam care se repezea către mijlocul văii. Vuietul avea forţa tunetului, chiar şi din cabină era de nesuportat, iar maşina tremura.

Mai jos de terasa pe care se aflau, canionul avea o lăţime de aproximativ cincisprezece kilometri. În mai puţin de un minut, viitura umplu toată această întindere şi începu imediat să urce panta lungă, ca un taluz, care se întindea dinspre ei către capătul canionului. Suprafaţa viiturii se linişti pe măsură ce puhoiul se acumula în dreptul acestui baraj, şi chiar sub ochii lor îngheţă tun; un haos decolorat, zgrunţuros de gheaţă, domolit într-un fel straniu. Acum îşi puteau auzi strigătele acoperind pocniturile, bubuiturile şi vuietul omniprezent, dar nu era nimic de spus. Nu făceau decât să privească afară pe ferestrele joase ori la ecranele televizoarelor, uluiţi. Norul de chiciură care se ridica de pe suprafaţa viiturii se subţie într-o ceaţă uşoară. Dar,

nu mai târziu de cincisprezece minute după aceea, lacul de gheaţă se sparse la capătul inferior, rupându-se într-o izbucnire de apă neagră, aburindă, ce smulse barajul, cu un vuiet exploziv, de stânci rostogolite. Viitura porni din nou la vale, partea ei din faţă ieşind din unghiul lor de vedere, şi coborî panta cea mare care ducea de la Ius în Melas Chasma.

Era acum un râu prin Valles Marineris, un torent lat, aburind, plin de sloiuri. Ann urmărise înregistrări video ale revărsărilor din nord, dar niciodată nu reuşise să ajungă până acolo, să vadă personal aşa ceva. Aici, în direct, i se părea aproape imposibil de perceput. Peisajul însuşi vorbea acum într-un fel de glosolalie. Vuietul incipient zdrobea aerul, făcând să le tremure stomacurile, ca o sfâşiere grosolană a învelişului planetei. Era şi un haos vizual, un talmeş-balmeş fără niciun sens, asupra căruia avea impresia că nu se poate concentra, că nu poate face deosebirea dintre departe şi aproape, vertical şi orizontal, mişcare şi repaus, lumină şi întuneric. Îşi pierdea capacitatea de înţelegere a propriilor simţuri. Doar cu mare dificultate îi putea percepe pe semenii ei aflaţi în maşină. Nu era sigură dacă e ori nu din cauza propriului auz. Nu mai suporta să se uite la Sax, dar pe Sax, cel puţin, îl înţelegea. Deşi încerca să nu se dea în vileag, Sax era, evident, impresionat de cele ce se întâmplau. Înfăţişarea aceea calmă, impasibilă a lui mascase întotdeauna o fire pătimaşă, iar Ann o ştiuse de la bun început. Acum era aprins la faţă de parcă avea febră şi nu o privea pe Ann în ochi; ştia că ea ştie ce simte el în acele clipe. Iar Ann dispreţuia incapacitatea lui de a o confrunta, chiar dacă pornea de la un fel de consideraţie pe care el i-o purta. Şi felul în care îşi făcea întotdeauna de lucru la monitor… De fapt, Sax nu se uitase niciodată pe ferestrele joase ale maşinii, pentru a vedea inundaţia cu ochii lui. „Camerele de luat vederi oferă o imagine mult mai bună”, spunea el atunci când Michel îl îndemna să se uite. Şi după numai o jumătate de oră de urmărire a inundaţiei, trecuse la monitor pentru a afla ce ar putea să însemne pentru proiectul lui:

– … apa care curge în grabă prin canionul Ius îngheaţă, apoi gheaţa se sparge şi porneşte mai departe, cu siguranţă că până în Melas; dacă va fi destulă apă ca să ajungă până în Coprates, apoi mai departe, în Capri şi Eos, şi de acolo în Aureum Chaos…

Părea puţin probabil, după cum se prezenta situaţia, dar acviferul Compton fusese mare, unul dintre cele mai mari

descoperite vreodată. De bună seamă că Marineris îşi datora existenţa erupţiilor unor variante anterioare ale aceluiaşi acvifer, iar protuberanţa Tharsis nu încetase niciodată să emane gaze… Ann se pomeni întinsă pe podeaua maşinii, urmărind inundaţia, străduindu-se să o înţeleagă. Încercă să-i calculeze în minte debitul, doar ca o modalitate de a se concentra mai bine asupra a ceea ce vedea, dornică să-şi revină din nesimţirea care ameninţa să pună stăpânire pe ea. Spre mirarea ei, se simţea fascinată de calcule şi de privelişte, şi chiar de inundaţia în sine; se mai întâmplase pe Marte, cu miliarde de ani în urmă şi, probabil, fusese la fel. Pretutindeni se vedeau semnele unor inundaţii catastrofale, ţărmuri în terase, insule lemniscate, canale, terenuri scarificate… Iar străvechile acvifere sparte se umpluseră din nou, ca urmare a apariţiei lui Tharsis şi a căldurii şi eliberării de gaze. Poate că a fost un proces încet, dar daţi-i două miliarde de ani…

Ann se forţa să se concentreze, să vadă. Marginea cea mai apropiată a apei era cam la un kilometru distanţă, şi la două sute de metri sub ei. Baza peretelui nordic al craterului se găsea la circa cincisprezece kilometri depărtare, iar apa se întindea chiar până acolo. Adâncimea ei era, probabil, de zece metri, socotind după bolovanii uriaşi care se rostogoleau ca nişte bile de popice ale Uriaşului din poveste, sfărâmând gheaţa şi lăsând în urma lor ochiuri de apă neagră, aburindă. Apa din zonele fără gheaţă părea să se deplaseze cu circa treizeci de kilometri pe oră. Deci (tastând cifrele pe consola de la mână) circa patru milioane şi jumătate de metri cubi pe oră. Însemna că acolo, afară, curgeau vreo sută de fluvii de mărimea Amazonului, dar cu un curs neregulat, îngheţând şi izbucnind într-o serie perpetuă de alcătuire şi dărâmare a barajelor de gheaţă, întregi lacuri aburinde săltând la vale peste oricare canal sau pantă ce se întâmpla să le iasă în cale, curăţind terenul până la roca de bază şi apoi smulgând-o şi pe aceasta… Întinsă pe podeaua maşinii, Ann simţea în pometţii obrajilor acest asalt, care făcea să vibreze rapid pământul. Asemenea cutremure nu se mai simţiseră pe Marte de milioane de ani, ceea ce explica şi un alt fenomen pe care îl observase fără să-l priceapă: peretele de nord al lui Ius se mişca. Stâncile de pe ţărmuri se desprindeau şi cădeau, zguduind terenul, antrenând şi mai multe prăbuşiri şi valuri uriaşe care se pierdeau în larg, făcând apa să curgă înapoi, în amonte, peste gheaţă, roca dezagregându-se în explozii cauzate

de hidratare, iar aburul ridicându-se atât de dens în aerul saturat de praf, încât peretele de nord nu se zărea decât pe apucate.

Fără îndoială, peretele de sud se prăbuşea la fel, deşi vederea lor către acest perete, care se ridica deasupra drumului, spre dreapta, era limitată şi întreruptă. Cu siguranţă că se prăbuşea. Iar dacă se va dezagrega chiar deasupra lor, ei toţi vor fi, cu siguranţă, morţi. Era destul de posibil, chiar foarte posibil. Judecând după ceea ce văzuse la peretele nordic, şansele lor de scăpare erau de cincizeci la sută. Dar probabil că acolo, vizavi, era mult mai rău. Peretele nordic părea să fie tăiat pe dedesubt de viitură, pe când cel sudic era despărţit de ea chiar prin terasa pe care se deplasau ei. Aşa că malurile sudice ar trebui să fie oarecum mai stabile.

Dar apoi ceva îi atrase privirea în faţă, spre aval de locul în care se aflau. Acolo, peretele se prăbuşea, într-adevăr, căzând în mari felii de stâncă. Baza malului explodă într-un nor de praf care înflori deasupra taluzului, iar segmentele superioare ale malului alunecară în acest nou nor de praf şi dispărură. După o secundă, întreaga masă reapăru, plutind orizontal deasupra norului şi oferind o stranie privelişte. Zgomotul era dureros de puternic, chiar şi în interiorul maşinii. Apoi urmă o alunecare de teren lungă, lentă, stâncile zdrobind gheaţa şi blocând şuvoiul de sub ea. Un baraj instantaneu, oprind o mare parte a viiturii în josul canionului; astfel că nivelul apei începu să crească. Ann urmări cum se rupe stratul de gheaţă aflat mai jos de ea, după care apărură sloiuri săltând într-o mare de apă neagră, aburindă, înspumată, ridicându-se încet către maşină. Dacă barajul avea să reziste suficient, apa îi va înconjura. Ann aruncă o privire către stânca neagră din faţă: doar o dungă mai era vizibilă deasupra apei. Dar mocirla continua să urce. Era un fel de întrecere: baia Uriaşului golindu-se, în timp ce el turna în ea noi găleţi pline. Viteza de ridicare a lacului o făcu pe Ann să majoreze valoarea estimată a debitului. Se simţea paralizată, deconectată şi într-un fel curios, senină. Îi era indiferent dacă barajul se va rupe înainte ca apa să ajungă la ei. În vuietul copleşitor, nu simţea nevoia de a discuta cu ceilalţi, îi era imposibil. Ajunse la concluzia că, într-un fel, încurajează inundaţia să continue. Aşa le trebuia.

Apoi barajul produs de alunecarea de teren dispăru sub mocirla decolorată, şi totul se deplasă la vale într-o prăbuşire maiestuoasă, lacul cu o existenţă atât de scurtă coborând sub ochii ei, sloiurile de la suprafaţă huruind, scârţâind şi bubuind,

izbindu-se unul de altul, îngrămădindu-se şi ţâşnind în sus, totul fantastic de zgomotos, toate tonurile posibile răsunând deodată. Sunetele aveau cu mult peste o sută de decibeli. Ann îşi ţinea degetele în urechi. Maşina se zguduia. Se vedeau şi mai multe alunecări de teren de pe ţărmurile aflate mai departe, în aval, prăbuşiri provocate, fără îndoială, de reluarea bruscă a inundaţiei. Cutremurele declanşau alte prăbuşiri, şi părea că întregul canion se va umple. În zgomotul şi vibraţia acelea, era imposibil ca maşinuţele lor să supravieţuiască. Iar călătorii se ţineau strâns de braţele scaunelor ori zăceau întinşi pe podea, la fel ca Ann, izolaţi de vuiet, în vine pulsându-le un groaznic amestec de gheaţă şi adrenalină; chiar şi Ann, căreia nu-i păsa, constată că are răsuflarea întretăiată şi muşchii încordaţi împotriva acestui asalt cinetic.

Iar când îşi putură auzi din nou propriile strigăte, o întrebară pe Ann ce se întâmplase. Plictisită, aceasta privea pe fereastră. Se părea că vor supravieţui, cel puţin pentru moment. Suprafaţa inundată era acum terenul cel mai haotic pe care-l văzuse vreodată, gheaţa fiind risipită într-o întindere de cioburi periculoase. Nivelul cel mai înalt al lacului urcase terasa, ajungând până la numai o sută de metri de ei, în josul pantei. Terenul umed, expus din nou vederii, se transformase, în mai puţin de douăzeci de secunde, din negru ruginiu în alb murdar. Timpul de îngheţare pe Marte.

În tot acest interval, Sax rămăsese pe loc, absorbit de sclipirea intermitentă a ecranului.

– Multă apă se va evapora sau mai degrabă va sublima şi va îngheţa, murmura el fără a se adresa nimănui în mod deosebit. Deocamdată avem de-a face cu o soluţie sărată, carbonatată intens, dar care până la urmă va deveni zăpadă îmbibată de praf, care, la rându-i, până la urmă, va cădea undeva. Atmosfera se poate hidrata suficient de mult, aşa că va ninge de mai multe ori, chiar regulat, în cicluri de precipitaţii şi sublimări. Apa antrenată în inundaţie va fi distribuită destul de egal pe toată suprafaţa, exceptând, poate, altitudinile mai ridicate.

Strălucirea planetei se va intensifica dramatic. Vor fi nevoiţi să o reducă, probabil prin încurajarea algelor de zăpadă create de grupul de la Acheron. („Doar că nu mai există niciun fel de Acheron”, îi spuse Ann în gând.) Gheaţa neagră se va topi ziua, apoi va îngheţa în timpul nopţii. Va sublima şi va precipita. Iar în

felul acesta vor avea un peisaj acvatic: ape care se adună, băltesc, apoi curg la vale, apă care îngheaţă şi se dilată în fisurile din stânci, sublimând, ningând, topindu-se şi curgând din nou. În cea mai mare parte a timpului, o lume îngheţată sau noroioasă. Cu toate acestea, un peisaj acvatic. Iar cea mai însemnată trăsătură a planetei Marte cea dintru începuturi va pieri. Roşul Marte s-a dus.

Ann zăcea acolo, pe podea, la fereastră. Lacrimile îi curgeau alăturându-se inundaţiei, trecând de barajul format de nas, coborând – până când obrazul drept, urechea şi apoi toată partea dreaptă a feţei i se udară.

– Asta va complica procesul de coborâre, spuse Michel cu un abia perceptibil zâmbet galic, iar Frank, aflat în cealaltă maşină, râse.

În realitate, se părea că le va fi imposibil să avanseze. Nici chiar cinci kilometri. Drept în faţa lor, autostrada era îngropată sub marea alunecare de teren, dispărând complet. Noua revărsare de pietre era sfărâmată şi instabilă, săpată în partea de jos de inundaţie, apăsată în partea de sus de degradarea masivă, succesivă a noului versant.

Multă vreme discutară dacă să facă o încercare sau nu. Erau nevoiţi să vorbească tare pentru a se face auziţi în zgomotul ca de reactor al torentului care încă mai curgea pe lângă ei fără a da niciun fel de semn de liniştire. Nadia considera traversarea pantei ca pe o acţiune sinucigaşă, dar Michel şi Kasei erau destul de siguri că vor putea găsi un drum, şi după o recunoaştere efectuată pe jos, vreme de o zi întreagă, reuşiră să o convingă pe Nadia să fie de acord cu o încercare, iar după ce Nadia acceptă, acceptară şi ceilalţi. Aşa că, în ziua următoare, protejaţi de furtuna de praf generală şi de aburii emanaţi de torent, se instalară în cele două maşini şi porniră să traverseze, cu grijă, alunecarea de teren.

Era o masă necizelată, de pietriş şi nisip, presărată la întâmplare cu stânci. Totuşi, exista o zonă corespunzătoare terasei de mai jos şi care era relativ netedă. Această zonă era singurul element care făcea ca trecerea să fie posibilă. Nu mai rămânea decât problema găsirii unui drum neobstrucţionat, într-o regiune cu suprafaţa asemănătoare cimentului prost amestecat, ocolind stâncile şi traversând goluri care se căscau din loc în loc. Michel, curajos, conducea maşina din faţă, cu o

încăpăţânare vecină cu nesăbuinţa.

– Măsuri disperate! declară el, voios. Vă imaginaţi traversând, în condiţii normale, un asemenea teren? Ar fi o nebunie!

– Ba ce facem noi e o nebunie! spuse Nadia pe un ton acru.

– De acord, dar avem de ales? Nu mai putem face cale întoarsă şi nici nu putem renunţa. Astea sunt clipele care pun la încercare sufletele bărbaţilor.

– Totuşi, şi femeile se descurcă de minune.

– Era un citat. Ştiţi prea bine la ce mă refer. Pur şi simplu, nu există nicio posibilitate de întoarcere. Partea din faţă a canionului va fi inundată dintr-un perete într-altul. Presupun că asta mă face, oarecum, fericit. Am fost noi vreodată atât de lipsiţi de posibilităţi? Trecutul e mort, tot ce contează e prezentul. Prezentul şi viitorul. Iar viitorul e grămada asta de pietre, şi noi ne aflăm aici. Şi, ştiţi, niciodată nu-ţi aduni toate puterile până când nu ştii că nu există cale de întoarcere, că nu ai încotro s-o apuci decât înainte.

Aşa că merseră înainte. Dar entuziasmul lui Michel se reduse substanţial atunci când cea de-a doua maşină se prăbuşi într-o groapă ascunsă de un fel de dispunere-capcană a stâncilor. Cu un oarecare efort, reuşiră să deschidă uşa etanşă şi să-i tragă afară pe Kasei, Maia, Frank şi Nadia. Dar nu exista niciun fel de şansă de a elibera maşina. Nu dispuneau, ca s-o ridice de acolo, nici de forţă, nici de un punct de sprijin. Aşa că transferară toate proviziile existente, umplând până la refuz maşina din faţă, şi îşi continuară drumul, toţi opt şi rezervele necesare, într-un singur vehicul.

Dincolo de alunecarea de teren, deplasarea se dovedi mai uşoară. Străbătură şoseaua din canion până în Melas Chasma, constatând că drumul fusese construit aproape de peretele sudic şi, deoarece Melas era un canion atât de mare, inundaţia avusese suficient loc să se desfăşoare, ocupând câteva dintre căile de acces către nord. Încă se mai auzea un zgomot de parcă, în dosul unei uşi, instalaţii de prelucrarea aerului ar fi funcţionat la capacitate maximă, dar drumul trecea de acum pe înălţime şi la sud de cursul de apă care emana perdele de abur umplând abisul şi împiedicând orice vedere către nord.

Aşa că, timp de două nopţi, înaintară fără niciun fel de dificultate, până când ajunseră la locul numit Pintenul Geneva, care ieşea din giganticul perete sudic, aproape de ţărmul apei.

Acolo, drumul principal dădea în ceea ce era acum albia fluviului, aşa că se văzură nevoiţi să găsească o rută croită pe un loc mai înalt. Trecerile de-a curmezişul pantelor mai joase ale pintenului erau deosebit de dificile pentru maşină. La un moment dat, rămaseră suspendaţi în gol, pe o stâncă rotunjită care ieşea în afara drumului, iar Maia ţipă la Michel, acuzându-l de nechibzuinţă, şi trecu ea la volan, în timp ce Michel, Kasei şi Nadia coborâră îmbrăcaţi în costumele de protecţie, împinseră maşina de pe stâncă şi apoi porniră înainte, pentru o recunoaştere a drumului pe care-l aveau de parcurs.

Frank şi Simon o ajutau pe Maia să determine obstacolele de pe traseu. Sax continua să-şi petreacă tot timpul în faţa ecranului. Din când în când, Frank deschidea televizorul şi pornea în căutarea semnalelor, încercând să pună cap la cap ştirile comunicate de vocile parazitate pe care radioul le surprindea printre valurile de bruiaj. Acolo, chiar pe coama Pintenului Geneva, pe când traversau firul de beton absurd de subţire al autostrăzii transcanionale, se aflau suficient de departe de peretele sudic pentru a recepţiona unele transmisiuni, ceva despre furtuna de nisip care, în cele din urmă, nu avea să devină globală. Şi într-adevăr, zilele erau mai degrabă înceţoşate decât îmbâcsite de praf. Sax susţinea că asta e o dovadă a succesului relativ al strategiilor pentru fixarea prafului aplicate după Marea Furtună. Nimeni nu reacţionă la această afirmaţie.

– Ceaţa persistentă, afirmă Frank, pare, de fapt, să ajute la întărirea semnalelor radio slabe.

– Asta e rezonanţă stohastică, spuse Sax.

Fenomenul era contraintuitiv, iar Frank îl chestiona îndeaproape pe Sax pentru a obţine o explicaţie. Iar când înţelese, încăperea răsună de râsul său hârâit, melancolic.

– Poate că întreaga imigraţie a fost o rezonanţă stohastică, făcând să sporească semnalul slab al revoluţiei.

– Nu cred că ajută dacă facem analogii între lumea fizică şi cea socială, spuse Sax cu afectare.

– Lasă gura, Sax. Întoarce-te la realitatea ta virtuală.

Frank încă mai era furios; amărăciunea emana din el ca aburul din torenţi. Îl ataca pe Michel cu întrebări despre colonia ascunsă, curiozitatea lui izbucnind la suprafaţă de două-trei ori pe zi. Ann era fericită la gândul că nu va fi în locul lui Hiroko atunci când Frank o va revedea. Michel răspundea calm la întrebările acuzatoare, ignorând sarcasmul lui Frank şi sclipirea

furioasă din ochii acestuia. Încercările Maiei de a-l domoli nu făceau decât să-i sporească mânia, dar femeia nu renunţa. Ann era impresionată de insistenţele ei, de lipsa ei de reacţie la refuzurile bruşte ale lui Frank. Era o faţă a Maiei pe care Ann nu o mai văzuse până atunci; de obicei, Maia era cea mai volatilă fiinţă dintre toţi. Dar nu acum, nu când tensiunea devenise cu adevărat reală.

Până la urmă, ocoliră Pintenul Geneva şi reveniră pe terasa de sub escarpamentul sudic. Drumul spre est era întrerupt de alunecări de teren, dar întotdeauna găseau loc pentru a le ocoli pe la stânga. Înaintau bine.

Apoi ajunseră la extremitatea estică a canionului Melas. Aici prăpastia cea mai mare dintre toate se îngusta şi cobora cu câteva sute de metri în cele două canioane paralele, Coprates de Nord şi Coprates de Sud, separate de un platou lung şi îngust. Coprates de Sud se termina la vreo două sute cincizeci de kilometri depărtare, cu un zid abrupt; Coprates de Nord se unea mai departe, la est, cu canioanele mai puţin adânci, motiv pentru care hotărâră să-l urmeze pe acesta. Coprates de Nord era cel mai lung segment individual al sistemului Marineris; Michel îi spunea „La Manche” şi, asemenea Canalului Mânecii, valea se îngusta pe măsură ce înainta spre est, până când, la circa şaizeci de grade longitudine, se îngusta şi mai mult, retrăgându-se într-un defileu gigantic – maluri verticale, de patru kilometri înălţime, înălţându-se peste un hău lat de numai douăzeci şi cinci de kilometri. Michel numea acest defileu „Poarta Dover”; după câte se părea, pereţii prăpastiei erau, sau fuseseră, albicioşi.

Aşadar îşi croiră drum prin Coprates de Nord şi, cu fiecare zi care trecea, pereţii se apropiau tot mai mult deasupra lor. Apa acoperea aproape întreaga lăţime a canionului, iar viteza ei era atât de mare, încât gheaţa de la suprafaţă se spărsese în sloiuri care zburau de pe creasta valurilor înălţate şi se prăbuşeau înapoi, în cascadă: un furios torent de apă albă, cu debitul de o sută de ori cât al Amazonului, acoperit de aisberguri. Fundul canionului era sfâşiat, smuls de pe roca de bază şi târât de valuri roşii ca nişte pulsaţii masive de sânge ruginiu, de parcă însăşi planeta sângera de moarte. Zgomotul era incredibil, un vuiet continuu şi atât de penetrant, încât bloca gândirea şi făcea conversaţia aproape imposibilă; erau nevoiţi să strige mereu cât îi ţinea gura, ceea ce îi făcu repede să se rezume numai la comunicarea strictului necesar.

Dar nu peste mult timp, o imperioasă dorinţă de comunicare îi determină să ţipe din nou, deoarece, când ajunseră la Poarta Dover, constatară că fundul canionului fusese aproape complet acoperit de inundaţie. Terasa pe care circulau nu era mai lată de doi kilometri, şi se micşora cu fiecare minut. Părea posibil ca întreagă această cornişă să fie smulsă într-o clipită. Maia strigă că e prea periculos să continue şi sugeră o retragere. Dacă descriau un cerc şi urcau pe capătul închis al canionului Coprates de Sud, ţipa ea, şi dacă reuşeau să se cocoaţe pe platoul de deasupra, atunci vor putea să treacă de prăpăstiile formate de cele două canioane şi să-şi continue drumul către Aureus.

Michel îşi strigă insistenţa de a forţa înaintarea şi de a trece, prin poartă, pe terasă.

– Dacă ne grăbim, vom reuşi! Trebuie să încercăm! spuse el, iar când Maia continuă să protesteze, adăugă convins: Capătul canionului e abrupt! Maşina nu-l va putea niciodată urca, e un mal la fel ca astea! Şi nici nu avem rezerve pentru a prelungi cu atâtea zile călătoria! Nu ne putem întoarce!

Vuietul nebunesc al viiturii fu singurul răspuns primit. Stăteau în maşină, adânciţi în gândurile lor dezbinate, despărţiţi de vuiet ca de mai mulţi kilometri de spaţiu. Ann se pomeni dorindu-şi ca terasa să alunece de sub ei sau ca o bucată din peretele de sud să cadă peste dânşii, punând capăt nehotărârii şi zgomotului groaznic, năucitor.

Îşi continuară drumul. Frank, Maia, Simon şi Nadia stăteau în picioare, în spatele lui Michel şi Kasei, urmărindu-i cum conduceau. Sax şedea în faţa ecranului, întinzându-se ca o pisică şi privind, miop, imaginea în mic a potopului. Suprafaţa apei se linişti pentru moment şi îngheţă, iar zgomotul exploziv se reduse la un huruit gros, violent.

– E ca Marele Canion de pe Pământ, dar la un fel de scară superhimalayană, spuse Sax, aparent numai pentru sine, deşi doar Ann ar fi putut să-l audă. Defileul Kala Gandaki are vreo trei kilometri adâncime, nu? Iar Dhaulagiri şi Annapurna se află la numai patruzeci sau cincizeci de kilometri depărtare unul de altul, aşa cred. Umple-l pe ăsta cu un torent precum… Frank nu găsi un termen de comparaţie. Mă întreb ce caută atâta apă aşa de sus, pe Protuberanţa Tharsis.

Pocnituri ca nişte focuri de puşcă anunţară un nou talaz. Suprafaţa albă se sparse şi porni la vale, rostogolindu-se. Un zgomot asurzitor îi învălui deodată, acoperind tot ce spuneau ori

gândeau, ca şi cum universul intrase în vibraţie. Un diapazon-bas…

– Eliminarea gazelor, spuse Ann cu gura înţepenită, simţind pe faţă cât de mult trecuse de când vorbise ultima dată. Eliminarea gazelor. Tharsis se află pe o umflătură de magmă. Numai roca singură nu ar putea susţine greutatea unei asemenea umflături a scoarţei; protuberanţa s-ar fi retras dacă nu ar fi fost susţinută de un curent ascendent din manta.

– Eu credeam că aici nu există manta, spuse el, iar ea abia îl auzi din cauza zgomotului.

– Nu, nu, continuă, fără să-i pese dacă Sax o aude sau nu. Nu e vorba decât de o încetinire, dar curenţii există. Iar de la ultimele mari inundaţii, aceştia au reumplut acviferele de altitudine de pe Tharsis şi au menţinut, suficient de calde pentru a rămâne în stare lichidă, acvifere cum este Compton. Până la urmă, presiunile hidrostatice au fost extreme. Dar, cu un vulcanism redus şi puţine lovituri meteoritice, nu a existat nimic care să-l spargă. Poate că a rămas de un miliard de ani aşa.

– Crezi că Phobos l-a deschis?

– Poate. Dar mai degrabă a fost o reacţie nucleară.

– Ştiai că acviferul Compton e atât de mare? întrebă Sax.

– Da.

– Eu n-am auzit niciodată de una ca asta.

– Nu.

Ann întoarse privirea spre el. O auzise oare?

O auzise. Să ascunzi date! Sax era şocat, se vedea. Nu-şi putea imagina niciun motiv destul de bun pentru a ascunde datele. Poate că asta era esenţa incapacităţii lor de a se înţelege unul pe altul. Sisteme de valori bazate pe presupuneri total diferite. Ştiinţe întru totul diferite.

– Ştiai că e lichid? o întrebă el, dregându-şi glasul.

– Aşa mi-am închipuit. Dar acum ştim cu siguranţă.

Sax avu o tresărire şi ceru pe ecran imaginea din partea stângă. Apă neagră, înspumată, grohotiş cenuşiu, gheaţă sfărâmată, bolovani ca nişte mari zaruri care se rostogoleau, valuri care se înălţau şi îngheţau în aceeaşi clipă, pentru a se prăbuşi apoi, cărând cu ele nori de abur îngheţat… Zgomotul revenise din nou la urletul acela asurzitor, de motor cu reacţie.

– Eu n-aş fi făcut-o aşa! exclamă Sax.

– Ştiu, răspunse Ann.

Apoi se simţi din nou istovită de atâta vorbit, istovită de

inutilitatea lor. Niciodată nu fuseseră mai mult decât acum: şoapte pe fundalul marelui vuiet al planetei, abia auzite şi mai puţin înţelese.

Străbătură cât mai repede cu putinţă drumul către Poarta Dover, urmărind Rampa Calais, cum numea Michel terasa pe care se deplasau. Înaintarea era atât de înceată, încât le măcina nervii, o luptă aspră de a trece maşina peste stâncile prăbuşite care acopereau această îngustă terasă. Bolovanii erau risipiţi pretutindeni, iar apa rodea terenul în stânga lor, îngustând cu o viteză perceptibilă terasa. Alunecări se produceau şi înaintea şi în urma lor, şi nu odată pietre izolate se izbeau de acoperişul maşinii, făcându-i să tresară. Era perfect posibil ca o stâncă mai mare să-i lovească, strivindu-i ca pe nişte gândaci, fără nimic care să-i prevină. Eventualitatea aceasta îi copleşea pe toţi, ceea ce lui Ann îi convenea de minune. Până şi Simon o lăsă în pace, antrenându-se în efortul asigurării navigaţiei, mergând el însuşi afară în expediţii de cercetare împreună cu Nadia, Frank sau Kasei, fericit, îşi spunea Ann, să aibă o scuză de a scăpa de ea. Şi de ce nu?

Înaintau, zgâlţâindu-se, cu câţiva kilometri pe oră. Continuară, fără a se opri, o noapte întreagă, apoi ziua următoare, chiar dacă pâcla se diminuase atât de mult, încât exista posibilitatea de a fi vizibili de pe sateliţi. Nu mai aveau de ales.

Apoi, în sfârşit, trecură de Poarta Dover, iar Coprates se deschise din nou în faţa lor, oferindu-le un oarecare răgaz. Inundaţia rămăsese cu câţiva kilometri mai la nord.

Se opriră în zori. Mergeau de vreo patruzeci de ore fără încetare. Se ridicară şi se întinseră, făcură câţiva paşi şi se aşezară din nou pentru a mânca împreună. Maia, Simon, Michel şi Kasei erau bine dispuşi, bucuroşi de a fi trecut prin poartă; Sax era acelaşi dintotdeauna, iar Nadia şi Frank mai puţin încordaţi decât de obicei. Suprafaţa apei era, pentru moment, îngheţată, şi puteau vorbi fără să-i doară gâtul, făcându-se, totodată, auziţi. Şi uite aşa, mâncau, concentrându-se asupra micilor porţii de hrană şi conversând sporadic.

Mai târziu, spre sfârşitul acestei mese liniştite, Ann îşi privi curioasă însoţitorii, uimită brusc de spectacolul adaptabilităţii umane. Iată-i cinând, discutând pe fundalul bubuitului nu prea puternic dinspre nord, cu perfecta iluzie a însufleţirii dintr-o sufragerie. Acelaşi lucru s-ar fi putut întâmpla oriunde şi oricând,

iar chipurile obosite le erau iluminate de un anume succes colectiv ori poate numai de plăcerea de a mânca împreună – în vreme ce, chiar în afara acestei încăperi, lumea sfărâmată urla, iar căderile de stânci îi puteau anihila în orice clipă. Şi îi trecu prin minte că plăcerea şi stabilitatea sălilor de mese apăruseră întotdeauna pe un asemenea fond, pe fundalul catastrofal al haosului universal; asemenea momente de calm erau la fel de fragile şi de trecătoare ca nişte baloane de săpun, hărăzite să se spargă de îndată ce începeau să existe. Grupuri de prieteni, camere, străzi, ani – nimic nu durează. Iluzia de stabilitate e creată de efortul de a ignora haosul în care toate astea sunt încastrate. Aşa că mâncau şi vorbeau şi se bucurau de prezenţa celorlalţi; la fel fusese şi în peşteri, în savană, în adăposturi, în tranşee, în oraşele ghemuite sub bombardament.

Şi uite aşa, în acest moment al furtunii, Ann Clayborne îşi încordă puterile, se ridică, se apropie de masă. Luă farfuria murdară a lui Sax, cel care o scosese pentru prima dată la lumină, apoi pe a Nadiei şi a lui Simon. Duse farfuriile la mica lor chiuvetă de magneziu şi, în timp ce spăla vasele, simţi cum i se mişcă gâtul înţepenit, îşi aduse, răguşită, contribuţia la conversaţie, ajutând, cu fuiorul ei subţire, la ţeserea iluziei umane.

– Furtunoasă noapte! i se adresă Michel, care stătea, zâmbitor, lângă farfuriile ce se uscau.

– Aşa e, o noapte furtunoasă!

În dimineaţa următoare se trezi înaintea celorlalţi şi se uită la chipurile tovarăşilor ei adormiţi, arătând grozav de neîngrijite la lumina zilei – murdare, tumefiate, înnegrite de degerături, cu gurile deschise în somnul total al epuizării. Păreau morţi. Şi ea nu le fusese de niciun ajutor, dimpotrivă! Fusese o povară pentru grup; de fiecare dată când se întorseseră în maşină fuseseră nevoiţi să treacă peste nebuna lungită pe podea, care zăcea acolo refuzând să vorbească, adesea plângând, evident în chinurile unei severe stări depresive. Exact ce le mai lipsea!

Ruşinată, se sculă şi termină în linişte de curăţat încăperea principală şi zona şoferilor. Iar mai târziu, în cursul acelei zile, îi veni rândul să şofeze, executând un schimb de şase ore şi terminând epuizată. Dar îi îndepărtase bine de Poarta Dover.

Cu toate acestea, necazurile lor nu se terminaseră. Da, Coprates se mai lărgise puţin, iar peretele sudic rezistase, în

mare parte. Numai că în zona asta se afla o lungă încreţitură de teren, acum o insulă, care cobora pe mijlocul canionului, împărţindu-l în două canale: unul la nord şi altul la sud. Din nefericire, canalul de la sud era situat mai jos decât cel de nord, aşa încât cea mai mare parte a inundaţiei se scurgea pe acolo. Înghesuindu-i, strâns, către peretele sudic. Din fericire, terasa le oferea cam cinci kilometri între cursul apei şi peretele propriu-zis dar, cu apa atât de aproape în stânga şi pereţii abrupţi în dreapta, senzaţia pericolului iminent nu-i părăsea nicio clipă. Mai mult de jumătate din timp trebuia să ridice glasurile pentru a vorbi; vuietul asurzitor al talazurilor părea să le invadeze creierul, şi le venea mai greu ca oricând să se concentreze, să fie atenţi sau chiar să gândească. Într-o zi, Maia bătu cu pumnul în masă şi strigă:

– N-am putea aştepta ca insula să fie luată de ape?

– Are o sută de kilometri lungime, răspunse Kasei, după o pauză stânjenitoare.

– Ei bine, la naiba! N-am putea, pur şi simplu, aştepta, până când *se opreşte* inundaţia asta? Vreau să spun, cât mai poate *continua* în halul ăsta?

– Câteva luni, răspunse Ann.

– Nu putem aştepta atâta?

– Ni se termină mâncarea, explică Michel.

– Trebuie să mergem mai departe, interveni Frank, furios. Nu fi tâmpită!

Maia îl privi urât şi se întoarse cu spatele, evident supărată. Deodată, maşina păru mult prea mică, de parcă un grup de tigri şi lei fuseseră aruncaţi la un loc într-o cuşcă de câine. Simon şi Kasei, copleşiţi de tensiune, se îmbrăcară şi ieşiră pentru a cerceta terenul.

Dincolo de ceea ce ei numeau Creasta Insulei, Coprates se deschidea ca o pâlnie, plin de canale adânci sub pereţii care se îndepărtau. Canalul din nord era Capri Chasma, iar cel din sud Eos Chasma, de la care pornea un fel de continuare a sistemului de canioane Coprates. Din cauza inundaţiei, nu aveau altceva de făcut decât să străbată Eos, iar Michel preciza că, oricum, acesta era drumul pe care l-ar fi urmat. Aici, malul sudic – în sfârşit – cobora puţin, fiind tăiat de crestături adânci şi străpuns de două cratere meteoritice destul de mari. Capri Chasma înregistra o curbură spre nord-est, ieşind din unghiul lor de vedere. Între cele

două canale se afla un platou jos, triunghiular, acum o peninsulă care împărţea şuvoiul în două. Spre ghinionul lor, cantitatea cea mai mare de apă pătrundea în canionul Eos, care era mai puţin adânc, aşa că, deşi scăpaseră din strânsoarea lui Coprates, tot mai erau lipiţi de mal, deplasându-se încet, departe de orice drum sau cale de acces, cu rezerve de hrană şi combustibil tot mai reduse. Cămările ajunseseră aproape goale.

Erau cu toţii obosiţi, foarte obosiţi. Trecuseră douăzeci şi trei de zile de când scăpaseră din Cairo, aflat acum la două mii cinci sute de kilometri în susul canionului. În tot acest timp dormiseră cu schimbul, conducând aproape fără încetare, ducându-şi zilele în mijlocul violenţei sonore a potopului – urletul unei lumi care se prăvălea asupra lor. Erau mult prea bătrâni pentru aşa ceva, cum afirmase Maia nu odată, şi cu nervii la pământ: încurcau lucrurile, făcând mici greşeli, cufundându-se în scurte reprize de somn.

Terasa pe care se deplasau, între ţărmul înalt şi cursul apei, se transformă într-un teren presărat cu imenşi bolovani, mai ales materiale aruncate din craterele din apropiere sau grohotiş rezultat din erodarea extensivă a terenului. Ann avea impresia că râpele mari, crenelate şi foarte adânci, din peretele sudic erau săpături care aveau să iniţieze canioane subsidiare, ca nişte afluenţi, dar nu avea timp să le cerceteze prea îndeaproape. Adesea li se părea că înaintarea le va fi blocată complet de bolovani, că după atâtea zile şi kilometri parcurşi, după ce străbătuseră aproape în întregime Marineris în timpul unui cataclism cum nu se poate mai violent, aveau să fie opriţi chiar în faţa aluviunilor imense care se întindeau până dincolo de extremitatea sa inferioară.

După care găsiră o ieşire şi fură opriţi. Apoi încă o ieşire, fiind din nou opriţi, şi tot aşa, zile de-a rândul. Reduseră raţiile la jumătate. Ann conducea mai mult decât oricare şi părea mai plină de energie decât ceilalţi, fiind, oricum, cel mai bun şofer dintre ei, cu excepţia, probabil, a lui Michel. Simţea că le e datoare după prăbuşirea ei ruşinoasă de pe parcursul celei mai mari porţiuni a drumului. Voia să facă tot ce-i stătea în puteri, iar atunci când nu şofa, ieşea afară pentru recunoaşterea drumului. Zgomotul? În exterior, era încă asurzitor de tare, iar terenul se cutremura. Îi era imposibil să se obişnuiască, deşi îşi dădea toată silinţa să nu ţină seama de asta. Lumina soarelui penetra pâcla şi ceaţa în pete largi, cadaverice, iar în ceasurile amurgului îşi făceau apariţia pe cer aurore şi parhelii, odată cu cercuri de

lumină în jurul discului estompat al soarelui. Adeseori, întregul cer părea cuprins de flăcări, o imagine a Apocalipsului, văzută de Turner.

Nu după multă vreme, chiar şi Ann obosi, iar munca deveni epuizantă. Înţelegea acum de ce însoţitorii ei fuseseră atât de obosiţi, de ce fuseseră atât de tăioşi cu ea, dar şi unul faţă de celălalt. Michel nu mai putuse localiza ultimele trei depozite de provizii pe lângă care trecuseră – îngropate sau inundate, nu mai avea nicio importanţă. Jumătăţile de raţii reprezentau o mie două sute de calorii pe zi, mult mai puţin decât le era lor necesar. Lipsă de hrană, lipsă de somn; apoi, cel puţin pentru Ann, aceeaşi veche stare depresivă, persistentă ca moartea, ridicându-se în ea ca o inundaţie, ca o mocirlă neagră de nămol, abur, gheaţă, excremente. Îşi vedea de treabă cu încăpăţânare, dar concentrarea ei continua să oscileze, iar glosolalia revenea obsesiv, ştergând totul în zgomotul alb al disperării.

Drumul deveni şi mai dificil. Într-o zi, nu parcurseră decât un kilometru, în ziua care urmă păru a se fi oprit definitiv, blocaţi de stâncile dispuse de-a curmezişul terasei ca nişte amenajări antitanc pe o Linie Maginot a Uriaşului.

– E un plan fractal perfect, de mărimea doi virgulă şapte, remarcă Sax.

Dar nimeni nu se osteni să-i răspundă.

Kasei, cutreierând prin împrejurimi, descoperi un loc de trecere chiar jos, pe malul apei. Pe moment, întreaga suprafaţă a apei, cât vedeai cu ochii, era îngheţată, aşa cum fusese şi în ultimele două zile. Se întindea până la orizont, o suprafaţă dezordonată, ca Oceanul Arctic de pe Pământ, doar că mult mai murdară, un mare amestec de blocuri negre, roşii şi albe. Totuşi, gheaţa din imediata apropiere a ţărmului era netedă şi, în multe locuri, curată. Se putură uita prin ea şi constatară că e de vreo doi metri grosime, coborând chiar până la fund. Aşa că se deplasară până la acest ţărm îngheţat şi-şi continuară drumul de-a lungul lui, iar când stâncile din jur o obligară, Ann trecu pe gheaţă, cu roţile din stânga ale maşinii, apoi cu toată maşina, iar gheaţa îi ţinu ca oricare alt material. Nadia şi Maia râdeau dispreţuitor de nervozitatea celorlalţi cu privire la acest parcurs.

– Am petrecut întreaga iarnă circulând pe râurile din Siberia, spuse Nadia. S-au dovedit cele mai bune drumuri pe care le-am avut.

Aşa că Ann conduse toată ziua de-a lungul ţărmului neregulat

şi chiar pe suprafaţă îngheţată, parcurgând o sută şaizeci de kilometri, cea mai bună zi din ultimele două săptămâni.

Spre seară începu să ningă. Vântul de vest se prelingea dinspre Coprates, cărând bucăţi mari de zăpadă sfărâmicioasă care treceau în zbor pe lângă ei, cu atâta viteză, încât ei înşişi parcă nu se mişcau deloc. Ajunseră în zona unei alunecări recente, care se întindea până pe gheaţa lacului. Stânci mari, risipite pe suprafaţa îngheţată, îi dădeau aerul unui cartier părăsit. Lumina era cenuşie, mohorâtă. Aveau nevoie de un ghid pedestru pentru a trece prin acest labirint, şi după o consfătuire epuizantă, Frank se oferi şi ieşi să îndeplinească respectiva misiune. În acest moment, era singurul dintre ei care mai avea ceva energie, chiar mai multă decât mai tânărul Kasei; încă mai fierbea la focul mâniei sale, un combustibil de calitate, care nu se epuiza niciodată.

Mergea încet înaintea maşinii, verificând traseul şi revenind, fie pentru a clătina din cap în semn că nu se poate trece, fie pentru a o îndemna pe Ann să continue drumul, în jurul lor, perdele subţiri de abur se ridicau în ninsoare, amestecându-se şi pornind împreună, odată cu rafalele vântului puternic al serii, pentru a dispărea în întuneric. Urmărind spectacolul întunecat al unei rafale, Ann interpretă greşit configuraţia liniei de întâlnire a gheţii cu stânca, iar maşina se cocoţă pe o piatră rotundă aflată chiar în marginea îngheţată a ţărmului, făcând să se ridice roata stângă din spate. Ann forţă roţile din faţă pentru a le face să treacă peste piatră, dar acestea se scufundară într-un petic de nisip şi gheaţă; deodată, ambele roţi din spate abia dacă mai atingeau solul, în timp ce roţile frontale se învârteau pe loc, în gropile săpate. Ann urcase maşina pe ţărm.

Asemenea incidente se mai întâmplaseră de câteva ori, dar acum Ann era îngrijorată din pricină că se lăsase atrasă de spectacolul nerelevant al cerului.

– Ce mama dracului faci acolo? strigă Frank în intercom.

Ann tresări pe scaun; niciodată nu se va obişnui cu vehemenţa muşcătoare a lui Frank.

– Dă-i drumul! strigă el, din nou.

– Am dat peste o piatră!

– Lua-te-ar dracu’! De ce nu te uiţi pe unde mergi? Hei, opreşte roţile! Opreşte-le! O să pun tampoanele aderente sub roţile din faţă şi te împing înainte, iar tu cobori de pe stânca asta şi urci panta cât poţi de repede. Pricepi? Se apropie o altă

viitură!

– Frank! strigă Maia. Vino înăuntru!

– Vin îndată ce cobor nenorocitele astea de tampoane. Fii gata să porneşti!

Tampoanele erau, de fapt, nişte benzi de plasă metalică, prevăzute cu crampoane; se aşezau sub roţile care săpaseră gropile din nisip, şi apoi erau trase în faţă, astfel încât roţile aveau de ce să se prindă. O străveche metodă folosită în deşert, iar Frank alergă în faţa portierei anterioare a maşinii, înjurând în surdină şi strigând indicaţii pentru Ann, care se supunea cu dinţii încleştaţi şi stomacul încordat.

– OK. Acuma hai! strigă Frank. Hai!

– Urcă tu mai întâi! strigă Ann.

– Nu e timp. Hai odată, viitura aproape că ne-a ajuns! Mă agăţ de maşină, pleacă, la naiba, *pleacă!*

Aşa că Ann acceleră roţile frontale, simţindu-le cum se prind şi trag maşina peste stâncă, până când roţile din spate atinseră din nou pământul, râcâindu-l, şi porniră. Dar vuietul viiturii se dublă, deodată, în spatele lor, apoi se dublă din nou, după care bucăţi mari de gheaţă porniră rostogolindu-se pe lângă maşină, ţâşnind cu un bubuit hidos, apa fiind apoi acoperită de un val negru de mocirlă aburindă, clocotind, un val care trecu peste parbrizul maşinii. Ann apăsă acceleraţia până la podea şi ţinu cu o strânsoare mortală volanul care îi sălta în mâini. Amestecat cu explozia valului, auzi vocea lui Frank strigând:

– Mergi, tâmpito, mergi!

Apoi viitura îi lovi cu toată forţa, iar maşina derapă spre stânga, pierzându-şi controlul. Ann se agăţă de volan, care o smucea dintr-o parte într-alta. Urechea stângă îi zvâcnea de durere, se lovise de ceva. Se ţinu în continuare de volan şi continuă să apese acceleraţia până la podea. Roţile se prinseră de ceva, iar maşina porni, scrâşnind, prin apa care se revărsa de la dreapta la stânga, şi se auzi o izbitură puternică într-o parte a vehiculului.

– Hai!

Menţinu pedala de acceleraţie în aceeaşi poziţie, zgâlţâindu-se necontrolat pe scaunul şoferului, şi maşina începu să urce panta, cu toate ferestrele şi ecranele televizoarelor prefăcute într-o nebunie lichidă. Apoi apa începu să curgă pe sub maşină, iar ferestrele se limpeziră. Farurile luminau terenul stâncos, zăpada care continua să cadă şi, ceva mai departe, o zonă

netedă, deşertică. Ann menţinu aceeaşi viteză şi se îndreptă spre aceasta, săltând peste pietre, cu viitura continuând să urle în spatele lor. Când ajunse pe înălţimea netedă, se văzu nevoită să-şi ridice cu mâinile piciorul de pe acceleraţie. Maşina se opri. Se aflau deasupra apei, pe o terasă îngustă. Se părea că inundaţia începuse deja să se retragă. Dar Frank Chalmers nu mai era.

Maia insistă să se întoarcă şi să-l caute, ba chiar pe o arie mult mai întinsă, ca şi când viitura ar fi fost mai puternică decât apreciaseră ei la început; dar totul se dovedi inutil. În amurg, farurile băteau până la cincizeci de metri prin ninsoare, şi în lumina celor două conuri care se intersectau, în lumea cenuşie, întunecată, din exterior, nu vedeau decât suprafaţa zdrenţuită a apei, o mare curgătoare de resturi plutitoare, fără nici cea mai mică urmă de formă regulată; de fapt, părea o lume în care astfel de forme erau imposibile. Nimeni n-ar fi putut supravieţui într-o asemenea demenţă. Frank dispăruse, fie doborât de pe maşină din cauza zguduiturilor, fie luat de ape la întâlnirea scurtă şi aproape fatală cu valul.

Înjurăturile sale finale încă mai părea să răzbată prin paraziţii din interfon, peste vuietul inundaţiei. Sudalma de la sfârşit răsuna în urechile Annei ca o judecată: „Mergi, tâmpito, mergi!” Fusese greşeala ei, doar greşeala ei…

Maia plângea, înăbuşindu-se în suspine, ţinându-se de stomac de parcă avea crampe.

– Nu! strigă ea. Frank, Frank! Trebuie să-l căutăm!

Apoi începu să plângă atât de tare, încât Sax se duse şi căută în dulăpiorul cu medicamente, după care reveni şi se ghemui alături de ea.

– Uite, Maia, nu vrei un sedativ?

Dar Maia se îndreptă de spate şi-i aruncă pilulele din palmă.

– Nu! ţipă ea. Sunt sentimentele mele! Sunt bărbaţii mei! Crezi că sunt o laşă? Crezi că mi-ar plăcea să fiu un neisprăvit ca tine?

Se prăbuşi în suspine sfâşietoare, involuntare, de neputinţă. Sax rămase în picioare lângă ea, clipind din ochi, cu faţa contorsionată de o expresie surprinsă. Expresia lui Sax îndurera sufletul Annei.

– Te rog, spuse ea. Te rog. Te rog.

Se ridică din scaunul şoferului, se întoarse la ei şi îl prinse pe Sax de braţ pentru o clipă. Se aplecă pentru a-i ajuta pe Nadia şi

Simon să o ridice pe Maia de pe podea şi să o întindă pe pat. Maia era deja mai liniştită, izolându-se de ei, cu ochii roşii şi nasul curgându-i, departe, în propria-i durere, cu o mână încleştată de încheietura mâinii Nadiei. Aceasta o privea cu expresia detaşată a unui medic, absentă în felul ei, murmurând ceva pe ruseşte.

– Maia, îmi pare rău, spuse Ann. A fost greşeala mea. Îmi pare rău.

Îşi simţea gâtul încordat. Vorbitul o durea.

– A fost un accident, spuse Maia, clătinând din cap.

Ann nu izbuti să spună cu glas tare că încetase să mai fie atentă. Cuvintele i se înţepeniră pe limbă; o altă serie de suspine o sfâşie pe Maia, iar şansa celeilalte de a vorbi se irosise.

Michel şi Kasei se aşezară pe locurile piloţilor şi porniră din nou maşina de-a lungul terasei.

Nu prea departe, la est de locul acela, peretele sudic al canionului coborî spre câmpia înconjurătoare, şi se putură îndepărta de fluviul care, în orice caz, curgea prin canionul Eos, virând către nord, către o îndepărtată reunire cu canionul Capri. Michel dădu de drumul spre colonia ascunsă, apoi se rătăci din nou, reperele fiind adesea acoperite de zăpadă. Încercă o zi întreagă să localizeze o ascunzătoare aflată în apropiere, dar fără succes. Decât să mai piardă vremea, hotărâră să meargă mai departe cu toată viteza, ceva mai spre nord, către refugiul despre care Michel spunea că se află pe terenul accidentat din jurul craterului Aureum.

– Nu mai e colonia noastră principală, le explică el. Acolo ne-am dus prima dată, când am plecat din Underhill. Dar Hiroko voia să pornim spre sud, iar după trei ani am plecat. Spunea că nu-i place acest prim adăpost, deoarece Aureum e doar o băltoacă, dar că într-o bună zi s-ar putea transforma într-un lac. Am crezut că e nebună, dar acum îmi dau seama ca avea dreptate. Se pare că Aureum poate deveni chiar punctul final de scurgere al acestei inundaţii, nu ştiu. Dar refugiul se află la o altitudine mai mare decât cea la care ne aflăm noi acum, aşa că totul va fi în regulă. Nu vom întâlni oameni acolo, dar adăpostul e bine aprovizionat. Şi orice port, pe timp de furtună… Nu?

Dar nimeni nu catadicsi să-i răspundă.

În a doua zi de mers fără oprire, inundaţia dispăru dincolo de orizontul nordic. La scurtă vreme dispăru şi vuietul. Terenul,

acoperit de zăpadă murdară, înaltă de un metru, nu le mai tremura sub picioare. Lumea părea moartă, straniu de tăcută şi de nemişcată, înveşmântată în alb. Când nu mai ningea, cerul era încă înceţoşat, dar părea destul de degajat pentru a putea fi depistaţi de sus, aşa că încetară să mai călătorească în timpul zilei. Se deplasau noaptea, fără a aprinde farurile, într-un peisaj de iarnă care lucea slab la lumina stelelor.

Pe parcursul acestor nopţi, conduse Ann. Nu spusese nimănui despre momentul ei de neatenţie la volan. Şi niciodată nu i se mai ivi ocazia să o facă. Stătea încordată pe scaun, cu o concentrare disperată, muşcându-şi buzele până când îi sângerau, indiferentă la tot ceea ce nu se afla în conurile de lumină din faţa ei. De obicei conducea toată noaptea, uitând să-l trezească pe şoferul din schimbul următor sau hotărând să nu-l trezească. Frank Chalmers murise, şi nu era decât vina ei. Cuprinsă de disperare, ar fi dorit să se poată întoarce în timp şi să schimbe situaţia, dar nu avea nicio şansă. Nu mai poţi niciodată îndrepta unele greşeli. Peisajul alb era presărat cu un număr infinit de pietre, fiecare acoperită cu propria căciulă de zăpadă, iar peisajul, în nuanţe de sare şi piper, era atât de pestriţ încât, noaptea, era greu ca ochiul să distingă mare lucru. Uneori avea impresia că se avântă în subteran, alteori că plutesc la cinci metri înălţime. O lume albă. În unele nopţi simţea că, de fapt, conduce un car mortuar peste cadavrul decedatului. Văduvele, Nadia şi Maia, se aflau în spatele maşinii. Iar acum ştia că şi Peter murise.

De două ori îl auzi pe Frank chemând-o prin interfon, o dată cerându-i să se întoarcă şi să-l ajute, altă dată strigând: „Mergi, tâmpito, mergi!”

Maia suporta bine totul. Era, într-un fel, o dură, în ciuda tuturor capriciilor ei. Nadia, pe care Ann obişnuia s-o considere drept cea dură, era tăcută mai tot timpul. Michel încercă să le vorbească vechilor săi prieteni, dar renunţă nefericit atunci când se lămuri că nimeni nu are de gând să-i răspundă. Simon o privea pe Ann, ca întotdeauna, plin de încordare, cu o grijă de neîndurat; Ann nu-l mai suporta şi îi evita privirea. Bietul Kasei se simţea, probabil, închis într-un azil pentru nebunii bătrâni. O amuza gândul, doar că starea lui sufletească părea oarecum deteriorată, Ann nu-şi dădea seama de ce, poate din cauza pierderilor, poate din cauza probabilităţii tot mai mari de a nu supravieţui. Ori poate că doar de foame, n-avea de unde să ştie.

Tinerii sunt ciudaţi. Dar Kasei îi amintea de Peter, aşa că nu se uita nici la el.

Zăpada făcea ca fiecare noapte să sclipească şi să pulseze. Toată zăpada asta se va topi până la urmă, va săpa noi cursuri de râuri, care vor duce la vale planeta ei. Michel stătea lângă ea în timpul schimbului doi al nopţii, căutând repere pentru drum.

– Ne-am rătăcit? îl întrebă Maia la un moment dat, înainte de venirea zorilor.

– Nu, deloc. Doar că… lăsăm urme pe zăpadă. Nu ştiu cât de mult vor dura sau cât de vizibile sunt, dar dacă… Ei bine, în cazul în care chiar durează, vreau să părăsim maşina şi să parcurgem pe jos ultima parte a drumului. Aşa că vreau să fiu foarte sigur unde ne aflăm înainte de-a face aşa ceva. Am ridicat vertical nişte stânci şi dolmenuri care ne vor orienta cu siguranţă, dar mai întâi trebuie să dau peste una din astea. Trebuie să apară la orizont. Stânci, ceva mai mari decât de obicei, ori coloane.

– Va fi mai uşor să le zărim în timpul zilei, spuse Simon.

– Aşa e. Aruncăm mâine o privire prin împrejurimi. Iar o simplă recunoaştere ar trebui să fie suficientă – ne vom afla într-o zonă plină de ele. Au fost proiectate pentru a ajuta oamenii rătăciţi, cum suntem noi. Ne vom descurca.

Numai că toţi prietenii lor erau morţi. Unicul lor copil era mort. Iar lumea lor pierise pentru totdeauna. Întinsă lângă fereastră, în zori, Ann încercă să-şi imagineze viaţa în adăpostul ascuns. În subteran, ani îndelungaţi. N-ar fi în stare. Mergi, tâmpito, mergi!

Iar în zori, Kasei scoase un răguşit strigăt de triumf. Acolo, la orizontul nordic, se afla un trio de stânci în poziţie verticală. Un buiandrug formând o punte între doi stâlpi, de parcă un fragment de la Stonehenge zburase până aici.

– Pe acolo e drumul spre casă, spuse Kasei.

Dar, mai întâi, aveau să aştepte scurgerea zilei. Michel era extrem de preocupat să nu fie văzuţi din sateliţi, şi voia să continue drumul noaptea. Conveniră să doarmă puţin.

Ann nu putu închide ochii. Se simţea revigorată de o nouă hotărâre. Când toţi ceilalţi se cufundară în somn, Michel sforăind fericit, toţi dormind pentru prima dată după aproape cincizeci de ore, se îmbrăcă şi intră, pe vârfuri, în vestibul. Privi în urmă şi îi cercetă; un grup flămânzit, zdrenţăros, mâna amputată a Nadiei ieşind la iveală de sub trupul ei. Trecerea prin vestibul produse nişte zgomote inevitabile, dar toţi erau obişnuiţi să doarmă în zgomot, iar zumzetul şi ţăcănitul sistemelor de supravieţuire îi

acoperiră, parţial, ieşirea. Părăsi maşina fără să trezească pe nimeni.

Frigul primordial al planetei. Tremură şi porni spre vest, mergând pe urmele maşinii pentru a nu putea fi găsită. Soarele străpungea pâcla. Cădeau din nou fulgi de zăpadă, coloraţi în roz de razele soarelui. Înaintă, târşâindu-şi picioarele, până când ajunse la o mică margine de morenă, cu partea abruptă lipsită de zăpadă. Putea traversa stânca goală fără a lăsa urme. Merse mai departe, până când obosi. Era cu adevărat frig afară, iar zăpada cădea drept în jos, în fulgi minusculi, probabil formaţi în jurul unor grăunţe de nisip. La capătul morenei se afla un bolovan voluminos. Se aşeză la adăpostul acestuia, îşi deconectă instalaţia de încălzire a costumului şi acoperi cu un bulgăre de zăpadă semnalul de alarmă care-i clipea la mână.

Îngheţă repede. Cerul era acum de un cenuşiu opac, cu nuanţe slabe de roz. Zăpada cădea din fundalul acela roz peste viziera ei.

Tocmai încetase să mai tremure, când o cizmă o lovi cu putere în cască şi se trezi ridicată în genunchi, în timp ce capul îi vuia. O siluetă în costum de protecţie îşi izbi violent viziera de a ei. Apoi mâini cu o strânsoare de cleşte o prinseră de umeri şi o azvârliră la pământ.

– Hei! strigă ea, fără putere.

Atacatorul o înşfacă de umeri şi o ridică în picioare, îi răsuci braţul stâng la spate şi i-l ţinu aşa, ridicat, acţionându-i consola, după care o împinse dureros din urmă, cu braţul tot ridicat. N-ar fi putut cădea fără să-şi fractureze braţul. Ann simţea fâşiile, dispuse în romburi, ale elementelor de încălzire din costum începând să-i ardă pielea, imprimându-şi modelul pe trupul ei. După câţiva paşi era plesnită puternic peste cască.

Omul o duse înapoi la maşină, ceea ce o uimi. O împinse în vestibul, intră împiedicându-se în urma ei, închise uşa şi presuriză încăperea, îi smulse casca, apoi şi-o scoase şi pe a lui, şi spre marea sa uimire îl descoperi pe Simon al ei, roşu la faţă şi răcnind la ea, şi încă mai lovind-o, cu chipul ud de lacrimi, Simon al ei, cel liniştit, care acum urla la ea.

– De ce? De ce? Naiba să te ia, *întotdeauna* faci aşa, întotdeauna nu exişti decât tu, tu, tu, izolată în propria ta lume, eşti atât de *egoistă!*

Glasul înălţându-i-se într-un ultim ţipăt dureros, Simon al ei care niciodată nu ridica vocea, care niciodată nu scotea mai mult

de o vorbă, iar acum o lovea şi îi striga în faţă, scuipând-o, literalmente, abia mai respirând de mânie! Şi deodată se înfurie. De ce nu făcuse el toate astea mai înainte? De ce nu atunci când într-adevăr avusese nevoie de cineva cu un pic de vlagă în el? De ce fusese nevoie de asta pentru a-l scoate din lâncezeală? Îl lovi drept în piept, cu forţă, iar el se lăsă pe spate.

– Lasă-mă în pace! strigă ea. Lasă-mă în pace!

Apoi durerea o făcu să se cutremure – spasmul îngheţat al morţii marţiene.

– *De ce nu m-ai lăsat în pace?*

El îşi recapătă echilibrul, se aplecă spre ea şi o prinse de umeri, scuturând-o. Ann nu observase niciodată cât de puternice erau mâinile lui.

– Pentru că…, strigă el, şi se opri să-şi lingă buzele şi să-şi recapete respiraţia, pentru că…

Ochii îi ieşiră din cap, iar chipul i se întunecă şi mai mult, de parcă o mie de propoziţii i se îngrămădiseră toate în gâtlej, în acelaşi timp – lui, blândului ei Simon! –, apoi renunţă să mai spună ce avea de spus, şi urlă, şi o scutură în braţe, răcnind:

– *Pentru că! Pentru că! Pentru că!*

* * *

Ningea. Deşi era devreme, dimineaţa, încă domnea întunericul. Vântul străbătea haosul, rotind turbioane din pulbere de apă deasupra terenului răvăşit. Stânci mari cât un bloc de locuinţe zăceau rezemate, la întâmplare, una de alta, iar peisajul era fragmentat într-un milion de mici dealuri, depresiuni, platouri, creste, vârfuri, precum şi nenumărate ţepuşe ciudate, turnuri şi stânci în poziţie de echilibru, ţinute pe loc doar de *kami.* Toate stâncile oblice sau verticale de pe acest teren haotic erau încă negre, în vreme ce zonele netede erau albe de zăpadă, astfel încât peisajul prezenta o mare varietate de nuanţe de alb şi negru, toate apărând şi dispărând pe măsură ce răbufneau rafale şi perdele de ninsoare.

Apoi ninsoarea se opri. Vântul încetă. Verticalele negre şi orizontalele albe confereau lumii o rezoluţie pe care, de obicei, acesta nu o avea. Sub cerul închis nu erau umbre, iar terenul scânteia de parcă lumina se revărsa în sus, prin zăpadă, către baza norilor întunecaţi, de la joasă înălţime. Totul era bine definit şi distinct, parcă încastrat în sticlă.

La orizont îşi făcură apariţia siluete în mişcare. Una câte una, până când ajunseră să fie şapte, într-un şir neregulat. Se mişcau

încet, cu umerii căzuţi, cu căştile aplecate în faţă. Se mişcau de parcă nu aveau nicio ţintă. Cei doi din faţă ridicau privirea din când în când, dar niciodată nu se opreau, şi nici nu le arătau celorlalţi pe unde s-o ia.

Norii de la apus aveau lucirea sidefului, singurul semn, în ziua aceea mohorâtă, că soarele coboară. Siluetele urcară o creastă neagră, care îşi făcu apariţia în peisajul răvăşit, parcă, de o explozie. De pe pantele superioare ale crestei se vedea până departe, în toate direcţiile.

Le luă mult timp să ajungă până sus. În cele din urmă se apropiară de punctul cel mai înalt, un dâmb ca un bolovan uriaş, de unde creasta începea din nou să coboare. Pe vârful acestui dâmb se afla un lucru curios, o stâncă mare, cu fundul plat, stând în echilibru, în aer, pe şase stâlpi subţiri de piatră.

Cele şapte siluete se apropiară de acest megalit. Se opriră şi îl cercetară o vreme, sub cerul întunecos, sfâşiat. Apoi înaintară până între stâlpi şi sub stânca de sus, care se înălţa deasupra lor ca un acoperiş masiv. Planşeul circular de sub aceasta era neted, confecţionat din piatră lustruită.

Una dintre siluete se apropie de o coloană şi o atinse cu un deget. Ceilalţi priveau haosul neclintit, înzăpezit. O uşă secretă se deschise în planşeu. Siluetele se apropiară de ea şi coborâră, una câte una, înăuntrul crestei.

Iar când dispărură, cele şase coloane zvelte începură să se afunde în planşeu, iar marele dolmen pe care îl sprijineau coborî deasupra lor, până când coloanele dispărură complet, iar stânca cea mare se sprijini pe creastă, revenită la străvechea sa existenţă de imens bloc eratic pe o culme de deal. Dincolo de nori, soarele apusese, iar lumina iradie peste ţinutul pustiu.

* * *

Maia îi făcuse să se urnească din loc, Maia îi convinsese să pornească spre sud. Refugiul de sub dolmen nu era mai mult decât un refugiu, câteva peşteri mici în interiorul crestei, pline cu raţii de urgentaşi rezerve de combustibili dar, altfel, pustiu. După câteva zile petrecute pentru a se odihni şi a se reface dormind şi mâncând, Maia începu să se plângă.

– Ăsta nu e un mod de a trăi, spunea ea, nu e decât un fel de moarte-în-viaţă. Unde sunt toţi ceilalţi? Unde e Hiroko?

Michel şi Kasei îi explicară din nou că aceştia se află în Sud, că se mutaseră acolo cu mult timp în urmă.

– Bine, spuse Maia, atunci vom merge şi noi în Sud. Mai sunt

şi alte maşini în garajul refugiului, am putea călători noaptea, zise ea, şi, odată trecuţi de canioane, vom fi în siguranţă. În orice caz, refugiul nu mai e un loc independent, rezervele sunt mari, dar limitate, aşa că tot vom fi nevoiţi să plecăm, mai devreme sau mai târziu.

Aşa că puse la treabă micul şi istovitul grup. Încărcară două maşini şi porniră din nou, spre sud, peste întinsele şi mototolitele şesuri ale Sinusului Margaritifer. Fără restricţiile din Marineris, parcurgeau sute de kilometri pe noapte, dormind ziua, iar într-o călătorie, aproape pe muteşte, de câteva zile, trecură printre Argyre şi Hellas, prin nesfârşitul ţinut al craterelor din zonele înalte, sudice.

Începu să li se pară că niciodată nu făcuseră altceva decât să meargă înainte, în micile lor maşini, că această călătorie va dura la infinit.

Dar într-o noapte ajunseră pe terenul stratificat al zonei polare, iar către dimineaţă, orizontul din faţa lor prinse să scânteieze, apoi deveni o dungă albă, obscură, care se îngroşa tot mai mult pe măsură ce înaintau, până când se transformă într-un mal alb înălţându-se în faţa lor. Evident, calota polară sudică. Michel şi Kasei trecură pe cele două scaune de pilotaj şi se sfătuiră prin interfon, cu voci abia auzite. Continuară să meargă, ajunseră la malul cel alb, şi o ţinură drept, până când roţile călcară pe nisipul îngheţat, ca o crustă, care se afla sub marea masă de gheaţă.

Malul era, de fapt, un ieşind, ca un val încremenit în momentul în care urma să se prăbuşească pe plajă. La baza lui se afla un tunel săpat în gheaţă, iar o siluetă în costum de protecţie apăru şi dirijă cele două maşini în interior.

Tunelul îi duse drept prin gheaţă, cale de cel puţin un kilometru. Era destul de larg pentru ca două-trei maşini să circule simultan, şi avea plafonul jos. Gheaţa din jurul lor era de un alb pur, gheaţă uscată, cu abia vizibile dungi de stratificare. Trecură prin două ecluze care ocupau tot tunelul, iar în a treia Michel şi Kasei opriră maşinile, deschiseră uşile şi coborâră. Maia, Nadia, Sax, Simon şi Ann coborâră şi ei şi îi urmară. Trecură printr-o uşă etanşă şi îşi continuară, în tăcere, drumul prin tunel. Apoi acesta se deschise larg, şi toţi se opriră, uluiţi de priveliştea care le apăru în faţa ochilor.

Deasupra lor se ridica un dom imens de gheaţă albă, sclipitoare. Stăteau sub el ca sub un imens castron întors cu gura

în jos. Domul avea câţiva kilometri în diametru şi cel puţin un kilometru înălţime, poate chiar mai mult; se înălţa uşor de pe circumferinţă şi apoi se arcuia graţios către centru. Lumina era difuză, dar destul de puternică, ca într-o zi înnorată, şi părea să provină chiar de la domul însuşi, care strălucea.

Terenul de dedesubt era din nisip roşiatic, uşor vălurit, acoperit cu iarbă în depresiuni, cu numeroase vase conţinând plante de bambus şi pini noduroşi. În dreapta se aflau câteva coline mici şi, grupat pe dealuri, se vedea un sat miniatural, case cu un nivel sau două, vopsite în alb şi albastru, alternând cu arbori mari care aveau în ramuri căsuţe de bambus şi scări de acces.

Michel şi Kasei se îndreptau spre acest sat, iar femeia care le dirijase maşinile prin tunel alerga înaintea lor, strigând:

– Au sosit! Au sosit!

De partea cealaltă a domului se afla un lac, plin cu apă fără gheaţă, din care se înălţau abia perceptibili aburi, suprafaţa având o lucire albă, marcată de valuri care se spărgeau de ţărmul apropiat.

Pe malul celălalt se înălţa silueta albastră a unui reactor Rickover, reflecţia sa întinzând o pată de albastru pe suprafaţa albă a apei.

Michel se întoarse şi îşi recuperă vechii prieteni, care încremeniseră ca nişte statui. Mai departe, pe malul lacului, îşi făcu apariţia un tânăr. Alerga către ei, trecând ca o gazelă, în salturi mari, peste dune. Chiar şi după atâţia ani petrecuţi pe Marte, o astfel de fugă, ca un zbor, încă li se mai părea primilor o sută ceva de vis, şi trecu o vreme până când Simon o prinse pe Ann de mână şi strigă:

– E Peter! E Peter!

Apoi se pomeniră într-o înghesuială de oameni, majoritatea tineri şi copii, necunoscuţi, dar de peste tot răsăreau chipuri cunoscute, croindu-şi drum către ei: Hiroko şi Iwao, Raul, Rya, Gene, Peter, împingându-se pentru a-i îmbrăţişa pe Ann şi Simon, şi mai erau Vlad, Ursula, Marina şi încă vreo câţiva din grupul de la Acheron, toţi strânşi în jurul lor, întinzând mâinile pentru a-i atinge.

– Ce e locul ăsta? strigă Maia.

– Căminul, răspunse Hiroko. Locul de unde luăm totul de la început.

nautilus

Kim Stanley Robinson

MARTE-ROȘU

PREMIUL NEBULA, 1994

A ÎNCEPUT NUMĂRĂTOAREA INVERSĂ PENTRU CEA MAI GRANDIOASĂ AVENTURĂ A OMENIRII: O SUTĂ DE ALEȘI AU URCAT LA BORDUL IMENSEI NAVE CARE ÎI VA PURTA SPRE ȚINTA A SUTE DE GENERAȚII DE VISĂTORI: PLANETA MARTE. EI VOR PREGĂTI TERENUL PENTRU VALURILE DE COLONIȘTI CARE VOR TRANSFORMA DEȘERTURILE ROȘII ÎN PEISAJE PLINE DE VIAȚĂ ȘI VOR ÎNĂLȚA ORAȘE ÎNFLORITOARE PE MARGINEA CANIOANELOR PUSTII. DAR MARTE VA DEVENI MULT PREA CURÂND O NOUĂ CARTAGINĂ, AMENINȚÂND PORȚILE PĂMÂNTULUI, ȘI VICTORIA ÎNTREGII UMANITĂȚI SE POATE PREFACE FULGERĂTOR ÎN EȘECUL EI CEL MAI DUREROS...

ISBN 973-9177-55-7

NEMIRA

PREȚ 9804 +
196 T.L. = 10000 LEI